

NAKCOKV MOSES COYVTE ENHVTECESKV

CENESES KIHOCAT,

HEPLUVLKE EM PUNVKV ENHVTECESKV

ES OOHoyvTE TOHTVLELIHOoET OS.

THE FIRST BOOK OF MOSES,

COMMONLY CALLED

GENESIS,

TRANSLATED FROM

THE ORIGINAL HEBREW

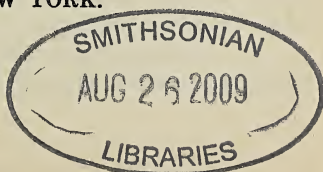
INTO THE MUSKOCHEE LANGUAGE.

AMERICAN BIBLE SOCIETY,

INSTITUTED IN THE YEAR 1816,

NEW YORK.

[*Muskokee, Genesis, 18mo.1*

NAKCOKV MOSES COYVTE ENHVTECESKV,
CENESES KIHOCAT.

SETENTVCKE 1.

ENHVTECESKV omof Hesaketvmeset hvlwe ekvnvu hayvtes.

2 Momen ekvnvt, en heckv temvpokekot omen, tvnket omvtes: momen yomucket laukat ohonvpuv ocvtes: momen Hesaketvmese em Puyvfekvt uewv ohonvpuv oh nekeyvtes:

3 Momen Hesaketvmeset, Hvyayvket ocekv, mahken, hvyayvket ocvtes.

4 Momen Hesaketvmeset hvyayvken *hecat*, heret omen hecvtes: momet Hesaketvmeset hvyayvken yomuckan etekvpicvtes.

5 Momet Hesaketvmeset hvyayvken Yom hocefet yomuckan Lilvn hocefvtes. Momen yafke hvthvyvtke tepakat nettv enhvteceskv tates.

6 Momen, Tektvntat uewv etennvrkvpuv ocekv, momet uewv uewv enkvpuv etekvpicekv, Hesaketvmeset makvtes.

7 Momet Hesaketvmeset tektvntan hayvtes, momet uewv mv tektvntat elec v oakat mv tektvntat onvpuv oakat tepakan etekvpicvtes: momen momvtes.

8 Momen Hesaketvmeset tektvntat Svmayem hocefvtes.

Momen yafke hvthvyvtke tepakat nettv svhokkolat tates.

9 Momen, Uewv hvlwat elecv ocakat hvmkusen etohkvliket omekvs, momen ekvnnv kvrpēt hečekvś, Hesaketvmeset makvtes: momen momvtes.

10 Momen Hesaketvmeset ekvnnv kvrpan Elec hocēvtes: momet uewv etohkvlikan Yamem hocēvtes: momet Hesaketvmeset heret omen hecvtes.

11 Momen, Ekvnnv ohonvpvn, pvhe, momen nakhontvke lopucke enerkv lokcican, momen eto lokcat eme etvpomat, en lokce emeta ofv enerkv lokcican, ekvnvt honticekvs, Hesaketvmeset makvtes: momen momvtes.

12 Momen ekvnvt pvhe, momen nakhontvke lopucke enerkv lokcican, momen eto eme etvpomat en lokce emeta ofv enerkv lokcican honticvtes: momen Hesaketvmeset heret omen hecvtes.

13 Momen yafke hvthvyvtke tepakat nettv svtutcenat tates.

14 Momen, Hvyayvket hvlwe etektvnnkat ofvn ocčekvś, nettvn neren etekvpievret, momet eskerkv, oketv, nettv, ohrolope esyomakan omvkekvs:

15 Momet mvt hvyayvke hvlwe etektvnnkat ofvn ekvnnv oh hvyvyievkvret omvkekvs, Hesaketvmeset makvtes: momen momvtes.

16 Momen Hesaketvmeset hvyayvke rakrvke hokkolen bahicvtes, hvyayvke rakkat nettv ohfvnke taren, momen hvyayvke cotkat nere ohfvnke taren: kococumpvu *hahicvtes*.

17 Momet Hesaketvmeset hvlwe etektvnnkat ofvn vpoyvtes, ekvnvn oh hvyvyicet,

18 Nettv nereu ohfvnket, momet hvyayvke yomucke etekvpievkvren: momen Hesaketvmeset heret omen hecvtes.

19 Momen yafke hvthvyvtke tepakat nettv esostat tates.

20 Momen, Uewvt nake nekeye hesaketv ocakat sulken heckuecen, fuswvt eknv onvpv hvlwe ctektvntat ofvn tvmecevkekvs, Hesaketvmeset makvtes.

21 Momet Hesaketvmeset nake schonechoke rakrvke uewv vkfullen, momen nanvke hayvte nekehoyat mv uewvt cahmelike sulke heckuecvten, momen fuswv etvrpv ocat cahmeliken hahicvtes: momen Hesaketvmeset heret omen hecvtes.

22 Momen Hesaketvmeset, Honvpset, cohvtvlayet, uchvtkv uewvn fvcecvkes, momen eknvn fuswvt cohvtvlayvkekvs, kicet, ohmerrvtes.

23 Momen yafke hvthvyvtke tepakat nettv svcahkepat tates.

24 Momen, Nake wenahokat cahmelike, vpuekv, nake hvllecat, eknv punvttv cahmelike esyomakan eknvt heckuecckvs, Hesaketvmeset makvtes: momen momvtes.

25 Momen Hesaketvmeset eknv punvttv eme etvpomat vcvkvyen, vpuekv eme etvpomakat vcvkvyen, momen nake eknv oh hvllecat eme etvpomat vcvkvyen hahicvtes: momen Hesaketvmeset heret omen hecvtes.

26 Momen, Esten hayvkeres, pun heckv omēn, epu 'hake vcvkvyen, momen uchvtkv rvro, hvlwe fuswv, vpuekv, eknv omvkv momen nake hvllecat eknv ohhvlece vtekat ohfvnkvket omekvs, Hesaketvmeset makvtes.

27 Momet Hesaketvmeset cine en heckv omēn esten hayet, Hesaketvmese en heckv omēn hayvtes; hunvnwv hokte tepakan hahicvtes.

28 Momet Hesaketvmeset ohmerrvtes, momet, Honvpset, cohvtvlvykes, momet eknvn fvcecet, ohfvnkvkes; momet uehvtkv rvro, hvlwe fuswv, momen nake wenahoke eknv oh nekehoye vtekat ohfvnket omvkes, Hesaketvmeset kicakvtes.

29 Momet, Hecvkes, nakhonte enerkv lokcice ekvuv hvmkv oh oce vtekat, momen eto eme ofv ein ette oce enerkv lokcicat vtekat ce'mvkis; mvt een hompetvt omkvres.

30 Momen nake wenahoke eleoste vtekat, hvlwe fuswv, momen ekvuv oh hvllecat, mv eme ofv hesaketv ocat vtekat, nakhonte lanvke vtekat hompetvn *emakis*, Hesaketvmeset makvtes; momen momvtes.

31 Momen Hesaketvmeset nake hayvte vtekat hecvtes, momen hecvv, here mahet omvtes. Momen yafke hvthvyvtke tepakat nettv esepakat tates.

SETENTVCKE 2.

HIYOMEN hvlwe, ekvuvu, momen enanvke sulkat omvkv *Hesaketvmeset* espoyvtes.

2 Momet nettv eskolvpakan Hesaketvmeset nake hayvte omvkvv esyukpoyvtes; momet nettv eskolvpakan nake hayvte omvkvv en fekapvtes.

3 Momet Hesaketvmeset nettv eskolvpakan olmeriyet, vcaken hayvtes: mv omof nake haye vtotkvte momen nak es hayvte omvkvv en fekapet omekv.

4 Heyvt hvlwe ekvuv tepakat em vliceckv *ohonvkv* omakes, bahakof, mv nettv Cehofv Hesaketvmeset ekvuv hvlwe tepakan bahicvte.

5 Momen ekvuv etopokhe hvmkuis ekvuvv oh honteko munken, ekvuv nakhonte hvmkuis ekvuv aossat honteko emunke tates; Cehofv Hesaketvmeset hvte ekvuv oh oskolicekon, este-hunvuvv oh vtotkvre sekokv.

6 Momis hopere ekvuv aossat kvwapvtes, momet ekvuv hvmkvv otohicet omvtes.

7 Momen Cehofv Hesaketvmeset ekvuv ein mokke csten es hayvtes, momet wenaketv hesaketv e yupohau-

ken 'sem vhesakvtes; momen estet puyvfekev wenake hakvtes.

8 Momen Cehofv Hesaketvmeset hvsossv fvccvn cvpofucen Eten ofvn vhoevtes: momet mvn este-hunvnwv hayvtet vpikvtes.

9 Momet Cehofv Hesaketvmeset eto este en renakv afvccice taye, momet hompetv here vtekat ekvnv aossen hontievtes; momen hesaketv eto cvpofuce en nvrkvpv hueren, eto here momet holwakat kerretv tepakan.

10 Momen hvccet cvpofuce otovicvret Eten afihvtes; momet mvn etekvpaket en fihne oste hakvtes.

11 Enhvteceskv Pisvn hoccfkv omes; Heflv ekvnv, cvtokunaplane ocan, hvmkvn em vfulotat mvt omes

12 Momen cvtokunaplane mv ekvnv ocat heret omes, mvn telyvm momen onekse cvto ocakes.

13 Momen hvce svhokkolat Kihvn hoccfkes: Ereopev ekvnv omvlkv vfulotat mvt omes.

14 Momen hvce svtutcenat Hetekel hoccfkes; Vselev en hvsossv fvccv ayat mvt-omes. Momen hvce esostat Yufletes omes.

15 Momen Cehofv Hesaketvmeset este-hunvnwvn evpahyet, Eten cvpofucen vpikvtes, ohvtotket vfvstvren.

16 Momen Cehofv Hesaketvmeset este-hunvnwvn em punayet, Eto cvpofuce ocat vtekat em etten etektvn-kusen hompetske taves:

17 Momis eto here momet holwakat kerretv em etten homipetskvs, mv nettv hompetskan ce'lvranat tvlkusekv, kievtes.

18 Momen Cehofv Hesaketvmeset, Este-hunvnwv entlvkat herekos; emvnicv es em etetayan en hayares, makvtes.

19 Momet Cehofv Hesaketvmeset nake wenahoke ekvnv oh fullat vtekat ekvnv es hayvtes, momet hvlwo

fuswv vtekat hayvtes; momet Atvmen 'sem vlakvtes, naken hoccfhuccvranat kerrvret, momen estomen Atvmet nakhocackvte wenahoke vtekan hoccfat, mvt en hoccfkv omvtes.

20 Momen Atvmet vpuekv omvlkv, momen hvlwe fuswv omvlkv, momen ekvvv punvttv vtekat hoccfhokv emakvtes: momis Atvmet on omat, emvniev es em etetayan es en heckekates.

21 Momen Cehofv Hesaketvmeset nockv sufken Atvmen oh vlvkuecvtes, momen noevtes: momen entalv hvnken a em ehset, entalv vyoposken vpeswv es em eteyofievtes:

22 Momet Cehofv Hesaketvmeset entalv este-hunvnwv em esat lokten es hayvtes, momet este-hunvnwv 'sem vlakvtes.

23 Momen Atvmet, Hiyomat heyvt cv func en funet omet, cv 'navpeswv em vpeswv omes; Este-hokten kihocvres, este-hunvnwv a esvkvte omekv, makvtes.

24 Heyvt omecicen este-hunvnwvt e'rke e'cken wihket, e 'hiwv hlvvtvres; momen enavpeswv hvnkusvres.

25 Momen este-hunvnwvt e 'hiwv tepakat hokkolvt enatvlket omakvtes, momet vlsvkekates.

SETENTVCKE 3.

Tokvs, cettot ekvvv nake wenahoke Cehofv Hesaketvmese hayvte vtekat vkerretv es ohfvnke tates. Momet hokten em punayet, Momes, Hesaketvmeset, Eto cvpofuce ocat vtekat em etten homipatskvs, makvt te? kievtes.

2 Cvpofuce ofv eto em etten hompeyēs:

3 Momis, Eto cvpofuce en nvrkvpv huerat em etten homipatskvs, momet celahyatskvs, ce psvtkekaret, Hesaketvmeset makvtet os, hoktet cetton kievtes.

4 Momen, Ce psvtkvke vlkekares;

5 Mv nettv hompatskof ce turwv enrvmrvtet on, hesaketvmese take omvke, herat momen holwakat kerrvket omatskvret on Hesaketvmeset kerrekv, cettot hokten kievtes.

6 Momen hoktet mv eto hompetv heret, momet est' en renakv afvceecicet omen, momet eto este hoporrenievre cyacvke tayet omen hecof, mv em etten ehset, papvtes; momet e'heu vpaken ehmet, emeu papvtes.

7 Momen hokkolvt e turwv enrvmrhaken, enatvlket omakat e kerrakvtes: momet kerakko essen etehorhuchcet, sohpackvn e en hayakvtes.

8 Momet nettv vkvsppuecof, Cehovv Hesaketvmeset cvpofuce ofv yvkapen en haken pohakvtes; momet Atvmet e 'hiwv tepakat eto vlkan Cehovv Hesaketvmese en renakvn em ehkavtes.

9 Momen Cehovv Hesaketvmeset Atvmen enhuchket, Estvmvn hueretska? kievtes.

10 Momen, Cvpofuce ofvn cen haken pohit, cv penkahles, cv'natvlket ok; momet chikis, kievtes.

11 Momen. Estimvt ce'natvlket ometskat cem onayvt haks? Mv eto, Em etten pahpetskvs, ce kievvyte pahpetske haks? Hesaketvmeset kievtes.

12 Momen este-hunvnwvt, Hokte mv ve vpvkvre a'metskvttet eto em etten a'hmen, pahpis, kievtes.

13 Momen Cehovv Hesaketvmeset, Heyv momecetskat nake te? hokten kievtes. Momen hoktet, Cettot v'mvkeriyen, pahpis, kievtes.

14 Momen Cehovv Hesaketvmeset cetton em punayet, Heyv nake momecetskekv, vpuekv onvlkv, momen ekvnnv punvttv omvlkv semuntvlen ohtvhikvke toyetskes; ce nvrken. es hvlketskvres, momet ekvnnv em mokken pahpetskvres, hesaketske nettv vtekat:

15 Momen cemen hokte tepakatskat ce tenrvpuecit, ece

honvpse momen hokte en honvpse etenrvpuecvkares; mvt ce'kvn tonufvres, momen cemet e'leceskvn en tonufetskvres, kievtes.

16 *Momet* hokten, Ce feknokketvn momen cen hopuetake heckueckv tayen ohvtvlayares; feknokketv ofvn hopuetaken heckuecetskvres; momen cem eyackvt ce'hen ohhecen, mvt ec ohfvnke tares, kievtes.

17 *Momet* Atvnen em punayet, Ce 'hiwv em opunvkv em vpohicet, mv eto, Pahpetskvs, ce kievvyte papetskek, ece 'rahkvn ekvnv ohtvhikvket os: feknokketv ofvn *nake* mv oh hontan hompetskvres, hesaketske nettv vtekat:

18 Etofske momen vkacon cen hontiecvkvres, momen *nake* ekvnv oh hontan hompetskvres.

19 Ce turofv em mesken tvkliken hompetske munket ekvnv oh fulketskvres; mv aossen ce'shoyvtet onkv; ekvnv em mokke toyet, ekvnv em mokken oh fulketskvret omekv, kievtes.

20 Momen Atvmet e 'hiwvn Ef hocefvtes; wenahokat omvkv e'cket omekv.

21 Momen Cehofv Hesaketvmeset nakhvrpen veevken es en hahyet, Atvme e 'hiwv tepakan vchoyievtes.

22 *Momet* Cehofv Hesaketvmeset makvtes, Hecvkes, este hunvuvv pume ome hahkes, herat holwakateu kerret; momen hiyomat e'nken rvtosehcet, hesaketv eto em etten eset, papet, meyuksv-seko hesaket omekaren:

23 Monkv Cehofv Hesaketvmeset Eten cvposucen ossievtes, ekvnv aosse eshoyvte ohvtotkvren.

24 Monkv este-hunvuvvn ossievtes; momet Eten cvposuce en hvsossv-fveevn Celupvlke, momen eslafkvvepko fenke estomis fulotken, hesaketv eto en nene vketecevkvn, svpvkleevtes.

SETENTVCKE 4.

MOMEN Atvmet e 'hiwv Ef kerrvtes, momen Ef nvrkeh-set, Kenen heckuecvtes, momet, Cehofvt a'hmen, este-hunvhwv vn heckes, makvtes.

2 Momen hvtvm e 'cuse Epelen heckuecvtes. Momen Epelet yvpefikv-vheciavt omvtes, momis Kenet ekvny ohvtotkv omvtes.

3 Momen mome ocvtes, oketv orof, Kenet ekvny en lokevke akvpvken Cehofv nakemetvn svlakvtes.

4 Momen Epelet, emeu en yvpefikv fülle homv heckv-kvte asosse momen e nehan svlakvtes. Momen Cehofvt Epelen momen en nakemetvn vrakkuecvtes:

5 Momis Kenen momen en nakemetvn vrakkuecekates: momen Kenet tayen cvpvkkvtes, momen elesketvt e turofyn oh latkvtes.

6 Momen, Naket omecicen ce turofheckvt afvckekeo haks?

7 Heren momecetsken omat, ece 'rakkuehocekare te? momen heren momecetskekon omat, naorketvt *ec oh taskvranet* vhauken vwakkcs: momen *ce 'cuse* em eyackvt cemen vhecen, emen ohfvnketske tares, Cehofvt Kenen kievtes.

8 Momen Kenet e 'cuse Epelen etempunayvtes: momen mome ocvtes, mv ekvny welakof, Kenet e cusen vnrvpet ahuyiret, clecvtes.

9 Momen, Ce 'cuse Epelet estvmvn ara? Cehofvt Kenen kievtes. Momen, Kerrvkos; cv 'cuse vheciav toyvya? Kenet makvtes.

10 Momen kievtes, Naken momchcetske haks? ce 'cuse e catv en haket ekvny a vc oh huehket os.

11 Momen hiyomat ekvny ce 'cuse e catv ce'nke a cem

esvret e cukwv hvwvklecat aetehoyvnen ec ohvvhikvket aretskvres.

12 Ekvnnv ohvtotketskof, ohvtvlaken en yekcen cc'hmekos; este en letkvť momet estomis arvt ekvnnv aretskvres.

13 Momen Kenet, Cv 'stemerrickvt *nake* kvwapvyē tayat senhoyanes.

14 Hecvś, mucv nettv ekvvv ohonvpv enkvvpken ve vtahiketskes: momen cem eturofvn em ehkit vrates; momet este en letkvť, momet estomis arvt ekvnnv vrates; momen mome ocvres, estimvt o estomet cv hecat cv 'lecvres, Cehofvn kievtes.

15 Momen Cehofvt, Monkv estimvt o estomet Kenen clecat, kolvpaken em pvlechoyvres, kievtes. Momen Cehofvt eskerkvv Kenen em mellvtes, estimvt hecat clecekaren.

16 Momen Kenet Cehofv ehomvn enkvpahket Eten en hvsossv-fvecvn, Nat ekvnnv likvtes.

17 Momet Kenet e 'hiwvn kerrvtes, momen nvrkehset, Envk heckuecvtes; momen Kenet tvlofvn hayvtes, momet c'ppuce Envk e hocēfkvn tvlofvn es vhocefvtes.

18 Momen Envk Ilaten en heckuchocvtes: momen Ilatet Mehucevl en heckuchocvtes; momen Mehucevl Merusevl en heckuchocvtes; momen Merusevl Lemek en heckuchocvtes.

19 Momen Lemek hoktvke hokkolen epayvtes, hvmket Etv hocēfken, hvmkat Selv hocēfke tates.

20 Momen Etv Cepelen heckuecvtes; mvt escuko-hakv ofv vpoke, vpuekv *ocakat* e'rke tates.

21 Momen e 'cuse e hocēfkv Cupele tates; mvt kervlv momen fehvpv hayecakat omvlkv e'rke tates.

22 Momen Selvt Tupvl Kenen heckuecvtes; mvt cvto lane momen cvto *nake* es hayvlke em mvhayv tates; momen Tupvl Kene e wvnwvt Necmv tates.

23 Momen Lemek e 'hitaken kicakvtes, Etv Selv tepakatskat, vm opunvkv en haken pohvkes; Lemek e 'hitake toyatskat, vm opunvkv-cvpkon em vpohicvkes; Es ve vnvttecat omecicen este-hunvnwvn, momet vn nokkicat omecicen este-hunvnwv mvnetten elchcis.

24 Kenen kolvpaken em pvleckvranen omat, mehenwusen Lemek pale kolvpaken kolvpohkaken em pvleckvres.

25 Momen Atvmet e'hiwvn hvtnv kerrvtes; momen echushunvnwvn heckuchcet, o hoccfkv Ser hoccfvtes; Hesaketvmeset honvpse etvn Epele tate Kenet elecvt vyoposken vm inellvtet omekv, *makvtes*.

26 Momen Ser tat eppuce en heckuehocvtes; momen e hoccfkv Envs hoccfvtes; momof estet Cehofv e hoccfkv oh huchketvn vliceacvtes.

SETENTVCKE 5.

HEYVT Atvme en honvpsvke ohonvkv nakcokvt omes. Nettv mv em ofv Hesaketvmeset este hayvte; eme en heckv omēn Hesaketvmeset hayvtes:

2 Hunvnwv hokte tepakan habicvtes: momet ohmeriyet, mv nettv habice omof e hoccfkv take Atvmen hoccfvtes.

3 Momen Atvmet ohrolope cukpe hvnken pale tutcenen arvtes, momen *eppuce* eme vhake, eme en heckv mahusan en heckuehocvtes; momen e hoccfkv Ser hoccfvtes:

4 Momen Atvme Ser en heckuehocat renyupvn en nettv ohrolope cukpe cenvpakan oricvtes: momen eppucetake echustvlkeu en heckuehocvtes.

5 Momen nettv Atvme arvte omvlkat ohrolope cukpe ostvpaken pale tutcenen oricvtes; momen elvtes.

6 Momen Ser ohrolope cukpe hvmken cahkepen arvtes, momen Envs en heckuehocvtes :

7 Momen Ser Envs en heckuehocvte hoyanat ohrolope cukpe cenvpaken kolvpaken arvtes ; momen eppucetake echustvlkeu en heckuehocvtes :

8 Momen nettv Ser arvte omvkat ohrolope cukpe ostvpaken palen hokkolohkakvtes : momen elvtes.

9 Momen Envs ohrolope pale ostvpaken arvtes, momen Kenvne en heckuehocvtes :

10 Momen Envs Kenvnen en heckuehocvte hoyanat ohrolope cukpe cenvpaken palen cahkepohkaken arvtes : momen eppucetake echustvlkeu en heckuehocvtes :

11 Momen nettv Envs arvte omvkat ohrolope cukpe ostvpaken cahkepvtes : momen elvtes.

12 Momen Kenvnet ohrolope pale kolvpaken arvtes, momen Mehelvllel en heckuehocvtes :

13 Momen Kenvne Mehelvllel en heckuehocvte hoyanat ohrolope cukpe cenvpaken pale osten arvtes, momen eppucetake echustvlkeu en heckuehocvtes :

14 Momen nettv Kenvne arvte omvkat ohrolope cukpe ostvpaken palvtes : momen elvtes.

15 Momen Mehelvllel ohrolope pale epaken cahkepohkaken arvtes, momen Celeten en heckuehocvtes :

16 Momen Mehelvllel Celete en heckuehocvte hoyanat ohrolope cukpe cenvpaken pale tutcenen arvtes, momen eppucetake echustvlkeu en heckuehocvtes :

17 Momen nettv Mehelvllel arvte omvkat ohrolope cukpe cenvpaken pale ostvpaken cahkepohkakvtes ; momen elvtes.

18 Momen Celete ohrolope cukpe hvmken pale epaken hokkolohkaken arvtes, momen Envk en heckuehocvtes :

19 Momen Celete Envk en heckuehocvte hoyanat oh-

rolope cukpe cenvpaken arvtes, momen eppucetake echustvlkeu en heckuehocvtes.

20 Momen nettv Celets arvte omvltat ohrolope cukpe ostvpaken pale epaken hokkolohkakvtes: momen elvtes.

21 Momen Envk ohrolope pale epaken cahkepohkaken arvtes, momen Meruselv en heckuehocvtes:

22 Momen Envk Meruselv en heckuehocvte hoyanat ohrolope cukpe tutcenen Hesaketvmese vpaket yvkapvtes: momen eppucetake echustvlkeu en heckuehocvtes:

23 Momen nettv Envk arvte omvltat ohrolope cukpe tutcenen pale epaken cahkepohkakvtes:

24 Momen Envk Hesaketvmese vpaket yvkapvtes; momet sekates; Hesaketvmeset esvtet omekv.

25 Momen Meruselv ohrolope cukpe hvmken pale cenvpaken kolvpohkaken arvtes, momen Lemek en heckuehocvtes:

26 Momen Meruselv Lemek en heckuehocvte hoyanat ohrolope cukpe kolvpaken pale cenvpaken hokkolohkaken arvtes, momen eppucetake echustvlkeu en heckuehocvtes:

27 Momen nettv Meruselv arvte omvltat ohrolope cukpe ostvpaken pale epaken ostvpohkakvtes: momen elvtes.

28 Momen Lemek ohrolope cukpe hvmken pale cenvpaken hokkolohkaken arvtes, momen eppucen en heckuehocvtes:

29 Momen e hocfkn Novn hocfvtes, Heyvt pum vtotketv Cehofvt ekvnv ohtvhikvte omecice, momet pu'nke es vtotketv yekcate olfvccvn pu mahlvpatvres, maket.

30 Momen Lemek Nov en heckuehocvte hoyanat ohrolope cukpe cahkepen pale ostvpaken cahkepohkaken

arvtes: momen eppucetake echustvlkeu en heckuehocvtes:

31 Momen nettv Lemek arvte omvltat ohrolope cukpe kolvpaken pale kolvpaken kolvpohkakvtes: momen elvtes.

32 Momen Nov em vculkv ohrolope cukpe cabkopen orvtes; momen Sem, Ham, Cefet esyomen Novn en heckuehocvtes.

SETENTVCKE 6.

MOMEN mome ocvtes, estet ekvnnv ohonvppv ohvtvlvketvn vliceaken, echustvlke en heckuehocof,

2 Hesaketvmese e'ppucetake este-hunvntake e'chustvlke herakuset omen hecakof, chitaken enhopoyakat vtekat cvwakvtes.

3 Momen Cehofvt, Vm Puyvfekvt meyuksv-sekon vpohkv este en hayvckares, emet enavpeswvt omekv: mome estomis en nettv ohrolope cukpe hvmken pale hokkolvres, makvtes.

4 Mv nettv omoft, momet mv renyupvn, Hesaketvmese e'ppucetake este-hunvntake e'chustvlke es em eceyaken, hopuetake en heckuecakof, este hunvntake rakrvke mahet ekvnnv oh fullvtes: mv etvwvt este yekevket, hofunvket omet, este pohkvket omvtes.

5 Momen Hesaketvmeset este en holwvyeckv ekvnnv ofv rakkat omen, nake e feke em vkerrickv vkerrice vtekat estofis holwvke tvlket omen hecvtes.

6 Momet Cehofvt este ekvnnv oh hayvtet naorusen hayet, e feke en nokkievtes.

7 Momen Cehofvt, Este mv hayvyvtet ekvnnv enkvpvken sumecicares; este, momen eleostvke, nake hvllecat, hvlwe-fuswv esyomen; lahievvyvtet 'se en nokkicikv.

8 Momis Nov Cehofv en renakv ehomvn heromkvn esheevtes.

9 Heyvt Nov en honvpsvke *ohonvkv* omakes. Nov este fveevt omet, vpvke wenahokat ehomvn temvpoket omvtes: Nov Hesaketvmese vpaket yvkapvtes.

10 Momen Nov eppucetake tutcenen en heekuchoevtes, Sem, Ham, Cefet esyomen.

11 Momen ekvnn Hesaketvmese ehomvn holwvket omet, holwvyeckv es fveket omvtes.

12 Momen Hesaketvmeset ekvnvn heevtes, momen heevs, holwvke tates: enavpeswv ekvnvn arat omvlkv em vretvn holwvken hayvtet omekv.

13 Momen Hesaketvmeset Novn kievtes, Vpeswv omvlkv em cyuksv cv homvn vlvkes; mv eteropotte ekvnv holwvyeckv es fveket omekv: momen heevs, ekvnv vpvken mnn sumhuecares.

14 Perro cukon e en hayet, kofv eton es hayvs; nvt-hofv perro-cuko ofvn hahicetskvres, momet onvpvn momen ofvu kulowv omat es vlofetskvres.

15 Momen hiyomën hayetskvres: perro-cuko en cvpke kupetv cukpe tutcenen, en taphe kupetv pale cahkepen, en hvlwe kupetv pale tutcenvres.

16 Vhaukucen perro-cukon vhayet, onvpvn kupetv hvmken es poyetskvres; momet em vhauken perro-cuko em vtvkhvken hayetskvres; nvthofv enhvteceskv, momen ohtihe, momen rohtihe ocen hayetskvres.

17 Momen vnc, heevs, vnet, vpeswv mv ofv wenaketv hesaketv ocat hvlwat eleev omvlkv sumecicaret, uelaukerakkon ekvnvn es oh vlvkuecvyet os; nake ekvnv oh fullat omvlkv pvsvtkvres.

18 Momis etemfveevtv ce tem oevyat yekcen hayares; momen perro-cukon ceyetskvres, cemet, ce'ppucetake, ce 'hiwvt, momen ce'ppucetake e 'hitake ecc 'pvkaken.

19 Momen vpeswv wenahoke vtekat hokkolevlken perro-cukon cukolvkæccetskvres, ece 'pvken hesahoken vcayccetskvret; en hunvawv en hokte tempvlset omvres.

20 Fuswv eme etvpomakat vcvkvye, vpuckv eme etvpomakat vcvkvye, momen ekvvv oh hvllecat eme etvpomat vcvkvye vtekat hokkolevlket cen yicvres, hesahoken vcayeceekvn.

21 Momen hompetv homhope *taye* vtekat e en cahwet, mvn e oh vtelojetskvres; momen mvt emetake esyomatskat hompetvt cem ocvkvres.

22 *Momen* hiyomen Novt momecvtes; Hesaketvmese nak kievte omvlkv vcvkvyen momecvtes.

SETENTVCKE 7.

MOMEN Cehofvt Novn kievtes, Cemet cen cuko-vtehkvke omvlkv esyomatskat, perro-cukon esceyvkes: cemet heyv este-honvpsvke em etenrvwvn cv homvn fvccet ometsken ce hecikv.

2 Elcoste hvsythakat vtekat kolvpakevlken e en cvwetskvres, en hunvnwv en hokte tempvlsen; momet elcoste hvsythvkekan hokkolevlken, en hunvnwv en hokte tempvlsen, cvwetskvres:

3 Hvlwe fuswvu kolvpakevlken evwetskvres, en hunvnwv en hokte tempvlsen; en honvpse ekvvv hvmkvn hesahoken oh vcayeceekvn.

4 *Hiyomet* omekv, nettv kolvpake vhoskan, nettv pale osten neren pale osten ekvvv oh oskolicit, nake wena-hoke hayvyvte vtekat ekvvv ohonvpv enkvvpken sumecicars.

5 Momen Novt Cehofv nak kievte omvlkv vcvkvyen momecvtes.

6 Momen Nov ohrolope cukpe epakievtes, uelaukerakko ekvvvn oh ocof.

7 Momen, uelauke-rakko em uewwt omecicen, Novt, e'ppucetake, e 'hiwv, momen e'ppucetake e 'hitake esyomat perro-cukon esceyakytes.

8 Eleoste hvsythakat, eleoste hvsythvkekateu, fuswvt, nake ekvnnv oh hvllecat vtekateu,

9 Hokkolevlket, en hunvnwv en hokte tempvlset, Novn perro-cuko ofvn es en ceyakytes, Hesaketvmeset Novn kievt vevkvyen.

10 Momen momo ocvtes, nettv kolvpakat hoyahnof, uelauke-rakkot ekvnvn oh ocvtes.

11 Nov en hesaketv ohrolope cukpe epakicof, momet hvse svhokkolat, hvse en nettv es palen kolvpohkakak omof, mv nettv mahusan lauке rakkat em uekiwvt en hauhakvtes, momen hvlwe em vhaukucet en hauhakvtes.

12 Momen nettv pale osten neren pale osten ekvnvn oh oskolvtes.

13 Mata nettvn Novt, Nov e'ppucetake, Sem, Ham, Cefet esyomat, momen Nov e 'hiwvt, Nov e'ppucetake e 'hitake tutcenateu vpvkaken, perro-cukon esceyakytes ;

14 Emetake eleoste hvsythvkeko vtekat eme etvpomat vevkayen, eleoste hvsythakateu omvlkv, eme etvpomakat vevkvyen, nake hvllce mv ekvnnv oh hvllceakat vtekateu, eme etvpomat vevkvyen, fuswv cahmelike vtekateu *esceyakytes*.

15 Momet mvt Novn perro-cuko ofvn es en ceyakytes, wenaketv hesaketv eme vpikat vtekat hokkolevlket *vhoyet*.

16 Momet mv esceyakat vpeswv omvlkv, en hunvnwv en hokte tempvlsevlket cukolakvtes, Hesaketvmeset Novn kievt vevkvyen. Momen Cehofvt em vkhottvtes.

17 Momen uelauke-rakko nettv pale osten ekvnvn oh ocvtes; momen uewvt ohvtvlaket perro-cukon kvwapen, ekvnnv onvpvn kvwapkvtes.

18 Momen uewvt ohfvnket, ekvnv ohonvpvn tayen ohvtvlakvtes; momen perro-cuko uewv onvpvn okotakvtes.

19 Momen uewvt vhere mahet ohfvnkakvtes, ekvnv ohonvpvn: momen ekvnvhvhwat hvlwat clecv omvlkvn ohranvtes.

20 Uewvt ohfvnken, en laukat kupetv palen cahkepohkaken oricvtes; momen ekvnvhvhwat ohranvtes.

21 Momen vpeswv ekvnv ohnekeyat omvlkvt pvsatkvtes, fuswv, vpuekv, punvttv, nake hvlece ekvnv oh hvlecat vtekat esyomat, este vtekateu *pvsatkvtes*:

22 Wenaketv hesaketv cyupohauke es hesakat omvlkvt, ekvnv kvrpe oh fullat omvlkvt pvsatkvtes.

23 Momen nake wenake ekvnv hvmkv ohfullat vtekat, estet, nake eleostakat, nake hvlecat, hvuwe fuswv esyomat sumkvtes: momet ekvnv enkvvpket sumkvtes: momen Nov, momen perro-cuko ofv vpvkakateu tvlket vhosakvtes.

24 Momen uewvt nettv cukpe hvmken pale cahkepen ohfvnkakvtes, ekvnv ohonvpvn.

SETENTVCKE 8.

MOMEN Hesaketvmeset Novn, nak wenahokat vtekat, momen vpuekv eme vpvkvke perro-cuko vtehkat omvlkvn vkerrievtes; momet Hesaketvmeset hotvlen ekvnvn ohhoyvnecievtes; momen uewvt yukopakvtes.

2 Momen laukat em uekiwvt, momen hvlwat em vhaukuce vkhotkakvtes; momen oske hvuwe atvte fekhonvtes.

3 Momen uewv ekvnv enkvvpket yefulke emunken, nettv cukpe hvmken pale cahkepe em eyuksvt hoyahnof, uewvt yukopakvtes.

4 Momen hvse eskolvpake hvse en nettv espalen

kolvpohkakan perro-cukot Alelat ekvnhvlwen oh fekhonnvtes.

5 Momen uewvt yukopake emunken, hvse espalat orvtes: hvse espalan, en nettv enhvteceskvn ekvnhvlhawate yuksvt heckakvtes.

6 Momen mome ocvtes, nettv pale ostet yuksihcof, Nov perro-cuko vhaukuce hayvtet hvweevtes:

7 Momet kakken ossicet vtotvtes, momen ayet, toharepe emunken uewvt ekvnvn vkarpvtes.

8 Hvtvm eme enkvvpken pvce-howen vtotvtes, uewv ekvnv hvmkv enkvvpken yukopake *munken* omat kerrvret:

9 Momis pvce-howet c'le sohhuericetv tis eshecekot, Novn perro-cuko ofvn a ohfulkvtes, uewvt ekvnv hvmkv ohrane emunkekv; momen e'nken a em wiyyet, pvce-howen ehset, perro-cuko ofvn a e ohceyicvtes.

10 Momen ohvtvlakat hvtvm nettv kolvpaken mehahket, hvtvm perro-cukon pvce-howen ossihcet, vtotvtes:

11 Momen pvce-howet yafkofvn rvlahket, a en ceyvtes; momen hecv, olefv esse eslosakken cuksakkat; monkv Novt uewv ekvnv oh ocvtet yukopvkepaten kerrvtes.

12 Momet hvtvm ohvtvlakat nettv kolvpaken mehahket, pvce-howen vtotvtes; momen svnvcomvn a ohfulkekates.

13 Momen mome ocvtes, ohrolope escukpe epaken hvnke vpakan, hvse enhvteceskvn, en nettv enhvteceskvn uewvt ekvnvn vkarpvtes: momen Nov perro-cuko sohrvnkv vkueyihcet, vfvnnakvtes; momen hecv, ekvnv hvmkv kvrpe tates.

14 Momen hvse svhokkolan, en nettv es pale hokkole kolvpohkakan ekvnvt karpvtes.

15 Momen Hesaketvmeset Novn em punayet, kicvtes,

16 Perro-cukon aossvs, ceme, ce 'hiwv, ce'ppucetake, momen ce'ppucetake e 'hitaken ece 'pvkakat.

17 Vpeswv *murahrkv* omvlkv, nake wenahoke ece 'pakat vtekat, fuswv, nake eleostakat, momen nake ekvnv oh hvllecat vtekat esyomen evpahyet, asossvs; ekvnvn sulken e ohhonypsecet, ohvtvlaket sulke hakvren.

18 Momen Nov aossvtes, e'ppucetake, e 'hiwv, c'ppucetake e 'hitake esyomat vpvkaken :

19 *Momen* punvtv vtekat, hvllecat vtekat, fuswv vtekat, momen naket o estomis ekvnv oh hvllecat vtekat, etemv-
rahrkv vcvkvyet, perro-cukon asossvtes.

20 Momen Nov altvn Cehofv en hayvtes; momet nake eleoste hvsythvke *emvrahrkv* vtekat, momen fuswv hvsythvke *emvrahrkv* vtekat cahwet, altvn oh nekricet, mvn *Cehofvn* es vrakkucevtes.

21 Momen Cehofvt fvmeckv heran vwenayvtes; momet Cehofvt e feke ofvn hvmmakvtes, Svnvcomvn este vrahkvn ekvnvn ohtvhihkvkos, este e feke em vkerriekv em mvnnettvt vteken vyecicet holwvyecet omekv; momet wenahokat vtekat pvsatvyvte svnvcomvn momehevkos.

22 Ekvnvt like vtekat, nerkv-vhockv hiyo tepakat, kvsvppe hiyye tepakat, meske rvfo tepakat, momen nettv nere tepakat fekhonnvkekares.

SETENTVCKE 9.

MOMET Hesaketvmeset Novn momen e'ppucetaken ohmerret, kicakvtes, Honvpset, e ohvtvlayvkes, momet ekvnvn fvcecvkes.

2 Momen ekvnv nake eleoste vtekat, hvlwe fuswv vte-kateu, ekvnv oh hvllcakateu omvlkv, uelvtkv rvro omvlkv esyomat cem penkalet, cem ehotvkvres; ce'nke take ofvn cem wikkvyet os.

3 Nake wenake arat vtekat cen hompetvt omvres; nak-honte lane ce'mvkvyvte etvpomen omvlkvn ce'mvkis.

4 Momis vpeswv en hesaketv vpvke ocan, e catvt en hesaketvt omekv, homipatskvs.

5 Momen mehenwusen cen hesaketv take o catvn es cem 'pohvkares: nak wenake vtekat e'nken es em 'pohares: momet este-hunvnwv e'nke, este etecakke vtekat mahusat e'nken este en hesaketvn es em 'pohares.

6 Estimvt este e catvn pvlatat estet e catvn pvlvtvres: Hesaketvmese en heckv omēn esten hayvtet omekv.

7 Momen centake tat, honvpset, e ohvtvlvyvkes; momet ekvnvn e oh sulcet, es fvcken ekvnvn e ohvtvlvyvkes.

8 Momen Hesaketvmeset Nov e'ppucetake vpvkakateu em punayet kicvtes,

9 Momen vne, hecvkes, vnet vin etemfvccetv ce ten hayvkvyat yekcietyet os, momet cen honvpse ce yupvu:

10 Momet nake wenake cce 'pavke vtekat, fuswv, vpuekv momen ekvnv punvttv cce 'pavke vtekatou; perro cuko esossat omvlkv, ekvnv cleostvlke vtekat.

11 Momet vm etemfvccetv ce ten hayvkvyat yekcicares; momen uelauke-rakko em uewvt svnvcomvn vpeswv omvlkvn sumecihcekos: momen uelauke-rakko ekvnv sumecicvre svnvcomvn sekares.

12 Momen Hesaketvmeset hvmmakvtes, Etemfvccetv centake cen hayvkit, nake wenake cce 'pavke vtekatou eten hayvyat, honvpse erhonvpse ayet o vtekat, heyvt eskerkv omes:

13 Oskentacv cvnaken vholucen vhuericis, momen etemfvccetv ekvnv tepakeyat etem oceyat eskerkv omvres.

14 Momen momet ocvres, vholuce ekvnvn oh vlvkuevyof, oskentacv vholucen vheckvres;

15 Momen vm etemfvccetv, vnet centake, vpeswv wenake vtekat esyomeyat ce 'ten hayvkvyvtet vkerricares; momen uewvt uelauke rakko vpeswv omvlkv sumecievret svnvcomvn hahvkekares.

16 Momen oskentacv vholucen ocvres; momen hecares, etemfvccetv meyuksv-seko Hesaketvmese momen vpeswv omvlkv nak wenake vtekat etem ocaten vkerricaret.

17 Momet Hesaketvmeset Novn em punayet, Etemfvccetv vne moinen vpeswv ekvnv oh ocat omvlkv nake hayvyvte wenake vtekat eten hahyit, yekcienvyvt heyvt eskerkv omes, kievtes.

18 Momen Nov e'ppucetake perro-cuko csossat Sein, Ham, Cefet esyomat tates; momen Ham Kenvne c'rketes.

19 Heyv tutcenat Nov e'ppucetake tates; momen emetake en honvpset ekvnvn hvmeccicakvtes.

20 Momen Nov, ekvnv ohvtotkv omet, vliceet, pvrkocvpofvn vhocvtes:

21 Momet pvrko-opuswvn esiket, hacvtes; momet vrvnakekot escukohakv ofvn wakkvtes.

22 Momen Ham, Kenvne c'rket, c'rke enatvkan hecvtes, momet fettvn etecakkakat hokkolan em onayvtes.

23 Momen Sem Cefet tepaket vccvken cahwet, hokkolvt e foluvtaken ohkayahket, 'svcekelhoyet, c'rke enatvkan em ohranakvtes; e turofvtake c'rke em e fulkvket on, c'rke enatvkan hecvkekates.

24 Momen Nov, em pvrko-opuswvn a vhonehcet, e'p-puce mvnctiat nake em momecan kervvtes.

25 Momet makvtes, Kenvnen oltvhikvket omekvs; vtotkvke em vtotkv etecakkakat en huervres.

26 Momet, Cehofv Sem en Hesaketvmese vrakkuehocet omekvs; momen Kenvnet Sem em vtotkv omvres.

27 Hesaketvmeset Cefet rakken hayen, Sem em escu-

kohakv ofvn likvres, momen Kenvnet em vtotkv omvres, makvtes.

28 Momet Novt uelauke-rakko renyupvn ohrolope cukpe tutcenen pale calhepen arvtes.

29 Momen Nov en nettv omvkat ohrolope cukpe ostv-paken pale calhepvtes; momen elvtes.

SETENTVCKE 10.

MOMEN heyvt Nov e'ppucetake honvpset omakes: Sem, Ham, Cefet esyomat; momen uelauke-rakko hoyanat eppucetake en heckuehocvtes.

2 Cefet e'ppucetake: Komv, Mekak, Meti, Cefvne, Tupvle, Mesek, Tilvs esyomat *tates*.

3 Momen Komv e'ppucetake; Askenvs, Lifvt, Tokamv esyomat.

4 Momen Cefvne e'ppucetake; Elisv, Tases, Ketvlke, Totenvlke esyomat.

5 Heyv honvpset Centilvlke em otevlkan tekvpicakvtes, e tulasvvtake, momet en cuko-hvmecvlke vevkvyen, em etvlwvvlke ofvn.

6 Momen Ham e'ppucetake: Kus, Meslem, Pvte, Kenvne esyomat.

7 Momen Kus e'ppucetake; Sepv, Hefilv, Saptv, Leemv, Saptkv esyomat: momen Leemv eppucetake; Sepv Tetvne tepakat.

8 Momen Kus Nemlat en heckuehocvtes: mvt ekvnn ofv este pohke haket ayecievtes.

9 Mvt Cehofv ehomvn este-fayv pohket arvtes; monkv, Nemlat Cehofv ehomv este-fayv pohke omat, mahoket os.

10 Momen em ohmekketv vliceat Pepel, Elek, Akkat, Kalne esyomat, Sinv ekvnn.

11 Mv ekvnn osiyet, Assvn ayvtes, momet Nenefv tvlofvn, Lehopor, Kelv esyoman bahievtes,

12 Momet Nenefv Kelv tepakat em etenrvwv Lesen hayvtes ; mvt tvlofv rakkat os.

13 Momen Mesleem honvpse *heyvt omakes* ; Lutvlke, Anemvlke, Lechapvlke, Naftuhvlke,

14 Parusvlke, Kasluhvlke, (mv honvpset Felestvlket omaken,) Kaftolvlke esyomat.

15 Momen Kenvnet, homv-heckvte Sitvne, momen Her en heckuehocvtes ;

16 Momen Cepusvlke, Amolvlke, Kvkesvlke,

17 Hifvlke, Akvlke, Sinvlke,

18 Afvtvlke, Semvlvlke, Hemvrvlke esyomen : momen mv renypvvn Kenvnvlke en cuko-hvmecvlke vwahvtes.

19 Momen Kenvnvlke em ekvntvckv Sitvn enkvvpvket omvtes, Kelv fvccvn ayet Kesv roretskan ; Satvme, Komalv, Atmv, Sepoem esyomat vfvccvn ayet, Lesv roretskan.

20 Heyvt Ham e'ppucetaket omakes, en cuko-hvmecvlke vcvkvyen, e tulaswvtake vcvkvyen, em ekvvn ofvn, momen em etvlwvvlke ofvn.

21 Momen Sem Epv en hopuetake omvlkv e'rke, Cefet e rvhvt, emeu hopuetake en heckuehocvtes.

22 Sem e'ppucetake ; Elam, Assv, Afaksvt, Lvt, Elvme esyomat.

23 Momen Elvme e'ppucetake ; Vs, Hvl, Kerv, Mas esyomat.

24 Momen Afaksvt Selv en heckuehocvtes ; momen Selv Epv en heckuehocvtes.

25 Momen Epv eppucetake hokkolen en heckuehocvtes ; hvnkat e hoccfkv Pelek tates ; en nettv omof ckvnn tekvpihocvtet omekv ; momen etccakkat e hoccfkv Caktvne tates.

26 Momen Caktvnet, Almotat, Selef, Hesvmefv, Celv,

27 Hetolvme, Usvle, Teklv,

28 Opvle, Vpemevl, Sepv,

29 Ofv, Hefilv, Copape esyomat; heyv omvlkv Cak-
tvne e'ppucetake tates.

30 Momen, Hesv enkvpvke hvsossv-fveev ekvnhvlwe,
Sepv vfvcevn ayetskan, em vpoketvt omvtes:

31 Heyvt Sem e'ppucetaket omakes, en cuko-hvmecvlke
take vevkvyen, e tulaswvtake vevkvyen, em ekvv ofvn,
em etvlwvvlke vevkvyen.

32 Heyvt Nov e'ppucetake en cuko-hvmecvlket omakes,
honvpse vevkvyen, em etvlwvvlke ofvn: momet uelauke-
rakko renyupvn heyvt ekvvvn tekvpicakvtes.

SETENTVCKE 11.

MOMEN ekvv omvlkv em punkv hvmkuset on, opunkv
hvmkusen 'setempunahoyvtes.

2 Momen mome ocvtes, hvsossv-fveevn cunecket
vpoyof, Sinv ekvvvn ekvntvpeksen eshehcet, mvn
vpokvtes

3 Momen etempunahoyet, Vwvks, fakke-norvn hahyet,
heren noricvkeres, makakvtes. Momet fakke-norv cvto
vyoposken ocet, fakke kulowv omat svlofkv vyoposken
ocakvtes.

4 Momet, Vwvks, tvlofvn momen cuko-hvlwat e yuksv
hvlwat *oruren* hayet, hocefkv e en hayvkeres; ekvv
hvmkv vwaheyet omekaret, makakvtes.

5 Momen Cehofvt tvlofv momen cuko-hvlwe este en
hopuetake hayakaten hecvranet ahvtapkvtes.

6 Momet, Hecvkes, estet hvmkuset ot, omvlkv em
punkv hvinkusen ocakes; momet heyvn momecetv
vliceakes; momen hiyomat nake momecetv komakat
naket emvnttchcekos.

7 Vwvks, hvtvpehcet, mvn em punkv em eteyamv-
keres, punkv eten kerrvkekaren, Cehofvt makvtes.

8 Monkv Cehofvt mv enkvvpken ekvnv ohonvpv hvmkvn oh vwahecvtes; momen tvlofv hayetvn wikakvtes.

9 Monkv mv e hocefvk Pepel kihocvtes; mvn Cehofvt ekvnv omvlkv em punvkv teyamet omekv: momen mv enkvvpken Cehofvt ekvnv ohonvpv hvmkvn oh vwahecvtes.

10 Heyvt Sem en honvpset omakes. Sem em veulkv ohrolope cukpe hvmken orvtes, momen uelauke-rakko renypv ohrolope hokkolet hoyahnof, Afaksvt en heckuehocvtes:

11 Momen Sem Afaksvt en heckuehocvte hoyanat ohrolope cukpe cahkepen arvtes, momen eppucetake echustvlkeu en heckuehocvtes.

12 Momen Afaksvt ohrolope pale tutcenen cahkepohkaken arvtes, momen Selvn en heckuehocvtes:

13 Momen Afaksvt Selvn en heckuehocvte hoyanat ohrolope cukpe osten tutcenen arvtes, momen eppucetake echustvlkeu en heckuehocvtes.

14 Momen Selvt ohrolope pale tutcenen arvtes, momen Epv en heckuehocvtes:

15 Momen Selvt Epv en heckuehocvte hoyanat ohrolope cukpe osten tutcenen arvtes, momen eppucetake echustvlkeu en heckuehocvtes.

16 Momen Epvt ohrolope pale tutcenen ostohkaken arvtes, momen Pelek en heckuehocvtes:

17 Momen Epvt Pelek en heckuehocvte hoyanat ohrolope cukpe osten pale tutcenen arvtes, momen e'ppucetake echustvlkeu en heckuehocvtes.

18 Momen Pelek ohrolope pale tutcenen arvtes, momen Lu en heckuehocvtes:

19 Momen Pelek Lu en heckuehocvte hoyanat ohrolope cukpe hokkolen ostvpaken arvtes, momen eppucetake echustvlkeu en heckuehocvtes.

20 Momen Lu ohrolope pale tutcenen hokkolohkaken arvtes, momen Selvk en heckuehocvtes:

21 Momen Lu Selvk en heckuehocvte hoyanat ohrolope cukpe hokkolen kolvpaken arvtes, momen eppucetake echustvlkeu en heckuehocvtes.

22 Momen Selvk ohrolope pale tutcenen arvtes, momen Nehv en heckuehocvtes:

23 Momen Selvk Nehv en heckuehocvte hoyanat ohrolope cukpe hokkolen arvtes, momen eppucetake echustvlkeu en heckuehocvtes.

24 Momen Nehvt ohrolope pale hokkolen ostvpohkaken arvtes, momen Telvn en heckuehocvtes:

25 Momen Nehvt Telvn en heckuehocvte hoyanat ohrolope cukpe hvmken palen ostvpohkaken arvtes, momen eppucetake echustvlkeu en heckuehocvtes.

26 Momen Telvt ohrolope pale kolvpaken arvtes, momen Eplvme, Nehv, Helv esyoman en heckuehocvtes.

27 Momen heyvt Telv en honvpset omakes. Telvt Eplvme, Nehv, Helv esyoman en heckuehocvtes; momen Helvt Lat en heckuehocvtes.

28 Momen Helvt e'rke chomvn elvtes, ekvvn heckvten, Kaltevlke ekvvn *V tvlofvn*.

29 Momen Eplvme Nehv tepakat ehitaken heckuecakovtes; Eplvme e 'hiwv Selel hocfkvtes; momen Nehv e 'hiwv Melkv hocfkvtes, Helv, Melkv e'rke, momet Eskv e'rke, e'chuste.

30 Momen Selci echussekot omet, hopuewvn occates.

31 Momen Telvt e'ppuce Eplvme, momen e'ppuce tate Helv reppuce Lat, momen en hvtese Selel, e'ppuce Eplvme e 'hiwvn, evpayahken, mvt *V Kaltevlke* em etvlofvn enkvpaket vevkvpeyvtes, Kenvn ekvnvn esceyvranet; momen Helvn rorihcet, mvn vpokvtes.

32 Momen Telv en nettv̄t ohrolope cukpe hokkolen cahkepen oricvtes; momen Telvt Helvn ekvnvn elvtes.

SETENTVCKE 12.

MOMEN Cehofvt Eplvmen em punayet, Cem ekvnv osset, ce 'nahvmkv̄lken, momen ce'rke en cukon enkvpahket, ekvnv cen kerkuec̄vranyau vyvs:

2 Momen etvlwv rakken ce hayit, ec ohmerrares, momen, ce hoc̄efkv rakken hayin, ohmerk̄v toyetsk̄vres:

3 Momen ohmerk̄v opun̄kv̄n ce oh opunayakat ohmer̄rvkares, momet ec oht̄vhikat oht̄vhikares; momen ceme ce tehoȳv̄n̄en ekvnv etvlw̄v̄lke om̄vlkv ohmerk̄vk̄vres, kicvtes.

4 Monk̄v Eplvmet Cehofvt kicvte v̄cv̄k̄vyen ayvtes; momen Lat v̄cv̄k̄ayvtes; momen Eplvme Helvn osset ayof, em v̄c̄ulk̄v ohrolope pale k̄ol̄vpaken cahkepohkaken orvtes.

5 Momen Eplvmet e 'hiwv Selei momen Lat e 'cuse tate e'ppuc̄en, momen vp̄uekv̄ m̄v vt̄eloyak̄vte om̄vlkv, este Helvn ekvnvn heckuec̄ak̄vte esyoman evpayvtes; momen Ken̄vn ekvnvn es̄ceȳvranet v̄p̄eyet, Ken̄vn ekvnvn es̄ceȳvtes.

6 Momen Eplvmet ekvnvn et̄choyanet, Sekem ekvnv, lv̄kev̄pe Molv hueran rorvtes. Momen m̄v omof Ken̄vn̄vlket m̄v ekvnvn fullvtes.

7 Momen Cehofvt Eplvme em e heckuec̄vtes, momet, Ece hon̄vpsen heyv ekvnvn em̄vk̄ares, kicvtes; momen m̄vn Cehofv em e heckuec̄an alt̄vn en hayvtes.

8 Momet m̄vn enkv̄paket cunecket, ek̄vn̄hl̄we Perel en h̄vsoss̄v-f̄v̄c̄c̄vn rorvtes, momet em escukohak̄vn huēricvtes; en h̄vs̄v̄k̄lat̄kv-f̄v̄c̄c̄vn Perel ocen, en h̄vsoss̄v-f̄v̄c̄c̄vn Ae ocvtes; momet m̄vn Cehof̄vn alt̄vn en hahyet, Cehofv e hoc̄efkv̄n oh h̄uehk̄vtes.

9 Momet Eplvmet, Wvhvly-fvccvñ aye munket, cunec-kvtes.

10 Momen elaukot mv ekvñvñ ocvtes; momen elaukot mv ekvñv ofv vheremahekv, Eplvmet Ecepse ekvñvñ vkhvtpkvtes, mvñ fekhonnvranet.

11 Momen inome ocvtes, Eplvmet Ecepse eceyvranet vwolicof, e 'hiwv Selei em punayet, Hecvñ, hiyomat cemet hokte hecetv heruset ometsken kerris:

12 Momen momēt ocvres, Ecepñvket ce hecakof, Heyvt e 'hiwvt omes; maket, cv 'lecvkvres, momis hesaken ece 'caycecvkvres.

13 Ce'nkusapis, E wvñwv toyis, makvs: ece 'rahkvñ vñ hervren, momen cemet omecicen vñ hesaketvñ vçayehocvren, kievtes.

14 Momen mome ocvtes, Eplvmet Ecepñen eceyof, Ecepñvket hokten hecakvtes, heruset omen.

15 Momen Felo en rvkrakvt Selei hecakvtes, momet Felo chomvñ vkvñvmakvtes; momen mv hokten Felo en cukon escehoyvtes.

16 Momen eme vrahkvñ Eplvmen heren vçaycecvtes; momen yvpesikv, wakov, corakko-wakov en hunvntake, vtotkv hunvntake, vtotkv hoktvke, corakko-wakov en hoktvke, momen rvce-kuphe esyoman ocvtes.

17 Momen Cehofvt Felo momen en cuko vtehkvken estemerkv rakrvken 'sestemerrvkuecvtes, Selei Eplvme e 'hiwv vrahkvñ.

18 Momen Felo Eplvme enhuehket, Heyv cv'stomecetskvñke naket ome te? Naket omecicen ce 'hiwvt omat vñ onayetskekvñka?

19 Estomaten, Cv wvñwvt os, maketskvñka? momat cv 'hiwv taren esepvyvnt os: monkv hiyomat ce 'hiwvñ hecvñ, evpahyet vyvs, kievtes.

20 Momet Felot este-hunvntaken eme ohfvccvñ vha-

kvn emakvtes; momen hopvyusen vcvkvpeyet vyeci-
cicakvtes, e 'hiwv momen nak omvlkv ocat esyoman.

SETENTVCKE 13.

MOMEN Eplvme Ecepsen osiyet, Wvhvlv *ekvnn* esceyv-
tes, cmet, e 'hiwvt, nak ocat omvlkv esyomat, momen
Lat vcvkvyen.

2 Momen Eplvme, vpuekv, cvtokunaphvtke, cvtoku-
naplane esyoman ocet, enake oce mahet omvtes.

3 Momet Wvhvlv enkvprken ayet cunecket, enhvte-
ceskv em escukohakv huericvte, Perel tan rorvtes, Perel
Ae tepakat em etenrvwn;

4 Altv enhvteceskv haye likvten; momet mvn Eplvmet
Cehofv e hocefkvn oh huehkvtes.

5 Momen Lat, Eplvme vcvkayateu, yvpefikv, vpuekv,
escukohakv esyoman ocvtes.

6 Momen etepvket kakvre ekvnvt em etetayekates, en
nakockv take rakke mahet omekv, momat etepvket ka-
keko tayvtes.

7 Momen Eplvme em vpuekv vhecivlke momen Lat
em vpuekv vhecivlke em etenrvwn etehvnkvt ocvtes;
momen momof Kenvnvlke momen Felestvlke mv ekvnvn
vpokvtes.

8 Momen Eplvmet Lat kicvtes, Ceme tepakeyat pu
tenrvwn, momen vm vpuekv vhecivlke cem vpuekv
vhecivlke esyomat em etenrvwn etehvnkvt ohcates,
ce'nkusapis, etecakkeyvtet omekv.

9 Ekvnn hvnkvt ce homvn oceko? vm vkuekvs, ce'n-
kusapis; vkvskvnvn *ayetsken* omat, ynct vkvpervn ayares:
monkat vkvpervn *ayetsken* omat, vkvskvnvn ayares.

10 Momen Lat en renakvn kwahpet, Cotvne ekvntv-
pekse omvlkvn hecvtes, estomis uewv etetayat ocet

omen, Cehofvt Satvme Kvmalv tepakan sumhueceko emunkof, Cehofv em ecvpofuce omēn, Ecepse ekvnn Sov tvlofv aye roretskat etvpomen.

11 Monkv Lat Cotvne Ekvntvpekse omvlkan ensatkvtēs: momet Lat hvsossv-fvccvn ayet arvtes; momen etemvkucket, ctenkvvpvkakvtes.

12 Eplvmet Kenvn ekvnvn likvtes, momen Lat Ekvntvpekse tvlofv ocakan likvtes, momet ayet Satvme oren em escukohakvn huericvtes.

13 Momis Satvme este-hunvntaket holwvyccvke, svheremahen Cehofvn vnaorkakvtes.

14 Momen Lat em vkuckat renyupvn Cehofvt Eplvmen em punayet, Cen renakvn kvwahpet, hucretskan a vfvn-naket, honerv-fvccvn, wvhvlv-fvccvn, hvsossv-fvccvn, hvsvklatkv-fvccvn hecvs:

15 Ekvnn hecetskat omvlkvn ce'maret ok, ece honvpseu, meyuksv-sekon.

16 Momet ece honvpse ekvnn em mokke etvpomen hayares, momat estet ekvnn em mokken vhonkate tayen omat, ece honvpseu matvpomen vhonkvthoyvres.

17 Ahuyiret, ekvnn ctehoynnen yvkvpvs, en cvpke momen en taphe eteropotten; mvn cemaret ok, kicvtes.

18 Momen Eplvmet, em escukohakvn vkueyihcet, Mamle en lvkevpe es like Heplvn tvlofv ocakan vlahket, mvn altvn Cehofv en hayvtes.

SETENTVCKE 14.

MOMEN mome ocvtes, Amlefv Sina em mekko, Eleak Elesv em mekko, Ketvleomv Elvm em mekko, Titvle tvlwvvlke em mekko esyomat en nettv take omof,

2 Mvt Pelv Satvme em mekko, Pvsv Komalv em mekko, Sinvpe Atmv em mekko, Scmepv Sepoyem em

mekko, Pela, (Sov *tvloft* omat,) em mekko esyoman vnrpuecct, horren hayakvtes.

3 Heyv omvlkv Setem pvne ofvn etohkvkvtes; (Setem Okcvnwv vkhvset os.)

4 Ohrolope palen hokkolohkaken Ketvleomv em elevn svpaklvtes, momet ohrolope espalen tutcenohkakan vnrpuecakvtes.

5 Momen ohrolope espalen ostohkakan Ketvleomv momen mekkvlke vpvkakat yicvtes, momet Lefevlke Estelor-kanem vpoke, Susvlke Ham vpoke, momen Emvlke Scfv Kelevrem vpoke,

6 Momen Halvlke em ekvnhlvwe Sea vpoke esyoman Elpelv vnrwv tempe ocat eroren tepkakvtes.

7 Momet yefulehcet, En-mespat *tvloft* yicvtes, (mvt Ketes *tvloft* omes:) momet Amelekvke em ekvnv omvlkv, momen Amolvke Hesesv-temv vpokateu tepkakvtes.

8 Momen Satvme em mekko, Komalv em mekko, Atmv em mekko, Sepoyem em mekko, Pela em mekko esyomat esosset vpeyvtes, (Pelat Sov *tvloft* omes;) momet suletawvlke ehomv taken svpvkcet, Setem pvne ofvn horren hayakvtes:

9 Ketvleomv Elvm em mekko, Titvl tvlwvlke em mekko, Amlefel Sina em mekko, Elevk Elesv em mekko esyomat en hayaket; mekkvlke ostet mekkvlke cahkepen vnrpuecaket.

10 Momen Setem pvne kulowv-omv en korkuevlke vlket omvtes; momen Satvme Komalv tepakat em mekvket tokorket, mvn yorkvtes; momen vhoskat ekvnhlwen oh pefatkvtes.

11 Momen Satvme Komalv tepakat en nakockv omvlkv momen en hompetv omvlkv cahwet, svpeyvtes.

12 Momen Lat Eplvme e 'cuse tate e'ppuce Satvme likat, en nakockvu cahwet, svpeyvtes.

13 Momen mv pefatkvtē hvmket vlahket, Eplvme Hepluvlken em onayvtes; momen emet Amolvlke Mamle Eskvl etecakkat momet Env etecakkat en lvkcvpe es liken likvtes; momen heyv tutcenat Eplvine esyomat etemfvccetvn etem ocakvtes.

14 Momen Eplvmet e 'cuse sylvfkuehocvcuken pohof, em *vtotkvke* mvhahoyvte cukpe tutceuen palen cenvpohkaket, en cuko ofv heckakvte, setepoyetv emetetakvken evpayet, esossvtes, momet Tan vteken assecvtes.

15 Momet neren vnrvpen e etekvpicet, emet em vtotkvke esyomat, momet tepiket, Hopvn vtōken assecvtes, mv Temaskvs *tvlofv* em vkvskvnnv likan.

16 Momet nakockv omvlkvn resatvtes, momet etecakateu Lat, momen en nakockv, hoktvkeu, este esyoman rasfulkvtes.

17 Momen Satvme em mekkot vnrvpvrānet osset ayvtes, Ketvleomv mekkvlke vpvkakateu pvsatvte rvlahkof, Sefv pvne ofvn, (mvt Mekko em Pvne tes.)

18 Momen Melkesetek, Selem em mekkot, tvkliken momen pvrko-opuswvn svlakvtes: momet Hesaketvmese Hvlwe Mahat em plest omvtes.

19 Momet ohmerkvn oh opunayet, Hesaketvmese Hvlwe Mahat, momet hvlwe ekvnnv e pucaset Eplvmen ohmerreks.

20 Momen Hesaketvmese Hvlwe Mahat cen horrvlken ce'nke ofvn ce'mvten vrakkuehocekvs, makvtes. Momen omvlkv tekvpvke espalan emvtes.

21 Momen Satvme em mekkot Eplvmen em punayet, Esten a'met, nakockvn cenakuecvs, kievtes.

22 Momen Eplvmet Satvme om mekkon kievtes, Cv'nken Cehofv Hesaketvmese Hvlwe Mahat, hvlwe ekvnnv e pucase e homvn kvwahpit,

23 Afuswv tis, monkat estelepikv sohwnakv tis cawv-

kot, monkat nake cenake hvmkuis ehsvkos, maket tem-fciyis, Eplvme nakocen hayis, maketskekaren.

24 Este-hunvntake mvnettakat nake hompakvte, momen mv vc vevkvpeyvne nakockv enake taranvte tvl-kusen; Env, Eskvl Mamle esyomat, mvt nakockv enake taken cvwvkekvs.

SETENTVCKE 15.

MOMEN heyv nanvke renyupvn Cehofv em opunvkv nak heckekat ofvn Eplvmen em vlakvtes, hvmmaket, Eplvmē, ce penkahlates: cen sevrnakv toyit, cem feketv rakke estvmahe toyis.

2 Momen Eplvmet, Pucase Cehofv toyetskat, hopuewv ocvkot ayin, momen vn cuko epucasvranat heyv Temaskvlke Eliesvt omen, naken v'metskv haks? kicvtes.

3 Momet, Hecvs, honvpsen a'metskekates: momen, hecvs, vn cuko ofv heckvte hvmket cvnake epucasvranat omes, Eplvmet kicvtes.

4 Momen hecvs, Cehofv em opunkv hvmmaket em vlakvtes, Heyvt cenake e pucaset omekares; momis ceme ce 'na mahuse aossvranat cenake e pucaset omvres.

5 Momen evpayet ossvtes, momet, Hiyomat hvlwen vhecet, kococumpvn vhonkvts, vhonkatetske tayen omat, kicvtes: momet, Ecc honvpse matvpomvres, kicvtes.

6 Momen Cehofvn oh vkvsamvtes, momen *vkvsamat* fvccetv vyoposken em ohvkerrievtes.

7 Momet Vne Cehofv, heyv ekvnv epucasetskvren ce'maret, V Kaltevlke em ekvnv cc ossicvyvte, toyis, kicvtes.

8 Momen, Pucase Cehofv toyetskat, mv epucasvranvyat naken es kerrvranvya? Eplvmet kicvtes.

9 Momen Hesaketvmeset, Wkv hokte ohrolope es en

tutcenen, cowatv hokte ohrolope es en tutzenen, yvpefikv hunvnwv ohrolope es en tutcenen, pvce-howen momen pvce mvnettan vn cvwvs, kievtes.

10 Momen heyv omvlkvn en cahwet, nvrkvpvn tekvpicakvtes, momet tvckv vtekat em pvlse em vtvkhvken vvkhokievtes: momis fuswv etekvpicvkekates.

11 Momet fuswv vpespavv ena pvsvtkan a oh hvtvpecof, Eplvmet etvn vtohkakvtes.

12 Momen hvset vkladkof, nockv sufket Eplvmen oh lvtiken, yomucke rakke em penkvkvvt oh latkvtes.

13 Momen Eplvmen em punayet, Mehenwusen kerrvs, ece honvpse ekvnv enake tokat ofvn tvleporvt omet, em elecvn svpvklvres; momen ohrolope cukpe osten este-merrvkuecvkvres.

14 Momen mv etvlwv em elecvn vpokat vnet ohfvcecares; momen mv eryupvn nakockv sulken esossvkvres.

15 Momis cemet herkv ofvn ce'rvklken oh aytskvres, momet vculkv here oretsken, ce herihocvres.

16 Momis erhonvpse esostat *en nettv* omof, yvmvn yohfulecvres; Amolvke en holwvyeckv hvte esfvcekeko emunkekv, kievtes.

17 Momen mome ocvtes, hvset vklvtiken, yomucke hakof, hecvv, totkv es like ekkucet, momen eto kulecvtet mv warke etennvrkvpvn etehoyvnhoyat.

18 Mv nettv etwvn Cehofvt etemfvccetvn Eplvmen eten hayvtes, hvmmaket, Heyv ekvnvn ece honvpsen ehmis, Ecepse *ekvnv* hvcece enkvpvket mv hvcece rakkat. Yufletes hvcece, eroren:

19 Kenvlke, Kenesvlke, Katmvnvlke,

20 Hetvlke, Pelesvlke, Lefevlke,

21 Amolvke, Kenvnvlke, Kvkesvlke, Cepusvlke esyomat *em ekvnvn*.

SETENTVCKE 16.

Momen Selel Eplvme e 'hiwvt hopuetaken en heckueckates: momet vtotkv hokte Ecepsvlken ocvtes, mv e hocefkv Hekvt omen.

2 Momet Selel Eplvmen kicvtes, Hiyomat hecv, Cehofvt *hopuewv* heckueckvn es vn tvckes: ce'nkusapis, vm vtotkv hokten en ceyvs; mv etehoyvne hopuetake vn hecke witvres. Momen Eplvmet Selel em opunvk en haken em vpohicvtes.

3 Momen Eplvme Kenvn ekvnvn ohrolope palen likyte hoyanat Selel Eplvme e 'hiwvt, em vtotkv hokte Ecepsvlke Hekvn evpayet, Eplvme e 'hiwv taren emvtes.

4 Momen Hekvn en ceyvtes, momen nvrkesvtes; momet nvrkeset kerrof, e pucase hoktet en renakv ehomvn homcke tates.

5 Momen Selel Eplvmen em punayet, Vc vnaorkat ce oh ocekv; vm vtotkv hokten ce hokpe ofvn ce'mimvts; momen, nvrkeset kerrof, en renakv e homvn es vn homcekvns; Cehofvt vne ceme tepakeyan *pun* fvcceekvs, kicvtes.

6 Momis Eplvmet, Hecv, cem vtotkv hokte ce'nko ofv tes; nake here es cem moman em momecv, kicvtes. Momen Selel estemerricvtes, momen e turofvn en letkvtes.

7 Momen Cehofv em encel vnrwv ofv uekiwv tempen eshecvt, uekiwv Sv en nene ocan.

8 Momet, Hekv Selel em vtotkv hokte toyetskat, estvmvn ahtetska? momet estvmvn ayetska? Momen, Selel cv pucase hokte e turofvn en letkis, kicvtes.

9 Momen Cehofv em encel, Ce pucase hokten oh fuliket, e'nke elecvn em e wikvs, kicvtes.

10 Momet Cehofv em encel, Ece honvpse tayen ohv-
tlayares, momat en sulkat omecicen vhonkvthoyekares,
kievtes.

11 Momet, Hecvs, ce nvrkeses, momet hunvnwn hec-
kuecetskvres; momet e hocefkv Esmevl kicet, hocefets-
kvres; Cehofvt cem estemerketvn vpohicet omekv.

12 Momen este vpvket corakko-wakv semvnolo ome-
tares; e'nke este vtekat vnrvpen, este vtekat e'nke eme
vnrvpe *tares*; momen etecakkakat omvlkv ehomvn likv-
res, Cehofv em encel kievtes.

13 Momen Cehofv em punayvte e hocefkv, Hesaketv-
mesē cv hecetskes, kicet, hocefvtes; Heyvmv tisem cv
hecan oh hebevya? makekv.

14 Monkv mv uekiwvt Pev-lehi-lae kicet hocefkvtes;
hecv, Ketes Pelet tepakat em etenrvwn oces.

15 Momen Hekvt Eplvmen eppucen en heckuecvtes;
momen Eplvmet e'ppuce Hekv *en* heckuecvte e hocefkv
Esmevl kicet hocefvtes.

16 Momen Hekvt Esmevl Eplvmen en heckuecof,
Eplvme em vculkvt ohrolope pale cenvpaken epohkaken
orvtes.

SETENTVCKE 17.

MOMEN Eplvme em vculkv ohrolope pale ostvpaken
ostvpohkaken orof, Cehofvt Eplvme em e heckuecvtes,
kicet, Vnet Hesaketvmese Yekcetv Omvlece toyis; cv
homvn yvkapet, temvpoket omvs.

2 Momen vm etemfvccetvn ceme tepakeyat pu tenha-
yares, momet sulke estvmahen ce honvpsecares, kievtes.

3 Momen Eplvmet e turofvn oh latkvtes: momen He-
saketvmeset etempunayvtes, hvmmaket,

4 Vnet on omat, vm etemfvccetvt ce 'tem oces, mo-
men etvlwvvlke sulke mahe e'rke take toyetskvres.

5 Momen ce hocefkv ohvtvlakat Eplvme kahocekares, momis ce hocefkvt Eplehame tares; etvlwvvlke sulke mahe e'rke ce hayvyvtet ok.

6 Momen tayen ce honvpsecares, momen, etvlwvvlke sulken ce hayin, mekkvlket 'sec ossvkvres.

7 Momen ceme ece honvpse ce yupv yice esyomeyat, mv erhonvpse yicvranateu vm etemfvccetvn yekcen ce tenhayvkares, etemfvccetv meyuksv-seko, aye munket, erhonvpse yupv mahen yicvranat eroren, ceme ece honvpse ce yupv yice esyomatskat Hesaketvmese cen hue-rvkaret.

8 Momen eknv mv ofv tvleporv liketskat, Kenvn eknv omvlkv ce'mit, ece honvpse ce yupv yicateu, meyuksv-seko epucasvkvren emvkares; momet en Hesaketvmese take toyares.

9 Momet Hesaketvmeset Eplvmen em punayet, Momen cemet on omat, vm etemfvccetvn vfastetskvres, cemet, ece honvpse ce yupv yicvranateu vfaste emunket, erhonvpsetv yupv mahat eroren.

10 Vm etemfvccetv centake, cen honvpsetv ce yupv yice esyomeyat pu tem oce vfastvranatskat heyvt omes; hunvnwv ece 'pakvke vtekat svkvmsishoyvres.

11 Momen ccm enayuksv vpeswv taken svkvmsisatskvres; momen mvt etemfvccetv pu 'tem ocat eskerkvt omvres.

12 Momen ece 'pakvkat hunvnwv en nettv escenvpake oricat svkvmsishoyvres, ece honvpse hunvntake omvlkv mahhe, mv cen cuko ofv heckvte, ece honvpse tokot, cen cvtokunawv es nesetskvte esyomat.

13 Cen cuko ofv heckvten, momen esto cen cvtokunawv es nesetskvten svkvmsisvranatskat tvlkuset os; momen vm etemfvccetvt, etemfvccetv meyuksv-sekot, ce 'nav-peswv take ofvt omvres.

14 Momen hunvnwv svkvmsiskeko, enayuksv vpeswvn svkvmsishoyekatet, mv estet em este enkvvpken sentvckvres: vm etemfvccetvn kacvtet os.

15 Momen Hesaketvmeset Eplehamen em punayet, Selei ce 'hiwvt on omat, Selei es hocefetskekares, momis e hocefkv Selet omvres.

16 Momen ohmerrares, momen ohvtvlakat eine etehoyvnen ce'ppucen ce'mares; momes, ohmerrares, momen tvlwvlike c'cket omvres; este em mekkvket emc vhonevsvket omvres, kievtes.

17 Momen Eplehamet e turofyn oh ltiket, vpevtes; momet, Este em vculkv ohrolope cukpe hvmecat hopuewv en heckuehocvre te? momen Selet, en hoktvle pale ostvpakicat hopuewvn heckuecvre te? e feke ofvn makvtes.

18 Momet Eplehamet, Aeha, Esmevl ce homv hesakate! Hesaketvmesen kievtes.

19 Momen Hesaketvmeset, Monkos, momis ce 'hiwv Selet ce'ppucen heckuecvres; momen e hocefkvn Isken kicetskvres; momen vm etemfvccetvn, etemfvccetv meyuksv-sekon, *etenhayit*, ervhonvpse cryupv yicaten en *hayvkit* yekcen etenhayares.

20 Momen Esmevl ohfvccvt on omat, cem vpohiheis: hecvs, ohmeriyis, momet honvpsecit, tayen ohvtvlayares; mekkvlike palen hokkolohkaken en heckuehocvkvres, momen etvlwv rakken hayares.

21 Momis vm etemfvccetvn Iseke, Selet ohrolope hvmke hiyome orof cen heckuecvranat, yekcen etenhayares, makvtes.

22 Momet etempunayvte wikkvtes, momet Hesaketvmeset Eplehame enkvvpken kvwapkvtes.

23 Momen Eplehamet mv nettv etwvn e'ppuce Esmevl, momen en cuko ofv heckvkvte omvkv, en cvtoku-

nawv es nesvkvte omvlkv esyome, Eplehame en cuko vtehkvlke hunvnwv vtekaten evpayet, em enayuksv vpeswv taken svkvmsisakvtes, Hesaketvmese kievte vevkvyen.

24 Momen Eplehame em enayuksv vpeswvn svkvmsiskof, em vculkv ohrolope pale ostvpaken ostvpohkaken orvtes.

25 Momen e'ppuce Esmevl em enayuksv vpeswvn svkvmsiskof, em vculkv palen tutcenohkakvtes. Mv nettv etvwvn Eplehamet e'ppuce Esmevl tepakat svkvmsiskakvtes.

26 Momen en cuko vtehkvlke hunvntake omvlkv, cuko ofv heckvkvte, momen cvtokunawv tvleporv es en neskvkvte, eme vpvket svkvmsiskakvtes.

SETENTVCKE 18.

MOMEN nettv hiyyat em ofv, em escukohakv vhauken liken, Mamle en lvkcvpe es likat tempen Cehofvt em e heckuecvtes;

2 Momen en renakvn kvwahpet, hecvtes, momen hecvs, este-hunvntake tutcenet ehomvn svpaklvtes: momen hecuf, escukohakv vhauke enkvpahket vnrvpvrantet letiket, ekvvn fvccvn potokvtes,

3 Momet kievtes, Cv pucase toyetskat, hiyomat cen renakv ehomvn heromkvn eshehcij omat, cem vtotkvn hoyahnetskvs, ce'nkusapis:

4 Hiyomat uewv estomusen cvwhoyekvs, momen ce'letaken okkohset, eto elecvn e fekvpucevks:

5 Momen tvk liken estomusis svlvkares, momen ce feketaken mahlvptecievks; mv hoyahnof vpeyatskvres; mv vralkvn cem vtotkv taken en yicatskekv. Momen, Maketskat etvpomen momecvs, kicakvtes.

6 Momen Eplehamet lypecicet Sele escukohakv ofvn oh ayet, Hockvte here vkerkuce tutcenen lvpken tetakuehcet, cvlvps, momet tvkliken tvknoricvs, kicvtes.

7 Momet Eplehamet wakv fullan oh letiket, wakuce mvnette momet heran resvlahket, vtotkvn emvtes: momen lypecicet tetakuecvtes.

8 Momen wakvpese neha, wakvpese momen wakuce tetakuecvten cahwet, ehomvn 'sem vpoyvtes: momet emet vnakvn, eto elecvn, huervtes, momen hompakvtes.

9 Momet, Sele ce 'hiwv estvmvn ara? kicakvtes. Momen, Hecvs, escukohakv ofvn *likes*, kicvtes.

10 Momen kicvtes, Oketv orof mehenwvn er cem vlvkares; momen ce 'hiwv Selet echushunvnwvn ocvres. Momen Selet escukohakv vhanke Eplehame era topvrv ocat ofvn pohvtes.

11 Momen Eplehame Sele tepakat vculvket, vculakuse hakvtes; hoktvke em emunkvt Sele em vfekhonnvtet omvtes.

12 Monkv Selet em vkerrickv ofvn vpelvtes, Cv hoktvle hahkof, afvcketv ocare te, cv pucaseu vculet ot omofvn? maket.

13 Momen Cehofvt Eplehamen em punayet, Estomaten Selet, Vne, cv hoktvle tat, mehenwvn hopuewv ocare te? maket, vpelisa?

14 Nake yekce Cehofvn emuntvle tayat oce te? Oketv mellvyvten mehenwvn er cem vlvkares, em oketv orof, momen Selet echushunvnwvn ocvres, kicvtes.

15 Momof Selet, ehelaksece, Vpelvkis, makvtes; penkalekv. Momen, Monkos; momis vpeletskis, kicvtes.

16 Momen este-hunvntake asvpvkilet, mvn enkvpahket, Satvme fvccvn vhecakvtes: momen vpeyan Eplehamet vhorkasket vkocuknen vpaket ayvtes.

17 Momen Cehofvt makvtes, Nake momecvyat Eplehame em chare te;

18 Mehenwvn Eplehamet etvlwv rakke momet yekce hahken, ekvvn etvlwvvlke omvlkvt eme etejoyvnen ohmerkvkvrant omekv?

19 Emen *kerrit*, en hopuetake en cuko vtehkvlke eyupv *yicateu* yekcetvn 'semvcahnkvkre tat kerrikv, Cehofv em vyetvn ykvvpkvren, fvccetv fvcceckv tepakan vfvstkvren; momat nake Cehofvt Eplehame opunvyecvtet oh vlvkuecvret.

20 Momet Cehofvt, Satvme Komalv tepakat em ahuehketvt rakket omen, en holwvyeckv svhere mahet omekv;

21 Hiyomat vkhvtapkares, em ahuehketv vm vlakvte mahusat vcvkvyen momecakvten omat, hecares; momet monkon omat, kerrares, makvtes.

22 Momen este-hunvntake, mvn enkvpaket, Satvme fvccvn vyhvytes: momis Eplehame Cehofv ehomvn huere emunkvtes.

23 Momet Eplehame vwolihcet, kicvtes, Este faccv holwvyecv vpvken sumecicetskvre te?

24 Este faccvke pale cahkepet tvlofvn vtehke witen omat; mv este faccvke vtehkat vrahkvn tvlofvn vcayecokot, sumecicetskvre te?

25 Hiyomecetv cen hopvyet omekvs, este faccv holwvyecv vpvken elecetv, momat este faccv holwvyecv etvpomet huervren; mvt cen hopvyet omekvs: ekvvn omvlkv em Fvccetv fvccvn momecekare te?

26 Momen Cehofvt, Satvme vtehke este fvccvke pale cahkepen tvlofvn eshecin omat, emetake vrahkvn tvlofv omvlkvn vcayecares, kicvtes.

27 Momen Eplehame em vyoposket kicvtes, Hiyomat hecvs, vne, ekvvn em mokke momet essu tepakuse toyvyat, Pucase em punayetvn komit vlichecis:

28 Este fveevke pale cahkepat cahkepet seko witen omat; este cahkepe sepekat omecicen tvlofv omvkvu sumecicetskvre te? Momen, Pale osten cahkepolhkaken eshecin omat, sumecihevkos, kievtes.

29 Momen hvvm em punayvtes, Pale ostet hecke witen omat *ta?* maket. Pale ostat vrahkvu *vcayecit*, momehevkos, makvtes.

30 Momen makvtes, Acha, Pucaset cvpvkikats, momen punayares: Pale tutcenet mvn eshechoye witen omat. Momen pale tutcenen mvn eshecin omat, momehevkos, makvtes.

31 Momen, Hiyomat hecvs, Pucase em punayetvu komit vlichehis: pale hokkolen mvn eshechoye witen omat. Momen, Pale hokkolat vrahkvu *vcayecit* sumecihevkos, makvtes.

32 Momen makvtes, Acha, Pucaset cvpvkikats, momen hvvmkuevu punayares: palen mvn eshechoye witen omat. Momen palat vrahkvu *vcayecit* sumecihevkos, makvtes.

33 Momen Cehofvt Eplehame em punayvte fekhonnat vpakusen ayvtes: momen Eplebamet en liketvu fulkvtes.

SETENTVCKE 19.

MOMEN yafkofvu encelvlke hokkolet Satvmen vlahokvtes; momen Lat Satvme em vtohopke-rakko 'invhauken likvtes; momen Lat mvn hecet, vnrpvranet abuervtes; momet e turofvt ekvvu vhecen potokvtes:

2 Momet, Hiyomat hecvkes, cv pucaslke toyatskat, ce'nkusapvkis, fvyhecet, cem vtotkv en cukon cukolahket, fekhonnatsken ec oh hvvytkekvs; momen ce'letaken okkosvkes, momet hvthvyvtkusen asehohket, vhojet welakatskvres, kievtes. Momen, Monkos; momis etehoyvu kvu fekhonnēn, ep oh hvvytkvres, kicakvtes.

3 Momen tayen ohyekciavtes; momen fvyehcet, em vlahoket, en cukon cukolakvtes; momen hompetv-rak-kon en hayvtes, momen, tvklike pakkekon en norihcen, hompakvtes.

4 Momis wvkhokeko munken tvlofv hunvntake, Satvme hunvntake, mvnettakat vculakat to estomis, este omvkv tvlofv estvmivlkan a yicet, cukon em vfulotakvtes;

5 Momet Lat em vluhekhet, Este-hunvntake mucv neren cen cukolakisat estvmvn kake te? a's pum ossvks, kerreyvren, kicakvtes.

6 Momen Lat vhauken osiyet, er em orakvtes, momet eyupvn vhauken vkhottvtes.

7 Momet, Tecakkeyvte toyatskat, momvteken naorikats-kvs, ce'nkusapvkis.

8 Hecvkes, hiyomat cv'chustvlke hokkole este-hunvnwv kerrvkeko emunken ocis; ce'nkusapvkis, mvu a cem wollhuehevkin, nake here es cem momvkan em mome-cvkes; heyv este-hunvntake tvlkusen naken estomehcats-kvs, mv vrahkvn vn cuko em vpette elevn vlahohkekv, kicvtes.

9 Momen, Vcekellvs, kicakvtes. Momet, Heyv este hvnke tvleporv fekhonnvret aceyvtes, momet fvccecv hueretvn komet os: hiyomat entake senholwvken cem momeceyvres, kicakvtes. Momet hunvnwv, Lat tat, tayen vhepvkakvtes; momet svkhotkv kvcetvn *komet*, vwo-licakvtes.

10 Momis este-hunvntake *hokkolat* e'nketaken awiy-yet, Lat hvlatet, cukon aceyihcet, vhauken vkhottakvtes.

11 Momet este-hunvntake cuko vhauke vfulle, lopucku-sat rvkrakat esyoman turhecvkkekon hayakvtes; momat vhauke eshecetvn es e hotosvkuecvtes.

12 Momen este-hunvntake hokkolat, Este eti yvmvn

ocetska? *cen* hvtese, ce'ppucetake ce'chustvlkeu, momen estimvt o estomis tvlofvn ocetskat, tvlofvn esossvks:

13 Em ahuehketv take Cehofv ehomv rakke hakat omeicen heyv tvlofvn sumecicvranēkv; momen Cehofvt sumeciceyvren a pu 'totekv, kicakvtes.

14 Momen Lat osiyet, en hvtesvlke e'chustvlke epayakvte em punayet, Asvpvkilet, heyv tvlofvn esossvkes, Cehofvt tvlofvn sumecicvranekv, makvtes. Momis este nakhayeko omat en hvtesvlke es em momakvtes.

15 Momen hvthvyvtke akvwapkof, encelvlket Lat lvpeecikvtes, Ahuyiret, ce 'hiwv momen ce'chustvlke hokkole yvmvn kakan evpyvvs; tvlofv en holwvyeckv ofvn ce sumkekaret, makaket.

16 Momis vcewicvtes; momen este hunvntake *hokkolat* e'nken en *hulatet*, e 'hiwvu e'nken, momen e'chustvlke hokkolat e'nken en hlvlythicakvtes; Cehofvt em merren; momet tvlofvn es wolket, en lvpvtken huericakvtes.

17 Momen mome ocvtes, en lvpvtken eswolhohkof, Cen hesaketv vrahkvn letkvs: ce topvrn vhecekot, Ekvntvpekse estvmv estomis fekhoniyetskvs; ekvnhlwen oh letkvs, ce sumkekaret, kicvtes.

18 Momen Lat kicakvtes, Aeha, cv pucase, momekate:

19 Hiyomat hecvs, cem vtotkv cen renakv ehomvn heromkvn eshehces, momen cem merkvn hesaketvn es vcayecetskat vrakkuehcetskes; momen ekvnhlwen oh letkvko taves, nak holwvket cv cakken, cv'le wivret ok:

20 Hiyomat hecvs, heyv tvlofv oh letketv vwolet omet, cotket omes: Aeha, mvn oh letkare vm etektvnecvvs, (cotkuset omeko?) momen vn hesaketvt vcake tares.

21 Momen kicvtes, Hecvs, heyv nake ohfvcevu, heyv tvlofv opunvyhecatskat sumecicvkaret, cem vpolihcis.

22 Lvpeecicet, mvn oh letkvs, mvn roretskeko vtekat

naken momecvko tayekv. Monkv mv tvlofv e hoccfkv
Sov kihocvtes:

23 Hvset ekvnv oh kvwvpiken, Lat Sovn eceyvtes.

24 Momof Cehofvt, hvlwe aossen Cehofv a enkvvpken,
tohottoplane totkv tepakan Satvme Komalv tepakan 'soh
oskolicvtes:

25 Momet mv tvlofvtake, Ekvntvpekse omvlkv, tvlofv
vtehkvlike omvlkv, ekvnv oh honte esyoman sumhuecvtes.

26 Momis Lat e'ra topvrn e 'hiwvt eyupvn vhehcet,
okcvncukele hakvtes.

27 Momen Eplehamet hvthvyvtkusen Cehofv chomv
huervtet erorvtes:

28 Momet Satvme Komalv tepakat vfvccvn vhecet, mo-
men Ekvntvpekse ekvnv omvlkv vfvccvn vhecet, hecvtes,
momen hecvsv, mv ekvnv em ekkuce cvto rekkickv hute
em ekkuce omēt kvwapkvtes.

29 Momen mome ocvtes, Hesaketvmeset, Ekvntvpekse
tvlofvn sumhuecof, Hesaketvmeset Eplehamen vkerri-
vtes, momet mv tvlofv Lat likan sumhuecof, Lat sumketv
en nvrkvpv ossen vtotvtes.

30 Momen Lat Sov osset vcemiket, e'chustvlke hokko-
lvt vpvkaken, ekvnvhvlwen likvtes: Sov tvlofv liketvn en
penkalekv: momet ekvnvhauken likvtes, emet e'chustvlke
hokkole esyomat.

31 Momen homv heckvtet e 'cusen em punayet, Pu'rke
vculet os; momen este-hunvnwv ekvnvn oh are ekvnv
omvlkv semvpeyetv vcvkvy e a pun ceye tayat se-
kot os:

32 Vtes, pu'rke pvrko-opuswvn eskuecvkeres, momet
en vvkhokeyvres, pu'rke ctehoynnen honvpsen em vca-
yeceyvret, kievtes.

38 Momen mv neren e'rke taken pvrko-opuswvn eskue-
cavtes: momen homv heckvtet, ecehyet, e'rken en

wakkvtes; momen estofvn wakket, estofvn alikvten kerrekates.

34 Momen rempvksen mome ocvtes, homv heckvtet, Hecvs, nereise cv'rke en wakkvyis; mucv neren hvvm pvrko-opuswvn eskuecvkeres, momen cemet ecceyet, en wakketskvres, pu'rke etehoyvnen honvpsen em vcaye-ceyvret, e'cusen kievtes.

35 Momen mv nereu e'rke taken pvrko-opuswvn eskuecakovtes: momen mvnnettatt ahuyiret en wakkvtes: momen estofvn wakket, estofvn alikvten kerrekates.

36 Hiyomen Lat e'chustvlke hokkolvt e'rke take en nvrkesakovtes.

37 Momen homv heckvtet echushunvwnvn heckuecvtes, momet e hocefkvn Moap kievtes: matat, mucv nettv oren, Moapvlke e'rke tes.

38 Momen mvnnettatt, emeu echushunvwnvn heckuecvtes, momet e hocefkvn Pen-ami kievtes; matat, mucv nettv oren, Amvn en hopuetake e'rke tes.

SETENTVCKE 20.

MOMEN Eplehame cunecket, Wvhvlv ckvnv fvcevn ayvtes, momet Ketes Sv tepakat em etenrvwn fek-honnvtes; momet Kelv *tvlofvn* tvleporvt arvtes.

2 Momet Eplehamet, e'hiwvn opunvyecet, Cv wvnwvt os, makvtes: momen Epemelek, Kelv em mekko vtohtet, Selen evpayvtes.

3 Momis Hesaketvmeset nere vpueckv ofvn em vlahket, hymmakvtes, Hecvs, hokte evpayetskat omecicen este elat omēt hueretskes; este-hunvwnv e'hiwvt omekv.

4 Momis Epemelek hokten vwolicekates: momet, Pucasē, etvlwv fvccat tisem elecetskv hakv?

5 Eme mahusat, Cv wvnwvt omcs, cv kicekv hakv?

momen hoktet eme mahusat, Cv cerwv tes, makvtes; cv feke em fvccetv vcvkvyen, momet nake cv'nke celayakat es vm mvttekot heyvn momecvyvtes, makvtes.

6 Momen Hesaketvmeset vpucckv ofvn kicvtes, Henka, ce feke em fvccetv vcvkvyen heyv momecetskvten ker-ris, momet vneu vc vnaorketskvren cem mvnyttecvvtes; monkv hokte celayetv cem etektvnecvkates.

7 Monkv hiyomat mv hunvnwvn e 'hiwvn ohfulecicvs: owalvt omet, cem emekusapvret omekv, momen hesa-ketskvres; momet ohfulecicetskekon omat, *heyvn* kerrvs, ce'lvrarat tvlkusvres, cemet cenake omvlkv esyomatskat.

8 Momen Epemelek hvthvyvtkusen alihket, em vtot-klke omvlkv enhuhihket, heyv nanvke omvlkv en hvckotaken em onayakvtes; momen hunvntaket tayen penkvlakvtes.

9 Momof Epemelek Eplehamen enluhckvtes, momet, Naken pu 'stomecetskv hakv? momen, vm etvlwv esyo-meyan naorketv rakken ep oh vlvkuecetskat, naken cem mvtteciceyvt hakv? nanvke momecvkvranekaten vm mo-mecetskvtes, kicvtes.

10 Momet Epemelek Eplehamen em punayet, Heyv nake momecetskvten omat, naken hecetskv hakv? kicvtes.

11 Momen Eplehamet makvtes, Mehenwusen Hesaketv-mese em penkvkv yvmv sekot os; momen cv 'hiwv vrahkv cv 'levkvres, komvyvtet omekv.

12 Momen ohvtvlakat mehenwvn cv 'wvnwv tes, cv'rke e'chuset omes, momis cv'cke e'chuswv tokot os, momet cv 'hiwv hakvtet os:

13 Momen mome ocvtes, Hesaketvmeset cv'rke hute cnkvpvken vraren vc vtotof, em punayit, Estvmvt o estom-is welahket rorhoyeyan, yvmvskv es vc vfvstvranskat heyvt omes; vc opunvyecet, Emet cv cerwvt os, makets-kvres, kicvyvtes.

14 Momen Epemelek yvpefikv, wakv, vtotkv hunvntake, vtotkv hoktvke esyoman cahwet, Eplehamen emakvtes, momet e 'hiwv Selen ohfulecicvtes.

15 Momet Epemelek kicvtes, Hecvs, vm ekvnvt ce homvn oces; estvmv here es cem moman likvs.

16 Momet Selen em punayet, Hecvs, ce cerwvn cvto-kunaphvtke warken cukpe-rakko hvmken chmis; hecvs, cemen ecc 'pvkakateu omvlkvn eturwv es ohrvnkvt omes; momen este omvlkv ehomvn fvccvket hueretsket os, kicvtes.

17 Momen Eplehamet Hesaketvmesen emekusapvtes: momen Hesaketvmeset Epemelek, e 'hiwv em vtotkv hoktvke esyoman cvfencvküccvtes; momen hopuetake hec-kuecakovtes.

18 Cehofvt, Sele Eplehame e 'hiwv vrahkvn, Epemelek en cuko vtehkvlke en hopuetakhute omvlkvn yekcen em vkhothicakvtet omekv.

SETENTVCKE 21.

MOMET Cehofvt, makvte vcvkvyn, Selen en cukope-rihcet, nak makvte vcvkvyn Selen em momecvtes.

2 Momen Selet nvrkehset, Eplehame vcule mahof eppucen en heckuecvtes, oketv Hesaketvmeset opunvyece em punayvte orof.

3 Momen Eplehamet, c'ppuce en heckuehocat, Selet en heckuecat, e hoccfkvn Iseken kicvtes.

4 Momet Eplehamet e'ppuce Iseken svkvmsisvtes, em vculkv nettv cenvpake oricof, Hesaketvmeset kicvte vcvkvyn.

5 Momen Eplehame em vculkv cukpe hvmkvtes, e'ppuce Iseke en heckuehocof.

6 Momen Selet, Hesaketvmeset vc vpelepueces; pohat vtekat vc vpaket vpelvres, makvtes.

7 Momet, Estimvt, Selet hopuetake coyicvres, maket, Eplehame em onaye tayvt haks? vcule mahe bahkof, eppucen en heckuecikv, makvtes.

8 Momen hopuewv mahvtes, momen epesen wicehocvtes: momen mv nettv Iseke epesen wicehocof, Eplehamet hompetv rakke mahen hayvtes.

9 Momen Selet Ecepsvlke Hekv e'chushunvnwv, Eplehame en heckuecvte, nakhayekot *aren* hecvtes.

10 Monkv, Heyv hokte sylvfke e'chushunvnwv tepakan wolhuecvs: heyv hokte sylvfke e'chushunvnwvt cv'chuswv Iseke vpvket nak epucasekaret ok, Eplehamen kicvtes.

11 Momen. heyv nake Eplehame en renakv ehomvn holwvke mahe tates, e'ppuce vrahkvn.

12 Momen Hesaketvmeset Eplehamen em punayet, Ce'ppuce vrahkv, momen cen sylvfke hokte vrahkvn cen renakv ehomvn holwahkates; Selet nak ce kicat omvlkvn em vpohicvs; Iseke etehoyvnet cen honvpsetv hocf-kvret ok.

13 Momen sylvfke hokte e'chuswvu etvlwvn hayares, ece honvpset omekv, kicvtes.

14 Momen Eplehamet hvthvyvtkusen alikvtes, momet tvklike momen uewv nakhvrpe-sukcv vcvnken es cahwet, Hekv emet, e foluwvn 'sem oh lumhicvtes, cepanateu *emvtes*, momet etvn vtotvtes: momen enkvpahket, Pevsepv vnrwvn arvtes.

15 Momen uewv nakhvrpe sukcv vcvnkvte pokepvtes, momen cepvnen etopokhe ocakat hvmke elecvn wvkecvtes.

16 Momet em vhopvye eccv-kotakse esechetv tayen ahyet, ehomusen likvtes; Cepanat em elkvn hehevyates, makekv. Momet ehomusen liket, en haken kvwapet, hvkihkvtes.

17 Momen Hesaketvmeset cepanat en haken pohvtes: momen Hesaketvmese em encel hvlwe enkvpvken Hekv

ohhuchket, Hekv toyetskat, naket cem estoma? ce penkahlates; Hesaketvmeset cepanat wakkaten en haken pohek.

18 Ahuyiret, cepvnen kvwahpet, ce'nken es hlvtrv; etvlwv rakken hayaret ok, kicvtes.

19 Momen Hesaketvmeset e turwvn enrvmrictes, momen uekiwvn hecvtes; momet nakhvrpe sukev uewvn es fvchcet, cepvnen eskuecvtes.

20 Momen, Hesaketvmeset cepanan vpaken, mahvtes; momet vnrwvn liket, cccv-kotakse svretv mvnvcke hakvtes.

21 Momet Pela vnrwvn likvtes; momen e'ckct Ecepse ekvvn aossen ehiwvn en heckuecvtes.

22 Momen mv omof mome ocvtes, Epemelek en suletawvlke em pvkacv Fikvle tepakat Eplehamen em punayet, kicakvtes, Nak omvlkv momecetskan Hesaketvmeset ece 'pvket os:

23 Monkv hiyomat Hesaketvmesen es vhocefet, yvmvu tomfvccetv vcakan es cv temfvccvs, Mvkerret cem momecvkt, ce'ppuce momen ce'ppuce re'ppucen mvkerret em momecvkvkares, maket: momet yvmvskv es cem momecvyvte mahusat vcvkvyen vm momecet, ekvnu tvleporv aretskvttet em momeccectskvres.

24 Momen, Temfvccetv vcakan es ce temfvccares, Eplehamet kicvtes.

25 Momet Eplehamet uenkorkv Epemelek em vtotkvltet svpenkvleccakvten Epemelek em vsehvtes.

26 Momen Epemelek, Estimvt heyv nake momecvten kerrvkos; momen cemet vm onayetskekates, moinen mucv nettv tvlken pohis, kicvtes.

27 Momen Eplehame, yvpefikv wakv esyoman cahwet, Epemelek emvtes; momen mv hokkolat etemfvccetvn hayakvtes.

28 Momen Eplehamet yvpefikv fulle asossen en hoktvke mvnettike kolvpaken entvlken svpvklecvtcs.

29 Momen Epemelek, Heyv yvpefikv en hoktvke mvnettike entvlken svpaklecetskat naken oko te? Eplehamen kicvtcs.

30 Momen Eplehamet, Heyv yvpefikv en hoktvke mvnettike kolvpakan cv'ne enkvpvken cvwetskvres, heyv uenkorkv en korvyvtet a vn kerkvt omvren, kicvtcs.

31 Monkv Pev-sepvn hoccfvtcs; mvn hokkolvt etemfvccetv vcakan setemfvccakekv.

32 Hiyomen etemfvccetvn etenhayakvtcs, Pev-sepvn: momen Epemelek ahuervtcs, en suletawvlke em pvkacv Fikvle tepakat, momet Felestvlke em ekvnvn oh fulhokvtcs.

33 Momen *Eplehamet* Pev-sepvn eton vhochuecvtcs, momet mvn Cehofv Hesaketvmese Meyuksv-seko likat c hoccfkv oh huehkvcs.

34 Momen Eplehamet Felestvlke em ekvnvn nettv sulken tvleporvt fekhonnvcs.

SETENTVCKE 22.

MOMEN heyv nanvke onyupvn Hesaketvmeset. Eplehamen eskerrvtcs, momet, Eplehamē, kicvtcs: momen, *Hecvs*, yvmvn aris, kicvtcs.

2 Momen kicvtcs, Hiyomat ce'ppuce, ce'ppuce hvmkusc, vnokecetskat, Iseke mahusan evpahyet, Moliv ekvnvn vyvs; momet mvn ekvnvlhawat hvmken cem onayvranyan ohnekrickvn *altvn* ohnekricetskvres.

3 Momen Eplehame hvthvyvtkusen alihket, em eco-rakko-wakvn ohpvticvtcs, momet em vtotkv hunvntake mvnettike hokkolen, e'ppuce Iseke esyoman evpayvtcs: momet ohnekrickv svrahkv eton fvlablecvtcs, momet ahuyiret, ekvnv Hesaketvmeset em onayvten ayrvtcs.

4 Momet nettv svtutcenan Eplehamet, en renakvn kvwahpet, mv ekvvn hopvyen hecvtes.

5 Momet, Yvmv ecorakko-wakv vpvket fekhonnvkes, momen mvnettāt tepakeyat vsvn vhojeyvres; momet mekusahpet, hvtvm ye cem vlahokeyvres, Eplehamet hunvntake mvnettakan kicvtes.

6 Momet Eplehamet ohnekrickv eton cahwet, e'ppuce Iseken oh vpoyvtes; momet totkv eslafkvu e'nken es cawvtes; momen hokkolvt etepvket vhojvtes.

7 Momen Iseket e'rke Eplehamen em punayet, Cv'rkē, kicvtes; momen, Yvmvn hueris, cv'ppucē, kicvtes. Momen, totkvn momen eton hecvs: momis yvpefikuce ohnekrickv estvmvn oca? kicvtes.

8 Momen Eplehamet kicvtes, Cv'ppucē, Hesaketvmeset yvpefikucen ohnekrickvn e em etetakuecvres; momen hokkolvt etepvket vhojvtes.

9 Momet ekvvn Hesaketvmeset em onayvten rorhojvtes; momen Eplehamet altvn mvn hahyet, eto etelilvken oh lumhihcet, e'ppuce Iseken wvnahyet, Iseken eton altvn oh wvkecvtes.

10 Momen Eplehamet e'nken rvtosehcet, e'ppucen clecbranet, eslafkv esvtes.

11 Momen Cehofv em encel hvlwen a oh huehket, Eplehamē, Eplehamē, kicvtes; momen, Yvmvn hueris, kicvtes.

12 Momen, Ce'nke cepanan oh ohcetskvs, momet naken estomehcetskvs; Hesaketvmesen em penkaletskat mucvn kerrikv, ce'ppuce, ce'ppuce hvmkusat vm encaketskekqv, kicvtes.

13 Momen Eplehame, en renakvn kvwahpet, vfvnnakvtes, momen hecvs, eyupvn yvpefikv hunvnwvt hvfvpan e yvpen svtkkakāt: momen Eplehame yvpefikv hunvnwvn rehset, e'ppuce vyoposken ohnekrickvn es hayvtes.

14 Momet Eplehamet mv ekvuv e hocfkn Cehofv-cilen kicvtes; mucv nettv oren, Cehofv em ekvnhvlwan hechoyvres, mahokat etvpomen.

15 Momen Cehofv em encel svhokkolvn Eplehamen hvlwen a oh huehket, em punayvtes, hvmmaket,

16 Cehofvt hvmmaket os, Vnc mahusat e vhocefit, etemfvccetv vcakan 'setemfaccvyvtes, heyv nake momcet, ce'ppuce, ce'ppuce hvmkusat *vm* encaketskekokv;

17 Merkv tat 'sec ohmerrares, momen ohvtvlvyetv tat cce honvpse hvlwe kococumpv momen oktahv uchvtkv vfope ocat en sulke omēn ohvtvlayares; momen cce 'honvpset vnrapvlke em vtohopke-rakko 'mvhauken epucaskvres:

18 Momen cce honvpse etehoyvnen ekvuv etvlwvvlke omvlkv ohmerkvvres; vm opunkv en haken em vpo-hicetskekv.

19 Monkv Eplehamet hunvntake mvnettven yohfulkvtes, momen asvpvkilet, etohkvket Pev-sepvn vpeyvtes; momen Eplehamet Pev-sepvn likvtes.

20 Momen mome ocvtes, heyv nanvke renyupvn Eplehamen em onahoyvtes, hvmmakat, Hecvs, Melkv, emeu hopuetake Nehv tecakketskan en heckuecvtes;

21 Vs, homv-heckvtet, momen etecakkat Pvs, Kemuel, Elam e'rke:

22 Keset, Heso, Peltas, Cetlaf, Peruel esyomat.

23 Momen Peruel Lepekv en heckuehocvtes: heyv cenvpakan Melkv Nehv Eplehame etecakkat en heckuecvtes.

24 Momen e 'hiwv-vhake, Lumv hocfket, emeu Tepv, Kehyme, Tehas, Meakv esyoman en heckuecvtes.

SETENTVCKE 23.

MOMEN Sele en hesaketvt ohrolope cukpe hvmken pale hokkolen kolvpohkakvtes: heyvt Sele en hesaketv ohrolopet omvtes.

2 Momen Sele Kenvn ekvnv Kvcvr-apv tvlofvn elvtes, (mvt Heplvn tes;) momen Eplehame Sele es waket, es hvkihkvranet vlakvtes.

3 Momet Eplehamet em elat vpakvtet ahuyiret, Her en hopuetake em punayet,

4 Este kerkekot, tvleporvt ece 'pakvkis; este-herickv ece 'pakvken epucasaren v'mvkes, vm elat vn renakv enkvpvken hericaren, kicvtes.

5 Momen Her en hopuetake Eplehame em vyoposket,

6 Cy pucase toyetskat, pum vpohicvs; cemet mekko yekcet epu 'paketskes: pum este-herickv here mahat ofvn cem elan hericvs: puntat hvmkvtekis em este-herickvn cem encahkēkos, cem elan hericetske tayan, kicakvtes.

7 Momen Eplehamet ahuyiret, mv ekvnv este, Her en hopuetake tat ehomvn cunekvtes.

8 Momet etempunayet kicvtes, Vm elan vn renakv enkvpvken hericaren cem vkerrickvt on omat, Eflvne Soha e'ppucen vm em 'pohvkes,

9 Mekpelv ekvnhauke enake em ekvnv eyuksv ofv ocat v'mvren: enrahkv esfvcken em fekin, v'mvres, mvn ece 'pakvken esteherickvn epucasaren.

10 Momen Eflvne Her en hopuetake vpaket likvtes: momet Eflvne Hetitvlket, Her en hopuetake, em etvlofv vhaue esceyat omvlkv pohaken, Eplehame em vyoposket hvmmakvtes,

11 Monkos, cv pucasē, vm vpohicvs; ekvnvn ce'mis,

momen mv ofv ekvnhauke ocat, mvn ce'mis: vm este e'ppucetake chomvn mvn ce'mis: cem elan hericvs.

12 Momen Eplehame mv ekvvn este chomvn, e turofv ekvnvn vhecen, cunekvtes.

13 Momet Eflvne em punayvtes, mv ekvvn estet pohaken, hvmmaket, Momis momccvranetsken omat, vm vpo-hicvs, ce'nkusapis; ekvvn enrahkvn ce'mares; mvn vn cvvvs, momen vm elan mvn hericareas.

14 Momen Eflvne Eplehame em vyoposket, kicvtes,

15 Cv pucasē, vm vpohicvs; ekvvn enrahkv cvtokunaphvtke sekel cukpe osten oricet omes: mvt ceme tepakeyat pu tenrvvv naket o haks? monkv cem elan hericvs.

16 Momen Eplehame Eflvne em vpohicvtes: momet Eplehame cvtokunaphvtke Eflvneh em vtarkuecvtes, cvtokunaphvtke sekel cukpe osten, esnesvlke enake omān.

17 Hiyomen Eflvne em ekvvn Mekpelv Mamle ekvvn oce ofv ocat ekvvn, momen mv ofv ekvnhauke ocat, momen eto mv ekvvn ofv momet mv em vteke em vfolotat omvlkvn ocakat mehenwvn enake taranat etemvkvsvmkv heren hayakvtes,

18 Her en hopuetake ehomv em etvlofv vhauke esceyat omvlkv ehomvn hayakvtes.

19 Momen heyv cryupvn Eplehamet o 'hiwv Selen Mekpelv ekvvn ekvnhauke, Mamle ehomv ocat ofvn hericvtes, (mvt Heplvn tes,) Kenvn ekvnvn.

20 Momen Her en hopuetaket, ekvvn, momen mv ofv ekvnhauke ocat, Eplehamet este-herickvn epucasvren, etemvkvsvmkv mehenwvn hayakvtes.

SETENTVCKE 24.

MOMEN Eplehame vculet omet, vculkv esohfvcket omvtes; momen Cehofvt nak omvlkv ofvn ohmerrvtet omvtes.

2 Momen Eplehamet em vtotkv en cuko ofv svculicate, nakocat omvlkv ohfvnkan, em punayet, Ce'nke cv hvfe eleccvn wrkecvv :

3 Momen Cehofv hvlwe en Hesaketvmese, ekvvu en Hesaketvmesen es vhocefet, Kenvvilke vpvke liketskat e'chustvlken ce'ppucen ehiwvn en heckuecvkares, maket, cv temfaccetskvren hayares ;

4 Momis vm ekvvv momen cv nahvmkviken oh ayet, mvn cv'ppuce lseken ehiwvn en heckuecetskvres.

5 Momen vtotkv, Hocket heyv ekvvvn vc vcvkvttv eyaceko witen omat, ce'ppuce mv ekvvv atetskvten hvvm yesfulkare te? kicvtes.

6 Momen Eplehamet kicvtes, E vketecv, cv'ppuce mvn yesfulketskekarat.

7 Cehofv, hvlwe en Hesaketvmeset, mv cv'rke en cuko enkvvpken momen cv 'nahvmkvike em ekvvv enkvvpken ca'set, vm punayet, momet e vhocefet cv temfacevtet, Heyv ekvvvn cen honvpsetvn emares, kicet; emet em encel ce homvn vtotvres, momen mv enkvvpken ehiwvn cv'ppucen en heckuecetskvres.

8 Momen hocket cce 'cvkvttv eyacekon omat, momof heyv ctemfvccetv vcakan es cv temfaccetskat ce'nrecopke tares: *heyv* tvlkusen *vkete*cv, cv'ppuce yesfulketskekares.

9 Momen vtotkv, e'nken e pucase Eplehame e'hvfe eleccvn wrkecet, heyv nake ohfvccvn temfvccetv vcakan es etemfacevtes.

10 Momen vtotkv rvece-kuphe palen, e pucase en rvece-kuphen, cahwet, enkvpakvtes, (e pucase enake herakat omvlkv e'nken vtehket omekv,) momet ahuyiret, Mesopotemev ekvvvn, Nehv em e tvlofvn rorvtes.

11 Momet yafkof, hoktvke em uecawkv oketv orof, tvlofv en lvpvtken ueenkorkv vnakvn en rvece-kuphen tokkekepuecvtes.

12 Momet makvtes, Aeha, Cehofv, cv pucase Eplehame en Hesaketvmese toyetskat, mucv nettvn lopickv heren a vn 'totet, cv pucase Eplehame enherometskvren ce'nkusapis.

13 Hecvs, ueenkorkvn vhuoris; momen tvlofv hunvn-take e'chustvlke uewvn ascvvraret asossvres:

14 Momen *hiyomēt* ocekvs, hokte mvnette em punayit, Cem uevcvkv es kvncvpuecvs, eskaren, ce'nkusapis, kicvyof, Eskvs, momen cen rvcce-kupheu eskvkuecares, cv kicen omat, mvt hokte cem vtotkv Iseke em mellets-kvtet omekvs: momen mvn es kerrares, cv pucasen enherometskat.

15 Momen mome ocvtes, punaye poyeko munken, hecvs, Lepekv, Eplehame etecakkvte Nehvt e 'hiwv Melkv c'chushunvnwv Peruel en heckuehocvtet uevcvkv karonet aossvtes.

16 Momen hokte mvnettat en heckv heruset omvtes, hokte fvcenvt, este-hunvnwv kerrvte sekot omvtes: momen ueenkorkvn vkhvtpiket uevcvkv fvcchcet, svcemkvtes.

17 Momen vtotkv vnrvpvraret letkvtes, momet, Cem uevcvkv-uewv estomusen es eskaren vmes, ce'nkusapis, kicvtes.

18 Momen kicvtes, Cv pucasē, eskvs; momet lvpecicet, em uevcvkv c'nken soh hvtvpecihcet es em wiyvet, eskuecvtes.

19 Momen eskuehcof, Cen rvcce-kupheu, ascawvye munken, em etetayen eskkvres, kicvtes.

20 Momet lvpecicet em uevcvkv perron vktvnecicvtes, momet ascavranet hvtvm ueenkorkvn oh letkvtes, momet en rvcce-kuphe omvkv uewvn a's en cawvtes.

21 Momen mv este-hunvnwvt hokten heren hecvtes; cvyayayvket *hueret*, Cehofvt a oh atat lopicen hayvte tat, monkat monkon omat, kerrvret.

22 Momen mome ocvtes, rvcce-kuphe eskake poyof, este-hunvnwvt cvtokunaplane yupo-vtarkv en honne sekel nvrkvpvt omen, momen enke-vtehk, en honhoye sekel palat oret omen, e'nken en cawet;

23 Estimv e'chuste toyetska? vm onayetskvren ce'nku-sapis. Ce'rke en cuko ofv fekhonneyvre etektvnke te? kicvtes.

24 Momen, Peruel, Melkv e'chushunvnwv Nehv en heckuecvte, e'chuste toyis, kicvtes.

25 Momet ohvtvlaken, Teleko em vpe vpuekv en hom-petv esyoman, momen vfekhonnetv etektvnkan ocēs, kicvtes.

26 Momen este-hunvnwvt e'kvn potoyicet, Cehotvn vrakkuecvtes.

27 Momet, Cehofv, cv pucase Eplehame en Hesake-tvmese, mv em merkv momen em mehenwetv cv pucase em ocat wikekatet, vrakkuehocekv; vntat, Cehofvt cv pucase etecakkakat en cuko take nene cv yvpayet es vc vlahkes.

28 Momen hokte mvnettāt letiket, e'cke en cuko vtehkvlken heyv opunkv vcvkvyen em onayvtes.

29 Momen Lepekv ecerwvn ocvtes, e hocekv Lepvnet omen: momen Lepvnet osiyet, este-hunvnwvn oh let-kvtes, ueenkorkvn.

30 Momen mome ocvtes, yupo-vtarkv momen estenkv-tehkv e 'wvnwv e'nke vtehkvlken hecof, momet e 'wvnwv Lepekv em opunkv, Hiyomēn este-hunvnwvt vm puna-yis, maken pohof, este-hunvnwvn em vlahvtes; momen hecv, ueenkorkvn rvcce-kuphe tempen huervtes.

31 Momen, Aceyvs, Cehofv cc ohimerrvte toyetskat: estomaten fettvn hueretska? cukon tetakuehcit, rvcce-kupheu em etektvnkan tetakuehcikv, kicvtes.

32 Momen este-hunvnwvt cukon ceehyen, rvcce-kup-

hen enrecopruecvtes; momen teleko em vpe vpuckv en hompetvu rvcce-kuphen, mqmen hunvnwv e'le momen hunvntake vpvkakak e'letake es okkosetvn uewvn emakvtes.

33 Momen hompetv ehomvn ohocvtes, hompvren: momis emet, Nake vrahkv vlakvyat onayvko munkat homipvkos, kicvtes. Momen, Opunvyvs, kicvtes.

34 Momen makvtes, Eplehame em vtotkv toyis.

35 Momen Cehofv cv pucasen tayen ohmerrvtes: momen rakke hakes: momen yvpefikv fulle vpuekv fulle esyoman, momen cvtokunaphvtke, cvtokunaplanc, vtotkv hunvntake, vtotkv hoktvken, rvcce-kuphe corakko-wakv esyoman emvtet os.

36 Momen Sele, cv pucase e 'hiwvt, hoktvle hahkof, oppucen cv pucasen en heckuecvtes: momen nak ocat omvkvv emvtes.

37 Momen cv pucaset etemfvccetv vcakan setemfvccaren cv hayvnkes, hvmmaket, Cv'ppuce ehiwv Kenvnlke, em ekvvn likvyat, e'chustvlke en heckuehcetskvsv:

38 Momis cv'rke en cukon, momet cv 'nahvmkvlen oh abyet, cv'ppucen ehiwvn en heckuecetskvres.

39 Momen cv pucasen em punayit, Hoktet vc vcvktetvn eyaceko wivres, kicvyvnks.

40 Momen emet, Cehofv ehomv yvkapvyat, em enccel ece 'paken vtotet, ayetskat lopicen hayvres; momen cv'ppucen ehiwvn cv 'nahvmkvle momet cv'rke en cukon en heckuccetskvres:

41 Momof etemfvccetv vcakan es cv temfacoetskan ce'n-recopkvres, cv 'nahvmkvlen em vlaketskof; momet hokten ce'mvkekon omat, vm etemfvccetv vcakan ce'n-recopkvres, cv kicvvnks.

42 Momen mucv nettvn ueenkorkvn vlahkit, hvmmakvyis, Aeha, Cehofv cv pucase en Hesaketvmese toyetskat, atvyat lopicen hayetsken omat;

43 Hecvs, uenkorkvn vhucri; momen momēt ocekv, hokte mvnette uewv ascvvrane vlakat, Uewv esto-musen cem uecvnkvn es eskaren v'metskvren ce'nku-sapis, kihcin,

44 Cemet eskvs, momen cen rvece-kupheu as en cvwares, cv kicen omat; matvwt hokte cv pucase e'ppucen Cehofv em mellvtet omekvs.

45 Momen cv feke ofv opunaye espoyvko munken, hecvs, Lepekvt vlahkes, uecvnkvn karonet; momet uen-korkvn vkhvtpiket, uewvn svkahwes; momen, Cv's-kuecetskvren ce'nkusapis, kihcis.

46 Momen lypcicet uecvnkvn e fulovvn ashvtpecih-cet, Eskvs, momen cen rvece-kupheu eskvkuecares, mah-kes: monkv esikis, momen rvece-kupheu eskvkuehces.

47 Momen em 'pohit mahkis, Estimv e'chuste toyetska? Momen, Peruel, Nehv e'ppuce Melkv en heckuecvte, e'chuste toyis, mahkes: momen yupovtarkv e turofvn em ohocit, enke-vtehkv e'nken em vtehhis.

48 Momet cv'kv potoyicet, Cehofvn vrakkuehcis, mo-met Cehofv cv pucase en Hesaketvmese, mv cv pucase etecakkat e'chusten e'ppucen 'sem ayaren nene fvcevn vm fvyahat vkvshmis.

49 Momen hiyomat yvmvskv mehenwv tepakan cv pu-casen es em inomecvranatsken omat, vm onayvkes; mo-met monkon omat, vm onayvkes; vkvpervn monkat vkvskvnnv ayaren.

50 Momen Lepvne Peruel tepakat em vyoposket kicakv-tes, Mv nake Cehofv aenkvpvket os; holwvken monkat heren punayēko taves.

51 Hecvs, Lepekvt ce homvn likes, cvpahyet, vyvs, momen ce pucase e'ppuce e'hiwvt omekvs, Cehofv opu-nayvie vcvkvyen.

52 Momen mome ocvtes, Eplchame em vtotkv, em

opunvkvn pohof, e'kvn ckvnvn tvkpotoyicvtes, Cehofvn vrakkuacet.

53 Momet vtotkv cvtokunaphvtke nake vcacvke, cvtokunaplane nake vcacvke, vccvke esyoman cahwet, Lepekvn emvtes; momet nake vcacvken e 'cerwv e'cke emakvtes.

54 Momen hompet, eskakvtes, emet este-hunvntake vpvkakateu, momet fekhonnen oh hvyatkvtes: momen hvthvyvtken avpokvtes, momen, Cv pucasen vc ohtotvks, makvtes.

55 Momen e 'cerwvt e'cke tepakat, Hokte mvnnettat epu 'paket fekhonnen, nettvt hoyvnecekvs, palvtekusis; mvt hoyahnof, ayvres, makakvtes.

56 Momen, Vm mvnvttehcatskvs, Cehofvt ate vlakvyan lopicen hayet omekv; vc vtotvks, cv pucasen oh ayaren, kicakvtes.

57 Momen, Hokte mvnnettā enhuhiket, mv e cukwvn em 'poheyvres, kicakvtes.

58 Momet Lepekvn enhuhiket, Heyv este-hunvnwvn vcvkayetskvre te? maket em 'pohakvtes. Momen, Ayares, makvtes.

59 Momen e 'wvnwv take Lepekvn, em vheciv tepakan, momen Eplehame em vtotkv, em este-hunvntake esyoman vtotakvtes.

60 Momet ohmerkvn opunvkvn Lepekvn oh opunayet, Pu 'wvnwv toyetskat, este cukpe-rakko pale cukpe-rakko sulke e'cke toyvtevs, momen ece honvpse enhomecakat em etvlofv em vtohopke-rakko em vhauken epucasvkekvs, kicakvtes.

61 Momen Lepekvt ahuyiret, em vtotkv hoktvke mvnetvke esyomat, momet rvcce-kuphe ohvpoket este-hunvnwvn vcvkvpeyvtes; momen vtotkv Lepekvn evpayet ayvtes.

62 Momen Iseke Lehi-lae uenkorkv ohnenen avtet vlakvtes; Wvhlv ekvnvn likekv.

63 Momet yafkofvn vnrvwv ofv vkerricvranet ayvtes: momet en renakvn kvwahpet, vfvnnakvtes, momen hecvs, rvcce-kuphet awvtes.

64 Momen Lepekvt en renakvn kvwapvtes, momet Iseken hecof, rvcce-kuphen ahvtapkvtes.

65 Momet, Heyv este-hunvnwv, pu'nrvpvrane vnrvwv yvkapat, estimv te? vtotkvn kicvtes: momen vtotkvt, Cv pucase tes, makvtes: momen e turofv-sohrvnkvn cahwet, e ohranvtes.

66 Momen vtotkvt nanvke momecvte omvlkvn Iseken em onayvtes.

67 Momen Iseket e'cke Sele tate em escukohakvn hokten esceyvtes, momen, evpahyen, e 'hiwv hakvtes: momen vnokecvtes: momet Iseket e'cke ehle em ohyupv emahlvptke tates.

SETENTVCKE 25.

MOMEN Eplehamet hvtvm hokten epayvtes; momen e hoccfkv Ketulvt omvtes.

2 Momen Semlvne, Caksvne, Metvne, Metevne, Espak, Suv esyomen en heckuecvtes.

3 Momen Caksvnet Sepv Tetvne tepakan en heckuehocvtes. Momen Tetvne e'ppucetake, Vsulem, Letusem, Leomem esyomat tates.

4 Momen Metevne e'ppucetake, Efa, Efvlle, Henok, Vpitr, Eltev esyomat. Heyv omvlkvt Ketulv en hopucetake tates.

5 Momen Eplehamet en nakockv omvlkvn Iseken emvtes.

6 Momis e 'hivhakvlke Eplehame ocvte e'chushunvntaken Eplehamet nanvken emakvtes; momet, hesake

emunkof, e'ppuce Iseke enkvpakvken, hvsossv-fvccvn, hvsossv fvccv ekvnnv vtotaktés.

7 Momen Eplehame wenaktet en hesaketv ohrolope en nettvt hiyomvket os, ohrolope cukpe hvmken pale kolvpaken cahkepohkakes.

8 Momen Eplehamet hesaketvn wiket, em vculkv heret omen, este vculet, *ohrolope* esfvcket elvtes; momet em esten crvpakvtes.

9 Momen e'ppucetake, Iseke Esmevl tepakat, Mekpelv ekvnhauke, Efilvne Hetvlke Soha e'ppuce em ekvnnv, Mamle ehomvn hericakvtes.

10 Ekvnnv Eplehame Her en hopuetake en nesvte: mvn Eplehame e 'hiwv Sele tepakan hericvkhoyvtes.

11 Momen mome ocvtes, Eplehame em elkv renyupv Hesaketvmeset e'ppuce Iseken ohmerrvtes; momen Iseket Lchi-lae ueenkorkv vnakvn likvtes.

12 Tokvs, Esmevl Eplehame e'ppuce, mv Hekv Sele em vtotkv hokte Eplehame en heckuecvte, erhonvpset heyvt omakes:

13 Momen Esmevl e'ppucetake e hoccfhokvt heyvt omakes; ehoccfhokv etehoyvnen, en honvpsetv vcvkvyen; Esmevl en homv heckvte Nepayor;

14 Momen Ketv, Atpel, Mepsame, Mesmv, Tumv, Masv,

15 Hetate, Temv, Cetv, Nefes, Ketemv esyomat;

16 Heyvt Esmevl e'ppucetaket omakes; momen e hoccfhokvt omakes, em e tvlvv etehoyvnen e hvpotake vcvkvyen: mekkvlke palen hokkolohkake em vliketv take vcvkvyen.

17 Momen Esmevl hesakvte ohrolope hiyomvket os; ohrolope cukpe hvmken pale tutcenen kolvpohkakes; momen hesaketvn wiket elvtes; momet em esten crvpakvtes.

18 Momen Vselev fvccvn ayetskatén, Hefilv vtet Sv

tvlofv Ecepse chomv ocat roren vpokvtes; momen ete-
cakkakat omvlkv ehomusen likvtes.

19 Momen Iseke Eplehame e'ppuce erhonvpse heyvt
omakes: Eplehamet Iseke en heckuehocvtes:

20 Momen Iseke ohrolope pale osten oricof, Lepekv
Peruel Selevlke Peten-elvm likat e'chuste, Lepvne Selevlke
e 'wvwnvwn chiwvren evpayvtes.

21 Momen Iseke Cehofvn *em* 'pohet e 'hiwvn em emc-
kusapvtes, echussekat vrahkv; momen Cehofv em vpo-
hievtes, momen e 'hiwv Lepekv nvrkesvtes.

22 Momen hopuetake eme ofvn etehepvkakvtes; mo-
men, Momet on omat, estomēn cv hiyomē haks? makv-
tes: momet Cehofvn em 'pohvranet ayvtes.

23 Momen, Etlwv hokkolet cen hopuetakhuten vteh-
kes, momen este em vliketv mvrahrkv hokkolet ce
nvrke awolikat vteken etenkvpvkvkvres; momen etlwv
hvmket etlwv hvmkan 'sen yekcet omvres: momen
vculat mvnnettāt elecvn huervres, kievtes.

24 Momen nettv heckuecvranvte ofrof, hecvs, poktvlke
en hopuetakhuten vtehkvtes.

25 Momen hvteceskv, cate vlkuset, vcevke esse occ
omēt, aossvtes; momen Esan kihcet hoccfakvtes.

26 Momen cryupvn e 'cuset aossvtes, momen e'nke
Esa e'leceskv hlvatvtes; momen e hoccfkv Cekvpe
kihocvtes: momen Iseke em vculkv ohrolope pale epakv-
tes, mv *en* heckueccof.

27 Momen cepvvnket mahmvyvtes; momen Esat vnrwv
este, este fayv emvvnckēt omvtes; momen Cekvpēt este
emahlvptket, escukohakv ofvn liket omvtes.

28 Momen Iseke Esan vnokecvtes, punvtv vpeswvn en
hompekv; momis Lepekv Cekvpen vnokecvtes.

29 Momen Cekvpe opuswucen hayvtes; momen Esa
vnrvwvn vtet vlakvtes, momet lutokke tates:

30 Momet, Mv *opuswuce* catan cv hompicvs, ce'nkusa-
pis; cv lutokket ok, Esa Cekvpen kievtes: monkv e
hocefkv Etmv kihocvtes.

31 Momen Cekvpet, Mucv nettvn homv hecketskvte
vrahkvn wiyyet vmes, kievtes.

32 Momen Esat, Hecvs, cv 'lvranuses; momen heyv
homv heckvte vrahkv naken vn lopievre te? kievtes.

33 Momen Cekvpet, Mucv nettvn etemfvccetv vcakan
es cv temfvccvs, kievtes; momen etemfvccetv vcakan
'setemfaccvtes; momet homv heckvte vrahkvn wiyyet
Cekvpen emvtes.

34 Momen Cekvpe Esan tvkliken momen nake tvlako
omē opuswucen emvtes: momen hompet, esiket, momet
ahuyiret ayvtes: hiyomēn Esa homv heckvte vrahkvn
ehvperkuecvtes.

SETENTVCKE 26.

MOMEN elauko enhvteceskv Eplehame en nettv omof
ocvte hoyanat hvtvm elauko etvt mv ekvnvn ocvtes.
Momen Iseke Epemelek Felestvlke em mekkon, Kelv
ekvnvn, oh ayvtes.

2 Momen Cehofvt em e heckuecet hvmmakvtes, Ecep-
sen vkhvtipetskvs: ekvnv cem onayvranvyan vfekhonvvs:

3 Yvmv ekvnvn tvleporvt likvs; momen vnet ece 'pakit
ec ohmerrares; ceme cen honvpsetv omvlkv esyoman
heyv ekvnwarkvn ce'mvkit, etemfvccetv vcakan Eplehame
ce'rke tate es etemfaccvyvten yekcicaret ok;

4 Momet ece honvpse hvlwe kococumpv omēn ohvtv-
layit, heyv ekvnwarkv omvlkv emvkares: momen ecc
honvpse eteropotten ekvnv etvlwvvlke omvlkv ohmer-
kvkvres;

5 Eplehame vm opunvkv en haken vpohicet, em vcah-

nvyat, nanvke kicvyat, vn nak maketv, vm vhakv esyo-
makan vfastvtet omekv.

6 Momen Iseket Kelvn fekhonnvtes:

7 Momen hunvntake mv vpokat e 'hiwv ohfvccvn vpoh-
kvn hayakvtes: momen, Cv 'wvnwvt os, makvtes; Cv
'hiwv maketv penkalekv; Este hunvntake yvmv vpokat
Lepekv vrahkvn cv 'lecvkekaren, *maket*: en heckv heru-
sekv.

8 Momen mome ocvtes, hofunen mvn lihkof, Epemelek
Felestvlke em mekkot vhaukucen a vfvnnaket hecvtes,
momen hecvs, Iseke e 'hiwv Lepekv temahkopanvtes.

9 Momen Epemelek Iseken enhuhiket, Hecvs, mehen-
wusen ce 'hiwvt omes: momen estoman, Cv wvnwv tes,
maketskemvte? kicvtes. Momen Iseket, Eme vrahkvn
cv'lekaren, makimvt ok, kicvtes.

10 Momen Epemelek, Pu hiyomecetskvnke nake te?
este hvmkvtekat etektvnkuset ce 'hiwv vpvket wakke
wivnt os, momen naorketvn ep oh vlakuccetskvnt os,
kicvtes..

11 Momen Epemelek em este omvlkv yekcetvn 'sopu-
nayet, Estimvt heyv este-hunvvnwv monkat e 'hiwvn ce-
layen omat, elehoce tvlvres, kicakvtes.

12 Momen Iseke mv ekvnvn oh fokayvtes, momet mv
em ohrolope etvwnv cukpe hvmken cawvtes; momen
Cehofvt ohmerrvtes.

13 Momen mv hunvvnwv rakke hakvtes: momet oh-
vtvlaket aye emunket, rakke estvmahe hakvtes:

14 Momet nakockv yvpefikv fulle sulke, nakockv wakv
fulle sulken, momen vtotkvlike em etohkviketv rakken
ocvtes; momen Felestvlket em vleskvpakvtes.

15 Momet ueenkorkv e'rke em vtotkviket e'rke Eple-
hame en nettv omof korrakvte omvlkv, mvn Felestvlket
vkhothuecet, fakken es fvcficakvtes.

16 Momen Epemelek Iseke em punayet, Pu'nkvpvkvs; tayen es pun yekce toyetskekv, kicvtes.

17 Momen Iseke mvn enkvpahket, Kelv em pvne ofvn hypon hahyet, mvn fekhonnvtes.

18 Momet Iseke uenkorkv e'rke Eplehame en nettv omof korrakvten hvtvm korrakvtes: Eplehame em elkv hoyahnof, Felestvlket mvn vkhothuecvtet omekv: momen hocefshokv e'rke hocefshuecvte es vhocefshuecvtes.

19 Momen Iseke em vtotkvlike pvne ofvn korrakvtes, momet mvn ueenkorkv uewv amorkan eshecakvtes.

20 Momen Kelv *tvlofv* vpuekv vhecicvlket Iseke em vpuekv vhecicvlke vnrvpuecakvtes, Uewvt punaket omes, makaket; momen mv ueenkorkvn Esek hocefvtes, *mvn* vnrvpuecakekv.

21 Momen ueenkorkv etvn korrakvtes, momen mvu ohfvecvn vnrvpuecakvtes; momen mvn Setnvn kicet hocefvtes.

22 Momet mvn enkvpahket, acuncciket, ueenkorkv etvn korrvtes; momen mv ohfvecvn vnrvpuecvkeekates; momen mvn Lehopor kicet hocefvtes; momet, Hiyomat Cehofvt etektvnke heren pun hahyen, nake pum ohvtvlaken ekvnvn vpokeyvret ok, makvtes.

23 Momet mvn enkvpahket, vcemket Pev-sepvn ayvtes.

24 Momen mv nere etwvn Cehofvt, em e heckuehcet, kicvtes; Ce'rke Eplehame en Hesaketvmese toyis: ce penkahlates, ece 'pakikv, momet cc ohmerret, vm vtotkv Eplehame vrahkvn ece honvpsen ohvtvlayares.

25 Momen altvn mvn hahyet, Cehofv e hocefkvn oh huehkvtes, momet mvn em escukohakvn huericvtes; momen Iseke em vtotkvlike ueenkorkvn mvn korrakvtes.

26 Momof Epemelek Kelv avtet em vlakvtes, en hesse Ahvsvr, momen en suletawvlke em pvkacv Fikvlet vpvkaken.

27 Momen Iseket kicakvtes, Naket estomen vn yicatske haks, vn homecet, momet ce'nkvpvken ve vtotatskvn-kekv?

28 Momen kicakvtes, Cehofvt mehenwusen ece 'paken heceyvtes; momet hvmmaket kiceyvns, Etemfvccetv vcakat pu tem ocekv; ceme esyomeyat tis pu tem ocet, momen etemfvccetvn ce tenhayvkeres;

29 Nak holwvken pu 'stomecetskekaren, pumet ce celayēkot, herat tvlkusen cem momehcet, herkv ofvn ece 'toteyvke etvpomen: hiyomat este Cehofvt ohmerrvte toyetskes.

30 Momen, hompetv-rakko en hayahken, hompet eskakvtes.

31 Momen hvthvyvstkusen avpoket, etemfvccetv vcakan etenhayakvtes; momen, Iseket vtotaken, herkv ofvn en-kvpvkakvtes.

32 Momen mome ocvtes, mv nettv etwvn Iseke em vtotkvket yicet, ueenkorkv korrakvte ohfvccvn em onayakvtes, Uewvn eshehcēs, maket.

33 Momen Sepvn hocfvtes: monkv mv tvlofv e hocfvkt Pev-sepvt os, mucv nettv vteken.

34 Momen Esa, ohrolope paleosticof, Cuter, Peli Hetvlke e'chuste, Pasemar, Elone Hetvlke e'chuste tepakan epayvtes:

35 Momen mvt Iseke Lepekv tepakat e feke take es en nokkickvt omakvtes.

SETENTVCKE 27.

MOMEN mome ocvtes, Iseke vculet omet, en renakv en yvmahkuse haken, heceko taye hakof, e'ppuce homv heckvte Esan enhuehket, Cv'ppucē, kievtes: momen, Yvmvn hueris, kievtes.

2 Momen kievtes, Hecvs, hiyomat vc vcules, vm elkv nettvn kerrvkos.

3 Monkv *heyvn* ce'nkusapis, hiyomat cen nakfske, cen rehuten momen cem eccvkotaksen cahwet, vnrwvn vyvs, momet punvttv vpeswvn vn hopoyvs.

4 Momet vpeswv fvmecuse, mv vn hervnto oman vn hahyet, es vm vlvkvtevs, homparen, momat cv'leko emunken vm puyvfekvt ec ohmerrvren.

5 Momen, Iseket e'ppucen em punayof, Lepekvt pohvtes. Momen Esat, punvttv vpeswvn hopohyet sylvkvrant, vnrwvn ayvtes.

6 Momen Lepekvt e'chuswv Cekvpen em punayet, Hecvs, ce'rke ce 'rvhv Esa hvmmaket em punayen pohhis,

7 Punvttv vpeswvn 'svm ahtet, hompetv fvmecusen vn hayvs, homipet, vm elkv oreko munken, Cehofv ehomvn ohmerkvn opunvkvn ec oh opunayaren.

8 Monkv cv'chuswv toyetskat, hiyomat nake ce kievvat vcvkvien vm opunkv en haken em vpohicvs.

9 Hiyomat cowatv fullan oh vyvs, momet mvn cowa-tucvlke hokkole heraken 'svm vlvkvs; momen mvn hom-petv fvmecuse, en hervnto oman, ce'rke en hayares:

10 Momen ce'rken 'sem vlvketskvrres, hompvren, momat em elkv oreko emunken ohmerkvn opunvkvn ec oh opu-nayvres, kievtes.

11 Momen Cekvpet e'cke Lepekvn em punayet, Hecvs, cv 'rvhv Esa este esse vlket omen, vnct este tenepet omis.

12 Cv'rket cv pvsake witrres, momen mvkerrv toyvye es em momvres; momen ohmerkvn token, ohtvhiketvn e oh vlvkuecares, kievtes.

13 Momen e'cket em punayet, Ec ohtvhiketvt vc oh ocekvs, cv'chuswv toyetskat; *heyv* tvlkusen *vketecvs*, vm opunkv en haken em vpohicet, res vm vlvkvs, kievtes.

14 Momen ayvtes, momet cahwet, e'cken 'sem vlakvtes :
momen e'cket hompetv fvmecuse, e'rke en hervnto oman,
hayvtes.

15 Momet Lepekvt e'chuswv homv heckvte Esa em vc-
cvke herake, vpvke en cuko ofv ocakan cahwet, e'chuswv
mvnnettat Cekvpen accecvtes :

16 Momen cowatuevke e hvrpen e'nke, momen e
'nokwv tenepan em ohocvtes :

17 Momet hompetv fvmecuse, momen tvklike tetakuecv-
tet e'chuswv Cekvpe e'nke ofvn emvtes.

18 Momen e'rken em vlahket, Cvrkē, makvtes ; momen,
Yvma ; cv'pucē, esti toyetska ? kicvtes.

19 Momen Cekvpet, Ce'ppuce homv heckvte Esa toyis ;
nake cv kicetskvne vcvkvyen momehcis ; alikvs, ce'n-
kusapis, momet lihket, punvttv vpeswvn vn hompvs,
cem puyvfekev ohmerk v opunvkv vn oh opunayvren ;
e'rken kicvtes.

20 Momen Iseket, Estomen en lvpke moman esheh-
cetske haks, cv'ppuce toyetskat ? e'ppucen kicvtes. Mo-
men Cehofv cen Hesaketvmeset vm ctetakuecekv, kicvtes.

21 Momen Iseket, Vc vwolicetskvren ce'nkusapis, cv'p-
pucē, ce pvsakaren, cv'ppuce Esa mahusat toyetsket,
monkat monkon omat *kerraren*, Cekvpen kicvtes.

22 Momet, Cekvpet e'rke Iseken vwoliheen, pvsakvtes ;
momet, Opunvkv en hake Cekvpe em opunvkv en haket
omes, momis e'nke Esa e'nket omakes, makvtes.

23 Momet kerrekates, e'nke e 'rvhv Esa e'nke omvket
esse ocakekv ; monkv ohmerkvn oh opunayvtes.

24 Momet, Cv'ppuce Esa mahusat toyetska ? kicvtes.
Momen, Mv toyis, makvtes.

25 Momen, 'Sve vwolicvs, momen cv'ppuce punvttv
vpeswvn en hompares, vm puyvfekev ohmerk v opunv-
kv ec oh opunvyaren, kicvtes. Momet, svwoliheen,

hompvtes : momen pvrko-opuswvn 'sem vlahken, eskvtes.

26 Momet e'rke Iseket, Cv'ppucē, hiyomat vc vwoliheet, vc vfvnkvs, kicvtes.

27 Momen vwoliheet, vfvnkvtes : momen em vccvke en fvmeckvn vwenayet, ohmerkvn oh opunayvtes ; momet hvmmakvtes ; Hecvs, cv'ppuce en fvmece cvpofv Cehofv ohmerrvte en fvmece omet omes :

28 Momen Hesaketvmeset hvlwe en seco aossen, ekvn en nehetvu aossen ce'met, teleko pvrko-opuswv tepakan esfvcken ce'mekvs :

29 Este sulsokat cem elec vvpaklen, tvlwvvlket ce homvn ekvn potoyicvkekvs : etecakkaketskat e pucaset hueretsken, ce'cke e'chushunvtaket ce homvn ekvn potoyicvkekvs : ec ohtvhikat vtekat ohtvhikvket omen, ohmerkvn ec oh opunayat vtekat ohmerkvn oh opunahoyekvs.

30 Momen mome ocvtes, Iseket Cekvpen ohmerkvn oh opunaye espoyan vpaken, momen Cekvpe hvte vwolusen e'rke Iseke vpakvte aosiyof, e 'rvhv Esa fakv arvtet rvlakvtes.

31 Momet emeu hompetv fvme cusen hahyet, e'rken 'sem vlakvtes : momet e'rken em punayet, Cv'rket alihket, punvttv vpeswvn e'ppucen en hompekvs, cem puyvfekvt ohmerkvn vc oh opunayvren, kicvtes.

32 Momen e'rke Iseket, Esti toyetska? kicvtes. Momen, Ce'ppuce, homv cen heckvte, Esa toyis, kicvtes.

33 Momen Iseket tayen fekekvtes, momet, Monkv mv, punvttv vpeswvn rehset, 'svm vlakise esti te, momen vlaketskeko munken omvlkv homipet, ohmerkvn opunvkvn oh opunahyis? henka, *momen* ohmerkvvres, kicvtes.

34 Esat, e'rke cm opunvkvn pohof, hvkihketv yekce estvmahe, momen homen, es hvkihkvtes, momet, Vneu,

cv'rkē, aeha, vneu ohmerkvn ve oh opunvyvs, e'rken kievtes.

35 Momen, Ce 'cuset mvkerret vlahket, ohmerkvn ce-naken esehpes, kievtes.

36 Momen, Cekvpe hocfkvtet fvecvv omeko te? heyv hokkolan ve vyoposkekv; homv heckvte vrahkvn vm esvtes; momet, hecvs, hiyomat ohmerkvn cvnaken vm ehsses, kievtes. Momet, Ohmerkvn vm vcayecetskekvv haks? kievtes.

37 Momen Iseke em vyoposket, Hecvs, emen ce pucassen hahyit, etecakkakat omvkvvn em vtotkvkvet omvkvren e'hmis; momet tēleko pvrko-opusvv tepakan es hompihcis: momet moman naken cem momecvranvya, cv'ppucē? Esan kievtes.

38 Momen Esat, Cvrkē, ohmerkvn hvmkusen ocetska? vneu, cv'rkē, vneu, ohmerkvn ve oh opunvyvs! e'rken kievtes. Momet Esat, en haken kvwahpet, hvkihkvtes.

39 Momen e'rke Iseke em vyoposket, kievtes, Hecvs, ekvnn en nehettv ocan, momen hvlwe en seco ocan cen liketvt omvres;

40 Momen cem eslafko-cvpko etehoyvnen ce hesakvres, momet ce 'cuse eleevn hueretskvres; momen momet ocvres, ohfvnketskof, nokvv-ohwakkv enaken ce nokvv en-kvpvken kvceetskvres.

41 Momen Esat, ohmerkvn e'rke oh opunayvtet ome-cicen, Cekvpen enhomecvtes: momet Esat e feke ofvn, Cvrke en waketv nettvt vwolices; momofvn cv 'cuse Cekvpen elecares, makvtes.

42 Momen e'chusvv homv heckvte Esa em opunkvv Lepekv em onahoyvtes; momen vtohtet e'chusvv mv-nettan enhuehkvtes, momet, Hecvs, ce 'rvhv Esa ec oh-fveevn e emahlvptecicet os, ce 'lecetvn *komet*.

43 Monkv cv'chusvv toyetskat, hiyomat vm opunkvv

en haken em vpohicvs; momet ahuyiret, cv 'cerwv Lepvne Helvn likat oh letkvs;

44 Momen nettv nvcomusen vpaket fekhonnetske munken, ce 'rvhv en cvpvkktvt cvyayahken;

45 Ce 'rvhv en cvpvkktvt cem vkueyen, nake estomecetskvten ehosvres: momof vtohtit, mvn ra 'sec vlvkuecares: estomaten nettv hvinken hokkolatskan vn sumhokatskvr haks! kicvtes.

46 Momet Lepekvt, Her e'chustvlket omecicen vn hesaketv es cv hotoses: Cekvpet Her e'chustvlke, échustvlke heyv ekvnvn vpokat, *hoktvke* heyv omakat hokten epayen omat, vn hesaketvt naken vn lopicvre te? Iseken kicvtes.

SETENTVCKE 28.

MOMEN Iseket Cekvpen enhuhiket, ohmerkvn oh opunayvtes, momet yekcetvn es em punayet kicvtes, Kenvn *ekvnv este* e'chustvlken hokten epahyetskvs.

2 Ahuyiret, Petvn-elvm *tvlofun*, ce'cke e'rke Peruel e hutten ahyet, mvn ce'cke e 'cerwv Lepvne e'chustvlken hokten epayetskvsres.

3 Momen Hesaketvmesc Yekcetv Omvlecat ec ohmeriyet, ce honvpsecet, ec ohvtvlvyekvs, etvlwvvlke etohkvlkat haketskvsren;

4 Momet Eplehame ohmerrvtet ceme cce honvpse ece 'pavken ce'mvkekvs; ekvnv tvleporvt aretske, mv Hesaketvmeset Eplehame emvten epucasetskvsren.

5 Momet Iseket Cekvpen vtotvtes; momen Petvn-elvm *tvlofun ayet*, Lepvne Selevlke, Peruel e'ppuce, Lepekvn Esa Cekvpe tepakat e'cke e 'cerwvn oh ayvtes.

6 Momen Esa, Iseke ohmerkvn Cekvpen oh opunahyet, Petvn-elvm ohtohten hokte mvn epayvren; momet ohmerkvn oh opunayof, emvcahnnet, Kenvn *ekvnv este* e'chustvlken hokten epahyetskvs, kicen;

7 Momen Cekvpe e'rke e'cke tepakan em vpohihcet, Petvn-elvm oh ayvten hecvtes;

8 Momet Esat e'rke Iseke Kenvn *ekvnnv este* e'chustvlke es afvckekon hecvtes;

9 Momet Esa, Esmevl oh ahyet, Mehclar Eplehame e'ppuce Esmevl e'chuste, Nepiyor e 'wvwnvn, e 'hiwv taren ehitake ocvten oh vpayvtes.

10 Momen Cekvpet Pev-sepvn osiyet, Helvn fvccvn ayvtes.

11 Momet fekhonne tayat orvtes, momet hvset vklvti-kekv, mvn fekhonnen oh hvyatkvtes; momet cvto mvn ocakat hvmken ehset oyapkv hayvtes, momet mvn nocvraret wakkvtes.

12 Momet vpuecvtes, momen hecvs, vccakv ekvnnv oh huerihocen, e yuksvt hvlwan rorvtes; momen hecvs, Hesaketvmese em encelvlke ohcemecet ahvtvpecvtes.

13 Momen hecvs, Cehofvt onvpvn huervtes, momet hvmmakvtes, Cehofv, ce'rke Eplehame en Hesaketvmese, momet Iseke en Hesaketvmese, toyis; ekvnnv mv oh wak-ketskan ce'mit, ece honvpseu emvkares;

14 Momen ece honvpse ekvnnv em mokke etvpomvres, momen hvsyklatkv fvccvn, hvsossv fvccvn, honerv fvccvn momet wvhvlv fvccvn hvmeicetskvres; momen ce teho-yvnen ece honvpseu ctehoynen ekvnnv cuko-hvmecvlke omvlkv ohmerkvvkres.

15 Momen hecvs, ece 'pakis, momet estvmv estomen ayetskis, ece 'cayecit, heyv ekvnnv res ece 'lvkares; ce wikkot emunket, mv cem opunvyecvyvtet momec-aret ok.

16 Momen Cekvpe nocvte ahonecvtes, momet, Mchen-wusen Cehofvt yvmvn likes; momen kerrvkis, makvtes.

17 Momet penkvle tates, momet, Heyv fekhonnetv mv-tawwvt sehonecket omes! Heyvt nake etimv tokot,

Hesaketvmese en cukot omes, momet hvlwe-tvlofv em vhauket omes, makvtes.

18 Momet Cekvpet hvthvyvstkusen alikvtes, momet cvto e'kv elecvn licvtet ehset, cukelen huerihcet, olefv nehan e yuksvn ob kalvtes.

19 Momet mv fekhonnvtet Perel hocefvtes: momis enhvteceskvn mv tvlofv e hocefkv Lvs tates.

20 Momen Cekvpet etemfvccetv vcakan hayvtes, hvm-maket, Hesaketvmeset vc vpaket heyv vyetv ayvyan vc vcayecet, tvklike homparen a'met, vcevke vccaren a'men omat,

21 Momat herkv ofvn cv'rke hutén hvttm vlakvyat, momof Cehofvt vn Hesaketvmeset omvres,

22 Momen heyv cvto cukele huerihcvyat Hesaketvmese en cukot omvres; momen nake a'metskat omvlkv tekpvke espalan ce'mares.

SETENTVCKE 29.

MOMEN Cekvpe em vyetvn ayet, hvsossv este em ekvnvn rorvtes.

2 Momet afvnnakvtes, momen, hecvs, ueenkorkv nanopkv ocat em ofvn, momen, hecvs, yvpefikv vtelohe tutcenet ueenkorkv vnakvn lumhvtes; mv ueenkorkv aossen mv yvpefikv fulle *omvlkvn* eskvkuecaket omvtet omekv; momen cvto rakkét uecnkorkv em vhauken oh like tates.

3 Momen yvpefikv fulle omvlkvtt mvn vteloheyet omvtes; momen cvton uecnkorkv em vhauke enkvpyken pvpicaliket, yvpefikvn eskvkuehcet, cvton uecnkorkv em vhauken pvlken ohlicaket omvtes.

4 Momen Cekvpet, Etecakkvyvte toyatskat, estvmvn awatska? kicakvtes. Momen Helvn awēs, makakvtes.

5 Momen, Lepvne Nehv e'ppucen kerratska? kicakvtes. Momen kerrēs, makakvtes.

6 Momen, Estonkon lika? kicakvtes. Momen, Estonkon likes, momen hecvs, e'chuste Lecvlet yvpelikvn svlakcs, kicakvtes.

7 Momen, Hecvs, nettv vevpket vhoskes, momen vpuekv vtelogetv hvte tes: yvpelikvn eskvkuehctet, erhompvkuecvks, kicvtes.

8 Momen, Yvpelikv omvlkv vtelohek, cvto ueenkorkv em vhauke enkvpvken pvlpievkeko emunken momccēko taces; *mn* momchohcof, yvpelikvn eskvkueceyet os, kicakvtes.

9 Momen, etempunaye munkof, Lecvlet, e'rke en yvpelikvn svlakvtes; *mn* vhecivt onkv.

10 Momen mome ocvtes, Cekvpet e'cke e 'cerwv Lepvne e'chuste Lecvlen, momen e'cke e 'cerwv Lepvne en yvpelikvn hecof, Cekvpe vwolihect, cvton ueenkorkv em vhauke enkvpvken pvlpihect, e'cke e 'cerwv Lepvne en yvpelikv fullen eskvkuecvtes.

11 Momet Cekvpet Lecvlen vfvnkvtes, momet en haken kvwahpet, hvkihkvtes.

12 Momet Cekvpet, cmet e'rke etecakkat omet, Lepckv e'chuswvt omat Lecvlen em onayvtes: momen letiket, e'rken 'rem onayvtes.

13 Momen mome ocvtes, Lepvnet e 'wvwnv e'chuswv Cekvpe ohonkvvn pohof, vnrpvranet letiket, otaket vfvnkvtes, momet en cukon svlakvtes. Momen heyv nanvke omvlkvvn Lepvnen em onayvtes.

14 Momen Lepvnet, Mehenwusen cv fune momet cv 'navpeswv toyetskes, kicvtes. Momen hvse hvmkvteke en hofune oren vpaket likvtes.

15 Momen, Tecakkvyat toyetskekv, feketv sekon vm vtotkvransetka? vm onayvs, cem feketv nake tar haks? Lepvnet Cekvpen kicvtes.

16 Momet Lepvnet e'chustvlke hokkolen ocvtes, homv

heckvte e hocefkv Lev t omen, mvnnettāt Lecvle e hocefkv tates.

17 Lev e turwv yekcvkekot omvtes, momis Lecvle he-
ruset, semvvnckēt omvtes.

18 Momen Cekvpet Lecvlen vnokecvtes; momet, Lecvle
ce'chuste mvnnettāt vrahkvn ohrolope kolvpaken cem
vtotkares, kicvtes.

19 Momen Lepvnet, Este-hunvnwv etvn emvkot, ceme
min ce'mvyat semmvmomet omes; vc vpaket fekhonnvs,
kicvtes.

20 Momen Cekvpet Lecvle vrahkvn ohrolope kolvpaken
vtotkvtes; momen vnokeckv em ocat omecicen nettv
nvcomuse es em momvtes.

21 Momen Cekvpet Lepvne em punayet, Cv 'hiwvn
v'mes, en ceyaren, vn nettvt esohfvcfakekv, kicvtes.

22 Momen Lepvnet este-hunvntake mv vpokat omvlkvn
vtelohyet, hompetv-rakkon hayvtes.

23 Momen mome ocvtes, yafkofvn e'chuste Lev. evpah-
yet, Cekvpen 'sem vlakvtes; momen en ceyvtes.

24 Momen Lepvnet em vtotkv hokte Selpvn e'chuste
Levn, em vtotkv taren, emvtes.

25 Momen hvthryvtken mome ocvtes, hecvv, Lev tates;
momen, Heyv vm momecetskat nake te? Lecvle vrah-
kvn ece 'paket vtotkit omvkvt te? moman estoman
v'mvkerret ohmetska? Lepvnen kicvtes.

26 Momen, Mvnnettān homv heckvte ehomvn estemetvt,
pum ekvnv ofv mvn momehocekot os.

27 Nettv kolvpakat enaken sohfvcecvv, momen vtot-
ketv ohrolope kolvpake etimv vm vtotketskvre vrahkvn
hvmkateu ce'mares, kicvtes.

28 Momen Cekvpet mvn momecet, nettv kolvpakat
enaken sohfvcecvtes: momen e'chuste Lecvlen e 'hiwv
taren emvtes.

29 Momen Lepvnet em vtotkv hokte Pelhvn Lecvlen, em vtotkv taren, emvtes.

30 Momen Lecvleu en ceyvtes, momet Lecvlen Lev semuntvlen vnokecvtes, momet ohrolope kolvpaken ohv-tvlakat vpaket em vtotkvtes.

31 Momen Cehofvt Lev enhomeecken hecvtes, momet en hopuetakhuten en hwecvtes; momis Lecvlet echus-sekot omvtes.

32 Momen Lev nvrkehset, echushunvnwnv heckuehcet, Lupen hoccfvtes: hvmmakekv, Mehenwusen Cehofvt vm estemerketvn hecvtes; hiyomat cv'het vc vnokecvret ok.

33 Momet hvtnv nvrkehset, echushunvnwnv heckueh-cet, Cehofvt v'nhomeecken pohvtet ok, monkv heyv cv'chuswvu v'mes, makvtes: momet e hoccfkv Semevn kicvtes.

34 Momet hvtnv nvrkehset, echushunvnwnv heckueh-cet, Hiyomat cv'het cv hlvrvres, eppucetake tutceen en heckuecikov, makvtes; monkv e hoccfkv Lefi ki-hocvtes.

35 Momen hvtnv nvrkehset, echushunvnwnv heckuecvtes; momet, Hiyomat Cehofvn vkvsvmares, makvtes; monkv e hoccfkv Cutvn kicvtes; momet heckuecat fekhonnvtes.

SETENTVCKE 30.

MOMEN Lecvlet hopuetake Cekvpen en heckuecekat hecof, e 'rvhn em vleskapvtes; momet, Hopuetaken v'mes, monkon omat, cv'lvres, Cekvpen kicvtes.

2 Momen Cekvpe en cvpvkktv Lecvle vnrvpen vhet-kvtes; momen, Hesaketvmese, mv een hopuetakhute em ette hayetv es een tvckvte, vyoposke toyvya? ma-kvtes.

3 Momen, He cvs, vm vlotkv hokte Pelhv, mvn en

ceyv; moman cv torkowvn vm oh heckuecen, mv ete-hoyvnen hopuetake ocaren, Lecvlet makvtes.

4 Momet em vtotkv hokte Pellhv e 'hiwv taren emvtes; momen Cekvp et en ceyvtes.

5 Momen Pellhv nvrkehset, eppucen Cekvpen en heckuecvtes.

6 Momen, Hesaketvmeset vc ohfvecheet, vm opunvkv en haken em vpolices, momet cv'chushunvnwv v'mes, Lecvlet makvtes; monkv e hocefkv Tanen kievtes.

7 Momen Pellhv, Lecvle em vtotkv hoktet, hvvm nvrkehset, e'chushunvnwv svhokkolan Cekvpen en heckuecvtes.

8 Momen Lecvlet, Etenrvpueckv yekcvken cv 'rvhv 'setenrvpuecit, ohfvnikis, makvtes: monkv e hocefkv Nastelin kievtes.

9 Lev, heckuecvte fekhonnat hecov, em vtotkv hokte Selpvn Cekvpen, e 'hiwv taren, emvtes.

10 Momen Lev em vtotkv hokte Selpv eppucen Cekvpen en heckuecvtes.

11 Momen Lev, Oketv herkv vlakes, makvtes; momet e hocefkv Katen kievtes.

12 Momen Lev em vtotkv hokte Selpv e'chushunvnwv svhokkolat Cekvpen en heckuecvtes.

13 Momen, Vc afvkes! *este* e'chustvlket afvken cv kievret ok, Lev makvtes: momet e hocefkv Asvn kievtes.

14 Momen teleko vtelokv omof, Lupet ahyet, vnrwv ofvn *nak lokvke* mantleks hocefken eshehet, e'cke Lev 'sem vlakvtes. Momof 'Lecvlet, Ce'chuswv em mantleks a's v'mes, ce'nkusapis, Lev kievtes.

15 Momen, Cv'hen vm esetvte nake cotket oma, moman cv'chuswv em mantleks cvwvranetskat? kievtes. Momen Lecvlet, Monkv ce'chuswv em mantleks svrahkv mncv neren eeo 'paket wakkvres, makvtes.

16 Momen yafkofvn, Cekvpet cvpofv a vten, Levv vnrvpvrancet ayvtes, momet, Vnen a vn ceyetskvres; mehenwusen cv'chuswv em mantleks es ce palikv, kievtes. Momen mv neren en wakkvtes.

17 Momen Hesaketvmeset Levv em vpohicvtes, momen nvrkehset, echushunvnwv sveahkepat Cekvpen en heckuecvtes.

18 Momet, Hesaketvmeset vm fekctvn a'mes, vm vtotkv hokten cv'hen emvyvtet ok, Levv makvtes: momet e hocefkv Esekvn kievtes.

19 Momet Lev hvtnv nvrkehset, echushunvnwv csepat Cekvpen en heckuecvtes.

20 Momet, Hesaketvmeset nakemkv heren es vm merres; hiyomat cv'het vc vpaket likvres, eppucetake epaken en heckuecikov, Levv makvtes: momet e hocefkv Sepulvn kievtes.

21 Momet renypvn e'chuswv hokten heckuehcet. e hocefkv Tinvn kievtes.

22 Momen Hesaketvmeset Lecvlen vkerricvtes, momet Hesaketvmeset, em vpohicet, en hopuetakhuten hvweevtes.

23 Momen nvrkehset, echushunvnwvn heckuecvtes; momet, Hesaketvmeset vm vlesketvn vm vkueyices, makvtes:

24 Momet e hocefkv Cosef kievtes, Cehofvt cv'chushunvnwv etvn vm ohvpayate! maket.

25 Momen mome ocvtes, Lecvlet Cosef heckuecvte hoyanof, Cekvpet Lepvnen em punayet, Vc vtotvs, vn liketv momen vm ekvnvn ayaren, kievtes.

26 Cv 'hitake vn hopuetake esyomat, mv ohfveev ece 'paket vtotkvvten, v'mes, momet ayare vm etektvneevs; vn vtotketv es cem vtotkvvten kerretskekv, kievtes.

27 Momen, Hiyomat heromkv ccn relakv chomvn

eshecvyvtē omat, *fekhonvus*, vketeckv etehoyvnen Cehofvt ece 'rahkvn vñ merrvten kerrvyvtet *ok*, Lepvnet kievtes.

28 Momct, Cem feketvn vñ onayvs, momen mvñ ce'mares, Lepvnet kievtes.

29 Momen, Estomen cem vtotkvvyte, momen cem vpuekv ve vpvkakvte em estomakvten kerretskes.

30 Vlvkvko munkof nake ocetskat estomuset omvtet ok, momet ohvtvlaket *hiyomat* sulke mahe haket os; momen vlakvyte vteken, estvñv estomis arvyat, Cehofvt ec ohmerrvtes; momen *hiyomat* estofvn vñ cuko mahusat ohfvccvñ e vñicvranvya? Cekvpet kievtes.

31 Momen, Naken ce'mare te? kievtes. Momen Cekvpet kievtes, Naken a'metskekares; heyvñ vñ momecetsken omat, cem vpuekv fullen hvtnv hompvkuecit, vhecicares.

32 Mucv nettvn cem vpuekv fullat omvlkvñ etehoyanit, *wakv* fesahle momen lvkahe vtekan, momen lvslvte vtekat yvpelikv vpvkakat, momen lvkahe momen fesahlakat cowatv vpvkakan enkvpakicares, momen mv momakat, es vñ feketvt omvres.

33 Moman, nettvt ocen vñ feketv ce homv ocat ohfvccvñ vlaketskof, vñ fvccetvt ve vyoposket opunayvres: cowatv vpvke fesahleko momen lvkaheko vtekat, momen yvpelikv vpvke lvsteko vtekat ve vpvke ocat, Mvñ horkopvtes, cv komhoyvres.

34 Momen, Hecvs, cem opunkv vevkvyn momvren komis, Lepvnet kievtes.

35 Momen mv nettvn cowatv hunvntake sapsvwe, lvkahakan, momen cowatv hoktvke fesahle, lvkahakat omvlkv, hvtkē estomusis ocat vtekat, momen yvpelikv lvslatateu omvlkvñ vkuehuecet, e'ppucetake c'nke ofvn em wika-kvtes;

36 Momen en hopvye nettv ayetv tutcenen eme Cekvpe tepakat em etenrvwn hayvtes: momen Cekvpet Lepvne em vpuekv fulle vhoskakan hompvkuecvtès.

37 Momet Cekvpet hecelwv lane, oto rvhv, oto esyomakat em vhoswn cahwet, hvthvke es sapsawan cvlahakuecvtès, hvtkè vhoswv oh oce hecken hayet.

38 Momet mv vhoswv cvlahakuecvtè vpuekv fullat chomvn svpaklecvtès, ueemperro em vhauke ofvn vpuekv fulle esketv yican; momen, esketvn yicof, nvrkesakvtes.

39 Momen vpuekv fullat vhoswv ehomvn nvrkesakvtes: momet vpuekv sapsvwe, fesable momen tvkahlaken kayakvtes.

40 Momen Cekvpet yvpefikucvlken tekvpakicvtès, momet vpuekv e turofvtake sapsawvke, momen lvslyte Lepvne em vpuekv vpvke ocakat omvlkv vhecaken svpvklecvtès: momet eme em vpuekv entvlken svpvklect, Lepvne em vpuekvvn vpvvyvkekates.

41 Momen momè ocvtès, vpuekv yekcakat nvrkesakof, Cekvpet vhoswv ueemperro em vhauke ofv, vpuekv e turwvtake chomvn lumhievtes, vhoswv vpvkakèt nvrkeskvren.

42 Momis vpuekv yekcvkekāt *yicet* omof, vtchvkekates; monkv yekcvkekāt Lepvne enaket omen, yekcakat Cekvpe enaket omvtes.

43 Momen mv este-hunvnwvt tayen ohvtvlakvtes, momet vpuekv fulle rakrvken ocet, vtotkv hoktvke, vtotkv hunvntake, rvece-kuphe, corakko-wakv esyomakan ocvtès.

SETENTVCKE 31.

Момет Cekvpet Lepvne e'ppucetake em opunvkv, Cekvpe pu'rke enake omvlkvvn cawes; momet pu'rke enake tate enkvpvken heyv rakkēt omvlkvvn heckueces, maken pohvtes.

2 Momet Cekvpct Lepvne e turofheckvn hecvtes, momen hecv, enhomv tate omekates.

3 Momen, Ce'rkvlke ce'nahvmkvke esyomat em ekvvn ohfulkvs, momen ece 'pakares, Cehofvt Cekvpen kievtes.

4 Momen Cekvpe vtotet, Lecvle Lev tepakan enhuehkvtes, em vpuekv hutē, vpuekv fullan.

5 Momet, Ce'rke e turofheckvn hecvyat, enhomv vc ohfvccv ocvte omekos; momis cv'rke en Hesaketvmeset vc vpakvtes.

6 Momen vn yekce 'somvlkv ce'rke take em vtotkvvten kerratskes.

7 Momen ce'rke take v'mvkerret, vm feketv palan cmvrahkuecvtet os; momis Hesaketvmeset vn nokkievre em otektvnecekates.

8 Hiyomen opunayet, Lvkahakat cem feketvt omvres, makvten omat, vpuekv omvlkv lvkahvken kayakvtet os: momen hiyomēn opunayet, Sapsawakat cem feketvt omvres, makvten omat, vpuekv omvlkv sapsawvken kayakvtet os.

9 Hiyomen Hesaketvmeset ce'rke take em vpuekv en cahwet, vnen v'nes.

10 Momen mome ocvtes, vpuekv nvrkesakof, vn renakvn kvwahpit, vpueckv ofvn hecvyvtē, momen hecv, en hunvntake vpuekv oh taskakat sapsvwe, lvkahe, supvkhvthvket omakvtes.

11 Momen mv vpueckv ofvn Hesaketvmese em encel vm punayet, Cekvpe toyetskat, kievns: momen, Yvmvn aris, kievvnks.

12 Momen kievns, Hiyomat cen renakvn kvwahpet, hecv, en hunvntake vpuekv oh taskakat omvlkv sapsvwe, lvkahe momet supvkhvthvket omakes: Lepvne cem momecat omvlkv hecvyvtet ok.

13 Vnet Perel en Hesaketvmese toyis, cukele olefv-

nehan ohkaletskvten, etemfvecetv cv temfaccetskvten; hiyomat ahuyiret, heyv ekvnvn osiyet, ce 'nahvmkvke em ekvnvn oh fulkvs, cv kievns.

14 Momen Lecvle Lev tepakat em vyoposket, kicakvtes, Nakockv monkat nak epucasvraneyat pu'rke en cuko ofv oce munke haks?

15 Tvleporvlke ep omecet omeko? pu wiyiyet, pun cvtokunawvn yvmalikuece poyekv.

16 Nakockv Hesaketvmese pu'rke en cawvte omvlkv punaket omen, pun hopuetakeu enakot omekv; monkv hiyomat naket o estomen Hesaketvmeset ce kievten momecvs.

17 Momof Cekvpet ahuyiret, e'ppucetake, e 'hitake esyoman rvccc-kuphen oh vpoyvtes;

18 Momet em vpuekv omvlkv, momen nakockv vte-loyvte omvlkv, vpuekv vtelayvte, mv Petvn elvm epoyvtet esayvtes, e'rke Iseken Kenvn ekvnvn oh ayvret.

19 Momen Lepvnet en yvpefikvn en tonvranet ayvtes; momen Lecvlet nakvhakvke emekusvpkv e'rke enaken horkope tates.

20 Momen Lepvne Selevlket kerrekon, Cekvpet ehkusen enkvpakvtes, letkat em onayekokv.

21 Monkv nak ocat omvlkvn es letkvtes; momet ahuyiret, hvccen tikvtes, momet e turofvn Kelevt ekvnhlwen ohhecievtes.

22 Momen nettv svtutcenan Cekvpe letkat Lepvnen em onahoyvtes.

23 Momen etecakkakan evpahyet, nettv ayctv kolvpaken assecvtes; momet Kelevt ekvnhlwen cakkvtes.

24 Momen Hesaketvmeset nere vpueckv ofvn Lepvne Selevlken em vlakvtes, momet, E vketecvs, heren monkat holwakis Cekvpen em punayetskekaret, kievtes.

25 Momen Lepvnet Cekvpen cakkvtes. Momen Cekv-

pet ekvnhvlwen em escukohakvn oh huerice tates; momen Lepvnet, etecakkakat vpvkaken, Kelevt ekvnhvlwen em escukohakvn oh huericvtes.

26 Momet Lepvnet Cekvpen em punayet, Kerrvkon ehkusen enkvpaket, cv'chustvlke eslafkv-cvpko es svlv-kuelhocvke omen esvlaketskat naken momheetska?

27 Afvcketv, yvhiketv, pofketv momen eshayeckvn es ece 'payit ece 'totvye tetayaten, estomaten vm onayekot ehkusen letket, horkopv omet v'nkvpaketskvna,

28 Momet cv'ppucetake cv'chustvlkeu vfvnkare vm etek-tvneetskekat? hiyomat mvn momecetskvne hoporren-kvt vpvkeks.

29 Cen nokkicare yekcetv cv'nke ofvt os; momis ce'rke en Hesaketvmeset nereise vm punayet, E vketecvs, heren monkat holwakis Cekvpen em punayetskekaret, cv kicises.

30 Momen hiyomat, ce'rke en cukon ce yace herat omecicen ayvranetskvttet o estomis, estoman nakvhakvke emekusvpkv cvnaken horkopetskvna? kicvtes.

31 Momen Cekvpe em vyoposket, Cv penkalvnkekv; Yekcetvn es vc ohfvniket, c'chustvlken cv 'konahe wites, ce komit makvyvnkekv.

32 Estimvt o estomis nakvhakvke emekusvpkv cenaken ocen eshecetskat hesakekares; tecakkeyvte ehomvn ce-nake vc vpvke ocan keriyet e em esvs, kicvtes; Lecvle mvn horkopvten kerrekokv.

33 Momen Lepvnet Cekvpe em escukohakvn eceyet, Lev em escukohakv, momen vtotkv hoktvke hokkolat em escukohakvn eceyvtes, momis eshecekates. Momen Lev em escukohakvn osiyet, Lecvle em escukohakvn eceyvtes.

34 Momen Lecvle nakvhakvke emekusvpkv cahwet, rvecc-kuphe en sapolvn vtebhet mvn ohlikvtes; momen

Lepvne escukohakv ofvn hvmkvn hopoyvtes, momis eshecekates.

35 Momen emet e'rken em punayet, Cv pucase, ce homvn ahuervko tayat es ce cvpvkikats, hoktvke em aye em munkvt vc oh vlakekv, kievtes. Momen hopoyis, nakvhakvken eshecekates.

36 Momen Cekvpe cvpvkiket, Lepvnen yekcen em vsehvtes: momet Cekvpet Lepvnen em vyoposket, Vn mattat nake te? Vn naorketvt naket o haks, lvpke here vc assecetskat?

37 Vn nakockv omvlkv eteropotten enhopoyetsket omat, cen cuko nakockv omvlkat naken eshehcetska? Yvmvn etecakkvyvte chomvn momen cem etecakketvlke chomvn lievs, hokkoleyat pu tenrvwn pum fvececvkvren.

38 Heyv ohrolope pale hokkolen ece 'pakvyvtes; cen yvpelikv hoktvke, cen cowatv hoktvkeu e'chustake vpvlvtekates, momen cen yvpelikv fulle en hunvntaken hompvkates.

39 Punvttv schahlevten es cem vlvkvkates: mvt vn sumkat tates: nettvn horkophoyen, monkat neren horkophoyvtet o estomis, cv'nken vm 'pohetskvtes.

40 Hiyomen arvyvtes; nettvn hiyyat, momen neren hetutet vc ohfvnkvtcs; momen vn nockvt cv turwv en letkvtes.

41 Heyv ohrolope pale hokkolen cen cuko ofvn fekhonvyvtes: ce'chustvlke hokkolat svrahkvn ohrolope palen ostohkaken cem vtotkvvyvtes, momet cem vpuekv svrahkvn ohrolope epaken; momen vm seketyv palen mvrahkuecetskvtes.

42 Cv'rke en Hesaketvmeset, Eplehamc en Hesaketvmeset momet Iseke em Penkvkvvt vc vpvkekaten omat, mchenwusen hiyomat tvnken vc vtotetskvnt os. Hesa-

ketvmeset vm estemerketyn momen cv'nke em vtotketv heevtet, nereisen cem vsehis, kievtes.

43 Momen Lepvnet em vyoposket, *Heyv* estechustvlket cv'chustvlket omakes, momen hopuetaket vn hopuetaket omakes, vpuekv fullakat vm vpuekv fullakat omakes, momen nake hecetskat omvlkv cvnaket omes; momen muv nettvn cv'chustvlke momen hopuetake heckuecakovten naken em momecvye taye haks?

44 Momen hiyomat vtes, etemfvccetvn hayvkeres, ceme tepakeyat; momen ceme tepakeyat akerrvt pu tenrvwn ocekvs, Cekvpen kievtes.

45 Momen Cekvpet, cvton ehset, cukelen huerievtes.

46 Momet Cekvpet, Cvton vteloxykes, etecakkakan kievtes: momen cvton cahwet, etohvpoyakvtes; momen cvto tohvpokat tempen hompakvtes.

47 Momen Lepvnet Cekv-sehvturvn hocfvtes; momis Cekvpet Keleten hocfvtes.

48 Momen Lepvnet, Heyv cvto tohvpokat ceme tepakeyat akerrv pu tenrvwn huerekvs. Monk v hocfv Keleten kihocvtes;

49 Momet Mespv, Cehovt ceme tepakeyat pu tenrvwn vketecekvs, etenkvpket kakeyof, makekv.

50 Cv'chustvlken estemerrvkuecetsken omat, monkat cv'chustvlke token, hoktvke etimvn epayetsken omat, este-hunvnwv estomet epu 'pvkeket os: hecv, Hesaketvmeset ceme tepakeyat pu tenrvwn akerrvt omes.

51 Momet Lepvnet, Heyv cvto tohvpokan hecv, momet heyv cukelen hecv, ceme tepakeyat pu tenrvwn huerivyan.

52 Nokkickv vrahkv vnet ec oh ayaret heyv cvto tohvpokan tohwlvpkvkon, cemat vc oh vlaket heyv cvto tohvpokan, momen heyv cukelen tohwlvpkvranskekat, heyv cvto tohvpokat akerrvt omen, heyv cukelot akerrvt omekvs.

53 Eplehame en Hesaketvmese, Nehv en Hesaketvmese, momet erke take en Hesaketvmeset pu tenrvwvvn fvcccekvv, kievtes. Momen Cekvpet e'rko Iseke em Penkvkvvn es vhocet, temfvccetv vcakan 'setemfacvtes.

54 Momof Cekvpet ekvnhvlwen ohnekrickvn altvn ohnekricvtes, momet etecakkakan tvkliken hompvkvren en-huehkvtes; momen tvkliken homipet, ekvnhvlwen neren fekhonnaken oh hvyatkvtes.

55 Momen hvthvyvtkusen Lepvnet alihket, e'ppucetake e'chustvlke esyoman vfvnkvtes, momet ohmerkvn opunvkvvn oh opunayvtes: momet Lepvnet enkvpaliket, en liketvn oh fulkvtes.

SETENTVCKE 32.

MOMEN Cekvpet em ayetvn ayvtes, momen Hesaketvmese em encelvlket vnrvpakvtes.

2 Momen Cekvpet hecakof, Heyvt Hesaketvmese en suletawvlket omakes, maket, mv vnrvpakan Mehenen hocfvtes.

3 Momet Cekvpet opunkv es fullvken ehomvn e 'rvhv Esan, Sev ekvnnv Etvm etvlwv ofvn ohtotvtes.

4 Momet hvmmaket kicakvtes, Hiyomën cv pucase Esan em punayatskvres; Cem vtotkv Cekvpet hiyomën makes, Lepvne vpaket arvyvtes, momen, mvn vfekhonnin, hiyomat ores:

5 Momen wakov, corakko-wakov, vpuekv, vtotkv hunvntake, vtotkv hoktvke esyoman ocis; momen cem onayvren estvtotis, cen renakov ehomvn heromkvvn eshecaret.

6 Momen opunkv es fullvlket Cekvpen ohfulecvtes, momet, Ce 'rvhv Esan 'rem oriceyvns, momen emeu ce'nrvpvraret vlakes, momen este-hunvntake cukpe ostet vpvkaken, kicakvtes.

7 Momof Cekvpe, tayen penkalct, estemerkvtes; momet

este em vpvkakāt, vpuekv, wakv, rvce-kuphe esyomat etekvpvke hokkolen hayvtes ;

8 Momet hvmmakvtes, Esa tekvpvke hvnken em vlahket, pvsaten omāt, tekvpvke hvnke vhoskat em pefatkvres.

9 Momen Cekvpet, Acha, cv'rke Eplehame en Hesaketvmese, momet cv'rke Iseke en Hesaketvmese toyetskat, Acha, Cehofv, Cem ekvnvn momen ce 'nahvinkviken ohfulkvs, momen cen heromares, cv kicetskvne :

10 Merretv omvlkv momen mehenwetv omvlkv cem vtotkv hecicetskvte cotkus mahat vn heckvre heretv orvks ; 'svm etekkekvñ heyv Cotvnen oh tikvyvtet omis, hiyomat etohkviketv hokkole cv haket ok.

11 Cv 'rvhv c'nke enkvpvken, Esa e'nke enkvpvken, cv hesayecetskvren ce'nkusapis ; em penkalikv, vlahket cv 'leceť, ecke hopuetake svpvken pvsate witvret ok.

12 Momen, Mehenwusen cen heromares, momet cee 'honvpse uehvtkv oktahv, mv en sulkat omecicen vlonkvťesko tayat omvken hayares, maket cv kicetskvtes, makvtes.

13 Momet mv neren mvñ fekhonnvtes ; momen nake c'nke ofv ocat enkvpvken nakemetv e 'rvhv Esa emvret cawvtes ;

14 Cowatv en hoktvke cukpe hokkolen, cowatv en hunvntake pale hokkolen, yvpefikv en hoktvke cukpe hokkolen, yvpefikv en hunvntake pale hokkolen,

15 Rvce-kuphe en kafkvke pale tutcenen, e'chustake svpvken, wakv en hoktvke mvnettke pale osten, momen wakv en hunvntake palen, corakko wakv en hoktvke pale hokkolen momen e'chustake palen.

16 Momet em vtotkvke c'nke ofvn, vpuekv fulle vrahrvkvñ em wikakvtes, momet, Cv homvn tiyecvkes, momet vpuekv fulle etenrvwv tektvnken ocatskvres maket, em vtotkviken kievtes.

17 Momet enhomahtvn em punayet, Cv 'rvhv Esat ce'nrapet, Estimv enake toyetska? momet estvmvn ayetska? momen ce homv vpeyat estimv enake te? maket cem 'pohof,

18 Hvmmaket, Cem vtotkv Cekvpe enaket *omakes*; nake emetv cv pucase Esa a en 'totat omes; momen hecvs, emeu pu yupvn ates, kicetskvres, kievtes.

19 Momet svhokkolateu, momen svtutteenateu, vpuekv fulle vevkvpeyvte omvlkv esyoman kievtes, Esan eshecatskof, hiyomen maket em punayatskvres;

20 Momet hvmmakatskvres, Ohvtvlakat cem vtotkv Cekvpet pu yupvn ates. Nakemkv cv homvn ayat es afveccicare, momet eryupvn e turofvn hecares; momen mahlvptket cv hece witvres, makekv.

21 Monkv nakemkv ehomvn tiyecvtes; momen emet mv neren hvpon fekhonvtes.

22 Momet mv neren ahuyiret, e 'hitake hokkole, em vtotkv hoktvke hokkole, e'ppucetake palen hvnkontv-lake esyoman evpahyet, cahke Capvk hocefken es tikvtes.

23 Momet mvn evpahyet, hvccen tihuecvtes, momet nake ocateu tihuecvtes.

24 Momet Cekvpe entvlket vhoskvtes; momen este-hunvnwvt etewvkecen hvvytke atvkhayvtes.

25 Momen ohfvnkeko tayat hecof, Cekvpe e hvfe tohtekkekvn celayvtes; momen Cekvpe e hvfe tohtekkekvt eterecopkvtes, etewvkecof.

26 Momen ayare vm etektvnecv, hvvytke atvkhayekv, kievtes. Momen, Vc ohmerretskeko vtekat vyetskvre cem etektvnehcvkos, kievtes.

27 Momen, Ce hocefkv nake te? kievtes. Momen, Cekvpe, kievtes.

28 Momen, Ce hocefkv ohvtvlaken Cekvpe kihocekares,

momis Eslevl *kihocvres*: mekko omēt Hesaketvmese, este-hunvntake esyomat vpvken yekcetvn ocet, ohfyn-ketskekv, kievtes.

29 Momen Cekvpe em 'poliet, Ce hocefkvn vm onayetskvren ce'nkusapis, kievtes. Momen, Estomaten cv hocefkvn vpohetska? kievtes. Momet mvn olunerkvn oh opunayvtes.

30 Momen Cekvpet Peniel mvn hocefvtes: Hesaketvmese e turofyn tenhecuset hecin, vn hesaketvt vpikē munkekv, *maket*.

31 Momen Peniel tikof, hvset oh kvwapkvtes; momen e hvfen es cekunnvtes.

32 Monkv Eslevl en hopuetake vevfvkv hvfe ocat, mv etekelkvten, heyv nettv vteken pvpvkekot os; Cekvpe e hvfe etohtekkekv vevfvkv celayvtet ok.

SETENTVCKE 33.

MOMEN Cekvpet, en renakvn kvwahpet, hecvtes, momen hecvs, Esa vlakvtes, momen este-hunvntake cukpe ostet vpvkaken. Momen hopuetaken, Levn, Lecvlen, momen vtotkv hoktvke hokkolan em etekvpievtes.

2 Momet vtotkv hoktvke momen en hopuetakeu homvhoten svpvklecvtes, momet mv en yupvn Lev momen en hopuetakeu, momet Lecvle Cosef tepakat cryupv mahen schoyvtes.

3 Momet emet ehomvn tikvtes, momet kolvpaken potoket, potoke emunket, e 'rvhvn vwolicvtes.

4 Momen Esa vnrvpvrantet letkvtes, momet otahket, e nokwvn oh lvtiket vfvnkvtes: momen hvkihkhokvtes.

5 Momen en renakvn kvwahpet, hoktvke hopuetakeu hecvtes; momet, Heyv ece 'pakvkat estivke te? kievtes. Momet, Hopuetake Hesaketvmeset heromkv ofvn cem vtotkv emakvtet omakes, kievtes.

6 Momof vtotkv hoktvket vwolicakvtes, entaket, en hopuctakeu, momet potokakvtes.

7 Momen Lev, en hopuētakeu vwolicet, potokakvtes: momen eryupvñ Cosef Leeve tepakat vwolicet, potokakvtes.

8 Momen, Heyv vpuekv fulle omvlkv vnrapvyat, naken vkerriet oketska? kievtes. Momen, Cv pucase en renakv ehomvñ heromkvñ eshecaren *omakes*, kievtes.

9 Momen, Cv cusē, *vm* etetayen ocis, nake ocetskat cenake emunkekvs, Esat kievtes.

10 Momen Cekvpet, Monkos, hiyomat cen renakv chomvñ heromkvñ eshehecin omat, nakemkv cv'nken vñ cvwetskvren ce'nkusapis; este Hesaketvmese e turofv hece omēt e turofvñ hecin, es *vm* afvcketskisekv.

11 Ce'nkusapis, nak ce'mvye es cen yihocat cvwvs, Hesaketvmeset heromet ve vfastvtet omekv, momen *vm* etetayen ocikv, kievtes. Momen, ohyekcihcen, cawvtes.

12 Momet, *Yvmvñ* enkvpaket, pum vyctvñ vhoyvkeres, momen ce homvñ ayares, kievtes.

13 Momen kievtes, Hopuctake lowaloket omen, yvpfikv fulle wakov fulle esyome ve vpvkakak coyicaket on, momat este-hinnvtaket nettv hvmken svheremahen vtohkaken omat, vpuekv fulle omvlkv psvtkvret on cv pucaset kerres.

14 Ce'nkusapis, cv pucaset em vtotkv ehomvñ vyekvs; momen vnet hvlvlatkusen es vyares, vpuekv cv homv fulle vpeye tayat vevkvyen, momen hopuetake vpeye tayat vevkvyen ayin, Sev tvlofvñ cv pucasen 'rem orares.

15 Momen Esat, Hiomat este ve vpvkakak vpvlv ece 'pvkvken wikaren *vm* etektvnevs, kievtes. Momen, Nake vrahkv o haks? cv pucase en renakv ehomvñ heromkvñ eshehevrs, Cekvpet kievtes.

16 Monkv mv nettvñ Esa Sev-fvecvñ ayet, yefulkvtes.

17 Momen Cekvp̄et Svkor ekvn̄vn ah̄yet, cukon e en hah̄yet, vpetten em vpuckvn en hah̄icvtes: monkv mv e hocefkv Svkor kihocet os.

18 Momen Cekvp̄et Petvn-elvm ratof, Kenvn ekvn̄vn Sekem tvlofv, Selem hocefken herkv ofvn vlakvtes; momet em escukohakvn tvlofv ehomvn huericvtes.

19 Momet mv ekvn̄v em escukohakv huericvten Sekem e'rke Hemv e'ppucetake e'nken cvtokunawv cukpe hv̄mken 'sen nesvtes. Momet mvn altvn hah̄yet, El Elohe Eslevl hocefvtes.

SETENTVCKE 34.

MOMEN Lev e'chuswv hokte, Tinv, mv Cekvpe en hec-kuecvte, mv ekvn̄v estechustvlke hecvranet ossvtes.

2 Momen Sekem, mv ekvn̄v em mekko, Hemv Hifvlke e'ppucet hecvtes; momen evpah̄yet, a en wvkiket, vlesketvn en hayvtes.

3 Momen e feket Tinv Cekvpe e'chusten hvlatvtes; momet mv hokte mvnnettā vnokecet, hokte mvnnettā yvmaskusen em punayvtes.

4 Momet Sekem, e'rke Hemvn em punayet, Heyv hokte mvnnettā cv 'hiwv taren vn heckuecvs, kicvtes.

5 Momen Cekvp̄et e'chuste Tinvn vyvmahkuecvten polivtes; momen e'ppucetaket vpuekv vpvkakēt nanopkv ocean fullvtes: momen, Cekvpe cvyayvket emunken, yicvtes.

6 Momen Sekem e'rke Hemvt Cekvpe etempunayetvn ossvtes.

7 Momen Cekvpe e'ppucetake mvn pohakof, nanopkv ocean rawet, yicvtes: momet este-hunvntake feknokhoket, cvpvkhome mahe tates, Cekvpe e'chuste en wakkvtet, Eslevl ofvn holwvyeckvn vtotkv̄tet ok: mv nake mome-hocvranekātet omāt.

8 Momen Hemvt em punayet, Cv'ppuce Sekem em puyvfekevt ce'chuste taken eyacuset os: e 'hiwvt omvren e'mvkes, ce'nkusapvkis.

9 Momet epu 'paket etepvyetv hayatskvres: ce'chustvlken pu'matsken, pu'chustvlken epayatskvres.

10 Momet epu 'paket vpokatskvres: momen ekvnvt ce homv take ocvres; mv ofvn vpoket, neset wiyyatskvres, momet mv ofvn nanvken epucasatskvres, kicvtes.

11 Momen Sekem, hokte e'rke e'certake esyoman em punayet, Heromkv cen renakv ehomvn eshehcvsr, momet naken cv kicatskat emares.

12 Ebiwv emetv momen naken emare en sulke estomis vm 'pohvkes, momen cv kicatskat vcvkvyen emares; momis hokte mvnnettān cv 'hiwv taren v'mvkes, kicvtes.

13 Momen Cekvpe e'ppucetaket Sekem c'rke Hemv tepakan emvkerret em vyoposkakvtes, momet, e 'wvnwv Tinvn vyvmahkuecvtet omecicen, hvmmaket;

14 Heyv naken momecōko taves, pu 'wvnwv este-hunvnwv svkvmsiskekon emeyvret; mvt pum vlesketvt omekv;

15 Hiyome tvlkusen cem vkvsvmeyvres; centake pume omatsken ece 'pakvkat este-hunvnwv vtekat svkvmsiskvken omat;

16 Momof pu'chustvlken ce'meyvres, momet ce'chustvlken e en cvweyvres, momen, ece 'pakvket vpokēn, este hvmkuse hakeyvres.

17 Momis ce svkvmsiskatskvre pum vpohicatskekon omat, pu'chusten evpahyet, vpeyeyvres, kicakvtes.

18 Momen em opunkv take Hemv, Hemv e'ppuce Sekem tepakan afvckvkuecvtes.

19 Momen este mvnnettān mv nake vfvstetvn vcewicekates, Cekvpe e'chusten em vlostekv; momet e'rke buten omvkv emuntvlen vrakkuchocvtes.

20 Momen Hemvt e'ppuce Sekem tepakat em etvlofv em vtohopke 'mvhauken vlahokvtes, momet em etvlofv hunvntake hvmmaket etempunahoyakvtes:

21 Heyv hunvntake pun herkakuset os; monkv heyv ekvnvn vpoket, mv ofvn neset wiyyvkekvs; *hiyomet* omekv, hecvkes, en rakke em etetayes; e'chustvlke pu 'hitake taren evpayvkeres, momet pu'chustvlken emvkeres.

22 Hiyome tvlkusen este-hunvntake epu 'paket vpoket, este hvmkuseyvve pum vkvsvmvkvres, eme svkvmsiskakat etvpomen pum este hunvntake omvlkv svkvmsiskvken omat.

23 Em vpuekv, en nakockv, em vpuekv *es vlotkvke taye* omvlkv esyomat punaket omvkekare te? *heyv* tvlkusen, em vkvsvmvkeres, momen epu 'paket vpokvres.

24 Momen tvlofv em vtohopke 'mvhauke sossat omvlkv Hemv e'ppuce Sekem tepakan em vpohicakvtes: momen em etvlofv 'mvhauke sossat omvlkv, este-hunvnwv vtekat svkvmsiskvtes.

25 Momen mome ocvtes, nettv sututċenan, en nokhoket fullof, Cekvpe e'ppucetake hokkole, Tinv e 'certake, Semev Lefi tepakat, este-hunvnwv vrvhrvkv, em eslafkv-cvpkon chset, feklhvmkvket tvlofvn oh cukolakvtes, momet este-hunvntake omvlkv psvtakvtes.

26 Momet Hemv e'ppuce Sekem tepakan eslafkv-cvpko em fvsken es psvtakvtes, momet Tinvn Sekem en cukon ossihcet, svhoyvtes.

27 Cekvpe e'ppucetaket psvtakvtet oh yicvtes, momet tvlofvn svpenkvlecakvtes, e 'wvnwvn vyvmahkuecaktet ok.

28 Momet en yvpefikv fulle, em wakov fulle, em ecorakko-wakov, nake tvlofv ocat, nake en lvpvtke ocat esyoman cvwakvtes;

29 Momet nakockv omvlkv, en hopuetakuce omvlkv e 'hitake esyoman sylvfkvkuecet, svpenkvlecakvtes, cuko ofv ocat omvlkv.

30 Momen Cekvpēt Semeṽ Lefi tepakan em punayet, Cv naoricatskes, heyv ekvnv vpokat vpvken cv fvmpecatskat, Kenvnvlke Felestvlkeu vpvken; momen vnet nvcomusvyet omen, vc vnrapet e vteloḥyet, cv nafkvkvres; momen cv sumecihocvres, vnet vn cuko vteḥkvleu.

31 Momen, Hoktarv omēn pu 'wvnwvn celayvranvt haks? kicakvtes.

SETENTVCKE 35.

MOMEN Hesaketvmeset Cekvpen em punayet, Ahuyiret, Perel oh ayet, mvn likvs; momet mvn Hesaketvmese ce 'rvhv Esa e turofv enkvvpken letketskof cem e ḥeckuecvte altvn en hayvtcvs, kicvtes.

2 Momen Cekvpēt en cuko vteḥkvle, momen eme vpvkakāt omvlkv em punayet, Tvleporvlke en hesaketvmese ece 'pvkvke ocakan vpvltvkes, momet, e hvsvteḥcet, cem vccvken teyoposhuecvkes:

3 Momen asvpvkilet, Perel oh vpeyvkeres; momen mvn Hesaketvmese, vm estemerketv nettvn vm vyoposket, nene ayvyat vc vpvakvte, altvn en hayares, kicakvtes.

4 Momen tvleporvlke en hesaketvmese e'nke take ofv ocakat omvlkv, momen hvckvtarkv e hvcko take vtvrtakan Cekvpen emakvtes; momen Cekvpēt lvkvpe Sekem tempe huerat elecvn ehakvtes.

5 Momen vpeyvtes; momen Hesaketvmese em penkvkv rakkēt tvlofv em vfulotke ocakan oh ocvtes, momen Cekvpe e'ppucetaken assecvkekates.

6 Monkv Cekvpēt Kenvn ekvnv Lvs tvlofvn vlakvtes, (mvt Perel tes,) emet este vpvkakateu omvlkv.

7 Momen mvn altvn hayvtes, momet altv hueran El

Perel hoccfvtes; e 'rvhv en letkof, Hesaketvmeset mvn em e heckuecvtet ok.

8 Momen Tepolv Lepek vheci cv elvtes, momen Perel vnakvn lvkc vpe elecvn herihocvtes; momen mv *lvkc vpe* c hoccfkvn Alvn-pakvr kihocvtes.

9 Momen Hesaketvmeset hvvm Cekvpen em e heckuecvtes, Petvn-elvm aossof, momet ohmerrvtes.

10 Momet Hesaketvmeset kicvtes, Cekvpe ce hoccfk vtes: ce hoccfkv ohvtvlakat Cekvpe kihocekares, momis Eslevl ce hoccfkv tares: momet e hoccfkvn Eslevl kicvtes.

11 Momet Hesaketvmeset em punayet, Hesaketvmese Yekcetv Omvlecat toyis; honvpset e ohvtvlvyvs: etvlwv momen etvlwv etohkviketvt a 'sec ossen, mekkvlket ce tetackv a.sossvres;

12 Momen ekvnv Eplehame momen Iseke emvyvtet ce'mit, ece honvpse ce yupv yicvranat emvkares, kicvtes.

13 Momet Hesaketvmese, mv etempunayvtet enkvpahket, hvlwen kvwvpkvtes.

14 Momen Cekvpet mv etempunayvten cukelen, cvto cukelen, huericvtes, momet pvlvtkv emkvn oh kalet, olefv nehan oh kalvtes.

15 Momet Cekvpet Hesaketvmese mv etempunayvten e hoccfkvn Perel kicvtes.

16 Momen Perel enkvpahket vpeyet, Eflar roretv en hopvyusekates: momen Lecvlet, estuce heckuecvranuset, heckuecetv en yekce tates.

17 Momen mome ocvtes, yekce heckuecof vnicv hoktet em punayet, Ce penkahlates, heyv echushunwvu ocetsk vret ok, kicvtes.

18 Momen mome ocvtes, em puyvfekcv osset enkvpakof, (elekv,) echushunvnwv e hoccfkvn Penoni kicvtes; momis e'rk et Pencemen hoccfvtes.

19 Momen Lecvlet elvtes; momen Eflar vyetvn heri-hocvtes, (mvt Perehem tes.)

20 Momen Cekvpet cukelen em enaherickv onvpvn oh huericvtes; mv etvwvt Lecvle em enaherickv en Cukelet os, heyv nettv vteken.

21 Momen Eslevl ayvtes, momet Eta cuko-hvlwat rv-pvlhvmken em escukohakvn huericvtes.

22 Momen momo ocvtes, Eslevl mv ekvnnv likof, Lupet e'rke e 'hiwv-vhake Pelhv en wakkvtes: momen Eslevl pohvtes. Momen Cekvpe e'ppucetake palen hokkoloh-kakvtes.

23 Lev e'chushunvntake, Lupe, Cekvpe en heckvte enhvteceskv, Semev, Lefi, Cutv, Esekv Sepulv esyomat;

24 Lecvle e'chushunvntake, Cosef Pencemen tepakat;

25 Momen Lecvle em vtotkv hokte, Pelhv, e'chushunvntake, Tane Nafteli tepakat.

26 Momen Lev em vtotkv hokte, Selpv, e'chushunvntake, Kate Asv tepakat; heyvt Cekvpe e'ppucetake Petvn-elm ekvnnv en heckuehocvtet omakes.

27 Momen Cekvpet e'rke Iseken em vlakvtes; Mamle ekvnnv, Kvcvr-apv tvlofvn, (mvt Heplvn tes,) mv Eplehame Iseke tepakat kakvten.

28 Momen Iseke en nettv ohrolope cukpe hvmken pale cenvpakvtes.

29 Momen Iseket hesaketvn wiket, elvtes, momet em estvlken oh vpakvtes, vculet, momet nettv es fvcket; momen e'ppucetake Esa Cekvpe tepakat hericakvtes.

SETENTVCKE 36.

MOMEN Esa vhonvpse *ohonvkv* heyvt omakes; (Esa Etm tes.)

2 Esat Kenvn *ekvnnv este* e'chustvlke hoktvken epayvtes;

Etv Elvne Hervlke e'chuste, Vholepemv, Env e'chuswv, Sepev Hifvlke e'chuste;

3 Pvsemar, Esmevl e'chuste, Nepecor e 'wvnwv esyomat.

4 Momen Etv Esan Elefasen en heckuecen, Pvsemar Luel heckuecvtes.

5 Momen Vholepemv Cevs, Celvme, Kolv esyoman heckuecvtes; heyvt Esa e'ppucetake Kenvn ekvnvn en heckuehocvtet omakes.

6 Momen Esat e 'hitake, e'ppucetake, e'chustvlke, en cuko vtehkvlke omvlkvt esyoman, momen em vpuekv, em vpuekv *es vtotkvke tayateu* omvlkv, momen nanvke ocat Kenvn ekvnvn heckuecvte omvlkv cahwet, e 'cuse Cekvpe enkvpahket, ekvnv etvn ayvtes.

7 En nakockv take rakke mahet ot, etepvket kake tayat emuntvlet on, mv ekvnv tvleporvlket vpokat, em vpuekv omecicen, kvwvpeko tayekv.

8 Momen Esat Sev ekvnhvlwen likvtes: Esa Etvm tes.

9 Momen Esa Etvmvlke Sev ekvnhvlwen vpokat e'rke en honvpset heyvt omakes;

10 Momen Esa e'ppucetake e hocefhokv heyvt omakes; Elefase Etv Esa e 'hiwv e'chushunvnwv, Luel Pvsemar Esa e 'hiwv e'chushunvnwv.

11 Momen Elefase e'ppucetaket, Temvne, Omv, Sefo, Ketvme Kenvse esyomat.

12 Momen Temnat Elefase Esa e'ppuce e 'hiwv-vhaket omvtes; momet Elefasen Amelek en heckuecvtes: heyvt Etv Esa e 'hiwv e'chushunvntaket omakes.

13 Momen Luel e'ppucetaket heyvt omakes; Nchar, Selv, Samv, Mesv esyomat; heyvt Pvsemar Esa e 'hiwv e'chushunvntaket omakes.

14 Momen heyvt Vholepemv, Env Sepev e'chuste e'c-

huswv, Esa e 'hiwv e'chushunvtaket omakes; momen mvt Esan Cevs, Celvme, Kolv esyoman en heckuecvtes.

15 Heyvt Esa e'ppucetake mekkvlket omakes; Elefase Esa e'ppuce enhvteceskv heckvte e'ppucetake; mekko Temvne, mekko Omvle, mekko Sefo, mekko Kenvse,

16 Mekko Kolv, mekko Ketvme, mekko Amelek; heyvt Elefase en honvpse mekkvlke Etmv ekvnnv vpokat omakes; heyvt Etv e'chushunvtaket omakes.

17 Momen heyvt Esa e'ppuce Luel e'ppucetaket omakes; mekko Nehar, mekko Selv, mekko Samv, mekko Mesv; heyvt mekkvlke Luel en honvpset omakes, Etmv ekvnnv vpokat: heyvt Esa e 'hiwv Pvsemar e'chushunvtaket omakes.

18 Momen heyvt Vholepemv Esa e 'hiwv e'chushunvtaket omakes; mekko Cevs, mekko Celeme, mekko Kolv: heyvt mekkvlke Vholepemv, Env e'chuste, Esa e 'hiwv en honvpset omakes.

19 Heyvt Esa, Etmv tat, e'ppucetaket omet, heyvt mekkvlket omakes.

20 Heyvt Sev Holvlke e'ppucetake, mv ekvnnv vpokat, omakes: Lotvne, Sopvle, Sepevne, Env;

21 Tisone, Esv, Tisvne esyomat; heyvt mekkvlke Holvlke, Sev en hopuetake mv ekvnnv vpokat en honvpset omakes.

22 Momen Lotvne en hopuetaket Holi Hemvme tepakat omakvtes; momen Lotvne e 'wnwv Temnv tates.

23 Momen Sopvle en hopuetake heyvt omakes; Alfvne, Menehar, Epale, Sefo, Oname esyomat.

24 Momen Sepevne en hopuetake heyvt omakes; Ayv Env tepakat; heyvt mv Env, e'rke Sepevne em ecorakko-wakvn hompvkuecof, uekiwv hiyyakat vnrwvn eshecvtes.

25 Momen heyvt Env en hopnetaket omakes; Tisone momen Vholepemv Env e'chuste.

26 Momen heyvt Tisone en hopuetaket omakes; Hemtvne, Espvne, Ervne, Kelvne esyomat.

27 Esv en hopuetake heyvt omakes; Pelhvne, Seafvne, Ekvne.

28 Heyvt Tisvne en hopuetaket omakes; Vs Elvne tepakat.

29 Heyvt mekkvlke Holvlke en honvpset omakes; mekko Lotvne, mekko Sopvle, mekko Sepevne, mekko Env,

30 Mekko Tisone, mekko Esv, mekko Tisvne: heyvt Holvlke mekkvlket omakes, mekkvlke vpvkvket Sev ekvnv ofvn.

31 Momen mekkvlke, mekko Eslevl en hopuetake oh mekkeko emunken, Etmv ekvnvn mekkakvtet heyvt omakes.

32 Momen Pelv, Peole e'ppuce Etmv ekvnvn mekkvtes; momen em etvlofv e hocefkv Tenhapvt omvtes.

33 Momen Pelv elvtes, momen Copap, Poslvlke Sev e'ppuce, vyoposket mekkvtes.

34 Momen Copap elvtes, momen Husame, Temvnlke em ekvnv likvte, vyoposket mekkvtes.

35 Momen Husamet elvtes, momen Hetat e'ppucet vyoposket mekkvtes; mvt Moap ekvnv ofvn Metevn ohfvnkvtes; momen em etvlofv e hocefkv Afer tates.

36 Momen Hetat elvtes, momen Samlv Maslekvket vyoposket mekkvtes.

37 Momen Samlv elvtes, momen Sal, Lehopor hvce vstopkat e tvlofvket, vyoposket mekkvtes.

38 Momen Sal elvtes, momen Pevl-henvnet, Akpv e'ppucet, vyoposket mekkvtes.

39 Momen Pevl henvne, Akpv e'ppucet elvtes, momen

Hetvle vyoposket mekkvtes : momen em etvlofv e hocef-
kvt Paw tates ; momen e 'hiwv e hocefkvt Mehetepel
tates ; Metlat e'chuswvt, Mesehap e'chuswvt.

40 Momen heyvt mekkvlke Esa en honvpse e hocefhokv
omakes, cuko-hvmecvlke vcvkvy, em vpoketv vcv-
kvy, e hocefhokv etehoyvnen ; mekko Temnv, mekko
Alfv, mekko Cerer ;

41 Mekko Vholepemv, mekko Elv, mekko Pinone ;

42 Mekko Kenvs, mekko Temvne, mekko Mepsa ;

43 Mekko Maktiel, mekko Ilvme ; heyvt Etvm mekkvl-
ket omakes, ekvnv epucasakat ofvn, em vpoketv vcv-
kvyen. Heyvt Esa tes, Etvmvlke e'rket.

SETENTVCKE 37.

MOMEN Cekvpet, Kenv ekvnvn, ekvnv mv ofv e'rke tvle-
porvt fekhonnvten, likvtes.

2 Heyvt Cekvpe en honvpse *ohonvkvt* omakes. Cosef,
em vculkv ohrolope palen kolvpohkakof, e 'rvhvlke vpv-
ket yvpelikv fullen hompvkuecvtes ; momet Pelhv Selpv
tepakat, e'rke e 'hitake e'chushunvntake vpvket este
mvnettet omvtes ; momet Cosef em ohonkv take holwa-
kat e'rken 'sem vlakvtes.

3 Momen Eslevl en hopuetake omvlkv semuntvlen Cosef
vnokecvtes, vcule mahof en heckuehocvtet ok ; momet
kapv en heckv mvrahrkv sulken en hayvtes.

4 Momen e'rke take etecakkakat omvlkv semuntvlen
vnokecet on etecakkakat hecakovtes ; momet enhomecet,
herkusen em punayvkeko tayvtes.

5 Momen Cosef vpueckvn vpuecet, etecakkakan em
onayvtes ; momen ohvtvlaken en homecakovtes.

6 Momen kicakovtes, Heyv vpueckv vc vpuecvten po-
hatskvren ce'nkusapvkis ;

7 Hecvkes, cvpofv ofvn telekon wvnawiceyisat, hecvkes,

eswvvnke cvnaket ahuyiret, fvccvn hueren, eswvvnke ceta-
ketaket em vfulotken svpaklet, eswvvnke cvnaken em
potokakises.

8 Momen etecakkakat, Cemet mehenwvn ep ohmekkets-
kvre te? momet mehenwvn ep ohfvnketskvre te? kica-
kvtes. Momet em vpueckv em opunvkv esyomat omeci-
cen ohvtvlaken enhomecakvtes.

9 Momen hvtvm vpueckv etvn vpuecvtes, momet ete-
cakkakan em onayvtes, hvmmaket, Hecvkes, hvtvm vpuec-
kv etvn vpuecvyis; momen hecvkes, hvse, hvresse mo-
men kococumpv palen hvmkontvlakat vm potokakises.

10 Momen e'rke etecakkakat esyoman em onayvtes;
momen e'rket em vsehet, Heyv vpueckv mv ece 'puecvte
naket ome te? Vne, ce'cke, etecakkaketskateu yicet,
ekvnn fvccvn cem potakvraneyat mehenwet o haks?
kicvtes.

11 Momen etecakkakat em vleskvpakvtes; momis e'rket
nak makan em vkerrickv ofvn vcayecvtes.

12 Momen etecakkakat e'rke take em vpuekv fullen
Sekem ekvnnv hompvkuecvranet vpeyvtes.

13 Momen Eslevl Cosef em punayet, Tecakkaketskat
Sekem ekvnnv vpuckv fullen hompvkuecvkeko? vtes,
momen entaken ec ohtotares, kicvtes. Momen, Yvmvn
hueris, kicvtes.

14 Momen kicvtes, Mucvn ayet, tecakkaketskat eston-
kon fullen, vpuekv fulleu estonkon fullen omat, erhecet,
opunvkvn es vm vlvkvtevs. Monkv Heplvn pvne aossen
vtotvtes, momen Sekem ekvnnv vlakvtes.

15 Momen este hvmket hecvtes, momen hecvv, vnr-
wvn arvtes: momen hunvnnvvt em 'pohet, Naken hopo-
yetska? kicvtes.

16 Momen, Tecakkakvyan hopoyis; ce'nkusapis, estv-
mvn *vpuekv fullen* hompvkuecakan vm onayvs, kicvtes.

17 Momen este-hunvnwvt, Yvmvn enkvpvkakes, Torvn vpeyvkeres, makaken pohvyvnkekv, kicvtes. Momen Cosef etecakkakan vcvkahyet, Torvn fullen eshecvtes.

18 Momen hopvye munken hecakovtes, momet, vwoliceko emunken, elecvret vnrvpet etemopunvyecakovtes.

19 Momet hvmmaket etekicakovtes, Hecvkes, heyv vpuecvt vlakes.

20 Monkv hiyomat vvvkes, elehcet, ekvnsufsokat hvmmken vkwikvkeres, momet, Punvttv holwvyecet lokvtes, makeyvres; momet em vpueckv nake estomecvkvrnat heceyvres.

21 Momen Lupet pohet, e'nke take em ossicvtes: momet, Elehceyates, kicakovtes.

22 Momet, Catvn pylvtekot, heyv ekvnsufke vnrvwv ocan vkwikvkes, momis enke oh ohcatskvs, Lupet kicvtes; mv etehoyvne e'netake em ossicet, e'rken ohfuleci-cvret.

23 Momen mome ocvtes, Cosef etecakkakan em vlahkof, kapvn Cosef en cvwakvtes, en heckv cahmelike sulke vccaten;

24 Momet ehset, ekvnsufken vk wikakovtes: momen ekvnsufke tvnket omvtes, uewvt, vk scates.

25 Momet tvkliken hompvranet vpokvtes; momet, en renakvn kwahpet, hecakovtes, momen hecvs, Esmevlvlke fullet, Kelevt ekvnvn yicvtes: rvcce-kuphe spiskv, pan, smvnnv esyoman esfullet, Ecepse ekvnvn svkhvtvpecvranet.

26 Momen Cutvt etecakkakan kicvtes, Tecakkeyan elehcet, e catvn ehēn omat, naken lopicvre te?

27 Vwvks, Esmevlvlken wiyyet emvkeres, momen pu'nke taket oh ohcats; tecakkeyat omet, pu 'navpeswvt omekv. Momen etecakkakat em vpohicakovtes.

28 Momen Metevnlvlke csnesvlket hoyvnecvtes; momen Cosef kwahpet, ekvnsufken aossicakovtes, momet cvtoku-

naphvtke warke pale hokkole enrahkvn Esmevlviken emakvtes; momen Cosef Ecepsen svkhvtvpecvtes.

29 Momen Lupet ekvnsufkan ohfulkvtes; momen hecvs, Cosef ekvnsufkan vk sekates; momen em vcevken selahlecvtes.

30 Momen etecakkakan ohfuliket, Hopuewvt sekot os; momen vnet, estvn ayare te? kicvtes.

31 Momen Cosef en kapvn cahwet, cowatv en hunvn-wucen elehcet, c catvn vktehakovtes.

32 Momet kapv en heckv cahmelike sulkat vtotet, e'rke taken 'sen yicvtes; momet, Heyvn eshecēs; hiyomat ce'ppuce en kapv tat, monkat mv token omat, kerrvs, kicakovtes.

33 Momen kerrvtes, momet, Cv'ppuce en kapvt omes: punvttv holwvyecet loket os: mehenwvn Cosef selahlet os, makvtes.

34 Momen Cekvpe em vcevken selahlehcet, sukevhlakvn e'tetackvn oh kayvtes, momet nettv sulken e'ppuce vrahkvn wakovtes.

35 Momen e'ppucetake, e'chustvlke esyomat omvlkv emahlvptecicetvn asvpaklvtes, momis emahlvptkvre komekates; momet, Waket, cv'ppucen este-herickvn vkhvtpkaret ok, makvtes. Momēn e'rket es hvkihkvtes.

36 Momen Metevnvlket Ecepse ekvnvn er wiyyaket, Patefv Felo en nakvfastv, em vketecvlke en kvpetvnen emakovtes.

SETENTVCKE 38.

MOMEN mome ocvtes, mv omof Cutvt etecakkakan enkvpahket, Vtvlemvlke hvmke, Hilvme hoccfken, vpakvtes.

2 Momet mvn Cutvt Kenvnvlke hvmke, Suv hoccfkat, c'chusten hecvtes; momet evpahyet, en ceyvtes.

3 Momen nvrkehset, echushunvnwvn heckuecvtes; momen Cutvt e hocefkv Vlen kicvtes.

4 Momen hvtvm nvrkehset, echushunvnwvn heckuecvtes, momet e hocefkv Onvnen kicvtes;

5 Momen ohvtvlaken hvtvm echushunvnwvn heckueh-cet, e hocefkv Selvn kicvtes; momet, Cutvt Kesep tvlofvn liken, heckuecvtes.

6 Momen Cutvt Vle en heckvte enhvteceskv e 'hiwvn en heckuecvtes; e hocefkv Temvt omen.

7 Momen Vlet, Cutv en heckvte enhvteceskv Cehofv en renakv ehomvn holwvyecet omvtes; momen Cehofvt elecvtcs.

8 Momen Cutvt Onvnen em punayet, Ce 'rvhv tate e 'hiwvn en ceyvs, momet epayet, ce 'rvhv taten honvpsen em mahecvs, kicvtes.

9 Momen Onvnet honvpset enaket omvranekon kerrvtes, momen mome ocvtcs, e 'rvhv tate e 'hiwvn en ceyof *enerkv* ekvnvn tvk pvlavtes, e 'rvhv honvpsen emekaret.

10 Momen nake momecat Cehofv en renakv ehomvn holwvke tates; momen emeu elecvtcs.

11 Momen Cutvt en hvtese Temvn em punayet, Oyet ce'rke en cukon liketske munken, Selv cv'ppucet amahvres, kicvtes; Emet e 'rvhvlke tate omet elekaren, makekv. Momen Temvt abyet, e'rke en cukon likvtes.

12 Momen nettv sulket hoyahnof, Suv e'chuste, Cutv e 'hiwvt elvtes; momen Cutvt emahlvptke hahket, en yvpefkv en tonvken Temnv *ekvnvn* oh ayvtes, en hesse Hilmle Vtvlemvlke tepakat.

13 Momen Hecvs, cem mahet, en yvpefkv en tonvkvranet, Temnvn ayes, maket, Temvn em onahoyvtes.

14 Momen oye em vcvken tefvtes, momet sohrvnkv se ohranet, e vpvllayvtes, momet hecken likvtes, neno

Temnv rorat vfopken: Selv mahepet omaten, emet e 'hiwvt omvren emhoyekon hecekv.

15 Cutvt hecof, Hoktarvt omes, komvtes, e turofyn oh-ranet ok.

16 Momen nene vfopken oh ayvtes, momet, Vtes, cen ceyare vm etektvneceatskvren ce'nkusapis, kicvtes: en hvteset omat kerrekokv. Momen, Naken v'metskvre te, a vn ceyetskvret? kicvtes.

17 Momen vpuekv akvpvken cowatucen a cen 'totares, kicvtes. Momen, Vtotetskeko munken nake eskerkvñ v'metskvre te? kicvtes.

18 Momen, Eskerkv estomen ce'mare te, kicvtes. Momen, Swetenepueckv eswvnakv tepakat cenaken, momen es cem etekkekv ce'nke vpikaten, kicvtes. Momen e'mahket, en ceyvtes, momen es en nvrkesvtes.

19 Momet ahuyiret, etvn ayvtes, momet sohrvñkvñ he-rhçet, oye em vccvken vccvtes.

20 Momen Cutvt en hesse Vtvlfmvlke e'nke ofvn cowatucen vtotvtes, eskerkvñ hokte e'nke enkvpvken cvwvren; momis eshecekates.

21 Momen este-hunvntake hokte likan vpokan em 'po-het, Hoktarv nene vfopke likvñke estvmvñ ara? kicakvtes. Momen, Hoktarv estomet yvmvñ vrekvñks, makakvtes.

22 Momen Cutvn yohfuliket, Eshecvkvñks, momen ohvtvlakat este-hunvntake mv vpokat, Hoktarv estomet yvmvñ vrekvñks, makakvñks, kicvtes.

23 Momen Cutvt, Esepekvs, vlesketvt ep oh vlvkekar-en; hecvs, heyv cowatucen vtohtin, hokten eshecetskevñks, kicvtes.

24 Momen mome ocvtes, hvse tutcenvteket hoyahnof, Cen hvtese hokte hoktarvtes; momen ohvtvlakat hok-tarkv etehoyvñen nvrkeses, maket, Cutvn em onahoyvtes. Momen Cutvt, Asyicatsken, nekrihocekvs, makvtes.

25 Momen asyihohcof, em mahen vtotet, Este-hunvnwv heyv nanvke e pucase es en nvrkeset omis, makvtes; momet, Ce'nkusapis, heyv nanvke, svwetene-pueckv eswv-nakv tepakat, momen setekkekv, estimv enanvket oman kerrvs, kievtes.

26 Momen Cutvt kerrvtes, momet, Es vm fvccet os, Selv cv'ppucen e'mvkatet ok, makvtes. Momet svnvco-mvn *mv* hokten kerrekates.

27 Momen mome ocvtes, hopuewv heckueckv oketv em orof, hecv, poktvlike en hopuetakhuten vtehkvtes.

28 Momen mome ocvtes, heckuecof, hvmket e'nken ossievtes; momen hokte heckuecetv vnievt vfuswv catu-sen e'nken 'sem wvnayvtes, Heyvt homvn aossat tes, maket.

29 Momen mome ocvtes, e'nken pvlken ahvlatof, hecv, etecakkat aossvtes, momen, Estomaten homvn e ossih-cetska? heyv homv e ossickvt ec oh ocekvs, kievtes; monkv e hocekv Felese kihocvtes.

30 Momen eryupvn etecakkat vfuscate e'nke es wvnvket aossvtes: momen e hocekv Sela kihocvtes.

SETENTVCKE 39.

MOMEN Cosef Ecepsen, svkhvtvpecihocvtes: momen Patefv Felo en nakvfastvlke hvmke, Ecepsvlke, mekko vhecicvlke en kvpetvnet, Esmevlvlke mvn svkhvtvpe-cakvte e'nke take enkvpvken en nesvtes.

2 Momen Cehofvt Cosef vpakvtes, momen este nak omvlkv heren em ayat omvtes; momet e pucase Ecep-svlke en cukon likvtes.

3 Momen e pucaset, Cehofvt vpvket omen, nak omvlkv momecat e'nke ofv here ayvren hayen hecvtes.

4 Momen Cosef en renakv ehomvn heromkvn eshecvtes,

momet em vtotkvtes; momen en cukon ohvfastvn hayet, nake ocat omvlkvn e'nke ofvn em wikkvtes.

5 Momen mome ocvtes, en cuko, nak ocat omvlkvu ohvfastvn hayvte vteken Cehofvt Cosef vrahkvn en cukon ohmerrvtes; momen Cehofv em ohmerkvt nake en cuko ofv momen em ecvpofv ofv ocat omvlkvn oh ocvtes.

6 Momen nak ocat omvlkvn Cosef e'nke ofvn em wikkvtes; momet naken ocat kerrekot, tvklike hompat tvlken kerrvtes. Momen Cosef en heckv heruset omet, semvnycket omvtes.

7 Momen mome ocvtes, heyv nanvke renyupvn e pucase e 'hiwvt e turwv Cosef es oh hecvtes; momet, A vn wakkvs, kicvtes.

8 Momis, Monkos, makvtes, momet e pucase e 'hiwvn em punayet, Hecvs, cv pucaset nake vc vpvke cuko ofv ocat kerrekos, momet nak ocat omvlkvn cv'nke ofvn vm wikes;

9 Es vn rakkat heyv cuko ofv sekos; momen nak estomen es vu tvckekot, ceme tvlkusen es vn tvckes, e 'hiwv toyetskekv; monkv estomēn heyv holwvyeckv rakken momecit, Hesaketvnesen vnaorkvye taye haks? kicvtes.

10 Momen mome ocvtes, nettv vrahkvn Cosef em punaye munkis, en wakketvn monkat vpvketvn em vpohicckates.

11 Momen mome ocvtes, mv mahe omof en nakvfvstetvn vfvstvrantet cukon eceyvtes: momen cuko ofv cuko hunvntake hvmkis sekates.

12 Momen en kapvn es en hlvatvtes, A vn wakkvs, kicet; momen en kapvn e'nke ofvn wihket, letket e ossicvtes.

13 Momen mome ocvtes, kapv e'nke ofvn wihket, letket osiyen hecof,

14 En cuko hunvntaken enhuehket, Hecvkes, Hep-

luvlke vlesketv pun hayvren es pum vlakvtes; a vn wakkvret a vn cehyen, vn hake yekcen es huchkvyis;

15 Momen mome ocvtes, vn haken kvwapet huehkin pohof, en kapv vc vpvken wihket, letiket e ossihces, kicet, em punayakvtes.

16 Momen en kapvn etempen kahyet, mvn oce munken, e pucaset e huten vlakvtes.

17 Momen heyv opunvkv vcvkvyen em punayvtes, hvm-maket, Hepluvlke vtotkv, mv es pum vlaketskvte, vlesketv vn hayvret a vn ceyvnks.

18 Momen mome ocvnks, vn haken kvwapet huehkvyofo, en kapv vc vpvken wihket, letket ossvnks, kicvtes.

19 Momen mome ocvtes, e pucaset e 'hiwv em opunvkv em onayaten, Hiyomet cem vtotkv vm momeces, maken pohof, en cvpvkkt vhetkvtes.

20 Momen Cosef e pucaset ehset, cuko-yekcvn vpikvtes, mekko en slvfkvlket wvnvwvke vpokan: momen mvn cuko-yekcvn vpiket likvtes.

21 Momis Cehofvt Cosef vpakvtes, momet heromet vfasstet, cuko-yekcv vhecicv en renakv ehomvn heromkvn emvtes.

22 Momen cuko-yekcv vhecicvt slvfkvlke cuko-yekcv vtehkat omvlkvn Cosef e'nke ofvn em wkvtes; momen naket o estomis mvn momecakat, emet momecvt omvtes.

23 Cuko-yekcv vhecicvt nake e'nke ofv ocakat hvmkussis vketecekates, Cehofvt vpakekv; momet nak momecat Cehofvt heren ayvren hayvtes.

SETENTVCKE 40.

MOMEN heyv nanvke renyupvn mome ocvtes, Ecepse em mekko en sesketv eswiyyvt, momen en hompetv-vfastvt e pucase take, Ecepse em mekkon elesecicakvtes.

2 Momen Felot en nakvfastvlke hokkolan es cvpakkvtes,

sскетv eswiyyvlke en homahtv, hompetv hayvlke en homahtv tepakan.

3 Momet vhecihocvren mekko vhecicvlke en kvpetvne en cuko, cuko-yekcv Cosef sylvfket likaten vtehvtes.

4 Momen mekko vhecicvlke en kvpetvnet Cosef 'sem wikahken, emet vfastvtes; momen hofunekon sylvfket mvn kaktvtes.

5 Momen vpueckvn vpuecakvtes, hokkolvt nere hvmken, este vrahrvkv em vpueckvn, em vpueckv ohyvteketv vcvkvyen, Ecepse em mekko en sскетv eswiyyv en hompetv vfastv tepakat, mv cuko-yekcv ofv sylvfke kaktat.

6 Momen hvthvyvtken Cosef eceyet, em vlaket hecakvtes, momen hecvs, efeknokhoke tates.

7 Momen Felo en nakvfastvlke eme vpaket e pucase en cuko ofv vhecihoce kakaten em 'pohvtes, Estomēn mucv nettvn ce feknokhoke mahe ont oma? maket.

8 Momen, Vpueckvn epu 'puehcēs, momen estit ohyvteke tayat sekos, kicakvtes. Momen Cosef, Ohyvteketv Hesaketvmese enaket omeko? mvn vm onayvkes, ce'n-kusapvkis, kicvtes.

9 Momen sскетv eswiyyv enhomahtvt em vpueckvn Cosef em onayvtes, momet makat, Vm vpueckv ofvn, hecvs, pvrko em vpe cv homvn ocis;

10 Momen elvce tutcenet pvrko em vpen vlvcakis; inomen pvkpaket, em pvkpvlke ossice omet, escelhet, pvrko lokcvken ettuece omises:

11 Momen Felo en sскетv cv'nke vpiken, pvrkon cahwit, Felo en sскетvn vk opehcit, sскетv Felo e'nke ofvn emvyis, kicvtes.

12 Momen Cosef kicvtes, Heyvt ohyvteketvt os: elvce tutcenat nettv tutcenet os;

13 Nettv tutcenet pokvranusof, Felot ce'kvn kvwahpet,

cen hueretv tate ec oh fulecicvres; momen enhomv en sesketv wiyyv hueretskof momecetskvte etvpomet Felo en sesketvn e'nke ofvn emetskvres.

14 Momis cen herof, cem vkerrickv ofvn ve vevyecet, heromkvn es ve vfstvtcvs, momet ve opunvyecet, Felo em punayet, heyv cukon ve ossicetskvren ce'nkusapis:

15 Mehenwusan Hepluvike em ekvnnv aossen cv horkop-hoyvtet omen, yvmvu nake mv vrahkvn cuko yomuckan cv 'pikvke tayen momecvkatet ok.

16 Momen hompetv vfastv enhomahtvt ohyvteketv heret omen hecof, Cosef em punayet, Vneu vm vpueckv ofvn arvyis, momen hecvs, svmpv hvthvke tutcenet cv'kvn oh ocakis:

17 Momen svmpv onvpv mahhan hompetv norvke cahmelikv omvlkvt Felo em vtehkct omis, momen fuswvt svmpv cv'kvn oh ocat vtehkan hompakis, kicvtes.

18 Momen Cosef em vyoposket, Heyvt ohyvteketvt omes: svmpv tuctnat nettvt tutcenet os;

19 Nettvt tutcenet pokvranusof Felot ce'kvn ce'nkvvpken kvwahpet, eton ece 'tvrvres; momen fuswvt ce 'navpesvvn ce'nkvvpken hompvkvres.

20 Momen mome ocvtes, nettvt svtutcenan, mvt Felo becvkte nettvt omen, em vtotkvike omvlkvn hompetv-rakkon en hayakvtes: momen sesketv eswiyyv enhomahtv e'kvn momen hompetv-vfastv enhomahtv e'kvn em vtotkvike em etenrvwvn kvwvpakvtes.

21 Momet sesketv eswiyyv enhomahtvn en sesketv es wiyyetvn oh fulecicvtes; momen sesketvn Felo e'nke ofvn emvtes:

22 Momis hompetv vfastv enhomahtvn vtarvtes, Cosef ohyvtekvte vevkvyen.

23 Mome estomis sesketv eswiyyv enhomahtvt Cosef vkerricekot, momis ehosvtes.

SETENTVCKE 41.

MOMEN mome ocvtes, ohrolope hokkolat ore here hoyanof, Felot vpuecvtes: momen hecv, hvce vfopken huervtes.

2 Momen hecv, wkv kolvpaket, en heckv heraket, vpessakuset hvccen asossvtes; momet pvhe lane ocan nanopet fullvtes.

3 Momen hecv, wkv kolvpake etimvt enyupvn hvccen asossvtes, en heckv holwvhoke, momet oyoyokuset; momet wkv vpvlwn vpvket hvce vfopken svpaklvtes.

4 Momet wkv en heckv holwvhoke momet oyoyokusat wkv en heckv hervke, vpessakusan lokakvtes. Momen Felot ahonecvtes.

5 Momet nocet svhokkolan vpuecvtes: momen hecv, teleko em vpe hvnken ekv kolvpake vpessvke, momet heraket svevckahvtes.

6 Momen hecv, ekv kolvpaket kvsohakuse, momen hvssov hotvle vhopanvtet mv eryupvn bontakvtes.

7 Momet ekv kvsohakusat ekv vpessakuse, fvcfakan lokakvtes. Momen Felot ahonecvtes, momen hecv, vpueckvt omvtes.

8 Momen mome ocvtes, hvthvyvtken em vkerrickvt naoricvtes; momet vtotet, Ecepsvlke nakckv-hayvlke omvlkv, momen este-hoporrenvlke omvlkv enhuehka-kvtes; momet Felot em vpueckvn em onayakvtes: momis Felo em ohyvteke tayat sekates.

9 Momof sesketv eswiyyv enhomahtvt Felon em punayet, Nanvke vm mattvten mucv nettvn vkerricis:

10 Felot em vtotkvken en cvpakkemvts, momet mekko vhecivlke en kvpetvne en cuko ofv vc vhecihocvren vc vpikemvts, vnen hompetv vfastv enhomahtv tepakan:

11 Momen nere hvnken vpueckvn epu 'puecēmvt, emc

tepakayat; este vrahkv em vpueckv vevkvyen epu 'puecēmvt.

12 Momen este mvnnettē, Hepluvlket, mvn epu 'paket likemvt, mekko vhecicvlke en kvpetvne em vtotkv; momen em onahyēn, pum vpueckvn pum ohyvtekemvt; este vrahkv em vpueckv vevkvyen *pum* ohyvtekemvt.

13 Momen mome ocemvt, pum ohyvtekte vevkvyen occmvt: vnen vm wiketvn ve ohfulecihcet, emen vtaremvts, kicvtes.

14 Momof Felot vtotet, Cosef enhuehkvtes, momen lvpken nvthofv yomuckan aossicakvtes: momen cukessen vkaset, em vccvken teyoposhuehcet, Felo ehomvn eceyvtes.

15 Momen Felot Cosef em punayet, Vpueckvn ve vpuecvnks, momen ohyvteke tayat sekos; momen ec opunvyeet, Vpueckvn pohof, ohyvteke taves, mahoken pohis, kicvtes.

16 Momen Cosef Felon em vyoposket, Vne ve ofv tokos; Hesaketvmeset csemahlvpvtken Felon em vyoposkvres, kicvtes.

17 Momen Felot Cosef em punayet, Vm vpueckv ofvn hvce vfopken huervyvns:

18 Momen hecv, wkv vpessakuse, en heckvu herakuse kolvpaket hvccen asossvns; momet pvhe lane ocan nanopakvns.

19 Momen hecv, eryupvn wkv kolvpake etimvt asossvns, en heckv holwvhoke mahet, momet oyoyokuset, holwvhoke mv omat Ecepse ekvnv ofv hecvvte sahsekos:

20 Momen wkv oyoyokuse, holwvhokat wkv nehvke taten asosse kolvpakan lokakvns:

21 Momet loke poyahkof, pvpakvtet kerkeko tayvns: momis enhvteceskv en heckv holwvhokvte emunkvns. Momen ve vhonecvns.

22 Momet vm vpueckv ofvn hecvyvnks, momen hecvs, ekv kolvpaket em vpe hvmken svcvkcavvnks, fvcfvke momet heraket;

23 Momen hecvs, ekv kolvpake yukne, kvsohakuse, hvsossv hotvle vhopvntet eryupvn hontakvnks:

24 Momet ekv kvsohakusat ekv herake kolvpakan lokakvnks: momen cokv-hayvlnen em onayvyvnket omis, vn kerkuece tayat sekvns.

25 Momen Cosef Felon em punayet, hvmmakvtes; Felo em vpueckvt hvmkuset os; Hesaketvmeset nake momecvrnat Felon kerkuecet os.

26 Wakv herake kolvpakat ohrolope kolvpaket omen, ekv herake kolvpakat ohrolope kolvpaket omes: vpueckv hvmkuset os.

27 Momen wakv oyoyokuse, en heckv holwvhoke, mv eryupv asossvtet ohrolope kolvpaket os, ekv kvsohakuse, hvsossv hotvle vhopvnvte kolvpakateu: mvt elauko ohrolope kolvpake tares.

28 Nake Felon em punayvyise, heyvt mvt omes: Hesaketvmeset nake momecvrnat Felon kerkueces.

29 Hecvs, Ecepse ekvnv hvmkvn ohrolope sulke mahe lokevkvrane kolvpakat yices:

30 Momen erenyupvn elauko ohrolope kolvpaket kvwvp-kvkvres: momen nake sulkat omvlkvt Ecepse ekvnvn ehoshoykvres; momen elaukot ekvnvn vhopvnvres;

31 Momen ekvnv ofvn nake sulkat kerhohoyekares, elauko eryupv ocvrnat omecicen: yekce mahet omvret ok.

32 Momen mv vpueckv svhokkolv Felo en hecat, Hesaketvmeset mv nake emvrahkeko tayen hayet omekv, momet Hesaketvmeset lvpken eshoyvnvren hayvranekv omes.

33 Monkv liyomat Felot este hoporrene, semvnvcken hopoyekvs, momet Ecepse ekvnv ohfvnken huericekvs.

34 Felot *heyvn* momcet, este-em-wiketv ekvnvn oh vfstvkvren ohmeliyet, Ecepse ekvnv tekvpvke escahkepan nake sulkat em ohrolope omof vtelayekvs.

35 Momen ohrolope herake yicvrnan nak hompetv omvlkv vtelohtet, telekon Felo e'nke elecvn tvlofv oca-kat ofvn hericvkekvs, momet vcayecvkekvs.

36 Momen mv hompetvt ekvnv en hericvkvttet omvres, elauko ohrolope kolvpake Ecepse ekvnvn ocvrnat vrah-kvt; elaukot omecicen ekvnvt sumkekaren.

37 Momen mv nake Felo en renakv ehomv, momet em vtotkvlike en renakv ehomv heret omvtes.

38 Momen Felot em vtotkviken em punayet, kicvtes, Este heyv ome, este-hunvnwv Hesaketvmese em Puyv-fekvt vpikan, esheceye taye te? kicvtes.

39 Momet Felot Cosef em punayet, Este emvnvcke monkat hoporrane ec oricat sekot os, Hesaketvmeset heyv omvlkv cen kerkuccvtet ok:

40 Vn cukon ohfvnkēt hueretskvres, momen cem opu-nkv vcvkyen vm *ekvnv* este omvlkv em fvyvthoyvres: mekko em ohliketv tviken es cen rakke toyares, kicvtes.

41 Momet Felot Cosef em punayet, Hecvs, Ecepse ekvnv omvlkv ohfvnken ce huerihcis, kicvtes.

42 Momet Felot svwetepueckv estenkewesakv vpikvn em ehset, Cosef e'nken em vpikvtes, momet hvnwelw tvrke vcvke herakan vcecvtes, momet cvtokunaplane tetvkkakvn e nokwvn en nocicvtes:

43 Momet em escvleckv pvnv svhokkolan ohlikepuecvtes; momen, Torkown pekohlicvkes, maket, ehomvn huchkakvtes: momen Ecepse ekvnv omvlkv ohfvnken huericvtes.

44 Momet Felot Cosef em punayet, Felo toyis, momen ce tehoyvne tokon omat, estet e'nken monkat e'len kv-wvpokares, Ecepse ekvnv omvlkv, kicvtes.

45 Momet Felot Cosef e hocefkv Safnar-pevnevn kicvtes; momet Esenar Patefelv On *tvlofv* em plest e'chusten ehiwv taren emvtes. Momen osef Ecepse ekvnv hvmkvn oharvtes.

46 Momen Cosef Ecepse em mekko ehomvn huerof, ohrolope pale tutcenicvtes. Momen Cosef Felo ehomvn enkvpahket, ossvtes, momet Ecepse ekvnvn hvmeccicet arvtes.

47 Momen nake sulkat em ohrolope kolvpakat em ofvn ekvnvt enke fvcfvken lokevtes.

48 Momen Cosef ohrolope kolvpakat Ecepse ekvnvn ocakat hompetv em ofv ocat omvlkvn vteloqvtes, momet mv hompetvn tvlofv vlkat ofvn hericvtes: hompetv cvpofv tvlofv vtekat vfulotke em ofv ocat mv tvlofv ofvn hericvtes.

49 Momen Cosef telekon hericvtes, uehvtkv em oktahv omën, sulke mahen, momat vhonkatvtet wkvtes; vhonkvtkv senhoyvnet omekv.

50 Momen elauko ohrolopet oreko munken eppucetake hokkolen Cosef en heckuehocvtes, Esenar Patefelv On *tvlofv* em plest e'chustet en heckuecvtet.

51 Momen Cosef eppuce homv heckvte e hocefkv Menasvn kicvtes; Hesaketvmeset vm vtotketv yekcat omvlkvn, momen cv'rke en cuko omvlkvn cv hosices, *makekv*.

52 Momen svhokkolat e hocefkv Eflvm kicvtes; Hesaketvmeset vm estemarketv ekvnv ofvn honvpsen cv hayekv, *maket*.

53 Momen nak sulke Ecepse ekvnvn oce em ohrolope kolvpakat meyuksicqvtes.

54 Momen elauko ohrolope kolvpakat yicetvn vliceacqvtes, Cosef makvte vevkvyn; momen ekvnv omvlkvn elaukot ocvtes: momis Ecepse ekvnvn tvkliket hvnkvn ocvtes.

55 Momen Ecepse ekvnv omvlkvn elaukot cakkof, estet tvkliken em 'pohet, Felon olihuehkakvtes; momen Felot Ecepsvlke omvlkvn em punayet, Cosef oh vpehyet, naken ce kicvkan momecvks, kicakvtes.

56 Momen elaukot ekvnv hvmkvn ocvtes: momen Cosef herickv cuko omvlkvn en hauhicvtes, momet, Ecepsvlket nesaken, emakvtes; momen elaukot Ecepse ekvnvn yekce tates.

57 Momen ekvnv etvlwv omvlkvt, telekon nesvranet, Ecepsen Cosef en yicvtes; elaukot ekvnv hvmkvn yekce mahet omckv.

SETENTVCKE 42.

MOMEN Cekvpvet telekot Ecepse ekvnvn ocvcuken pohvtes; momet Cekvpvet e'ppucetaken em punayet, Naket omecicen etehcatska?

2 Momet, Hecvkes, teleko Ecepsen ocvcuken pohis: mvn vkhvtvpecet, mvn res pun nesvkes; pu hesahoket pu pvsvtkekaren, kicvtes.

3 Momen Cosef etecakkvke palat telekon Ecepsen nesvranet vkhvtvpecvtes.

4 Momis Pencemen, Cosef e 'cusen, Cekvpvet e 'rvhvlke vpaken vtotekates, Nak holwvket cakke witvres, makekv.

5 Momen Eslevl e'ppucetaket yicat vpvkakket nesvranet yicvtes; elaukot Kenvn ekvnvn ocekv.

6 Momen Cosef mv ekvnv semevpayvt likvtes; emet omvtes, mv ekvnv este omvlkvt nesaken, emakvtet; momen Cosef etecakkakat yicet, e turoftake ekvnv fvccvn potokakvtes.

7 Momen Cosef etecakkakan hecet, kerrvtes. momis kerrvkeko e omccet, opunvkv yekcvken 'sem punayvtes; momet *em 'pohet*, Estvmvn awatska? kicvtes. Momen, Kenvn ekvnvn hompetvn nesvranet awayet *os*, kicakvtes.

8 Momen Cosef etecakkakan kerrakis, entaket emen kerrvkekates.

9 Momen Cosef vpueckv emetake ohfvccvn vpuecvnte vkerrievtes, momet em punayet, Ekvnv-hecvlke toyatskes; ekvnv tvnkan hecvranet yicatskes, kievtes.

10 Momen, Monkos, cv pucase toyetskat, momis hompetvn nesvranet cem vtotkvket yices.

11 Omvlkeyat este hvmke e'ppucetake toyes: este ivccvke toyës, cem vtotkvket ekvnv-hecvlke toyëkos, kicakvtes.

12 Momen emet, Monkos, momis ekvnv tvnkan hecvranet yicatskes, kicakvtes.

13 Momen entaket, Cem vtotkvke etecakkvte palen hokkolohkakeyat omet, este hvmke Kenvn ekvnvn likat e'ppucetake toyes; momen mvnettatt mucv nettvn e'rke vpaket likes, momen hvmket sekos, kicakvtes.

14 Momen Cosef, Nak ce kievkvvise, Ekvnv-hecvlke toyatskes, makvyat, mvt omes:

15 Heyvn es ce kerhoykvres: Felo en hesaketvn es e hvlatit *ce kievkis*, Ce cuset yvmvn vlvkekon omat, yvmvn enkvpakatskekares.

16 Hvmkvtekatskan vtotatsken, ce 'cusen sylvkekvs, momen centaket cuko-yekcv ofvn ece 'hecihocvkvres, cem opunkvtaken, mehenwvn ece 'pikvken omat, kervkhoyvren; monkon omat, Felo en hesaketvn es e hvlatit *ce kievkis*, Ekvnv hecvlke toyatskes.

17 Momet nettv tutcenen omvlkv etohkvken cuko-yekcvn vtehvtes.

18 Momet nettv svtutcenan Cosef em punayet, Heyvn momehcet, hesahokatskvres; Hesaketvmesen em penkalikv:

19 Este fvccvket omatsken omat, etecakkatskat hvmket cen cuko-yekcv take ofvn wvnvkekvs; momis centa-

ket vpeyet, cen cukotake em elaukon telekon svpeyv-kes:

20 Momet ce 'cuse take mvnette mahan 'svn yicats-kvres; momat cem opunvkvake mehenwvken fvcien, ce psvtkekares, kicakvtes. Momen mvn momecakvtes.

21 Momet, Pu 'cuse ohfvccvn mehenwusen pum mvt-tvtet omes, em puyvfekcv em estemerketvn heceyis, pum 'pohat em vpohiceye sekaket; monkv heyv estemerketvt ep ohcvkikes, maket, etekicakvtes.

22 Momen Lupet em vyoposket, Hopnewvn vnaorikats-kvs, makit, ce kicvkate te, momen vm vpohicatskeko tayvtes? monkv hecvkes, e catvn vpohohet os, kicakvtes.

23 Momen Cosef en kerraten kerrvkekates, yvtekv ete-ropotten etempunayvket onkv.

24 Momen enkvpvket fulotiket, hvkihkvtes; momet ohfuliket, em punayaket, Semevn aenkvpvken ehset, en renakv take chomvn wvnayvtes.

25 Momof Cosef, En sukevtaken telekon es fvcfihcet, en cvtokunawvn en sukevtaken vtehvs, momet vyetv em chvlewvn emvkv, mahken, em momehocakvtes.

26 Momen em ecorakko-wakvtaken en telekon en sapo-lihcet, mvn enkvpvkakvtes.

27 Momen fekhonnakan hvmket, em ecorakko-wakvn hompetvn emvranet, en sukevn hvwecof, en cvtokunawvn hecvtes, momen hecv, en sukev e yuksvn vtehkset omvtes.

28 Momen etecakkakan em punayet, Vn cvtokunawvn ohfulecihoces; momen hecvkes, vn sukevn vtehkset; kicakvtes; momen feksumkakvtes, momet penkalet etehecaket, Heyv Hesaketvmeset pu momecat naket o haks? makakvtes.

29 Momet a'rke take Cekvpen Kenvn ckvnvn yicvtes,

momet nak em momakvte omvlkvn em onayakvtes, hvm-maket,

30 Estet, ekvnnv e pucaset, opunvkv yekcvken es pum punayet, Ekvnnv-hecvlket omakes, pu komvnks.

31 Momen, Este fvccvke toyēs; ekvnnv-hecvlke toyēkos:

32 Etecakkvke palen hokkolohkakeyet ot, pu'rke e'p-pucetake toyēs; hvmket sekos, momen mvnette mahat mucv nettvn pu'rke vpaket Kenvn ekvnnv likes, kiceyvns.

33 Momen estet, mv ekvnnv e pucasat, pum punayet, Este fvccvket omatsken omat, heyv eskerrares; etecak-katskat yvmvn vc vpvken wkvks, momet *telekon* cen cukotake em elauko ohfvccvn cahwet, cem vyetvn vpeyvkes;

34 Momet ce 'cuse mvnette mahan 'svn yicatskvres; momof, ekvnnv-hecvlke tokot, este fvccvket omatskat kerrares; momat, tecakkatskan cem wkvkin, heyv ekvnnv ofvn setennesatskvres, pu kicvnks.

35 Momen mome ocvtes, sukcv tvnecicakof, hecvs, este vtekat en cvtokunawv esvyokkofket en sukevn vtehkvtes; momen emetake e'rke esyomat cvtokunawv esvyokkofkvken hecakof, penkvlakvtes.

36 Momen e'rke take Cekvpct, Vn hopuetaken vc vko-nahecatskes; Cosef sekon, Semevu sekos, momen Pencemen svpeyvranatskes; heyv nanvke omvlkvt vc vnrvpket os, kicakvtes.

37 Momen Lupet, e'rken em punayet, Vnet 'res cem vlvkvkon omat, cv'ppucetake hokkolan pvsvtetskvres; cv'nke ofvn vm wkvks, momen 'res cem vlvkares, kicvtes.

38 Momen kicvtes, Cv'ppucet ece 'pakvket vkhvtvpi-kekoss; e'rvhvt elepet omen, eme tvlkuset vhoskekv; mv svpeyatskan, nak holwvket ohcakken omat, cv 'kvesse supvkhvthakan feknokketvn este-herickvn es vkhvtvpe-catskvres.

SETENTVCKE 43.

MOMEN elaukot mv ekvvn yekcet omvtes.

2 Momen mome ocvtes, teleko Ecepsen 'resawvte omvln lokakof, e'rke taket, Hvtvm vpehyet, hompetv estomusen pun nesvkes, kicakvtes.

3 Momen Cutvt em punayet, Mv estet kerkusen pum punayet kicemvts, Tecakkatskat ece 'pakvkekon omat, cv turofvt hecatskekares.

4 Etecakkeyat epu 'paken vtotetsken omat, vkhvtphecet, hompetvn cen neseyvres;

5 Momis emen vtotetskekon omat, vpehyēkos; mv estet pum punayet, Ce 'cuset ece 'pakvkekon omat, cv turofvt hecatskekares, makemvt ok, kievtes.

6 Momen Eslevl, Estomaten holwvke moman vm momcatskv t haks, Etecakkeyvte etimvn ocēs, maket, mv esten em onayatskemvte? makvtes.

7 Momen kicakvtes, Mv estet ep ohfvccvn momen pu 'nahvmkvke ohfvccvn vhericet pum 'pohemvts, Ce'rke take hesake munke te? etecakkatskat hvtvm ocatske te? maket: momen heyv opunkvv naken okat vevkvyen em onayēmvs; Etecakkatskan ashvtpcatskvres, makvrat estome estomis kerreye tayvt haks?

8 Momen Cutv e'rke Eslevl em punayet, Mvnettan vc vpvken vtotvs, momen asvpvkilet, vpeyeyvres; pvsatkekot, hesahōkeyvret, pume, ceme momen pun lopuckusat esyoineyat.

9 Vyoposkv huerares: emen cv'nken em 'pohetskvres; ec ohfulecihcet, ce homvn huericvkon omat, estofis cem mvtteciyvvtet ce homvn huerares:

10 Vcewicēkaten omat, mehenwusan hiyomat svhokolvn raweyvnt omekv, kievtes.

11 Momen e'rke take Eslevl em punayet, Hiyomat mo-

mēt on omat, heyvn momecvkes; heyv ekvnv en lokce hervke mahan cen nakvtehkv take vtehken cawet, pam estomusen, fo-en-cvmpe estomusen, esfvmecickv, smvnv, eto en lokce tvkvctawat, amvnt esyome nakemetvn mv esten 'sem vkhvtvpecvkes :

12 Momet cvtokunawv tepvkocken ce'nke take ofvn cvwvks; momet cvtokunawv cen sukvtake e yuksv ohtehken afulhuehocvte ce'nke take ofvn hvtvm svpeyatskvres; etehosket ome witvtes :

13 Ce 'cuse takeu evpahyet, asvpvkilet, mv esten oh vpeyvkes :

14 Momen Hesaketvmese Yekcctv Omvlecat mv este ehomvn merkvn ce'mvkekvs, Pencemen etecakkatskat etimv tepakan atotvkvren. Momen vn hopūetake vc vkonahohen omat, vc vkonahohet os, kicakvtes.

15 Momen mv este-hunvntaket mv nakemetvn cawet, c'nke take ofvn cvtokunawv tepvkocken, momen Pence-men evpayakvtes; momet asvpvkilet, Ecepsen vkhvtvpehcet, Cosef ehomvn svpaklvtes.

16 Momen Cosef, Pencemen vpvkaken hecof, en cuko ohvfastvn em punayet, Heyv este-hunvntaken cukon asceyicvs, momet nak pvsahet, etetakuecvs; heyv estet vc vpaket fvccvlikhoimpetvn hompvkvret ok.

17 Momen este-hunvnwvt Cosef kicat vcvkvyen momecvtes, momet este-hunvnwvt mv este-hunvntaken Cosef en cukon asceyicvtes.

18 Momen este-hunvntaket penkvlakvtes, Cosef en cukon asceyihocckv; momet *etempunayet*, Enhvteceskvn cvtokunawv pun sukvvn fulhuehocvtet omeccicen es pu ceyihoces; nake mv omeccice es epu'nrvpe tetayat hopoyet, ep oh latket, sylvfkvlike toyeyvren pu cvwvret, pum ecorakko-wakvlkeu, makakvtes.

19 Momet este-hunvnwv Cosef en cuko ohvfastvn vwo-

lihcet, cuko vhauken *vsvpaklet* em punayakvtes, hvm-maket,

20 Aeha, cv pucase toyetskat, mehenwvn enhvteceskvn, hompetvn nesvranet, yvkhvtvpecēmvts :

21 Momen mome ocemvts, fekhonnetvn rorihcet, pun sukev taken hvwecēmvts, momen hecvs, este-hunvnwv vtekat en cvtokunawv en sukev e yuksvn vtehkemvts, pun cvtokunawv en honne esfvckat : momen pu'nke ofvn hvttvm esyihcēs.

22 Momet cvtokunawv etvn pu'nke ofvn ashvtvpecēs, hompetvn es nesvranet ; estimvt pun cvtokunawvn pun sukev taken vtehvten kerrēkos.

23 Momen, Herkv t cem ocvkckvs ; ce penkahlvkates ; cen Hesaketvmese, momet ce'rke take en Hesaketvmeset cen sukev take vtehken nakvcakan ce'mvkes ; cen cvtokunawvn ocimvts, kievtes. Momet Semevn ossihcet, 'sem vlakvtes.

24 Momet mv este-hunvnwvt Cosef en cukon asceyihcet, uewvn e'mahken, e'letaken okkosakvtes ; momen em eco-rakko-wakvlkeu en hompetvn emakvtes.

25 Momen Cosef fvecvlikof vlvkvranan nakemetvn ete-takuecakovtes : mvn tvkliken hompvkvranat pohakekv.

26 Momen Cosef e luten vlakof, nakemetv e'nke take vtehkan cukon escehyet 'sen yievtes, momet ehomvn ekvvn tvkpotokakovtes.

27 Momen estonkon fullan em 'pohakovtes, momet, Ce'rke take, este vculat opunvyecatskemv, cvfeknet lika ? Hesaket like emunka ? kievtes.

28 Momen, Cem vtotkv pu'rket cvfeknet omes, hesake emunkes ; kicakovtes. Momet ekvn potoyicet, vrak-kuecakovtes.

29 Momen, en renakvn kvwahpet, e 'cuse Pencemen, e'cke tate e'chushunvnwvn hecvtes, momet kievtes, Ce

'cuse mvnette mahat, opunvyecet vm onayatskemv, heyvt mv te? Momet, Hesaketvmeset cen heromate! cv'p-puce toyetskat, kicvtes.

30 Momet Cosef lvyecicvtes; em envcofv em vnokeckvt e 'cusen eyacusekv: momet estvmv hvkihke tayan hopoyvtes; momet en nvthofvn ecehyet, mvn hvkihkvtes.

31 Momet e turofvn okkohset, ossvtes; momet se en tvciket, Tvkliken 'sohocvks, kicvtes.

32 Momen eme entvlken em ohocet, etecakkakateu entvlken, momen Ecepsvlke, eme vpvke hompakateu, entvlken 'sem ohocakvtes; Ecepsvlket Hepluvlken vpvket hompvkeko tayekv; mvt Ecepsvlke em enhomeckvt omekv.

33 Momen ehomvn vpokvtes, homv heckvtet homv heckvte vrahky vcvkvyen, momen mvnette mahat em mvnettetv vcvkvyen: momen este-hunvntaket em estomahet etehcakvtes.

34 Momen eme ehomv enkvpyken hompetvn acahwet ohtotakvtes: momis Pencemen ohtotat vpvltake hvmkvtekat enake ome cahkepvtes. Momen vpvket esket, afvckakvtes.

SETENTVCKE 44.

MOMEN en cuko ohvfastvn em punayet kicvtes, Mv este hunvntake en sukvtaken hompetvn es fvcfics, estomusen svpeye tayat, momet este-hunvnwv vtekat en sukv e yuksvn en cvtokunawvn vtehvs.

2 Momet vu sesketv, cvtokunaphvtke sesketv, momen cvtokunawv teleko esneskv mvnette mahat en sukv e yuksvn vtehvs. Momen opunkv Cosef opunayat vcvkvyen momecvtes.

3 Momen hvthvyvtke hvyvyakat vpaken mv este-hunvntake vtothoyvtes, entake em ccorakko-wakvtakeu.

4 *Momen* tvlofv sosiyet, hopvycecko munkof, Cosef en cuko ohvfastvn em punayet kievtes, Ahuyiret, mv este-hunvntaken assecvkv; momet cakketskof, hvmmaket em punayvketskvres, Estomaten heran holwakan es feh-katske haks?

5 Cv pucase es eskat, momet mehenwvn es owalat heyvt mv toko? mvn momecatskat holwvken momehcatskes.

6 *Momen* cvkiket, heyv opunvkv 'sem punayakvtes.

7 *Momen* em punayet kicakvtes, Estomaten cv pucaset opunkv hiyomakan opunaye te? Cem vtotkvket nake mv oman momecvkvre en hopvyecet omekvs.

8 Hecvs, mv cvtokunawv pun sukv e yuksv take vtehen hecēmv hvvm res cen yiceyvns, Kenvn ekvnv enkvvken: monkv estomen ce pucase en cuko asossen cvtokunaphvten monkat cvtokunaplanen horkopeye taye haks?

9 Estimv vpvken mvn eshechoyat, mvt elekv, momen ohvtvlakat pumeu cv pucase en sylvfvlke toyeyvres.

10 *Momen* makvtes, Hiyomat cem opunkv vcvkvyen momekvs; estimv vpvken eshechoyat, mvt vn sylvfket omvres; momen cem mvttekot svpaklatskvres.

11 Momof lypecicet este vtekat en sukevn ekvnvn es tvkhvtpedicet, este vtekat en sukevn hvwevtes.

12 *Momen* hopoyet vculaten 'svliceet, mvnette mahan es wkvtes: momen sesketvt Pencemen en sukv vpiken eshechoyvtes.

13 Momof em vcevketaken selahlecakvtes, momen este vtekat em ecorakko-wakvn svpolihcet, tvlofvn ye fuelevtes.

14 *Momen* Cutv, etecakkvke esyomat, Cosef en cukon yievtes; momen emet mvn like emunkvtes; momen ehomvn ekvnvn tvkpvlatkvtes.

15 *Momen* Cosef, Heyv nake momecatskat nakmomeckv

estome-te? este-hunvnwv vne omat mehenwvn owale
tayat kerratskeko? kicakvtes.

16 Momen Cutvt, Cv pucasen naken em punayvraneya?
naken makvraneya? momen estomen pum mvttvkekat e
ohkerkuecvraneya? Hesaketvmeset cem vtotkvke en hol-
wvyeckvn eshehces: hecv, cv pucase en sylvfkvlke to-
yēs, pumet momen mv esteu e'nke ofv scsketv eshec-
hoyat.

17 Momen emet, Mvn momecare vn hopvyet omekvs:
mv este e'nke ofv scsketv eshechoyat, mvt vn sylvfke
tares; momis centaket on omat, herkv ofvn ce'rke taken
ohvpeyvkes.

18 Momof Cutvt vwolihcet, Aeha, cv pucase toyetskat,
ce'nkusapis, cem vtotkv cv pucase e hvcko ofvn opunkv
hvmken opunayvre em etektvneecetsken, cen cvpvkktvt
cem vtotkv vnrvpen vhetikats: Felo etvpometskekv.

19 Cv pucaset, em vtotkvken em 'pohet, Ce'rke take
monkat tecakkatskan ocatska? makemvts.

20 Momen pumet cv pucasen em punayet, Pu'rken
ocēs, este vculet, momen hopuewv vcule mahof en hec-
kuehocvte cotkat oces: momen e 'rvhvt elvtet on, eme
tlvkuset e'cke tate e'chuswvt vhoskes, momen e'rket vno-
kecet os, kicēmvt.

21 Momen cemet, cem vtotkvken em punayet, Mvn res
vn hvtpcatskvres, vn renakvn oh ocaren, kicetskemvts.

22 Momen pumet cv pucasen, Mv mvnettāt e'rken enkv-
pvkeko taves; e'rken enkvpakē omat, e'rket elvret ok,
kicēmvt.

23 Momen cem vtotkvken em punayet, Ce 'cuse mvnette
mahat ece 'pavket vkhvtpkekon omat, cv turofvn svnv-
comvn hecatskekare, kicetskemvts.

24 Momen mome ocemvts, cem vtotkv cv'rken oh fule-
ceyof, cv pucase em opunkvvn em onayēmvt.

25 Momen pu'rket, Hvtvm vpehyet, hompetv estomusen pun nesvkes, makemvts.

26 Momen pumet, Vkhvtvpecēko taves; pu 'cuse mvnette mahat epu 'paken omat, vkhvtvpeceyvres; pu 'cuse invnette mahat epu 'pvkekon omat, mv este-hunvnwv e turofvn hecēko tayekv, kicēmvt.

27 Momen cem vtotkv cv'rket opunayet, Cv 'hiwvt cv'ppucetake hokkolen vn heckuecvten kerratskes:

28 Momen hvmket osiyet, v'nkvpakvtes, momen, Mehenwusen selahlehocet os: makvyvntvs, momen mv vteken hecvyvte sekos:

29 Momen heyvu vc vkonahatsken, nak holwvket oh latken omat, cv'kvesse supvkhvthakan feknokketv vpvken este-herickvn hvtvphuecatskvres, pu kicemvts.

30 Monkv hiyomat cem vtotkv cv'rken em vlakin, mvnnett epu 'pvket omekon omat: en hesaketvt mvnnett en hesaketv vpvken wvnvket omekv;

31 Momēt ocvres, mvnnett epu 'pvket omekon hecof, elvres; momen cem vtotkvket cem vtotkv pu'rke e'kvesse supvkhvthakan feknokketv vpvken este-herickvn hvtvphuecvkvres.

32 Cem vtotkv cv'rke ehomvn mvnnett vyoposkv hakemvt ok, hvmmaket, Res cem vlvkvkon omat, momof estofis cv'rke ehomvn vm mvttat huerares.

33 Monkv hiyomat cem vtotkv mvnnett vyoposket, cv pucase em vtotkv likare vm etektvnecet, mvnnett etecakkakat vpvket ayvre em etektvnecetskvren ce'nkusapis.

34 *Hiyomet* omekv, mvnnett vc vpvkekon, estomit cv'rken oh ayare te? nak holwakat cv'rke oh lvtkvrnat hece witvyet ok, kicvtes.

SETENTVCKE 45.

MOMOF Cosef vnakv svpaklat omvlkv ehomvn 'se en tvckeko tayvtes; momet huehkvtes, Este huyiromvlkv v'nkvpken sossvkuecvs. Momen este estomet vpaket huerekates, e 'rvhvlken em e ohkerkueeof.

2 Momen yekcen hvkihkvtes; momen Ecepsvlket pohaken, Felo en cuko *vtehkvlkeu* pohakvtes.

3 Momen Cosef etecakkakan em punayet, Cosef toyis; cv'rket hesake emunka? Momen etecakkakat em vyoposkvkeko tayvtes: vpvkakat omecicen fekhervkekok.

4 Momen Cosef, Vc vwolicvkes, ce'nkusapvkis, etecakkakan kicakvtes. Momen vwolicakvtes. Momen, Cosef ce 'cuse, Ecepse ekvnvn wiyyatskvte, toyis, makvtes.

5 Momen hiyomat yvmvn *vlvketvn* cv wiyyatskvnte vrahkv 'se en nokkicekot, 'se en cvpvkikatskvs, Hesaketvmeset hesaketv vcayecetvn ce homvn vc vtotvtet omekv.

6 Heyv ohrolope hokkolan elaukot ekvnvn ocvtet omen, ohrolope cahkepe, mv em ofv cvpyeckv momen hiyo sekaranat, vhoske emunkekv.

7 Momen Hesaketvmeset ce homv taken vc vtotvtes, este ece 'hoskat ece 'cayecet, ce hesahokvken hesayeckv rakken es ce hesahuecvret.

8 Monkv hiyomat yvmvn vc vtotvtet centake tokot, momis Hesaketvmeset omes: momet Felon e'rken *cv hayet*, en cuko omvlkv e pucasen, momet Ecepse ekvnv omvlkv ohfvnken cv hayvtes.

9 Lvpecicet, cv'rken oh vpeyvks, momet, Ce'ppuce Cosef hvmmaket os: Hesaketvmeset Ecepse *ekvnv* omvlkv e pucasen cv hayvtet os; vcevicekot a vm vkhtvpkvs:

10 Momen Kosen ekvnvn liket, vc vwolen liketskvres,

cemet, cen hopuetakeu, cen hopuetake en hopuetake esyomatskat, momen yvpefikv fulle ocetskat, vpuekv ful-lakat, nake ocetskat omvlkv esyomat :

11 Momen mvn ece 'fvstares; elauko ohrolope cahkepet vhoske emunkekv; nakoceko haketskekaren, cemet, cen cuko vtehkvlke, nake ocetskat omvlkv esyomatskat, maket em punayatskvres.

12 Momen hecvkes, cen renakv taket, momen cv 'cuse Pencemen en renakvt, cv cukwv mahusat cem punayv-katen hecaket os.

13 Momen vrakketv Ecepse ekvnvn ocvyat omvlkv cv'rken em onayatskvres, momet nak hecatskvne omvl-kvn: momet lypeticet cv'rken yvmvn asvkhvtvpecats-kvres.

14 Momen e 'cuse Pencemen e nokwvn oh lvtiket, oh hvkihkvtes: momen Pencemen Cosef e nokwvn oh hv-kihkvtes.

15 Momen etecakkakat omvlkv vfvnkahket oh hvkih-kvtes; momen mv hoyanat etecakkakat etempunayakvtes.

16 Momen mv ohonkvv Felo en cuko ofvn pohkvtes, Cosef etecakkakat yices, maket; momen Felo em vtot-kvlke esyoman tayen afvckvkuecvtes.

17 Momen Felot Cosef em punayet, Tecakkaketskan hvmmaket em punayvkv; Heyvn momecvkes, cem vpue-kvtaken sapoliheet, vpeyet, Kenvn ekvnvn resceyvkes;

18 Momet ce'rke take cen cuko vtehkvlke take esyo-man evpahyet a ve oh vvwkes: momen Ecepse ekvnv en nake heraten ce'mvkares, momen heyv ekvnv en nehetvn es hompatskvres.

19 Hiyomat ce kihcis, Heyvn momecvkes; cen hopue-takuce vrahkv, ce 'hiwvtakeu vrahkv Ecepse ekvnv asossen escvllekv cahwet, ce'rke taken evpahyet, vvw-kes.

20 Momen ohvtvlakat nake ocatskat stoskohmatskvs; Ecepse ekvnn omvlkv en heretv cenake taket ok.

21 Momen Eslevl e'ppucetake mvn momecakvtes; momen Cosef escvlleckvn e'makvtes, Felot makvte vcvkvyen, momet vpeyan ehvlewvn e'makvtes.

22 Omvlkv este hunvntake vtekaten vccvke teyoposhueckvn vrahrvkv emakvtes; momis Pencemen cvtokunaphvtke warke cukpe tutcenen, momen vccvke teyoposhueckv cahkepen emvtes.

23 Momen e'rken hiyomen em vtotvtes; corakko-wakv pale Ecepse en nanvke herakan es sapolvken, momen corakko-wakv en hoktvke pale teleko, tvklike, hompetv esyome ehvlewvn es sapolvken e'rke vlakat vrahkvn.

24 Momen, etecakkakan vtoten, enkvpvkakvtes; momen em punayet, Vketecet, vpeyatskan etenrahpatskvs, kicakvtes.

25 Momen Ecepsen asosset vcemiket, Kenvn ekvnn, e'rke Cekvpen, 'rem oricvtes.

26 Momet em onayet, Cosef wenake emunkes, momet Ecepse ekvnn omvlkv 'sem evpayvt hueres, makakvtes. Momen e feke en yekcet sumkvtes, em vkvsvmvkekok.

27 Momen Cosef em punayakvte, opunkv omvlkv em onayakvtes: momen escvlleckv svpeyvren Cosef vtotakvten hecof, e'rke take Cekvpe em puyvfekcv acvfeknvtes:

28 Momen Eslevl, Tetayes; Cosef cv'ppucet wenake emunkes; ca'leko emunket ahyit erhecares, makvtes.

SETENTVCKE 46.

MOMET Eslevl cunecket ayvtes, emet nake ocat omvlkv esyomat, momet Pev-sepvn eroret, nanvke ohnekrickvn e'rke Iseke en Hesaketvmesen *altvn* em ohnekricvtes.

2 Momen Hesaketvmeset, nere nakheckekat ofvn em

punayet, Cekvpē, Cekvpē, makvtes. Momen Yvmvn aris, makvtes.

3 Momen kicvtes, Hesaketvmese, ce'rke en Hesaketvmese, toyis: Ecepsen vkhvtvpketvn ce penkahlates; mvn etvlwv rakken ce hayaret ok:

4 Ece 'pakit Ecepsen vkhvtvpkares; momet ohvtvlakat mehenwvn res ece 'lvkares: momen Cosef ce turwvn e'nken oh wvkecvres.

5 Momen Cekvpet, ahuyiret, Pev-sepvn enkvpakvtes; momen Eslevl e'ppucetaket, escvlleckv Felot vtehkvrren vtotakvten vtehken e'rke take Cekvpen, en hopuetakuce take, e 'hitake esyoman svpeyvtes.

6 Momet em vpuekv, momen en nakockv take Kenvn ekvnv ofv heckuecakvtet cahwct, Ecepse ekvnvn yicvtes, Cekvpe, vhonvpse omvlkv vpvkakateu:

7 E'ppucetake momen e'ppucetake re'ppucetakeu vpvkakat, e'chustvlke, e'ppucetake e'chustvlke esyoman, momen vhonvpse omvlkv vpvkakaten Ecepsen esceyakytes.

8 Momen Eslevl en hopuetake Ecepsen esceyakovte e hoccfhokvt heyvt omakes; Cekvpet, e'ppucetakeu: Cekvpe e'ppuce Lupe, homv heckvtet.

9 Momen Lupe e'ppucetake; Henvk, Falu, Heslvne, Kami esyomat.

10 Momen Semev e'ppucetake; Cemuel, Camene, Ohate, Cekene, Soha, Sal Kenvnvlke hokte e'chushunvnwv esyomat.

11 Momen Lefi e'ppucetake; Ksvsne, Kohar, Meleli esyomat.

12 Momen Cutv e'ppucetake; Vle, Onvne, Sela, Pelese, Selv esyomat; momis Vle Onvne tepakat Kenvn ekvnvn pvsatkvtes. Momen Pelese e'ppucetaket Heslvne Hemvle tepakat tates.

13 Momen Esekv e'ppucetake; Tolv, Pufv, Cop, Semlvne esyomat.

14 Momen Sepulvne e'ppucetake; Selete, Elone, Calele esyomat.

15 Heyvt Lev e'chushvntake, mv Petvn-elvm ekvvnv Cekvpe en heckuecvtet omakes, momen e'chuste Tinvn: e'ppucetake e'chustvlke esyomat em puyvfekev take omvlkvt pale tutcenen tutcenohkakovtes.

16 Momen Kate e'ppucetake; Sefevne, Haki, Suni, Espvne, Eli, Aloti, Aleli esyomat.

17 Momen Asv e'ppucetake; Emna, Esfa, Esfi, Peliv esyomat, momen e'wvwnv take Sela; momen Peliv e'ppucetake; Hepv Malkivl tepakat.

18 Heyvt Selpv, mv Lepvnet e'chuste Levn emvte, e'chushunvtaket omakes; momen heyvn Cekvpen en heckuecvtet, est' em puyvfekev palen epohkakat.

19 Cekvpe e'hiwv Lecvle e'chushunvtake; Cosef Pencemen tepakat.

20 Momen Cosef Ecepse ekvvnv Menasv Eflevm tepakat en heckuehocvtet, mv Patefelv On em plect e'chuste Vsenar en heckuecvtet.

21 Momen Pencemen e'ppucetake; Pela, Pecv, Aspelc, Kela, Neemv, Ehi, Lase, Mvpem, Hvpem, Ate esyomat.

22 Heyvt Lecvle e'chushvntake, mv Cekvpe en heckuecvtet omakes; est' em puyvfekev omvlkat palen ostohkakovtes.

23 Momen Tane e'ppucetake; Husem.

24 Momen Nasteli e'ppucetake; Casel, Kuni, Cesv, Selem esyomat.

25 Heyvt Pelhv, mv Lepvnet e'chuste Lecvlen emvte, e'chushunvtaket omakes, momen heyvn emet Cekvpe en heckuecvtet: est' em puyvfekev omvlkat kolvpakovtes.

26 Est' em puyvfekev Cekvpe vpvkvke Ecepse esceya-

kat, mv em etetackv asossakvte omvkat, pale epaken epohkakvtes; e'ppucetake e 'hitake vpaket vhonekvtkv-kekon.

27 Momen Cosef e'ppucetake Ecepsen en heckuehocv-tet est' em puyvfekev hokkolvtes; est' em puyvfekev Cekvpe en cuko-hvmecvlket Ecepsen esceyakat omvkat pale kolvpakvtes.

28 Momen Cutv Cosef oh ayetvn homvn vtotvtes, nene Kosen *ekvnn* eroran ehomvn hecievren: momen Kosen ekvnvn esceyakovtes.

29 Momen Cosef, em escvlleckv-pvfnvn etetakuehctet, e'rke Eslevl vnrpvranet, Kosen ayvtes: momet e en heckuehctet, e nokwvn oh ltiket, vcvpken e nokwvn oh hvkihkvtes.

30 Momen Eslevl Cosef em punayet, Hiyomat cv'lekvs, ce hesake emunken ce turofvn hecivk, kievtes.

31 Momen Cosef etecakkvke e'rke en cuko-hvmecvlke esyoman em punayet kicakovtes, Felon oh ahyit, em onayet kicares, Tecakkakvyat cv'rke en cuko-hvmecvlke esyome, Kenvn ekvnvn vpokvtet, a ve oh yices;

32 Momen este-hunvntaket yvpelikv vhecievlket omakes, vpuekv vhecievlket omakvtet ok; momet en yvpelikv fullakat, em vpuekv fullakat, nak ocakat omvkv esyoman es yices.

33 Momen momët ocvres, Felot ce'nhuebket, Cen nakvfvstetv taket nake te? makof,

34 Hvmmakatskvres, Cem vtotkvket vpuekv vhecievlket omeyvtes, pu mvnettike vteke hiyome oren, pumet pu'rvlke tate esyomeyat: momat Kosen ekvnvn vpo-katskvret; vpuekv vheciev vtekat Ecepsvlke em enhomeckvt omekv.

SETENTVCKE 47.

Momof Cosef recehyet, Felon em onayvtes, hvmmaket, Cv'rke, tecakkakvyat, en yvpefikv fullakat, em vpuekv fullakat, nake oakat esyomat omvlkv Kenvn ekvnvn asosiyet, yices; momen hecvs, Kosen ekvnvn fulles.

2 Momen etecakkakat vplwv este-hunvntake cahkepen evpahyet, Felo ehomvn svpvklecvtes.

3 Momen Felot Cosef etecakkakan em punayet, Cen nakvfvstetv nake te? kicakvtes. Momen, Cem vtotkviket vpuekv vhecicvlke toyēs, pume momen pu'rkvleu, Felon kicakvtes.

4 Momet Felon em punayet, Heyv ekvnvn vpoketvn komet yices; cem vtotkvike em vpuekv en nanopkv sepekokv, Kenvn ekvnvn elaukot yekcet ok; monkv hiyomat cem vtotkviket Kosen ekvnvn vpokeyvre pum etektvnecetskvren ce'nkusapēs, kicakvtes.

5 Momen Felot Cosef em punayet, Ce'rke tecakkaketskat esyomat ec oh yices;

6 Ecepse ekvnvt ce homvn oces; ekvnv here māhan ce'rke tecakkaketskat esyomat vpoyetskvres; Kosen ekvnvn vpokekvs; momen este-hunvntake mvnvckakat vpvkaken kerretskan omat, vm vpuekv ohfvnkvken svpvklecetskvres, kicvtes.

7 Momen Cosef e'rke Cekvpen escehyet, Felo ehomvn huericvtes; momen Cekvpet Felon ohmerkvn oh opunayvtes.

8 Momen Felot Cekvpen em punayet, Cen hesaketv ohrolope en nettvt nvcoma? kicvtes.

9 Momen Cekvpet, Tvleporvt arvyvte ohrolope en nettvt ohrolope cukpe hvnken pale tutcenet omakes; vn hesaketv ohrolope en nettvt nvcomuset 3E:9t, holwvhoket

omvtes, momet mv nettv cv'rkvlke tate tvleporvlke ful-
lvte ohrolope en nettvn oricvkekot os, kicvtes.

10 Momet Cekvpet Felon ohmerkvn oh opunahyet,
ehomv huervte enkvpvken ossvtes.

11 Momen Cosef e'rke, etecakkakat esyoman vpoyicet,
Ecepse ekvnvn ekvnv here mahat ofvn enake taken ema-
kvtes, Lameses em ekvnv ofvn, Felo makvte vcvkvyen.

12 Momet Cosef e'rke, etecakkakat, erke en cuko-
hvmecvlke esyomat omvlkvn tvkliken es hompvkuecvtes,
en cuko hvmkevlkat vtekat vcvkvyen.

13 Momen ekvnv hvmkvn tvklike sekates; elaukot
yekce mahet ok, momat Ecepse ekvnv, Kenvn ekvnv
tepakat elaukot omecicen pulsvke hakvtes.

14 Momen Cosef, teleko nesakat enrahkvn, cvtokunawv
Ecepse ekvnv ofv momen Kenvn ekvnv ofv eshechoyat
omvlkvn vteloqvtes; momet Cosef mv cvtokunawvn Felo
en cukon esceqvtes.

15 Momen Ecepse ekvnvn, momen Kenvn ekvnvn cvto-
kunawv omvlkv pokehpof, Ecepsvlke omvlkv, Cosef en
yicet, Tvkliken pu'mvs; estoman ce homvn pvsatkeyvre
te? pun cvtokunawvt pokepekv, kicakvtes.

16 Momen Cosef kicvtes, Cem vpuekv wiyyvkes; mo-
men cvtokunawvt pokepen omat, cem vpuekv vyoposken
ce'mvkares.

17 Momen em vpuekv taken Cosef 'sen yicvtes; Cosef
corakko, wakov fulle, yvpelikv fulle, corakko-wakvlken
esyomat vyoposken tvkliken e'makvtes; momet em
vpuekv take omvlkv vyoposken mv ohrolopen hompvkue-
cvtes.

18 Momen mv ohrolope hoyahnof, ohrolope svhokkolan
en yicet, Pun cvtokunawv omvlkv pokepet omen cv
pucasen em ehhekos; momen vpuekv fulle ocakat cv
pucase enaket omakes; cv pucase en renakv ehomvn na-

ket vhoskekon, pu'natake, pum ekvnnv esyomat tvlkuset vhosket os :

19 Estoman cen renakv chomvn pvsatkeyvre te, pumet pum ekvnnv esyomat? Pum ekvnnv esyomeyat vyoposken tvkliken es pun nesvkvs, momen pumet pum ekvnnv esyomeyat Felo em vtotkvkke toyeyvres: momen nerkvn pu'mvkvs, pvsatckkot, hesahokeyvren, momen ekvnnv tvlvhassekaren, kicakvtes.

20 Monkv Cosef Ecepse ekvnnv omvlkvn Felon en nesvtes; elaukot yekcen ohwetenkat omecicen, Ecepsvlke este-hunvnwv vtekat em ecvpofvn wiyyet omekv; momen mv ekvnnv Felo enake hakvtes.

21 Momen estet on omat, Cosef Ecepse em vteke yuksv hvmke enkvpvket yuksv hvmkat eroren tvlofv ocakan ohkuehuecvtes.

22 Plestvlke em ekvnnv tvlken neseekates; Felot nak hompetvn em mellvten hompakvtet omen ocaken, hompetv enake nake Felot emaken hompakekv: monkv em ekvnnv taken wiyyvkekates.

23 Momen Cosef esten em punayet, Hecvkes, mucv nettvn centake cem ekvnnv take esyomatskan Felon en nesahkis; hecvkes, nerkvt yvmvn cem ocakes, momen ekvnnv fokayatskvres, kicakvtes.

24 Momen vtelokv omof momēt ocvres, tekvpvke svcahkepan Felon ematsken, tekvpvke ostat cenake taket omvres, cvpofvn nerkvt, momet cen hompetvn, cen cukovtehkvkkeu, momet cen lopuckusat en hompetvn, kicakvtes.

25 Momen kicakvtes, Pu hesahuecet ometskes; cv purchase chomvn heromkvn pun heckvkekvs, momet Felo em vtotkvkke toyeyvres.

26 Momen, Felot tekvpvke svcahkepan ocvres, maket, Cosef Ecepse ekvnnv olifveevn vhakvn mvn hayvtes, mucv

nett v eroren ; plestvlke tvlkusat em ekv n v tvlkuset Felo enake hakekates.

27 Momen Eslevl Ecepse ekv n v ofv Kosen ekv n v n likvtes ; momen m v em ofv n nakockv n e en heckuecet, honvpsvket, tayen ohvtvvlkavtes.

28 Momen Cekvpet Ecepse ekv n v n ohrolope palen kolvpohkaken likvtes ; monkv Cekvpe en nettvt, ohrolope werafvte cukpe hvmken pale osten kolvpohkavtes

29 Momen Eslevl elvranat oketvt vwolicvtes : momen e'ppuce Cosef enhuhiket, kicvtes, Hiyomat cen renakv ehomv n heromkv n eshehcin omat, ce'nkusapis, ce'nke cv hvfe elec v n wvkecv s, momet heromet, mehenwv n es v vfastetskvres ; Ecepse ekv n v n cv'n n herihcetskv s, ce'nkusapis :

30 Momis cv'rkv lke vpaket nocvyof, Ecepsen es v c osiyet, em ena-herickv hute taken cv hericetskvres. Momen, Mahketskat etvpomen momecares, kicvtes.

31 Momen, Etemfvccetv vcakan es cv temfvccv s, kicvtes. Momen etemfvccetv vcakan 'setemfaccvtes. Momen Eslevl topv e'kv n oh potokvtes.

SETENTVCKE 48.

MOMEN mome ocvtes, heyv nanvke renyupv n, hvmket, Ce'rket enokkes, maket, Cosef em onayvtes : momen e'ppucetake hokkole, Menasv Eflev n tepakan evpayvtes.

2 Momen hvmket Cekvpen em onayet, Ce'ppuce Cosef cem vlakes, makvtes : momen Eslevl e yekcihcet, topv n ohlikvtes.

3 Momen Cekvpet Cosef em punayet, kicvtes, Hesa- ketvmese Yekcetv Omvlecat Kenv n ekv n v Lvs tvlofv n c v n heckuecvtes, momet v c ohmerret,

4 Hecv s, honapsen ce hayet, ec ohvtvlayares, etvlwvvlke etohkv lken ce hayit, heyv ekv n v n, ece honvpse ce yupv

yicat, meyuksv-seko enake taranen, emvkares, cv kicvtes.

5 Momen hiyomat ce'ppucetake hokkole, Ecepsen ec oh vlvkvko emunken Ecepse ekvnvn cen heckuehocvtet cvnaket omakes; Eflevm Menasv tepakat Lupe Semev tepakat etvpomet cvnaket omkvvres.

6 Momen ece honvpse mv erenyupvn cen heckuehocat cenaket omkvvres; ekvnv enake taranat ofvn e 'rvhvlke e hocfkv take vcvkvyen hocfhoqvkvres.

7 Momen vnet on omat, Petvn *Elvm* enkvpvket atvyof, Lecvlet Kenvn ekvnvn vyetvn vm elepvntvs, Eflar roretv vyetv kocuknusat vhoskof; momen mvn hericvvyntvs, vyetv Eflar roran, (mvt Perehem tes.)

8 Momen Eslevl Cosef e'ppucetaken hecet, Heyv estitvke te? makvtes.

9 Momen Cosef e'rken kicvtes, Cv'ppucetake Hesaketvmeset yvmvn a'mvtet omakes. Momen kicvtes, 'Svm vtes, ce'nkusapis, momen ohmerk v opunvkv n oh opunayares.

10 Momen vculkvt omecicen en renakvt hereko hakvten, heceko tayvtes. Momen es em vwolicvtes; momen vfvnket, otakvtes.

11 Momet Eslevl Cosef em punayet, E turofvn hecares, ce komvkvntvs, momen hecvs, Hesaketvmeset ece honvpsen cv hecvkueces.

12 Momen Cosef *e'rke* e torkowv em etenrvwvn awolhnevtes; momet e turofv ekvnvn vhecen potokvtes.

13 Momet Cosef hokkolvn evpahyet, Eflevm e'nkvpervn es hlvatet Eslevl e'nkvskvnn fvccvn, momet Menasv e'nkvskvnn es hlvatet Eslevl e'nkvperv fvccvn, 'sem vwolicvtes.

14 Momen Eslevl e'nkvpervn awiyyet, Eflevm mvnnettat e'kv n oh wvkecet, e'nkvskvnn Menasv e'kv n oh wvke-

cvtes, kerret, e'nketaken fyyatet; Menasvt homv heckvtet ok.

15 Momet Cekvpet ohmerkvn opunvkvn Cosef oh opunayet makvtes, Mv Hesaketvmeset cv'rkvlke tate Eplehame Iseke tepakat ehomvn welakvte, mv Hesaketvmeset hesakvyvte omvlkv eteropotte mucv nettv eroren cv hompicvtet,

16 Mv Encel nak holwakat omvlkv vc ossicvtet heyv mvnettakat ohmerrekvs; momen cv hocefkvt oh hocefket, cv'rkvlke tate Eplehame Iseke tepakat e hocefhokvt oh hocefkvkekvs; momen ekvnv en nvrkvpvn este ohvtvlaket sulke mahe hahvkekvs.

17 Momen e'rkct e'nkvpçrvn Eflevm e'kvn oh wvkecen Cosef hecof, en herekates; momet e'rke e'nken Eflevm e'kv enkvvpke Menasv e'kvn ohkueyetvn komet kvwapvtes.

18 Momet Cosef, Mohmates, cv'rkē; heyvt homv heckvtet omekv; eme e'kvn ce'nken oh wvkecv, e'rken kicvtes.

19 Momen e'rkct em vkvsvmekates, Kerris, cv'ppucē, kerris; mvu etvlwv hakvres, momet emeu rakke tares; mome estomis e'cuset 'sen rakke tares; momen en honvpse etvlwvvlke sulke etohkvlke hakvres.

20 Momet mv nettvn ohmerkvn oh opunayvtes, Eflevm omēn momen Menasv omēn Hesaketvmeset ce hayekvs, maket, Eslevl cemen hocefet ohmerkvn oh opunaykvvres, maket: momet Eflevm Menasv enhomahten huericvtes.

21 Momet Eslevl Cosef em punayet, Hecvs, elis; momis Hesaketvmeset ece 'pakkvvres, momet ce'rkvlke tate em ekvnv yes ce fulkvkvres.

22 Momet ohvtvlakat tecakkaketskat senhoyvnen ekvnv hvmken ce'hmis, mv vm eslafkv-cvpko vm eccvktakse tepakan Amolvlken es esvyvtet, kicvtes.

SETENTVCKE 49.

MOMET Cekvpet e'ppucetaken oh huehket, hvmmakvtes; E vteloqvkes, nettv ocvkvranat omof nake ec oh lvtkvranvkan cem onayvkaren.

2 Cekvpe e'ppucetake toyatskat, e vteloqvket, pohvkes; momet ce'rke take Eslevl em vpohicvkes.

3 Lupē, cv'ppuce homv heckvtet omet, vn yekce, momet vn yekcetv em ette cnhvteceskv; rakketv emuntalat momet yekcetv emuntalat ometskes.

4 Uewv *melohle* omēt yekcen huerekot, homahtvt hueretskekares, ce'rke en topvn oh ayetskvttet ok; momof mvn svholwvyecetskvtes; vn topvn oh ayvtes.

5 Semev Lefi tepakat tecakkvket omakes; em eslafkv-cvpkotaket setepokv esteleckvt omakes.

6 Vm puyvfekv toyetskat, naken otemopunvyecakof, em ecehyetskvs; vm vrakketv toyetskat, etenvkaftof, vpahketskvs; cvpvkhokof esten pvsatet, ekv-yekcvket ot, wakov hvfe em acvfvkv taken warakvtet ok.

7 En cvpvkktv taken, hiyye tatet ok, ohtvhikvket omen, en homeckv takeu ohtvhikvkekvs, holwvyece tatet ok: Cekvpe em etenrvwnv etekvpicit, Eslevl em etenrvwnv vwahecares.

8 Cutv toyetskat, tecakkaketskat ece 'kvsvmvkvres; ce'nket cen horrvlke e nokwv taken oh ocvres; ce'rke e'ppucetaket ce homvn potokvkvres.

9 Cutvt este-papv e'chuswvt omes: cv'ppucē, nak pvsatetskvte enkvpvket vcemketskvtes; este-papv omēt cuncket, este-papv hoktvlvv omēt cunekvtes; estit ahue-ricvre te?

10 Mekko ohfvnkat es en kerkvt Cutvn enkvpvkekon, c'letaku em etenrvwnv vhakv-emvt enkvpvkeko munken

Silot vlvkvres; momen em vpohickvn estet em vtelo-kvres.

11 Em ecorakko-wakv pvrko-fvkvv vwnayet, momet em ecorakko-wakv e'chuswvn pvrko-fvkv here mahan vwnahyet, em vcevken pvrko-opuswvn es okkoset, en kapvn pvrko e catvn es okkohses;

12 E turwvt pvrko-opuswvn es catvket omen, e nutet nakepese es hvthvke tares.

13 Sepulvnet uehvtkv vfopken liket, perro em vsek-honnetvt omvres; momen em ekvvnv-tvckv em vteket Sitvn vfopken orvres.

14 Esekvt corakko-wakv yvpelikv hute em etenrvwvn wakkat omes:

15 Momet fekvpkv ocan heret oman hecet, ekvnu heruset oman hecvtes; momet e fulowvn nak karo-netvn ehmet, vtotketv emhoyvrana elecvn e huericvtes.

16 Tanet, Eslevl em vliketv *palen hokkolohkak* hvmket omet, em esten ohfvcevkvres.

17 Tanet nenen oh wakket cetto holwvyecet omet, nenucen oh wakket, cetto eyvpe oce, corakko e'leceskvn akkat, ohlikvt pvlken alvkvren omvres.

18 Cehofv toyetskat, hesaketv estemetskan emehakvyvtet os.

19 Kate tat, svpenkvlevlke etohkvkat ohcakkvkvres, momis espoken emet cakkvres.

20 Asv aosse en tvklike nehet omen, mekkvlke en hompetv herakan heckvres.

21 Nafteli eco enrecopkat omes; opunvkv estafvce-cievke tayan estemet os.

22 Cosef etolvce tayan ettat, etolvce uekiwv tempe oce, tayan ettat omes: em elvcevket tohopken oh hvtket omes.

23 Eccvkotakse esfullvket tayen nokkicakvtes, momet echet assecakvtes;

24 Momis em eccvkotakse yekcetv ofvn fekhonnvtes, momen Yekce Mahat Cekvpe enaket e'nket Cosef e'nke e sakpvv yekcvken hayvtes; (Yvpefikv vhecicvt, Eslevl en Cvtot, mvn avtet omes.)

25 Ce'rke en Hesaketvmeset momecvtes, mv cem vnicvranat, momet Yekcetv Omvlecat, ohmerk v onvpv hvlwe ocakan, ohmerk v klauke kvncvpe wakke ocakan, momen ohmerk v epese momen hopuetakhute ocakan es ec ohmerrvranat.

26 Ohmerk v ce'rke oh opunayat, cv'rvlke tate oh opunayvkte ekvnvhvhvwe meyuksv-seko svpaklat em vteke hopvye mahat oren emuntvlaket omes: mvt Cosef e'kvv oh ocet, mv etecakkakvte enkvpvkte ekv-onvpv oh ocvkvres.

27 Pencemen yvhv nak wenake selahlecat omes: hvthvyvtken nak elehcat lokvres, momet yafkof nak cahwat etekvpicvres.

28 Heyv omvlkv Eslevl em vliketv palen hokkolohkat omakes: momen nake e'rke em punayet, ohmerkvn oh opunayakat heyvt omes; *em vliketv* vtekat ohmerk v oh ocvranat etvpomet oh opunayvtes.

29 Momet ohyekcicet kicakvtes, Vm este taten ohvpvkvranyet os: ekvnhauke Eflvne Hetvlke em ekvnv ofv ocat ofvn cv'rvlke tate vpvken cv hericvsv.

30 Ekvnhauke Mekpely ekvnv, Kenvv ekvnv ofvn Mamle ehomv oce, mv Eplehamet, ekvnv vpvken, Eflvne Hetviken en nesvten, este-herickv hute epucasvret.

31 Mvn Eplehame e 'hiwv Sele tepakan hericakvtes: mvn Iseke e 'hiwv Lepekv tepakan hericakvntvs; momen mvn Levv hericvyvntvs.

32 Mv ekvnv momen ekvnhauke mv ofv ocat, mv *Eplehamet* Her en hopuetake en nesvten.

33 Momen Cekvpet e'ppucetaken ohyekciet nak kikat espyof, e'len topvn a oh cemhuehet, momet hesakvte wihket, em este taten ohvpakvtes.

SETENTVCKE 50.

MOMEN Cosef, e'rke e turofvn oh lvtiket, oh hvkihket, vfvnkvtes.

2 Momet Cosef em vtotkvke vlekvlken esvmecickvn es vfvstkvren kicakvtes: momen vlekvlket Eslevl esvmecickvn es vfvstakvtes.

3 Momen eme ohfvccvn nettv pale osten esvvcfakvtes; **momēn** estenaelv esvmecickv es vfvstetv nettvn esvvcfakvket ok; momen Ecepsvlket nettv pale kolvpaken oh wakakvtes.

4 Momen ohwaketv nettv hoyvnafof, Cosef Felo en cuko vtehkvken em punayet, kicakvtes, Hiyomat cen renakv ehomvn heromkvn eshecin omat, Felo e hvckon em punayet hvmmakatskvren ce'nkusapvkis:

5 Cv'rke etemfvccetv vcakan 'setemfaccin cv hayemvts, maket, Hecvs, elis; este-herickv cvnake Kenvn ekvnvn etetakuecvyvtē ofvn cv hericetskvres. Monkv hiyomat ahyit, cv'rken hericare vm etektvnecetskvren ce'nkusapis, momet rvlvkares.

6 Momen Felot, Ahyet, ce'rken hericvtcvs, temfaccetsken ce hayvte etvpomen, kicvtes.

7 Momen Cosef e'rke hericvranet vcmkvtes: momen Felo em vtotkvke omvlkv, en cuko vtehkvke vculakat, momen Ecepse ekvnv em vculvke omvlkv,

8 Momen Cosef en cuko vtehkvke omvlkv, momen etecakkakat e'rke en cuko vtehkvke esyomat vcvkvpeyvtes; en lopuckusat, en yvpefikv fullakat, momen vpuekv omvlkv fullakat tvlken Kosen ekvnvn wikakvtes.

9 Momen esvllleckv-pvfnvt, corakko ohvpokvlke esyo-

mat vevkvpeyvtēs: momen etohkvīkat rakke mahet omvtes.

10 Momet Estate en nerkv-en-cesketv Cotvne hvce tvpāl v ocan roricvtes, momet mvn waketv rakke, momet yekcen 'soh wakakvtes: nomen waketvn nettv kolvpaken e'rken en hayvtēs.

11 Momen mv ekvnv vpoke Kenvnvlket waketv Estate en nerkv-en-cesketv ocan hecakof, Heyvt Ecepsvlke en waketv honnet omes, makakvtes: monkv e hocēkv Epel-meslem kihocvtet os, mv Cotvne tvpāl v ocan.

12 Momen e'ppucetaket nak kicakvte vevkvpyen em momecakvtes:

13 E'ppucetaket Kenvn ekvnvn svpeyet, escehyet, ekvn-hauke Mekpēlv ekvnv ofv ocat, mv Eplehamet esteherickv hute epucasvranat, ekvnv vpvke Eflvne Hetvlke en nesvte, ofvn hericakvtet ok.

14 Momen Cosef, e'rke hericat hoyanof, Ecepsen yefulkvtes, etecakkakat, e'rke hericvrane vevkvpeyvte omvlkv esyomat.

15 Momen Cosef etecakkakat e'rke ēlen hecakof, Cosef pun homecet, nak holwvke em momeceyvte omvlkv esfvcken pum pvlehce wites, makakvtes.

16 Momet opunvkv Cosef em vtotakvtes, hvmmaket, Ce'rket eleko emunket vhakvn emvtes, hvmmaket,

17 Hiyomen Cosef em punayatskvres, Hiyomat tecak-kaketskat cem mvttecicakvte, momen en holwvyeckv taken, holwvken cem momecakvtet oman, es em wikkvs, ce'nkusapis; momen hiyomat ce'nkusapēs, ce'rke en Hesaketvmese em vtotkvke en holwvyeckvn es em wikkvs. Momen em punayakof Cosef hvkihkvtes.

18 Momen ohvtvlakat etecakkakat oh vpehyet, e turofv ehomvn tvkpvlakvtes; momet, Hecvs, cem vtotkvke toyēs, makakvtes.

19 Momen Cosef etecakkakan em punayet, Ce penkahlvkates, *hiyomet* omekv, Hesaketvmese vyoposket hue-rvya? kicakvtes.

20 Momen centaket on omat, nak holwvken ve vnrvpen komatskvtes; momis Hesaketvmeset lopickvn komvtes, este sulke en hesaketvn vcayecvret.

21 Monkv hiyomat ce penkahlvkates; centake cen lopuckusat esyoman hompvkuecares; kicakvtes. Momet emvhlvpatet, heromet em punayakvtes.

22 Momen Cosef Ecepsen likvtes, emet e'rke en cuko-hvmecvlke esyomat: momen Cosef ohrolope cukpe hvmken palen arvtes.

23 Momet Cosef Eflevm en honvpse renhonvpse svtut-cenan hecvtes: momen Menasv e'ppuce Mekv en hopuetake Cosef e torkowvn oh mahakvtes.

24 Momen Cosef etecakkakan em punayet kicakvtes, Elis; momis Hesaketvmeset mehenwvn cen cukopericet, heyv ekvvn a 'sec ossihcet, mv ekvvn Eplehame, Iseke Cekvpe esyoman emvranet temfvccetv vcaan emetv 'setemfacevten res ec orvkvres.

25 Momen Cosef Eslevl en hopuetake etemfvccetv vcaan es etemfacepuccakvtes, Mehenwusen Hesaketvmeset cen cukoperihcvket, heyv ekvvn 'secossicvkvres, momen yvmv enkvvpken cv funen esossatskvres, maket.

26 Momen Cosef elvtes, em vculkv ohrolope cukpe hvmken palat oren; momen-esfvmeccickvn e'nan 'svfvs tahken, Ecepse ekvvn tohahwvn vpikvtes.

COKV ESVKVSVMKV.

HEPLUVLKE EM PUNVKV ENHVTEOESKV
ES OOHOOYVTE TOHTVLECIHOOCET OS.

THE BOOK OF PSALMS,

TRANSLATED FROM

THE ORIGINAL HEBREW INTO THE
MUSKOCHEE LANGUAGE.

AMERICAN BIBLE SOCIETY,
INSTITUTED IN THE YEAR 1816,
NEW YORK.

COKV ESVKVSVMKV.

ESVKVSVMKV 1.

Mv este naorkvlke em vkerrickv vevkvye yvkvpekot, holwvyecvlke em vyetvn oh huerekot, momet nakhayvkekvlke nvkaftan likekot,

2 Momis Cehofv em vhakv es em afvcketvt omen, em vhakv nettvt ot nere tis oh vkerricat, en heret omes.

3 Momet eto ucwv fihhonat vfopke vhocke, esse yuknekon, em ette em oketv omof lokcicat ome tares; momen naket o vteken momecat heren ayet os.

4 Este faccvkekat mv omvkekot os: momis nak en tvleesse hotvle vtohkat omvket os.

5 Monkv faccvkekat ohfvceckv omof svpvklekon, holwvyecvlket este-faccvlke nvkaftan svpvkilekos.

6 Cehofv este-faccvlke em vyetvn kerret omen, momis holwvyecvlke em vyetvt sumketvn oh ayet onekv.

ESVKVSVMKV 2.

ESTOMATEN etvlwv cahmelikvt cvpvkhoket on, este sulsokat nake ehvperken oh vkerricvke haks?

2 Ekvnv mekkvlket vnrvpet asvpvklen, em evpayvlken Cehofv vnrvpen, momen en Klist vnrvpen etenvkaftaket os,

3 Em eswvnakvn kvceyet, efkv enake taken vwikvkeres, *makaket.*

4 Hvlhawan likat vpelvres: Pucaset vpelicvkres.

5 Momof en cvpvkktv ofvn em punayvkres, momet cvpvkktv liyyat ofvn penkvlvkuecvres.

6 Mome estomis vm Mekkon Sivr ekvnhvlwe vcakat cvnaken huerihcis.

7 Nake momvres komvten kerkuecares: Cehofvt, Cemet Cv'ppuce toyetskes; mucv nettvn ce heckuehcis, cv kicvtet os.

8 Vm 'pohvs, momen etvlwv cahmelikvn cenake taren ce'mit, ekvrv yuksvlken epucasetskvren ce'mares.

9 Cvto estepketvn es kvcehyet, vrkvshayv em vrkvswv omën vwiket tvkocetskvres.

10 Monkv hiyomat, mekkvlke toyatskat, hoporrenet omvkes: ekvrv fvececvlke toyatskat, ce mvhahoyvke-kvs.

11 Cehofvn em penkalet em vtotket, fecket afvckv-kes.

12 Eppucen vfvnkvkes, cvpvkke haken, vpeyatskof, sumketvn vkpvlatkatskeket; vyvkhvmkvn en cvpvk-
ketvt vhetke witet ok. Em enhonrakat omvlkv en heraket os.

ESVKVSVMKV 3.

Tewe es em Vkvsvmkv, e'ppuce Apselvme en letkof coyvtet.

CEHOFA, vc vnrapvlke em vlonkvtkv mvtawwvt ohvtv-laket os! vc vnrvpen asvpaklat sulket os.

2 Vm puyvfekev opunvyecet, Hesaketvmeset vnckvn em ocekot os, makakat sulket os.

3 Momis cemet, Cehofv toyetskat, sevrvnakvt vm vfulotken vn hueretsket os, momet vm vrakketv momet a cv cemoksicvt.

4 Vn haken Cehofvn es oh huehkis, em ekvnhvlwe vcakat aossen vm vyoposkvret ok. Sela.

5 Vnēt on omat, wvkiket nohcis; vhonehcis; Cehofvt ve vcayecet omekv.

6 Este cukpe-rakko palakat ve vnrvpēt vm vfulotken e svpvklecakvten en cv penkahlekos.

7 Aeha, Cehofa, ahuerivs; vn Hesaketvmese toyetskat, cv hesayecvs: vn horre omvlkv e yvnnvwv funen nafket kvceyetskvttet os.

8 Hesayeckvt Cehofv enaket omes: cem ohmerkvt cem esten ohocvkekvs. Sela.

ESVKVSVMKV 4.

Yvhikv enhomahtv en *hakoyat*: eshayeckv efvkv ocvken es oh hayehocvranat. Tewe es em Vkysvmkv.

VN Hesaketvmese faccetskat, huehkvyof, vm vyoposkvs; cv 'stemerkusof liketv etektvnkusan vn hayetskvttet os: vm merret, vm mekusvpkvn vm vpohicvs.

2 En hofune estomen, este en hopuetake toyatskat, ehvperketvn vnokecet, lvksetvn hopoyatskat eteropotten vm vrakketvt vlesketv hakvre te?

3 Momis Cehofvt este heroman e em vpyyecvten kerrvkes: ohhuehkvyof, Cehofvt vm vpohicvres.

4 Penkvlvkes, momet naorikatskvs: cen topv taken lumhet, ce feke take mahusan etempunayet, cvyayvket omvkes. Sela.

5 Emetv fvccvken Hesaketvmesen emvkes, momet Hesaketvmesen em enhonrvkes.

6 Estimvt nak here *estomen* pu hecvkuecvre te? sulket makaket os. Cehofa, ce turofheckv en hvyayvken ep oh kvwvps.

7 Teleko pvrko-opuswv tepakat em ohvtvlakof afvckakat senhoyvnen afvcketvn cv feken vpiketskvttet os.

8 Herkv ofvn wakkit, mv ofvn vyvkhvmkvn noeares, vntvlkuis, Cehofv toyetskat, vm estonkon likin cv hayetsket omekv.

ESVKVSVMKV 5.

Yvhi kv Enhomahtv en *hahoyat*; Nehllor vpvket. Tewe es em Vkvsvmkv.

Cehofv toyetskat, ce hvckon nanvke makvyan a em wiyyet, vm vkerrickvn ohvkerricvs.

2 Huehkvvat en haken em vpohicvs, vm Mekko momet vn Hesaketvmese toyetskat, cemen ce mekusapvyet omekv.

3 Cehofv toyetskat, hvthvyvtken vn haken pohetskvres: hvthvyvtken *vm mekusvpkv* ce homvn etetakuehcit, vketecares.

4 Hesaketvmese holwvyeckv es afvckat toyetskekok: holwakat ece 'pvket fekhonnekares.

5 Ekvsvmakat cen renakv ehomvn svpvklekares: holwvyecvlke omvlkv en homecetsket os.

6 Laksetv opunahoyan yvmahkuecetskvres: Cehofvt este-hunvnwv catv pvlate, momet emvkerran en homecet os.

7 Momis vnet on omat, cem vnokeckv rakkat ofvn cen cukon eccyares: momet cem penkalit, cen cuko vcakan vhecit ece 'rakkuecares.

8 Cehofv toyetskat, cem fvccetv etehoyvnen cv yvpvyvs, vc vnrapvlket fullet omekv: cem vyetvn cv turofv ehomvn heren hayvs.

9 Mehenwetv e cukwv take ofv sekot omekv: envcofv taket holwvyeckv mahhet omes: es en nokmelkv take este-herickv en haukes; e tulaswv take opunkv eslopica-kan ehosickvn es opunayaket os.

10 Aeha, Hesaketvmese toyetskat, estemerrvkuecvs; nanvke vkerricake mahusat etehoyvnen pvlvtkekvs; vhakv kacvkvte sulkat vpvken sossicvs; ece'nrvpuecakekv.

11 Momis cem enhonrakat omvlkv afvckvkekvs; afvcket

estofis huehkvkekvs, vcayecaketskek : ce hocckv vnoke-
cakateu ec ofvn afckvkekvs.

12 Cemet este-faccvn ohmerretskvret ok, Cehofv toyets-
kat; heromkvn es ohranetsket os, sevrnakv es *ohrane*
omet.

ESVKVSVMKV 6.

Yvhlkv Enhomahtv en *hahoyat*, eshayeckv efkv ocakat oh hayehocvranat.
Semener es hakvre. Tewe es em Vkvsvmkv.

CEHOFTV toyetskat, cvpvkkt vm vschekot, cen cvpvkktv
hiyyat ofv cv 'stemerrihcetskvs.

2 Aeha, Cehofv toyetskat, vm merrvs, cv pulsekv :
Cehofa, cv cvfeknicvs, cv fune fekekakekv.

3 Vm puyvfekcvn tayen fekeket os: momen cemet,
Cehofv toyetskat, en hofune estomusa?

4 Cehofv toyetskat, afuliket, vm puyvfekcvn hesayecvs;
cem vnokeckv vrahkvn cv hesayecvs.

5 Elkv ofv ece 'kerrickv sekot omekv : elkv hute ofvn
estit vkvsvmkvn ce'mvre te?

6 Vn hihketv es cv hotoses: nere vtekat vm pvtakvn
omvyecis; vn topucen cv turopuswvn es lvepecis.

7 Feknokketvt omecicen cv turwv yvmahket os; ve
vnrapvlket omecicen vhasse haket os.

8 Holwvyeckv vtotkvlke omvlkatskat, vnkvpkvkes,
Cehofvt vn hvkihketv en haken pohet omekv.

9 Cehofvt e'nkusapvyan vm vpohicet os; vm mekusvp-
kvn em vpohicvres.

10 Vc vnrapvlke omvlkvt vlsaket, tayen estemerkvkvres :
yefulecvres; vyvkhvmkvn vlskvres.

ESVKVSVMKV 7.

Tewe en Sektyvn, Kus Pencemvlke em opunkv ohfvcevn Cehofvn vvvhl-
kvttet.

CEHOFTV vn Hesaketvmese toyetskat, ec oh letkis: ve
asseccakat omvlkv enkvpvken vc vcayecet, cv hesayecvs:

2 Este papv omet vm puyvfekevn selahlecet, hesayecv scko emunken lopuckusen selahlecekaren.

3 Cehofv vn Hesaketvmese toyetskat, heyvn momecvyvten omat; holwvyeckv cv'nke ofvn ocen omat;

4 Este vne tepakeyat etenherke kakeyan holwakan es em fekvvyvten omat; (henka, este nake omecice sekon ve vnrapvt huervten holwakan ossicvyvtes;)

5 Vnrapvt vm puyvfekevn assecet, esekvs; henka, vn hesaketvn ekvnvn oh huerekvs, momet vn rakketvn ekvnv em mokken tvk wvkecekvs. Sela.

6 Cehofv toyetskat, cen cvpvkktv ofvn ahuervs; ve vnrapvke en cvpvkktvt omecicen e kvwvpvs; momet ve vrahkvn vhonecvs; Aeha, ohfvcceekvn maketsket os.

7 Momen etvlwv cahmelikv nvkastat cem vfulotvkekvs; momen mvn ohfvnket, hvlwen ye fulkvs.

8 Cehofvt etvlwv cahmelikv em fvccecet os. Cehofv toyetskat, vm fvccetv momen vm mehenwetv ve ofv ocat vevkvyen es vm fvcecevs.

9 Aeha, holwvyecvlke en holwvyeckvt fekhonnekvs, momis este-faccvn yekcen huericvs: Hesaketvmese fvccat est efeke momen est envcofvn eskerret os.

10 Sevrnvkv cvnake Hesaketvmese, mv efeke ofv fvccan hesayecat, a vtet os.

11 Hesaketvmeset fvceccv fvccat omes; momet Hesaketvmeset nettv vtekaten *holwvyeculken* en homecet omes.

12 Estet rafulkekon omat, em eslafkv cvpkon fvsecvres: em eccv-kotaksen kotaksehcet, etetakuocakvtes.

13 Momet nanvke es esteleckvn em etetakuecakvtes: em eccv-kotakse en re fenkaken hayet os.

14 Hecvs, holwvyeckv heckuecvranat es en nokkes: henka, holwvyeckvt ofvn vfekhoniyen, laksetvn heckuecet os.

15 Ekvnsufken korret, sufken hayvtes, momet ekvnsufke hayvtet vk latkvtes.

16 Em vtotketv holwakat e'kv mahusan a oh fuliken, holwvyeckv momecvtet eme mahusat e'kv onvpv a em oh latket os.

17 Cehofv vkvsvmkvn emares, em fvccetv vevkvyen, momet Cehofv Hvlwe Mahat e hoccfkvn vkvsvmkvn 'svyvhikares.

ESVKVSVMKV 8.

Yvhlkv Enhomahtv en *hahoyat*, eshayeckv efkv ocat oh hayhocvranat.
Tewe es em Vkvsvmkv.

CEHOFV pu Pucase toyetskat, ekvnv hvmkvn ce hoccfkvt mvtawwvt vrakket os! mv vrakketv cenaken hvlhawat onvpvn ocvs.

2 Ce'napvlket omecicen, horre momen est em pvlecvn cvyayvkuecetskvret, hopuetakuce momen cokakusat e cukwv aossen yekcetvn etetakuecetskvtes.

3 Cen hvlhawan, ce'nke-wesakv em vtotketvn hecit, hvresse kococumpvu etetakuecetskvten hecvyof,

4 Estet naket omen, vkerricetske haks? momen este e'ppucet *naket omen*, en cukopericetske haks?

5 Encelvlke estomusis senkvnepven hayet, rakkety vrakketv tepakan es kvtlayecetskvttet omekv.

6 Nanvke ce'nke es hayetskvten ohfvnkve taren hayetsket os: nanvke omvlkvn e'le elecvn ocetskvttet os.

7 Yvpefikv wakv esyomat omvlkvn, henka, nake eleostvke vnrwv fullaten;

8 Hvlwe fuswv uehvtkv rvro esyoman, naket o estomis uehvtkv en nenuevlke vk vpeyat.

9 Cehofv pu Pucase toyetskat, ekvnv hvmkvn ce hoccfkvt mvtawwvt vrakket os!

ESVKVSVMKV 9.

Yvhlkv Enhomahtv en *hahoyat*: Mvr Lvpen soh hayehocvranat. Tewe es em Vkvsvinkv.

Cv feke 'somvlkv Cehofv vkvsvmares; cem vtotketv estomahakat omvlkv kerkuecares.

2 Ec ofv vc afvcket, 'se afvcecicares: Hvlwe Mahat toyetskat, ce hoccfkv vkvsvmkv 'svyvhikares.

3 Vc vnrapvlke rafulecof, ce homv elentappet, sumketv vkvplvtkekvs.

4 Nak vm fvcctv omen, momen nake es vm fvccehocvranvten fvccecetsket ok: *cem* ohliketv mekket ohliket fvcctv fvccecetsket os.

5 Etlwv cahmelikv em vsehet, holwvyecakan sumhuecetskvtes; e hoccfkv taken meyuksv-sekon vslecetskvtes.

6 Vnrapvlket on omat, sumecickv meyuksv-sekan es sumecet os: momen tvlofv lekaflecetskvtes, *momat* este nake es vkerriackvte tis vpvket sumket os.

7 Momis Cehofvt, *mekkot omet*, meyuksv-sekon likvres: mekko em ohliketv enaken fvcceckv metetakuecvtet os.

8 Momet fvcctv ofv ekvnv fvececvres; mehenwetv ofv fvcceckv etlwv cahmelikv es em afvstvres.

9 Momet Cehofvt este ohwetenhokat em vrvnaketv omvres; estemerketv omof vrvnaketv yekcat tares.

10 Momen ce hoccfkv kerrakat cem enhonrvkvres, cemet, Cehofv toyetskat, ce hopoyakaten wiketskekatet omekv.

11 Cehofv, Sivn likan vkvsvmkv 'svyvhikvkes; este em etenrvwn nanvke momecvten kerkuecvkes.

12 Catv *esten* es em 'pohof, mvn vkerrievket omekv: kvncvpakusat ohhuehkakaten ehosekot os.

13 Aeha, Cehofa, vm merrvs; elkv em vlahuke enkvprken cv kvwapetskat, estemerrickv vn homecakat *es cv 'stemerricakaten* hecv:

14 Cemi vkvsymkv omvlkv kerkuecaren: Sivr e'chushokte em etvlofv mvhauke ofvn hesayeckv *est em* ocetskan es vc afveke tares.

15 Etlwv cahmelikvt ekvnsufke hayakvtet vk pvlakvtet os; senkvnhetv ehakvte ofvn e'le take mahusan eshoiet os.

16 Cehofvt ohfvececkv momecan es kerhohoyet os; holwvyecv e'nke mahusat em vtotketv ofvn senkvnhetv ofv omēn eshoiet omes. Hekivn. Sela.

17 Holwvyecvlke elkv hutēn vtothoyvres, momet etlwv Hesaketvmese ehosakat omvlkv.

18 Nake enkusvpkakāt ehoshoye emunkvt omekon, kvncvpakusat en neneheckvt meyuksv-sekon sumkekaret omekv.

19 Cehofv toyetskat, ahueres: estet ohfvnikates: etlwv cahmelikvt cen renakv ehomvn ohfvececkv.

20 Penkvkv vtehvs, Cehofv toyetskat; etlwv omvlkv este tvlket omakat kerrvkekvs. Sela.

ESVKVSVMKV 10.

CEHOFV toyetskat, estomaten hopvyen hueretska? este-merketvt ocakof estomaten ehketska?

2 Holwvyecvt em ekvsymkv ofvn este estemerran yekcen assecet os: nanvke ohvkerricakvten es cvwhoyekvs.

3 Holwvyecvt e feke em eyackv es ekvsymet opunayen, *este* nak est em vleskapāt Cehofvn en homecet etvn vhepakēt os.

4 Holwvyecvt e turofheckv ekvsymkv ofvn *Hesaketvmesen* hopohyekos. Hesaketvmese sahsekos, em vkerickv omvlkv *makaket* omekv.

5 Estofv estomis em vretvt yekevket os: cem fvececkvt

hvlwe mahen, en renakvt oreko tayan, ocvket omes: eme vnrapvlke omvlkvn nakhayekot omes.

6 E feke ofvn, Estofvn ve vkueyihohcekos; honvpse erohlonvpse etehoyvnen estemerketv ofvn huyirvkos, makvtet os.

7 E cukwv tvhiketv, mvkerretv momen ohwetenketv es fvcket os.

8 Ehketv tvlofucvlke vnakv ocakan vketecet liket, este nak em mvttckaten elecet os: en renakvt ehken estemerratt vnrvpen oh hecet os.

9 Este-papv e hute ofvn nake esetvn mebake omet ehken mehaket os: este estemerran esvranet emehaket wakket os; estemerran eset os, esenkvnhetvn aceyicof.

10 Cuneket e kvncvpuecet os: momen enake yekcakat etehoyvnen estemerrakat pvlattket os.

11 E feke ofvn opunayet, Hesaketvmeset ehosvtet os; e turofvn ehett os; estofvn hehcekos, maket os.

12 Cehofv toyetskat, ahuervs; Hesaketvmese toyetskat, ce'nken kvwvps: este kvncapan ehohsetskvs.

13 Estomaten holwvyecvt Hesaketvmesen en homecet, e feke ofvn, *Mvn* es *vm* 'pohetskekares, makat te?

14 Hecetskvtes, holwvke momeckv momen en homeckv vtotketvn hecetsket omekv, ce'nken es *est* em pvlecetskvret: en yekce sekat cem *e* wicket os: erke sekat em vnictv toyetsket os.

15 Holwvyecv e sakpvv kvcs: momet este holwakat ton omatt, en holwvyeckv hopoyetske emunket sekton hecetskvres.

16 Cehofvt meyuksv-sekon mekkot liket os: etvlwv cahmelikvt eme em ekvnv enkvpvken sumecihocet os.

17 Cehofv toyetskat, eyaskakat em eyackvn em vpohicetskvtes: e feke taken emetetakuecetskvres; co hvcko pohen hayetskvres;

18 Erke oevkekat momen ohwetenhokat nak em fvccetetskvet, este ekvnv enaket omat ohvtvlaken *este* penkvlecekaren.

ESVKVSVMKV 11.

Yvhlkv Enhomahtv en *hahoyat*. Tewe es em Vkvsvmkv.

CEHOFVN em enhonris: estomaten, vm puyvfekev, Fusvv omēt cem ekvnhvlwen ohletkvs, kicatska?

2 Hecvs, holwvyecvlket em eccv kotaksen kotaksecet, en re take efkvvn oh etetakuecet omekv; efeke fvccakan yomucke ofvn echkvret.

3 Cuko en likvt yvmahkaken omat, este fvccakat nak estomvke taye te?

4 Cehofvt en cuko vcake hvsvtkat ofvn likes: mekko em ohliketv Cehofv enaket hvlwat ofvn oces: en renakvt hecen, e turhvrpet este en hopuetaken eskerret omes.

5 Cehofvt este fvccakan eskerret os; momis em puyvfekvvt holwvyecv momen svpenkvleckv em vlostan en homecet os.

6 Holwvyecvlken senkvnhetvn es oh oskolievres; totkv, tohottoplane, hotvle hiyye esyomat en sesketv take es vcvnket omvres.

7 Cehofvt fvccvt omekv; fvccetvn em vlostet omes; e turofheckvt fvccan hecvres.

ESVKVSVMKV 12.

Yvhlkv Enhomahtv en *hahoyat*, Semener ohhayehocvrnat. Tewe es em Vkvsvmkv.

CEHOFV toyetskat, vnicvs: vnokecakat pokepekv; heromakat este en hopuetake vpvkakvtet sumecekv.

2 Omvlkvvt mvkerretvn 'setempunvyake vlket os; e cukhvrpe eslopiciens, momen e feke hokkolen es opunahoyet os.

3 Ecukhvrpe cöke este vrakkuecakan, mv tulaswv nake rakrvken opunayan, Cehofvt warvres.

4 Pu tulaswvn es ohfvnkeyvres; pu cukhvrpe punaket omakes; Pucase ep ohfvnke likat esti te? makakvten warvres.

5 Estemerrakat nak svpenkvlecvkhoyat momen enkusvp-kakat hihhokat vrahkvn hiyomat ahuerares; hueretv vcake eyacusan mv ofvn huericares, Cehofvt maket os.

6 Cehofv em opunkv hvsvthvket omes; cvtokunap-hvtke rekkickv hute ekvnv oh ocat ofvn rekiket, hvsvteckv kolvpake hvsvthihocvte omakat.

7 Cehofv toyetskat, cemet entaken vcayecetskvres; heyv este honvpse fullat enkvvpken meyuksv-sekon vcayecetskvres.

8 Este holwvyecvlket hvlwehocof, holwvyecvlket hvmkv vfulotken ykvvpaket os.

ESVKVSVMKV 13.

Yvhikv Enhomahtv en *hahoyat*. Tewe es em Vkvsvmkv.

CEHOFV toyetskat, cv hoset en hofune estomomusen hueretskvre te? meyuksv-sekon? En hofune estomomusen ce turofvn vm ehetskvre te?

2 Cv feke ofv feknokketvn nettv vtekaten ocit, en hofune estomomusen vm puyvfekcv ofvn vkerrickv cahmeliken ocare te? en hofune estomomusen vnrapvt vn homahten e huericvre te?

3 Vc oh hecet vm vyoposkvs, Cehofv vn Hesaketvmese toyetskat, cv turwvn vn hvayvknecvs, elkv ofvn cv nocc-karen.

4 Vn horret, Vnrvpen ohfvnikis, makekaren; vc vkueyihocof, vnrapvlket afvekvkekaren.

5 Momis vntat cem vnoeckvn em enhonrvyet os; cv feket cen hesayeckvn es afveke tares.

6 Cehofvn vyvhikares, esfveken vn lopicvtet omekv.

ESVKVSVMKV 14.

Yvhlkv Enhomahtv en *hahoyat*. Tewe es em *Vkvsvmkv*.

ESTE hoporrenekat, Hesaketvmese sahsekos, e feke ofvn maket os. Vhopvnhoket os; vtotketv en homechoye tayan momecakvtet os; here momecat sekos.

2 Cehofvt hvlwen a vfvnnaket, este en hopuetaaken hecvtes, hoporrenvke sasen omat hecet, Hesaketvmese hopoyakat fullen omat hecvret.

3 Omlkvvt fiyiket vpeyet os; etohkviket vhopvnhoke haket os; here momecat hvmkis, henka, hvmkis sekos.

4 Holwvyeckv vtotkvike, tvklike lokake etvpomen vm esten loket, Cehofv oh huchkvkekat, naken kerrahkeko te?

5 Mvn penkvkv rakke ofvn vpoket os: Hesaketvmeset este honvpse fvccakat vpvket omekv.

6 Estemerrvlke em vkerrickvn ehvperkuccatsket o esto mis, Cehofvt em vrvnaketvt os.

7 Aeha, Eslevl hesayeckv Sivn aossate! Cehofvt em este sylvfkvkvten pvlken resvlakof, Cekvpe afvcket omet, Eslevl afvcke hervres.

ESVKVSVMKV 15.

Tewe es em *Vkvsvmkv*.

CEHOFV toyetskat, estit cem escukohakv ofvn fekhonvire te? estimvt cem ekvnhvlwe veakan likvre te?

2 Mv fvccvn aret, fvccetvn vtotket, momet e feke ofvn mehenwetvn opunayat;

3 Mv e tulaswvn este es ohlakset vrekot, holwakan esten em momecckot, em vwolicv vnrvpen vlesketvn en hayekot os.

4 Eme en renakv ehomvn este en homecke tayat en homecket os; momis Hesaketvmese em penkvlakaten

vrakuecet os. Etemfvccetv vcakan es etemfvciyet, en holwakis, mvrahkuecekot os.

5 Mv en cvtokunawv svhere mahen ohhontvren est em pvleket, este em mvtteko vnrvpen feketvn esekot os. Estimvt heyv nanvken momecat estofvn vkueyihocckares.

ESVKVSVMKV 16.

Tewe en Yvhiketv Vcakat. Mektam.

HESAKETVMESE toyetskat, ve vcayecvs; cem enhonris.

2 Cemet cv Pucase toyetskes, makit, cemet senhoyanat nake heran ocvkot os, Cehofvn kicvyet os.

3 Mekusapvlke ekvnnv fullat ton omat, mvt este hervke mahet omes, mv ofv vm afvcketv omvlkv ocvyat.

4 Cehofv vyoposken hesaketvmese etvn vcvkvpeyat e feknokketv taket tayan ohlvtvlakvkvres: Hesaketvmese chomv pvlvtkv emetv catvn emakat emvkares, momet e hoccfhokv taken cv cukhvrpen es opunayvkares.

5 Cehofvt nake epucasvyat omes; momet vn sesketv vcvnkat omes: ekvnnv vn tackvten vcayecetsket os.

6 Vhopakv liketv est afvccicivke tayan vn latket os; henka, nak pucasetv heren ocis.

7 Cehofv vm vcahnvten vkvsvmares; henka, nere oketv ocakan ve ofvt v'mvhayet os.

8 Cehofvn estofis cv homvn huerievvytet os: ve vkueyihohceekos, vm vkvpervn huerekv.

9 Monkv cv feke afvcket on, vm vrakketvt afvcket omes; momen cv 'navpeswvt vcaket likvres.

10 Vm puyvfekvnnv pvsatkat e hute ofvn wikekot, cenake Vcakat hopvnketvn hecvre em etektvnecetsckares.

11 Hesaketv nenucen cv hecicetskvres; liketskan afvcketv esfvckat oces; ce'nkvperv ofvn afvcketvt meyuksvsekon ocvkot os.

ESVKVSVMKV 17.

Tewe em Mekusvpkv.

FVCCAN pohvs, Cehofv toyetskat, huehkvyan em vpohicvs; vm mekusvpkv cukhvrpe eokakat aossekan em vpohicvs.

2 Vm fvcceckvt liketskan a vtekvs; cen renakvt nak fvccakan hecekvs.

3 Cv feken eskerretskvtes; neren vn cukopericetskvtes; es cv kerretskvtes: momet naken eshecetskekares: Cv cukwvt *cem vhakvn* tohwvlvpkekares, komit, vm vkerriekvn hayvyet os.

4 Este em vtotketvt on omat, vnet cc cukhvrpe em opunkv eteropotten svpenkvlecv es em vpeyetv enkvpvken e vcayecvyet os.

5 Cv'le vwiketvt cen nenucvlken vhericet ykvvpakvtet os; cv'let vkueyihocekates.

6 Vnet cc ohhuehkvyyet os, cemet, Hesaketvmese toyetskat, vm vyoposketskvret ok: ce hvckon a vm wiyyet, vm opunkvkn em vpohicvs.

7 Mv *cem* enhonrakat mv *vnrvpen* vsvpvklat enkvpvken ce'nkvpervn es hesahuecetskat, cem vnoeckvn heckusen heckuecvs.

8 Eturenlvste *vcayehocat* etvpomen vc vcayecet, ce tvrpr em vpette elecvn vc vrvnayet,

9 Holwvyecvlke yvmahkuecakat enkvpvken, vc vnrapvlke schoneckvke vm vfulotecat enkvpvken vc vrvnvyvs.

10 E feke taken vkhottaket os; e cukwv taken ekvsvmet es opunahoyet os.

11 Hiyomat yvkapeyan pu fulotecaket os: ekvnvn pu tvkpvltetvn *komet*, en renakvn ohhecicvket os.

12 Este-papv nak selahlecetvn en helvpke omet, este-papv mvnette ehketv **ocakan mehake** etvpomet os.

13 Cehofv toyetskat, ahuerivs; vnrahpet, tvkwikvs; vm puyvfekevn cem eslafkv cvpko, holwvyecvlke, enkvvpken hesayecet,

14 Cehofv toyetskat, este-hunvntake enkvvpken, yvmv ekvvn este en nakockv en heckakat *yvmv* hesaketv ofv ocen, e nvrke taken cenake vcakan es fvcecetskat enkvvpken ce'nken es cv hesayecvs; hopuetaken es emahlpvptkaket, en nakockv vhoskat en hopuetakucen em wikaket os.

15 Vnet on omat, fvccetv ofvn ce turofvn hecvyate! vc vhonecof, cen heckvn es cv mahlvpvtke tares.

ESVKVSVMKV 18.

Yvhikv Enhomahtv en hahoyat. Tewe, Cehofv em vtotkv es en *Yvhiketo*; invt mv nettv Cehofvt eme vnrapvlke omvlkv e'nke take enkvvpken, momen Sal e'nke enkvvpken hesayecof es vyvhikvtet: momet makvtes,

CEHOFV, vn yekcetv toyetskat, ece 'nokecares.

2 Cehofvt vn cvto, vn tohopke yekcat, momet nak holwvke a vc ossicvt omes; vn Hesaketvmese, vn cvto yekcat, emen em enhonrvyat, es vm evrvnvkv, momet cv hesayeckv e yvpet, vm vrvnaketvt.

3 Cehofv, mv vkvsvmhoyvre tetayan, ohhuehkares: momen vc vnrapvlke enkvvpken cv hesayehocvres.

4 Elkv en nokketvt vm vfulotakvtes; holwvyeckv en laulakat cv penkvlecakvtes.

5 Elkv hute en nokketvt vm vfulotke ocakvtes; elkv senkvnhetvt vc oh yicvtes.

6 Vm estemarketv ofvn Cehofvn ohhuehkit, vn Hesaketvmesen ohhuehkvyvtes; en cuko vcatat aossen vn haken em vpohicvtes, momen huehkvyat ehomvn ayet, e hvckon ceyvtes.

7 Momof ekvnvt nekeyet, fenoket, momen ekvnhvlhvwe em pvtakvt nekeyet, fenokakvtes, emet cvpvkket omekv.

8 E'yupohauke aossen ekkucet kvwapkvtes, momen e

cukwv aossen totkvt nak sumecicvtes; totkv turawvn mvn es etkakvtet os.

9 Momen ohvtvlakat hvlhawan kvncvpuchcet, ahvtapkvtes, momen e'le elecv yomucke herat ocvtes.

10 Momen celupen ohliket, tvmkvtes; henka, hotvle e tvrpvn ohliket, pvfnet tvmkvtes.

11 Yomuckan em ehketvn hayvtes; uewv en yomucken, momen sutv vholoce cekfakat vpette e em vfuloten *hayvtes*;

12 Hvyayvke ehomv ocat omecicen em vholoce cekfakat hoyvnevtes, hetute nerkv rvkrakat, totkv turawv esyomat.

13 Momen ohvtvlakat Cehofvt hvlhawat ofvn tenetket, Hvlwe Mahat en haken ossicvtes; hetute nerkv rakrvken momen totkv turawvn.

14 Momet em eccv-kotakse en ren es ecihet, vwahecvtes; henka, vtoyehvtte sulsoken *vtotet* feksumhuecvtes.

15 Momof uewv en nenen hecvkhoyvtes, momen yvmv ekvvn em pvtakvn enrvmrakvtes, cemet vsehetskof, Cehofv toyetskat, ce yupohauke ahesaket pofketskof.

16 Hvlwen avtet atotvtes; cv yvpayvtes; uewv rakrvken a vc vk ossicvtes.

17 Vc vnrapv yekcat enkvpvken cv hesayecvtes, momen vn homecat enkvpvken, mvt es vn yekcvket omet, vm muntvlvke tayat omekv.

18 Cv 'stemerke nettv omof vc vnrvpakvtes, momis Cehofvt yekcen cv huericat omvtes.

19 Momet a vc ossihcet, etektvnkusen likaren es vc vlakvtes; cv hesayecvtes, vc ofvn afvcket omekv.

20 Vm fvccetv cvkvvyen Cehofvt vm fekvtes; cv'nke hvsvtketv cvkvvyen vm fekvtet os.

21 Cehofv em vyetvn vfvstakit, holwvyecit vn Hesa-ketvmesen enkvpakit omvkatet ok.

22 Em fvcceckv omvlkv cv homvn ocaken, em vhakvn v'nkvpvken vhepvkhccvkatet ok.

23 Momet ehomvn temvpokit, vn holwvyeckv enkv-pvken e vcayecayvtes.

24 Monkv Cehofvt vm fvccevt vcvkvyen vm feket, cv'nke hvsvtketv en renakv ehomv ocat vcvkvyen vm fekvttet os.

25 Merrat merret em e heckuecet, temvpokat temvpoket em e heckuecetsket os.

26 *Efeke ofv* hvsvtkat hvsvtket em e heckuecet, este mvkerrat hoporrenet em e heckuecetskvres.

27 Cemet oste estemerkakan hesahuecet, momis eturwv ekvsvmakan kvncvpuecetsket omekv.

28 Vn kulken kulecetskvret ok; Cehofv vn Hesaketv-meset vn yomuckan hvyvyicvres.

29 Vm vnicetskat etehoyvnen suletawvlke etohkvkat cteropotten letkit, vn Hesaketvmese vm vnicat etehoyvnen tohopke hvlwan tohtaskvye tayet omekv.

30 Hesaketvmeset on omat, ein vyetv temvpoket omes: Cehofv em opunvkvn eskerhoyvtet os: emen oh pefatkat omvlkvn 'sem evrvnakvt omes.

31 *Hiyomet* omekv, estimvt Hesaketvmeset ome te, Cehofv mv tvlkusat tokon omat? momen estimvt cvtot ome te, pun Hesaketvmeset mv tvlkusat tokon omat?

32 Mv Hesaketvmese yekcetvn es cv wvnayet, vm vyetv temvpoken hayat:

33 Cv'len eco e'le omvken hayet, vn liketv hvlhawan vc oà licet os.

34 Emet cv'nke tepoyetvn mvhayet os, momat cv'nket cvto-lane eccv-kotaksen kotaksecet os.

35 Momen hesayeckv sevrnvkv ocetskan a'metskytes: momen ce'nkvpervt cv yekcicen, cen yvmvskvt rakken cv hayet os.

36 Cv'le vwiketv vm eleecn rakrvken hayetsken, cv'let fekvkekot os.

37 Vc vnrapvlken assecakit cakkvyet os: momet pokeko emunken rafulkvkos.

38 Nvfkakvye emunken asvpvkleko taye haket os; cv'le eleecn tvkpvlatket os.

39 Horre tepokv ohfvccvn yekcetvn es cv wvnvkuecet, ve vnrvpen asvpaklvten cv'leecn svpaklecetsket os.

40 Momet ve vnrapvlket era taken ve oh fulothuecaken hayetskvtes.

41 Huchkakis, hesahuecvre sekates; vn homecakan sum-huecaren, Cehofv tisem ohhuehkakis, em vyoposkekates.

42 Momof ekvnnv em mokke hotvle ehomv etvpomen telekmen hocvyvtes: vklewvhe tehoyvnkv ocat etvpomen vplvtvyvtes.

43 Este em etenrvpueckv take enkvpvken cv hesaye-cetsket os; etvlwv cahmelikv e'kvn cv hayetsket os; este kerrvkatet cv'leecn svpvklvres.

44 Vc ohfvccvn pohakat vpakusen vm vpohicvkvres: tvleporvlket cv'leecn e svpvklecvkvres.

45 Tvleporvlket sumecet os; momet fekeket em ehketv yekcakat asossen yicet os.

46 Cehofvt hesaket likes; momen vn cvtot kvksvmhoyet omekvs: momen cv hesayeckv en Hesaketvmeset vrak-kuehocet omekvs.

47 Hesaketvmese est em pvleckvn vn hayat tat, momet etvlwv cahmelikvn cv'leecn svpvklecat,

48 Mvt ve vnrapvlke enkvpvken cv hesayecet os; henka, ve vnrvpen asvpvklat senhvlwen cv kvwapetsket os; este holwvyecat enkvpvken cv hesayecetsket os.

49 Monkv, Cehofv toyetskat, etvlwv cahmelikv vpvka-kit kvksvmkvn ce'mares, momet kvksvmkvn ce hocefkvn es vyvhikares.

50 Hesayeckv rakken em mekkon emet os; momet em vfehoyvte Tewen en honvpse esyoman, meyuksv-sekon vnokecet os.

ESVKVSVMKV 19.

Yvhikv Enhomahtv en *hafoyat*. Tewe es em Vksvsmkv.

HVLHAWAT Hesaketvmese en rakketvn kerkuecen, tek-tvnkat e'ne em vtotketvn hecicet os.

2 Nettvt opunvkvn nettvn em punayen, neret nak-kerretvn neren kerkuecet os.

3 Opunkvv sekou, empunkvv tis sekot os; en hake taken pohkekot os.

4 Momis en hake take ekvnvn hvmeccicet ayen, em opunkvv takeu ekvnv em eyuksvn oricvket omes; eme take em etenrvvvn escukohakvn hvsen en huericvtet os.

5 Mvt hokte epayvranat en nvthofv aosse omet ot, este-hunvnwv yekce temvrkv letkvrane es *afvckat* omet afvckat os.

6 Em vyetv hvlwat e yuksvn avtet omen, fulotke ayat mv em eyuksvn oret omes: momen en hiyyet naket em ehkekot os.

7 Cehofv em vhakv temvpoket omet, est em puyvfekvn ohfulecicet omes; Cehofv en kerkueckvt, mehenwet omet, hoporrenvkekan hoporrenvkecet os.

8 Cehofv nanvke komvtet estefeken afvceccicet, fvccvt omakes: Cehofv nak makvtet hvsatkuset omet, est en renakvn ohhvvyicet os.

9 Cehofv em penkvkvvt, hvsvtket omet, estofis aye emunkvt omen; Cehofv em fvceckv mehenwvket omet, esfackusen fvccvket omes.

10 Cvtokeunaplave *semuntvlen*, henka, cvtokeunaplave. sulke semuntvlen eyahocvre tayet omes; momen fo en cvmpe momen fo en cvmpe e hute a pvlakat sencvm-pvket omes.

11 Erohvtvlakat cem vtotkvt mvn es em vcahhonet omes, momen mv vfstetv ofvn feketv rakket oces.

12 Estimvt *em* etehoskakak kerre taya? *vm mutte* ehkven *vm* vkueyicet cv hvsvtecvs.

13 Momen ohvtvlakat mehevve kome *naorketv* enkv-pvken cem vtotkvn vcayecvs; vc ohfvnket ohmvkates; momof temvpoket omit, naorketv rakkat ohfvcevn vm mvtteket huerares.

14 Aeha, Cehofv, vn cvto momet cv nesv toyetskat, cv cukwv em opunvkv, momen cv feke em vkerrickvt cen renakv ehomvn es ece 'fvcecece tayet omvkekvs.

ESVKVSVMKV 20.

Yvhikv Enhomahtv en *hahoyat*. Tewe es em Vkvsvmkv.

CEHOFVT estemarketv nettv omof cem vpohicekvs; Cevpe en Hesaketvmese e hocefkv hvlwen, vcaken ce huericekvs.

2 Em escukohakv vcaakat aossen vnickvn ec ohtohtet, Sivr aossen ce yekcecekvs;

3 Cen nak emetv omvlkvn vkerricekvs, momet ohnekrickv e'metskan cenakuecekvs:

4 Ce feke em cyackv vcvkvyen ce'met, nake ohvkerricetskat omvlkvn esfvcecekvs.

5 Hesayeckv esvlaketskat es epn 'fvckvres, momet pun Hesaketvmese e hocefkv ofvn pun tvlelennvn svpvkleceyvres: Cehofvt nanvke em 'pohetskat omvlkvn esfvcecekvs.

6 Hiyomat Cehofvt em vfehoyvten hesayecaten kerris: e'nvkperv en yekce hesayecat eteropotten hvlwe tvlofv vcaakat aossen em vyoposkvres.

7 Escvlleckv-pvfnvn *em enhonrat* sasen, corakko *em enhonrat* sases, momis pumet Cehofv pun Hesaketvmese e hocefkv vnkvsameyet os.

8 Entaket potokaket, tvkpvlatket os: momis pumet akvwvpiket, fvccvn svpakleyet os.

9 Cehofa, pu hesahuecvs; huehkeyof, Mekkot pum vpohicekvs.

ESVKVSVMKV 21.

Yvhlkv Enhomahtv en hahoyat. Tewe es em Vkvsvmkv.

CEHOV *toyetskat*, mekkot cen yekcen es afvckvres, momet hesayeckv svlaketskat mvtawwvt es afvcke tares!

2 E feke em eyackvn emetskvtes, momet e cukhvrpe nak cem 'pohan enkvpvken hlvvtetskekates. Sela.

3 Esté nanvke es en herakan es vnrapetskekv; cvto-kunaplane mahhe kvtlvkv e'kvn ein ohlicetsket os.

4 Hesaktvn cem 'pohen, emetskvtes, nettv en sulke meyuksv-sekon etecvkpeyen.

5 Hesayeckv svlaketskat ofvn em vrakketvt rakkot os: rakkotv vrakketv tepakan oh wvkecetsket os.

6 Meyuksv-sekon esestafvceickvn hayetskekv: vpaketskat afvcketvn es afvcken hayetsket os.

7 Mekkot Cehofvn em enhonret omekv, momet Hvlwe Mahat em vnoeckv eteropotten vkueyihocekot huervres.

8 Ce'nket ce'nrapvlke omvlkv eshecvres: cen homecaken ce'nkvpervt eshecvres.

9 Cvpakketskof, rekkickv hute totkv fenke ocat omvken hayetskvres. Cehofvt, cvpvkktet omof, nokmelvkvres, momen totkv lokvkvres.

10 Em ette take ekvnv enkvpvken yvmahkuecet, e nerkv taken este en hopuetake vpvkakvte enkvpvken yvmahkuecetskvres.

11 Ece'nrvpen nak holwvken komakvtet ok: naken vkerricakvtes, mv momecvkeko tayat.

12 E'ra taken yefulecicvkvren hayetskvret ok, e turofv

take vnrvpen cem eccv-kotakse e fvkvn es emetetakuecetskvres.

13 Cehofv toyetskat, cen yekce ofvn ce kvwvpkekvs; momat yvhiket, cen yekcen vkvsvmeyvres.

ESVKVSVMKV 22.

Yvhikv Ennomahv en *hahoyat*: Iccler has Seha. Tewe es em Vkvsvmkv.

Vn Hesaketvmesē, vn Hesaketvmesē, estoman cv wihketske haks? *estomaten* vm vnicetv en hopvyen *hueret*, hihkvyat em opunvkv en *hopvyen hueretske te?*

2 Acha, vn Hesaketvmesē, nettvn huehkvyis, *vm* vyoposketskekos; momen neren vn cvyayvketv sekos.

3 Momis ceme, Eslevl vkvsvmkv vpvken liketskat, hysvtke toyetskes.

4 Pu'rkvlket cemen cem enhonravtes, momen hesahuecetskvtes.

5 Cemen ec ohhuehkaket, hesahokvtes; cem enhonravtes, momen vlsvkuehocekates.

6 Momis vnet cuntv toyit, este toyvkos; vlesketv est en *huerit*; este en homecke toyis.

7 Cv hecakat omvlkv v'vpelickaket os; e cukhvrpen weleksecakes; ekvn norotticaket os.

8 Cehofvn em enhonrvtes, ent hesayecekvs; emen es afvcket omekv, hesayecekvs, *makaket*.

9 Momis cemet hopuetakhuten a'vc ossicvte toyetskes: cvcke e hokpen *oh wakkvyof* enhonraren hayetskvtes.

10 Hopuetakhute aossvyan vteken ec oh wihokvyvtes; cv'cke e nvrke aossvyan vteken cemet vn Hesaketvmese toyetskes.

11 Vn hopvyen huyiretskvs, estemerketvt vwolet omekv; estit vnivv sekot omekv.

12 Wakkv-hunvntake sulket vm vfulotaket os; wakkv-

hunvntake yekcvke, Pesvn fullat, vm vfulotken e svpvk-lecaket os.

13 Este-papv nakselahlece hehke *omet* e cukwv taken rakken es vc oh hvwecaket os.

14 Uewv omet cv pvlakat os, momen cv fune omvlkv etetekkekv asossaket os: cv feke foneha omet cv 'nvco-fvn rekikes.

15 Vn yekce vrkvswv tvkocke omet kvrpēt omes; momen cv tulaswv cv nutvkhvn vlokpet os: momen elkv em mokken vwolicen cv hayetsket os.

16 Efv vm vfuloten, holwvyecvlke nvkastat e svpvk-lecaket omekv: cv'uke cv'le esyoman sekeyahkes.

17 Cv fune omvlkv vhonekvtye taves; mv holwvyecat cv hecet, es afvcket vc oh hecaket os:

18 Vm vccvken etekvpicet, vn kapv estit omvre esker-raket omes.

19 Momis cemet, Cehofv toyetskat, hopvyen huyirets-kvs: vn yekce toyetskat, vm vnictvvn lvpecvs.

20 Eslakv-cvpko enkvvpken vm puyvfekvvn hesayecet, encakvyan efv en yekce enkvvpken hesayecvs.

21 Este-papv e cukwv enkvvpken cv hesayecet, wkv semvnolvike e yvpe a vc ossicvs: momet vm vpohicets-kate!

22 Ce hoccfkvvn tecakkakvyvten en kerkuecares: este nvkastat em etenrvwvn ece 'kvsvmares.

23 Hesaketvmese em penkalatskat, kvkvsvmvkes; Cevpe en honvpse omvlkatskat vrakkuecvkes; momet Eslevl en honvpse omvlkatskat, em penkvkv ofvn svpvk-lvkes.

24 Estemerakakat em estemerketvt vmoskomekot huerekot, en homecekot; momet e turofvn em ehekot, momis ohhuehkof, em vpohicet omekv.

25 Vkvsvmkv es cem vlakvyat, nvkastetv rakkat ofvn,

cemen avtet omes: empenkvlakat ehomvn nanvke etem-
fvccetv vcacvke hayvyvtet fekares.

26 Eyaskakat homipet, fvcecvkvres: mv hopoyakat
Cehofvn vkvsvmkvres: ce feke taket meyuksv sekon
hesaket omekvs.

27 Ekvnyuksvlke omvlkvt vkerricet, Cehofvn oh fule-
cvkekvs; momen etvlwv cahmelikv en cuko-hvmecvlke
omvlkvt ce homvn tokkeket, ece 'rakkuecvkvres.

28 Ohmekketvt Cehofv enaket omen, etvlwv cahmelikv
ohfvnket, es em evpayvt omekv.

29 Ekvnv em *este* nehakat omvlkvt homipet, tokkeket,
vrakkuecvkvres: ekvnv em mokken vkhtvtpecat ehomvn
potokakvres, mv em puyvfekv wenaken vcayeceko tayat.

30 Este honvpset em vtotkvres; Pucasen opunvyecet
honvpse *yicvranat* en kerkuehocvres.

31 Yihcet, em fvccetvn, emet momecvten, este heckv-
kvranan en kerkuecvkvres.

ESVKVSVMKV 23.

Tewe es em Vkvsvmkv.

CEHOFV yvpelikvhecicvt vc vhecicvt os; naken v'nkusvp-
kekares.

2 Nanopkv lanan cv wvkecet os; uewv vfopke fekvpkv
oan cv yvpayet es vc ayet os.

3 Vm puyvfekv yohfulecicet os: fvccetv en nenucvl-
ken cv yvpayet es vc ayet os, e hocfvkvrakvn.

4 Henka, elkv em vpette em pvnen ropottvye estomis,
nak holwvke hvmkuis em penkvlvkares, cemet vc vpa-
ketsken, es cem fvyatk, momen es cem etekkekvt, mvt
v'mahlvptaket ok.

5 Cv homvn ohhompsetvn etetakuecetsket os; vc vnra-
pvlke ehomvn; cv'kv olefv nehan es vm vfeyetsken, es
vm esketvt es em pvlakat os.

6 Mehenwvn heromkv vnokeckv tepakat vn hesaketv nettv omvlkvñ vc vcvkvhoyvres; momen Cehofv en cukon meyuksv-sekon likares.

ESVKVSVMKV 24.

Tewe es em Vkvsvmkv.

EKNVNT Cehofv enake tes, momen es em fvcketvt; ekvnvt momen mv ohvpokat.

2 Emet uehvtkv ocakan ohlicet, uewv rakrvken ohhueri-cvtet omekv.

3 Cehofv em ekvnhlwlen estimvt ohcemkvre te? momen en liketv vcakan estimvt huervre te?

4 Mv este enke hvsythakan momen efeke hvsytkan ocet, chvperketvn em puyvfekcvñ ohkvwapckot, emvkerret etemfvccetv vcakan es etemfvccekatet.

5 Mvt ohmerkñ Cehofv avten en hecket, eme hesayeckv en Hesaketvmese avten fvccetvn en heckvres.

6 Eme hopoyvke estet, Cekvpe en *Hesaketvmese*, ce turofv hopoyakat, heyvt omakes.

7 Tvlofv em vhauke toyatskat, ce'kv taken kvwvpvkes, momen cuko 'mvhauke oce emunkv toyatskat, ce kvwvp-kvkekvs, momen Mekko vrakke likat eceyvres.

8 Heyv Mekko vrakkat estimv te? Cehofv yekce, yekcetv es fvckat, Cehofv horre tepokv ofv yekce mahat.

9 Tvlofv mvhauke toyatskat, ce'kv taken kvwvpvkes, henka, cuko mvhauke oce emunkv toyatskat, *mvn* kvwvpvkes, momen Mekko vrakke likat eceyvres.

10 Heyv Mekko vrakkat estimv te? *Suletawvlke* sulso-kat en Cehofvt *omes*, mvt Mekko vrakkat *omes*. Sela.

ESVKVSVMKV 25.

Tewe es em Vkvsvmkv.

CEMEN, Cehofv toyetskat, vm puyvfekcvñ ece 'kvwapis.

2 Vn Hesaketvmese toyetskat, cemen cem enhonrvyet os; vc vlisates: vc vnrapvlke vc ohfvniket ekvsvmah-kates.

3 Henka, ec ohhecet cem ehakakat hvmkuis vlsekares; mv nake omecicat sekon mvkerretvn es vtotkakakatslvkvres.

4 Cehofv toyetskat, cem vyetvn cv kerrvkuecvs; cen nenucvlken v'mvhayvs.

5 Cem mehenwetv ofvn cv yvpayet, v'mvhayvs, cemct cv hesayecetskat toyetskekv: ec oh hecet cem ehakin nettvt hoyvnet omekv.

6 Cehofv toyetskat, cem merkv heromvke, momen cen heromkv vnoeckv esfvcfakan vkerrievs, enhvteceskv seko vteken ocakvtet omekv.

7 Vm mvnettetv omof naorkakvyvten vkerricekot, vhakv tohwvlvpkvyvte ocakan vkerrihcetskvs: Acha, Cehofv toyetskat, cem vnoeckv vevkvyen, cen heretv vrahkvn ve vkerrievs.

8 Cehofvt here momet fvccvt omes; monkv vyetv ofvn naorkvlken emvhayvres.

9 Eyaskakusan vkerriekv hayetv ofvn em fvyatet, eyaskakusan em vyetvn emvhayvres.

10 Cehofv em vyetv, mv es em etemfvccetv em vhakv esyome vcayecakat ohfvccv ocat, omvlkvt merkv mehenwv tepakat omvket os.

11 Cehofv toyetskat, ce hocfvk vrahkvn vn naorketvn es vm wikvs, rakket omekv.

12 Este Cehofv em penkalat estimv te? mvn nene enhopoyvranan emvhayvres.

13 Em puyvfekvt heren likvres; momen en honvpset ekvnvn epucasvkvres.

14 Cehofv em etekerretv mv em penkvlakan vpaket os; momat em etemfvccetvn kerrvkuecvres.

15 Vn renakvt estofis Cehofvn vhece emunkvt os; cv'le sehkvnhetvn awolhuecvret omekv.

16 Vc ohfuliket, vm merrvs; cv pohyakuset, cv 'stemerket omekv.

17 Cv feke en nokketvt rakrvke haket os; Aeha, vm estemerketv ocakan ve ossicvs.

18 Vm estemerketv momen cv feknokketvn oh hecet, vn naorketv omvlkvn es vm wikvs.

19 Vc vnrapvlken hecvs, sulket omekv; momet enhomeckv holwvyecan es vn homecaket os.

20 Aeha, vm puyvfeckvn vcayecet, cv hesayecvs; vc vlisates, cemen ec oh letkikv.

21 Temvpoketv fvcæetv tepakat vc vcayecvkekvs, ec oh hecit ce 'mehakikv.

22 Aeha, Hesaketvmesē, Eslevl em estemerketv omvlkvn ossicvs.

ESVKVSVMKV 26.

Tewe es em Vkrsvmkv.

CEHOV toyetskat, vm fvccecv, etemvpoketv ofvn yvkapvyet ok: momet vm vkerrickv melohlekot Cehofvn em enhonris.

2 Cehofv toyetskat, vc vketecet es cv kerrvs; cv nvcofvn momen cv feken eskerrvkv.

3 Cem vnokeckvt vn renakv ehomvn ocet omen, cem mehenwetv ofvn yvkapvyet ok.

4 Este ehvperkvke vpakit likvkot omekv; momet este mvkerrvlke nvkaftan esceyvkares.

5 Holwvyeckv vtotkvke en nvkaftetvn en homecit, naorkvlken vpakit likvkares.

6 Hvsvtketvn cv'nken es okkosares, momet mcmēn cem altvn vsulotares, Cehofv toyetskat.

7 Momat vkvsvmkv emetv en haken pohken hayit, cem vtotketv estomahakat omvlkvn kerkucares.

8 Cehofa, cen cuko likan vnokecit, cen hvyayvke likan vnokecvyet os.

9 Vm puyvfekev naorkvlke vpvken vteloyekot, vn hesaketvn catv pvlatkv este-hunvntake vpvken vtelohtyetskvs.

10 E'nke ofv take holwvyeckvt ocen, holwvyeckv es feketv e'nvkpervt es fvcket os.

11 Momis vntat vm etemvpoketv ofvn yvkvpare; cv hesayecet, vm merrvs.

12 Typeksaten cv'let oh hueret os; nvkaftetv ocakan Cehofvn vkvsvmares.

ESVKVSVMKV 27.

Tewe es em Vkvsvmkv.

CEHOFVT vn hvyayvket omet, cv hesayeckvt omes; estimvn em penkvlare te? Cehofvt vn hesaketv en yekcet omes; estimvn em penkalet huerare te?

2 Holwvyecvlke, vc vnrapvlke vn horre esyomat cv 'navpeswvn lokvranet vc oh yicof, elentappet pvlatkvtes.

3 Suletawvlke sulke etohkvkat vc vnrvpen hvpon haya-ket o estomis, cv feket penkvlekares: horre etepokv vc vnrvpen kvwapke estomis, mv omof tis fekhvmket hue-rare.

4. Nak hvmken Cehofvn em 'pohvyvtes; mvn hopoyares; vn hesaketv nettv omvlkv Cehofv en cukon likaren, momat Cehofv herusan hecit, en cuko vcakat ofvn vpo-haren.

5 Cv 'stemerke nettv omof em escuko-hakv ehken vc vcayecet, em escukohakv ofv ehketv ocan vc ehvret ok; cv kvwahpet, cvton vc oh huericvres.

6 Momen hiyomat vm vfulotakat senhvlwen cv'kvt kvwvpkvres; momen em escukohakv ofvn afvcketv nake-metvn Cehofvn emvkares; yvhikares, henka, vkvsvmkvn Cehofvn es vyvhikares.

7 Cehofv toyetskat, vn haken es huehkvyof, vpohievs :
momet vm meriyet, vm vyoposkvs.

8 Cv turofyn hopoyvkes, *maketskof*, cv feke cem puna-
yet, Ce turofyn hopoyares, Cehofv toyetskat, kicet os.

9 Ce turofyn vm ehetskvs ; cvpvkktv ofyn cem vtot-
kvn em e fuliketskvs ; vm vnier toyetskvs ; cv hesäyeckv
en Hesäketvmese toyetskat, ve vtohkekot, v'nkvpahkets-
kvs.

10 Cv'rke cv'cke tepakat cv wikaket o estomis, Cehofvt
cv yvpayvres.

11 Cehofv toyetskat, cem vyetvn v'mvhayvs, momet
ve vnrapvlket omecicen nenuce tpeksan cv yvpvyvs.

12 Vc vnrapvlke nak komakat elecvn cv wihketskvs ;
akerrvlke laksakat momet holwvyeckv vhesakat ve vnrv-
pen akvwvpkvktet ok.

13 Cehofv en heretvn wenahokat em ekvnvn hecares,
komit, mehenwvn vkvsamvyet os.

14 Cehofyn oh hecet emehakvs : ce yekcekvs, momen-
ce fekhvmket omekvs ; henka, Cehofyn oh hecet emeha-
kvs.

ESVKVSVMKV 28.

Tewe es em Vksvsmkv.

CEHOHV toyetskat, ee ohhuehkares ; vn cvto toyetskat,
ve ohfvcevn hvcko pohekot huyiretskvs ; ve ohfvcevn
cvyayvket hueretsken omat, mv vksufkan vkhvtpece
omvye witvret ok.

2 Ec ohhuehkvyof, cv'nken cen cuko vcake ofv vcake
mahat vfvcevn kwvapvyof, vm mekusvpkv en haken em
vpohievs.

3 Holwvyecvlke, holwvyeckv vtotkvlke esyomat vpvken
etvn ve vkueyihcetskvs ; mvt em vwolicvlken herkvn
'sem punayakis, nak holwvket e feke taken vpiket omes.

4 Em vtotketvtake vevkvyen, momen nak momecakat en holwvyeckv vevkvyen emvks; e'nketake em vtotketv vevkvyen emvks; nake momecakvten pvlken fekvks.

5 Cehofv em vtotketvn moskomekot, e'nke nak momecakan stoskomvkekat omecicen tohtvrticekot, lekaflecures.

6 Cehofvt vksvsmket omekvs, vm mekusvpkv en haken em vpohicvtet ok.

7 Cehofvt vn yekcet, vn sevrnvkvvt omes; cv feket em enhoniren, vm vnicet os; monkv cv feke afvcke estvmahet os, momen es vn yvhiketvn es vksvsmares.

8 Cehofvt en yekcetv taket omet, em vfekvte hesayeckv tohopke yekcat em ocet omes.

9 Cem esten hesahuecet, pucasetskat ohmerrvs: momen yvpelikvhecicv omet vhecicet, meyuksv-sekon kvwvvpvks.

ESVKVSVMKV 29.

Tewe es em Vksvsmkv.

YEKCAKAT e'ppucetake toyatskat, Cehofvn emet, Cehofvn vrakketvn momen yekcetvn emvkes.

2 Cehofvn e hocckv vrakketv emhoyvre tetayan emvkes; efcke hysvtketv en herusetvn Cehofvn es vrakkuecvkes.

3 Cehofv en haket uewv *sulkan* oh ocet os: rakkety en Hesaketvmese tenetket omes; Cehofvt uewv *sulkan* *oh tenetket os*.

4 Cehofv en hake yekcet omes; Cehofv en haket rakkety es fvetket os.

5 Cehofv en haket vcenv kvceyet omes; henka, Cehofvt vcenv Lepenvnen ocakan wokucet os.

6 Momet wakuce omen taskvkuecet, Lepenvne Selevne tepakat wakv semvnole mvnette omen taskvkuecet os.

7 Cehofv en haket totkv fenken tekvpicet os.

8 Cehofv en haket vnrwvn fvmoyicet os; Cehofvt Ketes vnrwvn fvmoyicet os.

9 Cehofv en haket eco-hoktvken kayvkuecet, etovlkan rohkaken hayet omes; momen en cuko vcatat ofvn este vtekat *Cehofv* em vrakketvn opunvyecet os.

10 Cehofvt uelauke-rakko omof *Mekkot* likvtes; henka, Cehofvt meyuksv-sekon *Mekkot* liket omes.

11 Cehofvt em esten yekcetvn emet, Cehofvt herkvvn em esten es ohmerrvres.

ESVKVSVMKV 30.

Esykvsvmkv momet Esyvhiketv Cuko Hesaketvmese embhof yvhihokvte.
Tewe es em *Vksvsmkv*.

CЕHOFV toyetskat, ece 'rakkuecares, a cv kwahpet, ve vnrapvlke ve oh afvckvken hayetskekatet ok.

2 Cehofv vn Hesaketvmese toyetskat, ce ohhuehkvyvtes, momen cv cvfeknicetskvtes.

3 Cehofv toyetskat, vm puyvfeckvn elkv hute aossen kwapetskvtes: vksufkan vkhtvpkvkaren wenaken ve vcayecetskvtes.

4 Em vnoeckakat toyatskat, vkvsvmkvn Cehofvn vyvhi-kvkes, momet e hocckv vcakan vkvsvmkvn emvkes.

5 En cvpvkktvt vkocoknusen ocet omes; en heromkv ofv hesaketvt oces: turopusvv pvlvtketvt oce munken ohhvvtke witvres, momis momof afvcketvt *vlaket* os.

6 Vntat, estonkon likvyof, Estofvn ve vkueyihohcekos, cv feke ofvn makvyvtes.

7 Cemet, Cehofv toyetskat, cen heromkv eteropotten vm ekvnhlwe yekcet hueren hayetskvtes: ce tufovn ehetsken, cv penkvle tates.

8 Ec ohhuehkvyvtes, Cehofv toyetskat, momet enkusvp-ktvn Cehofv en hayvyvtes.

9 Vksufkan vkhvtapkyof, cv catvt naken lopice haks?
ekvnnv em mokkat ece 'kvsvmvre te? mvt cem mehen-
wetvn kerkuecvre te?

10 Cehofv toyetskat, pohet, vm merrvs: Cehofv toyets-
kat, vm vniect omvs.

11 Vn waketvn opvnkn vn hayetskvtes; vn sukev
hakvn vm enrecohpet, afvcketvn es cv wvnayetskvtes:

12 Es *vm* kvsvmkvt cvyayvkekot, kvsvmkvn ecc
'yvhikvren. Cehofv, vn Hesaketvmese toyetskat, estofis
meyuksv sekon kvsvmkvn ce'mares.

ESVKVSVMKV 31.

Yvhikv Enhomahtv en *hahoyat*. Tewe es em Vksvmkv.

CEHOFV toyetskat, ec ofvn vm ehketvn hayvyet os: vc
vlisates, meyuksv-sekon: cem fvccetv ofvn cv hesayecvs.

2 Ce hvckon a vm wiyyvs: lvpkusen cv hesayecvs:
cvto yekce vn hueret, cuko tohopke cv hesayeckvn
omvs.

3 Cemet vn cvto momet vn tohopke toyetskekv; monkv
ce hoccfkv vrahkn cv yvpayet, vm fyvvtvs.

4 Senkvnhetv ehken vm etetakuecakovten a vc ossicvs;
vn yekcetv toyetskekv.

5 Ce'nke ofvn vm puyvfekcvn *cem* wikis; Cehofv,
mehenwetv en Hesaketvmese toyetskat, pvlken cv nesets-
kvтет os.

6 Mv ehvperketv laksvke vrakkuecakan enhomecis;
momis Cehofvn em enhonrvyet os.

7 Cem vnokeckvn es vc afvcket, vc afvcke here tares:
vm estemerketvn hecet, *vc* vnrvpkv ocakof, vm puyv-
fekcvn kerretskvtes:

8 Momet *vn* horre e'nke ofvn vm vkhottekot, cv'len
taphaten sehoyicetskvtes.

9 Aeha, Cehofv toyetskat, vm merrvs, estemerketv ofvn

likikv: feknokketvt omecicen cv turwvt yvmahket os, *henka*, vm puyvfekev cv'na tepakateu.

10 Vn hesaketvn feknokketvt yvmahkuecen, vm ohrolo-pen hihketvt yvmahkuecekv: vn holwvyeckvt omecicen vn yekcet sumiken, cv funet yvmahkvket os.

11 Vc vnrapvlke omvlkv omecicen vlesketv cv haket os; *henka*, vm vwolicvlke ehomv mahkvku, momet vm etekerhoyetv ehomv nake penkvlhoye tayat: fettvn arin, cv hecakat vm pefatkvtes.

12 Este elvte vkerrihoceko omit cv hoshoyet os: nakv-cvnmkv tvkocke omit omis.

13 Este sulkat holwvken vc opunvyecaken pohvyvtet ok, estvmv estomis penkvkv oten: vc vnrvpen etemopunvyecakof, vn hesaketv sumecicetvn komet vkerricakvtes.

14 Momis, Cehofv toyetskat, cem enhonrvyet os: cem et vn Hesaketvmese toyetskes, makvyet os.

15 Vm oketv ce'nke ofvt ocakes: vn horre e'nketake enkvvpken cv hesayecvs, vc assecakaten enkvvpken.

16 Ce turoftv cem vtotkv oh hvyvyicekvs; cem vno-keckv ofvn cv hesayecvs.

17 Cehofv toyetskat, vc vlisates, ec ohhuehkvvyvtet ok: holwvyecakat vlsvkekvs: elkvhute ofvn cvyayvkekvs.

18 Cukhrpe laksakat punayeko taye hkvkekvs; mv, ekvwmet ekvsvmkv enhomeckv tepakat es opunayet, este facevlke vnrvpen opunvyecakat.

19 Cen heretv, mv cem penkvlakat en hericetskvte mvtawwt rakk et os, este e'ppucetake ehomvn mv cem enhonrakat em vtotketskvtet!

20 Estvpaketskat ohrvnkvt *omen*, este mv *vnrvpen* etemopunayakat enkvvpken mvn es ohranetskvtes; tulaswv ctehvnkv enkvvpken escukohkv ofvn vcayecvketksvres.

21 Cehofvt vkvsvmkekvs, tvlofv yekce ofvn em vnokeckv estomahan es vc vfastvtet ok.

22 Vnet on omat, vyvkhvmetv ofvn opunayit, cen renakv ehomv enkvpvken es vn tvcket os, makvyvtes: mome estomis ec oh huehkvyo, vm mekusvpkv en haken em vpohicetskvtes.

23 Cehofvn vnokecvkes, em vnokeckvke omvlkatskat: este heromakat Cehofvt vcayecet, mv ekvsvmkv es momecat esfvcken em feket os.

24 Yekcet omvkes, momen ce feke taket fekhvmetvn ocvkekvs, Cehofvn oh hecet e'mehake omvlkatskat.

ESVKVSVMKV 32.

Tewe es em Vksvnikv. Maskel.

Mv *este*, en naorketv es em wiktven, en holwvyeckv *em* ohrvnkvten en heret os.

2 Mv este-hunvnwv, Cehofv holwvyeckv em oh vker-icekon, em puyvfeckv ofv mvkerretv sekate, en heret os.

3 Punayvkot arvyof, hihkvy munken nettv hoyanat omecicen cv fune vhassvke hakytes.

4 Nettvn nereu ce'nket vc oh honnet omvtet ok; cv'napeswv hiyo en kvrpstv haket os. Sela.

5 Vn naorketv ce homvn kerkuecit, vn holwvyeckvn ehvkatet os; vn holwvyeckvn Cehofvn en kerkvkuecares, mahkin; vn naorkety en holwakan v'nkvpvyecicetskvtes. Sela.

6 Heyv vrahkvn emekusapv vtekat ce hechoye taye oketv omof ce mekusvpekvs: mehenwvn, uelauke rakrvket kvwapkakof, oricvkekares.

7 Vm ehketv toyetskes; estemerkv enkvpvken vc vcayecetskvres; hesayeckv esyvhi ketv 'svm vfulotetskvres.

8 Ce mvhayit, vyetv ayvranetskan cen kerkuecares: cv turwv es ec oh hecit, ce mvhayares.

9 Corakko monkat corakkopihkv hoporrenkv ocvkekat omet ohmatskvs; mv e cukwv take cuksakky, cvto

momen cuksakkv fvkv es hlvtkvranet os, ece 'wolicvke-karen.

10 Feknokketv sulket holwvyecakat em ocvket os: momis Cehofv em enhonrat merkvt em vfulotvres.

11 Este faccvlke toyatskat, Cehofv ofvn afvcket, afvckvkes: momen ce feke take ofv fvccvke omvlkatskat, afvcketvt omeecicen afvcket huchkvkes.

ESVKVSVMKV 33.

ESTE faccvlke toyatskat, Cehofv ofvn afvcket yvhikvkes, este faccvket vkvsvmkvkvre momvre heret omekv.

2 Kervlvn hayecet, Cehofv vkvsvmkvn emvkes; eshayeckv fvkv pale ocat hayecet, vkvsvmkvn vyvhikvkes.

3 Yvhiketv mucvsen 'svyvhikvkes; eslopicuset en hake yekcen hayecvkes.

4 Cehofv em opunkv fvccvt omen, em vtotketv omvlkv mehenwetv ofvn momecet omekv.

5 Fvccetv momen fvceckvn vnokecet os; ekvnvt Cehofv em vnokeckvn es fvcket os.

6 Cehofv em opunkv eteropotten hvlhawat hahakvtes, momen hvlwe ofv sulsokat omvlkv e'cukwv vhesaketv eteropotten.

7 Uehvtkv uewv ocakan nake vtelope hvlwe omen etohvteloyet, laulakan herickv-cuko ofvn hericvket os.

8 Ekvnv omvlkv Cehofv em penkvlvkekvs; yvmv ekvnv vpokat omvlkv omen em penkvlvkekvs.

9 Emet opunahyen, haket on; mahken, yekcen huervtet omekv.

10 Cehofvt etvlwv cahmelikv ohvkerricakat ehvperken hayet os; etvlwv cahmelikv em vkerrickvtake estometv sekon hayet omes.

11 Cehofv em vkerrickvt estofis yekcet hueren, e feke

nak komat estehonvpse erhonvpsetv omvlkv etehoyvnen yekcet hueret omvres.

12 Mv etvlwv en Hesaketvmese Cehofvt omat, momet mv este eme mahusat epucasetv Cehofvt enhopoyvkvte, en heret omes.

13 Cehofvt hvlwen avfvnnaket omes; este en hopuetake omvlkvv hecet os.

14 En liketv avfvnnaket, ekvvv oh vpokat omvlkvv hecet os;

15 Mv omvlkv e feketaken hahicet, em vtotketv omvlkvv vketecet omes.

16 Mekko suletawvlke en sulkat etehoyvnen hesayehocat sahsekos; este-hunvvnwv yekcat en yekce rakkat etehoyvnen hesahokekot os.

17 Corakkot esohfvnketv ohfvccv ehvperkvv omet, en yekce rakke etehoyvnen *este* estomen hesayehcekot os.

18 Hecvs, Cehofv en renakvt em penkvlakat oh ocen, em vnokeckvt hopoyakaten oh oces:

19 Em puyvfekcv elkv enkvvpken hesayecet, elauko omof hesahcken vcayecvret.

20 Pum puyvfekvt Cehofvn e'mehaket os; emet pum vnckv momet sevrnnkv punaket os.

21 Pu feke emen es afvckvret ok, e hocefkv vcakaten em enhonreyet ok.

22 Cehofv toyetskat, cem merkvv ep oh-ocekvs, cem enhonreyat vevkvyen.

ESVKVSVMKV 34.

Esokvsvmkv Tewe coyvte, Epemelek ehomvn hoporreneko e omecet, mvt vtobliken, enkvpakvte omof.

OKETV estomis omvlkvv Cehofvn vkvsvmares; cv cukwvt em vkvsvmkvvn opunaye munkv tares.

2 Vm puyvfekvt Cehofvn es ekvsamet opunayvres; cyaskakat pohhet, afvckvke tares.

3 Vc vpaket Cehofvn vrakkuecet, etohkviket e hocefkvn hvlwecvkeres.

4 Cehofvn hopoyvyvtes, momen vm vyoposiket, vm penkvikv omvlkv vc ossicvtet os.

5 Oh hecavtes, momen *e turofheckv take* hayvyavtes, momen e turofv taket vlsvkekares.

6 Heyv este estemerrat huehkvtes, momen Cehofvt em vpohicet, em estemerketv omvlkv aossen hesayecvtes.

7 Cehofv em penkvlakat em encel vfulotke hvpon hayet, hesahuecet os.

8 Eskerret, Cehofv heret omen kerrvkes; estehunvnwv em enhonrat en heret os.

9 Em vnokeekatskat, Cehofvn em penkvivkes, em penkvlakat enkusvpketv en sekot omekv.

10 Este papv mvnettakat nake enkusvpket, elawkvvres, momis Cehofv hopoyakat nake here estomis enkusvpkekares.

11 Hopuetake toyatskat, ahwet vm vpohievkes: Cehofv em penkvikvn ce mvhayvkares.

12 Este-hunvnwv hesaketvn eyacet, heran hecvret, nettv *sulkan* vnokecat, estimvt o haks?

13 Ce tulaswv holwakat enkvvpken vcayecet, ce cuk-hvrpe mvkerretv opunkv enkvvpken vcayecvs.

14 Holwakan enkvpahket, heran momecvs; herkv hopoyet, vcvkvyvs.

15 Cehofv en renakvt este faccvlken vketecet, e hvckot en huehketv taken vketecet os.

16 Cehofv e turofv holwke momecakan vnrvpet omes, ekvnvn snvcomvn vkerrihocekaren hayvret.

17 *Faccvlket* huehkaken, Cehofvt em vpohicet, em estemerketv omvlkv asossicet omes.

18 Cehofvt mv este efeke kvcke ocakat em vwolet, mv puyvfekev kvncvpuse ocakan hesahuecet os.

19 Este fvccakat em estemerketv sulket omakes, momis Cehofvt mv omvlkvn asossicet omes.

20 E fune omvlkvn vceayecen, mv hvmkis kvcekeot os.

21 Nak holwakat holwvyecvn elecet os, momen este faccv en homecat ohfvecehocvres.

22 Cehofvt em vtotkvke em puyvfekvn pvlken neset os, momen emen em enhonrakat hvmkis ohfvecehocvres.

ESVKVSVMKV 35.

Tewe es em Vksvsmkv.

CEHOFTV toyetskat, mv cv tenrvpuccakat etenrvpucevs; mv ve vnrven tepoyakat vnrven tepoyvs.

2 Sevrnvkv momen sevrnvkv-rakkon hvlahtet, vm vnicetskvret ahuervs.

3 Momet cufunfvksen aossihcet, mv ve assecakat vnrven nenen vkhottvs: vm puyvfekvn em punayet, Ce hesayekv toyis, kievs.

4 Mv vm puyvfekv hopoyakat vlsvke hahken, vlesketvn en hayvkhoyekvs; mv vn holwakvren vkerricakat pvlken fulecihocet, vlesketvn en hayvkhoyekvs.

5 Nak en tvleesse hotvle ehomv *vtohkat* omet omvkekvs, Cehofv em encel vtohtet vpeyecicen.

6 Em vyetv taket yomucket, tenaspet omekvs; momet Cehofv em encel assecen.

7 Naket omecice sekon em ekvnusufke taken senkvnhetv *vk* vm ehakvtet ok; nake omecice sekon *uksufkan* vm puyvfekvn en korrakvtes.

8 Kerreko munken sumecickvt oh vlvkekvs, momen senkvnhetv ehvtet eme mahusan esekvs; mv sumecickv mahusan vk lvtkekvs.

9 Momen vm puyvfekvt Cehofv ofvn afvckvres; hesayekv est em ocan es afveke tares.

10 Cehofa, ceme omat estimvt like haks? mv este este-merran yekcetv es emuntalat enkvvpken hesayecet, henka, estemerre moinen enkusapkan svpenkvlecat e'nken ossicat, cv fune omvlkv makvkvres.

11 Akerrvlke fvccvkekat akvwpkaket os, nanvke kervkan vm 'pohaket os.

12 Holwakan heran vyoposken fekaket os, momat enkusvpketvt vm puyvfekcvn oh vlvket os.

13 Momis vnet on omat, entaket enokhokof, vm vccvke sukcvhakvt omvtes; eelvweckv vm puyvfekcvn es este-merricvyvtes; momen vm mekusvpkv cv hokpe mahusan oh fulkvtes.

14 Vn hesset omet, monkat tecakkvyvte tis omit arvyvtes: *este* e'cke oh wakat omit waket, cunekit arvyvtes.

15 Momis vnet cv 'lentappof, afvckvket e vtelayakvtes: vhakv-kacvlket vc vnrvpen e vtelayakvtes, momen kerrv-kates; fekhonnekot cv selahlecaqvtes.

16 Vpelkv-hayvlke hompctv-rakkon fulle omvket e nuten 'svc oh etetekkakvtes.

17 Pucase toyetskat, en hofune estomomusen *heyvn* hecetskvre te? en sumecickv take vm puyvfekcvn a vc ossicet, cvnake hvmkusan este-papv enkvvpken hesayecvs.

18 Nvkaftetv rakke ofvn kvsvmkvn ce'mares: este sulkat vpvken ece 'kvsvmares.

19 Fvcceko vc vnrvpakat vc oh afvckahkates; naket omecice sekou vn homecakat eturwvn mesetticahkates.

20 Herkvu opunahoyekot, momis este ekvuv ofv mahlvptkvke vnrvpen opunkv mvkerrakan vkerricvket omekv.

21 Momet e cukvv taken vc vnrvpen rakken hvwecakvtes; Es en lopic, es en lopic, pun reuakvn es hehcës, makakvtes.

22 Cehofv toyetskat, cemet hecetsket os: cvyayahketskvs: Pucase toyetskat, vn hopvyehcetskvs.

23 E nekeyicet, vm fvcceckvn ahonehcet, nak vm fvccehcovre vrahkvn ahonecvs, vn Hesaketvmese, momet cv Pucase toyetskat.

24 Cehofv, vn Hesaketvmese toyetskat, cem fvccecv vevkvyen vm fvccecv, momen vc oh afvckahkates.

25 Efeke take ofvn, Es lopic, momēn pu yacet os, makahkates: Nokmeleyvtes, makahkates.

26 Vn holwakat es afvckakat etohkviket vlsakuse hahket, vlesketvn en hayvkhoyekvs; mv vc vnrvpuece e hvlwecakat vlesketv momen hocfkv hopvnketvn vchoyvkekvs.

27 Nake vm fvcceat es afvckakat, afvckaket ahuehkvkeks: momet Cehofv, mv em vtotkv en lopickv es afvckat, vrakkuehocckvs, makake emunkvt omekvs.

28 Momen cv tulaswvt cem fvccecv *momen* ece 'kvsvmkvn onaye munken nettvt hoyvnrres.

ESVKVSVMKV 36.

Yvhlkv Enhomahtv en *hahoyat*. Cehofv em vtotkv Tewe es em *Vkvsvmkv*.

Estē holwvyecv en naorketvt cv feke ofvn opunayet, En renakv ehomv Hesaketvmese em penkvkv sekot os, maket os.

2 *Hesaketvmeset* vn naorketvn eshecckot en homecekares, komet, eme mahusať en renakv ehomvn e emahlvpatet omekv.

3 E cukwv em opunvkvt holwvyeckv mvkerretv tepakat omakes: hoporrene vretvn *momen* here momeckvn wiktet os.

4 En topvn wakket, holwvyeckvn vkerricet os; vyetv herekon e huericet os: nak holwakan en homecckot os.

5 Cehofv toyetskat, cem vnokeckv hvlhawan oces; cem mchenwetvt sutvn *oret* omes.

6 Cem fvcctvt Hesaketvmese em ekvnn hvlhawat omet os; cem fvcceckvt uehvtkv rakkēt omakes: Cehofv toyetskat, este momen nak wenahokan vcayecetsket os.

7 Hesaketvmese toyetskat, cem vnokeckv mvtawwvt vcaket os; momat este en hopuetaket ce ttrpv em vpette clecv ehketv heren eshecaket omes.

8 Nchetv cen cuko ocan esfvcken es fvcecvkvres; momen cem afvckvt ocakat em uerakkon es eskvkuecetskvres.

9 Hesaketv uekiwv ece 'pakekv; cen hvayvke ofvn hvayvken heceyet os.

10 Aeha, este ce kerrakat cem vnokeckvn em vyecicet, efeke ofv fvccakat cem fvcctvn em vyecicvks.

11 Ekvsvmkv elet vc vnrvpen vlahkates, momen este holwvyecat e'nket vc vtohikates.

12 Mvn holwvyeckv vtotkvket pvlatkvtet os: tvkplvt-hoyvtet on, asvpvkletv umvkekares.

ESVKVSVMKV 37.

Tewe es em Vksvkv.

HOLWVVECVLKE es e naorihcetskvs, momet holwvyeckv vtotkakāt em vleskahpetskvs.

2 Pvhe omēn lvpken wocuthoyen, nak lane omet yuknvkvret ok.

3 Cehofvn em enhonret, heren momecvs, momet ekvnn liket, em mehenwetvn 'se hompicetskvres.

4 Cehofv ofvn e afvcecivsv, momen ce feke em eyackvn ce'mvkvres.

5 Cem vyetvn Cehofvn em wikvs; momet emen em enhonrvs, momen emet sohfvcecvres.

6 Momet cem fvcctvt hvayvke omēt aossvren hayet, cem fvcceckvn fvccvlike omen hayvres.

7 Cehofv ofvn fekapet, momis komet em ehakvs: este

nak omvl heren em ayat ohfvccvn 'se naorihcetskvs; inv este nak holwvhoken momchocvren em vkerrickvn habyet. sohfvcecat omecicen 'se naorihcetskvs.

8 Cvpvkketvn wiket, enhomeckvn enkvpvkvs: nake estomis 'senaorihcetskvs; holwvke *momeckv* tvlken *oh ayet omekv*.

9 Holwvyecvlke warhoyen, momis Cehofvn oh hecet e'mehakakat, mvt ekvnvn epucasvkvret ok.

10 Oketv kocuknusat hoyanof, holwvyecvt sekaret ok: momen, likvt en heren vketecetskis, sekares.

11 Momis eyaskakat ekvnvn epucaset, herkv es em fvcketvn 'se afvcecienvkres.

12 Este holwvyecvt este faccv vnrvpen nanvken ohvker-ricet, e nuten es oh etetekket os.

13 Pucaset vpelicet os, en nettvt vlvkvrnan hecet omekv.

14 Holwvyecakat estemerrvlke nake enkusvpkakat esyoinan tvkwiket, mv vyetv ofv fvccvn *yvkvpakan* psvtvkvret eslafkv-cvpkon achset, momet em eccvko-takse taken kunhicaket omis,

15 Em eslafkv-cvpko taket e feke mahusan sekeyen, em eccvkotakse taket kvcekvres.

16 Estomuse este faccv ocat holwvyecvlke sulke en naksuleckv es en heret os.

17 Holwvyecakat e sakpv take kvceken, momis Cehofvt este fvccakan hylatet omekv.

18 Temvpoke fullat en nettv taken Cehofvt kerret os, momen nake epucasakat meyuksv-sekon ocvres.

19 Oketv holwakat omof vlsvkekot, elauko nettv omof fvcecvke tares.

20 Momis holwvyecakat sumhoket os: momen Cehofv vnrapvlket yvpelikuce e neha omvket os: sumeces; ek-kuce hahket, sumecet os.

21 Naorkvt est em pahlet, pvken fekeket os; momis este faccvt herome emunket nak estemet os.

22 Mv *Cehofv* ohmerrvtet ekvnvn epucasaken, mv ohtvhikvten warhoyvres.

23 Cehofvt este-hunvnwv ele vwiketvn yekcicet os, momet em vyetvn es afvcket os.

24 Latke estomis, tvkwihoke mahet omekares, Cehofvt e'nken hvlattet ok.

25 Cv mvnette arvyvtet, momet hiyomat vc vculet os, momis este faccvn wihoken hecvkot, en honvpset tvklike vpohaken hecvkates.

26 Estofis est en heromet, est em palet os: momen en honvpsen ohmerkvt oh ocet os.

27 Holwakan enkvpaket, heren momecvs; momet estofis liketskvres.

28 Cehofvt fvcceckvn vnokecet, em vnokeckakan wikekot omekv; meyuksv-sekon vcayecvkhoiet os; momis holwvyecakat en honvpsen warhoyet os.

29 Este-faccvt ekvnvn pucaset, mv ofvn meyuksv-sekon likvres.

30 Este-faccv e cukwvt hoporrenkvn opunayet os; nomen e tulaswvt fvcceckvn opunayet os.

31 En Hesaketvmese em vhakvt e feken vpiket omen, e'le-vwiketv hvmkuis elentapiyekos.

32 Holwvyecvt este-faccvn vketecet, elecetvn hopoyet os.

33 Cehofvt e'nke ofvn wikeket, em fvccehocof ohfvccecekares.

34 Cehofvn oh hecet, e'mehakvs, momet em vyetvn vfvstvs, momen ekvnv epucasetskvren ce hvlwecvres; holwvyecakan warhoyof, *emahlvputket* hecetskvres.

35 Holwvyecv yekcetv rakke ofvn hueret, eto lane vkuehoyvte seko here honte omet e pvticen hecvvytes.

36 Momis sumkvtes, momen hecvs, sekates: henka, hopoyvyvtes, momis heckeko tayvtes.

37 *Este* temvpokan vketecet, *este* facevn hecvs, *mv* este-hunvnwv em eyuksvt herkvt omekv.

38 Momis vhakv-kacvlken etohkviken yvmahkuehocvres; holwvyecakat em eyuksvn,warkvres.

39 Momis este-facevlke hesayeckvt Cehofv avtet os; estemerketv oketv omof em vrvnaketv yekcet os.

40 Momen Cehofvt em vnicet, hesahuecet os: holwvyecvlke *e'nke taken* asossicet, hesahuecet os; em enhonrvket omekv.

ESVKVSVMKV 38.

Tewe es em Vkvsvmkv, vkerricepueckvn.

CEHOFV toyetskat, cvpvkkt vm vschekot, cen cvpvkktv hiyyat ofvn cv 'stemerriheetskvs.

2 Cem eccvkotakse en ret cv sekehyet, vfekhonnaken, ce'nket yekcen vc ohwetenket omekv.

3 Cvpakketskat omecicen cvfeknetvt cv 'navpeswv ofv sahsekos; momen vn naorketvt omecicen fekvpkvt cv fune ofv sekos.

4 Vn naorketvt cv'kv onvpvn kvwapkekv; nake karon-hoyvre honne mahat omet, en honnet vc ohfvnket os.

5 Cv hoporrenekatet omecicen rukafkv es cv tonufkvt fvmpepet okumvket os.

6 Vn nokket, tayen cv potoket os, wakvyet emunken nettvt hoyanet omekv.

7 Cv tetackv nekretv es fvcket omen, cv 'navpeswv ofv cvfeknetv sahsekot omekv.

8 Cv yekcekot, tayen cv tonufket os: cv feke fekherekat omecicen hihkvvytet os.

9 Pucasē, vm eyackv omvlkv ce homvn oces; momen hihkvyat cem ehkekot os.

10 Cv feket tasken, vn yekcetvt vc vnahet os; vn renakv tisem en hvyayvke tat v'nkvpaket os.

11 Vc vnokecvlke vn hessvlke esyomat vn nokkickv en hopvyen svpaklet os.

12 Mv vn hesaketvn hopoyakateu *cv'sukvret* senkvnhetvn etetakuecaket os; momen vn nokkickvn hopoyakate nanvke estenaoricvke tayan opunayet, mvkerretvn vker-ricaken nettvt hoyanet omes.

13 Momis vnet, este hvcko-poheko omit pohvкот os; momet este punayeko taye e cukwv hvweceko omēt omis.

14 Henka, este-hunvnwv poheko, momen mv e cukwv ofv opunvkv es est em vyoposketv seko omēt omis.

15 Pucase vn Hesaketvmese toyetskat, vm vyoposkvs, cemen, Cehofv toyetskat, cem enhonrikv.

16 *Opunayit*, Vc oh afvckabhkates, cv'le en tenaspof, vc vnrvpen e rakkuecahkates, makikv.

17 Cv cekunnvranusin, cv feknokkat cv homv oce mun-kvt omekv.

18 Vn holwvyeckvn kerkuecīt, vn naorketvn cv feken es nokkicareт okv.

19 Momis ve vnrapvlke tahopket omet, yekcvket omes; momen naket omecice sekon vn homecakat sulket omakes.

20 Holwakan herat vyoposken emakat vc vnrapvlke hahakes; nake heret oman vcvkayikv.

21 Cehofv toyetskat, cv wihketskvs; vn hopvyehcets-kvs, vn Hesaketvmesē.

22 Pucase, cv hesayeckv toyetskat, vm vnickvn lvp-cicvs.

ESVKVSVMKV 39.

Yvhlkv Enhomahtv, Ceturvne en *hahoyat*. Tewe es em Vkvsvmkv.

Vm vretvn vketecares, cv tulaswvn es naorkvkaren: holwvyecvt cv homvn arof, cv cukwvn cuksakkuecvye tares, makvyvtes.

2 Cryvyahket, opunayvko hahkit, nak berat tisem e en hvlait, opunayvkates, momen cv feknokketvt tekyvmke tates.

3 Cv feke vc ofvt hiyye haket os; vkerricvyof totkvt etikes: *momof hummakit* cv tulaswvn es opunayvyet os:

4 Cehofv toyetskat, vn *hesaketv* em eyuksvn cv kerrepuecet, vn nettv em vhopakv naket omen, cv kerrepuecvs, estomvteken vn yekce sekan kerraren.

5 Hecvs, vn nettv estenke en taphe omen hayetskvtes; vm vculkv ce homvn nake-toko omet os: mehenwvn este vtekat en hueretv here mahat to estomis, ehvperketv tvlket os.

6 Mehenwvn este vtekat heckv ehvperkvn es yvkapet os: mehenwvn ehvperkvn fekhervkeko haket os; naksulecet, estimvt cvwvranaten kerrekot os.

7 Momen hiyomat, Pucase toyetskat, naken e'mehakvya? vm enhonrkv ec ofvt os.

8 Vn naorketv omvlkv enkvpvken cv hesayecvs: hoporenekvke em en tvkleckvn cv hahyetskvs.

9 Punayvkot omit, cv cukwvn hvwevcvates, cemet momocetskvttet ok.

10 Cv 'stemerricetskan vm vkueyicvs: ce'nke es cv nasketskat etehoyvnen cv yvmahke haket ok.

11 Este em vsehet holwvyeckv vrahkvn estemerricetskof, sukehtv omet en herusetv yvmahkvren hayetsket os: mehenwvn este vtekat ehvperketvt os. Sela.

12 Cehofv toyetskat, ce mekusapvyan em vpohicet, ec

ohhuchkvyan ce hveckon vwiyyvs: cv turopuswv pvlatkan
cvyayvket huyiretskvs: cv'rkvlke tate omvlkv omet, este
kerkekot, tvleporvt ce homvn huerikv.

13 Acha, yvmvn enkvpakit, seko hakvko munken, yek-
cetvt ve oh fulkvren vm merrvs.

ESVKVSVMKV 40.

Yvhikv Enhomahtv en *hahoyat*. Tewe es em Vksvsmkv.

Momis komet Cehofvn e'mehakvyvtes, momen cuneket,
huehkvyan em vpohicvtes.

2 Vksufke penkvkv es fvcke momen fakke vklewvhe ve
vkossiheet, cv'len cvton oh sehoyihcet, cv'le vwiketvn
yekcvkuecvtes.

3 Momet esyvliketv mucvse, pun Hesaketvmese vkv-
svmkvn, cv cukwvn vpikvtet os; sulket hecaket, penkvlv-
kvres, momet Cehofvn em enhonrvkvres.

4 Mv este Cehofvn em enhonrvkn hayet, ekvsvmakat
momen mv fiyiket, lyksetvn vevkvpeyakan vrakkuecekat
en heret omes.

5 Cehofv vn Hesaketvmese toyetskat, cem vtotketv
estomahvke cemet momecetskvttet, momen vkerrickv ep
ohfvccv ocetskat sulket omakes: ce homvn etelilvken
vpopuehoceko taves: kerkuecit, opunvyecetvn komin
omat, vhonkvthoye tayat senhoyvnet omakes.

6 Nake ce homv elehocvre, momen nakemetv *eti* es ece
'fvckekot os: cv hveckon hauhicetskvtes: ohnekrickvn
momen nake naorketv vrahkv ce'mhoyvren est em 'pohets-
kekatet os.

7 Momof vnet, Heevs, vlakis; nakhocce polpokat ofv ve
ohfvccvn cohoyet os;

8 Nake kometskan momecetv es ve afvcket os, vn Hesa-
ketvmese toyetskat; henka, cem vhakvt cv fcke ofvt os,
makvyvtes.

9 Nvkaftetv rakke ofvn fvccetvn tvlemicvyvtes; hecvs, cv cukhvrpen vkhottvkates, Cehofv toyetskat, kerretskes.

10 Cem fvccetvn cv feke ofvn ehvkates; cem mehenwetvn momet cen hesayeckvn kerkuecvyvtes: cem vnokeckvn, momen cem mehenwetvn nvkaftetv rakkan em chvkatet os.

11 Cehofv toyetskat, cem merkv herakan vnkvpvken hvlahtetskvs; cem vnokeckv cem mehenwetv tepakat estofis ve vcayecvkekv.

12 Nak holwvhoke vhonkvtesko tayat vm vfulotecakekv; vn holwvyeckvt cv cakkaket os, momat hecvko taves: cv'kv-esse sensulket omaken, cv feke en yekcet sumket os.

13 Cehofv toyetskat, cv hesayecetv es ece 'fackate! Cehofa, vm vnickvn lypicivs.

14 Mv vm puyvfekcv sumecicetv hopoyakat vlsvke hahket, tayen vlsvke hakvkekv; vn holwakat es afvckakat pvlken fulciahocet, vlesketvn en hayvkhoyekvs.

15 Es ce lopic, es ce lopic! cv kicakat, vlesketv en hakvkat omecicen em estomahvkekv.

16 Ce hopoyakat omvkv afackakuset, ec ofvn afvckvkekv; cen hesayeckv vnokecakat, Cehofvn vrakkuehocekv, estofis makvkekv.

17 Momis vnet, cv 'stemerket, v'nkusvpket os; *momis* Pucaset ve oh vkerricet os: vm vnickvt omet, cv hesayecv toyetskes: vn Hesaketvmesē, vcewihcetskvs.

ESVKVSVMKV 41.

Vvlikv Enhomahtv en *hahoyat*. Tewe es em Vkvsvmkv.

ESTE estemerrusan vkerricat en heret os: en holwake omof Cehofvt hesayecvres.

2 Cehofvt vhecicet, hesaken vcayecvres, momen en heret ekvnvn. oh arvres; momen en horre nak komakat em wiketskekares.

3 Enokket topvn wakkof, Cehofvt yekciavres: em enokketv ofvn em pvtakv omvlkvn em mvhericetsket os.

4 Vnet, Cehofa, vm merrvs; vm puyvfekvvn cvfeknicvs, ece 'naorkvyvtet ok, makvyet os.

5 Vn horre vc vnrvpe holwvken vc opunvyecaket os, Estofvn ehlen, e hoccfkv sumkvr haks? *makaket*.

6 Momen hvmmket cv hecvranet vlaken omat, lvksetvn opunayet os; e feket holwvyeckvn e em vteloget os: estvmvn arof, mvn onayet os.

7 Vn homecakat omvlkv vc vnrvpen etewvswvhoket os: vc vnrvpen vn holwakvren vkerricaket os.

8 Enanokketv holwakat vliket os; momen mucv wakkat alike sekares, *makaket os*.

9 Henka, vn hesse etekerruseyat mahusat, mv em enhonrin, vn tvkliken vn hompvtet, e'leceskvn vc vnrvpen kvwapvtet os.

10 Momis cemet, Cehofv toyetskat, merkvn vm ocet, cv kvwvps, em pvlecvkaren.

11 Es vc afvcketskat heyvn eskerrvyet os, vc vnrapvt vc ohfvniket 'sekvsvmekok.

12 Vnet on omat, vm mehenwetv ofvn vc vpyecetsket os: ce turofv ehomvn meyuksv-sekon cv huericetskes.

13 Cehofv, Eslevl en Hesaketvmesen vrakkuehocekvs, enhvteceskv seko vteken meyuksv-sekat eroren. Emen momen Emen.

ESVKVSVMKV 42.

Kolv e'ppucetake em Maakel; Yvhikv Enhomahtv en *hahoyat*.

Eco uewv fihnakan eyacusat etvpomet vm puyvfekvt cemen eyacuset os, Hesaketvmese toyetskat.

2 Vm puyvfekvt Hesaketvmesen ewvnhkuset os; Hesaketvmese wenakat tat: estofvn Hesaketvmese ehomvn rorare te?

3 Nettvn nereu cv turopuswvt vn hompetvt omvnkes, Ccn Hesaketvmese ta? cv kicake emunkof.

4 Heyv nanvken vkerricit, vc ofvn vm puyvfekevn pvlatis; este sulkan evpayet, Hesaketvmese en cukon ayit, afvcketv vkvsvmkv tepakat en haket ocen, este sulke nettv vcake vcayecakat vpvket ayvyvtet ok.

5 Vm puyvfekev toyetskat, estomaten tvkpotoketske haks? momet *estomaten* vc ofvn ce fekhereko? Hesaketvmesen em enhonrvs, nettvt ocen, e turofheckv vm vnicat *vrahkvn* einen vkvsvmaret ok.

6 Aeha, vn Hesaketvmesē, vm puyvfekev vc ofvn tvkpotokes: monkv Cotvne ekvnv, Hvmvnnlke em ekvnv, momen Misv ekvnhlwan akvpvken ece 'kerricares.

7 Vklaukat vklaukan ohhuehket os, cem ueohlatkv en haken polkof; cem uemelohlv uemelohlv rakrakat esyomat omvlkv vc ohranes.

8 *Mome estomis* Cehofvt em vnokeckv nettvn vc oh ocvren makvres, momen neren vn yvliketv momet vm inekusvpkv vn hesaketv en Hesaketvmesen vkvwapket vc vpakvres.

9 Hesaketvmese vn cvton em punayit, Estomaten cv hohsetske te? estomaten horre vc ohwetenkat omecicen waket ari haks? kicares.

10 Cv fune wokuce omēt, vc vnrapvlket cv tvklecaket os, Ccn Hesaketvmese ta? makake emunkof.

11 Vm puyvfekev toyetskat, estomaten tvkpotoketske haks? momet estomaten vc ofv ce fekhereko? Hesaketvmesen em enhonrvs, nettvt ocen, mv cv turofheckv vnicvt omet, vn Hesaketvmeset *oman* vkvsvmaret ok.

ESVKVSVMKV 43.

Cehofv toyetskat, vm fvccecet, vm vpvyecet, etviwv vnokeckv ocvkekan vnrvps: Aeha, estehunvnwv mvkerre momet fvcceko enkvpvken cv hesayecvs.

2 Cemet vn yekce en Hesaketvmese toyetskekv; estomaten vc vwihtske haks? estomaten horre vc ohwetenkat omecicen waket ari haks?

3 Aeha, cen hvyayvke momen cem mehenwetvn atotvs; mvt cv yvpvyvkekv; cv yvpayet cem ekvnhvlwe vcakan momet cem escukohakv vcacakan es vc vhoeykvs.

4 Momof Hesaketvmese em altvn oh ayit, Hesaketvmese vm afvcketv rakke estvmahen oh ahyvrs, momat kervlvn hayecit, ece 'kvsvmares, Hesaketvmese, vn Hesaketvmese toyetskat.

5 Vm puyvfekv toyetskat, estomaten tvk potoketske haks? momen estomaten vc ofv ce fekhereko? Hesaketvmesen em enhourvs, nettvt ocen, mv cv turofheckv vnic-kvt omet, vn Hesaketvmeset oman vkvsvmaret ok.

ESVKVSVMKV 44.

Yvhlkv Enhomahtv en *hahoyat*; Kolv e'ppucetake es em *Vkrsvmkrt*.
Maskel.

HESAKETVMESE toyetskat, pu hvckotaken es pohēn, pu'rkviket en nettvtake omof, nettv hofunof ocakvten, vtotketv momecetskvten pum ohayakvtet os;

2 Ce'nken etvlwv cahmelikvn esossicetskvttet omis, pu'rkviken vhocaketskvtes; etvlwv cahmelikvn estemer-rvkuecetskvttet omis, pu'rkviken *mv ekvnnv* hvmecciv-kuecetskvtes.

3 Eme mahusat em eslafkv-cvpko etehoyvnen epucasvkekon, e'nke take mahusat ohfvnketvn e en heckuecvkekates; momis ce'nkvpervt, ce'nket momen ce turofheckv en hvyayvket *momecutes*, heromkvn em ocetskvttet ok.

4 Cemet, Hesaketvmese toyetskat, vm Mekko toyetskes, Cekvpet ohfvnkvkvren makvs.

5 Ceme ce teropotten pu'nrapvlken tvkplvtteyvres: ce hocefkv eteropotten mv epu'nrvpet akvwvpkakan ohsv-pakloyvres.

6 Vm eccv-kotaksen em enhonrvkon, vm eslafkv-cvpkot cv hesayecckaret ok.

7 Momis cemet pu'nrapvlke enkvpyken pu hesahuecet, mv pun homecakan vlesketvn en hayvketyskvtes.

8 Hesaketyemesen es ekvsame munken nettvt hoyanvtes, momen meyuksv sekon ce hoccfkvn vkvsvmkvn emeyv-res. Sela.

9 Momis etvn pu pvlahet, vlesketvn es ep oh vlaketskvtes: momet pun suletawvlke etohkvkakat *esossosof*, vevkayetskeket os.

10 Vnrapv ehomvn pvlken pu fulhuecetsket os; momen pun homecakat e komakat vevkvyen svpenkvlecaket os.

11 Yvpefikv homhopvrane omën pu 'stemetskvtet os; etvlwv cahmelikv em etenrvwvn epu 'wahecetskvtes.

12 Enrahkv sekon cem esten wiyyetsket os; enrahkv take etehoyvnen cen nakockvn ohvtvlayetskekates.

13 Pum vwolicvlke ehomvn vlesketvn pu hayet, pum vfulotke vpokat ehomvn esvpelickvn momen esvtvkleckvn pu hayetsket os.

14 Ekvnv etvlwv cahmelikv em etenrvwvn este estomis em opunvkvu pu hayet, ekv es nekattetvn etvlwv cahmelikv em etenrvwvn pu hayetsket os.

15 Vm vlesketv cv homvn oce emunken nettvt hoyanen, cv turofv vlsat vc obranet os,

16 Mv tvhike tvklecat en haket omecicen; vnrapv momen estempvlecv omecicen.

17 Heyv omvlkv ep oh vlvkes; momis ce hosëkot, cem etemfvccetv ofvn emvkerret momecëkates.

18 Pu feket pvlken fulkekon, pu'le vwiketvt cem vyetvn fikvkekates;

19 Nakwenahoke sehoneckvke vpokat ofvn pu kvceyet, elkv em vpetten es ep ohranetskvtet o estomis.

20 Pun Hesaketvmese e hocefkvn pu hosvten omat, monkat pu'nken hesaketvmese etimvn oh rvtoseceyvten omat;

21 Hesaketvmeset heyvn hopoye emunket eshecekare te? estefcke enake ehkakan kerret omekv.

22 Henka, ecc 'rahkvn pu pvsvthoye emunken, nettvt hoyanet os; yvpefikv pvsvthoyvrane omën pu komhoyet omes.

23 Pucase toyetskat, vhonecvs: estomaten nocetske te? ahuervs, meyuksv-sekon *epu* pvlahtetskvs.

24 Estomaten ce turofvn ehet, pum estemerketvn momen pum vwetenkan ce hose te?

25 Pum puyvsekv taket ekvnv em mokken tvkpotoken, pu'na taket ekvnvn vloket omekv.

26 Pum vnickvn ahuyiret, cem vnokeckv vrahkvn pviken pu nesvs.

ESVKVSVMKV 45.

Vvh kv Enhomahiv en *hahoyat*; Sosanem oh *hayehocvranat*; Kolv e'ppuce-
take *es* em *Vkrsvmkv*. Maskel. Vnokeckv Esvvhikeyv.

Cv feket nake herat es fvcket es em pvlatket os: vm vtotketv mekko olfvcevn opunvyëcis; cv tulaswvt hoc-
ciev mvnveke em escokvt omes.

2 Cen heckv este en hopuctake en heckv senheret omes; berkv ce cukhvrpen oh kviket omes: monkv Hesaketvmeset meyuksv-sekon ec ohmerrvtet os.

3 Este yekcetskat, cem eslaskv-cvpkon ce hvfen svvv-
nayet, cen rakketyv momen cem vrakketyv 'se wvnakvs.

4 Momet nak omvl cen heren ayen, cem vrakketyv ofvn obliket vyvs, mehenwetv, eyasketv fvceetv esyomat vrahkvn: momen ce'nkvpervt nake senbonechokan ce mvhayvres.

5 Cem eccvkotakse en re fvsfvket omet, mekko vnra-

pvlke e feke taken vevkahet omes; etvlwv cahmelikv cem elecvn pvlatkvren.

6 Hesaketvmese toyetskat, mekko em ohliketv cenaket estofis meyuksv-sekot omes: septv cenaket fvccetv en septvt omes.

7 Fvccetvn vnokecet, holwvyeckvn enhomeccetsket os; monkv Hesaketvmese, cen Hesaketvmeset, cem etohkvlketv senhoyvnen afvcketv vfekv es cem vfeyvtet os.

8 Cem vcevko omvlkv smvnnv *helukwv*, alo *helukwv* momen kasv *eto-hvrpefvmeccan es fvmeccaket os*; mekko en cuko herakat ifvle es nchihocvte ofv eshayeckv efkv ocakat ece 'fvceecivket os.

9 Hoktve em wiketv sehoyetskat mekkvlke e'chustvlke svset omes: cem vkvpervn mekko-hokte, Ofv ekvnnv cvtokunaplanen 'se nehicet, hueret os.

10 Estechuste toyetskat, pohet, vketeevs, momet ce livckon awiyyvs; cem este mahusan, momen ce'rke en cukon chosvkv;

11 Momat Mekkot cen herusetvn tayen em vlostvres, emet ce Pucaset omekv, momen cem et emen vrakkuecvs.

12 Momen Tilv *tufov* e'chuswvt *mnn arvres*; este em etenrvwv nake-ocvlket nakemetvn es cen lopvkuecetvn komvkvres.

13 Mekko e'chuste *mekko en cuko* ofvn, em vcevke herus mahen *vccet* omes: em vcevket cvtokunaplanen es tvrhoyet os.

14 Vcevke en hoccv cahmelike svhorvkvten vccen mek- kon es yihocvres; em etohkvlketv hoktve mnnettvke vevkfullat es cen yihocvres.

15 Afackakuset, afvcketv heren es cvpahoyen, mekko en cuko-hervn escchoyvres.

16 Cen hopuctaket ce'rvklke vyoposkvkvres, mnn ekvnnv hvmkv mekkvlen hayetkvres.

17 Este en honvpse 'ren honvpsetv take etehoyvnen ce hocefkv vkerrihocen hayvres; monkv etvlwv cahmelikvt estofis meyuksv-sekon vkvsvmkvn ce'mvkvres.

ESVKVSVMKV 46.

Yvhlkv Enhomahtv en *hahoyat*; Kolv e'ppucetake *es* em *Vkvsvmkv*; Ale-mor oh *hayehocvranat*. Esvvhlketv.

HESAKETVMESET pum vrvnaketv yekcetv tepakat omet, estemerketv ofv vnckkv pum etetake emunkvt omes.

2 Monkv ekvnvt nekeyen, ekvnhlhawat uehvtkv em etenrvwvn vkucyicvkhoye estomis;

3 Uehvtkv em uewvt hahoket fekhervkeko hake estomis, momen uemelohlvt omecicen ekvnhlhawat fvmokake estomis, penkvlekares. Sela.

4 Hvccet oces, fihhonat Hesaketvmese em etvlofv, Hvlwe Mahat en liketv vcake em escukohakv vcaakat afvceccicakat.

5 Hesaketvmeset mv tvlofv en nvrkvpvn liket os; vkucyihocekares: Hesaketvmeset em vnivres, hvthvyvt-kusen.

6 Etlwv cahmelikvt cvpvkhoket os: *em* ohmekketvt nekeyaket os: *Cehofot* en haken kvwahpet, ekvnvt kaket os.

7 *Suletawvlke* etohkvlkakat en Hesaketvmeset epu 'paket os: Cekvpe en Hesaketvmeset pum vrvnaketvt os. Sela.

8 Abwet, Cchofv em vtotketvn hecvkes, tvlvhasse ekvnv oh hahicvten.

9 Ekvnv yuksv oren horre tepokvn fekhonnvkuecet os: eccv-kotaksen kacet, cufunfvskan etetacet os: horre escvleckv-pvfnvn totkvn tvk nekrvkuecet os.

10 Fekhoniyet, Hesaketvmese toyvyaten kerrvkes: etvlwv cahmelikv em etenrvwvn cv hvlwehocvres: ekvnv ofvn cv hvlwehocvres.

11 *Suletawulke* etohkvlkakāt en Cehofvt epu 'pakes; Cekvpe en Hesaketvmeset pum vrvnaketvt omes. Sela.

ESVKVSVMKV 47.

Yvhikv Enhomahtv en *hahoyat*; Kolv e'ppucetake es em Vkvsvmkv.

EtvLwv cahmelikv omvltkatskat, ce'nken etetepkvkes; ohfvnketv en haken Hesaketvmesen es vhuehkvkes.

2 Cehofv Hvlwe Mahat em penkvlvke tayet omekv; Mekko rakke ekvnv omvlkv oh mekkat os.

3 EtvLwv cahmelikvn pum elecvn svpvklecet, este em vliketv pu'le elecvn svpvklecet os.

4 Ekvvnv epucasvraneyvte, em vnokecke Cekvpe es em ekvsvmkvn pum enhopoyet os. Sela.

5 Hesaketvmeset huehketvn es vkvwapket, Cehofvt, pofketv-rakkot haken, vkvwapket os.

6 Vkvsvmkvn Hesaketvmesen es vyvhikvkes, vkvsvmkvn yvhikvkes; pum Mekkon vkvsvmkvn 'svyvhikvkes, vkvsvmkvn yvhikvkes.

7 Hesaketvmeset ekvnv omvlkv em Mekkot omekv: centaket, kerretv vpvken, vkvsvmkvn 'svyvhikvkes.

8 Hesaketvmeset etvlwv cahmelikvn ohmekket os: Hesaketvmeset *mekket* em ohliketv vcakan ohliket os.

9 EtvLwv cahmelikv en rvkrakvt, Eplehame en Hesaketvmese em estet omvkvret, etohvteloket os: sevrnvkv yvmv ekvnv enanvken Hesaketvmeset pucaset omekv; emen tayan hvlwehocet os.

ESVKVSVMKV 48.

Esyvliketv; Kolv e'ppucetake es em Vkvsvmkv.

CEHOFVT rakkēt omet, rakken vkvsvmhoyvranet os, pun Hesaketvmese em etvlofv rakkat ofvn, em ekvnhvlwe vcakan.

2 Sivn ekvnhvlwe, honerv vfvccv ocakan hueret, Mekko

rakkat em etvloftv, en hvlwe ohfvccv heruset omet, ekvvv omvkv es em afvckctvt os.

3 En cuko-herv ocakat ofvn Hesaketvmeset vrvnakctvn e kerkuecet os.

4 Hecvs, mekkvket e vtelayaket, etohkvket hoyvne-cvtet ok.

5 Hecakvtes, momof em estomahakvtes; feksumecet, etvn pefatkvtes.

6 Mvn fekckctvt hvlvtakvtes; *momen* nokketv hokte heckuecvtanuse en nokke omat.

7 Hvsossv hotvlen Tases *tvlofv* em perro-cukon es lekaflecetsket os.

8 *Suletawulke* etohkvkakct en Cchofv em etvlofv, pun Hesaketvmese em etvlofv ofvn poheyvte etvpomet he-ceyvte os; Hesaketvmeset meyuksv-sekon mvn yekcen huericet os. Sela.

9 Hesaketvmese toyetskat, cen cuko vcakat en nvrkvpv ofvn cem vnockeckvn ohvkerriceyvte os.

10 Hesaketvmesē, ekvvv em eyuksv ocakat vteken cee 'kvsvmkv ce hocckv etvpomet os: ce'nkvpervt fvccctv es fvckct os.

11 Cem fvcceckvt omecicaken Sivr ekvnhvlwet afvckekvs; Cutv e'chustvket afvckvkekvs.

12 Sivr vfulotken ykvvpvkes, momet vfulotecet vful-lvkes; en cuko hvlhawan vhonkvtkes.

13 Em vtohopke rvkrakan heren vketecet, en cuko herakan hvmeccivkes, este honvpsvke yicvranaten em onayatskvret.

14 Heyvt Hesaketvmeset omet, meyuksv-sekon pun Hesaketvmeset omekv; elkv vteken emet pum fvyatv tares.

ESVKVSVMKV 49.

Yvhlkv Enhomahtv en *hahoyat*; Kolv e'ppucetake es em Vksvsmkv.

EtvLwv cahmelikv omvlkatskat, heyvn pohvkes; ekynv vpokat omvlkatskat, vpohicvkes :

2 Kvncvpakatskat momen hvlhawatskat, nake-ocvlke toyatskat momen enkusvpkatskat, etohkviket *pohvkes*.

3 Cv cukwvt hoporrenkv opunayen, cv feke em vker-rickvt nakkerretvt omvkvres.

4 Cv hvckon opunkv-svhopakv a em wiyyares; momet maketv yomuckan kervlvn es hayecit enrvmares.

5 Nettv holwvhokan, holwvyeckvt cv 'lceskv v m vfulotof, estomaten penkvlare te?

6 Mv *este* en nakockv taken em enhonret, en nakockv take sulkan es ekvsamet opunayakat,

7 Hvmkuis etecakkate en hesaketv vcayeceko tayet, en hesaketv enrahkv Hesaketvmesen emeko taves :

8 (Em puyvfekev take hesayeckv vaket omet, me-yuksv-sekon fekhonnet omekv :)

9 Momat meyuksv-sekon wenaket, hopvηketv hecekaret.

10 Hecvret ok, este hoporrenvket psvtkvrant omen, este hoporreneko momen este nak kerreko tayat ctepvket sumhokvrant os, en nakockv taken este vpvltaken em wikaket os.

11 Vkerrikkv emc ofv *ocakat heyvt* os: Pun cukot *ocvke* emunken, pum vpoketvt este honvpse erhonvpse omvlkv etehoyvnen ocvkvres; ekv enanvke choceflovk mahusan es vhocefaket os.

12 Momis estet vrakketv ofv luerat like emunkvt omekot os: nakwenahoke yvmahkat omēt os.

13 Heyvt em vpeyetvt os, momet en hacohaketvt os; momis enyupv yicakat, Nak makakat herakes, komvket os. Sela.

14 Yvpefikv omvken elkv-huten vtobhoket os: elkv es em evpayv tares: momen hvthvyvtken este fvccakat emuntvlkvres: momen en heckv take elkv hutet sumecivre tares, liketv em oce karen.

15 Momis Hesaketvmeset vm puyvfekevn elkv hute en yekce enkvpvken hesayecvres: cv yvpayvret ok. Sela.

16 Estet enakoce hakof, en cuko em vrakketvt ohvtvلاكof, ce penkahlates.

17 Elov, naken sayekaret ok; em vrakketvt vcvkayet hvtpkkekares.

18 Wenake emunkof, em puyvfekevn afvceci cet o estomis, (momen e en lopicetskof, estet ece 'kvsvmaket os;)

19 Erkvlike tate, momen mv vpvke fullvten oh ayvres; hvayvken estofis hecvkekares.

20 Estet, vrakkuehocis, hoporrenekot omat, nakwenahoke sumecvrane etvpomet os.

ESVKVSVMKV 50.

Esvfe es em Vkvsvmkv.

HESAKETVMESET, Hesaketvmese Cehöfvt, opunayvtet os, momet hvse-aossan vtet hvse-vklatkv eroren ekvnvn enhuehket os.

2 Herusetv temvpokat, Sivn, aossen Hesaketvmeset hvvyaket os.

3 Pun Hesaketvmeset vlahket, cvyayvket omekares; totkv chomvn nak sumecicet, hotvle-rakko vtobke etvpomet em vfulotket os.

4 Hvlwat onvpv ocan ohhuehket, ekvnvn ohhuehket os, em esten em fvcecvkvret;

5 *Opunayat*, Vm vnokeckakan vm etohvteloyvkes, nake cv homv elehocvte etchovyne etemfvccetvn cv tenhayvkten, *maket os*.

6 Momen hvlhawat em fvccetvn kerkuecaket os, Hesa-
ketvmeset eme mahusat fvcecvt omekv. Sela.

7 Vm este toyatskat, pohvkes, momen opunayares:
Eslevl toyetskat, momen ece'nrvpen kerkueccares: vnet
Hesaketvmeset, cen Hesaketvmese, toyis.

8 Nake cv homv psvthoyvte cenaken es cem vsehhv-
kos; cen nak emetv ohnekrickvt cv homv ocake emun-
kvt omekv.

9 Wakv en hunvnwv cen cuko aossen esvkot, momet
cowatv en hunvntake cem vpuekv hute asossen cvwv-
kares.

10 Nake wenahoke eto ofv fulle vtekat cvnaket omen,
vpuekv ckvnhvlhvwe cukpe-rakko hvmken fullat cvnaket
omekv.

11 Fuswv ekvnhvlhawat fullat omvlkvn kerris: momen
vnrvwv nakwenahokat cvnaket omakes.

12 Cv 'lvwet on omat, cem onahyvkos; ekvnvt cvnaket
on, esfackat em fvcketvu cvnaket omekv.

13 Wakv en hunvntake vpeswv hompare te? monkat
cowatv en hunvntake e catvn eskare te?

14 Vkvsvmkv emetv emkvn Hesaketvmesen emvs, mo-
met etemfvccetv hayetskvten Hvlwe Mahaten em fekvs:

15 Momet estemerketv nettv omof, ve oh huehkvs; ce
hesayecares, momen cemet ve vrakuecetskvres.

16 Momis holwvyecvn Hesaketvmeset em punayat,
Cemet, vm vhakvn kerkuecetskvret, momet vm etemfv-
cetvn ce cukwvn vpiketskvttet, naken estomecetska?

17 Cemet, mvhayetvn enhomecet, vm opunvkv ce to-
pvrvn vwiketsket omat.

18 Horkopvn hecetskof, etemvkvsametskvtes, momet
hoktarvlke vpvken cenaken ocetskvtes.

19 Nak holwvken ce cukwvn emetsken, ce tulaswvt
mvkerretvn etetakuecet os.

20 Liket, tecakketskat vnrvpen opunvyecetskes; ce'cke mahusat c'chushunvnwn holwvken opunvyecetsket os.

21 Heyv nanvken momecetskvtes, momen cvyayvkvyvtes; Vne etvpomuset os, cv kometskvtes: cem vsehares, momet etelilvken cen renakv ehomvn vpoyares.

22 Hiyomat, Hesaketvmese ehosatskat, heyvn vkerri-cvkes, monkon omat, ce selahlecin, ce hesahuece tayat hvnkusis seko witvret ok:

23 Estimvt o estomet vkvsvmkv emetv emkv a'mat vc vrakkuacet os: momen mv em vretvn *fuccvn* vyccican Hesaketvmese en hesayeckvn hecicares.

ESVKVSVMKV 51.

Vvhlkv Enhomahitv en *hahoyat*. Tewe es em Vkvsvmkv, Parsepv en ceyvte renyupvn, owalv Nervuet em vlakof.

АЕНА, Hesaketvmesē, cem vnokeckv vcvkvyen vm merrvs; cem merretv heromvke en sulkat vcvkvyen vn holwvyeckvn vm vsleccvks.

2 Vn holwvyeckv enkvvpken esfvcken vc okkosvs, momet vn naorketv enkvvpken cv hvsvtecvs.

3 Vnet vhakv kacvyvtet kerkuecin, vn naorketvt estofis cv homvn ocet ok.

4 Cemen, ceme tvlken ecc 'naorkit, heyv nake cen renakv ehomv holwakan momecvyvnkes: opunayetskof, fvccvt hueret, ohfvceecetskof, cem mvttekt hueretskvren.

5 Hecvs, holwvyeckv ofvn cv haken, naorketv ofvn cv'cket es cv nvrkesvtes.

6 Hecvs, nanvke ofv ocakan mehenwetvn kometsket os, monkv ofv ehke ocat ofvn hoporrenkvn cv kerrepuecvs.

7 Hesvpen es cv hvsvtecvs, momen cv hvsvtke tares: vc okkosvs, momen hetute-rakko esenhvtke toyares.

8 Afvcketv momen mahlvpvtketv poharen cv hayvs, fune kvceyetskvttet afvckvke taren.

9 Ce turofvn vn naorketvn em ehvks, momet vn holwvyeckv omvlkvn vslecv.

10 Hesaketvmese toyetskat, efeke hvsvtken ve ofvn hayv, momet vkerrickv fvccan ve ofvn mucvsecv.

11 Ce homv enkvvpken ve vwičekot, cem Puyvfekv Vcakan v'nkvpvyecihcetskv.

12 Cen hesayeckv em afvčeketvn ve ohfulecicv; momet cem Puyvfekv vkvsamusat etehoyvnen yekcen cv huericv.

13 Momof vhakv-kacvlken cem vyetvn mvhayvkares, momen naorkvlket ec ohfulecv.

14 Hesaketvmesē, cv hesayeckv en Hesaketvmese toyetskat, catv ohfvccv vm mvttvten v'nkvpvyecicv; momen cv tulaswv cem fvccetvn opunvyecet, yekcicet yvhikv.

15 Pucase toyetskat, cv cukhvrrpen hvweev; momen cv cukwv cem vkvsvmkvn kerkuecv.

16 Nake ce homv elehocv es ece 'fvčekot omekv; mon omat ce'mvyēs; nake ohnekrickv es ece 'fvčekot os.

17 Nake Hesaketvmese ehomv psvthoyv emhoyvranat puyvfekv kvckat os; Hesaketvmese toyetskat, efeke kackuse momet kvncapusan ehvperkuecetskekares.

18 Cem eyackv herat vcvkvyen Sivn en lopiev; cvto-tohopke-rakko Celuslve vfulotken hahiev.

19 Momof fvccetv nakohnekrickv, momen ohnekrickv temvpokakan es ece 'fvckv; momof wakov en hunvntake mvnettakan cem altvn ohlunhicet, ce'mvkv.

ESVKVSVMKV 52.

Yvhikv Enhomahtv en *hahoyat*; Maskel Tewe coyte; Toek Etvmvike vlahket, Tewet Ehemelek en cukon vlvkes, maket, Sal em onayof.

ESTE yekcetskat, estomaten nak holwakan es ekvsamet opunayetske te? Hesaketvmese em vnokčekvt *aye* mun-kvt os.

2 Ce tulaswv holwvyeckv mahhen etetakuecet os, svkaskv fvske omēt emvkerretvn vtotket.

3 Heretv senhoyvnen holwvyeckvn cem vlostet, fveectv punayetvn cem vlostekot, lvksetv min cem vlostet os. Sela.

4 Etulaswv mvkerretskat, opunvkv nak lokakat omvlkv es cem vlostet os.

5 Momen Hesaketvmeset meyuksv-sekon ce sumecievres, ce kvwapet, cem escukohakvn ee ossiheet, wenahokat em ekvnv aossen ce lemvres. Sela.

6 Este-faccvlket mvn hecct, penkvlvkvres : momet vpe-licvkvres ;

7 Hecvs, este-hunvnwvt en yekcen Hesaketvmesen hayekot, momis en nakockv en sulken em enhonret, holwvyeckv ofv e yekciat heyvt omes, *makaket*.

8 Momis vnet on omat, olefv eto lane omit, Hesaketvmese en cuko ofvn huervyet os. Hesaketvmese em vnokeckvn meyuksv-sekon em enhonrvyet os.

9 Meyuksv-sekon vkvsvmkvn ce'mares, cemet momcetskekv : momet ce mekusapvlke ehomvn ee hoccfkv oh hecit mehakares, mvt heret omekv.

ESVKVSVMKV 53.

Vvhlkv Eubomahtv en *hahoyat* ; Maskel Tewe covvte, Mehcler oh hayehocvranat.

HESAKETVMESE sahsekos, este hoporrenekot e feke ofvn makvtet os. Vhopvnhoket os, momet holwvyeckv en-homecvkhoyvre tetayan momecakvtes : here momecat sekos.

2 Hesaketvmeset hvlwen avfvnnaket, este en hopuctaken oh hecvtes, este hoporrene, Hesaketvmese hopoyat ocen omat hecvret.

3 Este vtekat yefulkvttet os ; etohkvltet vhopvnhoket os ; here momecat hvmkis, henka hvmkis, sekos.

4 Holwvyeckv vtotkvlike, tvklike lokakat etvpomen vm esten loket, Hesaketvmesen ohhuehkvkekat naken ker-rahkeko te ?

5 Penkvkv sekaten, mvn penkvkv rakke ofvn fullvtes, mv ecc'nrvpuece hvpon hayakat e fune taken Hesaketv-meset vwahecvtet omekv; vlsvkuecetskvtes, Hesaketv-meset vpvlatttet ok.

6 Aeha, Eslevl hesayeckv Sivn aossate! Hesaketv-meset em este svlvfkvkvten resvlakof, Cekvpct afvcket omet, Eslevl afvcke tares.

ESVKVSVMKV 54.

Yvhkv Enhomahtv en *hahoyat*; eshayeckv efkv ocakat es hayehocvranat. Maskel Tewe coyvtet, Sefvlke Sal en ylhet, Tewe epu 'paket ehket omeko? kicakof.

ΑΕΗΑ, Hesaketvmesē, ce hoccfkv es cv hesayecvs, mo-met cen yekcetv ofvn vm fvececv.

2 Hesaketvmese toyetskat, vm mekusvpkv pohvs, mo-met cv cukwv em opunvkv em vpohicvs.

3 Tvleporvlket vc vnrvpen asvpaklen, vc ohwetenvlket vn hesaketv hopoyaket os: Hesaketvmesen ehomv taken huericvkekot os. Sela.

4 Hecvs, Hesaketvmeset vm vnict os: niv vm puyv-fekv yekcicakan vpvket omes.

5 Emet vc vnrapvlken holwakan fekvkvres: cemet cem mehenwetv ofvn sumhuecv.

6 Vksamusit nake ce homv elehocvren es cem vlv-kares; ce hoccfkv vksvmkv emares, Cehofv toyetskat, mvt heret omekv.

7 Estemerketv omvkv a vc ossicvtet on, vn renakvt vc vnrapvlke ohfvecvn *vm eyackvn* hecvtes.

ESVKVSVMKV 55.

Yvhkv Enhomahtv en *hahoyat*; eshayeckv efkv ocakan es hayehocvranat. Maskel Tewe coyvte.

ΑΕΗΑ, Hesaketvmese, vm mekusvpkv em vpohicet, ce'nkusapvyan e vm ehhetskvs.

2 Vm vpohicet, vm vyoposkvs; vm estemerkvn opu-nyecvyof, cv fekherekot os, momet hihkis;

3 Vnrapvlke em opunvkv en hake omecicen, momen holwvyecvlke vc ohwetenakat omecicen; holwvyeckvn vc oh wiket, cvpvkketv ofvn vc assecakekv.

4 Vc ofvn cv feke tayan en nokkes: momen elkv em penkvlkvt vc oh pvlatkvtes.

5 Penkvlkv fekeketv tepakat vc oh vlahohkes; momen ehotkv vt vc ohranes.

6 Momen makvyvtes, Acha, pvce howe e tvrpv oce omit ocvyate! momof etimvn tvmiket, fekapvyēs.

7 Hecvs, momof hopvyen ayit, vnrvwn fekhonnyēs. Sela.

8 Lvpecicit hotvle-rakko momen hvnvcofelvn en letkvyēs.

9 Pucase toyetskat, e tulasv taken etekvpicet, sumecivs: svpenkvleckv etepokv tepakan tvlofv-rakko ofvn hecvyvtet ok.

10 Nettvn momen neren em vtohopke-rakkon oh yvkapet fulotken fullet os: holwvyeckv momen vtotketv holwakat tvlofv en nvrkvpvn ocakes.

11 Holwvyeckvt en nvrkvpv taken oces; svpenkvleckv mvkerretv tepakat etenvkastetv ocan enkvpakvkekot os.

12 *Hiyomet* omekv, mv cv tvklecat vnrapv tokot omen, mv taten omat, kvwapvyvnt os; henka, mv vc vnrvpen e rakkuecat vn homecat omekates; mon omat, em ehkvyvnt omekv.

13 Momis cemct ometskes, este-hunvnwv vm etetayuse, vn horkasv momet vn hesse vm etekerhoyat.

14 Opunvkv cvmpvkuse etetayan 'setempunahoyet, este sulkat vcvkvhoyēt, Hesaketvmese en cukon vhoeyvtes.

15 Elkv vyvkhvmkv oh cakvkekvs; vksufkan hesa-

hoke munket vkhvtypecekv; holwvyeckvt em vpoketv em etenrvwn ocet, e feken vpiket omekv.

16 Vnet on omat, Hesaketvmesen ohhuehkare, momen Cehofvt cv hesayecvres.

17 Yafke, hvthvytke momet fvccv-likan vkerricit e em punayit, yekcicet huehkare; momen vn haken pohvres.

18 Horre etepokv vc vnrvpe ocvt enkvpyken vm puyfkecvn herkv ofvn hesayecvtes, sulket vc vnrvpuece estomis.

19 Hesaketvmeset, mv hofune vteken like emunkvt omat, pohvres; Sela; momet mv emvrahketvn ocvkekat omecicen Hesaketvmesen em penkvvkekan estemerrv-kuecvres.

20 Herkv etemocvte vnrvpen e'nken rvtoshuecvtes: em etemfvccetvn kacvtet os:

21 Wakvpese neha tenepat etvpomen e cukvvt tenepet os: momis e feket horre tepokvt omes: em opunvkv olev neha senlowvcloket omis, eslafkv-cvpko e hute aossi-hocet omakes.

22 Nake cen honnan Cehofvn oh wikvs, momen emet ce yekcicvres; este fvccakat vkuehiovre estofis em etektv-nece sekare.

23 Momis cemet, Hesaketvmese toyetskat, entaken sumketv vksufkan vkhvtyphuecetskvres; este-hunvntake catv pylvtetv em vlostvke, invkerrvket, en nettvtake en nvrkypvn wenahoket oricvkekare; momis vnet cem enhonreres.

ESVKVSVMKV 56.

Yvhikv Enhomahtv en *hahoyat*; Conar elem ichokem en hake ocvrana. Tewe es em *Vkvsvmkv*: Mektan: Felestviket Kar *tolofv* ofvn esakof.

АЕВА, Hesaketvmesē, vm merrvs, estet cv nokmeletvn komakekv: tepoyet vc ohwetenet emunk en nettv hoyv-net os.

2 Vc vnrvpakat cv nokmeletvn eyacakat emunken nettvt hoyvnet os: ekvsamet cv tepoyakat sulket omekv.

3 Estofvn penkalvyof, ec ofvn cem enhonrares.

4 Hesaketvmese ofvn, em opunvkv vkvsvmares: Hesaketvmese ofvn vm enhonrvkn hayis, cv penkahlekos; estet naken cv momece taye haks?

5 Vm opunvkv mvrakhnecaket emunken nettvt hoyvnet os: em vkerrickv take omvlkv vc vnrvpvket os, vn holwakovren.

6 E vteloyaket omes, ehkak et os, cv 'levwiketvn vketcaket os, vn hesaketvn em ehakvket omekv.

7 Holwvyeckv eteropotten emvnttvkvre te? Hesaketvmesē, cen cvpvkktv ofvn etvlwv cahmelikvn tvkpvlvts.

8 Ehose arvyat omvlkv cem et vhonkatetsket os; cv turopuswvn cem fvaskon vcvnvs; cen nakcokv vhocevket omeko?

9 Momof, mv nettvn huehkvvyof, vn horret fulecvres: heyv knerris, Hesaketvmeset vm vpvyecekv.

10 Hesaketvmese ofvn, em opunvkv vkvsvmares, Cehofv ofvn em opunvkv vkvsvmares.

11 Hesaketvmese ofvn vm enhonrvkn hayis, cv penkahlekos: estet naken cv momece taye te?

12 Hesaketvmese toyetskat, nanvke es ce temfaccvyvte vc oh ocvket os: vkvsvmkv nakemetvn cem fekares:

13 Vm puyvfekcvn elkv enkvvpken hesayecetskv tet ok: Hesaketvmese ehomvn wenahokat en hvayvke ofvn ykvvpken cv'le yorkekaren vcayecetskv tet omekv.

ESVKVSVMKV 57.

Yvhtkv Enhomaltv en *hahoyat*; Altasei en *hake*. Tewe es em *Vkvsvmkv*; Mektame; ekvnhauke ofvn, Sal en letkof.

Vm merrvs, Hesaketvmese toyetskat, vm merrvs; vm puyvfekcvt em vrvnaketvn ce hayet omekv; henka, ce

tvrpv em vpette ofvn vm vrvnaketvn hayvye emunken
heyv nanvke holwvhokat hoyvnecvres.

2 Hesaketvmese Hvlwe Mahan ohhuehkit, Hesaketv-
 mese vc ohfvccv *nanvke omvkv* vm momecan ohhuehkares.

3 Mv cv nokmeletvn komat *cv* tvklecof, hvlwen atohtet,
 cv hesayecvres: Hesaketvmeset em merkvv momen em
 mehenwetvn atotvres.

4 Vm puyvfekcv este-papv em etenrvwvn hueres: etka-
 kan vpvket wakkit, este e'ppucetake, mv e nutetaket cu-
 funfvsket, eccv-kotakse en ret omakan, e tulaswv taket
 eslafkv-cvpko fvsket omen, vpvket wakkvyet os.

5 Hesaketvmese toyetskat, hvlwe onvpvn ce hvlwehoce-
 kvs; cem vrakketvt ekvnn hvmkv onvpvn ocekvs.

6 Senkvnhetvn cv 'levwiketvn em etetakuacakvtes;
 mvt vm puyvfekcvn potoyicet os: cv homvn ekvnn suf-
 kan korrakvtet os: emetake mahusat mvn vkpvlakat os.

7 Cv feket yekcen hueret os, Hesaketvmese toyetskat,
 cv feket yekcen hueres: yvhikares, henka, vkvsvmkvn
 yvhikares.

8 Vn rakketa, vhonecvs; saltvle kervlv tepakatskat,
 vhonecvkes: vne mahusat hvthvyvtkusen vhonecares.

9 Pucase toyetskat, etvlwv cahmelikv em etenrvwvn
 vkvsvmkvn ce'mares: etvlwv cahmelikv em etenrvwvn
 vkvsvmkvn 'sece 'yvhikares.

10 Cem vnokeckv rakket omet, hvllhawan oret on, cem
 mehenwetvt vholocen oret omekv.

11 Hesaketvmese toyetskat, hvllhawat onvpvn ce hvl-
 wehocekvs: cen rakketvt ekvnn hvmkv onvpvn ocekvs.

ESVKVSVMKV 58.

Yvhikv Enhomahtv en *hahoyat*; Altaser en *hake*. Tewe es em *Vkvsvmkv*:
 Mektame.

Estre e'ppucetake, fvccetvn opunayet, fvccvn fvceccv-
 ranatskvte toyatskat, cvyayvkatske te?

2 Mehenwvt's, *ce feke take ofvn holwvyeckvn vtotkatsket os*; eknv ofvn *ce'nketake esypenkvleckvn 'svtar-kuecatsket os*.

3 Este holwvyecakat hopuetakhute vteken ehosvket os: heckakan vpaken lvksetvn opunayet, ehosvket os.

4 En fenenv take cetto en fenenv take omet os: cetto atv *kicetv* hvcko-poheko e hvcko vkhottat omvket os:

5 Mvt cetto vyvhikvlke hoporrene mahen vyvhikake estomis, en haken em vpohicekot os.

6 Hesaketvmese toyetskat, e nutetake e cukwv ofvn kvceyvs: Cehofv toyetskat, este-papv mvnettakat e nute rvkrakan kvceyvs.

7 Uewv fihne emunkat omet kafket sumhokekvs: em eccv-kotakse en ren es echet o estomis, warhoye omet omvkekvs.

8 Vtv kafke ayat etvpomet *omvkekvs*: hopuewv oketv em orekon heckuece hvse hecekate *omvket*.

9 Cem eleocvtake etofvske es celahoyvkeko taye emunken, en cvpvkketv ofvn emetaken hesahoken hvnvcoselvn etvn sayvres.

10 Este faccvt, mv empvlecvkhoyan hecof, afvcke tares: e'len holwvyecakat e catvn es okkoshuecvres.

11 Momat, Mehenwusan feketvt este faccv em oces: mehenwusan cmet Hesaketvmese eknv ofvn fvccecat omes, estet mahokvres.

ESVKVSVMKV 59.

Yvhikv Enhomahtv en *hahoyat*; Altaser en *hakat*. Tewe es ein *Vksvmko*; Mektime: Sal vtohten, elecckvret cukon vketecakof.

VN Hesaketvmese toyetskat, vc vnrapvlke enkvvpken cv hesayecvs; vc vnrvpe asvpaklan enkvvpken cv kvwvrvs.

2 Holwvyeckv vtotkvike enkvvpken cv hesayecvs; momet este-hunvntake catv ewvnhkakak enkvvpken vc vcayecvs.

3 Hecvs, ehkakak vn hesaketvn emehaket, este yekcakat

ve vnrופן etohvteloket omekv: Cehofv toyetskat, *cem* vhakv kacvyat omecice, monkat vn naorketvt omecice tokon omakek.

4 *Vm* mvttat sekon, letket e emetetakuecaket os; vm vnicetvn vhonecvs, momet hecvs.

5 Cemet, Cehofā, *suletawolke* etohkvkakak en Hesaketvmese, Eslevl en Hesaketvmese toyetskat, etvlwv cahmelikv omvlkv ohfvccetvvn vhonecvs; vhakv-kacvlke holwvyecvke hvmknsis em meriyetskvs. Sela.

6 Yafkofv rafulecet os; efv en hake omen estokemahecaket tvlofv hvmkvn vfulotket fullet os.

7 Hecvs, e cukwv taket *holwvyeckvn* sossicaket os; Eslafkv-cvpkot e cukhvrpen afvnnanvkes: Estimvt pohe te? *makaket* omekv.

8 Momis cemet, Cehofv toyetskat, entaken vpelicetskvres; etvlwv cahmelikv omvlkv ehvperkuecetskvres.

9 Vn yekcetv toyetskat, ec oh hecit ce'mehakares; Hesaketvmeset vm vrvnaketvt omekv.

10 Vn Hesaketvmeset merkv vm ocat es ve vnrpvrres: Hesaketvmeset ve vnrapvlke ohfvccv *vm eyackvn* hecaren hayvres.

11 Pvsahrtetskvs, vm estet ehosvkekaren: Pucase pun sevrnvkv toyetskat, cen yekcetv etehoyvnen vwahecvs, momet kvncvpuecvkvs.

12 E cukwv take en naorketv *momen* e cukhvrpe em opunkvv taket *omecicen* em ekvsvmkv take ofvn sylvfkuehocen, tvhiketv lvksetv tepake opunayakat omecicen sylvfkuecvkhoyekvs.

13 Cvpvkketv ofvn sumhuecvs, sumhuecvs, svnvcomvn fullekaren: momen Cekvpe ofvn ekvnv eyuksv ocakat vteken Hesaketvmeset mekket omaten kerrvkekvs.

14 Momet yafkofvn rafulecvkekvs: efv en hake omen estokemahecet tvlofv hvmkvn vfulotket fullekvs.

15 Hoiipetv vrahkvn estomis tohfullvres, momen fvcecv-
kekon omat, mvn fullen neret hoyanvres.

16 Momis vnet cen yekcetv ohfvccvn yvhikares; henka,
cem vnoeckv ohfvccvn hvthvyvtken yekcicet yvhikares:
cemet vm vrvnaketvt omet, cv 'stemerke nettv omof, vm
ohletketv toyetskvttet omekv.

17 Vn yekcetv toyetskat, vkvsvmkvn 'sece 'yvhikares:
Hesaketvmeset vm vrvnaketvt omet, vn Hesaketvmese
vnoeckv es fvcket omes.

ESVKVSVMKV 60.

Yvhikv Enhomahtv en *hahoyat*; Tewe en Mektam estomvhayetvn; Susan
Etv en *hake*: Elem-nehelem Elem-sopv tepakan etepoyen, Cvp rafullket,
Okcyuvv em pvne ofvn Etmvlike cukpe-rakko palen hokkolohkan pvsatof.

HESAKETVMESE toyetskat, epu pvlatetskvtes, epu 'wahe-
cetskvtes: cvpvkktet ometskvtes: Aeha, hvvm a pu
fulhuecetskate!

2 Ekvnnv fvmoyicetskvtes: mvn selahlecetskvtes; se-
lahlvken mvhericvs, fvmokakekv.

3 Cem este nak yekcvken hecvkuecetskvtes: pvrko-
opuswvn pu'skuecet, hacohakvke omēn pu hayetskvttet
os.

4 Tvlelennvn cem penkvlakat emetskvtes, mehenwetv
vrahkvn hecken kvwvphoyvren. Sela.

5 Ce'nkvpervn es hesahuecet, pum vyoposkvs, cem vno-
eckkakan hesahuehovren.

6 Hesaketvmeset en hvsvtketv ofvn opunayvtet os:
tayen vc afvcke tares: Sekem ekvnnv tekvpicit, Svkor
em pvnen vhopayit, tekvpicares.

7 Kelevt cvnaket os: momen Menasvt cvnaket's: Eflev-
meu cv'kv svrvnvkvtt os: Cutv vhakv-emv cvnaket's.

8 Moap es vm eokkosetvt os: vm estelepikvn Etmven
oh wikares: Felestev toyetskat, vc vrahkvn afvcket
huchkvs.

9 Estimvt Etmēn es ve ayvre te? estimvt, cv hvlātet, tvlofv yekcān es cv ceyvre te?

10 Hesaketvmese toyetskat, cemet pu wihket, pun sule-tawvlke etohkvlkakan evpyetvn komekot, ometskeko te?

11 Estemerketv enkvpyken vnickvn pu'mvs, vnickv este estemat ehvperket omekv.

12 Hesaketvmese eteropotten fekhvmket momeceyvres: emet pu'nrapvlke ohhuervkvrānāt mvt omekv.

ESVKVSVMKV 61.

Yvhkv Enhomahtv en *hahoyat*; eshayeckv efkv ocat es hayehocvrānāt.
Tewe es em *Vksvmkv*.

АЕНА, Hesaketvmesē, huehkvyan pohvs; vm meku-svpkv em vpohicvs.

2 Cv feket ohrvnkof, ekvnv yuksv a ec oh huehkāres: cv yvpayet, mv Cvto es vn hvlwan es ve vyvs.

3 Vm vrvnāketvt omet, tohopke yekce horre enkvpyken ve vcayecat hueretskvttet ok.

4 Cem escukohākv ofvn meyuksv-sekon likāres: ce tvrvp em vpette elecvn ehkāres. Sela.

5 Cemet, Hesaketvmese toyetskat, nanvke ce temfac-cvyvten pohetskvttet omekv; ce hocefkv em penkvlakat vpyken nakpucasetvn a'metskvttet os.

6 Mekko en hesaketvn ohvtvlayetskvres: em ohrolopet honvpse erohhonvpse sulke etvpomvkē tares.

7 Hesaketvmese ehoinvn meyuksv-sekon fekhonnvres: Aeha, vnoeckv mehenwetv tepakan etetakuecvs, emen vcayecvkven.

8 Momat meyuksv-sekon vkvsvmkv ce hocefkvn 'svyv-hikāres, nettv vtekaten nanvke ce temfacevyvten momecaret.

ESVKVSVMKV 62.

Yvhikv Enhomahtv en *hahoyat*; Ceturvne momecat vevkvyē. Tewe es em
Vksvnmkv.

MEHENWVN vm puyvfeckvt momis komet Hesaketvmese
tviken emehaket os: cv hesayeckv emen avtet os.

2 Eme tvlkuset vn cvtot, momet cv hesayeckvt omes:
vn tohopke yekce hvlwat *omes*; tayen cv nekeyihoce-
kares.

3 En hofune estoman omvltkatskat, este cvto-tohopke
cuneke momen tohopke lvtkvranuse oman, elecetvn ko-
met, ohpefatkatskvre te?

4 En hvlwetv ahvtvpecicetv tviken etemopunvyecaket
os; lvksetvn em vlostvket os; e cukwv take ohmerk
opunvkv es opunayakis, ofv tvhikaket os. Sela.

5 Vm puyvfeckv toyetskat, Hesaketvmese tvlkusen mo-
mis komet emehakvs, nak en nene hecvyat emen avtet
omekv.

6 Eme tvlkuset vn cvtot, momet cv hesayeckvt omes;
vn tohopke yekce hvlwat *omes*; cv nekeyihocekares.

7 Cv hesayeckv momen vm vrakketvt Hesaketvmese
ofvt os: vn yekcetv cvtot momen vm vrvnaketvt Hesa-
ketvmese ofvt os.

8 Este toyatskat, estofvt o estomis em enhonrvkes; ce
feke taken ehomvn pvlvtvkes: Hesaketvmeset pum vrv-
naketvt omes. Sela.

9 Mehenwvn este kvncvpakat ehvperketvt omen, este
hvlwecvkhoayat lvksetvt omakes: svtarkueckv oh lumhi-
hocen omat, kvwvpkvkvres; etohkviket ehvperketv sen-
hvlwen kvwvpkaket os.

10 Estohwenetvn em enhonrekot, naksestypenkvleckvn
es ekvsvmet ohmatskvs: nakockvt ohvtvlaken omat, ce
feke taket *oh* fekhoniyates.

11 Hesaketvmeset vlvnmkv opunayvtet os; heyvn

vhokkolvn pohvyvtet os; yekcetvt Hesaketvmese enaket os.

12 Momen vnokeckvt cenaket omes, Pucase toyetskat, este vtekaten em vtotketv vcvkvyen feketsket omekv.

ESVKVSVMKV 63.

Tewe es em Vkvsvmkv, Cutv vnrwvn arof.

HESAKETVMESE toyetskat, vn Hesaketvmese toyetskes; hvthvyvtkusen ce hopoyares: vm puyvfekvt cemen ewvnhket on, cv 'navpeswvt cemen eyacuset os; hotoskv ekvvn, ekvvn kvrpe uewv sekata ofvn;

2 Escukohakv vcakat ofv hecvyvtē omēn cen yekcetv momen cen hvyayvke hecaren.

3 Cv cukhvrpet ece 'kvsvmvkvres, cem vnokeckvt hesaketv senheret omekv.

4 Hiyomen, cv hesake emunkof, ece 'kvsvmares: ce hocefkv ofvn cv'nke *hokkolvn* kvwvpares.

5 Falowv neha tepakan *este* 'semahlvputke omen vm puyvfekvt emahlvputke tares, momen cv cukwvt ecukhvrpe afackakusen 'sece 'kvsvmvres.

6 Vn topvn wakkit ece 'kerricit, nere vketeckv omof ec oh vkerricvyof.

7 Ce tvrpv em vpetten es vc afvcke hervres, cemet vm vnickvt ometskvttē ok.

8 Vm puyvfekvt ce hvlatet, ece 'cvkayet os; ce'nkv-pervt lvtkvkaren cv hvlatet os.

9 Momis mv vm puyvfekv hopoyaket sumecicvkvre ekvvn sufsokan vkhvtvpecvres.

10 Eslafkv-cvpko en yekce eteropotten tvkpvltkvres: culv enaket omkvres.

11 Momis mekkot Hesaketvmese ofvn afvckvres: emen esvhocefe temfaccat vtekata es afvckvres; mv lvksetvn opunayakat e cukwv taket vkhothokvret ok.

ESVKVSVMKV 64.

Yvhlkv Enliomahtv en *hahoyat*. Tewe es em Vkvsvmkv.

HESAKETVMESE toyetskat, vm estemerkv onayvyat en haken pohvs: vnrapv em penkvkv enkvpvken vn hesaketvn vcayecvs.

2 Holwvyecvlke ehken nake vkerricet etemopunvyecakat enkvpvken vc ehvs, holwvyeckv vtotkvke em etekyvmketv enkvpvken:

3 Mv e tulaswv take eslafkv-cvpko omēn fvsehcet, em eccv-kotakse en ren etetakuehcet; mvt opunkv homvket omen:

4 Ehken este temvpokaten rahkvvret: penkvleket vyvkhvmkvn rahvket os.

5 Nakkometv holwakat ofvn e yekcvkuecaket os: nak senkvnhetvn ehke etetakueckvn etemopunvyecaket os: Estimvt hecvkvre te? makaket os.

6 Holwvyeckvn hopoyaket os; vhericet hopohyet, etetayusen esheceyvtet os, *makaket os*: momen entake vtekat em ofv vkerrickvt, momen efeket sufket omekv.

7 Momis Hesaketvmeset entaken echvres: eccv-kotakse en ren vyvkhvmkvn es vnvttvkvres.

8 Iliyomen elentappkvren hahoyvres, eme etulaswv mahusat vnrvpet vtotket omen; hecakat omvlkv nekattvkvres:

9 Momen este omvlkv penkvlvkvres; momet Hesaketvmese em vtotketvn kerkuecvkvres; momet nak momecvten hoporrenet ohvkerrievkvres.

10 Este fvccakat Cehofv ofvn afvcket, em enhonrvkvres; momen e feke ofv fvccakat omvlkv es e afvceciervkvres.

ESVKVSVMKV 65.

Yvhikv Enhomahtv en hahoyat; Esvkvsvmkv. Tewe es en Yvhiketv.

Hesaketvmese toyetskat, vkvsvmkvt Sivr ofvn ce'me-haket os: momen temfvccetv vcakan cem momehocv-ranet os.

2 Mekusvpkv em vpohicetskat, cemen enavpeswv omvl-kvt cen yicvres.

3 Holwvyeckvt ve vnrvpn *ve* ohfvnkaket os: vhakv kaceyvte tat, mvn cemet pun hvsvthicetskvres.

4 Mv este ensatketskat, momet cen cuko ofvn ece 'wolicc likvren hayetskat, en heret omes: cen cuko em afvcketvn es pu mahlvptket, cen cuko vcakan es pu mahlvptkvres.

5 Hesaketvmese, pu hesayeckv avte toyetskat, fvccetv ofvn nanvke sehoneckvke etehoyvnen pum vyoposkets-kvres: cemet, ekvnn yuksvlke em enhonrkvt omet, mv hopvye uchvtkv vkfullateu *em enhonrkv* toyetskat.

6 Emet yekcetvn es wvnvket omet, en yekcetv etero-potten ekvnn-hvlhawan yekeen svpaklecet os.

7 Emet uchvtkv ocakat en haken, em uemelohlv take en haken momen etvlwv cahmelikv em este-etekyvm-ketvn cvyayvkuecet os.

8 Momen *ekvnn* hopvyvke mahe vpokakat cem eskerkv-taken es penkvlvkuehocet os: hvthvyvtke yafke tepakat em ossetvtake afvckvkuecetsket os.

9 Ekvnnv en cukopericet, othicetsket os; esfvcken etetakuecetsket os; Hesaketvmese en hvccet uewv es fvcket os: ekvnnv momēn etetakuecetskof, telekon eteta-kuecetsket os.

10 Escvpvyeckv en nenucvlken esfvcken othicetsket os: en cvnnvkucen pvtapicetsket os: osken es lowvcecicet; nake hvte hontakan ohmerretsket os.

11 Cen heretvn ohrolopen es kvtpuecetsken, cen nenu-cvket nehetvn seplecaket os.

12 Nanopkv vnrvwv ocakan oh seplecaket os, momen rvnet afvckeavn es wvnawvket os.

13 Nanopkv ocakat vpuekv fulle sulket vyokkofaket os: pvnevlkat telekot ohranet omes: afvcket huehkakes, momet yvhikaket.os.

ESVKVSVMKV 66.

Yvhikv Enhomahtv en *hahoyat*. Esvyvhiketv. Esvkvsvmkv.

EKNV omvlkatskat, Hesaketvmese ehomvn atvcket huehkvkes:

2 E hocefkv vrakketvn yvhikvkes: em kvksvmkvn vrak-kuehocen hayvkes.

3 Hesaketvmesen em punayet, Mvtawwvt cem vtotketvt sehoncevket os! cen yekce en rakkettv ece'napvlket cem elecvn e svpvklecvkvres, kievkes.

4 Ekvvn omvlkvt ece 'rakkuecvkvres: momet ece 'yvhikvkvres: ce hocefkvn vyvhikvkvres. Sela.

5 Ahwet, Hesaketvmese em vtotketvn hecvkes: este en hopuetake ohfvccv momecat ofvn tayen em penkvihoyvre tetayet omes.

6 Uehvtkvn ekvnv kvrpen hayvtes: yvkapet, uerakkon ropottecvtes: mvn emen es epu 'fvcket omvtes.

7 En yekcetv etehoyvnen meyuksv sekon mekket os: en renakvt ekvnv etvlwv cahmelikvn vketecet os: mv em vpohicetv komvkekat e hvlwecahkates. Sela.

8 Etlwv cahmelikv toyatskat, pun Hesaketvmesen kvksvmvkes, momen kvksamatskat en hake pohken hayvkes.

9 Mv pum puyvfekev hesaketv ofvn vcayecet, pu'letake vkuehuecvkhoyvre etektvnecekat.

10 Cemet, Hesaketvmese toyetskat, es pu kerretskvtet os: cvtokunaphvtke eskerhoyat etvpomen es pu kerretskvtes.

11 Senkvnhetvn es.pu 'ceyicetskvtes: nak honne mahen pu tetackvn es oh wetenetskvtes.

12 Estet corakkon ohkaket pu'kvtake onvpvn vpeyvren hayetskvtes: totkvn esceyey, uewvn esceyeyvtes: momis es epu'ssicut, nanvke sulke ocakan es pu 'ceyicetskvtes.

13 Nakemtv ce homv nekrvkuehocvren sarit, cen cukon eceyares, nak ce temfaccvyvtet,

14 Estemerketv ofvn huervyof, cv cukhvrpet opunayaken, cv cukwvt makvten, cem fekares.

15 Nakemtv nechicvkve ce homv nekrvkuehocvren, yvpefikhunvntake *nekrvke* en fvmeckv vpvken es cem vlvkares; wakov en hunvntake cowatv esyoman sylvkares. Sela.

16 Hesaketvmese em penkvlvke omvlkatskat, ahwet, polvkes, momen vm puyvfekvn nak em momecvten kerkuecares.

17 Cv cukwvn es ohhuehkvvyvtes, momen cv tulaswvt heren kvksamvtes.

18 Cv feke ofvn holwvyeckvn vmoskomin omat, Pucaset *vm* vpohicekares:

19 Momis mehenwvn Hesaketvmeset *vm* vpohicvtet os: vin mekusvpkv en haken em vpohicvtet os.

20 Hesaketvmeset kvsvmket omekvs, mv vm mekusvpkv em merkvu vn hlvtekatet.

ESVKVSVMKV 67.

Vvhikv Enhomahtven *ahoyat*, eshayeckv efkv ocakat es *hayehocoranat*.
Eayvhiketv: Eskvsvmkv.

HESAKETVMESET pum merret, ep ohmerret omate! *met* eturofvv ep oh hvyaykvren hayate!

2 Cem vyetvn ekvnvn oh kerken, esayeckv estemetskat etvlwv cahmelikv omvlkv em etenrvwn kerkvren.

3 Hesaketvmesē, etvlwv cahmelikvt ece 'kvsvmvkekv; etvlwv cahmelikv omvkvvt ece 'kvsvmvkekv.

4 Ekvnnv etvlwv cabmelikvt afvcket, afvcketv omecicen yvhikvkekvs: etvlwv cabmelikvn fvccvn em fvccet, etvlwvvlke ekvnnv vpokan evpayetskvres.

5 Hesaketvmesē, etvlwv cabmelikvt ece 'kvsvmvkekvs; etvlwv cabmelikv omvlkvt ece 'kvsvmvkekvs.

6 Ekvntv en lokcen hayvtet os: Hesaketvmeset, pume mahusat tis pun Hesaketvmeset, pum merrvres.

7 Hesaketvmeset pum merren, ekvnyuksvlke omvlkvt em. penkvlkvres.

ESVKVSVMKV 68.

Yvhikv Enhomahtv en *hahoyat*. Tewe es em Vkvsvmkv; Esyvhiketv.

HESAKETVMESET ahuerekvs: en horret vwahvkekvs: mv en homecakateu ehomvn em pefatkvkekvs.

2 Ekkuce etvn vtohhokat etvpomen entaken etvn vtohkvs: fo-neha totkv ehomv rekkat etvpomen holwvyecakat Hesaketvmese ehomvn sumekekvs.

3 Momis fvccakat afvckvkekvs: Hesaketvmese ehomvn tayen afvckvkekvs; henka, afvcketv heren es afvckvkekvs.

4 Hesaketvmesen vyvhikvkes; e hocefknv vkvsvmkvn es vyvhikvkes: ohlike vnrwv etehoyanat ehomvn nene livlwen em etetakuecvkes: e hocefkv Cat omes, momen eme ehomvn tayen afvckvkes.

5 Erke ocvkekat e'rket, momet oyevlke em fvccetv Hesaketvmese en liketv vcake likat omes.

6 Entvlkuse vhoskakan Hesaketvmeset ebutvlke vpvken vpoyicet os: emet cuko-yekcv vtehkvlken sossihcet, nak omvlkv en hervkvren vpoyicet os: momis em vpohicetv komvkekat ekvnnv kvrran vpoket os.

7 Hesaketvmese toyetskat, cem esten evpayet ayet, vnrwv eteropotten tvkhaket, vnrwvn teropottetskof; Sela:

8 Ekvnyt fenokvtes, Hesaketvmeset vpakekv; chomvn hvlhawat akvncvpuecvtes; mi Sini *tis fumokvtes*, Hesaketvmese, Eslevl en Hesaketvmeset, vpakekv.

9 Cemet Hesaketvmese toyetskat, oske en sulke etetayen vtotetskvtes, mv cteropotten ekvnv epucasetskvttet hotosof, yekcicetskvtes.

10 Cem este etohvtelokat mv ofvn vpoket os: cemet, Hesaketvmese toyetskat, cen heretv aossen este estemer-
rvlken em etetakuecetskvtes.

11 Pucaset opunvkv cmet os; mv hoktvke ohonkv tvlemicakat etohrvlketv rakket os.

12 Suletawvlke etohkvlkakat em mekkvlket pefatket os: momen hokte ehute fekhonnat nak svpenkvlechoyvten etekvpicvres.

13 *Hiyomat* yvpefikv-hute em etenrvwvn lumbatsket o estomis pvce-howe e tvrpv cvto-kunaphvtke es ohrvnrvtke, e tafv cvto-kunaplane hololoccusen es ohrvnrvtke *omēt* omatskvres, *makaket os*.

14 Yekcetv Omvlecat mv ofvn mekkvlken vwahecoof, hetute-rakko Salmvn oh lice *ome haket os*.

15 Pesvne em ekvnhvlwe Hesaketvmese em ekvnhvlwet omes: Pesvne em ekvnhvlwe rvne hvlwe mahet omes.

16 Ekvnhvlwe hvlhawatskat, estomaten es afvckekot mv ekvnhvlwe Hesaketvmeset en liketvn hayvre enhopoyvten hecatske te? henka, Cehofvt meyuksv-sekon mvn likvres.

17 Hesaketvmese em escvlleckv-pvfnv cukpe-rakko pale sulket os: cukpe-rakko sulkat cukpe-rakko sulkes: Sini en liketv vcakat omen, Cehofvt mv vpvket omvtes.

18 Hvlwen vkvwvpketskvtes, svlvfketvn svlvfkuehcet: este vpvken nakemetvn svlaketskvtes: henka, vpohicetv komvkekateu *vpuken*, Cehofv Hesaketvmeset *vpuket* likvret.

19 Pucaset nettv vrahvkvñ nak pun kvwapet, mv Hesaketvmese, pu hesayeckvt omat, vkvsvmekvs. Sela.

20 Hesaketvmeset, pun Hesaketvmese, *pu* hesayeckvt omes: momen elkv ossickvt Cehofv Pucase enanvket omes.

21 Momis Hesaketvmeset, en horre e'kv taken em eteta-
cct, mv en holwvyeckv ofvñ aye munkat em ekv-onvpr
e'kvesse vlkan em etetvcvres.

22 Pucaset opunayet, Pesvne enkvprvken resvlkvkares;
uehvtkv vklaulakan *vm este* es vk ossicit resvlkvkares:

23 Ce'len catvñ vkpiketskvren, *momen* cem efv e tulas-
wvt *cen* horre avten enaken ocvren, makvtet os.

24 Hesaketvmese toyetskat, cem vyetv sulken hecavtes;
vñ Hesaketvmese vñ Mekko em vyetv *sulkan* en liketv
vcakat esceyen hecavtet os.

25 Yvhikvlke homvñ vpeyen, eshayeckv hayecvlket,
hoktvke mvnettvlke *eshayeckv* templel *kicetv* oh nvfkakat
vpvket, yupvñ vpeyet os.

26 Este nvkastetv ofvñ Hesaketvmesen vkvsvmvkes; Es-
levl vñonvpse *toyatskat*, Pucasen vkvsvmvkes.

27 Pencemen cutke 'sem evpayv taket mvñ aret os,
Cutv em mekkvlket en nvkastetv esyomat, Sepulvne em
mekkvlke, Nafteli em mekkvlkeu.

28 Cen Hesaketvmeset, cen yekcet *ocekv* *komet*, makv-
tet os: Hesaketvmese toyetskat, nake pum momcets-
kvten yekcicvs.

29 Cen cuko-vcake Celuslvme ocat vrahkvñ mekkvlket
nak emetvñ es cen yicvres.

30 Etlwv cahmelikv horre em vlostakat vwahecvtes;
punvttv kohvvlke aran em vsehet, wakhunvntake sulkan,
este em wakucvlke vpvken em vschvkv; cvto-kunap-
hvtke warken esyicet cem vpohicvkvren hayet.

31 Este en rvkrakvt Ecepse asossen yicvres: Ereopev
ekvñvt e'ñke Hesaketvmesen oh rvtosecetvñ lvpecicvres.

32 Ekvuv em ohmekketv toyatskat, Hesaketvmesen vyvhikvkes: vkvsvmkvn Pucasen vyvhikvkes: Sela.

33 Mv hvlhawat en hvlhvwe nake hofunof ocakvten ohliket ayan *vyvhikvkes*; hecvs, en haken 'sopunayet os, en hake yekcan.

34 Yekcetv Hesaketvmese enaket's, *makel* kerkucevkes; en hvlwetvt Eslevl oh ocet on, en yekce sutv ofvt os.

35 Hesaketvmese toyetskat, cen liketv vcacakat aossen cemen cem penkvihoye tetayet omes; Eslevl en Hesaketvmeset, mvt yekce momen yekcetvn *em* esten emvket os. Hesaketvmeset vkvsvmket omekvs.

ESVKVSVMKV 69

Vvhikv Enhomahtv en *hahoyat*; Sosanem en hake. Tewe *es* em *Vkvsuakc*.

АЕНА, Hesaketvmesē, cv hesayecvs, uewvt vm puyv-fekcvn a oh ceyet omekv.

2 Vklewvhe lauke estvn hueresko tayan vc vk ceyes: uewv-lauke laulakan vk vlakis, momen uclaulakat vc oh lauket omes.

3 Huehkvvat es cv hotoses; es vn nokmelkvt kvrpes: vn Hesaketvmesen emchakvyof, cv turwvt hotosaken renayvkeko haket os.

4 Nake omecice seko vn homecakat cv 'kvesse sensulket omes: fveceko vc vnrapvlke cv sumecicetvn komakat yekcvket omes: naken vkonahvkatet emvranvyat tvlkvtes.

5 Hesaketvmese toyetskat, cemet cv hoporrenekan kerretskes; momen vm mvttakvtet cem vrvnakekot os.

6 Pucase, *suletawvlke* etohkvkakak en Cchofv toyetskat, vnet omecicvyen mv ec oh hecet cem ehakakat eyvtuecakhates: Eslevl en Hesaketvmesē, vnet omecicen ce hopoyakat vlesketv en hakakhates.

7 Vnet ece 'rahkvn vlesketvn kvwapvyet omekv: vlesketvt cv turofvn ohranvtet os.

8 Tecvkkakvyat ehomvn estekerkeko toyit, cv'cke e'chustake ehomvn tvleporv cv hakes.

9 Cen cuko *encakvye* vfekrakketvt cv lokvtet ok: momen mv ce tvklecakat en tvkleckv vc oh pvlattket os.

10 Cv turopuswvt pvlatten, vm puyvfekcvn eelaweckvn es *estemerricvyof*, mvt vlesketvt vn hakvtes.

11 Sukcvhakvn vm vccvken hayvyof, opunvkv-svhopakvt en hakakvyvtes.

12 Tvlofv mvhauke vpokat vc vnrvpen vc opunvyecaket os: hacvlke en vyhiketv *toyis*.

13 Momis vnct on omat, Cehofv toyetskat, oketv ece 'fvcecece tetayat ofvn vm mekusvpkvt ec oh *kwuapket* os: Hesaketvmese toyetskat, cem ynokeckv en sulkat ofvn cen hesayeckv em mehenwetv ofvn vm vyoposkvs.

14 Vklewvhen a vc ossicet, vë vksumkvre vm etektv-nehcetskvs: mv vn homecakat enkvvpken cv hesayecet, uewv laulakan a vc vk ossihocekv.

15 Uelaukat vc oh lvwikates; momen laukat cv nok-mehlates: momen vksufkat em vhauket vc oh vkhotiyates.

16 Cehofv toyetskat, vm vyoposkvs, cem vnokeckv heret omekv: cem merkv heromakat en sulke vcvkvyen vc oh fulkvs.

17 Momet ce turofvn cem vtotkvn em ehhetskvs, estemarketv ofvn huerikv: lypcicet vm vyoposkvs.

18 Vm puyvfekcvn vwolicet, pvlken nesvs: pvlken cv nesvs, vc vnrapvlket fullekv.

19 Cemet cv tvklehocaten, vm vlesketvn, momen cv nakhahoyekan kerretskes: vn horre omvlkvt ce homvn fulles.

20 Tvkleckvt cv feken kacvtet os, momen cv nokke mahes; momet merkv heckuecvke tayat en nene hecvyvtes, momen sahsekos: mahlvpatvlken *en nene hecit*, eshecvkates.

21 Momen kolakcuwvn vn hompetvn vpayet, cv wvnhkat vrahkvn netuksen esketvn es vm wiyyaket os.

22 Em ohhompety taket senkvnhetv ehomvn haken, herkv em ocakat senkvnhetv *en hakekvs*.

23 E turwvtaket oh yomuckekvs, hecvkekaren, momen etetackv estofis fekekvvren hayvkv.

24 Cen cvpvkktvn entaken oh kvlv, momen cen cvpvkktv hiyyat ohcakkvkekvs.

25 Em vpokety taket tlvhassekvs; momen estimvt em escukohkv take ofvn lihates.

26 Mv cemet nasketskvtan assecaket, momet mv vnvttuecetskvt e feknokhokan opunvyecaket omekv.

27 Holwvyeckvn en holwvyeckv taken ohvpvyvs, momet cem fvccetvn escehyates.

28 Hesaketv nakcokv asossen vslecvkhoyekvs, momet este facevlike vpvken coyvkhoxyvkates.

29 Momis vnet v'nkusvpket, cv feknokket os: Hesaketvmese toyetskat, cv hesayecetskat hvlwen cv huericekvs.

30 Hesaketvmese e hocefkvn esyvhikeyvn es vkvsvmares, momet vkvsvmkv emetvn emen 'svrakkuecares.

31 Momen mvt waktvteho *monkat* wkv-hunvnwv eyvpe momen elvkv ocat senhoyvnen Hesaketvmesen afvceci-cvres.

32 Eyaskakat hehcet, afvckvkekvs. Hesaketvmese hopoyatskat ce feke taket hesakate!

33 Cehofvt enkusvpkakan em vpobicet, en sylvfklken em ehvperkuecekot omekv.

34 Hvlwe ekvnu cmen vkvsvmkvkekvs; uehvtkv *omvkv* tis, momen nake vkfullateu vtekat.

35 Hesaketvmeset Sivr hesayecet, Cutv em etvlofv ocakan habicvret ok; momen mvn vpoket epucavkvres.

36 Momen em vtotkvike en honvpset, mvn epucaskvres, momen e hocefkv vnokecat mvn vpokvres.

ESVKVSVMKV 70.

Vrhkv Enhomahtr en *hahoyat*. Tewe es em *Vkesomko*. Esvkerricepueckv.

АЕНА, Hesaketvmesē, cv hesayecetvn *lvpecicvs*; vn vnicetvn *lvpecicvs*.

2 Mv vm puyvfekcv hopoyakat, vlsvke habket, vlesketvn en hayvkhoyekvs: mv vn holwakan em vlostakat yupvlatket, vlesketvn en hayvkhoyekvs.

3 Es ce lopic, es ce lopic, makakat, em vlesketv taket omecicen yefulecicvkhoyekvs.

4 Ce hopoyakat omvlkv ec ofvn afvket, afvckvkekvs: momen cen hesayeckv vnokecat, Hesaketvmesen vrakuehocekvs, makake emunekvs.

5 Momis vntat cv 'stemerret, vnkusvpket os; Aeha, Hesaketvmesē, vc oh *vtetvn* *lvpecicvs*: vm vnickv momet cv hesayecv toyetskes; Cehofv toyetskat, vcewihcetskva.

ESVKVSVMKV 71.

СЕНОРВ toyetskat, ec ofvn ehkvyet os; estofis vc vlisats.

2 Cem fvcctv ofvn *holwakan* a vc ossicet; ce hvckon a vm wiyet, cv hesayecvs.

3 Liketv cvtot, oh ayvye taye emunkv taren, vn huervs: cv hesayehocvren vhakvn ossicetskvttet os: cemet vn cvtot momet vn tohopke toyetskekv.

4 Aeha, vn Hesaketvmesē, holwvyecvlike e'nke taken a vc ossicet, este fvcceko momet este holwvyecat e'nken a vc ossicvs.

5 Pucase Cehofv toyetskat, cemet mv oh hecvyvtet omet, vm mvnēttetv vteken vm enhonrkv *toyetskekv*.

6 Cemet cv heckvte vteke cv kvwapvte toyetskes: cemet cv'cke e nvrke a vc ossicvte toyetskes: vm vksvmkv ec ohfvccv oce emunkv tares.

7 Nak estomahat *este* sulke es em momvyet os: momi cemet vm vrvnaketv yekcat toyetskes.

8 Cū cukwvt cem vksvsmkv momen ece 'rakkueckvt e-
fvetket emunken nettvvt hoyvvnres.

9 Vculkv ve orof, ve vwihketskvs; vn yokcet sumko-
v'nkvpahketskvs.

10 Vn horret ve opunvyecakekv: momen vm puyv-
fekv esetv vketecakat etempunahoyot os,

11 Hesaketvmeset enkvpykvtet os: assocot, esvkes, ho-
sayecvranat sekokv, makaket.

12 Hesaketvmese toyetskat, vn hopvyen huyiretskvs:
Acha, vn Hesaketvmesē, vm vnicetvn lvspeicvs.

13 Vm puyvfekv vnapvlket, vlsvke hahket, sumee-
kvs: mv vn holwakvre hopoyakat tvkleckv vlesketv te-
pakan es ohrvnkvkekvs.

14 Momis vnet enhonrvye munkv tares: momet ohvtv-
lake emunken ece 'kvsvmares.

15 Cū cukwvt cem fvccetvn *momet* cen hesayeckvn
kerkuecet emunken nettvvt hoyvvnres: *em* vhonkvtkvn
kerrvkok.

16 Pucase Cehofv en yekcetv ofvn vlvkares: cem fvc-
cetvn *onayet*, *fvccetv* cenake tvlkusen onayares.

17 Hesaketvmese toyetskat, vm mvnnettetv vteken
v'mvhayetskvtes; momen hiyomat oren cem vtotketv
estomahvken kerkuecvyntot arvyvtet os.

18 Momen ve vculet, cv'kvesse supakhvthvke hakof tis,
Hesaketvmese toyetskat, v'nkvpaketskeko emunken,
ce'nke *nak momecvten* este honvpsen em onayet, cen yek-
cen este honvpse yicvranat este vtekan em onayvkares.

19 Hesaketvmesō, nanvke rakrvke momecetskvte toyets-
kat, cem fvccetvt hvlwetvn oret os: Hesaketvmese to-
yetskat, estimvt ceme omēt ome haks?

20 *Cemet* estemerketv sulke momet holwvhokan ..

hecicetskvte toyetskat, a cv hesayecet, ekvuv en sufsokan ra vc ossicetskvres.

21 Vn rakketv *vm* ohvtlvvyv, momet *vc* oh fuliket, v'mahlvptecicvs.

22 Momen vneu, vn Hesaketvmese toyetskat, eshayeckv saltvle *kicetv* es ece 'kvsvmares: cem mehenwetv *es kvsvmares*; Eslevl enake Vcaketskat, kervlvn es cen hayecit, kvsvmkvn yvhikares.

23 Vkvsvmkvn ece 'yvhikvyof, cv cukhvrpet tayen afvckvke tares; momen *vm* puyvfekcv nesetskvttet *afvcke tares*.

24 Cv tulaswvu cem fvccetv opuvyecet emunken net-tvt hoyvuvres: vn holwakan hopoyakat, vlsvke haket, vlsvkuchocet omekv.

ESVKVSVMKV 72.

Esukvsvmkv Salvmv ohfvccv.

HESAKETVMESE toyetskat, cem fvccckvn mekkon emet, cem fvccetv mekko e'ppucen emvkv.

2 Emet cem esten fvccetv ofvn fvccet, cem este este-merrvken fvccckvn es fvccvkuecekvs.

3 Ekvnhvlhawat herkv esten es en yicekv, momen rvne hvlhawat fvccetv ofvn.

4 Este em estemerrvken fvccvkuecekvs, momet nak en-kusvpkakat en hopuetaken hesahuecet, este ohwetenvn wokucekvs.

5 Hvset fekhonne vtekat cem penkalet, hvresset like emunkan honvpse erohhonvpse omvkv etehoyvnen cem penkalvkekvs.

6 Pvhe tvckvte *ekuvuv* oskole omet hvtpkekvs, momet oske ekvv otobice omët.

7 En nettv omof este fvccakat heren hontvkekvs, momen herkv esfvcken *ocekvs*, hvresset like vtekat.

8 Momen emet uehvtkv vteke uehvtkv *etv* eroren, momet hvcece rakkat vteke ekvnyuksv ocaakat oren ohmekket omekvs.

9 Eme ehomvn vnrwv vpokvlket potokvkekvs, momen en horret ekvnv em mokken lasvkekvs.

10 Tases tvlofv ote ocaakat esyomat em mekkvlket nakemetvn esyicvkekvs: Eshepv Sepv tepakat em mekkvlket nakemetvn esyicvkekvs.

11 Henka, mekkvlke omvlkvt ehomvn tvkpvlatken, etvlwv cahmelikv omvlkvt em elecvn svpvkekvs.

12 Este enkusvpke vnickvn komet huehkan hesayecet, este estemerre vnicv ocekan hesayecvret ok.

13 Este estemerre momen este enkusvpkan em merret, enkusvpkakat em puyvfekcv taken hesahuecvres.

14 Em puyvfekcv taken ohwetenketv holwvyeckv tepakat enkvprken hesayecet, momen e catv taket en renakv ehomvn vcakekvs:

15 Momen hesakekvs, momen Eshepv cvto-kunaplanen estet emvkekvs: momen estet estofis emekusapvkekvs: vkvsvmake emunken nettvt hoyvnekvs.

16 Teleko estenko esfcke hvmket ekvnvhvhwat eyuksv ekvnvn oce estomis, em ettet Lepenvne omvket fvmokvres; momen tvlofv vpokat ekvnv nak ohhontvke omēt pvkpvkvs.

17 E hocefkv meyuksv-sekon ocekv, momet hvset like vtekat e ohvtlayvkekvs: momen estet eme etehoyvnen e afvckvkuecvkekvs: etvlwv cahmelikv omvlkvt emen opunvyecet, Afvcket os, makvkekvs.

18 Cehofv Hesaketvmeset vkvsvmket omekvs, Eslevl en Hesaketvmeset, eme tvlkuse nak estomahvken momecat:

19 E hocefkv vrakket meyuksv-sekon vrakkuehocekvs.

momen em vrakketvt ekvnn hvnmkn fvceceks. Emen momen Emen.

20 Tewe, Cvse e'ppuce em mekusvpkv esohfvckvres.

ESVKVSVMKV 73.

Esvfe es em Vksvmkv.

MEHENWVN Hesaketvmeset Eslevl en heromet os, mv efeke ofv hvsvthakaten.

2 Momis vnet on omat, cv'let vn tenaspvranusvtes: cv 'levwiketv vn solotkvranusvtes.

3 Este holwvyecvlke em emahlpvtketvn hecvyof, ekvsvmet opunayakat em vleskapvyvtet ok.

4 Em elkv take ohvkerrickvt estemerruecvkeket os; en yekcet oce munkvt os.

5 Este em estemerketv ofvn svpakleket os, momen este *vpvllake* vpvken estemerrvkuehoceket os:

6 Monk ekvsvmkvt telacv omet enocicvket os; svpenkvleckvt vccvke omët ohranet omes.

7 Eturwv take nehetvn es pololaket os; estefeke vkerrice tayat senhoyvnen ocvket os.

8 Tvklecaket os; holwvyeckv ofvn ohwetenetvn opunayaketos: ekvsvmet opunayaket os.

9 E cukwv taken hvllhawat vnrvpen ocvket os; e tulaswv taket ekvnnv estomis yvkapet os.

10 Monk em estet yefulecet os, momet *sesketu* esfvckat a en cvfcvlecet os.

11 Momen, Hesaketvmeset estomen kerre te? momen kerretvt Hvlwe Mahat vpvke te? makaket os.

12 Hecvs, hevyt este holwvyecvlket omakes, momet, Meyuksv sekon herkv ofvn vpokeyvres, komet, naksuelecaket os.

13 Mehenwvn ehvperkv cv feken hvsvtecit, cv'nken fvccetv ofvn okkosvyvtet os.

14 Cv'stemerrihoce emunken nettvt hoyanen, hvthvyvt-komvlkvn cv 'stemerket omekv.

15 Hiyomen opunayares, makvyvten omat, hecvs, cen hopuetake hiyome vpokat emvkerret em momecakvyvnt os.

16 Heyvn kerretvn komet vkerricvyof, vn renakv ehomvn yekce mahet emunken,

17 Hesaketvmese en cuko vcakan eceyit, nake espoken ohcakkvrnan vkerricvyvtes.

18 Mehenwvn tenaspakan svpvklecetskes: sumketvn tvkpvlatetsket os.

19 Mvtawwvt yvmahketvn vyvkhvmkusen eroricet os: penkvikvt omecicen ore heren sumecet os.

20 Este vpueckvn a vhonecat etvpomet, Pucase toyetskat, vhonecetskof, vhake enake taken ehvperkuecetskvres.

21 Cv feket vn nokken vm vkerrickv ofvn vc vnattvtet ok.

22 Vpuekv omit, nak korrekot omvyvtes; punvttv omit ce homvn huervyvtes.

23 Mome estomis estofis ece 'pakvyet os; cv'nkvpervn vn hvlatetsket os.

24 V'mvhayet vm fvyatetskvres, momet erenyupvn *hvlwe* vrakketv ofvn cv yvpayetskvres.

25 Hvlwe tvlofv ofvn estimvn oci haks? momen vc vpaketsket omen, estimv cv yacat yvmv ekvnvn arekos.

26 Cv 'navpeswv momen cv feke hotosen omis, Hesaketvmeset cv feke en cvtöt omet, vm enakockvt os, me-yuksv-sekon.

27 Hecvs, mv cen hopvyen fullat estemerkaken, ce'n-kvpvkaket etimvn hopoyakat vtekat sumhuecetskvttet ok.

28 Momis vnöt on omat, Hesaketvmese vwolicetvt vn.

heret os; Pucase Cehofvn vm enhonrkvn hayvyvtes, cem vtotketv omvlkvn kerkuecaret.

ESVKVSVMKV 74.

Esvfe em Maskel.

HESAKETVMESE toyetskat, estomaten meyuksv-sekon etvn *epu* 'pvlatetske te? estomaten cen cvpvkke yvpefikv fulle vhecicetskat vnrvpen em ekkucet kvwapka?

2 Cem este etohkvlike hvmke hofune nesetskvte, etvlwv hvmeclvkc, mv epucasetskvret enrecopetskvttet vkerricet, heyv Sivn hvlwe mv liketskvttet vkerricvs.

3 Yvmahketv oce munkan oh *vyetvn*, mv cuko vcake ofv vnrapv nak holwvke momecvte omvlkv oh *vyetvn* ce'len kvwvps.

4 Ce'nrapvlket cem este etohkvlkakat em etenrvwvn hehkakvtet os: entake en tvlelennvn eskerkvn svpvkle-cakvtet os.

5 Este kerket omvtes, eto cekfat pucuswv oh kvwapat vcvkvyen.

6 Hiyomat es en nehickv kvlvfhoyvte omvlkvn pucus-wuce esvtokuce esyoman es kvceyaket os.

7 Cen cuko vcakan vhetecakvtet os: ce hocefkv en liketvn ekvnv tis eroren vhopvnakvtet os.

8 Vyvkhvmkvn yvmahkuecvkeres, e feke take ofvn makakvtet os: Hesaketvmese en senekake heyv ekvnv ocakat omvlkvn nekricakvtet os.

9 Pun tvlelennvn hecēkot os; owalvt svnvcomvn sekot os: momen estet en hofune estomen kerre epu 'pvke huerat sekos.

10 Hesaketvmese toyetskat, en hofune estoman vnrapvt tvklecvr haks? *est en* horre meyuksv-sekon ce hocefkvn tvklecvre te?

11 Estomaten ce'nke, ce'nkvpervn rafulecicetske te? ce hokpe aossen mvn arvtosecet, *entaken es* poyvs.

12 Hesaketvmeset, hofune *vteken* ekvvv em ofv hesa-
hueckvn vtotkvttet, vm Mekkot omekv.

13 Cemet cen yekce etehoyvnen uehvtkvv etekvpicets-
kvtes: uehvtkv nakwenahoke rvkrakat e'kvtaken uewv
vk kvceyetskvtes.

14 Lefivrvne e'kvtaken en kvceyetskvtes; este vnrvvv
fullan hompetvn emetskvtes.

15 Cemet *cvtan* etekvpicet, nekiwv momen hvccen afihue-
cetskvtes: hvce fihbone emunkvten kvrvkpecetskvtes.

16 Nettvt cenaket omen, nereu cenaket's: hvyayvke
momen hvsen etetakuccetskvtes

17 Ekvvv em vteke omvlkvv hayetskvtes: meske rvfo
tepapan cemet hahicetskvtes.

18 Cehofv toyetskat, heyvn ce hohsates, vnrapvt tvkle-
caten: etvlwv hoporrenekat ce hocefkvv ehvperkuecet os.

19 Cem pvce-howe em puyvfekvv punvttvn emvkekot,
cem este estemerrvike en hesaketvn meyuksv-sekon ce
hohsates.

20 Etemfvccetvn vketecvs, yvmv ekvvv en yomucyokat
esvpenkvleckv hute es fvcfvket omekv.

21 Este ohwetenhokat vlsvkuehocen fulikates: este este-
merrat momen enkusapkat ce hocefkvv vkvsvmvkekvs.

22 Hesaketvmese toyetskat, ahuevrs; estvnrvpkv ocets-
kat vpvyecet fvccevs; este hoporrenekat ce tvklece
emunken nettvt hoyanan vkerrievs.

23 Ce'napvlke en haken ce hosekot, ece'napvlke asv-
paklat em estokemahetv kvwapke emunkan ce hohsates.

ESVKVSVMKV 75.

Yvhkv Enhomahtv en *hahoyat*; Altaser oh *hayehocvranat*. Esvfe ea em
Vkvsvmvkv. Esyvhiaketv.

HESAKETVMESE toyetskat, vkvsvmvkvv ce'meyet os, vkv-
svmvkvv ce'meyet os; ce hocefkv vwolet omen cem vtot-
ketv estomahakat kerkuecaket omekv.

2 Oketv mellvyvtet cakkof, vnet fvcevn fvceccares.

3 Ekvntv momen ohvpokat omvlkv kaffvkekvs: vnet en cukelen svpvklecvyet os. Sela.

4 Ekvsvme opunayakan em punayet, Ekvsvmet opunahyatskvs, momet holwvyecvlken, Eyvpen kvwahpatskvs:

5 Ce yvpe taken hvlwen kvwahpatskvs; enokwv yekcen es opunahyatskvs, kicakvyvtes.

6 Hvlweckv hvsossv, monkat hvsvklatkv, monkat wv-hvly aosset *vtektot* omekv.

7 Momis Hesaketvmeset fvcecvt os; emet hvmken kvncvpuecet, hvmkan kvwapet omes.

8 Cehofv e'nke ofvn sesketvt esliken, pvrko-opuswv *vcunkat* pvkpaket omekv: nake cahmelikv tekyvmkat es fvcket omes, momen mvn avcanet os; mehenwvn vhoskev oc an ekvnv *este* holwvyecakat omvlkv, omvlkusen avcanet, eskvkvres:

9 Momis meyuksv-sekon kerkuccares; vnet vkvsvmkvn Cckvpe en Hesaketvmesen vyvhikares.

10 Momen holwvyecakat e yvpetake omvlkvn em warares; momis fvceakat e yvpe taket kvwvpvkhoyvres.

ESVKVSVMKV 76.

Yvhikv Enhomahtv en *hahoyat*; eshayeckv efvkv ocakat es *hayehoccranat*.
Esvfe es em Vkvsvmkv, Esyvhlketv.

Curv ofvn Hesaketvmesen kerket os: Eslevl em etenrvwvn e hoccfkv rakket omes.

2 Selem tvlofvn em escukohakv hueren, Sivn ofvn en liketvt oces.

3 Mvn eccv-kotakse en re pvspanan, sevrnvkv, eslavkvcvpko horre-tepokv esyoman kvceyvte os. Sela.

4 Hvyayvke *momet* vrakkuehocvre tetayat toyetskes, ekvnvhlvwe punvttv sehoneckvke nanopkv hopoyake fullat senhoyvnen.

5 Efeke yekcakat nake svpenkvlecvkhoyaket os; en nockv taken nocicakvtet os; momen este yekcakat hvm-kusis e'netaken eshecvkekatet os.

6 Cekvpe en Hesaketvmese toyetskat, em vsehaketskof, escvlleckv-pvfnv corakko tepakat nockv sufken nocicaket os.

7 Cemet, ceme mahusat, cem penkvlhoyvre tetayet os: momen ce cvpvkke hahkof, estimvt ce homvn huere taya?

8 Hvlwe vten ohfvcceckvt pohken hayetskvtes;

9 Hesaketvmeset eyaskvke ekvnvn fullat omvlkvv hesahuecvret, fvcceckvn ahuerof, ekvnvt penkalet, cvyayvke tates. Sela.

10 Mehenwvn este en cvpvkktvt ece 'kvsvmvres, momen cvpvkktv vhoskan 'se wvnayetskvres.

11 Naken ce'mares, kicet, Cehofv cen Hesaketvmesen etemfvccvkes, momet fekvkes; eme em vfulotakat mv em penkvlhoyvre tetayan nakemetvn 'sen yicvkekvs.

12 Mekkvkke em puyvfekv taken warvres; emet ekvnv mekkvlke ehomvn sehonecket os.

ESVKVSVMKV 77.

Yvhlkv Enhomahtv en *hahoyat*; Ceturvne *yvhlkat* vcvkvyen. Esvfe es em Vkvsvmkv.

VN haken Hesaketvmesen es ohhuehkares; Hesaketvmesen vn haken es huehkin, ent vm vpohicvres.

2 Cv 'stemerke nettv omof, Pucasen hopoyvyvtes; neren cv'nken rvtosecit, fekhonnvkates; vm puyvfekvt mahlv-pvtkvre komvronkates.

3 Hesaketvmesen vkerricit, cv fekhereko haket os; vm estemerkvn onayis, momen vm puyvfekvt muntvlket os. Sela.

4 Cv turwv vhonecaken hvlatetsket os; tayen cv feknokkat punayvko taye cv hakat oret os.

5 Nettv hofonof ocakvten vkerricit, ohrolope hofonof hoyvnakvten vkerricvyet os.

6 Neren vn yvhiketvn vkerricvranvyet os: cv feken etempunayis; momen vm puyvfekcvt vhericet hopoyvtes.

7 Pucaset meyuksv-sekon etvn vwikvre te? momet svnvcomvn est en heromekare te?

8 Em vnokeckvt meyuksv-sekon sumke te? em etemfvccetv meyuksv-sekon ehvperkvre te?

9 Hesaketvmeset *est* en herometvn ehosvte te? cvpvketv ofvn em vnokeckvn vkhottvte te? Sela.

10 Momen, Heyvt cv feknokkickvt os; *momis*, Hvlwe Mahat e'nvkperv em ohroloopen *vkerricare*s, makvyvtes.

11 Cehofv em vtotketvn opunvyecares; nak estomahvke hofonof momecetskvten vkerricaret ok.

12 Momet cem vtotketv omvlkvn ohvkerricit, nanvke momecetskvten ohvkerricares.

13 Hesaketvmese toyetskat, nanvke momecetskat hvsvt-hvket omes: estimvt *pun* Hesaketvmese etvpomat hesaketvmese raket like te?

14 Hesaketvmese nak estomahvke momecat toyetskes; etvlwv cahmelikv em etenrvwvn cen yekcen kerkuecetskvtes.

15 Cem este, Cekvpe Cosef tepakat e'ppucetaken ce'n-ken es hesahuccetskvтет os. Sela.

16 Hesaketvmese toyetskat, uewvt ce hecakovtes: uewvt ce hecakovtes; momen laulakat nekeyvtes.

17 Vholocet uewvn apvlvtakovtes; sutvt en haken haya-
kvtes: momen cem eccv-kotakse en ret vwahakovtes.

18 Cen tenetketv en haket hvnvcofelv ofv tates; vtoye-
hvttet ekvnvn hvyvyicakovtes; ekvnvt fenoket, nekeyvtes.

19 Cem vyetvt uehvtkvn vk ocet os, momen cen nenu-
cvlket uewv rvkrakan *vk ocaket* os: momen ce 'levwiketvn kerhohoyekot os.

20 Moses Elvne tepakat e'nke take etehoyvnen cem esten yvpefikv fulle omen evpayetskvtes.

ESVKVSVMKV 78.

Esvfe em Maskel.

Vm este toyatskat, vm vhakvn em vpohievkes: cv cukwv em opunvkvn ce hvckon a em wiyyvkes.

2 Opunvkv-svhopakvn cv cukwvn es hwweares: hofonof nak makakvte yomucyokan opunayares:

3 Mv pohe kerreyvtet, mv pu'rkvlket opunayakvten.

4 En hopuetake taken mvn em ehokot, Cehofv vkvsvmkv, en yekce momen vtotketv estomahvke eme momecvten honvpse yicvrana em onayeyvres.

5 Cekvpe ofvn akerkueckvn yekciet, Eslevl ofvn vha-kvn mellvtet ok, mvn en hopuetaken kerrvkuecvkvren vhakvn pu'rkvlken emvtet:

6 Momet honvpse yicvrane, mv hopuetake heckuecvk-hoyvranet kerrvkvret, momet asvpvkilet, en hopuetaken onaykvret:

7 Mv em enhonrkvn Hesaketvmese ofvn hayet, Hesa-ketvmese em vtotketvn ehosekot, momis em vhakvn vfvstkvren:

8 Momet e'rkvlke take, honvpse ekv-yekce, vpohicetv komvkeko, honvpse e feke take fvcev hayvkekot, momen em puyvfekcv take Hesaketvmese vpvket yekcen huere-kate omvkekaren.

9 Eflevm en hopuetaket, eccvktakse esfullvlket em eccvktaksen es fullet, horre-tepokv nettv omof pvlken fulecvtes.

10 Hesaketvmese em etemfvccetvn vfvstvkekates, momet, Em vhakv ofvn fuliyēkos, makakvtes;

11 Momet nanvke momecvte, momen em vtotketv estomahvke hecvkuecvten ehosakvtes.

12 E'rkvlke take en renakv ehomvn, Ecepse ekvnvn, Sovn ekvnv ofvn, nanvke estomahakan momecvtes.

13 Uehvtkvn etekvpihcet, tihuecvtes; momet uewvn cvnvnanicvtes.

14 Momet ohvtvlakat nettvn vholocen es em fvyatet, neren totkv hvyayvken es em fvyvthuecen ohhvvtkvtes.

15 Vnrwvn cvton fvlahlecet, uelaulakat es eskake omen eskvkuecvtes.

16 Uewvn cvton afihhonicvtes, momet uewvn hvcece omen fihhonicvtes.

17 Momis eme vnaorke munket, ekvnv kvrvat ofvn Hvlwe Mahat vnrvpake munkvtes.

18 Momet e feke take ofvn Hesaketvmesen eskerrakvtes, em eyackv take ohfvccvn hompetvn vpohaket.

19 Henka, Hesaketvmese vnrvpn opunahoyvtes; Hesaketvmeset vnrwv ofvn ohhompetvn etetakuece taye te?

20 Hecvs, cvton nafkvtes, momat uewvt vyvkhvmkvn afihhonvtes, momen uefihhonat es em pvlatet fihnvtes, ohvtvlaken tvkliken esteme taye te? em esten vpeswvn em etetakuece taye te? makakvtes.

21 Monkv Cehofvt pohhet, cvpvkke tates, momen Cekvpe vnrvpn totkvt etkvtes, momen en cvpvkktvu Eslevl vnrvpn kvwapkvtes;

22 Hesaketvmesen ohvkvsvmekot, en hesabueckvn em enhonrvkekok;

23 Emet sutv onvpv ocakan vhakvn emet, hvlwe em vhauken hauhicet,

24 Momet manvn hompetvn ohoskolicet hvlwe telekon emakvtet o estomis.

25 Estet encelvlke en hompetvn hompakvtes: em etetayusen hompetvn em vtotakvtes.

26 Hvsossv hotvlet hvlwe ofv hotvlecvttes; momet en yekce eteropotten wahlv hotvlen hotvlecvttes.

27 Ohvtvlakat ekvuv em mokke omēn vpeswv 'sohoskolicet, fuswv etvrpv ocakan uehvtkv oktahv *en sulke* omēn 'sohoskolicvtes :

28 Momet e hvpo take em etenrvwv, em vpoketv vfuloten pvlavtes :

29 Monkv hompaket fvccakvtes, momen mv eyacakvten emakvtes.

30 Em eyackv taken enkvpicvkhojekates; vpeswv e cukwv pikvke emunken

31 Hesaketvmese en cvpvkktet vnrvpn kvwvpiket, en nehakat asossen pvsavtes, momet Eslevl em mvnettakan tvknvfnakvtes.

32 Heyv omvlkv *momvten* omis, naorkake emunkvtes, momet em vtotketv estomahakan vkvsvmvkekates.

33 Monkv en netvtaken ehvperketv ofv yvmahkuecet, em ohrolopetaken feksumketv ofv yvmahkuecvtes.

34 Emet pvsatof, emen hopoyakvnt os; momet rafulehcet, vhericet hopoyakvnt os.

35 Momet Hesaketvmeset en cvto taket omen vkerricet, Hesaketvmese Hvlwe Mahat en hesayecv taket omen vkerricakvtes.

36 Momis emvkerret e cukwv vkvsvmvkv es em punayakvtes, momet e tulaswtaken lvksetv es em punayakvtes.

37 Momen eme ohfvccv tat e feke taket heromekot, em etemfvccetv ofv heromvkekatet ok.

38 Momis emet, merk es fvcket omet, holwvyeckv este es em wikaket os; momet sumhuecekot os; henka, etewolen en cvpvkktetv etv vkueyicet os; momet en cvpvkktetv omvlkv hvlwecekot os.

39 Momet entaket enavpeswv tvlket omvket, hotvle ahyet, hvvm rafulkekat omvket on vkerricvtes.

40 Mvtawwvt tewolen vnrwv ofvn cvpvkkuecet, ekvv kvrrpat ofvn feknokkicakvtes !

41 Momet hvtvm Hesaketvmesen eskerret, Eslevl en Hvlwe Mahan cvpvkkuecakovtes.

42 E'nken vkerricekot, mv nettv vnrapv enkvpvke en-taken nesvten vkerricvkekates :

43 Es en kerkvn Ecepse ofvn vpoyet, nak estomahvke momecat Sovn ekvvvn vpoyvten ;

44 Momet en hvce taken catvn hayet, em uefihnakateu eskvkeko tayan hayakovtes.

45 Em etenrvwv taken rono mvrahrve, *nake* lokakan, momen kute nak yvmahkuecakan, vtotvtes.

46 Momet *ekvvv* em ette taken etoessepapvn emet, em vtotketv taken tvffo-noksvn emakovtes.

47 Nakefvkv hvllական hetute-nerkvn es en yvmahkuecet, en naklokce em vpe sekvm *kicetvn* hetute-nerkv rakrvken es yvmahkuecvtes.

48 Em vpuekvtakeu hetute-nerkvn emet, em vpuekv take fullakan vtoyehvte hiyyakan emakovtes.

49 En cvpvkktv yekcan oh wiket, cvpvkktv, homeckv, estemerketv esyoman oh wikakovtes ; encelvlke nak est en holwvke esfullan em etenrvwv taken vtotet.

50 Nenucen en cvpvkktvn em etetakuecvtes ; em puyv-fekv taken elkv enkvpvken hesahuecekot, momis en hesaketv taken enanokketv yekcan emvtes ;

51 Momet Ecepse ofv homv-heckvkte omvlkvn, Ham em escukohakv ofvn, en yekce take em vliceckvn, pvsa-tvtes :

52 Momis em este mahusan yvpelikv omvkēn sossicvtes, momet yvpelikv fulle omvkēn vnrwv ofvn fvyvtakovtes.

53 Momet vcacvken evpayakovtes, momat penkvlvkekates : momis en horre taken uehvtkv ohrvnricvtes.

54 Momen em ekvnv vcaken svlaket, heyv rvne e'nkvpervt nesvtet svlakvtes.

55 Etlwv cahmelikvn ehomv taken sossicvtes, momet epucasvkvren eskerkvn ekvnvn es em etekvpakicvtes, momet Eslevl em vliketv *palen hokkolohkakan* em escukohakv take ofvn vpoken hayvtes.

56 Mome estomis Hesaketvmese Hvlwe Mahan eskerret, cvpvkkuecavtes; momet em ohkerkueckv vfvstvkekates;

57 Momis vcekellat, e'rkvlke tate omvket emvkerret momecavtes: eccv-kotakse estenhonricat omet fiye-cvkhoyvtet os.

58 Em ekvnv hvlvwen es cvpvkkuecaket, mekusvpkv nakvhake kvlvfhoyavten feckahetvn es ohnekeyicavtet omekv.

59 Hesaketvmeset *heyvn* pohof, cvpvkke tates, momet Eslevl tayen en homecvtes:

60 Momat Silo escukohakv, mv escukohakv emet este em etenrvwvn huericvtet, wkvtes;

61 Momet en yekcen svlvfketvn em wiket, em vrakketvn vnrapv e'nken em wkvtes.

62 Ohvtvlakat em esten eslafkv-cvpkon emavtes; momet *este* epucasvtet es en homecavtes.

63 Totkvt en hunvntake mvnettakan en nekrvkuecvtes: momen hoktvke mvnettakan etepvyetv vrakkueckvn em-hoyvkekates.

64 Em plestvlke taket eslafkv-cvpko etehoyvnen pvlavtes: momen em oyevlke taket waketvn hayvkekates.

65 Momof Pucaset este nocvte omēt vhonecvtes; este-hunvnwv yekce, pvrko-opuswvt omecicen, yekcicet huehke omēt.

66 Momet vnrapylken eratopvrn nvfnakvtes, vlesketv meyuksv-sekon en hayavtes.

67 Momet ohvtvlakat Cosef em escukohakvn wiket, Effevm em vliketvn enhopoyekates;

68 Momis Cutv em vliketv, rvne Sivr vnokecat enhopoytes.

69 Momet en liketv vcake hvlhawat omën hayet, ekvnv mv meynksv-sekon yekciavte omën haytes.

70 Momet em vtotkv Tewen ensatkvtcs, momet yvpelikv-hute enkvpvken esvtes:

71 Yvpelikv hoktvke coyicakan vcvkayat enkvpvken, em este Cekvpe momet Eslevl epucasat vhecicvren svlakvtes.

72 Monkv e feke em mehenwetv vcvkvyen vhecicaket os; momet e'ne mvnvcketv eteropotten em fvyvtaket os.

ESVKVSVMKV 79.

Esve es em Vkvavmkv.

HESAKETVMESF toyetskat, etvlwv cahmelikvt ekvnv epucasetskan esceyvtes; cen cuko vcakan svholwvyecakvtet os; Celuslvmen lekafken vpoyakvtet omes.

2 Cem vtotkvilke em ena pvsatkan hvlwe fuswvn hompetvn emet, cem vnoeckakat em enavpeswvn ekvnv punvtvt hompvkvren emakvtet os.

3 E catv taken uewv omën Celuslvmen hvmkvn pvlvtakvtet os; momen estet em ena take hericvkvre sekates.

4 Pum vwolicvlke ehomvn vlesketvn pu hahket, pum vfulotke vpokat em vpelickvt momet em vtvkleckvt pu haket os.

5 Cehofv toyetskat, en hofune estomën meynksv-sekon ce cvpvkke tare te? cem vfeckahetvt totkv omët nekrvre te?

6 Cen cvpvkktvn etvlwv cahmelikv ce kerrvkekaten ohkalet, mv mekkvlke em ekvnv ce hoccfkv ohhuehkvkekateu mvn ohkvls.

7 Mvt Cekvpen loket, en liketvn yvmahkuecaktet omekv.

8 Pu'rkvlke tate en naorketv taken epu'nrvpen vkerihcetskvs; cem merkv heromakat lvpken pu tenrvpetvn yievkekvs: tayen pu kvncvpuehocet omekv.

9 Hesaketvmese pu hesahuecv toyetskat, pum vnicvs, ce hocefkv vracketv vrahkvn: momet ce hocefkv vrahkvn pu hesahuecet, pun naorketv enkvpvken pun hvsvthicvs.

10 Estoman etvlwv cahnelikvt, En Hesaketvmese taket estvmvn lika? makkvre te? cem vtotkvlike e catv pvlakat em pvleckvn etvlwv cahmelikv vpvken kerhoyekvs, pun renakv ehomvn.

11 Este sylvfke en hibketvt ce homvn vlvkekvs; cen yekce en racketv vcvkvyen elkv em mellvkhoyvten vcvyevkvs;

12 Momet, Cehofv toyetskat, mv tvkleckv es ce tvklecaktvn pum vwolicvlke e hokpe take mahusan kolvpaken pvlken emvkvs.

13 Momof pumet, cem este, momet yvpelikv nanopkv cenake ofv fulleyat meyuksv-sekon vkvsvmkvn ce'meyvres; este honvpse erhonvpse omvlkv etehoyvnen cce 'kvsvmkvn onayeyvret.

ESVKVSVMKV 80.

Yvhikv Enhomahtv en *hakoyat*; Sosanem Etvr en *hake*. Esvfe es em *Vkvsvmkv*.

YVPEFIKV vhecicv Eslevl vhecicvt omet, yvpelikv fulle omën Cosef evpayetskat, vpohicvs; cemet celupvlke onvpvn liketskat, hvvyvaken e heckuecvs.

2 Efevm, Pencemen, Menasv esyomat ehomvn cen yekcen vhonecihcet, pu hesahuecetskvret vtes.

3 Hesaketvmese toyetskat, pu rafulhuecvs, momet ce turoftv hvayvkvren hayvs; pu hesahokvres.

4 Cehofv, hvlwe ocakat omvlkv en sulsokat en Hesa-

ketvmese toyetskat, en hofune estomen cem este em mekusvpkv take vnrven ce cvpvkkvre te ?

5 Turopuswv tvkliken hompvkuecetskvtes, turopuswv svkerkv rakke es fvcken eskvkuecetskvtes.

6 Pum vwolicvlken etepokv omecickvn pu hayetsket os; momen pun horre eme em etenrvwvn vpelhoyaket os.

7 *Suletawvlke* sulsokat en Hesaketvmese toyetskat, hvtvm pu rafulhuecvs, momet ce turofvv hvyayvkekv, pu hesahokvren.

8 *Pvrko* em vpen Ecepse ofvn lehmet, svlaketskvtes; este etvlwvvlken sossihcet, mvn vhocetskvtes,

9 Etektvnken ehomvn en hayetskvtes, momen sufken yvlonkvn hayet, ekvnvn fvcecvtes.

10 Em vpettet ekvnvhvlhawan ohrvnricvtes, momen e'lvccvket Hesaketvmese em vcenv *omvke* tates.

11 Elvcce uehvtkv eroricen hayvtes; momet elvcce lopucken Hvcce eroricen.

12 Estomaten em vtohopken lekaflecetskvvt haks, momen este hoyvnakat omvkvvt mvmaket os?

13 Sukhv-hunvnwvt etovlkan aosiyet, yvmahkuecen, vnrwv punvttvt mvn es hompakat os.

14 *Suletawvlke* sulsokat en Hesaketvmese toyetskat, hvtvm afulkvs, ce'nkusapeyet os; hvlwen avfvnnaket, hecvs, momet heyv *pvrko* em vpen en cukopericvs,

15 Momet heyv *pvrko* em vpe ce'nkvpervt vhocvtet, momet ece 'rahkvn yekcicetskvvtet, vcayecvs.

16 Totkvn es nekrvtet os, a tvcket os; ce turofheckv vsehat omecicen estemerkaket os.

17 Ce'nket ce'nkvperv esten oh ocet, este e'ppuce e en yekcicetskvten oh ocekv.

18 Momof ce'nkvpaket pvlken vpeyēkares; pu wena-huecvs, momen ce hoccfkvn ohhuehkeyvres.

19 Cehofv, *suletawilke* sulsokat en Hesaketvmese to-
yetskat, hvtvm pu fulhuecvs; ce turofvt hvyayvkvren
hayvs, pu hesahokvren.

ESVKVSVMKV 81.

Yvhikv Enhomahtv en *hakoyat*; Keter oh *hayehocvranat*. Esvfe es em
Vkvsvmkv.

PUN yekce Hesaketvmesen yekcicet vyvhikvkes; afvc-
ketv en haken Cekvpe en Hesaketvmesen en hayvkes.

2 Esvkvsvmkvn kvwvpvkes, momet towvtulkv, kervlv
eslopicuse saltvle esyoman hayecvkes.

3 Hvresse mucasof pofketvn pofket, hvresset poloksof,
pun hompetv-rakko nettv vcakat omof pofkvkes.

4 Mvt vhakv Eslevl em ocat omet, nake Cekvpe en He-
saketvmeset mellvtet omekv.

5 Cosef em etenrvwn es en kerkueckvn mellvtes,
Ecepse ekvnnv hvmecicet arof; estempunvkv kerrvkatet
pohvyvtes.

6 Nakhonne enkvpvken e fulowvn vkueyicvyvtes: e'nket
svmpv rakkon wikakvtes.

7 Estemerketv ofvn huehketskvtes, momen ec ossi-
cvyvtes; tenetke em ehketv ofvn cem vyoposkvvyvtes:
Melepv uewv ocakan es ce kerrvyvtes. Sela.

8 Pohvkes, vm este toyatskat, a cen kerkuecvkares:
Eslevl toyetskat, vm vpohicetskate!

9 Vne token, hesaketvmese etimvt ec ofv sekon, momen
tlevporv en hesaketvmesen vrakkuehcetskvs.

10 Vnet Cehofv cen Hesaketvmese Ecepse ekvnnv a ec
ossicvte toyis: ce cukwn rakken hwecvs, momen fvce-
cares.

11 Momis vm estet vm opunvkv en haken em vpohicv-
kekates; momet Eslevl cv yacvkekates.

12 Monkv e feke en yekce vcvkvyv vpeyvve em etektv-
necvyvtes; eme em vkerrickv take ofvn yvkvvpkvren.

13 Aeha, vm estet vm vpohicakate! vm vyetv ofvn Eslevl yvkvpakate!

14 En horre taken lvpken ohfvnkakvyēs, momet emetake vnrapvlke vnrvpen cv'nken rvtosecvyēs.

15 Cehofv en homecakat em elecvn e svpvklecvkekvs, momen em oketvt meyuksv-sekon ocekv.

16 Momen telcko here mahan es hompvkuecvtet os, momet mv etvpomen fo en cvmpe cvto aossen es ce cvporicvyēs.

ESVKVSVMKV 82.

Esvfe es em Vkvsvmkv.

HESAKETVMESET nvkastetv Yekce Mahat enake ofvn bueret os, este en rvkrakv em etenrvvv taken fvccecvret.

2 En hofune estomen fvccekon fvccecet, estetemetuecet, holwvyecvlken vrakuecatskvre te? Sela.

3 Estemerrvlke momen eckemelvlken fvccecet, estemerkvke momen nake enkusvpkakan fvccevn em fvccecvkes.

4 Estemerrvlke, nake enkusvpkakan hesahuecvkes: holwvyecakat e'nken asossicvkes.

5 Kerrekot, kerrvkekot os: yomuckofvn tohfullet os: momen ekvvn en likv omvlkv fmokaket os.

6 Hesaketvmesetaket omatskes, momet omvlkatskat Hvlwe Mahat en hopuetake *toyatskes*, makvyvtes.

7 Mome estomis este omet pvsatkatskvres, momet mekvvlke hvmke omvket pvlatkatskvres.

8 Hesaketvmese toyetskat, ahuervs, ekvvn fvccecv; etvlwv cahmelikv omvlkv epucasetskvret ok.

ESVKVSVMKV 83.

Esvvhiketv: Esvfe es em Vkvsvmkv.

HESAKETVMESE toyetskat, cvyayahketskvs; Aeha, Hesaketvmesē, punayekot lihetskvs, momet cvyayahketskvs.

2 *Heyvt* omecicen *ce'nkusapis*; heevs, cen horret este-
tekyvmketvn hayaket os: momen cen homecakat ekvn
hvlwecakvtet os.

3 Cem este ehkakat vnrvpen etempunayvkvret, mvkerret
cem este vnrvpen etenvkaftaket os.

4 Tokvs, este etvlwv hakat awarvkeres, momat Eslevl
hocefkvt ohvtvlaken vkerrihocekaren, makakvtet os.

5 Vkerriekv hvmkusen ocet, etempunahoyakvtet ok:
ece'nrvpen etemfvccetvn hayaket os:

6 Etvme em escukohakv, Esmevlvlke esyomat: Moap
Hekvlvlke esyomat:

7 Kvpale, Amvne, Amelek esyomat: Felestev Tilvlke
esyomat;

8 Vselevu etohkvlket os; Lat en hopuetaken emvnica-
kvtet os. Sela.

9 Metevnen momecetskvte omen entaken momecvkv; ;
Seselvn momen Cepenen hvce Kisvnen momecetskvte
etvpomen:

10 Mv Entvle *tvlofvn* sumhokvtet; ekvnv esvlekwickv
ome hakvtet os.

11 Entake en rvkrakvn Olepe Seepe tepakat omvken
haykv; ; henka, em mekkvlke omvlkv Sepv Salmvnv te-
pakat omvken:

12 Mv, Hesaketvmese en liketv ocakan eenakuecvkeres,
makakvtet.

13 Vn Hesaketvmese toyetskat, hvnvcofelv omvken,
nak entvleesse hotvle ehomvn vttohke omvken haykv.

14 Totkv etovlkan nekrat, momet totkv fenke ekvnhvl-
hawan hopotkat omet;

15 Momēn cemet cen hotvle-rakkon es assecet, cen
hvnvcofelv rakken es penkvlvkuecvs.

16 E turofv taken vlseckvn es fvcficvs; ce hocfkvn, Ce-
hofv toyetskat, hopoyvkvren.

17 Meyuksv-sekon vlsvke momet feksumecet omvkekvs; henka, enhonrihocvket, sumhokvkekvs:

18 Ceme tvlkuse, mv e hoccfkv CEHOFVT omat, Hvlwe Mahat ekvnv omvlkv ohfvnkat toyetsket on ker-rkvren.

ESVKVSVMKV 84.

Yvhikv Enhomahtv en *hahoyat*; Keter oh *hayehocvranat*. Kolv e'ppucetake es em Vkvsvmkv.

Suletawvlke sulsokat en Cehofv toyetskat, mvtawwvt cem escukohakv vnokecvke tayet os!

2 Vm puyvfekvt Cehofv en cuko-ofvtake em pohyaku-set, cv yacə herat omecicen hotosuse haket os: cv feke cv 'navpeswv tepakat Hesaketvmese wenakat eyacet huehkaket os.

3 Henka, cutkucet cukon esbecet os, momen tvkpucuce estvmvn e'chustaken kayvkvret e es en becet os, cem altvt mvt omen, *suletawvlke* sulsokat en Cehofv, vm Mekko, momet vn Hesaketvmese toyetskat.

4 Mv cen cuko vpokat en heraket os; ece 'kvsvmake emunkvres. Sela.

5 Mv este en yekce ec ofv ocat en heret os: mv e fcke ofv nene *Sivn* erorice ocakat.

6 Mvt Turopuswv-pvlvtketv pvne etehoyanet, uekiwv ocakan hayaket os; oskateu vkhvsucvlken ohmerkvn es fvcicet os.

7 Yekcetvn avtet yekcetvn oh vpeyet os; *mv* este vtekat Hesaketvmese ehomv *Sivn* ofvn e heckuecet os.

8 *Suletawvlke* sulsokat en Cehofv toyetskat, vm mekusvpkvn em vpohicvs; Cekvpe en Hesaketvmese toyetskat, *ce* hvckon awiyyvs. Sela.

9 Hecvs, Hesaketvmesē, es pum cvrvnakv toyetskat, momet cem em vfehoyvte e turofvn hecvs.

10 Nettv hvinkusis cen cuko ofvtake ofvn *nett* *etv*

cukpe-rakko hvmkis senheret omekv. Holwvyeckv es-cukohakv ofvn likvkot, vn Hesaketvmese en cuko ofv vhauke-vhecicv hueretv min cv yacet omekv.

11 Cehofv Hesaketvmeset hvset omet, *este* es em evrv-nakvt omekv: Cehofvt heromkvn momen vrakkëtvn estemvres; fvccv yvkvpakat enkvvpken nak heran hlvv-tekares.

12 *Suletawilke* sulsokat en Cehofv toyetskat, mv este cem enhonrat en heret os.

ESVKVSVMKV 85.

Yvhikv Enhomahtv en *hahoyat*; Kolv e'ppucetake es em Vkvsvmkv.

Cehofv toyetskat, pum ekvnvn en herometskvttet os: Cekvpe em este sylvfkuehocvten rasfulketskvtet os.

2 Cem este en holwvyeckv taken enkvpakicetskvtet os; en naorketv omvlkvn ohranetskvtet. Sela.

3 Cen cvpvkktv omvlkvn vkueyicetskvtet: cen cvpvk-ketv hiyyan wiketskvtet.

4 Acha, pu hesahueckv en Hesaketvmese toyetskat, pu fulhuecvs, momet cen cvpvkktv ep ohfvccv ocan fekhon-nicvs.

5 Meyuksv-sekon pun cvpvkketskvre te? cen cvpvk-ketv este-honvpse erhonvpse omvlkv etehoyvnen aye-cicetskvre te?

6 Cem estet ec ofvn afvckkvren cemet a pu hesahue-cetskekare te?

7 Acha Cehofv toyetskat, cem vnoeckkvn pu hecv-kuecvs, momet cen hesahueckvn pu'mvs.

8 Nike Hesaketvmese Cehofvt opunayvrnan pohares: em esten momet em vnoeckakan herkvn em punayv-kvret ok: momis' hoporrenkv token hvtvm ohfulehcates.

9 Mehenwvn hesayeckv eme estemat em penkvlakat em vwolet omes; momat vrakkëtv pum ekvnv ofvn likvren.

10 Vnoeckv mehenwetv tepakat etepvkepvttet on, fvc-cetv herkv tepakat etefvnkakvtet os.

11 Mchenwetvt ekvnnv aossen hontet os; momen fvc-cetvt hvlwen avfvnnakvtet os.

12 Henka, Cehofvt mv nake heran estemvres, momen ekvnvt en lokce esfvcken hayvres.

13 Fvcetvt ehomvn ayvres, momet e'levwiketv en nenen svpvklecvres.

ESVKVSVMKV 86.

Tewe em Mekusvpkv.

CEHOFV toyetskat, ce hvckon a vm wiyiyet, vm vyo poskvs: cv 'stemerret, v'nkusvpket ok.

2 Vm puyvfeckvn vcayecvs, ece 'nokecv toyikv; Aeha, vn Hesaketvmese toyetskat, cem vtotkv cem enhonrvyan hesayecvs.

3 Vm merrvs, Cehofv toyetskat, ec ohhuehkvye munken nettvt hoyanckv.

4 Cem vtotkv em puyvfeckvn afvceciavs; cemen, Pucase toyetskat, vm puyvfeckvn ec oh kvwapit omikv.

5 Cemet, Pucase toyetskat, heret omet, momet naorketv enkvpryeciectv emetetaket, ec ohhuehkakat omvlkv ohfvccvn vnoeckv es fvcket hueretsket omekv.

6 Cehofv toyetskat, vm mekusvpkvn ce hvckon a em wiyivs, momet ce'nkusapvyat en haken em vpohicvs.

7 Cv 'stemerke nettv ofvn ec ohhuehkares, vm vyo posketskvret ok.

8 Hesaketvmese toyetskat, hesaketvmesetake vpvkakak hvmkis ceme omat sekos, momen *vtotketv* cem vtotketv *omakat* sekot os.

9 Etlwv cahmelikv hahicetskvte omvlkvt yicet, ce homvn mekusapkvres; momet ce hocefkvn vrakkucecv-kekvs.

10 Cemet rakkēt omet, nake estomahvken momecetsket omekv: ceme tvlkuset Hesaketvmeset liketsket omes.

11 Cehofv toyetskat, cem vyetvn v'mvhayvs: cem mehenwetv ofvn ykvpare: cv feken temvpoken hayvs, ce hocefkvn em penkvlvren.

12 Vn Hesaketvmese Pucase toyetskat, cv feke es omvkv ece 'kvsvmares: momet meyuksv-sekon ce hocefkvn kvsvmares.

13 Vnokeckv vc ohfvccv ocetskat rakkēt omekv; momen vksufke mahan vm puyvfeckv vkossicetskvttet os.

14 Aeha, Hesaketvmesē, ekvsvmakat vc vnrvpen asvpaket os, momen este holwvyecvke nvkaftat vm puyvfeckv hopoyet, ehomv taken ce huericvkekot os.

15 Momis cemet, Pucase toyetskat, Hesaketvmese merkv es fvccke, herome, cvpvkktv yulohuset, momet merkv mehenwetv tepakat es fvccket ometskes.

16 Aeha, vc oh fulkvs, momet vn heromvs; cem vtotkv cen yekcen emet, cem vtotkv-hokte e'chushunvnwn hesayecvs.

17 Hervre eskerkv cv hecievs: momat mv vn homecakat hecet, vlsvke hkvren, cemet, Cehofv toyetskat, vm vnicet, v'mahlvpatetskvttet omekv.

ESVKVSVMKV 87.

Kolv e'ppucetake es em Vkvsvmkv; Esvhlketv.

En liketv em wakkvt ekvnhvlhvwe vcacakan ocet os.

2 Cehofvt Sivr em vtohopke-mvhauke ocakan Cekvpe em vpoketv omvkv semuntvlen vnokecet os.

3 Hesaketvmese em etvlwv toyetskat, kvsvmkv opunvkv es ec opunvyehocvket os. Sela.

4 Mv cv kerrakate vpvkaken Ecepse Papelvne tepakan opunvyecares; hecvkes Felestev, Tilv, Ereopev esyoman: Heyvt mvn heckvtet omes, *maket*.

5 Henka, Sivn ohfvccvn, Heyv estet momen mv estet mvn heckvtet omes, maket opunvyehocvres; momen Hvlwe Mahat eme mahusat yekcen mvn huericvres.

6 Cehofvt, etvlwv cahmelikv *e hoccfhokvn* coyof, Heyv *este* mvn heckvtes, maket coyvres. Sela.

7 Yvhikvlke momen hayecvket, Uekiwv cvnake omvlkvte ec ofvn ocvket os, makvkvres.

ESVKVSVMKV 88.

Kolv c'ppucetake es en Yvhiketv; Esvkvsvmkv: Yvhikv Enhomahtv en *hahoyat*; Mchelar Leanor en *hake*. Hemvne Eslehvlke em Maskel.

АЕНА, Cehofv cv hesayeckv en Hesaketvmese toyetskat nettvn momet neren ce homvn huehkvvytes.

2 Vm mekusvpkvte liketskan eceyekvs: huehkvyan ce hvckon a em wiiyvs.

3 Vm puyvfekvt nake vn holwvhokat es fvcket omen, vn hesaketvt este-herickvn vwolicet omekv.

4 Mv vksufke vkhvtvpecat vpvke tes, cv komhoyen, este-hunvnwv en yekce seko etvpomvyet os:

5 Este pvsatkvt vpvke pucassekot, psvsvthoyvte este-herickv ofvn lumhe, svnvcomv vkerricetskekat omit *omis*: momen ce'nke enkvvpken warhoyet os.

6 Vksufke mahan, liketv yomucyokan, sufsokan vc vkwvkecetskvtes.

7 Cen cvpvkktvt yekcen vc oh wakket os, momen uemelohlv cenavke omvlkv es cv 'stemerricetskvtes. Sela.

8 Vm etekerhoyetvn vn hopvyen svpvklecetskvte os: nak enhomeckvn en cv hayetskvtes: vm vkhotkes, momen ossvko taves.

9 Estemerketvt omecicen cv turwvt yvmahket os: Cehofv toyetskat, nettv vrahkv ec ohhuehkvvytes, cv'nken ec ohfvccvn rvtosecvvytes.

10 Pvsatkvt en nak estomahvken em momecetskvre te? psvtkvtet akvwvpiket, ece 'kvsvmvkvre te? Sela.

11 Cem vnokeckvn este-herickv ofvn kerkuehocen, monkat sumketv ofvn cem mehenwetvn kerkuehocvre te?

12 Nake estomahvke cenaket yomuckofvn kerrvk-hoyan, ehoskv ekvnvn cem fvccetvt kerkvre te?

13 Momis vntat, Cehofv toyetskat, ec ohhuehkvyvtes, momen hvthvyvtken vm mekusvvpkt ce homvn vlvkvres.

14 Cehofä, estoman vm puyvfeckvn vwiketske te? esto-man ce turofyn vm ehetske te?

15 Cv mvnnettvt vteken cv 'stemerket, cv 'lvranset os; nanvke es cv penkvlecetskat kvwapvyvtet omecicen cv fekhereko haket os.

16 Cen cvpvkktv hiyyat vc ohfvnikes: nanvke es cv penkvlecetskat cv sumecicet os.

17 Uewv omvket vm vfulote emunken nettvt hoyanvtes: etohkvket vm vfulotakvtes.

18 Vnokecv estenhesse tepakan vn hopvyen vkuehuecet, vm etekerhoyetvn yomuckofvn vkuehuecetskvtes.

ESVKVSVMKV 89.

Ervne Eälehvlke em Maskel.

CEHOFV em vnokeckvn opunvyecit meyuksv-sekon yvhi-kares: cem mehenwetv este-honvpse erhonvpse omvlkv cv cukwvn es en kerkuecares.

2 Merkv meyuksv-sekon hvlwen hahoyvres: cem mehenwetvn hvlhvwe mahusat ofvn yekcicetskvres, makvyvtet ok.

3 V'nsatkvyvten etemfvccetvn etenhayvyvtes, vm vtotkv Tewen etemfvccetv vakan 'setemfaccvyvtet os;

4 Ece'nbonvpsen meyuksv-sekon yekcen svpaklecares, momet mekko em ohliketv cenaken este-honvpse erhonvpse omvlkv etehoyvnen etohtvreres, *maketskvtes*. Sela.

5 Momen, Cehofv toyetskat, hvlhawat nak estomahvke cenavken vkvsvmaket, efeke ofv hvsvthakat cem mehenwetvn en nvkastetv ofvn vkvsvmkvres.

6 *Hiyomet* omekv, sutv ofvn estimvt Cehofvn etehopake taye haks? mv yekcat e'ppucetake vpvkakat estimvt Cehofv omet ome haks?

7 Hesaketvmeset em vnokeckakat en nvkastetv ofvn tayan em penkvihoyvre tetayes: momet mv em vfulotakat omvlkv em penkvlvkvraret os.

8 Cehofv, *suletawilke* sulsokat en Hesaketvmese toyetskat, estimvt ceme omēt, Cehofv toyetskat, yekce mahet ome te? momen cem mehenwetv cem vfulotket oces.

9 Uehvtkv em ekvsvmkvn cemet ohmekket liketsket os: em uemelohlv kvwapkof, cemet cvyayvkuecetsket os.

10 Este elehocvte omēn Lehape *em ohmekketvn* tvkocetskvttet os: cen horre cen yekcetv e'nken es vwahecetskvttet os.

11 Hvlhawat cenaket omakes: ekvnvu cenaket's: ekvnv momen es em fvcketvn cemet em wakkvn hayetskvtes.

12 Honerv wvhvlv tepakan hahicetskvtes: Tepvle Hvmvne tepakat ce hocfvkn es afvckvket os.

13 Enke yekcen ocetsket os: ce'nket yekcet omen, ce'nkvpervt hvlwet os.

14 Fvcetv fvccekv tepakat mekko em ohliketv cenake em wakkvt os: vnokeckv mehenwetv tepakat ce turofvehomvn vhoyet os.

15 Mv este etvlwv mv en hake estafvcecice tayan kerrakat en heret os; Cehofv toyetskat, ce turofheckv en hvayvke ofvn ykvvpkvres.

16 Ce hocfv es afvckvket on nettvt hoyvvnres; momen cem fvccetv ofvn hvlwecvkhoyvres.

17 Cemet en yekce take em vrakketv toyetskekv; momen cen heromkv pu yvpen es pun hvlwecetskvres.

18 Es pum evrvnvkv Cehofv enaket omen, pum mekkot Eslevl em Vcakat enaket omekv.

19 Momof nakheckekat ofvn cem vnokeckakan em pu-

nayvketskvtes, momet *hummaketskvtes*, Hvmke yekcet oman vnickvn oh wvkecit, este vpvkakat hvmke ensatkvten hvlwecvyvtet os.

20 Tewe vm vtotkvn eshehcit, vm olefv-neha vcakan es em vfeyvyvtet os.

21 Mv vpvket cv'nket yekce hakvres; momet cv'nket emen yekciavres.

22 Est en horret emen muntvlet ohfvnkekares; holwvyeckv e'ppucet estemerricekares.

23 Momen ehomvn eme vnrapvlken tvknvfkvkares, momet emen en homecakan nvfkvkares.

24 Momis vn heromkv vm vnokeckv tepakat vpvkvketares; momen cv hocckv ofvn e yvpet hvlwehocvres.

25 Momen e'nken uehvtkvn oh wvkecit, e'nvkpervn hvcece sulkan oh wvkecares.

26 Emet, Cv'rket omet, vn Hesaketvmese momet cv hesayeckv en Cvto toyetskes, maket, vc ohhuehkvres.

27 Momen vneu emen homv-heckvten hayit, ekvnv mekkvlke vpvke hvlwe mahaten hayares.

28 Vvn vnokeckvn meyuksv-sekon em vcayecares, momen etemfvccetv ete'm ocvyat yekcet huervres.

29 En honvpseu meyuksv-sekon vpokvren hayit, meket em ohliketvn ohlikat hvlwe en nettv ocake etvpomen hayares.

30 En hopuetaket, vm vhakvn wiket, vm fvececkv ofvn yvkvpvkekon omat;

31 Vm vhakvn kacet, nanvke makvyvten momecvkekon omat;

32 Momof em vhakv-kackv taket omecicen estepketvn es en cukopericit, en holwvyeckv taket omecicen rukafkvn es en cukopericvkares.

33 Momis vm vnokeckvn em esvyat omvltkusen esvktot, vm mehenwetvt pokepvre etektvnecvkares.

34 Etemfvccetv hayvyvtet kvcvkot, mv nake cv cukwv ossvten mvrakhuecvkares.

35 Vhvmkvn, vn hvsvtketvn hocetit, etemfvccetv vcakan 'setemfaccvyvtes; Tewen en laksvkares;

36 En honvpset meyuksv sekon likvres, momet hvse omēt mekko em ohliketv enaket cv homvn *huere emunkvres*.

37 Mvt hvresse omen meyuksv-sekon yekcihoce, sutv ofv akerrv fvccat *omēt* omvres, maketskvtes. Sela.

38 Momis cemet vwihket, etvn vhepaketskvttet os : mv em vfeyetskvttet es cvpvkketskvttet os.

39 Cem vtotkv em etemfvccetvn ehvperkuecetskvtes : en kvtlvkv vcakan ekvnvn tvkwiket, hopanetskvttet os.

40 En tohopke omvlkv lekaflecetskvtes; em ohletketv yekcvken hopvnketvn resoricetskvtes.

41 Nenen vpeye hoyvnecat omvlkv hopvnaket os; em vwolicvlke ehomvn vtvkleckv hakvtet os.

42 Eme vnrapvlke e'nkvpervn hvlwecetskvttet os; en horre omvlkv afvckvkuecetskvttet omes.

43 Henka, em eslafkv-cvpko em fvsken en rvkpalet, horre-tepokv ofvn hueren hayetskēkot os.

44 En hvyayvken wikepuehcet, mekko-em-ohliketv enake ekvnvn tvkwiketskvttet os.

45 Em mvnettetv en nettv *em vhonkvtkvn* cotecicet, vlesketvn es em ohranetskvttet os. Sela.

46 Cehofv toyetskat, en hofune estomen meyuksv-sekon ehketskvre te? totkv omēt cen cvpvkketvt *en hofune estomen* nekrvre te?

47 Vn hesaketv en kocukne estomet oman vkerricvs : estoman este en hopuetake omvlkv ehvperken hayetskvte te?

48 Este hesake *emunket* elkvn hecvranekat estimvt like te, mv em puyvfekev este-herickv en yekce enkvpvken hesayece tayat? Sela.

49 Pucase toyetskat, cem vnoeckv homv etvwn ocet, cen heromkv ofvn temfvccetv vcakan Tewe emetvn es etemfaccetskvtet estvmvn oca?

50 Pucase toyetskat, cem vtotkvlike em vlesketvn vkericet, estomen este etvlwvvlke yekcvke omvlkv en *tvkleckvn* cv hokpe ofv sarvyan vkerrievs:

51 Mv tvkleckv cen horret es vtvklecakvten; Pucase toyetskat, mv em vfeyetskvt e'levwiketvn es vtvklecakvten.

52 Cehofvt meyuksv-sekon vkvsvmket omekvs. Emen momen Emen.

ESVKVSVMKV 90.

Moses, este-hunvnwv Hesaketvmese em este em Mekusvpkv.

PUCASE toyetskat, este-honvpse erhonvpse omvlkv ofvn cemet pum vpoketv toyetskvtet os.

2 Ekvnhvlhawat heckvkeko emunkof, momet ekvvn momet yvmv ekvvn hayetskeko emunkof, henka, meyuksv-sekat avten meyuksv-sekat eroren cemet Hesaketvmese toyetsket omes.

3 Cemet, esten ekvvn em mokken ohfulecicetskvret, Este en hopuetake toyatskat, yefulecvkes, maketsket os.

4 Ohrolope cukpe-rakko hvmket cen renakv ehomvn pvksvnke hoyanat omēt, monkat nere vketeckv hvmke omvket omekv.

5 Uelauke-rakko etvn esaye omēt entaken etvn esayetsket os; nockv omvket os: hvthvyvtken pvhe heren honte omvket os.

6 Mvt hvthvyvtken pvkpaket. heren hontet os; yafkof tvchoyen, yuknet omes.

7 Pumet cen cvpvkktv ofvn sumhuehocen, cen homeckv cteropotten pu fekekaket omekv.

8 Pun holwvyeckvtaken ce homvn svpvklecet, pun

naorketv heckvkekon ce turofheckv en hvyayvke ofvn svpvklecetskvttet os.

9 Cen cvpvkktv ofvn pun nettv omvlkvt hoyvnecet omekv: hihketv hvmkuse omēn pum ohroloopen yvmah-kueceyet os.

10 Pum ohrolope nettvt ohrolope pale kolvpaket oma-kes; momen yekcetv eteropotten ohrolope pale cenvpa-ken oricen omis, en yekcet vtotketv yekce feknokketv tepakat omes; lvpken hoyanen, etvn tvmeceyet omekv.

11 Cen cvpvkktv en yekcen *estimvt kerret*, cem pen-kvlhoyvre tetayat vcvkvye cen cvpvkktvn estimvt kerre te?

12 Pun nettvn vhonevtetvn pu mvhayvs, momat efeke hoporrenen e en heckueceyvren.

13 Aeha, Cehofa, rafulkvs: en hofune estomusa? momet cem vtotkviken em merrvkvs.

14 Aeha, hvten cem merkv es pu cvporicvs, epu 'fvc-ket, pun nettv omvlkvn afvcketvn oceyvren.

15 Mv nettv pu 'stemerrvkuecetskvte, momen ohrolope mv em ofvn holwakan heceyvte vcvkvyen epu 'fvceicivs.

16 Cem vtotketvt cem vtotkviken e en hecvkuecen, cen rakketvt en hopuetake taken oh heckvkekvs.

17 Momen Cehofv pun Hesaketvmese en heromkv herusat ep oh ocekv, momet pu'nketake em vtotketvn yekcicvs; henka, pu'nketake em vtotketvn, mvn yekcicvs.

ESVKVSVMKV 91.

HVLWE Mahat ofv ehketv ocan likatet Yekcetv Omvle-cat em vpette elecvn fekhonne tares.

2 Cehofvn opunvyecit, Emet vm vrvnaketvt, momet vn cuko-hvlwe yekcet omet, vn Hesaketvmese em enhonrvyat omes, makares.

3 Emet senkvnhetv este-fayvt etetakuecvte enkvpvken

ce hesayecet, enanokketv este sumecicat enkvpvken ce hesayecvret ok.

4 E tvrpv en tafvn es ec ohranen, eme e tvrpv elecvn ehketvt cen heckvres: em mehenwetvt cen hokpe-svrnvkv, momet es cem evrvnvkv omvres.

5 Nakpenkvleckvt nere ocan, monkat eccv-kotakse en re nettvn tvnkan em penkvleket,

6 Enanokketv yekce yomuckofvn yvkapan, monkat naksumecickv fvccvlikat yvmahkuecan em penkvletskekares.

7 Cukpe-rakko hvmket cem vtvkhvken pvlatten, cukpe-rakko palet cem vkvpervn pvlatten o estomis, ece 'wolicekaresh.

8 Heyv tvlken, ce turwvn es vfvnnaket, holwvyecvlke es em feketvn hecetskvres.

9 Cehofv toyetskat, cemet vm vrvnaketv toyetskekv! Hvlwe Mahan cen liketvn hayetskvttet omecicen,

10 Nak holwakat ec oh lvtkekaresh; momen enanokketv yekcat cem escukohakvn vwolicekaresh.

11 Ec ohfvccvn em encelvlken yekcetvn es em punayvkvres, cem vyetv omvlkv ofvn ece 'cayecvkvren.

12 E'netaken es ce kvwapet, 'sec vpeyvres, cvton ce'len es oh nafketskekaren.

13 Este-papv momen cetto atv *kicetvn* oh yvkapetskvres; este-papv mvnette momen cetto-rakkon es oh hueretskvres.

14 Em vnokeckvn a'mvtet ok, monkv hesayecares; hvlwen likvren hayares, cv hocefkvn kerret ok.

15 Vc ohhuehkvres, momen em vyoposkaresh; estemerketv ofvn vpakares: hesayecit, vrakketvn emares.

16 Hesaketv cvpken es cvporicaresh, momet vn hesayecvkn hecicaresh.

ESVKVSVMKV 92.

Esvkvsvmkv, Esvvhiketv Fekvpkv nettv ohfvcev.

Vkvsvmkv Cehofv emetv nake heret omes, momen, Hvlwe Mahat toyetskat, vkvsvmkv ce hocefkv vyvhiketv heret on,

2 Hvthvyvtken cem vnokeckvn, momen nere vtekaten cen heromkv kerkuecetv heret os.

3 Eshayeckv efkv pale oce, momen saltvlen oh hayecet, kervlv en hake eslopicuse vpvken.

4 Cemet, Cehofv toyetskat, cem vtotketv eteropotten, vc afvcecicetskvttet ok : ce'nke em vtotketvn 'se afvcecicares.

5 Cehofv toyetskat, mvtawwvt cem vtotketv rakrvket os! cem vkerrickv sufsuke mahet os.

6 Estet nakwenake hoporrenkv oceko omat kerreko taves; momen este hoporrenekat heyvn kerreko taves.

7 Holwvyecvlket pvhe omet-mahakof, momen holwvyeckv vtotkvkke omvlkvtt vrakkettv ofvn vpoyof; mvt meyuksv-sekon estemerrvkuehocvre vrahkvtt os;

8 Momis cemet, Cehofv toyetskat, hvlwen liketsket os, meyuksv-sekon.

9 Hecvs, Cehofv toyetskat, cen horret, hecvs, cen horret estemerkvkvret ok; holwvyecvlkke omvlkvtt vwahechovyres.

10 Momis cv yvpen wakkv-honecv *e yvpe* omēn hvlwecetskvttet os; olefv-neha mucvsen es vm vfehoyet os.

11 Momen vn renakv vc vnrapvlken afvckett hecvttet os; momen holwvyecvlkke vc vnrvpe svpaklvten cv hvckott afvckett pohakvtet os.

12 Este-faccvt talv-rakko em vpe omet pvkpvkvres; vcenv Lepenvnen huere omet mahvres.

13 Cehofv en cuko-ofvtaken vhochoyet, Hesaketvmese en cuko-ofvtaken pvkpvkvres.

14 Vcūlvke mahof tis em etten hayvke emunkv tares; eto-vpe 'mopuswv es fvcket, lanvket omvres:

15 Cehofvt fvccvt oman kerkuecetv vrahkvn: emet vn Cvtot omen, nakfvceekat eme ofv sahsekos.

ESVKVSVMKV 93.

CEHOFVT mekket os: rakketvn vccet omes: vccet omes: yekcetvn es e wvnaktet os: ekvnvu yekcen huericet os, momat vkueyihoecko taves.

2 Mekko-em-ohliketv cenaket hofunat vteken yekcen hueret os: meyuksv-seko vteken liketsket os.

3 Cehofv toyetskat, uelaulakat kvwapet, uelaulakat en haken kvwvpaktet os: en haken kvwvpecaket os.

4 Uewv sulke en hake, uewv yekcakat melohlv uehvtkv vfopke oce en hake senhvlwen Cehofv hvlwen liket yekcet omes.

5 Nanvke akerkuecetskat mehenwvke mahet omes: Cehofa, hvsvtketvt meyuksv-sekon cen cuko ofv ocvre momvre here tetaves.

ESVKVSVMKV 94.

АБНА, Cehofv Hesaketvmesē, empvleckv cenaket omat toyetskat, Hesaketvmesē, empvleckv cenaket omat toyetskat, hecken hvayvkvva.

2 Ekvnu em Fvcccv toyetskat, e kvwvpvs: ekvsvmanake *em* momehocvre here tetayen emvkvsv.

3 Cehofv toyetskat, holwvyecvlket en hofune estoma? holwvyecvlket ohfvniket afvckakat en hofune estomvre te?

4 Nanvke sulken opunayet, ekvsvmet opunayaket os: holwvyeckv vtotkvke omvkvvt 'seksamet opunayaket os.

5 Cehofv toyetskat, cem esten kvceyet os; momet epucasetskan estemerricaket os.

6 Oye momen tvleporvn pvsatet, eckemelvlken pvsatet os.

7 Cehofvt hecekares, momet Cekvpe en Hesaketvmeset vketecekares, makaket omekv.

8 Nake wenake hoporrenkv oceko ome este vpvkvke toyatskat, kerrvkes: momet este hoporrenvkeko toyatskat, estofvn hoporrenvket omatskvre te?

9 Ehvcko vhocvtet, mvt pohekare te? cturwv hayvtet, mvt hecekare te?

10 Etlwv cahmelikvn estemerrvkecat, momet nakkerretvn estemvhayat, mvt est em vsehekare te?

11 Este em vkerrickv, ehvperketvt omen, Cehofvt kerret os.

12 Cehofv toyetskat, mv este estemerricet, cem vhakv aossen emvhayetskat, en heret os:

13 Momat estemerketv nettv enkvvpken fekvvpkn emetske emunken, vksufken holwvyecvlken en korhoyvres.

14 Cehofv em esten vwikekot, *etvlwv* epucasat wikekaret ok.

15 Momis fvcceckvt fvcetvn ohfuliken, efcke ofv fvcvke omvlkvt mvn vcvkvpeyvres.

16 Holwvke momecvlke vnrvpn estimvt vm vpvllvmken kvwvpkvre te? holwvyeckv vtotkvlike vnrvpn estimvt a vn kvwvpkvre te?

17 Cehofvt vm vnicvt omekaten omat, vm puyvfekvt lvpken cvyayvketv ofvn likvnt os.

18 Cv'let vn tenaspet os, makvyof, cem vnokeckvt, Cehofv toyetskat, huerin ve vcayecvtet os.

19 Vm vkerrickv es vn naore sulke mahe ve ofv ocakat ofvn mahlvptketv estemetskat vm puyvfekcvn afvceciavket omes.

20 Holwvyeckv em fvcceckv ohliketv, vhakv etehoyvnen vhopvuketv hayat, ece 'paket etohkvkvetv ocvre te?

21 Este fvccat em puyvfekev vnrven e etohkalet, catv em mvttekan ohfvcecvket os.

22 Momis Cehofvt vn tohopke yekcet os: momet vn Hesaketvmeset vm vrvnaketv cvtot *omes*.

23 Momet en holwvyeckv take mahusan oh vlvkuecvkvtet os, momet en naorketv take mahusat ofvn warvres; Cehofv pun Hesaketvmeset entaken warvres.

ESVKVSVMKV 95.

VHWET, Cehofvn vyvbikvkeres; en hake estafvceccican pu hesahueckv cvton en hayvkeres.

2 Likat ehomvn vkvsvmkv emetvn es yicvkeres: esyvhi- ketv vprken en hake estafvceccican en hayvkeres.

3 Cehofvt Hesaketvmese rakket, momet Mekko rakke hesaketvmese omvlkv senhvlwat omes.

4 Ekvnv sufsokat e'nke ofvt omakes: ekvnhvlhawat en hvlwetvu enaket os.

5 Uehvtkv enaket omen, momen emet mvn hayvtet omen, momen eme e'nket ekvnv kvrpan hayvtet omekv.

6 Vhwet, vrakkuecet, potokvkeres; Cehofv pu Hayvte ehomvn tokketokvkeres:

7 Emet pun Hesaketvmeset omen, momen pumet este emet vhecicat omēn, e'nke en yvpefikv toyeyet omekv. Mucv nettvn en haken pohatsken omat,

8 Cvpvkkueckv Melepv ekvnv ofvn, momet vnrvvv ofv eskerretv nettv omof *momecakvte* omēn ce feke taken wvnhehcatskvs:

9 Ce'rkvlke tatet vm vtotketvn hecet, es cv kerret, vc vketecakof.

10 Ohrolope pale oste etehoyvnen; *mv* este-honvpset omecicen, cv feknokke tates, momet, Este e feke take ofvn fiyecat omes, vm vyetvn kerrvkekatet ok, makvyvtes:

11 Monkv vn cvpvkke ofvn, Mvt vm fekvpkv esceyvke-
kares, temfvccetv vcakan es fvccecvytes.

ESVKVSVMKV 96.

CEHOFTV esyvhiketv mucvsen 'svyvhikvkes: ekvnnv omvl-
ketskats, Cehofvn vyvhikvs.

2 Cehofvn vyvhikvkes; e hocefkvn vkvsvmvkes; he-
sayeckv esteman nettv vrahrvkvn est en kerkuecvkes.

3 Em vrakketvn etvlwv cahmelikv omvlkv em eten-
rvwvn onayet, em vtotketv estomahakan etvlwv omvlkv
em etenrvwvn onayvkes.

4 Cehofvt rakket omet, rakken vkvsvmhoyvre tetayet
omekv; hesaketvmesetake omvlkv senhoyvnen em pen-
kvlhoyvre tetayet omes.

5 Etlwv cahmelikv en hesaketvmese omvlkvt nakvha-
kvket omekv; momis Cehofvt hvlhawan hayvtes.

6 Vrakketv rakketv tepakat ehomvn ocakes: yekcetv
herusetv tepakat en cuko vcake ofvn ocvket omes.

7 Cehofvn emvkes, etvlwv cahmelikv em enahvmkvke
toyatskat, vrakketv yekcetv tepakan Cehofvn emvkes.

8 Vrakketv e hocefkvn emhoyvre tetayan Cehofvn
emvkes: nakemetvn esyicet, en cuko vcake ofvtaken
esceyvkes.

9 Aeha, efeke hvsvtketv herusat ofvn Cehofvn vrak-
kuecvkes: ekvnnv omvlketskats, ehomvn fenokvs.

10 Cehofvt mekket os, etvlwv cahmelikv em etenrvwvn
makvkes: ekvnnv yekcicet os, vkueyihoecko tayvren:
faccusen etvlwv cahmelikvn fvccecvres.

11 Hvlhawats afvckvkekvs, momen ekvnnv afvcket
omekvs; uehvtkvt momet es em fvcketvt wohkvkekvs;

12 Vnrwvt afvcket huehkekvs, momen nake ofv ocat
omvlkvt; momof etovlkat em vpe omvlkvt afvcketvt
omecicen yvhikvkvres;

13 Cehofv ehomvn, emet vlakekv; ekvnvn fvccecvranet vlakekv; ekvnvn fvcetvn es fvccecet, etvlwv cahmelikvn em mehenwetvn es fvccecvres.

ESVKVSVMKV 97.

CEHOFVT mekket likes; ekvnvt afvckekvs; ote sulkat mv omecicen afvckvkekvs.

2 Vholoce yomucke tepakat em vfulotkvket os; fvcetv fvccekv tepakat mekko-em-ohliketv ohlikat em wakkvt omes.

3 Totkv ehomvn ayet os, momet eme vnravpke em vfulotakan sumhuecet os.

4 Em vtoryhttet ekvnvn oh hvyvyakvtes: ekvnvt hecet, fenokvtes,

5 Cehofv ehomvn, ekvnv omvlkv e Pucase ehomvn, ekvnvhlhawat foneha omët rekkakvtes.

6 Hvlhawat em fvcetvn kerkuecet os, momen etvlwv cahmelikv omvlkv en hvyayvken hecaket os.

7 Nakvhakvke kvlvfhoyvte em vtotkakak omvlkv, nakvhakvke emekusvpkv es ekvsamet opunayakat vlsvke hakvkekvs: emen vrakkuecvkes, hesaketvmese omvlkatskat.

8 Cehofv toyetskat, cem fvccekv omecicen Cutv c'chustvlket afvckakvtes; Sivr pohvtes, momet afvcketates.

9 Cemet, Cehofv toyetskat, hylwe mahet, ekvnv omvlkv senhvlwen liketsket omekv; hesaketvmese omvlkv senhvlwe estvmahen ce hvlwehocet os.

10 Cehofv vnokecatskat, holwakan en homecvkes: em vnocekakat em puyvfekv taken vcayecet, holwvyecakat e'nke take asossen hesahuecet os.

11 Hvyayvken fvccakan en fokahoyen, efeke ofv fvccakat afvcketvn en fokahoyet omes.

12 Este-faccvlke toyatskat, Cehofv ofvn afvckvkes; mo-
met e hocefkv vcakan vkvsvmkvn emvkes.

ESVKVSVMKV 98.

Esvkvsvmkv.

ESYVHIKETV mucvsen Cehofvn 'svyvhikvkes; nanvke
estomahvken momecttet omekv: e'nkvpervt momet e'nke
vcakat ohfvnketvn e em vtotkvttet os.

2 Cehofvt hesayeckv *est em* ocat est en kerkuecvtet os:
etvlwv cahmelikv en renakv ehomvn em fvccetvn hec-
kusen est en hecvkuecvtet os.

3 Em vnokeckv momen em mehenwetv Eslevl en cuko
hvmecvlke ocvttet em vkerricvtet os: ekvnv yuksvlke
omvlkvtt hesayeckvn pun Hesaketvmese *est em* ocan heca-
kvttet os.

4 Ekvnv omvlketskatskat, en hake estafvceccican Cehofvn
en hayvkes: afvcketvt omecicen vyvkhvmkvvn huehket,
yvhihkvkes: henka, vkvsvmkvn yvhihkvkes.

5 Kervlvn hayecet, vkvsvmkvn Cehofvn vyvhihkvkes;
kervlvt haken, momen en hake eslopicusat vpaken.

6 Pofketv rakrvket hahoken, momen pofketv kanete*kicetv*
haken, Mekko Cehofv ehomvn en hake afvceccican hayvkes.

7 Uehvtkv momen es em fvcketvt wohkaken; ekvnvt
momen mv oh vpokateu.

8 Uelaalakatskat enken etetepkvkekvsv; ekvnhlvhwat afv-
ketvt omecicen tohkvltet yvhihkvkekvsv;

9 Cehofv ehomvn, ekvnvn fvceccvranet vlakekv: ekvnvn
fvccetvn es fvccet, etvlwv cahmelikv faccusen fvce-
cvres.

ESVKVSVMKV 99.

CEHOFVT mekket os; etvlwv cahmelikvt fekekvkekvsv:
celupvlke etennvrkvpn liket mekket os: ekvnvt nekeye-
kvs.

2 Cehofvt Sivn ofvn rakkēt omes; momen etvlwv cah-melikv omvlkv senhvlwet likes.

3 Ce hocēkv rakke momet em penkvihoyvre tetayan vkvsvmvķekvs: hvsvtket omekv.

4 Momen mekko en yekcetvt fvcceckvn vnokecet. os: fvcceckv fvccan yekcen huericetsket os, Cekvpe ofvn fvcceckv fvcctv tepakan vfastetsket omes.

5 Cehofv pun Hesaketvmesen hvlwecvkes, momet e'leohsehoyickv ehomvn vrakkuecvkes: hvsvtket *omekv*.

6 Em plestvlke vpvkvket Moses Elvne tepakat, momen e hocēkv ohhuehkakat Samyvl vpvket on; Cehofvn ohhuehkakvtes, momen em vyoposkakvtes.

7 Vholoce cukele ofvn em punayakvtes: nanvke en kerkuecvten momen vhkv emakvten vfvstakvtes.

8 Cehofv pun Hesaketvmese toyetskat, em vyoposkaketskvtes; nanvke momecakan em pvlecetskvтет omis, Hesaketvmese holwvyeckv es em wlvkat toyetskvtes.

9 Cehofv pun Hesaketvmesen hvlwecvkes, momet em ekvnhvlwe vcakan fullet, vrakkuecvkes; Cehofv pun Hesaketvmeset hvsvtket omekv.

ESVKVSVMKV 100.

Vkvsvmkv-emetv Esvkvsvmkv.

Ekvnv omvlketskāt, en hake estafvcecican Cehofvn en hayvkes.

2 Cehofvn afvcketvn es em vtotkvkes: likat ehomvn yvhiketvn es yicvkes.

3 *Heyvn* kerrvkes, Cehofvt, mvt Hesaketvmeset omes: mvt pu hayvtes, momen enake toyēs; em estet omet, yvpefikv emet vhecicat toyēs.

4 Tohopke mvhauke enanvken vkvsvmkv emetvn esce-yet, en cuko mvhauketaken vkvsvmkvn esceyvkes: vkv-svmkvn emet, e hocēkv vkvsvmvkes.

5 Cehofvt heret omekv; em vnokeckvt meyuksv-sekon
oce munkvt omes; momen em mehenwetvt este-honvpse
 erhonvpse omvlkv etehoyvnet os.

ESVKVSVMKV 101.

Tewe es em Vkvsvmkv.

VNOKECKV fvececkv tepakan es yvhikares: cemen Cehofv toyetskat, vkvsvmkvn ece 'yvhikares.

2 Vretv temvpokat ofvn hoporrenet e em fvyatares: Acha, estofvn vm vlaketskvre te? cv feke temvpoken vn cuko ofvn vreres.

3 Nak holwvke estomis vn-renakv ehomvn huericvkares: mv vyetv fvccat enkvpyke fyeccakat em vtotketv taken en homecis; mvt vc vlokpekares.

4 Efeke naorketv vnokecat v'nkvpvkvres; *este* holwvyecan kerrvkares.

5 Estimvt em vwolicvn ckken oh laksat mvn sumeci-cares: mv en heckv hvlwen momen efeke ekvsvmen ocat em etektvneevkares.

6 Este heromvke ekvnv fullan vn-renakvt oh ocvres, vc vpaket vpokvren; vyetv temvpokat ofvn yvkapat, mvt vm vtotkvres.

7 Estimvt emvkerretvn vtotkat vn cukon likekares; estet lvksetvn opunayat vn renakv ehomvn tekhonekares.

8 Hvthvyvtke vrahrvkvn holwvyecvlke ekvnv fullat omvlkv sumhuecares, momet holwvyecvlke omvlkv Cehofv em etvlofv warares.

ESVKVSVMKV 102.

Emckusvpkv Este Estemerke hayat, emuntvlkuse, Cehofv ehomvn em este-merkv opunvyeckvn pvlatoſ.

CEHOV toyetskat, vm mekusvpkv pohvs, momen buchkvyat ce homvn vlvkekvs.

2 Cv 'stemerke nettv omof ce turofvn vm ehhetskvs; ce hvckon a vm wiyyvs: mv nettv huchkvyof, lvpken vm vyoposkvs.

3 Vn nettv ckkuce omvket sumecen, cv fune totkv em pvtakv omvket nekrvket omekv.

4 Pvhe omēt cv feket trcket momet yuknet os; vu tvklike hompetvn cv hoset omekv.

5 Hihkvye en haket omecicen cv funet cv 'navpeswvn vloklopet os:

6 Vnrwv noksukv omit, opv tlvhasse ocan are omit omis.

7 Nocvkot, cutkuce cuko onvpvn entvlkuse oh like omit omis.

8 Vn horret cv tvklece emunken nettv hoyanet os; vomen mv vn homecakat cv hocefet, *Hesaketvmeset* meyv hunvwnv momecat omet ce momecekvs, makaket os.

9 Essun tvklike omēn hompit, vm esketvn turopuswv pvlakat vpvken eteyamvyvtet omekv;

10 Cen cvpvkktv cen homeckv tepakat .omecicen, cv kvwahpet, cv tvkwiketskvttet omekv.

11 Vn nettv nak em vpette cvpke hake omvket os; momen vnet pvhe omēt cv yuknet os.

12 Momis cemet, Cehofv toyetskat, meyuksv-sekon liketskvres; momen ece 'kerrickvt este-honvpse erhonvpse omvlkv etehoyvnen ocvres.

13 Akvwvpiket, Sivn merretskvres: em merretv oketvt vlakekv: henka, oketv melhoyvtet vlvket omes.

14 Cem vtotkvkkt en cvton es afvckvket, momet em mokken em merrvket omekv.

15 Monkv etlvw cahmelikvt Cehofv e hocefkvn em penkvaken, ekvvn mekkvlke omvlkv cem vrakketvn em penkvlvkvres;

16 Cehofvt Sivn etohtarvtet ok, en hvyayvke ofvn e heckuecvtet os;

17 Enkusvpkat em mekusvpkvn em vpohicet, em mekusvpkv taken etvn vhepvkekatet os.

18 Heyvt este-honvpse yicvranat en cohoyvres: momen este hocvckvranat Cehofvn vkvsvmkvres.

19 En liketv vcake hvlwan a vfvnnaket, hecvtet omekv; hvlwe tvlofv a vfvnnaket Cehofvt ekvnvn hecvtet;

20 Cuko-yekcv vpikat en hihketvn pohvret; mv elkvn oh mellvkhoyvten enrecopvret;

21 Estet Sivn ofvn Cehofv e hoccfkvn kerkuecet, Celuslvme ofvn em vkvsvmkvn kerkuecqvren;

22 Etlwv cahmelikvt etohnvkaften, ohmekketv ocakateu Cehofv em vtotketvn etohnvkaftof.

23 Vyetv ofvn vn yekcen yvmahkuecet, vn nettv *em vhonkvtkvn* kocuknicet os.

24 *Hvmmakvyvtet os*; Aeha, vn Hesaketvmese, vn nettv en nvrkvpv omof yvmv enkvvpken 'svc ahyetskvs: cem ohrolope este-honvpse erhonvpse omvlkv etehoyvnen vpeye munkvt omes.

25 Hofunof ekvnv em wakkvn wvkecetskvtes; momen hvlhawat ce'nketake em vtotketvt omakes.

26 Mvt sumecvres, momis cemet liketske emunkvres; henka, mv omvlkvt vccvke omvket leskvke hakvres; momen vccvke omēn mvrahkuecetsken, mvrahvke hakvres:

27 Momis cemet mv etvww toyetsket os, momen cem ohrolopet meyuksv-sekares.

28 Cem vtotkvake en hopuetaket vpoke emunkvres, momen en honvpse taken ce homvn yekcen svpvklehocvres, kicvyvtet os.

ESVKVSVMKV 103.

Tewe es em Vksvmkv.

Vm puyvfekev toyetskat, Cehofvn vkvsvmvs: momen ve ofv omvlketskát, e hocefkv vcakan vkvsvmvs.

2 Vm puyvfekev toyetskat, Cehofvn vkvsvmvs, momet nanvke cen lopicvte omvlkvn ce hohsates:

3 Cen holwvyeckv omvlkvn es cem wikat, cem enanokketv omvlkvn cem wicecat;

4 Cen hesaketv sumketv enkvvpken hesayecat; vnokeckv merkv heromvke esyoman es ce kvtylicat:

5 Nanvke herakan ce cukwvn es fvcecet os, *momat lvmhe omēt* cem mvnettetvt e mucvsecet os.

6 Cehofvt nake fvcevken momecet, ohwetenhokat omvlkvn fvcceckvn em vfastet os.

7 Em vyetvn Moses en kerkuecvket, nanvke momecvtet Eslevl en hopuetaken en kerkuecvkvttet os.

8 Cehofvt merkv es fvcket, est en heromet os: cvpvk-ketv yulohuset, vnokeckv es fackuset os.

9 Est em vsehe emunket omekares, momet meyuksvsekon *cvpvk-ketvn* ocekares.

10 Pun naorketv take vcvkvyen pu momecekot, pun holwvyeckv take vcvkvyen pum fekvkekatet os.

11 Hvlwat ekvnn senhvlwet omat etvpomet em vnokeckv em penkvlakat ohfvcev ocat rakket omekv.

12 Hvsossv-fvcev hvsvklatkv-fvcev etenhopvye etvpomen pun holwvyeckv epu'nkvvpken vkuehuecvttet os.

13 Erke en hopuetake em merrat etvpomet mv em penkvlakan Cehofvt em merrvket omes.

14 Pu'na taken emet kerret omekv; ekvnn em mokke toyeyat vkerricet os.

15 Estet on omat, en nettvt pvhe etvpomvket os: vnrwv pvkpvke omēt pvkpaket omes.

16 Hotvlet oh hoyahnen, sumket omen. estvmv huervtet svnrcomvn kerrekaret ok.

17 Momis Cehofv em vnokeckv mv em penkvlanan oh ocat, momet em fvccetv hopuetake renhopuetake ohfvccv ocat, meyuksv-seko vlet meyuksv-sekon ayet os;

18 Mv em etemfvccetv vcayecakat, momet em vhakv momecvkvret vkerricakat ohfvccv ocat.

19 Cehofvt em ohliketv mekke ohlikat hvlhawat ofvn yekcievtet os; momen em ohmekketvt onvlkv ohfvnket omes.

20 Cehofvn vkvsvmvkes, em encelvlke toyatskat; yekcetv ofvn yekcvket, em opunvkvn momecet, em opunvkvn en haken em vpohicatskat.

21 En *suletawvlke* sulsoke omvlkatskat, em vtotkvlike nake koman momecatskat, Cehofvn vkvsvmvkes.

22 Em vtotketv em ohmekketv elec estvmv estomis *vpoke* omvlkatskat, Cehofvn vkvsvmvkes; vm puyvfekev toyetskat, Cehofvn vkvsvmvs.

ESVKVSVMKV 104.

Vm puyvfekev toyetskat, Cehofvn vkvsvmvs. Cehofv vn Hesaketvmese toyetskat, rakke mahe toyetsket os.

2 Vccvke omēn hvyayvken 'se ohkayetskat, esohrvnkvtarkat omen sutvn vtvleksicetsket os.

3 En nvthofv hvlhawat en tohkakvn uewvn vk lumbicetsket os: vholocen em escvlleckv pvspvnen hayet, hotvle e tvrpnv oh yvkapet os;

4 Hotvlen em encelvlken hahicet, totkv fenken em vtotkvlen hahicet omes.

5 Ekvnnv meyuksv-sekon vkueyihocekaren em wakkvn lumbicvtes.

6 Vklaukat ton omat, vccvke omēn es ohranetskvtes; uewv sulsokat ekvnhvlhawat onvpvn ohfekhonnvtes.

7 *Mv uewvt*, em vsehetskan, pefatkvtēs; tenetketskāt en haket omecicen lypecicet etvn vpeyvtes.

8 *Momet* ekvnhvlhawan vkwvvpkaket pvnēn vkhvtv-pecet, estvnmv em etetaknecetskvten roricet os.

9 Esentvcken tohwvlvpeceko tayan es en tvceecicetskvтет os. Ekvnv ohrvnvrānet rafuleceko tayvren hucricets-kvtet os.

10 Emet uekiwvn pvne ofvn vtotvket omen, ekvnhvlhawat em etenrvwvn filihonet omes.

11 Mvt ekvnv nakwenahokat vtekāt esketvn emvket omes: corakko-wakv honecakat em ewvnhketvn fekhon-nievket omes.

12 Mv vfopken hvlwe fuswvt em vpoketvn ocvket os: mvt eto-lvece vlkan fullet hahoket os.

13 En nvthofv hvlhawat aossen ekvnhvlhawan otolhicet omes: ekvnvt cem vtotketv em etten es fvcecet os.

14 Pvhēn vpuekvēn en honticet, este em vtotketv vyo-posken nakvhockvn hayet os, hompetvn ekvnvn aossi-evret:

15 *Momet* pvrko-opuswv estefeke afvceecicat, olefv-ncha esteturofvn hvyvyicat; momen tvklike estefeken yekcicat ekvnvn asossievret.

16 Cehofv em eto opuswv es fvcfaket os; mv vcēnv Lepēnvnen ocvke, mv emet vhoevte:

17 Fuswvt em puknvkvēn hayakan; kokkv yvmasvt on omāt, vcēnvhot en cukot omakes.

18 Rvne hvlhvwe mahāt cowatv honecakat em ocvket on, cvto ocakat kone em vrvnaketvt omakes.

19 Oketv eskerkv hvressen mellvtes: hvset em vklatkvēn kerret os.

20 Yomucken hayetsket os, momen nere tes; mv omof nakwenahoke etovlke fullat yopecet asosset os.

21 Este-papv mrvnettvtet, nak elecvke tayāt komet heli-

kvket omet, en hompetvn Hesaketvmese avten hopoyaket os.

22 Hvset aossen, etvn e vpeyicet, e lutetake ofvn e lumhicet os.

23 Estet aosiyet, em vtotketvn momen en nakvfvtetvn aren oh yafket os.

24 Cehofv toyetskat, mvtawwvt cem vtotketv sulke estv-mahet os! hoporrenkv ofvn mv omvlkv hayetskvтет omes; ekvnvt cen nakockv es fvcket os.

25 Vsvn uchvtkv rakke momet taphet oces, nanvke hvllacakat vhonevtēsko taye, nakwenahoke lopucke, momen rvkrakateu mvn vk fullet omes.

26 Vsvn perro-cukot kvvpeyes; mvn lefivrvnet vk ares, mv vk ahkopvrvren hayetskvтет.

27 Heyv omvlkvт ec oh hecet cem ehakvket os, oketv orof, en hompetvn emvketskvren.

28 Mv emaketskan vteloyvket os; ce'nken hvwcetsken, heran es fvcecvket os.

29 Ce turofvn ehetsket os; fekhervkeket os; en hesaketv taken em esetsken, pvsatket, em essun ohfulecaket os.

30 Cem puyvfekvn atotetsken, hahaket os; momen ekvnv onvpvn ohmucvsecetsket os.

31 Cehofv em vrakketvt meyuksv-sekon aye munkekvs; Cehofvt em vtotketvn es afvcket omekvs.

32 Mvt ekvnvn ohhecen, fenoket os; ekvnhvlhawan celayen, ekkucaket os.

33 Hesakvye vtekat Cehofvn vyvhikares, wenaketvn ocvye vtekat kvksvmkvn vn Hesaketvmesen vyvhikares.

34 Vm vkerrickvt en cvmpuset omekvs; vnet Cehofv ofvn ve afvcke tares.

35 Naorkvlket ekvnv enkvvpken sumecekvs, momen holwvyecvlket svnvcomvn fuliyates. Vm puyvfekv toyetskat, Cehofvn kvksvmvs. Cehofvn kvksvmvkes.

ESVKVSVMKV 105.

VKVSVMKVN Cehofn omvkes; e hoccfkn ohhuehkvkes; etvlwv cahmelikv em etenrvwn nanvke momecten ker-
kuecvkes.

2 Vyvhikvkes, vkvsvmkvn vyvhikvkes; em vtotketv
estomahakat omvlkvn opunvyecvkes.

3 E hoccfkv vcakan 'se afvceciavkes: mv Cehofv hopo-
yakat e feke taket afvcekev.

4 Cehofn en yekcetv tepakan hopoyvkes; fekhonnekot
e turofn hopoyvkes.

5 Em vtotketv estomahvke momecten, en nakestomaha-
kan, momen e cukwv em fvcceckvn vkerricvkes;

6 Em vtotkv Eplehame en honvpse toyatskat, Cekvpe
Cehofv enhopoyvte en hopuctakē toyatskat.

7 Emet Cehofv pun Hesaketvmeset emes: em fvcceckvt
ekvnvn hvmeicivket os.

8 Meyuksv-sekon etemfvccetvn vkerricet, mv opunvkv
vhakvn emvtet honvpse erhonvpse cukpe-rakko hvnke
etehoyvnen vkerricvtet os.

9 *Mv etemfvccetv* Eplehame etenhayvtet, momen etem-
fvccetv vake Iske etenhayvtet;

10 Momet matan Cekvpen etenhayet, vhakv omvren
yekcicet, etemfvccetv meyuksv-seko huervranan Eslevl
etenhayet:

11 Cemen Kenvne ekvnv mv pucasvranetskat eskerhoyv-
ten cc'mvkares, maket:

12 Este vhonevkv ohfvccv nvcomuset omof, henka,
nvcomuse estvmahet, momet mv ofv tvleporvket fekhon-
nakof.

13 Momet etvlwv hvnke enkvvpken etvlwv hvnkan
eroricet fullet, mekko e tvlwv hvnke enkvvpken etvlwv
etvn roricet vpeyof.

14 Este hvmkuis nak em vhopanvkve em etektv-
necekates; momet entake svrahkvn mekkvlken em
vsehvtcs;

15 Em vfeyvkhoyvte cvnaken celayekot, vm owalvlken
naken em vhopahnatskvs, *maket*.

16 Momet elaukot ekvvn ocvren huehkvtcs; tvklike
este 'sem etekkekv omvlkv kacvtcs.

17 Mv chomvn este-hunvnwvn vtotvtcs; Cosef vtotkv
taranen wihoyvtcs:

18 E'llen semvlikv es en nokhokicakvtcs: cvto-*telacvn*
es em wvnayct tvkwvkechoyvtcs:

19 Cehofv em opunvkv eskerret emunken em opunkv
eshoyanat em oketvt vlakvtcs.

20 Mekkot vtotet, enrecopvtcs; etvlwv sasat em cvpayvt
ot, momet epucassekot arvren em etektvnecvtes.

21 En cuko ohfvnken epucasen hayet, nake ocat omvlkv
es em cvpayvn hayvtcs.

22 Ekomat revkvyen en rvkrakvn wvnawicvren, momet
en senetvlken hoporrenkvn emvhayvkvren.

23 Momen Eslevl Ecepsen eceyvtcs; momet Cekvpet
Ham em ekvvn tvleporvt fekhonnvtes.

24 Momen Cehofvt em esten tayan ohvtvlayvtcs, momet
en horre take senyekevken hahicvtcs.

25 E feke taken em este en homecetvn oh fulothuecet,
emvkerret em vtotkvlike momecetvn e feken oh fulothue-
cvtes.

26 Em vtotkv Mosen vtotet, Elvne ensatkvtt vtotvtcs.

27 Mvt mv este em etenvwvn es en kerkvn momecet,
Ham em ekvvn ofvn nak estomahakan momecakvtcs.

28 Yomucken vtohtet, yomucaeicvtcs; momen em opu-
nvkvn vnrpvkekates.

29 Em uewv *fihnakan* catvn hahyet, en rvro taken pvs-
tvtes.

30 Em ekvnvn kutet cekfe fullvtes, em mekkvlke take en nvthofv take ofvn fullet.

31 Opunayvtes, momen rono omakat fulle sulket yicen, em ekvnv em vteke omvlkvn eckvt ocakvtes.

32 Oske vyoposken hetute-nerkv rakrvken emet, totkv fenke em ekvnv ofvn emakvtes.

33 Em pvrko-fvkvn ke-rakko vpe esyoman hopvnketvn es celayet, momet eto em ekvnv em vteke ocakan kvceyvtes.

34 Einet mahken, tvffonoksvt yicet, etoesse-papvt yicvtes, en sulke vhonkvtsko tayet,

35 Momet nakhontvke em ekvnv ofv oce vtekan loket, em ekvnv em etten lokakvtes.

36 Momen em ekvnv take ofvn homv-heckvkvte omvlkv, mv en yekcetv take omvlkv enhomvshotvn pvsatvtes.

37 Momet em esto cvtokunaphvtke cvtokunaplane tepakan ocaken asossievtes: momen em vliketv vpvke esto yekceko hvnkusis sekates.

38 Enkvpykakof, Ecepset afvcke tates, em penkvkvntaken oh latkvttet ok.

39 Vholocen esohrvnkvn onvpvn pvtievtes; totkvu neren hvayvkvren.

40 Em 'pohaken, kowiken svlaket, hvlwe tvkliken es fvcecvkuecvtes.

41 Cvton hvwehcet, uowvt vyvkhvmkvvn afihnevtes: hvce omvket kvrkapan fihnevtes.

42 Em etemfvccetv vcakan vkerricet, em vtotkv Eplehamen vkerricekv.

43 Momet em esten afvcketv vpvken Ecepsen asossicet, onhopoyvten yvhiketv vpvken asossievtes;

44 Momet etvlwv cahmelikv em ekvnvn emakvtes, momen mv em etvlwv ocakvte em vtotketvn cenakuecakvtes:

45 Em fvcceckvn vfastet, em vhakvn em vpohicvkvn
Cehofvt momecvtes. Cehofvn vkvsvmvkes.

ESVKVSVMKV 106.

CEHOFVN vkvsvmvkes. Vksvmkv Cehofvn emvkes;
 cmet heret omen, em vnoeckvt meyuksv-sekon *oce mun-
 kv* omekv.

2 Cehofv em vtotketv yekcakat omvlkv onayet, mon-
 kat vkvsvmkv emhoyvre tetayat omvlkv estimvt ker-
 kueco taye haks?

3 Mv fvcceckv vfvstakat en heraken, mv estofv tis
 omvlkv fvccetvn momecat en heret os.

4 Cehofv toyetskat, heromkv cem este em ocetskan es
 vc vkerrievs; Acha, hesayeckv es hesayecetskan es vn
 cukopericvs.

5 Momat ce'nhopokvte nak omvl en heraken hecaren,
 cem etvlwv em afvcketv ofvn vc afvcke taren, etvlwv epu-
 casetskat vpvket 'se afvceccicaren.

6 Pu'rkvke vpaket naorkeyvtes; holwvken momeceyv-
 tes; holwvyeckvn momeceyvtet os.

7 Pu'rke tatet Ecepse ofvn nanvke estomahvke mome-
 cetskan kerrvkekates; cem vnoeckv en sulken vkerriev-
 kekates; momis uehvtkv vfopkan cem vpohickvn komv-
 kekates; Uehvtkv Cate vfopke tis.

8 Mome estomis e hocefkv vrahkvn hesahuecvtes, en
 yekcetvn kerkuecvret.

9 Momet Uehvtkv Caten em vsehen, vkarpytes:
 momen vnrvwv etehoyvne omēn laulakat etehoyvnen
 evpayvtes.

10 Momet cntaken mv en homecat e'nke enkvpvken
 hesahuecvtes, momet vnrapv e'nke enkvpvken nesakvtes.

11 Momen uewvt vnrapvken ohrvnrakvtes; mv bvm-
 kuis vhoskekates.

12 Momof em opunvkv vkvsvmakvtes; vkvsvmkvn es vyvhikakvtes.

13 Em vtotketvtaken lvpken ehosakvtes; em vcahnetvn emehakvkekates:

14 Momis vnrwv ofvn svheremahen *naken* eyacakvtes; momet ekvnv kvrrpat ofvn Hesaketvmesen eskerrakvtes.

15 Momen en nakvpohkv emakvtes, momis em puyvsekv taken oyoketvn em ohtotakvtes.

16 Momen hvpo em etenrvwn Mosen em vleskvpakvtes. Elvne, Cehofv em este encakat *tepakan*.

17 Ekvntv hvwiket, Tervnen nokmelvtes, momet Vpilmme em etohkviketvn ohranvtes.

18 Momen em etohkviketv take em etenrvwn totkvt vhetkvtes; fenket holwvyecakan nekrvkuecvtes.

19 Holepe ofvn wakucen hayakvtes, momet nakvhake nakrekkvten es hahoyan vrakkuecakvtes.

20 Hiyomen 'se em vrakkueckv tate vrakkuecekot, mv vyoposken wkv pvhe hompan vrakkuecakvtes.

21 Hesaketvmese en hesahuecv take, mv Ecepse ofvn nake rakrvken momecvten, ehoset,

22 Ham em ekvnv ofvn vtotketv estomahvken, *momen* Uehvtkv Cate vfopkan nake sehoneckakan momecvten ehosakvtes.

23 Monkv, Sumbuecares, makvtes, em ensatkvte Moset, en cvpvkktvn etvn ayecicvret, sumhuecekaren, em etenrvwn huerekaten omat.

24 Henka, mv ekvnv estafvcecice tayan ehvperkuecakvtes; em opunvkv vkvsvmvkekates;

25 Momis em escukohakvtake ofvn ecayakvtes, momet Cehofv em opunkv en haken em vpohicvkekates.

26 Monkv e'nken kvwapet. *kicvtes*, Vnrwv ofvn ce sumhuecares;

27 Momet ece honvpsen etvlwv cahmelikv em eten-
rvwv sumhuecit, ekvnwarkv ofvn vwahecares, *maket*.

28 Momen ohvtvlakat Pevl-pevlen evpyecet, nanvke
wenahoke sekan em wihoyvten pvpakvtes.

29 Hiyome nanvke momecakan es cvpvkkuecakovtes :
momen enokketv yekcat vyvkhvmkv oh vlvakovtes.

30 Momof Fenehvset ahuyiret, fveceekvn vfastvtes, mo-
men enokketvt fekhonnvtes.

31 Momen mvn fvccetv vyoposken *Hesaketvmeset* emen
oh vkerrievtes; honvpse erhonvpse omvlkv meyuksv-
sekon.

32 Ohvtvlakat Melep vewv vfopkan cvpvkkuecakovtes,
momat entaket omecicen Moses en holwvke tates:

33 Em puyvfekev vnrvpaken, fvecekon e cukhvrvpen es
opunayvtet ok.

34 Etlwv cahmelikvn sumhuecvkes, maket, Cehofv
vhakvn emvktet omis, sumhuecvkekates;

35 Momis mv etvlwv cahmelikv vpvkakket etefullet, em
vtotketv taken en kerrakovtes:

36 Momet em mekusvpkv nakvhakvken vrakkueca-
kovtes; mvt esenkvnhetv *ome* en hakakovtet:

37 Henka, e'ppucetake e'chustvlke esyoman puyvfekev
holwvhokat ehomvn nakemetvn pvsatet,

38 Catv em mvttekaten pvlvtakovtes, e'ppucetake e'chus-
tvlkeu e catv take, mv mekusvpkv nakvhakvke Kenvn
ekvnv ocakat ehomvn nakemetvn psvtakat; momen mv
ekvnv catvn 'svholwvke tates.

39 Hiyomen em vtotketvtake eteropotten svholwvhoke
haket, em momeckvtake ofvn hoktareet fullvtes.

40 Monk Cehofv en cvpvkketvt em este vnrvpem vhet-
kovtes, momet epucasvte mahusan en homecvtes.

41 Monk etvlwv cahmelikv e'aketake ofvn emakovtes;
momen en homecakat olmekkovtes.

42 Momet en horret ohwetenkakvtes, momet e'netake elecvn svpvklecakvtes.

43 Entaken etewolen hesahuecvtes, momis nake ohvker-ricakat ofvn em vpohickvn komvkvronkon, en holwvyeckv-take ofvn kvncvpuecvkhoyvtes.

44 Mome estomis, em enhuehketv taken pohof, em este-merketv em vpohicvtes;

45 Momet nake em ctemfacevtet em vkerricet, em vno-keckv en sulke vcvkvyen em merrakusvtes.

46 Momet mv sylvfkuehet, etvn svpeyat omvlkv em merrkvren hayvtes.

47 Acha, Cehofv pun Hesaketvmesē, pu hesahuecvs, momet etvlwv calunelikv asossen pu tohkvls, ce hocckv vcakan vkvsvmkv emeyvren, momen ece 'kvsvmkvn 'se afvceiceyvren.

48 Cehofv, Eslevl en Hesaketvmeset vkvsvmket omekvs, meyuksv-seko vten meyuksv-seko eroren. Momen este omvlkv, Emen, makvkekvs. Cehofvn vkvsvmvkes.

ESVKVSVMKV 107.

VKVSVMKVN Cehofvn emvkes; emet heret omen, em vnokeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt* omekv.

2 Mv este Cehofvt pvlken neset, vnrapv e'nke enkvpv-ken asossicvtet,

3 Ekvvn ocakat asossen, hvsossv asossen momen hvsvk-latkv asossen, honerv asossen momen wvhvlv asossen vteloeytet, mvn makvkekvs.

4 Vnrwvn fullet, vyetv vhassan *vpeyutes*; tvlofv vpo-kvret esheevkekates.

5 Elvwe, ewvnhkvet on, em puyvfekv taket ofvu yekce seko hakvtes.

6 Momof em estemerketv take ofvn Cehofvn ohhnehka-kvtes, momen em estemerkv asossicvtes.

7 Momet vyetv lvpotkan sayet, evpayakvtes, tvlofv vpo-
ketvn oh vpeyvren.

8 Em vnokeckv momen em vtotketv estomahvke este
en hopuetake em momecat svrahkvn estet Cehofvn vkvsv-
makate!

9 Estempuyvfekev naken eyacusan fvcecet, puyvfekev
clawan heran es fvcecet omekv.

10 Mv yomucke momen elkv em vpette ofv vpoke,
estemerketv momen cvto es wvnawihocat;

11 Hesaketvmese em opunvkvn vnrvpuccet, Hvlwe
Mahat em vcabnetvn enhomecakekv:

12 Monkv e feke taken estemerketvn es kvncvpuecvtes;
pvlatkvtes; momen emvnice tayat skates.

13 Momof em estemerketv take ofvn Cehofvn ohhueh-
kakvtes, momen em estemerketv asossen hesahuecvtes.

14 Yomucke momen elkv em vpette asossicet, eswvna-
kvn kvceyvtes.

15 Em vnokeckv momen em vtotketv estomahvke este
en hopuetake em momecat svrahkvn estet Cehofvn vkvsv-
makate!

16 Tohopke mvhauke cvto-lanakan kvcehyet, cvto
svkhotkvn etewart omekv.

17 Hoporrenekviket, vhakv kvcakat omecicen, momen
en holwvyeckvtaket omecicen, estemerrvkuehocet os.

18 Em puyvfekev taket hompetv cahmelike omvlkv
weyaket os; momet elkv em vhauke ocakan vwolicaket os.

19 Momof em estemerketv take ofvn Cehofvn ohhueh-
kakket os, momen em estemerketv asossen hesahuecet os.

20 Em opunvkvn atotet, em wicecet os, momet nanvke
sumhuecc tayan asossicet os.

21 Em vnokeckv momen em vtotketv estomahvke este
en hopuetake em momecat svrahkvn estet Cehofvn vkvsv-
makate!

22 Momet nakwiyyetvn vkvsvmkv emetvn esyicekvs, momet em vtotketvn yvhiketvn es kerkuecvkekvs.

23 Mv perro-cukon vtehet, uehvtkv svkhvtpecat, mv uewv rakrvken en nakvfvtetvn vk momecakat;

24 Heyvt Cehofv em vtotketvn hecaket, nake esto-mahvke momecan laukan vk hecaket os.

25 Emet maket, hotvle yekce, mv uemelohlvn hvlhwecan akvwapet omekv.

26 Sutvn vkvwvpiket, hvtvm laulakan vkhvtpecaket os: nakholwakat omecicen em puyvfekev take kafkvket os.

27 Yimvn vpeyet, pvlken yicet svkfullet, este hace ltvkranc ome yvkat omvket vkfullet os, momen en hoperrenkv taket sumkvrnuse omet os.

28 Momof em estemerketv take ofvn Cehofvn ohhueh-kaket os, momen em estemerketvn asossicet os.

29 Hotvle-rakkon cvyayvkuecet os, momat em uemelohlt fekhonnvket os.

30 Momof afvckvket os, uemelohlt fekhonnakekv; momen perro-cuko em vfekhonnetv here eyacakan svlaket os.

31 Em vnokeckv momen em vtotketv estomahvke este en hopuctake em momecat svrahkv estet Cehofvn vkvsvmakate!

32 Momet este nvkastetv ofvn emen hvlwecet, este em vculvke en nvkastetv ofvn vkvsvmvkekvs.

33 Emet hvccen vnrwvn hahicet, uekiwvn ekvnv ewvnhken hahicet omes.

34 Ekvnv naklokce heckuecan ekvnv kvrran okcvnwvvlkan hayet os; mv ofv vpokat en holwvyeckv taket omecicen.

35 Vnrwvn uewv vkhsucen hayet, ekvnv kvrran uewv filnvken hayet os.

36 Momet elawakat mvn vpokvren hayet os, momat tvlofv vpoketvn etetakuecaket os;

37 Momet cvpofvn fokayet, pvrko-cvpofvn vhocet, em ette heren ohvtvlakvke tayan vtelayaket os.

38 Momen mv *esten* ohmerrvket os, momat sulke mahe lahaket os; momen em vpuekv em vhonekvtkv yupvklatkvre em etektvnecekot os.

39 Hvtvm mv *este* nvcomuse haket, ohwetenketv, estemerketv feknokketv esyomat eteropotten kvncvpuehocet os.

40 Mekkvlken enhomeckvn ohkalet os, momet vnrwvn, vyetv sekan, fullvren hayet os.

41 Mome estomis enkusvpan estemerketv onvpvn huericet os, momet cuko-vtehkvlken vpuekv fulle hvmke omen *en* hayet os.

42 Fvccakat hecet, afvckkvkres; momen holwvyeckv omvlkv e cukwvn vkhattvres.

43 Estimvt hoporrenet omet, heyv nanvken vketeccn omat, mvt Cehofv em vnokeckvn kerrvkres.

ESVKVSVMKV 108.

Esyvhiketv. Tewe es em Vkvsvmkv.

HESAKETVMESE toyetskat, cv feket yekcen hueret os; yvhikares, henka, vkvsvmkvn yvhikares, 'seafvceciavyat vpvken.

2 Saltvle kervlv tepakatskat, vhonecvkes: vne mahusat hvthvyvtkusen vhonecares.

3 Cehofv toyetskat, etvlwv cahmelikv em etenrvwvn vkvsvmkvn ce'mares: Centilvlke e tvlwv em etenrvwvn vkvsvmkvn 'sece 'yvhikares.

4 Cem vnokeckvt hvlhawat onvpvn rakket omen, cem mehenwetvt sutvn *oret* omekv.

5 Hesaketvmese toyetskat, hvlhawat onvpvn ce hvlwehocen, cen rakketvt ekvkv hvmkv onvpvn hvlwehocckvs.

6 Ce'nkvpervn es hesayecet, pum vyoposkvs, cem vno-
keckakat hesayehocvren.

7 Hesaketvmeset en hvsvtketv ofvn opunayvtet os: ve
afvcke tares: Sekem ekvnvn tekvpicit, Svkor em pvnen
vhopayit, etekvpicares.

8 Kelevt cvnake tes; Menasv cvnaket's; Eflevmeu
cv'kv svrvnkvvt omes; Cutv vhkv-emv cvnaket os.

9 Moap eseokkosetv cvnaket's; vm estelepikvn Etmnen
oh wikares; Felestev ohfvcevn ve afvcket huehkares.

10 Estimvt tvlofv em vtohopkan es cv ceyvre te? esti-
mvt Etmnen es ve ayvre te?

11 Hesaketvmese toyetskat, pu wihket, pun suletawvlke
ctohkvlkakan evpyetvn komekot, ometskeko te?

12 Estemerketv enkvvpken vnckvn pu'mvs: vnckv
este estemat ehvperket omekv.

13 Hesaketvmese eteropotten fekhvmket momeceyvres,
emet pu'nrapvlke ohhuervkvrnat mvt omekv.

ESVKVSVMKV 109.

Yvhkv Enhomahtv en *hahoyat*. Tewe es em Vkvsvmkv.

Vm vkvsvmkv en Hesaketvmesē, cvyayvket fekhoniyets-
kvs;

2 Ecukwv holwvyece momen mvkerretv cukwv ve
vnrvpen hvwecvket omekv: etulaswv laksat ve vnrvpen es
opunayakvtet omes.

3 Momet enhomeckv opunvkvn es vm vfulotet, nake
omecickv sekon, ve vnrvpen tepoyaket os.

4 Vm vnokeckv vyoposkat ve vnrapvlket omakes: mo-
mis vnet emekusvpkvn *e emvyet os*.

5 Momen holwakan heren vyoposken a'met, enhomec-
kvn vnokecakvyat vyoposken v'maket os.

6 Eme ohfvnken este holwvyecvn huericvs; momer
vnrapvt em vkvpervn hucrekvs.

7 Fvcehocof, Em mvttes, *kihocen* ayen, em mekusvp kvv naorketv hakekvs.

8 En nettvt nvcomuset omekvs; momen este etvt em wiketvn en heckekvs.

9 En hopuetaket erkemelvlket omvkekvs, momen e hiwvt oye hakekvs.

10 En hopuetaket estomis fullvlket omet, nakvpohvkekvs; inomet em vpoketv tvlvhassvke en lvpvtken *nak* hopoyvkekvs.

11 Fvceko vkonahvt nake ocat omvlkvn vkonahekvs; momen em etekerhoyetv tokat em vtotketvn em vhopvvnkekvs.

12 Vnokeckv em vyecicat hvmkuis ohcates: momen estit en hopuetake erke seko fullan em merrvke tayat sekot omekvs.

13 En honvpsetvt warkekvs; honvpse svhokkolat ofvn e hocckv take vsle hakekvs.

14 E'rkvlke en holwvyeckv taken Cehofvt vkerricekvs; momen e'cke en naorketvt vsle hahkates.

15 Cehofv ehomv estofis ocvkekvs, ohvkerrickvn ekvuv enkvvpken tvevren.

16 Emet merretvn vkerricekot, momis este estemerre momet enkusvpkakan assecet, e feke ofv kvckan pvsvtvret assecvtet ok.

17 Henka, holwvke sohopunvyetv em vlostn, mvt emen ohvlakvtes; momen ohmerkvp sopunvyetv em vlostekon, mvt en hopvye tates.

18 Momen em vccvke omēn holwvke sohopunvyetvn e vcecvtes; momen mvt uewv oinēt em ena ofv ocakan eceyet, neha omet e funen eceyvtes.

19 Mvt vccvke mv es e ohranat omēt, em ocen, momet sewvnaetv mv sewvnake emunket em ocekvs.

20 Heyvt vc vnrapvlke es em feketv Cehofv emakat

omes, momet mv vm puyvfekev vnrvpen holwvken opunv-
yecakat *es em* feketvt.

21 Momis Cehofv Pucase toyetskat, cemet vm mome-
cvs, ce hocefkv vrahkvn; cv hesayecvs, cem vnokeckv
heret omekv,

22 Cv 'stemerket, v'nkusapket omen, cv feket vc ofvn
vnattet omekv.

23 Nakemvpette cvpke hakat omit cv sumket os: *hotvlet*
tvffonoksv kwape kvncvpuecat omvyet os.

24 Eclvweckv eteropotten cv torkowvt yekcvkeko
hakes; momen neha cv 'navpeswv en sumket os.

25 Momen en tvkleckv take cv haket os: cv hecakofo,
ekvn norotticaket os.

26 Cehofv vn Hesaketvmese toyetskat, vm vnics; acha,
cem vnokeckv vevkvyen cv hesayecvs;

27 Heyvt ce'nket omen kerret, cemet momecetskvten
kerrvkvren.

28 Entaket tvhikvkekvs, momis cemet ohmerrvs: asvpak-
lof, vlsvket omvkekvs, momis cem vtotkv afvcekvs.

29 Vc vnrapvlket vlesketvn vcevkekvs, momet eme
mahusat em vlesketv take vccetv omēn es e ohranvkekvs.

30 Vkvsvmkv rakrvken cv cukwvn Cehofvn es emv-
kares; henka, este sulkat em etenrvwvn emen vkvsv-
mares.

31 Enkusapkat, mv em puyvfekev ohfveccakat enkv-
pvken hesayecvret, em vkvpervn huervret ok.

ESVKVSVMKV 110.

Tewe es em Vkvsvmkv.

CEHOFTV cv Pucasen, Vm vkvpervn liketske munken
cen horren ce 'leohhuerickvn hahyvrs, kicet os.

2 Cehofvt cen yekce en septvn Sivr aossen awiyyvres:
cemet cen horre em etenrvwv taken mekkvs.

3 Cen yekce nettv ofvn cem estet vkvsamuset cem e wikvkvres; hvsvtketv herusan vccet, hvthvyvtke e'chus-takhute aossen cem mvnnettetv en secun ocetsket os.

4 Cehofvt etemfvccetv vcakan es opunahyet, em vker-rickvn eticekares, Cemet, Melkesetek plest hakvte vcv-kvyn meyuksv-sekon plest toyetskes, makvtet os

5 Cehofvt cem vkvpervn *hueret*, en cvpvkke nettv omof mekkvlken etewarvres.

6 Etlvw cahmelikv em etenrvwvn fvcceet, *mv ekvnvn* pvsvtkvte e'nau es fvcficvres; este sulkat ofvn estekvn etefvlvpvres.

7 Vyetv ofvn hvccuce aossen eskvres; monkv ekvn kvwvpvres.

ESVKVSVMKV 111.

CEHOFVN vkvsvmvkes. Cv feke 'somvlkvn vkvsvmkvn Cehofvn emares, fvccakat en nvkastetv ofvn, momet este etohvtelokan.

2 Cehofv em vtotketv rakrvket omen, mv es afvckakat omvlkvt *ohelentet* kerretvn hopoyaket os.

3 Em vtotketvt vrakketv hvyayvke tepakat omes: mo-men em fvccetvt meyuksv-sekon oce munkvt os.

4 Em vtotketv estomahvke vkerrievkhoyvren hayvtet os: Cehofvt heromet, merkv es fvcket os.

5 Mv em penkvlanan hompetvn emakvtet os: em etem-fvccetvn estofis vkerrievres.

6 Centilvlke nanvke epucasakvten em esten emet, em vtotketv en yekcetv taken hecvkuecvtet os.

7 E'nke em vtotketv mehenwv fvcceckv tepakat omes: em vhakv omvlkvt mehenwvket os.

8 Estofis meyuksv-sekon yekcen svpaklet omes; me-henwv fvccetv tepakat ofvn mvn momecet omes.

9 Pvlke-neskvn em esten ohtotvtet os; em etemfvccetvn

mejuksv-sekon makvtet os: e hocckv hvsvtke momet vcaket os.

10 Cehofv em penkvkvt hoporrenkv vliceckvt omes; mv vevkvyen momecakat omvlkv hoporrenkv heren ocvket omes: Cehofv em vkvsvmkvt mejuksv-sekon oce munkvt omes.

ESVKVSVMKV 112.

CEHOFTVN vkvsvmvkes. Mv este Cehofv em penkalat, em vhakv es afveke herat en heret omes.

2 En, honvpse ekvnvn ohfullat yekcvket omvres: *este* fvccakat en honvpse ohmerke tares.

3 Nakockv naksuleckv esyomat en cuko ofvn ocakes: momen em fvccetvt mejuksv-sekon oce munkvt omes.

4 Yomuckofvn hvyayvket este fvccakan ohkvwapket os; heromet, merkv es fvcket momet fvccet os.

5 Mv este heromet vfastet, nak est em palat en heret os; fvceckv ofvn nak em fvcehocvren yekcen huericvres.

6 Estofis nekeyihocckaret ok; este fvccat mejuksv-sekon vkerrihocvres.

7 Nakonkv holwakan em penkvlekares; e feket, Cehofvn em enhonret, yekcen hueret omes.

8 E feke yekcen hueret os; em penkvleko emunket afvcket vnrapvlken hecvres.

9 Nak est em etekvpievtet os; enkusapkakan nak emvtet omes; em fvccetvt oce munkvt os: e yvpen vrakkuackvn es hvlwehocvres.

10 Este holwvyecat hecet, eleske tares; e nuten etetekvres, momet kafket sumkvres: holwvyecakat *nak* em eyackvt sumkvres.

ESVKVSVMKV 113.

CEHOFTV vkvsvmvkes. Vksvmvkes, Cehofv em vtotkvlke toyatskat, Cehofv e hocefkvn vkvsvmvkes.

2 Muev vtekat momen meyuksv-sekon Cehofv e hocefkvt vkvsvmket omekvs.

3 Hvse aossat' avten mata em vkladkv oren Cehofv e hocefkvn vkvsvmhoyvre tetayet os.

4 Cehofvt etvlwv cahmelikv omvlkv onvpvn hvlwet omen, em vrakkety hvlhawat onvpvn oces.

5 Cehofv pun Hesaketvmese em ohlikety hvlwen ocat,

6 *Mv nanvke* hvlwe ofv *ocakat* momen ekvnvn oh *ocakan* hecvre e kvncvpuecat estimvt mv omet ome haks?

7 Emet estemerran ekvnv em mokke aossen kwapet, enkusapkan vlekwickv-vtelokv enkvpvken kwapet omes;

8 Este vrakkuecvkhoyat vpvken huericet, em este vrakkuecvkhoyat mahusat vpvken huerievret.

9 Hokte echusseko cuko ofv vfstvren hayet, hopnetake e'cke afvckan hayet os. Cehofvn vkvsvmvkes.

ESVKVSVMKV 114.

ESLEVL Ecepsen asosset, Cekvpe en cuko hvmecat este etvlwv em punkv en kerkvkeko 'sopunayakat enkvpvken asossof,

2 Cutvt en likety vcake haken, Eslevl Cehofv em ohmekketv hakvtes.

3 Uehvtkv hecet, en letkvtes; Cotvne hvce pvlken vtobhokvtes.

4 Ekvnv hvlhawat yvpelikhunvntake omvket tasecen, rvne lopuckat yvpelikuecvlke omvket tasecvtes.

5 Naket cem estoma, nehvtkv toyetskat, letketskat? momen Cotvne toyetskat, pvlken fulketskat?

6 Ekvnv hvlhvwe toyatskat, yvpelikhunvntake omvket

tasecatskat; rvne lopockatskat, yvpelikucvlke omvket tasecatskat?

7 Ekvnn toyetskat, fvmokvs, Pucaset vpakekv; Cekvpe en Hesaketvmeset vpakekv;

8 Cvton uewv vkhvsucen hayet, ronoton uekiwvn hayvtet.

ESVKVSVMKV 115.

Pume token, Cehofv toyetskat, pume token, momis ce hocefkvn vrakketvn emvs, cem vnokeckv momen cem mehenwetv tepakat svrahkvn.

2 Estomaten etvlwv cahmelikvt, En Hesaketvmese taket estvmvn lika? makvkvre te?

3 Momis pun Hesaketvmeset hvlhawan likes; naket o estomen komat inomecet os.

4 Em mekusvpkv nakvhakvke take cvtokunaphvtke momen cvtokunaplanet omet, estenke em vtotketvt omakes.

5 Ecukwvn ocakis, opunayvkeko taves; eturwvn ocvket omis, hecvkeko taves;

6 Ehvckon ocakis, pohvkeko taves; eyupon ocvke omis, vwenayvkeko taves;

7 Enken ocvket omis, naken es celayvkeko taves; elen ocvket os; momis ykvvpvkeko taves; momet es en nokmelkv take eteropotten opunayvkeko taves.

8 Mv hahicakat mv omvket omvres; henka, mv em enhonrakat vtekat.

9 Eslevl toyetskat, cemet Cehofvn em enhonrvs: emet em vnckv taket omet, es em evrvnvkt omes.

10 Elvne en cuko hvmeceat toyatskat, centaket Cehofvn em enhonrvkes: emet em vnckv taket omet, es em evrvnvkt omes.

11 Cehofv em penkalatskat, Cehofvn em enhonrvkes: emet em vnckv taket omet, es em evrvnvkt omes.

12 Cehofvt ep ohvkerrievtet os; ep ohmerrvkvres. Eslevl en cuko hvmeacan ohmerrvres; Elvne en cuko hvmeacan ohmerrvres.

13 Mv em penkvlatat, lopucke rakrvke esyoman Cehofvt ohmerrvkvres.

14 Cehofvt ohvtvlaken hvtvm ohvtvlaken ec ohvtvlakate!

15 Cehofv hvlwe ekvvv tepakan hayvtet cem ohmerrvket omes.

16 Hvlhawat, Cehofv en hvlhawat omakes; momis ekvvvn este en hopuctake taken emakvtet os.

17 Pvsatkvttet Cehofvn vkvsvmvkekon, cvyayakan vkhvttvpecat hvmkusis vkvsvmekot os;

18 Momis pumet mucv vtekat momet meyuksv-sekon Cehofvn vkvsvmeyvres. Cehofvn vkvsvmvkes.

ESVKVSVMKV 116.

CEHOFVN vnokecis, vm opunkv en haken momen vm mekusvpkv em vpohicet ok.

2 E hvckon a vm wiyyvtet ok, monkv hesakvyvtekat ohhuchkares.

3 Elkv es em wvnakvt vm vfulotakvtes, momen elkvhute estemerketvt cv hvlvtaken, estemerketv feknokketv tepakat vn heckvtes.

4 Momof Cehofv e hocfkv ohhuchkvvyvtes; Aeha, Cehofv `toyetskat, vm puyvfekvv hesayecvs, ce'nkusapis.

5 Cehofv heromet os, momet fvccet; henka, pun Hesaketvmeset *est em* merruset omes.

6 Este hoporrene mahekon Cehofvt vcayecet os: cv kvncvpuchocvtes, momen cv hesayecvtet os.

7 Vm puyvfekv toyetskat, cem fekvvpkvv fulkvs; Cehofvt heromet cem momecvtet ok.

8 Cemet elkv enkvvpken vm puyvfekevn, eturopuswv enkvvpken cv turwvn, *momet* cv'le lvtketv enkvvpken hesayecetskvttet ok.

9 Wenahokat em ekvvv ofvn Cehofv ehomvn ykvvpares.

10 Vksamis, monkv opunayis; tayen cv 'stemerrihocvtes.

11 Vm vyvkhvmketv ofvn opunayit, Este omvlkv laksvlket *omakes*, makvyvtes.

12 Nanvke vn lopickv vm momecvte omvlkv vrahkvn Cehofvn naken es fekare te?

13 Hesayeckv sesketvn sehsit, Cehofv e hocefkvn ohhuehkares.

14 Nanvke etemfacevyvtet mchenwvn em este omvlkv ehomvn Cehofvn em fekares.

15 Cehofv en renakv ehomvn em este vnokeckakat em elkv vtaket os.

16 Cehofv toyetskat, mehenwvn cem vtotkv toyis; cem vtotkv-hokte e'chuswvt omit, cem vtotkv toyis; nanvke es cv wvnakvten enrecopetskvttet os.

17 Nak ce homv elehocvre vkvsvmkv emetvn es cem vlvkares, momet Cehofv e hocefkvn ohhuehkares.

18 Nanvke etemfacevyvtet mehenwvn em este omvlkv ehomvn Cehofvn em fekares;

19 Cehofv en cuko ofv taken, Celuslvme toyetskat, cem etenrvwvn *fekares*. Cehofvn vkvsvmvkes.

ESVKVSVMKV 117.

CENTILVLKE omvlkatskat, Cehofvn vkvsvmvkes: etvlwv calmelikv omvlkatskat, vkvsvmvkes.

2 Em vnokeckv ep ohfvecv ocat rakkett omen, Cehofv em mehenwetvt meyuksv-sekon *oce munkvt* omekv. Cehofvn vkvsvmvkes.

ESVKVSVMKV 118.

VKVSVMKV emetvn Cehofvn emvkes; emet heret omen,
em vnoeckv meyuksv-sekon *oce munkvt* omekv.

2 Momen em vnoeckv meyuksv-sekon *oce munkvt* os.
Eslevl makekvs.

3 Elvne en cuko hvmecat, Em vnoeckv meyuksv-sekon
oce munkvt os, makvkekvs.

4 Mv Cehofv em penkvlakat, Em vnoeckv meyuksv-
sekon *oce munkvt* os, makvkekvs.

5 Vm estemerketv aossen Cehofvn ohhuehkvvytes:
Cehofvt vm vyoposiket, etektvnkusan *cv huericvtes*.

6 Cehofvt vn vpvhlvmken hueret os; naken en cv pen-
kvlekares: estet naken cv 'stomece taye haks?

7 Cehofvt vm vnicakat vpvket vm vpvhlvmken hueret
os: monkv vnet ve afvcket vn homecakan hecares.

8 Este *pum* enhonrkvn hayēkot, Cehofv em ohletketv
mit heret omes.

9 Este vrakkucevkhoyat enhonrkvn hayēkot, Cehofv
em ohletketv mit heret omes.

10 Etlwv cahmelikv omvkvvt vm vfulotaket omis, Ce-
hofv e hocefkv ofvn warares.

11 Vm vfulotakis: henka, vm vfulotakis: momis Ce-
hofv e hocefkv ofvn warares.

12 Fo fulle omvket vm vfulotaket os; tofske totkv
omet vsleevkhoyet os; Cehofv e hocefkv ofvn wararet ok.

13 Lvtkaren cv sekeyvrane omet tayan ve vhepakets-
kvtes, momis Cehofvt vm vnicvtes.

14 Cehofvt vn yekcet omet, es vn yvhiketvt omes; mo-
met cv hesayeckv hakvtet os.

15 Afvcketv hesayeckv tepakat en haket fvccakat em
escukohakvtake ofvn pohket omes; Cehofv e'nkvpervt
fekhvmket momecet os.

16 Cehofv e'nkvpervt kvwvpket omes: Cehofv e'nkvpervt fekhvmket momecet os.

17 Ca'lekot, momis cv hesakares, momat Cehofv em vtotketvn kerkucares.

18 Cehofvt yekcen cv 'stemerricvtet os; momis elkvn cv wikekates.

19 Fvccetv en tohopkvhauken vn haubicvkes: mvn eceyares, vkvsvmkv emetvn Cehofvn emares.

20 Heyvt Cehofv en tohopkvhauket os; fvccakat mvn esceyvres.

21 Vkvsvmkv emetvn ce'mares, vm vyoposiket, hesayec-kv vn haketsket ok.

22 Mv cvto tohtarvlke vwikvkte kvnowv em ekv haket os.

23 Heyvt Cehofv nake momecat tes; pun renakv eho-mvn estomahet omes.

24 Mv nettv Cehofv hayvte heyvt omes; mvn es epu 'fvcket, afvcketvn oceyvres.

25 Cehofv toyetskat, hesabuecvs, ce'nkusapeyet os; Aeha, Cehofā, here es *pum* vyecickvn atotvs, ce'nkusa-peyet os.

26 Mv Cehofv e hocfkv ofvn vlakat vkvsvmket ome-kvs: Cehofv en cuko aossen ohmerkv opunvkvn ec ohopunayeyet os.

27 Cehofvt Hesaketvmese tes, momet hvyayvken pu-'mvtet os: nake ohnekrickv es vwnawicvkes, altv eyvpe ocakat eroricen.

28 Cemet vn Hesaketvmese toyetskes, momen ece 'kvsvmares: cemet vn Hesaketvmese toyetskes, ce hvlwe-cares.

29 Vkvsvmkvn Cehofvn emvkes; emet heret omekv; em vnoeckv meyuksv-sekon *oce munkvt* ok.

ESVKVSVMKV 119.

ALEF.

VYETV ofv em mvtvkekot, Cehofv em vhakv ofv yvkv pakat en heraket omes.

2 Em ohkerkueckvtaken vcayecet, efeke esomvlkvn hopoyakat en heraket omes.

3 Momet mvt fvccetv tokon momecekot, Cehofv em vyetv ofvn yvkvpaket os.

4 Vm vhakvtaken vhericet vfvstvkes, pu kicetskvtet os.

5 Aeha, cem vhakvtake vfvstetvn vm vyetvt yekce hake!

6 Momof vc vlsekars, cem vhakv omvlkvn vrakkuecvyof.

7 Efeke fvccetv ofvn vkvsvmkvn ce'mares, cem fvcceckv fvccakan kerryof.

8 Cem vhakvtaken vfvstares; Aeha, cv wike mahhetskvs.

PER.

9 Este-hunvnwv mvnnettat nake estomen em vyetvn es hvsvtecvr haks? cem opunkv vcvkvyc *mun* vketecat cteropotten *mun momecvres*.

10 Cv feke 'somvlkvn ce hopoyvyvtet os: Aeha, cem vhakvtaken fikaren vm etektvnehcetskvs.

11 Cem opunkvvn cv feke ofvn ehvyvtet os, ecc 'naorkv-karet.

12 Vkvsvmket ometskes, Cehofv toyetskat, cem vhakvtaken v'mvhayvs.

13 Ce cukwv em fvcceckv omvlkvn cv cukhvrvpen es opunayit, kerkuuecvvytet os.

14 Nakockv omvlkv es *vc vfackat* oren cem ohkerkueckvtake em vyetv es vc afveke tates.

15 Cem vhakvtaken vrakkucares, momet cem vyetvtaken vcayecares.

16 Cem vhakvtaken es e afvceecicares: cem opunvkvn cv hosekares.

KEMEL.

17 Vn heromet cem vtotkvn em momecvs, hesakaren; moman cem opunvkvn vcayecares.

18 Cemet cv turwvn hauhicvs, cem vhakv asossen nake estomahvken becaren.

19 Ekvnn ofvn tvleporvt likvyet os; cem vhakvtaken vm ehhetskvs.

20 Vm puyvfekvt oketv estofis cem fvcceckvtaken eyacat omecicen kvcket os.

21 Ekvsvmvke, ohtvhikvket omet, cem vhakv enkvpyken fiyecakat em vsehetskvtet omes.

22 Vlesketv enhomeckv tepakan vm vkuehuecvs; cem ohkerkueckvtaken vcayecvyvtet ok.

23 Mekkviket vpoket, vc vnrvpen opunahoyet omis, cem vtotkvt cem vhakvtaken ohvkerricis.

24 Momen cem ohkerkueckvtaket vm afvcketvt omet, vm vcahnvket omes.

TELER.

25 Vm puyvfekvt ekvnn em mokken vlokpet os: cem opunkvk vevkvyen cv wenayecvs.

26 Vm vyetvtaken kerkuecvyvtes, momen vm vyoposketskvtes: cem vhakvtaken v'mvhayvs.

27 Cem vhakv em vyetvtaken cv kerrepuecvs: moman cem vtotketv estomahakan ohvkerricares.

28 En honnat omecicen vm puyvfekvt kafket os: cem opunkvk vevkvyen yekcen cv huericvs.

29 Lvksetv vyetvn vm vkueyicvs: momet vn heromet cem vhakvn vmes.

30 Mehenwv vyetvn ensatkvyet os: cem fvcceckvn cv homvn lumhicvyvtes.

31 Cem ohkerkueckvtaken vlokpet omis: Cehofv toyetskat, vc vlsepuehcetskvs.

32 Cv feken rakkuecetskof, cem vhakvtake em vyetv ofvn letkares.

HE.

33 Cehofv toyetskat, cem vhakvtake em vyetvn v'mv-hayvs; momen vyecicit meyuksicares.

34 Hoporrenkvn v'mes, momen cem vhakvn vfvstares; henka, cv feke 'somvlkvn mvn vketecares.

35 Cem vhakvtake en nene ofvn ayaren cv hayvs: mvn es vc afvcket omekv.

36 Vleskvpkv token, cem ohkerkueckvtaken cv feken ohfulecicvs.

37 Ehyperketv hecetr enkvvpken cv turwvn vkuehuecvs, momet cem vyetv ofvn cv wenayecvs.

38 Cem opunvkvn cem vtotkvn em ohyekcicvs, cem penkvkvn enaken hayet ok.

39 Vm vlesketv mv em penkalvyan vm vkueyicvs; cem fvcceckv herakekv.

40 Hecvs, cem vhakvtaken cv yacusvtet os: cem fvccecv ofvn cv wenayecvs.

FAU.

41 Cehofv toyetskat, cem vnokeckvt a vc oh vlvkekvs, cen hesayeckvt, cem opunkv vcvkvyen.

42 Momat mv vlesketv vn hayan em vyoposketvn ocares; cem opunvkvn em enhonrvyet ok.

43 Momet mehenwetv opunvkvn cv cukwvn aossice mahhetskvs, cem fvcceckvtaken em enhonrvyet ok.

44 Moman cem vhakvn vfastvye emunkvres, estofis meyuksv-sekon.

45 Momet pucassekot yvkvpares, cem vhakvtaken hopo-yikv.

46 Momet cem obkerkueckvtaken mekkvlke ehomvn opunvyecares, momet vc vlsekares.

47 Momet cem vhakvtaken vnokecvyat es e afvceci-cares.

48 Momet cem vhakvtaken vnokecvyat cv'nken vkwv-pecares; momet cem vhakvtaken ohvkerricares.

SIN.

49 Opunkv mv ofv enhonraren hayetskvttet cem vtot-kvn em vkerricvs.

50 Vm estemerketv ofvn heyvt vm mahlvptketvt os; cem opunkvttet cv wenayecvtet os.

51 Ekvsvmakat tayen vc vpelicakvtet os; *momis* cem vhakvn em fikvkot os.

52 Cehofv toyetskat, cem fvcceckv hofunof ocakvten vkerricvyttes, momet es e mahlvptvyvtet os.

53 Holwvyecvlke cem vhakvn enkvvpkakvtet omecicen cvpvkktv hiyyat cv hvlatvtet os.

54 Ttleporvt yvmvn likvyof, cem vhakvtaket es vu yvhiketvt omvket os.

55 Cehofv toyetskat, neren ce hocckvn vkerricit, cem vhakvn vfastvyvtet os.

56 Cem vhakvtaken vfastvyat omecicen heyv ocvyet os.

KER.

57 Cehofv toyetskat, nake epucasvyat toyetskes: Cem opunkvvn vcayecares, maket opunayvyvtet os.

58 Cv feke 'somvlkv cen heromkv ce'nkusapvyet os: cem opunkv vcvkvyen vm merruset omvs.

59 Vm vretvtaken ohvkerricit, cv'len cem obkerkueckv-taken oh vhojicvyttes.

60 Cem vhakvtake vfvstetvn lvpecicit, vcewicvkates.

61 Holwvyecakat es vm wvnakvt vm vfulotvket omis, cem vhakvn cv hosekot os.

62 Cem fvcceckv fvccakat omeccicen nere nvrkvpv omof alihkit, vkvsvmkvn ce'mares.

63 Cem penklakat omvlkv, momen cem vhakvtake vfvstakat omvlkv em etohkvlketv toyis.

64 Cehofv toyetskat, ekvnvt cem vnokeckv es fvcket omes: cem vhakvtaken v'mvhayvs.

TER.

65 Cehofv toyetskat, cem opunkvv vcvkvyen cem vtotkvn heren en lopicetskvtes.

66 Vkerrickv-hayetv here momen nakkerretvn v'invhayvs; cem vhakvtaken vkvsamvyet ok.

67 Cv 'stemerrihoceko munkof, ehoset arvyvtet os; momis hiyomat cem opunkvvn vcayecvyet os.

68 Cemet heret omet, nak heren momecetsket os; cem vhakvtaken v'mvhayvs.

69 Ekvsvmakat lvksetvn vc vnrvpen hayakvtet os: vnvt cv feke 'somvlkvn cem vhakvtaken vfvstares.

70 E feke take neha etvpomet nehet omes; momis cem vhakvn es vc afvcket os.

71 Cv 'stemerrihocvte vn heret omes; cem vhakvtaken kerraren.

72 Cvtokunaplane momen cvtokunaphvtke warke cukpe-rakko vnvcomis, ce cukwv em vhakv mit esenheren es vn heret omes.

YOT.

73 Ce'nket cv hayet, cv tetakuecvtet os; hoporrenkvn v'mes, cem vhakvtaken kerraren.

74 Cem penklakat cv hecct, afvckvke tares; cem opunkvvn enhonrvyet ok.

75 Cehofv toyetskat, cem fvcceckvt fvccvket omen kerrit, heromkv ofvn cv 'stemerricetskvttet omen kerris.

76 Ce'nkusapis, cem vtotkv em punayetskvte vcvkvyen, cem vnokeckvt mahlvprtketvt vm ocekvs.

77 Cem merkv heromakat a ve oh yicekvs, hesakaren : cem vhakvt vm afvcketvt omekv.

78 Ekvsvmakat vlsvke hakekvs, mvkerret cv momeca-
kvtet ok; momis *vnet* cem vhakvtaken ohvkerricares.

79 Cem penkvakat ve oh fulecvkekvs; momet mv cem ohkerkueckvtaken kerrakvtet.

80 Cv feket cem vhakvtake ofvn temvpoket omekvs, ve vlsekaren.

KAF.

81 Cen hesayeckv eyacat vm puyvfeckv en yekcet sumket os: *momis* cem opunkv ofvn enhonrvyet os.

82 Cem opunkvvn cv yacusat vn renakvn hopanet omes, Estofvn v'mahlvpatetskvre-te? maket opunayvyof.

83 Nakhvrpe sukcv ekkuce ofv omit hakvyvtet omis, cem vhakvtaken cv hosekot os.

84 Cem vtotkv en nettvt nvcoma? estofvn mv ve assecakat vnrvpen fvcceckvn momecetskvre te?

85 Ekvsvmakat, mv cem vhakv vcvkvpeyekat, sufsuken vn korrakvtet os.

86 Cem vhakv omvlkv mehenwvket os: emvkerret ve assecaket os: cemet vm vnicvs.

87 Ekvvn ofvn cv sumecicvranuset omakvtes; momis cem vhakvtaken wkvkatet os.

88 Cem vnokeckv vcvkvyen cv wenayecvs; moman ce cukwv em ohkerkueckvn vcayecares.

LAMET.

89 Cehofv toyetskat, cem opunkvvt hvlwe ofvn me-yuksv-sekon yekcen hueret os.

90 Cem mehenwetvt este-honvpse erhonvpse omvlkv etehoyvnen huere emunkvt omes; cemet ekvnvn yekcen hayetskvtes, momen fekhonnet os.

91 Monk^v nanvke melletskvte vcvkvyen heyv nett^{vn} fekhonnvket os: nanvke omvlkv^t cem vtotkviket omakes.

92 Cem vhakvt es vm afvcketv tokaten omat, vm este-merketv ofvn cv sumkvnt os.

93 Cem vhakvtaken estofvn cv hosekares; mv eteropotten cv wenayecetskv^tet ok.

94 Cenake toyis, cv hesayecvs; cem vhakvtaken hopovyvtet ok.

95 Holvvyecakat cv 'lecvkvret v'mehakakvtet os; *mo-mis* cem ohkerkueckvtaken ohvkerri-*cares*.

96 Temvpoketv omvlkv em eyuksvn hecvyvtet os; *mo-mis* cem vhakvt taphe mahet omes.

MEM.

97 Cem vhakvn mvtawwvt vnokecvyet os! mvt vm vkerrickvt oce emunken nettvt hoyvnet omes.

98 Cemet cem vhakvtake eteropotten vn horre esenhoporrenen cv hayetsket omes; vc vpvkake emunkvt omekv.

99 Hoporrenkv v'mvhayvlke omvlkv ocakat senhoyvnen ocis; cem ohkerkueckvtaket *nanvke* ohvkerri-*cvyat* omakekv.

100 Este vculvke nakkerrakat senhoyvnen kerryet os; cem vhakvtaken vcayecvyet ok.

101 Vyetv holwakat vtekat enkvpvken cv'len ahvlvtvyet os, cem opunvkvⁿ vcayecaret.

102 Cem fvccekvtake enkvpvken fikvkatet os; cemet v'mvhayetskv^tet ok.

103 Cem opunvkv lasvyat cvmpe mahet omes; henka, fo-en-cvmpe sencvmpe cv cukwv 'sem momes.

104 Cem vhakvtake eteropotten hoporrenkvⁿ heckuecvyet omes; monk^v vyetv fvccekat vtekat en cv home-cet os.

NUN.

105 Cem opunvkvt cv'le en kulket omet, vn nenuce en hvyayvket omes.

106 Etemfvccetv vcakan es etemfvccvyvtet os, Cem fvceckv fvccakan vcayecares, makit, momet mvn momecares.

107 Tayen cv 'stemerrihocet os: Cehofv toyetskat, cem opunvkv vcvkvyen cv wenayecvs.

108 Ce'nkusapis, Cehofv toyetskat, cv cukwv en nake-metvn, vkvsamusit es cem vlakvyat, evpyvvs, momet cem fvceckvtaken v'mvhayvs.

109 Vm puyvfekvt cv'nke ofv emunkvt os; momis cem vhakvn cv hosekos.

110 Holwvyecakat senkvnhetvn vm etetakuecakvtes, momis cem vhakvtake enkvpvken ehosit arvates.

111 Cem ohkerkueckvtake meyuksv-sekon epucasvranvyat eenakuecvyvtet os; mvt cv feke esafvcecickvt oma-kek.

112 Estofis meyuksv vteken cem vhakvtaken mome-carec cv feken ohyekicvyvtet os.

SAMEK.

113 Vkerrickv hokkolickvn en cv homeces; momis cem vhakvn vnokecis.

114 Cemet vm ehketv momet vm vrvnaketv toyetsakes: cem opunkvvn em enhonris.

115 Holwvyecvlke toyatskat, v'nkvpvkes, vn Hesaketv-mese em vhakvtaken vfvstaret ok.

116 Cem opunvkv vcvkvyen yekcet hucren cv hayvs hesakaren: momet vm enhonrkvn es vc vlisates

117 Cemet vc vcayecva, momen vc vcaket huerares, momet cem vhakvtaken vrakkuece emunkv tares.

118 Mv cem vhakvtake enkvpvken fiyecat omvlkv ehvperkvkuecetskvtes; em mvkerretvt laksetvt omekv.

119 Ekvuv en holwvyeckvke omvlkv nak ehvperke omën etvn vhepaketsket os: monkv cem ohkerkueckvtaken vnokecis.

120 Cem penkalat omecicen cv 'navpeswvt fekeket os; momen cem fvcceckvtake en cv penkvlet os.

AEN.

121 Fvcceckv fvcctv tepakan momecvyet os; vc ohwetenakan en cv wihketskvs.

122 Cem vtotkv vyoposkv huervs, vn hervren: ekvsvmakat vc ohwetenahkates.

123 Cen hesayeckvn momen cem opunkv fvccan cv yacusat vn renakvn hopanet os.

124 Cem vnokeckv vcvkvyen cem vtotkv em momecvs, momet cem vhakvtaken v'mvhayvs.

125 Cem vtotkv toyis, hoporrenkv v'mes: cem ohkerkueckvtaken kerraren.

126 Cehofv vtotkvre oketvt os; cem vhakvn kvcakat ok.

127 Monkv cem vhakvtaken cvtokunaplane, henka, cvtokunaplane mahhe *vnokecvyat* senhoyvnen vnokecis.

128 Monkv cem vhakv omvlkv *nanvke* omvlkv ohfvccv ocaakat fvccvket os, komvyet os; *momet* vyetv mvkerretv vpakat vtekaten en cv homecet os.

PE.

129 Cem ohkerkueckvt estomahvket os: monkv vm puyvfekvt vcayecet os.

130 Cem opunkv enrvrickvt hvayvken estemet os; hoporrenekvken hoporrenkv emaket os.

131 Cv cukwvn hvwehcit, pvnen hesakvyvtes; cem vhakvn cv yacuset ok.

132 Vc oh fulkvs, momet ce hocckv vnokecaakat em momecetskvnt o etvpomet vm merrvs.

133 Cv 'levwiketvn cem opunkv ofvn es vm fvyvts; momet holwvyeckv estomis vc ohfvnikates.

134 Estet *vc* ohwetenat enkvpvken *cv* besayecvs, monof cem vhakvtaken vcayecares.

135 Ce turofv^t cem vtotkvⁿ ohhvyaykvren hayvs; momet cem vhakvtaken v'mvhayvs.

136 Cv turwvt uewvt uerakko em uewv *omuket* afihonet os, cem vhakvⁿ vfvstvkekok.

TSATE.

137 Cehofv toyetskat, fvccvt ometskes, momen cem fvcceckvt fvccvket os.

138 Cem ohkerkueckv taken vhakvⁿ estemetskv^tet fvccetv ofv momen mehenwetv mahhat ofvⁿ maketsket omes.

139 Vm vyvkhv^mketvt *cv* sumecicet os, *vc* vnrapv^lket cem opunvkvⁿ ehosvkv^tet ok.

140 Cem opunvkv^t hvsatkuset os; monkv cem vtotkv^t vnokecet os.

141 Cv cotket ot, vn homechoyet os; *mome estomis* cem vhakvtaken *cv* hosekot os.

142 Cem fvccetvt fvccetv meyuksv-sekot omes; momen cem vhakvt mehenwetvt os.

143 Estemerketv feknokketv tepakat *cv* hvlvtakvtet os; *mome estomis* cem vhakvtaket es vm afvcketvt omes.

144 Cem ohkerkueckvt meyuksv-sekon fvccvket omes: hoporrenkvⁿ v'mes, momen hesakares.

KOF.

145 Cv feke 'somvlkvⁿ huehkvyet os: Cehofv toyetskat, vm vyoposkvs: cem vhakvtaken vfvstares.

146 Ec ohhuehkvyet os: *cv* besayecvs, momen cem ohkerkueckvtaken vcayecares.

147 Hvyvtkeko emunken huehkvyvtes: cem opunvkvⁿ em enhonrvyet os.

148 Nere vketeckv oriceko munken *cv* turwvt nocvkekot os, cem opunvkvⁿ ohvkerricaren.

149 Cem vnokeckv vevkvyen vn haken em vpohievs: Cehofv toyetskat, cem fvcceckvtake vevkvyen cv wenayecvs.

150 Mv holwvyeckvn vevkvpeyat vwolicaket os; cem vhakvn en hopvyecaket os.

151 Cehofv toyetskat, vnakvn hueretsket os; momen cem vhakv omvlkvt mehenwetvt omakes.

152 Hofunat vteken cem ohkerkueckvtaken es keriyit. mv en likvn meyuksv-sekon hayetskvten kerrvyvtet os.

LES.

153 Cv 'stemarkaten hecet, cv hesayecvs; cem vhakvn cv hosekot omekv.

154 Cemet vn nakcelakvn 'svm vpvyecevs; pvlken cv nesvs: cem opunvkv vevkvyen cv wenayecvs.

155 Hesayeckvt holwvyecakat en hopvyet omes; cem vhakvtaken hopoyvkekock.

156 Cehofv toyetskat, cem merkv heromakat rakrvket omes; cem fvcceckvtake vevkvyen cv wenayecvs.

157 Vc assecakat momen vc vnrapvlket sulket omakes; *momis* cem ohkerkueckvtake cnkvprken fikvket os.

158 Vhakv-kacvlken hecit, cv feknokket os; cem opunvkvn vfvstvkekock.

159 Cem vhakvtaken vnokecvyan vkerricvs: Cehofv toyetskat, cem vnokeckv vevkvyen cv wenayecvs.

160 Cem opunvkv etohkvkat mehenwetvt omes; momen cem fvcceckv fvccakat hvmket o vtekis meyuksv-sekon *oce munkvt* omes.

SEN.

161 Naket omecice sekona este vrakkuecvkhoyat vc assecakvtet os; *momis* cv feket cem opunvkv ohfvcevn penkvlet os.

162 Este svpenkvleckv rakken epoyat etvpomen cem opunvkvlet omecicen vc afvecke hakes.

163 Lvksetvn en homecit, tayan en cv homecet os; *mo-mis* cem vhakvn vnokecvyet os.

164 Cem fvcceckv fvccakat omecicen kolvpaken ece 'kvsamvyat nettv hvmke hoyanet os.

165 Mv cem vhakv vnokecakat herkv rakken ocvket os; momen naket elentappuecvkekot os.

166 Cehofv toyetskat, cen hesayeckvn emehakvyvtet os, momet cem vhakvtaken vfastvyet os.

167 Vm puyvfekvt cem ohkerkueckvtaken vfastet os: momet tayan vnokecvyet os.

168 Cem vhakvtaken cem ohkerkueckvtake esyoman vfastvyet os; vm vyetv omvlkvt ce homvn ocakekv.

TAU.

169 Cehofv toyetskat, huehkvyat ce homvn vwolicekvs: cem opunkv vcvkvyen cv hesayecvs.

170 *Ce'*nkusapvyat ce homvn vlvkekvs: cem opunkv vcvkvyen cv hesayecvs.

171 Cv cukhrpet kvsvmkvn esfvcken opunaykvres, cem vhakvtaken v'mvhayetskof.

172 Cv tulasvvt cem opunkvvn opunvyecet yvhikekvs; cem vhakvtake omvlkvt fvccetvt omekv.

173 *Ce'*nket vnickvt vm ocekvs: cem vhakvtaken enhopvyet ok.

174 Cehofv toyetskat, cen hesayeckvn cv yacusvtet omes; momen cem vhakvt es vm eafvceecickvt os.

175 Vm puyvfekvt hesakekvs, momen ece 'kvsvmvres; momen cem fvcceckvt vm vnicvkekvs.

176 Yvpefikv ehosvte omit ehoset arvyvtet os; cem vtotkv hopovvs; cem vhakvtaken cv hosekot omekv.

ESVKVSVMKV 120.

Vcemketv Yvhiketv.

Vm estemerketv ofvn Cehofvn ohhuehkvvtes, momen vin vyoposkvtes.

2 Cehofv toyetskat, vm puyvfeckvn cukhvrpe laksakat, *momen* etulaswv mvkerrat enkvpvken besayecvs.

3 Etulaswv mvkerretskat, *Cehofvt* naken ce'mvre te? monkat ohvtvlakat naken ce momecvre te?

4 Este yekcat em eccvkotakse en re fvsfvken, cunepv *eto* torawvt vpvkaken.

5 Vn holwakes, Mesek *etvlwv* tvleporvt fekhonnikv, Ketv *etvlwv* em escukohakv ofvn likikv!

6 Mv herkv enhomecat vpvken vm puyvfeckvt hofunen likvtet os.

7 Vnet herkv *cv yacet* omes; momis opunayvyof, entaket horre tepokvn eyacvket os.

ESVKVSVMKV 121.

Vcemketv Yvhiketv.

Eknv hvlhawan vn renakvn vkvwvpare; estvmvn vnickv a vm vtvre te?

2 Vm vnickvt Cehofv, hvlwe ekvnv tepake hayvte *...et* *vm vlaket* os.

3 Emet ce'le vkueyihocvre etektvnecekares; ece 'hecicat nocekares.

4 Hecvs, mv Eslevl vhecicat nocekot oinet, nocekares.

5 Cehofvt ece 'hecivt os; Cehofvt vpette cem vkv-perv *cem* ocat tes.

6 Hvset nettvn cen nokkicekon, hvresseu neren cen nokkicekares.

7 Cehofvt nak holwvke oinvkv enkvpvken ecc 'cayecvres; emet cem puyvfeckvn vcayecvres.

8 Cehofv ossetskan momen eceyetskan mucv vtekat momet meyuksv-sekon estofis vcayecvres.

ESVKVSVMKV 122.

Vcemketv Yvhiketv, Tewe Enake.

CEHOFV en cukon oh vpeyvkeres, cv kicakof, vc afvcke tates.

2 Celuslme toyetskat, cem vtobopke mvhauke ocakat em ofvn pu'let svpvklet os;

3 Celuslme tvlofy yekcen etohtvrhoyvte omën etohtvrhoyet os!

4 Mvu *Eslevl* em vliketv *palen hokkolohkat*, Cehofv em vliketvt ohcemecet omes, *Eslevl es* en kerkueckvn, Cehofv e hoccfkv vkvsvmkvn emvkvret.

5 Mekko-em-ohliketv fvcceckvn mvn vpohoyet omes, mekko-em-ohliketv Tewe en cuko hvmeceat enanvket.

6 Celuslme herkv em ocvren emekusvpvkes; ece 'no-kecekat nak omvkvvt heret em ayen vpokvres.

7 Cem vtobopkvke rakrvke em ofvn herkvvt ocen, cen cuko herakat ofvn estenlopickvt ocekv.

8 Cv tecakkakat momet vm etohkviketv svrahkv, Herkvvt ec ofvt ocekv, makares.

9 Cehofv pun Hesaketvmese en cuko vrahkv *nak* cen heran hopoyares.

ESVKVSVMKV 123.

CEMEN, hvlhawan liketskat, vn renakvn vkvwapis.

2 Hecvs, vtotkvke en renakvt e pucase e'nken vhecat, momen vtotkv-hokte en renakvt e pucase-hokte e'nken vhecat etvpomet pun renakvt Cehofv pun Hesaketvmesen vhece munken, pum merrvres.

3 Pum merrvs, Cehofv toyetskat, pum merrvs: enhomeckvn tayen es epu fvcfvket omekv.

4 Mv estonkon vpoke em enhomeckv, momen ekvsvmakat epu 'huperkuecakat pum puyvfekvt es fackuset omes.

ESVKVSVMKV 124.

Vcemketv Yvhlketv; Tewe Enake.

Eslevl hvmmakekvs; Mv ep ohfvccv huerat Cehofv tokaten omat,

2 Estet epu'nrven akvwpcecof, mv ep ohfvccv huerat Cehofv tokaten omat,

3 Momof, en cvpvkktv 'taket epu'nrven vhetkof, hesahokēn nokmelakvnt os:

4 Momof uewvt ep ohrvnricen, uefihnat pum puyvfekv taken ohranvnt os:

5 Momof uewv ekvsvmakat pum puyvfekv taken ohranvnt os.

6 Cehofv, mv entake nak selahlecvkvrnat omēn e nute-taken pu wikekatet, vkvsvmket omekvs.

7 Fuswv fuswv-pvsatlke em esenkvnhetv take aossen emvntvtte omēt pum puyvfekvt emvntvtvtet omes: senkvnhetvt kvciiken, emvnttepeyvtet omes.

8 Pum vnickvt Cehofv hvlwe ekvnu hayvte e hocckv ofvt os.

ESVKVSVMKV 125.

Vcemketv Yvhlketv.

Cehofv em enhonrakat Sivn ckvnhlwe, mv vkueyihoceko taye, meyuksv-seko huerate, omvket os.

2 Ekvnu-hvlhawat Celuslme vfulotakat etvpomet Cehofvt mucv vtekat momen meyuksv-sekon em esten em vfulotet omes.

3 Holwvyecvlke en septvt fvccakat epucasaten oh fekhonnekaret ok; fvccakat e'netaken holwvyeckv ohfvccvn awiyyvkekaren.

4 Cehofv toyetskat, *esle* herakat, momen mv e feketake ofv fvccakat heran em momecvkvs.

5 Momis mv fuyiket, vyetv kunkohan oh vpeyat ton omat, Cehofvt holwvyeckv vtotkvke vpvkaken vpeyecicvres. Herkvt Eslevl oh ocvkekv.

ESVKVSVMKV 126.

Vcemketv-Yvhiketv.

SivN em etvlofvke sylvfkuehocvten Cehofvt rafulhuecof, mv vpuecakat omēt omeyvtes.

2 Momof pu cukwvt vpelkv es fvcket omen, pu tulaswv yvhiketv es fvcket omvtes: momof etvlwv cahinelikv em etenrvwv opunayet, Cehofvt nake rakrvken em momecvkvtet os, makakvtes.

3 Cehofvt nake rakrvke, *mv es* epu fvckan pum momecvtet os.

4 Cehofv toyetskat, pun sylvfkuehocvten raohfulkvs, uefihvke Wvhvlv ocakat omēt.

5 Mv eturopuswv pvlatkan fokayakat afvcketv ofvn vte-loykvres.

6 Eturopuswv pvlvtketv ofvn nerkvn esaye aosset omis, mehenwv afvcketv ofvn rlvkvres, en teleko-es wvnawvken svlaket.

ESVKVSVMKV 127.

Vcemketv Yvhiketv; Salomv enake.

CEHOFVT cukon tohtvrekon omat, mv tohtarakat ehvperkvN vtotkaketa os: Cehofvt tylvwv-rakkon vhecicekon omat, vketecvt ehvperkvN nocekota aret os.

2 Cem ehvperkvket os, hvten avpoliket, oketv hoyahnen fekvpkvN hopoyatskat, momet hotoskv tvkliken hompatskat; momēn em vnoeckan nockvN emet *omekv*.

3 Hecvs, hopuetaket nakepucasetv Cehofv estemat

omakes; hopuetakhute em ettet feketv emet estemat omes.

4 Eccvkotakse en re este yekcat e'nke ofvt o etvpomvket mvnnettetv en hopuetaket omakes.

5 Mv este em eccvkotakse en re hute mvn es fvcke ocat afvcket os: entaket tohopke mvhauke ofv en horretake etempunayakof, vlsvkekares.

ESVKVSVMKV 128.

Vcemketv Yvhiketv.

ESTE Cehofv em penkalat, em vyetvn ohvykapat vtekat en heret omes.

2 Ce'nke em vtotketv taken hompetskvret ok: ece 'fvcke tares, momen estonkon aretskvres.

3 Ce hiwvt cen cuko ofv *purko* tayen ettat omët on, cen hopuetaket olefv-vpe lowvcloke omvket cem ohhompetyv vfulote tares.

4 Hecvs, mv este Cehofv em penkalat biyomen ohmerkvrant omat hecvkes.

5 Sivn aossen Cehofvt ec ohmerrekvs, momat hesaketske nettv omvlkvn Celuslvme en heran hecetskvres.

6 Henka, cen hopuetake 'ren hopuetaken hecetskvres. Herkvt Eslevl oh ocekvs.

ESVKVSVMKV 129.

Vcemketv Yvhiketv.

ESLEVL hvmmakekvs; Vm mvnnettetv vtecicvyvte vteken entaket etewolen cv 'stemerricakvtet os.

2 Vm mvnnettetv vtecicvyvte vteken etewolen cv 'stemerricakvtet os: momis vc ohfvnkvkekatet os.

3 Cvpvyecvket cv'ran oh cvpvyecakvtes: en nenen cvpcvken hayakvtea.

4 Cehofvt fvccvt omes: holwvyecakat em eswvnakv-taken etewarvtet os.

5 Sivn enhomecakat omvlkv vlsvket pvlken vpeyeci-cvkhoyekvs:

6 Entaket pvhe cuko onvpvn oh honte maheko emunke yuknat omvket omekvs:

7 Mvn pvhe tacvt e'nken es fvcecekon, mv teleko wvna-wicat e bokpen mvn es fvcecekot os.

8 Momen mv hoyvnecat, Cehofv em ohmerkvt ec oh ocv-kekvs: Cehofv e hocfvkv ofvn ohmerkvt opunvkv ec oh opunayeyet omes, makvkekot os.

ESVKVSVMKV 130.

Vcemketv Yvhlketv.

CEHOFV toyetskat, laulakat aossen ec ohhuehkvvet os.

2 Pucasē, vm opunvkv en haken pohvs: ce'nkusapvyat en haken ce hvckot em vpohicvkekvs.

3 Cehofv toyetskat, cemet holwvyeckvn vketecetsken omat, Pucase toyetskat, estimvt huervre te?

4 Momis holwvyeckv enkvpakickv ece 'pvket os, cem penkvlhoye taren.

5 Cehofvn emehakvyet os, vm puyvfekvt emehaket os, momen em opunvkv em enhonrvvet omes.

6 Vm puyvfekvt *nere-vketeculke* hvthvyvtken emehakakat senhoyvnen Pucasen *emehaket os*; henka, *nere-vketeculke* hvthvyvtken emehakakat *senhoyvnen*.

7 Eslevl toyetskat, Cehofvn em enhonrvs; vnokeckvt Cehofv vpvket omen, pvlke neskv esfvckat eme vpvket omekv.

8 Momen emet Eslevl en holwvyeckv omvlkv enkvpv-ken pvlken nesvres.

ESVKVSVMKV 131.

Vcemketv Yvhiketr; Tewe Enake:

CĖHOŲV toyetskat, cv feket ekvsvmekot omen, vn rena-
kvt hvlwekot os; momen nake rakrvken es e naoricvktot,
momet nanvke vm estomahvke mahan es e naoricvktot os.

2 Mehenwvn vm puyvfekcvn hvlattet, cvyayicvyvtet os;
vm puyvfekcvt vc vpaket hopuewv e'cke e pese em wice-
hocvte e'cke vpakat etvpomet os.

3 Eslevl toyetskat, mucv vtekat momen meyuksv-sekon
Cehofvn em enhonrvs.

ESVKVSVMKV 132.

Vcemketv Yvhiketr.

CĖHOŲV toyetskat, Tewe em estemerketv omvkvu em
vkerricvs;

2 Cehofvn etemfvccetv vcakan es em punayet, *hummaket*,
Cekvpe en Yekcat etemfaccvtet omen *vkerricvs*:

3 Mehenwvn cv hute em escuko-hakvn eceyvktot, vn
topvn oh vcmkvko munket;

4 Nockvn cv turwvn emvktot, nockv cv turhvrpen emvko
emunket;

5 Cehofvn liketvn es en hecit, Cekvpe en Yekcaten escu-
kohakvn es en hecares.

6 Hecvs, Efletvn mv ohfvccvn poheyvtes: ekvnv etovl-
kat ofvn esheceyvtet os.

7 Em escukohakv ocakan esceyeyvres; e'le em ohhue-
rickv tempen vrakkueceyevres.

8 Ahuervs, Cehofv toyetskat, cem fekvpkv ocat eceyets-
ken, cemet cen yekcetv en tovhawv vcakat tepakatskat,
asehoket, cukolvkvks

9 Cem plestvlket fvccetvn vccvkekvs; momen cem
vnoeckakat afvcketvt omecicen huehkvkekvs.

10 Cem vtotkv Tewe vrahkvn cem em vfehoyvte e turo-
fyn etvn vhecihcetskvs.

11 Cehofvt mehenwv ofvn Tewen etemfvccetv vcakan es
em punayet, mvn enkvvpvkekares; *hummaket os*; Ce'na
em ette asossen mekko-em-ohliketv cvnaken ohlicares.

12 Cen hopuetaket vm etemfvccetv momen vm ohker-
kueckvn emvhayvkvyan vfvstaken omat, en hopuetake
takeu mekko-em-ohliketv cenaken meyuksv-sekon oh
vpokvres.

13 Cehofvt Sivr ensatkvttet omet, en liketvn e em eya-
cvtet omekv.

14 Heyvt fekvpkv vm ocat os, meyuksv-sekon; heyv-
mvn likares; cv yacvtet ok.

15 En hompetvn esfucken ohmerrares: em este este-
merrakan tvkliken es fvcecares.

16 Em plestvlkeu hesaketvn vccvkucares; momen em
vnokeckakat afvcketvt omecicen yekcicet huehkvkvres.

17 E yvpe amahvren mvn Tewe en hayares: vm em
vfehoyvten kulken emetakuecvyvtet os.

18 En horren vlesketvn vccvkucares: momis eme onv-
pvn en kvtlvkv vcakat pvkpvkvres.

ESVKVSVMKV 133.

Vcemketv Yvhiketv; Tewe Enake.

Hæova, etec. 'kat etohkvlket vkerrickv hvmkusen ocet
vpokat mvtawwvt heret momet eslopicuset os!

2 Olefv neha vcake Elvne e'kv oh kvlke, cukhesse Elvne
e cukhesse ohfibnet, em vccvke enockv vteken oh pvlav-
kvte omēt omes.

3 Hvmvne en secu mv Sivr ekvny-hvlhawan oh latke
omēt omes: Cehofvt mvn ohmerkvt *ohlutkvren* makvtet
omekv, hesaketv meyuksy-sekat tat.

ESVKVSVMKV 134.

Vcemketv Yvhiketv.

HECVKES, Cehofv em vtotkvike neren Cehofv en cuko ofvn svpaklat omvlkatskat, Cehofvn vkvsvmvkes.

2 Cuko vcakat ofvn ce'uke taken vkvwahpet, Cehofvn vkvsvmvkes.

3 Cehofv, mv hvlwe ekvvv tepakan hayvtet, Sivn aossen ec ohmerrate!

ESVKVSVMKV 135.

CEHOFVN vkvsvmvkes: Cehofv e hocefkvn vkvsvmvkes; Cehofv em vtotkvike toyatskat, *emen* vkvsvmvkes:

2 Centake, Cehofv en cuko ofvn svpaklet, pun Hesaketvmese en cuko-ofvtaken svpaklatskat.

3 Cehofvn vkvsvmvkes; Cehofvt herot omekv: e hocefkvn vkvsvmkvn es vyvhikvkes; eslopicuset omekv.

4 Cehofvt Cekvpen e ensatket, Eslevl eme mahusat epucavret ensatkvttet ok.

5 Cehofvt rakkett omen, pu Pucaset hesaketvmese omvlkv senrakkett omen kerrikv.

6 Nakett o estomen Cehofv komat, mvn momecet os, hvlwe ekvvv tepakat ofvn, momett uehvtkv lanlakatt omvlkv esyoman vk *momecet os*.

7 Ekvvv em eyuksv ocakan hoperet akvwppecvren hayett os; vtoyehvttett osken en hahicett omes: en herickv-cukottaken hotvlen aossicett os.

8 Mvt Ecepse *ekvvv* en homv-heckvkvte, este nakwenahokat esyomat enanvken, pvsatvtes.

9 Ecepse toyetskat, cem etenrvwvn nakeskerkv nakestomahvke esyoman vtotakvtes, Felon momecett em vtotkvike omvlkvnn ohtottett.

10 Emet etvlwv cahmelikv sulken sumhuecet, mekkvlke yekcvken pvsatvtes :

11 Sihone Amolvke em mekkon momen Ak Pesvne em mekkon, momen mekkvlke em etvlofv Kenvn ocakat omvlkvn *pvsatet* :

12 Momet em ekvnnv taken nakepucasetvn emet, em este Eslevl epucasetvn emvtes.

13 Ce hoceskv, Cehofv toyetskat, meyuksv-sekon *ocet omen*, es ece 'kerrickvt este-honvpse erhonvpse omvlkv etehoyvnen ocet omes.

14 Cehofvt em esten fvcecet, em vtotkvke obfvcevn e feken e en nokkicvres.

15 Etylwv cahmelikv en nakvbakvke mekusvpkv cvtokunaphvtke momen cvtokunaplane estenke em vtotketv taket os.

16 Ecukwvn ocvket omis, opunayvkeko taves ; eturwvn ocvket omis, hecvkeko taves ;

17 Ehvckon ocvket omis, pohvkeko taves ; momen e cukwvtake ofv hesaketv sekot os.

18 Mv hayakat mv omvke tares ; henka, mv em enhon-rakat vtekat.

19 Eslevl en cuko-hvmecat toyatskat, Cehofvn vkvsv-mvkes : Elvne en cuko-hvmecat toyatskat, Cehofvn vkvsv-mvkes :

20 Lefi en cuko-hvmecat toyatskat, Cehofvn vkvsvmvkes : Cehofv em penkalatskat, Cehofvn vkvsvmvkes.

21 Cehofv, Celuslymen likat, Sivn aossen vkvsvmket omekvs. Cehofvn vkvsvmvkes.

ESVKVSVMKV 136.

CEHOFVN vkvsvmkvn emvkes ; emet heret omekv : em vnokeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt* omekv.

2 Hesaketvmese *kihocvke* en Hesaketvmesen vkvsvmkvn

emvkes: em vnokeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt* omekv.

3 Pucasvlke e Pucasen vkvsvmkvn emvkes: em vnokeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt* omekv.

4 Mv tvlkuset nakestomahvke rakrvke momecan emvkes: em vnokeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt* omekv.

5 Mv hoporrenkv eteropotten hvllhawan hahievten emvkes: em vnokeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt* omekv.

6 Mv ekvnnv uewv onvpvn pvtican emvkes: em vnokeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt* omekv.

7 Mv hvayvke rakrvken hahievten emvkes: em vnokeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt* omekv:

8 Hvset nettvn ohfvnkvren; em vnokeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt* omekv:

9 Hvresse kococumpv esyomat neren ohfvnkvkvren; em vnokeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt* omekv.

10 Mv Ecepsen homv-heckvkvte em *pusate* en nokkievten *vkvsvmkvn* emvkes; em vnokeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt* omekv:

11 Momen em etenrvvv taken Eslevl asossievten *emvkes*; em vnokeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt* omekv;

12 Enke yekce momen esakpv rvtosecat etehoyvnen *asossievten*; em vnokeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt* omekv.

13 Mv Uehvtkv Cate etekvpievten emvkes; em vnokeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt* omekv:

14 Momet Eslevl eteropottecvre hayvten; em vnokeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt* omekv:

15 Momis Felo en suletawvlke esyoman vkpvlatvten; em vnokeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt* omekv.

16 Mv em esten vnrvvv eteropotten evpayvten emvkes; em vnokeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt* omekv.

17 Mv mekkvlke rakrvken nafnkvten emvkes; em vnoeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt omekv*:

18 Momet mekkvlke pohkvken pvsatvten; em vnoeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt omekv*:

19 Sihone Amolvke em mekkon *elecuten*; em vnoeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt omekv*:

20 Momet Ak Pesvne *ekvuv* em mekkon *elecuten*; em vnoeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt omekv*:

21 Momet em *ekvuv* taken epucasetvn emvten; em vnoeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt omekv*:

22 Mv em vtotkv Eslevl epucasvren; em vnoeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt omekv*.

23 Mv pun hueretv kvncapat ofvn epu 'kerricvten *vkvsvmkvu emvkes*; em vnoeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt omekv*:

24 Momet epu'nrapvlke enkvvpken pu hesahuecvten; em vnoeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt omekv*.

25 Nakwenohakat omvlkv hompetvn emet os; em vnoeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt omekv*.

26 Hvlwe en Hesaketvmesen *vkvsvmkvu emvkes*: em vnoeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt omekv*.

ESVKVSVMKV 137.

Hvccē Papelv fihhonat vfopken, mvn tvkvpokeyvtes: henka, pu turopusvvt pvlatkvtes, Sinv vkerriceyof.

2 Mv en nvrkvvpv vhwav vpen pun kervlvn oh vtvti-ceyvtes.

3 Mvn pu svlvfkuece es epu 'peyvttet yvhiketvn pum 'pohaket, momet pu yvmahkueccakat afvcketvn pum 'pohakvtet omekv, Sinv yvhiketv hvnken pun yvhikvkes, maket.

4 Estomen Cehofv es en yvhiketvn tvleporv em *ekvuv* yvhikeyvre te?

5 Celuslme toyetskat, ce hosin omat, cv'nkvpervt *em emvuvcketv* ehosekvs.

6 Ece 'kerrievkon omat, vm afvcketv here mahat senhoyvnen Celuslmen vm vlostekon omat, cv tulaswv cv cukwv ofvn vlokpekvs.

7 Cehofv toyetskat, Etvme en hopuetake, Celuslme en nettv omof, Lekvfvkes, lekvfvkes, em wakkv vteken, makakvten vkerrievs.

8 Papelv n e'chuswv sumecihocvre toyetskat, mv pu momecetskvte etvpomen cem fekat afvcke tares.

9 Mv cen lopuckusan cahwet, cvton 'svnafkat afvcke tares.

ESVKVSVMKV 138.

Tewo es em Vksvmkv.

Cv feke somvlkvn vkvsvmkvn ce'mares; hesaketvmese *kicvkhoyat* ehomvn vkvsvmkvn 'sece 'yv hikares.

2 Cen cuko vcatat hvsvtkat vfveevn vhecit *ece* 'rakuecares, momet cem vnoeckv cem mehenwetv tepakat vrahkvn ce hocfkv vkvsvmkvn emares: cem opunvkvn ce hocfkv omvlkv senhoyvnen rakuecetskv tet omekv.

3 Mv nettvn huehkvyof vm vyoposketskvtes: vm puyv fekev ofvn yekcen a'met, cv fekhvmecicetskvtes.

4 Ekv n v mekkvlke omvlkv t, Cehofv toyetskat, vkvsvmkvn ce'mkvres, ce cukwv em opunvkvn pohakvtet omekv.

5 Henka, Cehofv em vyetvtake ohfveevn yvhikvkvr es: Cehofv em vrakketv raket omekv.

6 Cehofv t hvlwet o estomis, este kvncvpakan moskomet ot, momis ekvsvmakan hopvyen kerret omekv.

7 Estemerketv ofvn yvkapvy e stomis, cv wenayecetskvres; vn horre en cvpvkktv take vnrvpen ce'nken rvtosecetskvres, momen ce'nkvpervt cv hesayecvres.

8 Mv vc ohfvccv ocan Cehofvt poyvres: Cehofv toyetskat, cem vnokeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt* omes; ce'nke mahusat em vtotketvtaken wihketskvs.

ESVKVSVMKV 139.

Yvhikv Enhomahtv en *hahoyat*; Tewe es em Vkvsvmkv.

CEHOFV toyetskat, vc ofvn cv hopoyet cv kerretsket os.

2 Cemet tvklikvyaten hvtvm ahuervyaten kerretskes: hopvyen vm vkerrickvn kerretsket os.

3 Vn nenucen momen wakkvyaten heren vketecetsket os, momet vm vyetvtake omvlkvn kerrusetsket os.

4 Opunvkv cv tulaswv opunayat ore heren kerretskekat hvmkis sekot omekv.

5 Cv yupvt ot cv homv tis vm vfulotet, ce'nken vc oh wvkecetskvtes.

6 Kerretv *mv omat* vm estomahet vc ohfvnket os: hvlwet os: mvn orvko taves.

7 Cem Puyvfekcv enkvvpken estvmvn ayare te? momet vc vpaketskat enkvvpken estvmvn letkare te?

8 Kvwvpikit hvlwen eceyin omat, mvn liketskes; elkvhute ofvn vm pvtakvn pvticin omat, hecvs, mvn aretskes.

9 Hvthvyvtke e tvrpnv cenakuecit, uehvtkv en hopvyvke mahat ofvn fêkhonnin omat;

10 Mv ofv tisem ce'nket cv yvpvyvres, momet ce'nkvpervt cv hvlvtvres.

11 Mehenwvn yomucket vc vyokkofvres, makin omat, nere tat hvyayvket vn vfulotke tares:

12 Yomuckat tat *naken* cem ehokot os, momis neret nettv etvpomet hvyvyaket os: yomucke momen hvyayvke *cem* eternmomvlkuset omes.

13 Cemet vc ofv nake ehke mahan hayetskvttet ok; cv'cke en hopuetakhute ofvn cv hayetskvttet os.

14 Ece 'kvsvmares, cv 'stomahe schonecken cv hayets.

kvttet omekv : cem vtotketv estomahvket os, momen mvn vm puyvfekvt kerruset omes.

15 Cv fune etetehkat cem ehkekates, ehken cv hayet, ekvnv em ehkvke mahat ofvn estomahen cv hayetskof.

16 Vn nettvt hvmkuis cakkeko emunkof, cen renakvt *estomen vrvranvyan* hece tates, momen cen nakcokv ofvn omvlkvn coke tates : nettv homvn mellvkhoyvtet os.

17 Hesaketvmese toyetskat, cem vkerrickvt mvtawwvt es vm vcacvket os! etohkvkat em vhonekvtkv mvtawwvt sulket os!

18 Mvn vhonekvttetvn komin omat, oktahv en sulke sen-sulket os : vhonecvyof, ece 'pakvye emunkes.

19 Hesaketvmese toyetskat, mehenwvn holwvyecviken pvsatetskate! monkv catv-pvlvtkv este toyatskat, v'nkvpvkves.

20 Holwvyecet ece'nrvpen opunvyecaken, cen horret *ce hocefkv* chvperkv opunvyaket omekv.

21 Mv cen homecakan, Cehofv toyetskat, en homecv-ko? momet mv ece'nrvpen akvwvpecaten es cv feknokket omeko?

22 Enhomeckv esfvckan es en cv homecvket os; Vn horret omakes, komvyet os.

23 Vc ofvn hopoyvs, Hesaketvmesē, momet cv feken kerrvs; es vn kerrvs, momet vm vkerrickvn kerrvks;

24 Momet vyetv *ce* feknokkicat hvmkuis vc vpiken omat hecet, vyetv meyuksv-sekon cv yvpayet, es *vc vyvs*.

ESVKVSVMKV 140.

Yvhlkv Enhomahtv en *lahoyat*; Tewe es em Vkvsvmkv.

CĚHOŲV toyetskat, este-hunvnwv holwvyecat enkvvpken cv hesayecvs; este-hunvnwv sestvpenkvlecat enkvvpken cv hesayecvs;

2 Mv e feke take ofv holwvyeckv emetetakuecakat : horre-tepokvn komet e vtelayake emunkvt omes.

3 Cetto holwvyece omet e tulaswv taken fvsecakvtet os; cetto atv *kicetv* em fenenvt e'cukhvrpe elecvn oces. Sela.

4 Cehofv toyetskat, holwvyecakat e'nketake enkvvpken vc vcvyecvs; este-hunvnwv sestvpenkvlecv enkvvpken cv besayecvs; ayvyof vc vwiketv komakat *enkvvpken*.

5 Ekvsvmakat senkvnhetvn vm ehvket os, *cv'sukvret*, momet éswvnakvu : nene vfopkan hoyv oman pvticakvtes : senkvnhetvn cv'svre etetakuecakovtes. Sela.

6 Cehofvn em punayit hvmmakvyvtes, Cemet vn Hesaketvmese toyetskes : vm mekusvpkvtake en haken em vpohicvs.

7 Cehofv Pucase, cv hesayeckv en yekce toyetskat, horre-tepokv nettv omof cemet cv'kvn ohranetskvtes.

8 Cehofv toyetskat, nanvke holwvyecvlke komaten e'hmetskvs; nake holwvke ohvkerrican emvnihcetskvs, e hvlwecvkekaren. Sela.

9 Mv vm vfulotakat e'kv take ohfvccvt on omat, e cukhvrpe mahusat en holwakat entaken ohranvkekvs.

10 Torawv vhetkakak oh pvlvtkekvs : entaket totkvn tvkpvlatet, vksufke sufsokan vk pvlvthoyekvs, hvtvm akvwvpecekaren.

11 Holwvke opunayvt ekvnv ofvn yekcihocekares : nak holwakat este-hunvnwv holwvyecan hopoyvres, tvkwikvret.

12 Cehofvt *este* estemerrihocat nake em fvcehocvren vpvycet, nak enkusvpkakak nake em fvccvt omaten vpv-ycvret on kerris.

13 Mehenwvn fvccakat vkvsvmkvn ce hocefkvn emvkvres : fvccv momecakat ce homvn vpokvres.

ESVKVSVMKV 141.

Tewe es em Vksvmkv.

CĒHOV toyetstat, ec ohhuehkvyet os; lvepecicet a ve oh *utes*: ec ohhuehkvyof, vm opunvk en haken em vpo-hievs.

2 Vm mekusvpkvt nak fvmeckv nokre en fvmece ce homvn *naken* ohoce omēn, cv'nke kvwapvyat yafke *nak* ohnekrickv omēt oceks.

3 Cehov toyetstat, vhecicvn cv cukwv ehomvn huericvs: cv cukwv 'mvhauken vcayecvs.

4 Nak holwvke estomen cv feken ohfulecicekot, este-hunvntake holwvyeckvn vtotkakak vpakit, holwvyeckv momeckv ofvn vtotkaren cv feken ohfulecihcetskvs; momet en hompetv herakusen homparen vm etektvneh-cetskvs.

5 Este fvccat cv tepkekvs, heromkv *tares*: momet vū vsehekvs, mvt vfekv cv'kv oh *kulke ome tares*; cv'kv tvkocekares: estemerketvt ohcakkakof, vm mekusvpkvt em ocvke emunky taret ok.

6 Em fvcccevke taken cvtovlkan tvkpvlvtvkhofof, vm opunvkvn polvkvres, cvmpvket omekv.

7 Estet ekvnvn cvpyecof, ekvnv warke vwabat etvpo-men pu funet elkv-hute em vhauke ehomvn vwahvket omes.

8 Momis, Cehov Pucase toyetstat, vn renakvt cemen ec oh hecet os; cemen cem enhonris; vm puyvfekv em enhonrkv sekon wihketskvs.

9 Senkvnhetv cv'svre etetakuēcakvte enkvpvken vc vcayecet, hoyv senkvnhetv holwvyeckv vtotkvke enanvke enkvpvken vc vcayecvs.

10 Holwvyecakat es em enkvnhetvtake etvwn vk pvlv-kekvs, vnet emvnttepyof.

ESVKVSVMKV 142.

Tewe em Maskel, Ekvnhauken Vplkof. Mekusvkv.

Vn haken Cehofvn es ohhuehkvyet os; vm opunvkv en haken Cehofvn es enkusapvyet os.

2 Vm estemerkv opunveyeckv ehomvn apvlatit, cv feknokketvn en kerkuecvyet os.

3 Vc ofvn vm puyvfeckt ohrvnhokof, vn nenucen kerretsket os. Vyety yvkapvyat ofvn cv'svret senkvnhetvn ehakvtet os.

4 Vm vkvpervn hecet, hecvs; este cv kerrat sekot os; ohletkvyet tayat vc vnahet os; este hvmkis vm puyvfeckv moskomat sekot os.

5 Cehofv toyetskat, ec ohhuehkvyvtes; Cemet vm vrvnaketv, momet wenahokat em ekvnv ofvn nake epucasvyat toyetskes, makvyvtes.

6 Huehkvyaten em vpohievs, kvncvpe mahen cv hahoyekv: vc assecvke enkvpvken cv hesayecvs, es vn yekvket omekv.

7 Vm puyvfeckvn cuko-yekvn aossievs, vkvsvmkvn ce hocckvn emaren; fvccakat vm vfulotkvvres, heromet cv momecetskvret ok.

ESVKVSVMKV 143.

Tewe es em Vkvsvmkv.

Cehofv toyetskat, ce'nkusapvyaten em vpohievs, vm mekusvkvvtaken pohvs: cem mehenwetv ofvn vm vyo-poskvs, *momen* cem fvccetv ofvn.

2 Momet cem vtotkvn ohfvcehcetskvs, cen renakv ehomvn este-wenahokat hvmkuis fvccet huerekaret ok.

3 Horret vm puyvfeckvn assecvtet omekv: vn hesaketv ekvnvn es tvknakvtet os; mv hofunen pvsatkvtet omēt yomucyokan likaren hayvtet os.

4 Monkv vm puyvfekvt vc ofvn muntvlket os; cv feket pohyvket vc vpiket os.

5 Nettv hofunof ocakvten vkerricis: cem vtotketv omvlkvn ohvkerricis; ce'nke em vtotketvn heren vkerricvyet os.

6 Cv'nken ec oh rvtosecvyet os: vm puyvfekvt ekvnn ewnukkat omēt ce *wvnhket* os. Sela-

7 Vm vyoposketvn lvspeicvs, Cehofv toyetskat; vm puyvfekv en yekcet vnahet omes; ce turofn vm ehhetskvs, mv vksuffkan esvkceyake omvye cv hakekaren.

8 Cem vnokeckvn hvthvyvtken poharen cv hayvs; cemen cem enhonrikv; vyetv yvkvpranvyan cv kerricvs, vn puyvfekvn ec oh kvwapikv.

9 Vc vnrapvlke enkvpvken cv hesayecvs, Cehofv toyetskat; ec oh letkis, vc vrvnayetskvren.

10 Nak kometskan momcetvn v'mvhayvs; cemet vn Hesaketvmese toyetskekv: cem Puyvfekvt heret os; cv yvpayet, fvccetv ekvnn es cv ceyvs.

11 Cehofv toyetskat, ce hocfkv vrahkvn cv wenayecvs: cem fvccetv ofvn vm puyvfekvn estemerketvn aossicvs.

12 Momet cem vnokeckv ofvn vn horren warvs, momet ym puyvfekv estemerricakat omvlkvn sumhuecvs; cem vtotkv toyikv.

ESVKVSVMKV 144.

Tewe es em Vtosevmkv.

CEHOFV vn cvtot, mv cv'nken horre-tepokvn emvhayet, cv'nke-wesakvn tepoyvkvren mvhayat;

2 Mv vm vnokeckv momet vn tohopket; vn cuko hvlwe momet cv hesayecvt; es vm evrvnkv momet mv em enhonrvyat; mv vm este vm elecvn svpvklecat, vkvsvmket omekvs.

3 Cehofv toyetskat, Estet naket omen vkerricetske

haks? monkat este e'ppuce naket omen moskometske haks?

4 Estet ehvperketv omēt os: en nettvt nak em vpette sumkat omvket os.

5 Cen hvlhawan ahvtaphuecvs, Cehofv toyetskat, momet ahvtvpkvs: ekvnv-hvlhawan celayvs, momen ek-kuecvkvres

6 Vtoyehvtten atotet, vwahecv; cem eccvktakse en ren atotvkvs, momet sumhuecvs.

7 Ce'nken hvlwen awiyyvs; cv hesayecvs, momet uewv rvkrakat a vk vc ossicet, tvleporvlke e'nke taken a vc ossicvs;

8 Mv e cukwv taket mvkerretvn opunayen, e'nvkperv taket lvksetv e'nvkpervt omat.

9 Hesaketvmese toyetskat, yvhiketv mucvsen es ece 'yvhikares; eshayeckv efkv pale ocaten hayecit, vkvsvmkvn ece 'yvhikares.

10 Mv mekkvlke hesayeckvn emakat emet omes: mv em vtotkv Tewen eslafkv-cvpko ena nokkicat enkvpvken hesayecat.

11 Cv hesayecvs, momet tvleporvlke e'nke taken a vc ossicvs, mv e cukwv taket mvkerretvn opunayen, e'nvkperv taket lvksetv e'nvkpervt omat.

12 Momat pu'ppucetaket nak hontvke mvnettvtke mahakat omvke *haken*, pu'chustvlke kvnowv cvto cuko-herv omvken kvlvfkhoyvte omvke *taren*:

13 Momat pun herickv-cukot fvcfvket omet, hompetvhakv cahmelike omvlkvn est em ocaken; pun yvpesikvt cukpe-rakko vnvcomen momen cukpe-rakko palvken pum ekvnv ofvn heckuecvkvren:

14 Pum wakov-vtotkviket vtotkvre yekcvket omen: pum etehoyvnkv ofv lekahfet esceyetv momen asossetv sekon, yiyetv sekaren.

15 Etlwv en hueretv momët omen afvcket omes;
henka, mv etlwv en Hesaketvmeset Cehofvt omaten afv-
 ket omes.

ESVKVSVMKV 145.

Tewe es em Vkvsvmkv.

VN Hesaketvmese, Mekko toyetskat, ece 'rakkuecares;
 momet estofis meynksv-sekon ce hocfkvn vkvsvmares.

2 Nettv vtekaten ece 'kvsvmares; momet estofis meynk-
 sv-sekon ce hocfkvn vkvsvmares.

3 Cehofvt rakket omet, vkvsvmkvre here etelayet
 omes; momen en rakketvt kerhoyeko tayet omes.

4 Este-honvpse hvmket este-honvpse hvmkan em *puna-*
yet, cem vtotketvtaken vkvsvmvres, momet cem vtotketv
 yekcvken kerkuecvres.

5 Cem vrakketv en rakketv en hvyayvken ohvkerricit,
 cem vtotketv estomahakan ohvkerricares.

6 Momen *estet* nake sehoneckvke momecetskat en yek-
 cen opunvyecvkres, momen vnet cen rakketvn kerkue
 cares.

7 Cen heretv rakke vkerrickvn tayen opunvyecvkres;
 momet cem fvccetv ohfvccvn yvhikvkres.

8 Cehofvt heromet, merkv es fvcket omet, cvpvkketv
 yulohuset, momet vnoeckv rakken ocet omes.

9 Cehofvt omvlkv en heromet omen, em merretvt em
 vtotketv omvlkv oh ocvket omes.

10 Cehofv toyetskat, cem vtotketv omvlkv vkvsvmkvn
 ce'mvkres; momen cem vnoeckakat ece 'kvsvmkvres.

11 Cem ohmekketv em vrakketvn opunvyecet, cen yek-
 cen opunvyecvkres;

12 Em vtotketv yekcvken este en hopuetaken en ker-
 kuccet, em ohmekketv en rakke en hvyayvken en ker-
 kuecvkvret.

13 Cem ohmekketvt ohmekketv meyuksv-sekot omes, momen cem ohfvnketvt honvpse erhonvpse omvlkv ete-hoyvnen *oce munkvt* omes.

14 Tvkpvlakat omvlkv Cehofvt kvwapet, tvkpotokakat omvlkv asvpvklecet os.

15 Omvlkv en renakvt ec oh hecet ce'mebakvket omes; momen oketv orof hompetvn emetsket os.

16 Ce'nken hwecet, nak wenahokat vtekat em eyackvn fvcecetsket os.

17 Cehofvt, em vyetvtake omvlkv ofvn fvccvt omet, em vtotketvtake omvlkv ofvn heromet os.

18 Cehofvt mv ohhuehkakat omvlkv em vwolet omet, mv mehenwetv ofv oh huehkakat omvlkv em vwolet omes.

19 Mv em penkvlakat em eyackv taken esohfvcecvres; momet en huehketv taken em vpohicet, hesahuecvres.

20 Cehofvt vnokecakat omvlkv vcahuecvket os; momis holwvyecakat omvlkv sumhucvres.

21 Cv cukwvt Cehofv vkvsvmkv opunayvres; momen enavpeswv omvlkv e hocefkv vcskan estofis emeyuksv-sekon vkvsvmvkekvs.

ESVKVSVMKV 146.

CEHOFTN vkvsvmvkes. Vm puyvfekev toyetskat, Cehofvn vkvsvmvs.

2 Hesakvye vtekat Cehofvn vkvsvmvares: hesaketv estomusis ocvye vtekat vn Hesaketvmesen vkvsvmkv es vyvhikares.

3 Mekkvlen em enhonrekot, este e'ppuce mv ofv vnicks sekan em enhoniratskvs.

4 En hesaketvt aosset os; em ekvnvn fulket os; mv nettv mahusan em vkerrickvt sumeces.

5 Estimvt Cekvpe en Hesaketvmese em vnickvn ocen omat, afvcket os, mv em enhonrkvt en Hesaketvmese Cehofv ofvt omen :

6 Mvt hvlwe ekvnv tepakan, uehvtkv momen mv vkfulateu omvlkv hayvtes : mv meyuksv-sekon mehenwvn vcryecat :

7 Mv ohwetenhokaten em fvccet ; elawakan hompetvn emet os ; Cehofvt cuko-yekcv vtehkvlken en recopvket omes.

8 Cehofvt eturhecvkekan renayepuecet os : Cehofvt este fvccakan vnokecet os.

9 Cehofvt tvleporvlken vcayecet os ; erkemele momet oyen yekcvkuecet os ; momis holwyecakat em vvetvn rvkpalet os.

10 Cehofvt meyuksv-sekon mekkvres, Sivr toyetskat, cen Hesaketvmeset honvpse erhonvpse omvlkv etehoyvnen *mekkvres*. Cehofvn vkvsvmvkes.

ESVKVSVMKV 147.

CEHOFVN vkvsvmvkes, pun Hesaketvmesen vkvsvmkvn 'svyvhiketv heret omekv ; estafvceceice tayat omen, vkvsvmkv yvhiketv momvre heret omekv.

2 Cehofvt Celuslvmen etohtaret omes ; Eslevl em este vhepvkhoyvten vteloget omes.

3 Emet efeke kvcekan em wicecet, vnvttakan heren em wvnayet os.

4 Kococumpv em vhonkvtkvn onayet os : e hocefhokvn omvlkv emvket os.

5 Pu Pucase rakket omet, yekcotv es yekcet omes ; en hoporrenkvthopayesko tetayet omes.

6 Cehofvt eyaskakan yekcvkuecet os : holwvyecakan ekvnvn tvkpvlatet os.

7 Cehofvn vkvsvmkv emetvn 'svyvhikvkes ; kervlvn

hayecet, pun Hesaketvmesen vkvsvmkvn 'svyvhikv-kes:

8 Mv hvlwan vholocen es ohranet, ekvnvn osken em etetakuecat, pvhe ekvnv-hvlhawan ohhontvren hayaten *vkvsvmvkes*.

9 Punvttvn en hompetvn emet, kakke mvnettve hahokan emvket os.

10 Corakko en yekcetvn es afvckekot os: este e'le ohfvccvn 'se afvcececekot os.

11 Cehofvt mv em penkvlanan 'se afvcececet, mv em vnokeckv em enhonrakan 'se afvcececet os.

12 Celuslme toyetskat, Cehofvn vkvsvmvs; Sivr toyetskat, cen Hesaketvmesen vkvsvmvs.

13 Cen tohopkvhauke semvkhokvna yekcvkuecet, ec ofvn cen hopuetaken ohmerrvtet omekv.

14 Cem *ekvnv em* vteke em ofvn herkvu hayet os: teleko here mahaten es ce fvcecet os.

15 Em vhakvn ekvnv hvkvu ohtotet omes; em opunvkv pvfne mahen letket os.

16 Yvpefikesse omën hetute-rakkon emet os; essu omën hetute hvtken vwahecet omes.

17 Nakwokucke omën en hetute wvnhen vtotet omes: en kvsvppe chomvn estimvt huere taya?

18 Em opunkvu atohtet, rekkicet os: en hotvle hotalvren hayen, uewv bahket, filnet os.

19 Em opunkvu Cekvpen en kerkuecet, em vhakv em fvcceckv esyoman Eslevl en kerkuecet os.

20 Este etvlwv estomis momën em momecekates: momen em fvcceckvt on omat, kerrvkekatet os. Cehofvn *vkvsvmvkes*.

ESVKVSVMKV 148.

CEHOFVN vkvsvmvkes. Hvlhawat avten Cehofvn vkvsvmvkes: hvlhvwe ocakat ofvn vkvsvmvkes.

2 Em encelvlke omvlkatskat, emen vkvsvmvkes: enanvke omvlkatskat, emen vkvsvmvkes.

3 Hvse hvresse tepakatskat, emen vkvsvmvkes: hvayvke kococumpv omvlkatskat, emen vkvsvmvkes.

4 Hvlhawat en hvlhvwe toyatskat, momen uewv hvlhawat onvpv ocatskat emen vkvsvmvkes.

5 Entaket Cehofv e hocefkvn vkvsvmvkeks: emet mahken, hahakvtet omekv.

6 Momen ohvtvlaken emet meyuksv-sekon yekcen svpvklecvtet os: nak makat sumkvraneekten hayvtet os.

7 Yvmv ekvnv avten Cehofvn vkvsvmvkes, nak sehoneyvke uehvtkv vkfullatskat, momen laulvke omvlkatskat:

8 Totkv hetute-nerkv rakke tepakatskat: hetute-rakko hopere tepakatskat: hotvle-rakko em opunkv sohfvceatskat:

9 Ekvnv-hvlhawat rvne omvlkv esyomatskat: éto ettatskat, momen vcenv omvlkatskat:

10 Punvttv vpuekv omvlkv esyomatskat: nakhvleccakat fuswv tvmecat esyomatskat:

11 Ekvnv mekkvlke etvlwv cahmelikv omvlkv esyomatskat: mekkucvlke ekvnv fvccecvlke omvlkv esyomatskat:

12 Este mvnettike hoktvke mvnettike esyomatskat: este vculvke hopuetake esyomatskat:

13 Entaket Cehofv e hocefkvn vkvsvmvkeks: eme e hocefkv tvlkuset hvlwet omekv: en hvayvke ekvnv hvlwe tepakat senhvlwen ocet omea.

14 Momen eyvpen es vkvsvmepueckvn em vnoeckakat

omvlkv em ocan kvwapvtet os; Eslevl en hopuetake, este eme em vwolakat, em ocan. Cehofvn vkvsvmvkes.

ESVKVSVMKV 149.

CEHOFVN vkvsvmvkes. Yvhiketv mucvsen Cehofvn 'svyvhiket, em vnoeckakat en nvkaftetv ofvn em vkvsvmkvn yvhikvkes.

2 Eslevl mv hayvten es afvcket omen; Sivn e'chustaket em Mekkon es afackakusekvs.

3 Opvkv ofvn e hocfkvn vkvsvmvkekvs: templel kervlv tepakan hayecet, vkvsvinkvn 'svyvhikvkekvs.

4 Cehofvt em esten es afvcket ok: eyaskakan hesayekvn es nehicvkves.

5 Cehofv em vnoeckakat vrakkueckvn es e afvckvkuecekvs: afvcketvt omecicen en topv taken oh lumhet yvhikvkekvs.

6 Hesaketvmese vkvsvmkv hvlhawan e cukwvtaket opunayaken, eslavkv-cvpko em fvske hokkolen enke taken es hvlattet,

7 Centilvlke em pvleckvn en hayet, etvlwv cahmelikvn estemerrickvn es estemerrvkuecvkvret;

8 Em mekkvlken cvto-telacvn es wvnayet, en rvkravtaken cvtoeshvlvtkv es wvnayvkvret;

9 Mv ohfvcceckv cohoyvten es ohvlvkuecvkvret: heyv vracketvn em vnoeckakat omvlkv ocvket os. Cehofvn vkvsvmvkes.

ESVKVSVMKV 150.

CEHOFVN vkvsvmvkes: en liketv vcaakat ofvn emen vkvsvmvkes: en yekce en sutv ofvn emen vkvsvmvkes.

2 Em vtotketv yokcakat esvrahkvn emen vkvsvmvkes: en rakketv here mahat vcvkvyen emen vkvsvmvkes.

3 Pofketv-rakko en haken es vkvsvmvkes: eshayeckv efkv oce kervlv tepakan es vkvsvmvkes.

4 Towvtulkv opvkv tepakan es vkvsvmvkes: eshayeckv efkv ocakat momen fehprv omat esyomen hayecet vkvsvmvkes.

5 Sempvl yekce hahokan hayecet, emen vkvsvmvkes: sempvl huebkake ome hahokan hayecet, emen vkvsvmvkes.

6 Nake hesahoke taye vtekat Cehofvn vkvsvmvkekvs. Cehofvn vkvsvmvkes.

PU PUCASE MOMET

PU

HESAYECV CESVS KLIST
EN TESTEMENT MUCVSAT.

KLEKVLKE EM PUNVKV
MV OFV ENHVTECESKV COHOYVTE AOSSEN
TOHTVLECIHOCET OS.

AMERICAN BIBLE SOCIETY,
INSTITUTED IN THE YEAR MDCCLXVI.
NEW YORK.

	<i>Setemwarke.</i>		<i>Setemwarke.</i>
MARO	28	Temore I.	6
Mak	16	Temore II.	4
Luk	24	Titvs	3
Cane	21	Filemyn	1
Vpastelvlke em fulletv	28	Hepulvlke	13
Lomvlke	16	Cems	5
Kvlenrvlke I.	16	Petv I.	5
Kvlenrvlke II.	13	Petv II.	3
Kelesvlke	6	Cane I.	5
Efesvuvlke	6	Cane II.	1
Felepvvlke	4	Cane III.	1
Kolasvlke	4	Cutvse	1
Resvlonikvlke I.	5	Lefelesvn	22
Resvlonikvlke II.	3		

OPUNKV-HERV

MARO COYVTE.

SETENTVCKE I.

HERV nakcokv Tewe e'ppuce, Eplehame e'ppuce, Cesvs Klist heckvrane vtecicvtet os.

2 Eplehame Iseken en heckuehocvtes; momen Iseke Cekvpen en heckuehocvtes; momen Cekvpe Cutvn en heckuehocvtes, momen etecakkakateu;

3 Momen Cutv Felesen hvvm Selvn Temvt en heckuehocvtes; momen Felese Eslvmen en heckuehocvtes; momen Eslvme Elvmen en heckuehocvtes;

4 Momen Elvme Vmenetapen en heckuehocvtes; momen Vmenetape Neasvn en heckuehocvtes; momen Neasv Salmvn en heckuehocvtes;

5 Momen Salmv Poosen Lekapet en heckuehocvtes; momen Poose Open Luret en heckuehocvtes; momen Ope Cvsen en heckuehocvtes;

6 Momen Cvse Tewe mekkon en heckuehocvtes; momen Tewe mekko Salomvn Yuliv *e'hiwv tatet* en heckuehocvtes;

7 Momen Salomv Lopen en heckuehocvtes; momen Lopoe Epivn en heckuehocvtes; momen Epiv Esen en heckuehocvtes;

8 Momen Ese Cosefaten en heckuehocvtes; momen Cosefate Colvmen en heckuehocvtes; momen Colvme Osivn en heckuehocvtes;

9 Momen Osiv Corvmen en heckuehocvtes; momen

Corvne Ekasen en heckuehocvtes; momen Ekase Esekivn en heckuehocvtes;

10 Momen Esekiv Menasen en heckuehocvtes; momen Menase Emvnen en heckuehocvtes; momen Emvne Cosivn en heckuehocvtes;

11 Momen Papelvñ svpehoyofv mahen Cosiv Cekonivñ en heckuehocvtes, momet etecakkakateu:

12 Momen Papelvñ resorihohcofvñ, Cekoniv Svlatevñ en heckuehocvtes; momen Svlatev Solopepen en heckuehocvtes;

13 Momen Solopepe Epivten en heckuehocvtes; momen Epivte Elieken en heckuehocvtes; momen Elieke Esvñ en heckuehocvtes;

14 Momen Esv Setvken en heckuehocvtes; momen Setvke Ekemen en heckuehocvtes; momen Ekeme Elivten en heckuehocvtes;

15 Momen Elivte Eleasvñ en heckuehocvtes; momen Eleasv Marrvñ en heckuehocvtes; momen Marrv Cekvpen en heckuehocvtes;

16 Momen Cekvpe Cose, Mele e'hen, en heckuehocvtes; *momen* Mele aossen Cesvs, mv Klist kihocat, heckvtes.

17 Monkv Eplehame vteke Tewe erorat honvpse omvlat palen-ostohkakes; momen Tewe vteke Papelvñ svpehoyvte erorat honvpse palen-ostohkakes; momen Papelvñ svpehoyvte vteke Klist erorat honvpse palen-ostohkakes.

18 Momen Cesvs Klist heckvte hiyomēt omvtes: E'cke Mele Cose temfvccet ehiwvranet omof, tohvhoeyeko munken, Puyvfekev Vcakat enaken es nvrkese tates.

19 Mohmen Cose, hokte e'he *este* fvccvt omet, Vlesketv en hayvkot, ehkusen wikares, komvtes.

20 Momis heyv nanvken vkerricof, hecv, Pucase em encelvñ vpueckv ofvñ em e heckuecet, Cose, Tewe e'p-

puce toyetskat, ce 'hiwv Mele evpyetv ce penkahlats, mv ofv hocackat Puyvfekev Vcakat enaket okv.

21 Momen cepvnusen heckuecvres, momen CESVN kicet hocefetskvres; em estvlken en holwvyeckv enkvpvken hesahuecvret okv, kicvtes.

22 Momen heyv omvlkv hiyomecat Pucase owalv en kerkuecen nake onayvtet esfvckvranaten omvtes, hvm-maket,

23 Hecvs, fvcenvt nvrkehset, cepvnusen heckuecvres, momen e hocefkv EMANYUEL kicvkvres, mv ohyvtek-hoyat, Hesaketvmese epu'pakat, *maketvt* omes.

24 Momof Cose nocvten ahuyiret, Pucase em encelvt em punayvten momvtes, momet e 'hiwvu evpayvtes:

25 Momen, kerreko einunken, cepvnuse hvteceskvv heckuecvtes; momen e hocefkv CESVN kicvtes.

SETENTVCKE II.

MOMEN Helot mekko like nettv take ofvn, Cesvs Perehem Cutev ofv heckof, hecvs, este hoporrenvlke hvsossv-fvccv awet Celuslvmen yicvtes,

2 Estvn Cusvlke em mekko heckat like haks? en kococumpv hvsossv-fvccvn heceyvtet, vrakkuecvranet yicëkv, makaket.

3 Momen, Helot mekko pohat, Celuslvmlke omvlkv svpvket fekhervkekates.

4 Momet este em plest enhomvhhotat omvlkvv, en nakcokv-hayvlkeu vtelofof, estvmvn Klist heckvranvte em 'pohvtes.

5 Momen em onvyakat, Perehem *tolofv* Cutev ekvvv; hiyomën owalv coyvtet omekv,

6 Momen Perehem, Cutv em ekvvv *ofv* liketskat, Cutv em mekkvlke vpaket cotkus mahat toyetskekos; mekko vm este Eslevl vfvstvranat a ec ossvret ok, kicakvtes.

7 Momof Helot, este hoporrenvlke ehkusen enhohiket, estofvn kococumpv heket omvte hericet em 'pohvtes.

8 Momet Perehem ohtotvtes, Vpeyet, herioet estuce mvnettusan hopoyvkes: momet eshecatskof, punkv hvtvm 'svn yicatskvres, vneu ahyit vrakkuecaren, kicet.

9 Momen mekko em apohihcofvt, enkvpvkavtes; momen, hecvs, mv kococumpv hvsossv-fvccv hecavte enhomahtet aye emunket, estuce mvnettuse wakkat onvpvn er oh fekhonnvtes.

10 Momen kococumpv hecakat afvcketv rakken tayen es afvckavtes.

11 Momen cuko seceyof, hopuewuce e'cke Melen vpaken hecavtes, momet tvkpvlakat vrakkuecavtes: momet nakvtekv en hauhicof; nanvke e'mavtes, cvtokunaplane, lipenv *helukfvmecvn*, smvnnv esyomen.

12 Momen vpueckv ofvn Helot oh fulecvranecon Hesakvmeset en kerkuehcen, vyetv etvmin em ekvnnv yoh fulecepvtes.

13 Momen vpeyehpof, hecvs, Pucase em encelvt vpueckv ofvn Cosen em e heckuecvtes, Ahuyiret hopuewuce e'cke tepakvn evpayet, Ecepsen 'soh letkvs, momet mvn liketske munken cem onvyares: Helot hopuewucen elecetvn *komet* hopoyvranekv, kievtes.

14 Momen ahuyiret, hopuewuce e'cke tepakvn evpayet, neren es ayvtes, Ecepsen.

15 Momen, Ecepse osse cv'ppuce enhuehkvyvtes, make Pucase em punkv owalv kerkuecvte esohfvckvren, mvn like munken Helot elvtes.

16 Momof Helot, este hoporrenvlket nakhayekot *fullvten* hecof, tetayen cvpakkvtes, momet vtotet, cepvnnkuce ohrolope en hokkolan vteken 'ra en kvncapat Perehem momet em vtekakat vtchkat omvlkvnn

pvstavytes, este hoporrenvlke hericet em 'pohvte vevk-
vyen.

17 Momof Cvlemiv owalv opunayvte esfackvtes, hvm-
make,

18 Lemv ofv en haket pohkvtes, waketvt, momen liv-
kihketvt, momen hvkihketv raket, Lecvlet en hopueta-
kucen es hvkihket, emahlvptkvre tayekates, svkepe-
kokv.

19 Momis Helot ehlof, hecvs, Pucase em encelvt
vpueckv ofvn Cose em e heckuecvtes, Ecepse ofvn,

20 Ahuyiret, hopuewucen, e'cke tepakvn evpayet,
Eslevl ekvnvn es vyvs: estuce en hesaketv em vrahkvte
pvsvtkepekv, kicet.

21 Momen ahueret, hopuewuce e'cke tepakvn evpayvtes,
momet Eslevl ekvnvn 'res orvtes.

22 Momis Akelaet, e'rke Helot vyoposket, Cutev ofvn
mekkvucen pohat, vyetv penkalvtes: momis Hesaketv-
mese vpueckv ofvn en kerkuecekv, fiyiket Kalvlen ayvtes.

23 Momen tvlofv Nasvle hoccfken ayet er likvtes: Na-
svlvken kihocvres, owalvlke opunahoyvte sohfvckvren.

SETENTVCKE III.

Mv nettv take omof Cane paptisvt, Cutev vnrwv ofvn
erkenaket,

2 Momet, Cem vkerrickvn eticvks, hvlwe em ohmek-
ketvt vwolicusekv, maket;

3 Momet, Opunvkv en haket vnrwvn huehket, Hesa-
ketvmese em vyetvn etetakuecvks, en nenen lvpotlvken
hahicvks, maket, owalv Hesiv opunvyece okvte heyv estet
mvt omekv, maket vlakvtes.

4 Momen mv Cane rvcce-kuphe essen accet, cusse
sewynaketvn etetackv sewvnvket omvtes: momen tvffo-
noksv momen fo-semvnole en cvmpe en hompetv tates.

5 Momof Celuslvme, Cutev, Cotvne *hucce* afopke *este* omvlkvť esosset oh vpeyvtes,

6 Momet, en holwvyeckvn e ohonvyaken, Canet Cotvnen vk paptisvtes.

7 Momis Falvsevlke, Satusevlke esyomat sulket paptisan en yicen hecof, Cetto honvpse toyatskat, Cvpvkketv vlvkvranan em pefatkvks, estimvt ce kievke haks?

8 Monkv vkerrickv etickv oricen em etten hayvkes;

9 Momen, Eplehame pu'rken ocēs, maketv vkerrihcatskvs; Hesaketvmese heyv cvto asosse hopuetake Eplehame em mahmice tayet omen, ce kievkit okikv.

10 Momen hiyomis pucuswv eto eceskv take vwakkēs: monkv eto em ette heren hayekat vtekat tacket, totkvn tvk wihoket os.

11 Vne mchenwvn uewvn es ce paptisvkit omis, vkerickv etickvn: momis cv yupv vlakat vne 'svn yekces, em estelepikv *en* cvwvyē taye heretv orvks: mvt Puyvfekv Vcakan, momet totkvn es ce paptisvkvres.

12 Mv *este* es em weskv e'nke ofvt's, momen naken en nerkv en cesketv heren hvsvtecvres; momet en teleko vtelohtyet, tohton vtehvres: momis en tvleesse totkv vsleko tayan es nekricevres, kicakvtes.

13 Momof Cesvs Kalvlen atet Cotvnen Canen em vlakvtes, paptisvren.

14 Momis Cane em vsehvtes, Vne min cv paptisetske tayas, momat vnen vm vlaketske haks? kicet.

15 Momen Cesvs em vyoposket, Hiyomat *vm* vkvsymvs; hiyomēn fvccetv omvl sohfvceceyvre momvre tayet omekv, kievtes. Momof em vkvsamvtes.

16 Momen Cesvs paptiskan vpakusen uewvn enkvpaket vcemkvtes; momen hecvs, sutvt en hauhakvtes; momen Hesaketvmese em Puyvfekvt pvcehowe omēt hvtapket, oh liken hecvtes.

17 Momen hecvs, opunvkv on hake hvlwe atet, Heyvt Cv'ppuce vnokecke, mv ofv vfackusvyat tes, *maket pohkvtes.*

SETENTVCKE IV.

Momof Cesvs, Puyvfekev evpvhyet, vnrwvn es ossvtes, puyvfekev holwakat eskerrvren.

2 Momen nettv pale-osten nere pale-osten eelvwebcof, renyupvn elawvtes.

3 Momen eskerrvt em vlakof, Hesaketvmese E'ppuce toyetsken omat, maketsken, heyv cvtot tvklike hakv-kekvs, kicvtes.

4 Momis em vyoposket, Este tvklike tvlken vhesahke-kos, momis opunvkv Hesaketvmese e cukwv aossat vtekan *vhesakvres*, *maket* coket os, kicvtes.

5 Momof puyvfekev holwakat evpvhyet, tvlofv vcakan 'res ceyvtes; momet cuko-vcakat sohvpettv oh lievtes.

6 Momet, Hesaketvmese E'ppuce toyetsken omat, a e tvk wikvs; Ec ohfvccvn em encelvlken vhakvn emvres; momen e'nke taken es ce kawvpkvres, ce'le cvton es vnafketskekaren, *maket* coket omekv, kicvtes.

7 Hvtvm, Pucase cen Hesaketvmese eskeriyetskv, *maket* coket os, Cesvs kicvtes.

8 Hvtvm puyvfekev holwakat ekvnv hvlwe mahen es vcemkvtes, momet ymv ekvnv tvlofv ocakat omvlkvn, en rakketu hecivtes;

9 Momet, Heyv nanvke omvlkvn ce'mares, tvk latket vc vrakkuecetsken omat, kicvtes.

10 Momof Cesvt *okat*, Setvne toyetskat, etvn vyvs; Pucase cen Hesaketvmesen vrakkuecet, mv tvlken em vtotketskvres, *maket* coket omekv, kicvtes.

11 Momof puyvfekev holwakat enkvpakvtes: momen hecvs, encelvlket yicet, vfvstakvtes.

12 Momen Canen cuko-yekvni pihokvucuken Cesvs poh-
het, Kalvlen ayvtes;

13 Momet Nasvlen enkvpaket ayet, Kvrvnevn, vkhvse
vfopke Sepulvn Naftelem em vtekakat ton, erlikvtes;

14 Sepulvn ekvnnv, momen Naftelem ekvnnv, vkhvse en
nene, Cotvne tvpalv, Kalvle Centilvlke em ekvnnv;

15 Este yomuckofv vpokvte hvyayvke rakken hecen;
elkv em ekvnnv momet em vpette oce vpokvte hvyayvket
em osses,

16 Hesiv owalv opunayvte sohfvckvren.

17 Mvn vteken Cesvs erkenvketvn, momet, Vkerrickv
eticvks; hvlwe em ohmekketv vwolicusekv; maket,
vllicevtes.

18 Momen Cesvs, Kalvle em vkhvse vfopken yvkapet
aret, tecakkvte hokkolet, Simv Petv kihocat, etecakkat
Vntolan tepaket hoyvn vkhvse vk wikaken hecvtes;
rvro-poyvlket omekv.

19 Momen, Vc vcvkvhoyvks; momen este em vkwiylv-
ken ce hayvkares, kicvtes.

20 Momen moman vpaken hoyv wihket, vcvkvhoyvtes.

21 Momen mv ayat, tecakkvte eti hokkolen, Cems,
Sepete *e'ppuce* etecakkat Canen tepaket e'rke Sepeten
vpaket perro-cuko ofvn en hoyv taken mvhericaken
hecvtes; momet enhuehkvtes.

22 Momen moman vpakan perro-cuko momet erkeu
wihket, vcvkvhoyvtes.

23 Momen Cesvs Kalvlen hvmeccicet arvtes, en sene-
kake take ofvn emvhayet, momet *hvlwe* em ohmekketv
em opunkv-hervn es erkenaket, momet enokketv
vtekat, momet este em enanokketv vtekat omvlkv
wiccet.

24 Momen ohonkv Selev omvl etehoyanvtes, momen
este enokhokat enokketv momet estemerketv cahmelike

en heckakat, momen puyvfekev-holwakat vtehkakateu, momen hacohakakateu, momen palse es enokhokat, omvlkvn 'sen yicen, em wicecvtes.

25 Momen este sulsuke mahet Kalvle, Tekapole, Celuslvme, Cutev, momet Cotvne tvpalv vwe tis vcvkv-peyvtes.

SETENTVCKE V.

MOMEN este sulsuke hecat, ekvnhvlwen ohcemkvtes: momet likof, en kerrepvlket en yicvtes.

2 Momen e cukwv hvwvklehctet, emvhayvtes, hvmmaket,

3 Puyvfekev ofv kvncvpakusat en herakes; hvlwe em ohmekketvt enaket okv.

4 Hvkibhhokate en herakes; emahlvptkvkvret okv.

5 Eyaskakusate en herakes; yvmv ekvnvt enake taret okv.

6 Fvccetv elvwe ewvnhkakak en herakes; fvcecvkvret okv.

7 Merrakate en herakes; merretvn en heckvkvret okv.

8 Efeke ofv hvsvthakusat en herakes; Hesaketvmesen hecvkvret okv.

9 Herkv hayvlke en herakes; Hesaketvmese en hopue-taken kihocvret okv.

10 Fvccetv vrahkv assehocat en herakes; hvlwe em ohmekketvt enaket okv.

11 Cen hervkes, holwvken ec opunvyecvket, ece'ssecvket, nak holwvke vtekat omvlkvn 'sec oh laksvket ve vrahkv ce kihocvke estomis:

12 Afvckvkes, momen ece 'fackusvkekvs; feketv hvlwe-tvlofv cem ocat rakket omekv; matvpomen ovalvlke ce homv take fullvten assecakvtet omekv.

13 Ekvnv em okcvnwv toyatskes; momis okcvnwvt en yekcet en sumken omat, naken svpvtcevrv haks? ohvtv-

lakat estomeckv toks, vpvlvthohyen, estet oh svpvklvranat token omat.

14 Ekvnv en hvyayvke toyatskes. Tvlofv ekvnhlwen oh likat vrvnahkekos.

15 Momen estet kulke kulehcet, svkerkv elecvn eslicvkekot os, momis kulke sohhuerrickvn *sohhuericaken*, cuko vtehkat omvlkvn en hvyayicet omes.

16 Mv omēt cen hvyayvke take este ehomvn hvyayvkekvs, cem vtotketv take herakan hecet, Ce'rke take hvlwe likan vrakkucecvkven.

17 Vhakov, monkat owalvlke *em punvkv* sumecicvranet vlaket os, cv kohmatskvs: sumecicvranvyat tokot, momis sohfvcecvranit vlvkvyet os.

18 Mehenwvn ce kicvkikv, Sutv ekvnv esyomat sumkeko vtekat letv cotkus mahat, monkat letv enake cotkus mahat estomaten vhakov en sumkeko emunken, omvlkvt sohfvckvres.

19 Monkv estimvt o estomet heyv vhakov lopockus mahat hvmkvteken kacet, momēn este mvhayat, hvlwe em ohmekketv ofv cotkus mahan kihocvres; momis estimvto estomet vfastet, momēn este 'semvhayat hvlwe em ohmekketv ofv rakken kihocvres.

20 Ce kicvkikv, Cem fvccetv taket nakcokv-hayvlke, momet Falvsevlke *em fvccetvn* emuntvlekon omat, estomēt hvlwe em ohmekketv escehyatskekos.

21 Elehcetskvs; momen estimvto estomet elecat ohfvce tetaye em penkvlike tares, hofunvlke makvtet omen, pohatskvtes:

22 Momis *me ce* kicvkis, Estimvt o estomet etecakkvte nake omecece sekon en homecat, ohfvce tetaye em penkvlike tares: momen estimvto estomet etecakkvte, Ehvperkv *toyetsks*, kicat, en nvkvfhote tayan em penkvlike tares: momis estimvt o estomet, Ce hopor-

renekat, makat, totkv-rakko *ecceye taye* em penkvike tares.

23 Monkv nake *Hesaketvmese* emvranetskat altvn svla-ketskis, mvn, etecakketskvtē nake ce'nrvpuecet on vker-ricetsken omat,

24 Nake emetv altv ehomv wihket, ahyet, etecak-ketskvtē taten tenberiket, rvlahket, nake emetv emvs.

25 Ce'nrapv lvpkusan etenherkvs, *mometske tetayet* etepvket vhojatskof, monkon omat, estofvtis ce'nrapv ohfvccecv ehomvn ce huericen, ohfvccecv este-wvnayv e'nke ofvn ce wihken, cuko yekcvn ce 'pike wites.

26 Mehenwvn ce kicis, Estofvn aosseko emunket, kotenv cotkus mahat espoke mahen fehketske tvlkusvres.

27 Hoktahretskvs, hofunvlke makvtet omen pohats-kvtet os.

28 Momis vne ce kicvkis, Estimvt o estomet hokten hacet, eyacen omat, e feke ofvn es hoktare hoyvneps.

29 Momen ce turwv vkvpervt ce 'lentappuecen omat, ossicet, ce'nkvpvken vvikvs: ce'na omvlkv estemerkv hute tvk wihokekon, ce 'nalvcce hvmkvtekis sumkat min cen heret okv.

30 Momen ce'nkvpervt ce 'lentappuecen omat, tacet, ce'nkvpvken vvikvs; ce'na omvlkv estemerkv hute tvk wihokekon, ce 'nalvcce hvmkvtekis sumkat min cen heret okv.

31 Estimvt o estomet e 'hiwv wiken omat, nakcokv 'se-tenkvpvketvn e'mekvs, mahokvtet os :

32 Momis vne ce kicvkis, Estimvt o estomet e 'hiwv hoktarekofvn wiken omat, hoktarepuecet omes; momen estimvt o estomet wihokat epayen omat, hoktaret omes.

33 Hvtvm, Hesaketvmese es hocfe fvccoko opunah-yetskvs; momis Hesaketvmese etemfaccetskat momcev-ranetskēs, hofunvlke makvtet omen pohatskvttet os.

34 Momis vne ce kievkis, Estofvu nake es hoceset opunahyetskvs; hvlwe tateu, Hesaketvmese em ohliketv. vcaket omekv:

35 Momet ekvvv tateu, ele em ohseloyickvt omekv; Celuslvm tateu, Mekko rakkat eme tvlofv omekv.

36 Ce'kv tateu es vhoceset opunahyetskvs, ce'kvesse hvmkis hvtkc, lvste tateu hayetskeko tayet omekv.

37 Momis cem opunvkv take, Henka, henka; Hekus, hekus; *maket* omekvs: naket o estomet heyv 'sen hoyanat holwvke vtet omekv.

38 Eturwvn eturwvt vyoposken, enuten enutet vyoposken, mahokvtet omen pohatskvttet os.

39 Momis vne ce kievkis, Holwvyecv vnrahpatetskvs; momis estimvt o estomet ce yvvnvv 'kvpervn tepken omat, pvlhvmkateu em fulotkvs.

40 Momen estimvt, kapv cen cvwetvn komet, vhakv 'sec oh ayen omat, kapv-rakkou cvwekvs.

41 Momen estimvt o estomet vkerkv hvmken ayetskuren ec ohyekcicen omat, hokkolen vcvkvyvs.

42 Cem 'pohat emvs, momen cem pvlepetv komat em e fuliketskvs.

43 Ce 'wolicv vnokecet, cen horren en homecetskvres, mahokvtet on pohatskvttet os.

44 Momis vne ce kievkis, Cen horrvlken vnokecvks, ce hanvkat heren opunvyecvks, cen homecvkat en lopievks, momet ece 'holwvyecvkat, momet ece'ssecvkat em emekusvpvks:

45 Ce'rke take, hvlwe likat, en hopuetake toyatskvret; en hvse holwvhokat momet herakateu a em ossicet, momet fvccakat, momet fvccvkekateu em oskicet omekv.

46 Ece 'nokecvkat vnokecatsken omat, feketv estomen ocatske haks? Tokunawv-vteloyvlke tis matan momecet omeko haks?

47 Momen tecakkatskat tvlken vsckatsken omat, naken *vpvlwv* 'semuntalatske haks? Tokunawv-vteloylvke tis momēn momaket omeko haks?

48 Momekv Ce'rke take hvlwe likat temvpokat omēt temvpokvket omvkes.

SETENTVCKE VI.

HEROMATSKAT, este ehomvn, estet ce hecvkven omatskeket vketecvkes; monkon omat, feketv Ce'rke take hvlwe likat vte ocatskekos.

2 Monkv herometskat mekusapv-vhayvlke senekake take momet tehoynkv take ofv, estet vkvsvmvkven momecakat omēt pofketv ce homv hayehcetskvs. Mehenwvn ce kicvkis, Em feketv ocakes.

3 Momis herometskat, ce'nkvskvvn naken c'enkvperv celayan keriyates.

4 Cen heromkv ehke taren; momen Ce'rke, ehke tis hecat, eme mabusat hecken cem fekvres.

5 Momen mekusapetskof, mekusapv-vhayvlke ohmetskvs; senekake take momet tehoynkv take kvnowv ofv svpakle mekusape, estet hecvre 'mvlostvket omekv. Mehenwvn ce kicvkis, Em feketv ocakes.

6 Momis ceme mekusapetskof, nvthofuce eceyvsv, momet vhauke vkhottetskof, Ce'rke ehke likan mekusvpvs; momen Ce'rke ehke tis hecat hecken cem fekvres.

7 Momis mekusapatskof, Centilvlke momakat omēt, opunkv ehvperkvke oh apvlehcatskvs, Pum opunkv sulkan pum apohihocvres, komvket omekv.

8 Monkv mv ohmatskvs; Ce'rke take nanvken ce yacvke tat em 'pohatskeko munken kerret omekv.

9 Monkv, hiyomen mekusvpvks: Pu'rke hvlwe liketskat, ce hocfkyt vcakekvs.

10 Cem ohmekketvt vlvkekvs. Mimv hvlwe nake kometse momat etvpomet yvmv ekvnnv oh momekvs.

11 Nettv vrahkv tvkliken mucv nettvn pu'mvs.

12 Momet pum ahuervn es pum wikvs, vhuericeyat es em wikakeyat, etvpomen.

13 Nake pu naorkepuece taye eskerretv 'sep oh ah-yetskvs; momis holwakat a sepu'ssicvs. Ohmekketvt, yekcetvt, momen rakkettv cenake emunkvt omekv. Emén.

14 Este nake cem mvttecicakat es em wikatsken omat, Ce'rke take hvlwe likateu es cem wikvkvret okv.

15 Momis este cem mvttecicakat es em wikatskekon omat, Ce'rke takeu em mvttecicatskat es cem wihkvkekoss.

16 Momen eelwecatskof, mekusapv-vhayvlke en heckv efeknokhoke omakat ohmatskvs; e turof-heckv taken mvrahkuecet, esten eelwece omēt em e heckuecvret omakekv. Mehenwvn ce kicvkis, Em feketv ocvket os.

17 Momis ceme eelwecetskof, ce'kv vfeyet, ce turofvn okkosvs.

18 Esten eelwece omēt em e heckuecekot, momis Ce'rke ehke likan em e heckuecetskvret: momen Ce'rke, ehke tis hecat, hecken cem fekvres.

19 Yvmv ekvnnv sukehtv momet nake vhopanat yvmah-ken, horkopvlke vhopanet ropottet esohceyet horkopakan nakeockv e en herihcatskvs.

20 Momis cen nakockv hvlwe min, sukehtv momet nake vhopanat yvmahkekon, momen horkopvlke vhopanet ropottet esohceyet horkopvkekan, e en hericet omvkes.

21 Estvmvn cen nakockv ocen omat, ce feke takeu mvn ocvret okv.

22 Eturwvt ena en kulket os: monkv ce turwvt heren omat, ce'na omvlkvn hvyayvket fvcke tares.

23 Momis ce turwvt holwaken omat, ce'na omvlkv yomucket fvcke tares. Monkv hvyayvke ece 'pikat yomucket on omat, mv yomucke en rakke estomvteke haks!

24 Este estomet pucase hokkolen em vtotkeko taves: hvmken en homecet, momet hvmkan vnokecvret okv; monkat hvmken hvlattet, momet hvmkan vhepakvret okv. Hesaketvmese nakockv eshokkolen em vtotketv umatskeko taves.

25 Monkv ce kievkis, Cen hesaketv ohfvccv, nake hompvranatskat, monkat nake eskvranatskat, hvtvm ce'na ohfvccv, nake vccvranatskat senaoricet vkerrihcatskvs. Hesaketvt hompetvn muntvleko haks? momen ena accvken *muntvleko haks?*

26 Heevkes fuswv hvlwe fullan, fokayet, monkat tacet, monkat vteloget, tohto vtehveckot omekv: momis Ce'rke take hvlwe likat hompvkuecēt os. Centake mv 'sém-vcacvke mahet omatskeko haks?

27 Estomatskat vkerricatskatet cem mahe kupetv hvm ke ohvtlvvyatske taye haks?

28 Momen estomēn accvken senaoricet vkerricatske haks? *Pvkvke* lele *kohoce* vnrwv ocakat, estomēt mahān, vkerrievkes; vtotkvkekot os, momet fvllcevkekot os.

29 Momis ce kievkis, Salomv tisem en rakketv omvlkv ofv yv hvmkvtekat omēt vceekates.

30 Momekv Hesaketvmese pvhe vnrwv ocat, mv mucv-nettv ocet, pvkse tvklike-esnorickv ofv vpvlvthoyat tis momēn accecen onat, ceme semuntvle mahen ce'ceecvkekare te, vkvsvmkv estomuse ocatskat?

31 Monkv, Naken hompeyvr haks? monkat, Naken eskeyvr haks? monkat, Naken vcceyvr haks? maket senaoricet vkerrihcatskvs.

32 (Heyv nanvke omvlkvn Centilvlke hopoyaket ome-
kv :) Ce'rke take hvlwe likat, heyv nanvke omvlkvn ce
yacvat kerret omekv.

33 Momis Hesaketvmese em ohmekketv, momet em
fvccetvn täten hopoyvks, momen heyv nanvke omvlkv
cem ohvpvkvkvres.

34 Monkv pvkse vkerrice senaorihcatskvs: pvkset
nanvken emē tat e em vkerrice senaoricvret okv.
Nettv en holwvketv ocat 'sem etetayes.

SETENTVCKE VII.

OHFVCCCEHCATSKVS, ec ohfvccvkekaren.

2 Ohfvcccekv estomēn 'sohfvcccatskat 'sec ohfvccvken,
momen vhopakv estomēn 'svhopayatskat, hvtvm ece 'ho-
pakvkvret ok.

3 Momen estomēn tecakketskat e turwv eto-kvckuce
vk ocan hecetskat, momis tohkakv ce turwv vk ocan
vkerricetskeko haks?

4 Monkat estomēt tecakketskat, Ce turwv eto-kvckucen
cem vk ossihcvrs, kicetskv haks? momat hecvs, toh-
kakv ce turwvn vk oces.

5 Mekusapv-vhayv toyetskat, ce turwv täten tohkakvn
vk ossicvs; momofvt heren hecetskvres, etecakketskat
e turwv eto-kvckuce em vk esetv.

6 Nake hvsvtkat efv ehmatskvs; momet cem makelitv
taken sukhv em vpvlahtatskvs, oh svpaklet ele elecvn
hahyet, afulhecet, ce selahlecvke witet ok.

7 Vpohvks, momen ce'mhoyvkvres: hopoyvks, momen
eshecatskvres; vnvfkvs, momen cen hankvkvres.

8 Vpohat vtekat en heket omekv; momen hopoyat
esheces; momen vnafkat en hankvres.

9 Monkat este estomatskatet, e'ppucet tvkliken em
'pohen omat, cvton ehmet o haks?

10 Momen rvron vpohen omat, cetton ehmet o haks?

11 Monkv centake, holwvhokatskat, emetv herakat cen hopuetake emetv kerratsken omat, Ce'rke take hvlwe likat mähvkvu em 'pohakat nake herakat emvkekar haks?

12 Monkv nanvke omvlkv este cem momecvkvre komatskat, cemeu matvpomusen em momecvks: heyvt vhakv momen owalvket omekv.

13 Vhauke cotkan esceyvks: sumketv erorat vhauke taphet *on*, momen neneu taphet omen, momen mv esceyat sulket omekv.

14. Hesaketv erorat vhauke cotket *on*, neneu cotket omen, nvcomet eshecet omekv.

15 Owelv laksvlke, yppefikv em accvke vchoye, momis ofv yvhv noksvlke cen yicakat vketecvks.

16 Em ette taken es kerratskvres. Etofvskén pvrko em mvmhoyet omen, vkacon ke-rakko em mvmhoyet ome haks?

17 Matvpomusen eto herat vtekat em ette heren hayet omes: momis eto holwakat em ette holwvken hayet omes.

18 Eto herat em ette holwvke hayeko taves, momet eto holwakat em ette heren hayeko taves.

19 Eto em ette here hayekat vtekat tacket, totkvn tvk wihoket os.

20 Momekv em ette taken es kerratskvres.

21 Pucasē, Pucasē, cv kicakat vtekat hvlwe em ohmekketv ceyvranet omekos; momis Cv'rke hvlwe likat komate momecat *tvket*.

22 Sulket mv nettv omof, Pucasē, Pucasē, ce hocefkv ofv erkenvkēkat haks? momet ce hocefkv ofv puyvfekev holwvhokat sossicēkat haks? momet ce hocefkv ofv vtotketv yekcvke sulke momecēkat haks? cv kicvkvres.

23 Momen momof, Ce kerrvkvvte sekos; holwvyeckv vtotkvke toyatskat, v'nkvpkvks, kievkares.

24 Monkv estimvt o estomet heyv vm punkv pohet, vfastat, este hoporrëne mv en cuko cvto oh hayvte svho-payares;

25 Momen oske hvtaipken, uelauke vlaken, momen hotvle hotalet, mv cuko oh latkvtes; momen lvtkekates; cvton oh liket omekv.

26 Momen heyv vm punkv pohet vfvstekat vtekat, este hoporreneko, mv en cuko oktahv oh hayvte svho-payares:

27 Momen oske hvtaipken, uelauke vlaken, hotvle hotalet, mv cuko oh latkvtes; momen latkvtes, momen en lvtketv rakke tates.

28 Momen momët ocvtcs, Cesvs heyv opunkv es yuk-poyof, em emvhakvt estomahes este komakvtcs.

29 Nakcokv-hayvlke omëkot, yekcetv oce omët emv-hayakekv.

SETENTVCKE VIII.

EKVNHVLWE a hvtpikof, este sulsuke mahet vcvkypeyvtcs.

2 Momen hecvcs, lepyt vlaket, vrakkuecvtea, Pucasë, kometsken omat, hvsvtken cv hayetske taves, maket.

3 Momen Cesvs e'nke awiyet, celayvtcs, Komis; hvsvtkvs, kicet. Momen moman vpaken lepyse en hvsvtkvtes.

4 Momen, Vketecet, estimvn 'monahyetskvs: momis ahyet, plest em e heckuecvcs, momet nake emetv Mose makvte es en kerkueckvn svyvs, Cesvs kicvtcs.

5 Momen Cesvs Kvpvnevn cehyof, sentulevt en kusv-pepet em vlakvtcs:

6 Momet Pucasë, vm vtotkv palse es enokket, taven estemerket, cukon wakkes, maket.

7 Momen rorit em wicecares, Cesvs kievtes.

8 Momen sentulev em vyoposket makvtes; Pucasē, vn cuko ceyetske taye heretv orvkot os: momis opunvkv tvlkusen opunvyvs, momen vm vtotkv em wikvres.

9 Vneu hunvnwv yekcetv elecv huervyet omit, suletawvlke cv'lecv ocikv; momet heyvn, Vyvs, kicin, ayet os; momet ētvn, Vtes, *kicin*, atet os; momet vm vtotkv, Heyvn momecvs, *kicin*, momecet os.

10 Cesvs pohof, em estomahvtes, momen vcvkfullaten, Mehenwvn ce kievkis, Vkvsvmkv rakke momat eshecvkates, momes, Eslevl ofv *tat eshecvkos*, kievtes.

11 Momen ce kievkis, Sulket hvsossy-fvcev momen hvsvklatkv-fvccvu awvres, momet Eplehame, Iseke Cekvpe esyoman vpaket hvlwe em ohmekketv ofvn vpokvres.

12 Momis ohmekketv en hopuetake fettv yomuckofvn vpvlvthoyvres; mvn hvkihketv, momen nute setetēkketvu ocvres.

13 Momen Cesvt sentulevn, Vyepvs; momen vkvsametskat etvpomen cem momekvs, kievtes. Momen em vtotkv mv hvse-vkerkv etwvn em wikvtes.

14 Momen Cesvs, Petv en cukon er ceyof, e 'hiwv e'cket hepetkēt wakken hecvtes:

15 Momen enken en celayvtēs; momen hepetketv em wihken, aliket vfvstakvtes.

16 Yafkofv, puyvfekcv holwvhoke vtehkakat sulken 'sen yicakvtes; momen *em* punvkv puyvfekcvlke esosicvtes; momet enokhokat omvlkv em wicecakovtes:

17 Emet pum ehvperketv cawvtes; momen pum enokketv e oh wikvtes, owalv Hesiv opunayet makvte sohfvckvren.

18 Momen Cesvs este sulsuke mahet em afoloten hecof, tvpalv vyetvn makvtes.

19 Momen nakcokv-hayv hvmket vlaket, Mvhaya, estvmv estomen ayetskis, ece 'cvkvyares, kicvtes.

20 Momen, Culv ekvnhauke ocvkēpēs; momis este E'chuswv estvmvn e'kv licvranat *tis* ocekos, Cesvs kicvtes.

21 Momen en kerrepvlke ētv, Pucasē, ahyit, cv'rke taten hericaren vm etektvneevs, kicvtes.

22 Momis, Vc vcvkvtes; momen pvsvtkat em psvtkan hericvkekvs, Cesvs kicvtes

23 Momen perro-cuko ecehyof, en kerrepvlke vcvkvpeyvtes.

24 Momen hecvs, vkhvse hotvle-rakkot kvwapkvtes, svheremahekv perro-cuko uemelohlvt ohranvtes: momis nocepe tates.

25 Momen en kerrepvlke en yicet, ahonecicaket, Pucasē, pu hesahuevsv; pu sumecvrane, kicakvtes.

26 Momen, Vkvsvmkv estomusen ocatskat, estomēn ce penkvlakvket o haks? kicvtes. Mohmen ahuyiret, hotvle vkhvse tepaken em vsehvtes; momen lekuthe rakkot ocvtes.

27 Mōmis hunvntake em estomahakvtes, Heyv hunvnwv estomēt ot omen, hotvle tisem momen uehvtkv *tisem* em apohicakes! makaket.

28 Momen tvpalv Kvkesenvlke ekvnvn rorof, este hokkolet, puyvfekv holwvhoke vtehkēt, cvpvkhoke mahet, este estomet mv hoyvneko tayaten, este herickv vlkan awolket, vnrvpakvtes.

29 Momen hecvs, huehkakvtes, Cesvs Hesaketvmese E'ppuce toyetskat, naken pu tenrvwv ocēya? oketv oreko munken pu 'stemerricvranet yvmv vlaket ometska? kicaket.

30 Momen mv hopvyen sukhv sulke fulle hvmket nanopet fullvtes.

31 Momen puyvfekev holwvhokat, Sepu'ssicetsken omat, sukhv-fullan 'sen ceyeyvren pum etektvneevs, kicaket, en kusvpakvtes.

32 Momen, Vpeyvks, kievtes. Momen esossof, sukhv-fullan es en ceyvtes; momen heevs, sukhv-fulle hvmkat omvlkv pvfpvnet pefatket, vknvthen vkhvsen vk tasecet, uewvn vk pvsatkvtes.

33 Momen vhecicakvte pefatket, tvlofvn vpeyepvtes, momet nanvke omvlkvn onayakvtes, momen puyvfekev holwvhoke vtehkakvte nake em estomakateu.

34 Momen heevs, tvlofv este omvlkv Cesvs er vnrvpvrant a sossvtes; momen hecakof, em ekvnnv em vtekakat enkvpvkvren en kusvpakvtes.

SETENTVCKE IX.

MOMEN perro-cuko ecehyet, tikvtes, momet eme tvlofvn ceyvtes.

2 Momen heevs, hunvnwv palse es enokket pvtakv oh wakken sen yicvtes: momen Cesvs em vkvsvmkv taken hecof, palse es enokkat, Cv'ppucē, ce mvhlvpvtkekvs; cen holwvyeckv ce'nkvpvkakes, kievtes.

3 Momen heevs, nakcokv-hayvlket, Heyv este Hesaketvmesen vtvkleces, eme ofvn makakat sasvtes.

4 Momen Cesvs em vkerrickv taken kerret, Estomēn ce feke ofvn holwvken vkerricatske haks? kievtes.

5 Cen holwvyeckv ce'nkvpvkakes, maketv, monkat Ahuyiret ykvpvvs, maketv tepakat estomat 'senyekcet ome haks?

6 Momis este E'chuswv yvmv ekvnnv yekcetv ocet holwvyeckv kvpakice tayat kerratskvren; (momof palse es enokkat,) Ahuyiret, cem pvtakv cahwet, cen cukon vyvs, kievtes.

7 Momen ahuyiret, en cukon ayvtes.

8 Momis este sulsukat hecof, em estomahet, Hcsa-
ketvmese vkvsvmakvtes, yekcetv momē este emvte.

9 Momen Cesvs mvn a ossof, hunvnwv, Maro hoccfket,
cvtokunawv vtelokv cukon liken hecvtes; momet Vc
vcvkvyvs, kicvtes. Momen ahueret, vcvkayvtes.

10 Momēn momē ocvtes, Cesvs hompet nvthofvn likof,
hecv, cvtokunawv-vteloyvlke holwvyecvlken esyomet
sulket yicet, Cesvs en kerrepvlken esyomen vpaket
vpokvtes.

11 Momen Falvsevlke hecof, Estomēn ce Pucase take
cvtokunawv-vteloyvlke holwvyecvlke esyoman vpaket
hompe haks? en kerrepvlken kicakvtes.

12 Momis Cesvs pohof, Cvfcacakat vlekv eyacvkekos,
momis enokhokat *eyacakes*, kicvtes.

13 Momis vpeyet, *heyvt* naken okat kerrvkes, Nake
ohnekrickv token, merretv *mimvn* cvm vlostes: este
fvccakan enhuehkvranit vlakit omvkokv; momis holwv-
yecvlke *em* vkerrickv eticvren.

14 Momof Cane en kerrépviket en yicvtes, Pume
Falvsevlke esyomeyat tewolen eelwweceyan, estoman cen
kerrepvlke celwwecvkekot ome haks? kicaket.

15 Momen Cesvs kicvtes, Hokte-epayvranat vpake vte-
kat hopuetake hokte-epayvranat en cuko vtebkvlke
hvkihohke taye haks? momis hokte-epayvranat em esho-
yvre nettv cvkkakvres, momen momoftan eelwwecvkvres.

16 Estimvt vccvke leske nake mucvse em vlicekot os;
mv emvhericvrane em vlihocat vccvke en cawet on,
cetakkat svheremahe hakekv.

17 Monkat este sukev lesken pvrko-opuswv mucvsen
vcavvkekot os; momēn omat, sukev setken, pvrko-
opuswv fihnes, momen sukev hopvnkes: momis pvrko-
opuswv mucvsat sukev mucvsen vcvnhoyes, momen estv-
mitis yvmahikekos.

18 Heyv nanvke kicakof, hecvs, este evpayvt vlaket en tokkekvtēs, Cv'chuste entis elēps; momis atet ce'nken oh wvkecv, momen vhesakvres, maket.

19 Momen Cesvs ahueret, vcvkayvtes, momen en ker-repvlkeu.

20 Momen hecvs, hokte, cate-fihne ohrolope pale-hok-kolohkake es enokket, topvrn vlahket, en kapv em vte-ken celayvtes :

21 En kapv celayin omat tvlkusis, cv cvfeknvres, eme ofv makvtet okv.

22 Momis Cesvs afulotket hecvtes, momet hecof, Cv'chustē, heren ce mahlvptkekvs; cem vkvsvmkvt cvfeknen ce hayes, kievtes. Momen mv hvse-vkerkvn vteken hokte cvfekne hakvtes.

23 Momen Cesvs evpayv en cukon ecehyet, wahokvlke momen este sulke estokemahen hecof,

24 Tektvnecvks; hoktuce ēleket, momis nocekv, kievtes. Momen vpelicakvtes.

25 Momis este sossihocof, eceyet, enken en hvlavtes, momen hoktuce ahuervtes.

26 Momen mv opunvyeckv mv ekvnv omvlkvn hvme-cievtes.

27 Momen Cesvs mvn enkvpakof, hunvntake eturwv-hecvkeko hokkolet vcvkvhoiet, huehkakvtes, Tewe e'p-pucē, pum merrvs, makaket.

28 Momen cuko ecehyof, hunvntake eturwv-hecvkekat em vlahokvtes; momen, Heyv momece taves, cv *komet* vkvsvmatsket o haks? Cesvs kievtes. Henka, Pucasē, kicakvtes.

29 Mohmen e turwv en celayvtes, Cem vkvsvmkv take vcvkvyen cem momvkekvs, kicet.

30 Momen e turwv en hauhakvtes; momen Vketēcvks, estimvt keriyates, maket, Cesvs yekcen kievtes.

31 Momis vhojof, mv ekvnv omvlkvn ohonkv hvmei-cakvtes.

32 Esossof hecvs, este opunayeko, puyvfekv holwvke vpiken, es en yicakvtes.

33 Momen puyvfekv holwakan ossihcof, opunvyekate opunayvtes; momen este sulsukat em estomahakvtes, Eslevl ofv momē hechoyvte seks, makaket.

34 Momis Falvsevlket, Puyvfekv holwvhokat 'sem evpayv eteropotten puyvfekv holwvhokan sossicet os, makakvtes.

35 Momen Cesvs tvlofv tvlofucvlkeu omvlkvn arvtes, en senckake take ofvn emvhayet, ohmekketvt em opunvkv-hervn es erkenaket, momet este em enokketv vtekat, momen evkvkv vtekat em wicecakvtes.

36 Momis este sulsokan hecof, em merrusvtes, hotosakuset, momet vwahet yvpefikv vhecicv ocvkeko oma-kekv.

37 Momof, Mehenwusan naklokce sulket os, momis vtotkvke nvcomus:

38 Monkv naklokcat e pucasen emekusvpvks, vtotkvke en naklokce ohtotvren, en kerrepvlken kicvtes.

SETENTVCKE X.

MOMEN en kerrepvlke pale-hokkolohkakakak enhuehkofof, puyvfekv hvsvthvkekat ohfvnke, sossice tayen, momet enokketv mvrahrvkv omvlkvn, momet evkvkv mvrahrvkv omvlkv wicece tayen yekcetvn emvtes.

2 Tokvs, vpastelvlke pale hokkolohkakakak hōcefhokv heyv tes; Enhvteceskv Simv, Petv kihocat, momen ete-cakkat Vntolu; Cems Sepete e'ppuce, momen etecak-kat Cane;

3 Felvpe, momen Paralome; Tamvse, momen Maro

cvtokunawv-vteloyv; Cems, Alfey e'ppuce, momen Lepev, Ratev en hocefkv;

4 Simv Kenvnvlke, momen Cutvse Eskaley, mv Cesvs erwiyvte.

5 Heyv pale-hokkolohkakan Cesvs vpeyicet, yekcen kicakvtes, hvmmaket, Centilvlke em ekvnv ofv vpeh-yatskvs; momet Semëlevlke eme tvlofv *hvmkis* esceh-yatskvs:

6 Momis Eslevl en cuko *hvmecvte* yvpefikv sumecat min em vpeyvks.

7 Momet vpeyatskat, erkenkvks, Hvlwe em ohmekketv vwolices, makaket.

8 Enokhokat em wicecet, lepvlke en hvsvtecet, pvsvtkat asvpvklecet, puyvfekev holwvhokan sossievks; en-rahkv sekon cen heckvtes, enrahkv sekon wiyvks.

9 Cvtokunaplanet ot, cvtokunaphvtke, cvtolane tateu cen cvtokunawv en sukev vtuhkan *ehopakekot*,

10 Monkat ehvlewv en sukvvt ot, kapv tateu hokkole, estelepikv tateu, setekkekv tateu *hokkole* ehopahkatskvs; vtotkv en hompetv en hecke taye heretv oret omekv.

11 Momet tvlofv, tvlofuce tateu estomis esceyatskat, estimvt mv ofv hërat, vpohvks; momet mvn fekhonvvtet vpeyatskvres.

12 Momet cuko esceyatskof, herkvn oh opunvyvks.

13 Momen cuko heretv oren omat, cen herkv take oh vlvekvks; momis heretv orekon omat, cen herkv take ec oh fulkvkekvks.

14 Momen estimvt o estomet ce yvpayekot, hvttm cem opunvkv pohekon omat, mv cuko, tvlofv tateu enkvpakatskof, ce'le essu vlikan fekëyvks.

15 Mehenwvn ce kicvkis, Ohfvceckv nettv omof Satvme Komalv tepakatet mv tvlofvn 'sen here tares.

16 Hecvkes, yvpefikv yvhv sulke em etenrvwv omatsken ece 'totvkis; monkv hoporrenvke cetto omēt, momet nake vhopvneko pvcehowe omvks.

17 Momis este vketecvks; tekueketvn 'sece'peyet, momet en senekake take ofvn ce tepkvkvret ok.

18 Momen vne *vc* vrahkv *este em* evpayvlke momen mekvvlke ehomvn es ce vihocvkvres, Centilvlke, momen emetake vnrpv esohkerkueckvn.

19 Momis *mv enke ofv* ce wikkvof, Estomēn, hvttm naken opunahoyeyvr haks? vkerricet senaorihcatskvs; mv hvse-vkerkv ofv mahusan naken opunayvranatskat ce'mhoyvkvret okv.

20 Cemet opunayet omatskekon, momis Ce'rke take em Puyvfekvt ec ofv take opunayet omekv.

21 Momen etecakkatet etecakkaten elkv em wikkvres, momen erket hopuewvn: momen hopuētaket erkvlen vnrvpaket pvsvtepucecvkres.

22 Momen cv hocfvk vrahkv *este* omvl em en homeckatskvres: momis mv momis kome emeyuksicat hesakvres.

23 Momis heyv tvlofvn ece'ssehocvken omat, tvlofv etvn vpfatkvkes: mehenwvn ce kicvkikv, Eslevl eme tvlofv vlkan fulle poyatskekon, este E'chuswvt vlvkvres.

24 En kerrepv mvhayv es en hvlwekon, vtotkvu e pucase es en hvlweks.

25 En kerrepv e'mvhayv etvpomat em etetayen; momen vtotkv e pucase etvpomat em *etetayet os*; cuko e pucasen Pelsevpv kicakvten omat, en cuko vtehkvlke mahvkvu *kicvke tayet omeko haks!*

26 Monkv em penkvlahkatskvs, nake ohrvnke enrvmkv-ranekat sekon, ehke kerkvraekat sekot omekv.

27 Nake yomuckofv ce kicvkvyat hvayvke ofvn

onvyvks; momen nake ce hvcko ofvn pohatskat, mvn cuko onvpvn erkenvkvs.

28 Momen ena elecaket, momis puyvfekev elecvkeko tayat em penkvlahkatskvs; momis puyvfekev ena es-hokkolv estemerkv hute ofv sumecice tayat min em penkvlvs.

29 Cutkucvlke hokkolat kotenv hvmken wihoyet omeko haks? momat mv hvmkuis C'erke take *kerret* omekon ekvnv oh lvtikekos.

30 Momis ce'kv take esse tis omvl vhonevtkes.

31 Monk v ce penkahlvkates, cutkucvlke sulke es em vcakatsket os.

32 Monkv estimvt o estomet este ehomvn cv ker-kuecen omat, mvn vneu Cv'rke hvlwe likat ehomvn ker-kuecares.

33 Momis estimvt o estomet este ehomvn cv hepakat, mvn vneu Cv'rke hvlwe likat ehomvn vhepvkares.

34 Herkvv ekvnv ohtotvranet vlakes, cv kohmatskvs; herkvv vtotvranit vlakit omvks, momis eslafkv-cvp-kon.

35 Este-hunvnwvn e'rken vnrvpēn etekvpicvranit, momet echuswvn e'cken vnrvpēn, momet em ehiwvn e'he-e'cken vnrvpēn *huericvranit* vlakit omikv.

36 Momen este en horre e hutvlke mahusat *omvres*.

37 Estimvt erket ot, ecke tateu vne semuntvlen vno-kecat cvnake orekot os; momen estimvt eppucet ot, echuste tateu vne semuntvlen vnokecat, cvnake orekot os.

38 Momen estimvt tohweklepkv ēset, vc vcvkvtekon omat, cvnake orekot os.

39 Estimvt en hesaketv eshecat sumecievres; momen estimvt *vne* vc vrahkvv en hesaketv sumecicat es-hecvres

40 Estimvt ce yvpayvkat, *unen* cv yvpayet omes; momen cv yvpayat vc vtotvte evpayet omes.

41 Estimvt owalvn owalv en hoccfkv ofvn evpayat owalv es em feketvn en heckvres; momen estimvt este fvccvn este fvce en hoccfkv ofvn evpayat este fvccv es em feketvn en heckvres.

42 Momen estimvt o estomet heyv lopockusat hvmken, en kerrepv en hoccfkv ofvn, uekvsvppe es esketv hvmkusen es eme estomis, mehenwvn ce kievkis, Em feketv estomaten en sumikekos.

SETENTVCKE XI.

MOMEN momē ocvtēs, Cesvs en kerrepvlke pale-hokkolohkakāt heyv vhakucvlke emāt poyof, eme tvlofv vlkaten emvhayet, momet erkenvkranet mvn enkv-pakvtēs.

2 Momen Cane cuko-yekcv ofvn Klist em vtotketvn pohof, en kerrepvlke hokkolen atotvtēs,

3 Momet, Vlvkvrantv toyetska, monkat ētvn en nene hecē haks? kicvtēs.

4 Momen Cesvs em vyoposkat, Vhoyet nake pohe momet hecatskat Canen en kerkuecvks:

5 Eturwv-hecvkekat hecakes, momen yvkvpvkekat yvkvpakes, lepvvlke en hvsvthakes, momen pohvkekat pohakes, pvsvtkat akvwvphoyet os, momen opunvkvhervn estemerrakat em erkenvkhoyēs.

6 Momen estimvt o estomet vc vrahkvn elentappekat en heret omes, kicvtēs.

7 Momen vhoyehpof, Cesvs Cane ohfvccvn este sulsokan 'sem punvyketvn vliceet, Naken hecvranet vnrwvn esosatskv t haks? Kohv hotvle fvmoyicēn?

8 Momis naken hecvranet esosatskv t haks? Hunvwnv

vccvke lowaloke vccen? Hecvs, *vccvke* lowaloke es fullat, mekkvlke en cuko taken vpokes.

9 Momis naken hecvtanet esossatskvt haks? Owalvn? Momes, ce kievkis, momen owalv semuntvlet *omes*.

10 Hecvs, vin punvkv-sarv, ce turofv ehomv cen nene etetakuecvtanet, ce homvn vtotis, opunvycece cohoyvte, heyvt mvt omekv.

11 Mehenwvn ce kievkis, Hoktvke heckuecvte vpvke Cane paptisv 'sen rakke kvwvpkvte sekos; momis hvlwe em ohmekketv ofv cotkus mahatet es en rakket os.

12 Momen Cane paptisv en nettv vtekat vte hiyome orat hvlwe em ohmekketv ohyekhoccs, momen ohyekcakat vyekcet eenakuecakes.

13 Owalvlke vhakv esyomat omvlkvt Cane vteken owalvktet okv.

14 Momen eenakuecctv komatsken omat, heyvt Elivs mv vlvkvtanvte tes.

15 Estimvt e hvcko *es* pohetv ocat, pohekvs.

16 Momis naken heyv honvpse es vhopavar haks? Hopuetake nakwikv vlkan vpoke, momet vpvltake oh huehket,

17 Momet, Cem pofkvkēyis, opvnatskeks; cen hvkih-hokēyis, hvkih-hokatskeks, makake omēs.

18 Cane hompekot, eskekot vlakvtet omen, Puyvfekcv-holwvken ocs, makakekv.

19 Este E'chuswv hompet momet ēsket vlakvtes, momen, Hecvs, hunvnwv hompetv vnoksat, momet pvrko opuswv ēskvt, cvtokunawv-vteloyvlke momen holwv-yecvlke en hesset *ares*! makaks. Momis hoporrenkv e'chustaket fvceccakes.

20 Momof mv tvlofv take, em vtotketv yekcakat sulke mahat momecvtet, vkerrickvn eticvkekat ohfvccvn vnra pet em punvyetvn vlicēcvtcs:

21 Cen holwakes, Kolesa! cen holwakes, Persita! vtotketv yekcvke ec ofv take momakvte Tilv Sitvne tepakat ofvn momakvten omat, hofunen sukcv-hakvn *vchoyet*, momet essun tvkvpoket em vkerrickvn eticakvnt omekv.

22 Momis ce kicvkis, Ohfvcceckv nettv omof Tilv Sitvne tepakat es cen hervke tares.

23 Momen Kvpvnev toyetskat, sutv oren kvwapketskat, estemerkv hutē vkhvtaPKetskvres; vtotketv yekcvke ec ofv momakvte Satvme ofvn momakvten omat, mucv nettv oren likvnt omekv.

24 Momis ce kicvkis, Ohfvcceckv nettv omof Satvme ekvnt es cen here tares.

25 Mv omof Césvs opunayet, makvtes, *Cv'rke* hvlwe ekvnvu e Pucase toyetskat, cce 'kvsamis, heyv nanvke kerrat momet. hoporrenakat em ēhet, hopuetakucen em enrametskekv.

26 Momes, *Cv'rke*, momēt cen renakv ehomv here es *cem* momvtet okv.

27 Nanvke omvlkv Cv'rket cv'nke ofvn hayet os: momen hunvnwv estomēt Eppuce kerrekō, Erke tvlket *kerres*; Erkeu hunvnwv estomet kerrekō, Eppuce, momen estimvt o estomēn Eppucet komet hecicat tvlket *kerrakēs*.

28 Vtotket momet cen honhoyvkat omvlkv tv oh vvwkes, momen fekvpkvn ce'mvkares.

29 Nokwvohwakkv cvnaken e oh wvkecvks; momet 'svn kerrvks; eyaskvyet omit, cv feke ofvu kvncvpvyet omikv; momen cem puyvfeckv fekvpkvn 'sen hecatskvres.

30 Nokwvohwakkv cvnake yulohet on, vn sapokvu tahoknet omekv.

SETENTVCKE XII.

MV OMOF Cesvs nettvcakon ayet telekon etehoyanvtes; momen en kerrepvlket elawvket ot, en lokcen es mamet, pvpstv vlicecakvtes

2 Momis Falvsevlke hecof, Hecvs, cen kerrepvlke nettv-cako momstv tokon momakes, kicakvtes.

3 Momis, Tewe momen vpvkakot elawakof estomvte,

4 Estomēt Hesaketvmese en cuko ecehyet, hecstv tvk-like, mv hompeko tetayvte tat, momen vpvkakateu, momis plestvlke tvlke *hompvkvrnat* hompvte *ohonvkv* ohonayatskekat haks? kicvtes.

5 Monkat estomēt plestvlke cuko vcatat ofvn em mvttekate nettvcaکو vhopanat, vhakv ofv *ohonvkv* ohonayatskekat haks?

6 Momis ce kicvkis, Heyvmvn cuko vcatat 'sen rakkett likes.

7 Momis, Nake-ohnekrickv tokon, merretvn cvm vlostes, make naken okat kerratskvten omat, em mvtvkekate ohfvceccatskekvnt os.

8 Este E'chuswv nettvcaکو tis e Pucaset omekv.

9 Momen mvn enkvpakof, en senekake taken eceyvtes:

10 Momen hecvs, hunvnwv e'ne yuknet *likvtes*: momen, Nettvcaکو *nake* wicecstv fvccvt o haks? kicaket, em 'pohakvtes, vnrvpkvret.

11 Momen, Ece 'pakvkat hnnvnwv estomet yvpelikv hvnken ocen, nettvcakon ekvnhauken vk latken omat, hvlatet ossicekare te? kicakvtes

12 Monk v estomomusen hunvnwvt yvpelikvn 'sem vcatet o haks? Monk nettvcaکو here *momeckv* vfvststv fvccvt omes.

13 Momof hunvnwvn, C'enken rvtosecvs, kicvtes. Momen rvtosecvtes: momen temvpoke hvmkate ome hakvtes.

14 Momof Falvsevlke sosiyet, vnrvpēt estomecet sume-cice tetayat ete'm opunvyecakvtes.

15 Momis Cesvs kerrof, mvn enkvpakvtes; momen este sulsuke mahet vcvkvpēyen, omvlkvn em wicecakvtes;

16 Momet ohkerkuecvkeken yekcen kievtes;

17 Hesiv owalv *hvmmaket* opunvyvte 'sohfvckvren,

18 Hecvs, vm vtotkv, mv ensatkvyvte; vm vnokeckv, mv ofv vm puyvfekcv heren afvokat: vm Puyvfekcvn oh ocares, momen fvcceckvn Centilvlken kerkucevres.

19 Cevllekot, huehkekares; momen estimvt em opunvkv en hake tehoyvnkv vlkate pohekares.

20 Kohv tonufke kvcekot, afusyekcv ekkucat vsleceko munket, fvccetvt ohfvnketvn vtohte tvlkvres.

21 Momen en hocckv ofvn Centilvlke vfekrakkvkvres.

22 Momof puyvfekcv-holwvke oce, heceko, momet opunayekon 'sen yihocen, em wicecvtes; monkv heceko, opunayekato opunayet, hecvtes.

23 Momen este omvlkv em estomahaket, Heyv Tewe e'ppuce toko haks? makakvtes.

24 Momis Falvsevlke pohof, Heyv hunvnwvt puyvfekcv holwvhoke *emet* sossicet omekon, momis Pelsepvp, puyvfekcv holwvhokat em mekko, eteropotten *sossicet os*, makakvtes.

25 Momen Cesvs em vkerrickv taken kerret, hvm-makvtes; Tvlofv em etvwv vnrvpe tekvpakat vtekat hopvnketvn eroret os; momen tvlwvt ot, cuko tateu em etvwv vnrvpe tekvpakat vtekat huyirekos.

26 Momen Setvnet Setvnen ossicen omat, em etvwv e vnrvpēt tekvpakēt os; monkv estomēt em ohmekketv huervr haks?

27 Momen Pelsepvp eteropotten puyvfekcv holwvhoke sossicin omat, estimv eteropotten cen hopuctake sossice haks? monkv mvt cem fvccecvlke tares.

28 Momis Hesaketvmese em Puyvfekev eteropotten puyvfekev holwvhoke sossicin omat, Hesaketvmese em ohmekketvt ec oh vlakvket os.

29 Monkat estimvt, este yekce cuko en ceyet, nakoce em vhopvne tetaye haks? este yekcat taten wvnayet omekon omat, momen omofvt cuko em vhopanvres.

30 Estimvt vc vpvkekat, vc vnrupes; momen estimvt vc vpaket vteloyekat, vwahecet omes.

31 Monkv ce kicvkis, Holwvyeckv vtekat, momen Hesaketvmese tvkleckv omvlkvn este enkvpyyecihocvres; momis Puyvfekev *Vcakat* tvkleckv este opunayat enkvpyyecihocekares.

32 Momen estimvt o estomet opunkvv este E'chuswv vnrvpn opunayat, enkvpyyecihocvres; momis estimvt ot Puyvfekev *Vcakat* vnrvpot opunayat, yvmv ekvnt ot, *ekvnt* vlvkranat to estomis, en kvpyyecihoccekares.

33 Eto tateu heren hayet, momet em etteu heren hayvks; monkat eto tateu holwvken hayet, em etteu holwvken hayvks; eto em etten es kerhoyet omekv.

34 Eketnv *cetto* honvpse toyatskat, estomēt ceme holwahokatske tat nake herake opunahoyatske taye haks? efeke sulke nake vtehkat aosse ecukwv opunayet omekv.

35 Este herat e feke ofv em enakockv herat aossen nake herakan 'sossicet omes; momen este holwakat e feke em enakockv holwakat aossen nake holwahokan 'sossicet omes.

36 Momis ce kicvkis, Opunkvv ehvperke vtekat este opunahoyat ohfvceckv nettv omof ohkerkuecvres.

37 Cem opunkvv vevkvyen ce fvcevkot, cem opunkvv vevkvyen ec ohfvcevkvtet okv.

38 Momof nakcokv-hayvlke, momen Falvsevlket em vyoposket, Mvhaya, nake eskerretvn cen hecetu pu yaces, makakat sasvtes.

39 Momis em vyoposket, Este honvpse holwvhoke momet hoktarvke nake eskerretvn hopoyaket os; momen nake eskerretv e'mhoyekarēs, momis nake eskerretv owalv Convse enake tvlken.

40 Convse nettv tutcenen nereu tutcenen ryro rakke e nvrke ofvn vpikvte etvpomen, este E'chuswv ckvnv e feke ofvn nettv tutcenen nereu tutceneñ vpikvret ok.

41 Nenefv hunvntake ohfvcceckv omof akvwvpket, heyv este honvpse ohfvcceckvres: Convse em erkenketvn em vkerrickv eticakvtet okv; momen hecvkes, Convse es en rakket heyvmvn *likes*.

42 Wahlvv mekko-hokte ohfvcceckv omof akvwvpket, heyv este honvpse ohfvcceckvres: ekvnv vtekakat vtet Salomv en hoporrenkv pohvranet vlakvtet okv; momen hecvkes, Salomv es en rakket heyvmvn *likes*.

43 Puyvfekcv hvavtkekāt este osiyof, fekvpkvn hopoyet, momet eshecekot, ekvnv kvrkapan ares.

44 Momof, Cv hute aossvyvtet oh fulkares, makes; momet vlakof, tvnket, pasket momet mvhericken csheces;

45 Momof ayet, puyvfekcv holwvhoke eme senholwvhoke kolvpaken evpayes, momen esceyet mvn vpo-kes; momen mv este en *hueretv* espoket hvteceskvn 'sen holwakes. Heyv este honvpse holwvyecakat em matvpomvres.

46 Este em punaye munkof, hecvv, e'cke momen etecakkakat fettvn svpaklvtēs, em punvyetvn eyacaket.

47 Momof, Hecvvs, ce'cke, momen ce tecakkakat fettvn svpakles, cem punvyetvn eyacaket, hvmtket kicvtes.

48 Momis em vyoposket, Estimvt cv'cket o haks? momen estimvt tecakkakvyat to haks? em onayan kicvtes.

49 Momen e'nke en kerrepvlke oh rvtoschcet, Hecvkes cv'cke, momen tecakkvyat! makvtes.

50 Estimvt o estomet Cv'rke Hvlwe likat kamaten momecat, matvwvt tecakkvyat, momen cv wvnwvt, momen cv'cket omekv, makvtes.

SETENTVCKE XIII.

Mv NETTV etvwvn Cesvs cuko osset, vkhvse vfopken likvtes.

2 Momen este sulsuke mahet em etohvtelokvtes; monkv perro-cukon eceyet, likvtes; momen este sulsokat omvlkvtpvtken svpaklvtes.

3 Momen punvkv svhopakvn nanvke sulken 'sem punayvtes, kicet, Hecvkes, fokayvt ayvtes, fokayvranet;

4 Momen fokayof, *nerkv* nene vfopken pvlratke sasen, fuswvt yicet, lokakvtes.

5 Cvtovlke, fakke oce mahekan, oh pvlratke sasat lvpkusant hontvtes, fakke en sufken ocvkekokv:

6 Momen hvse kvwapkof, ettopkvtes; momet yuknvtes, yvlonkvn ocvkekokv.

7 Momen etofvske vlkan pvlratke sasen, etofvske hontet, nokcepelakvtes.

8 Momis ekvnv heren oh pvlratke sasvtes; momen em ette, vpvlwvt cukpe-hvmken, vpvlwvt pale-epaken, vpvlwvt pale-tutcenen hayakvtes.

9 Estimvt hvcko *es* pohetv ocat pohekvs.

10 Momen en kerrepvlke yicet, Estomēn opunvkv svhopakvn 'sem punayetske haks? kicakvtes.

11 Em vyoposket, Centake hvlwe em ohmekketv enake ehkakak kerrvranatsken ce'mhoyvket omekv, momis heyv e'mhoyekot omakes, kicvtes.

12 Estimvt o estomet ocat, mvn e'mhoyvret okv, momen sulke mahen ocvres; momis estimvt o estomet ocat, mv ocat tis en cvwhoyvres.

13 Monkv opunvkv svhopakvn 'sem punayvkit okis;

hecakat hecvkekot, momet pohakat pohekot, momet kerrvkekoku.

14 Momen mv ofvn Hesiv em owaletv esfvckes, Pohaiskat pohatskvres, momet kerratskekares; momen hecatskat hecatskvres, momet kerratskekares:

15 Heyv este e feke take wvnwvhen, momen e hvcko take pohetv tefnet on, e turwv akhottakekv; monkon omat, estofis e turwv es hecet, e hvcko es pohet, e feken es kerret, fulotecen em wicecvkvyte tayen, makat.

16 Momis ce turwv take en herakes, hecakekv; momen ce hvcko takeu, pohakekv.

17 Mehenwvn ce kicvkikv, Owavlke sulket, momen este faccvlke, hecatskate hecetv eyacakis, hecvkekates; momet pohatskat pohetv eyacakis, pohvkekates.

18 Monkv fokayv esvhopakvn pohvkes:

19 Estimvt hvlwe em ohmekketv em punvkv pohis, kerrekat, holwvyecat vlaket, mv e feke ofv fokahoyvte vkonahes. Heyv tes nene vfopke nerkv cawvte.

20 Momis cvto vlkat nerkv cawvte opunvkv pohet, momet lypece es afvcke cawat tes:

21 Momis eme ofv yvlonkv ocekot, estomusen hofunes: estemerkv hvtvm asseckv tateu opunvkv omecicen kvwapkof, lvpkusen elentappet omekv.

22 Mv etofvske vlkat nerkv cawvteu, mv opunvkv pohat tes; momen yvmv ekvnv senaorickvt, momen nakocetv em mvkerretvt opunvkv nokcepeles, momen etteko taye hakes.

23 Momis mv ekvnv here nerkv cawvte, mv opunvkv pohat tes; momet kerret, em etteu ocet, vpvlvvt cukpehvmken, vpvlvvt pale-epaken vpvlvvt pale-tutcenen hayes.

24 Opunvkv-svhopakv etvn e'makvtes, kicet, Hvlwe em ohmekketv este hunvnwv eme cvpofv nerkv heren fokayvte omët os;

25 Momis este nocicof, en horret vlaket, teleko vpvken teleko-vhaken fokahyet, ayepvtes.

26 Momis esse hontet, em ette hayof, teleko-vhakeu heckvtes.

27 Monk v cuko pucase em vtotkvike yicet, Pucasē, ceme cvpofv nerkv heren fokayet ometskekat haks? momat estvmv vten teleko-vhake ocet ome haks? kicakvtes.

28 *Vn* horret heyv momēcet os, kicvtes. Monk vpehyet, vteloyeyvre ce yacet o haks? vtotkviket kicakvtes.

29 Momis, Hekos, kicvtes: teleko-vhake vteloyatskof, teleko svpvken lematske witet ok.

30 Hokkolvt etohkviket mahen, vtelokv orekvs: momen vtelokv oketv orof, vteloyvike kicares, Teleko-vhake taten vteloyvks, momet nekrvkueckvn wvnawievks: momis teleko vn tohto ofvn vtelvks.

31 Opunvkv-svhopakv ētvn e'makvtes; Hvlwe em ohmekketv este, mvstv enerkv ehset, eme cvpofvn ahocvte omēt os:

32 Nerkv omvlkv 'sen cotket omat mehenwvt's: momis mahof, vhockuce omvlkv 'sen rakkēt os, momet vpe eto *ome* haken, hvlwē fuswv yicet elvecen oh vpokes, kicvtes.

33 Opunvkv-svhopakv ētvn es em punayvtes: Hvlwe em ohmekketv espakkueckv hoktet cawet, hockvte vkerkv tutcene ofvn ehen, oce munken omvlkv pakkēs; mv omēt os.

34 Heyv nanvke omvlkv opunvkv-svhopakv taken Cesvs este sulkat 'set'em punayvtes; momet opunvkv-svhopakv tokat te'm punayekates:

35 Opunvkv-svhopakv take ofvn cv cukv hvwvklecares; eknv hocackvte vtekat nake ehkvke ocvte sossicares, maket, owalv opunayvte sohfvckvren.

36 Momof Cesvs este sulkat vpeyecihcet, cukon eceyv-tes; momen en kerrepvlket en yicet, Opunvkv telekohake cvpofv ocat svhopakvn pum oh kerkuecvs, kicakvtes.

37 Em vyoposket, kievtes; Nerkv here fokayat este E'chuswv tes;

38 Cvpofvt yvmv ekvnv tes; nerkv herat hvlwe em ohmekketv en hopuetake tes; momis télékohake holwv-yeecat en hopuetake tes;

39 En horre nerkv fokayvte puyvfekv holwakat tes; nakevtelokv yvmv ekvnv em eyuksv tes; momen vte-loyvlket, encelvlke tes;

40 Monkv telekohake vteloget, totkvn tvk nekrihocet omekv; yvmv ekvnv em eyuksv etvpomvres.

41 Este E'chuswv em encelvlken vtotvres; momen nake elentappuecakat omvlkvn, momet holwvyecakat em ohmekketv asossen vtelogetvres.

42 Momet totkv fenken tvk pvlvtvkvres; mvn hvkih-ketvt enute setetekketvn ocvres.

43 Momof este faccvlke E'rke take em ohmekketvn hvse omēt hvyayvhokvres. Estimvt hvcko es pohetv ocat, pohekvs.

44 Hvtvm, hvlwe em ohmekketv nake vcake cvpofv ehke omēs; mvn este eshecet, chēs; momet es afvckat ahvet, nake ocat omvlkvn wiyet, mv cvpofvn nesēs.

45 Hvtvm, hvlwe em ohmekketv esnesv hunvnrwv, makeliv herake hopoyat, mv omēt omes.

46 Mv *este*, makeliv hvnke enrahkv rakken eshecof, ahvet, nake ocat omvlkvn wiyet, nesvtes.

47 Hvtvm, hvlwe em ohmekketv hoyv uehvtkv vk wihoken, *rvro* mvrahrkv omvlkv vtelogetv omēs.

48 Momen fackof lvpvtken esacayakvtes; momet vpo-
ket, herakan ensatket, sakkvn vtehakvtes; momis holwv-
hokat vplvtakvtes.

49 Ekvuv ein eyuksv momē tares: encelvlket yicet, holwvyecvlken facevlken etekvpicvkves,

50 Momet *holwvyecvlken* totkv fenken tvk pvlvtvkves; mvn Hvkihketvt, enute setetekketvu ocvres.

51 Heyv nanvke omvlkvv kerratskvv haks? Cesvs kicvtes. Henka, Pucasē, kicakvtes.

52 Momof, Monkuv nakcokv-hayv, hvlwe em ohmekketv ohfvcev einvhahoyat vtekat, hunvuvw cuko-pucase, *nake* mucsvke tis, *nake* vcuvke tis a sossicēs; mv omēt os, kicvtes.

53 Momen mome ocvtes, Cesvs, heyv opuvkvsvhopakv take poyof, mvn enkvpakvtes.

54 Momet em ekvuvv er orof, en senekake take ofv mvhayakvtes, momen momē *mvhayakat* estomahes komakvtes; momet, Estvmv vten heyv hunvuvw heyv horrenkv, vtotketkv yekcakateu en hecke haks?

55 Heyvt cuko-hayv e'ppuce toko? e'cke Melet hocvkv toko? momen etecakkakat, Cems, Cose, Simv, momen Cutvse esyomakat toko?

56 Momen e wvntakeu omvlkvv epu 'pvkeko? Momat estvmv vten heyv hunvuvw heyv nanvke omvlkvv en hecke haks? makakvtes.

57 Momet eme ofv elentappakvtes. Momis, Owav em ekvuv momet en cuko ofv tvlken vrakkuehocokot omes, Cesvs kicakvtes.

58 Momen mv vkvsvmvkekat svrahkvv vtotketv yekcvke sulke mvn vtotkekates.

SETENTVCKE XIV.

Mv omof Helot tetlak Cesvs ohonkvv pohvtes.

2 Momet, Heyv Cane paptisv tes; pvsatkan a kvwapket omes; monkuv vtoketv yekcvket mv ofv e hecknecaket omes, em vtotkvvken kicvtes.

3 Helot, etecakkat Felvpe e'hiwv, Helotev vrahkvn Canen hvlahtet, wvnahtet, cuko-yekcvn vpikvtet okv.

4 Canet, Epayetske tayat cem etektvnkekot omes, kicvtet omekv.

5 Momen elecetv eyacof, este sulkan em penkalvtes, Owalvt's, komvket omekv.

6 Momis Helot heckvte-nettvn vrakkuehocof, Helotev e'chuswv hoktet ehomv taken opavtes, momet Helot afvceciavtes.

7 Momaten naket o estomen em 'pohis e'mvranet etemfvccetv vcakan 'setemfaccvtes.

8 Momen, enhomvn e'cket emvhayen, Heyvmvn Cane Paptisv e'kvn pvlvknv vpikèn v'mes, makvtes.

9 Momen mekko e feke en nokke tates: mome estomis etemfvccetv vcakat 'sopunvyat, vpake hompe vpokate hake vrahkvn, E'mvks, makvtes.

10 Momen vtotet, Cane cuko-yekcv ofvn ekv en tavtes.

11 Momen e'kv pvlvknv vpiken hokte mvnette 'sen yicet e'mhoyvtes; momen e'cken 'sem vlakvtes.

12 Momen en kerrepvlke yicet, ena ehset, hericavtes, momet vpehyet, Cesvs em onvyavtes.

13 Momen Cesvs pohet, mvn enkvpaket perro-cukon 'piket, vnrwvvn entvlket ayvtes: momen este pohakof, ykvpaket tvlofv esosset vcvkvpeyvtes.

14 Momen Cesvs ayet, este sulke mahen hecet, em merrakusvtes, momet em enokhokat em wicevtes.

15 Momen yafkof, en kerrepvlket en yicvtes, Heyv vnrwvvt omes, momen nettv hoyvnepet os; este sulkat vpeyecivs, tvlofuce vlkan vpeyet, hompetvn e en nesvkepven, makaket.

16 Momis Cesvs, Vpeyekis estōhkos; hompetv e'mvks, kicavtes.

17 Momen, Tvklīke vnore cahkepat, momet rvro hokkolusat tvlkusen yvmv ocēs, kīcakvtes.

18 Yvmvn 'svm vwvks, kīcvtes.

19 Momen este sulkat, Pvhēn oh vpokvkes, kīcvtes, momet tvklīke cahkepat rvro hokkolateu cawet, hvlwen es vhecet, ohvkvsamet kvlkayvtes, momet tvklīke en kerrepvlken emvtes, momen en kerrepvlket este sulkan emakvtes.

20 Momen omvlkvť hompakēť fvcecakvtes; momen wokocke vhoskat svmpv fvcke palen-hokkolohkaken cvwakvtes.

21 Momen mv hompakat, hunvntake cukpe-rakko cahkepat mahe tates, hoktvke, hopuetaken svpvkekat.

22 Momen moman vpaken Cesvs en kerrepvlke perro-cukon vtehkepuecet, ehomvn tvpalvn vpeyecīcvtes, este sulsokat vpeyecīcof.

23 Momen este sulsokat vpeyecīhcof, ekvnhvlwen entvlkuset ohcemkvtes, mekusvpvranet: momen yafke orof, mvn entvlkusvtes.

24 Momis hiyomat perro-cuko vkhvse vknvrkvpm, uemelohlvt fekhericekon, vklīkvtes, hotvlet vnrvpet omekv.

25 Momen nere vketecetv esostof, Cesvs, vkhvsen oh yvkapet, er em vyakvtes.

26 Momen vkhvsen oh yvkapen en kerrepvlket hecakof, fekhervkekates, Puyvfekcvť's, makaket; momen penkvla-ket huehkakvtes.

27 Momis moman vpaken Cesvs em punayet, Ce mahlvpvťkvkekvs; vne tes; ce penkahlvkates; kīcvtes.

28 Momen Petv em vyoposket, Pucasē, cent on omat, Uewvn oh yvkapet, vc oh vtes, cv kīcvs, makvtes.

29 Momen, Vtes, kīcvtes: momen Petv perro-cuko osset a vk hvťapkof, uewv oh yvkapvtes, Cesvs oh ayvranet.

30 Momis yekcetvt hotalen hecof, penkalvtes; momet vksumketvn vliceccof, hnehkvtes, Pucase, cv hesayecvs, maket.

31 Momen moman vpaken Cesvs enke awiyet, hvlatvtes; momet, Vkvsvmku estomuse ocetskat, estomën cen kerkekisa? kievtes.

32 Momen perro-cuko cukolahkof, hotvle wikvtes.

33 Momof perro-cuko vtehkak yicet, vrakkuuecavtes, Mehenwvn Hesaketvmese E'ppuce toyetskes, kicaket.

34 Momen tiyehcof, Cenesvle ekvnnv yicvtes.

35 Momen, mv tvlofv hunvntake ohkerrakof, mv tvlofv afulotat omvlkvñ vtotet, enokhokat omvlkvñ 'sen yicvtes;

36 Momet en kapv em vtekat tvlkusis celaykvren em 'pohavtes; momen celayakat en sulke estomomusat cvfencvke hakavtes.

SETENTVCKE XV.

MOMOF nakcokv-hayvike Falvsevike esyomat, Celuslv-mvlket ot, Cesvs en yicvtes,

2 Estomën cen kerrepvlke vculvke em punkv kvcake haks? enke okkosvkekot tvklïke hompakekv, kicaket.

3 Momis em vyoposket, Estomën centakeu, vculvke em punkv eteropotten, Hesaketvmese em vhakvn kacatske haks? kievtes.

4 Hesaketvmeset, Ce'rken, ce'ckeuvrakkuuecvs; momet, Estimvt e'rke, e'cke tateu ehanen omat, elkvñ elekvs, maket opunvyvtet omekv.

5 Momis, Estimvt o estomet erket ot, ecke tateu, Nake cen lopicvye tayat *Hesaketvmese* emetv tes, kicet;

6 Erket ot, ecke tateu vrakkuuecekis, *en hervres*, centaket makatskes: hiyomën vculvke em punkv eteropotten Hesaketvmese em vhakv ehvperken hayatskvttet os.

7 Mekusapv-vhayvlke toyatskat, heren Hesiv ec oh owalvket okvtes,

8 Heyv este e cukwv 'sve vwolicaket, e cukhvrpen 'sve vrakuecakes; momis e feke vn hopvyees;

9 Momis chvperkv vn vrakuecakes, este em vhakvn 'seste mvhayet, maket.

10 Momen este sulkan enhuehkvtes, momet, Pohet, kerrvkes;

11 Mv eukwv eceyat este vhopanat tokos; momis eukwv ossat, heyvt vhopanes; kicakvtes.

12 Momof en kerrevlke en yicet, Falvsevlke heyv maketv pohakof eyacvkekis, kerretska? kicakvtes.

13 Momis em vyoposket, Vhockv Cv'rke Hvlwe likat vhocekate vtekat lemkvres;

14 Fullekvs; turhecvkeko turhecvkekvke evpayvlket's. Momen turhecekat turhecekan evpayen omat, hokkolvt sufkan vk yorkvres, kicvtes.

15 Momof Petv em vyoposket, Heyv opunvkv svhopakvn pum oh hvvyievs, kicvtes.

16 Momen, Centakeu kerretv ocatskeko munke haks?

17 Naket o estomet eukwv eceyat, envrken eceyen, vpvlvthoyet omat kerratskeko munke haks?

18 Momis mv nanvke cukwv asossat efeken a vwet omes; momen mvt este vhopvnaket os.

19 Vkerriekv holwvhokat, eleckv, empvlse oce hoktarkv, empvlse seko hoktarkv, horkopkv, lakse ohkerkueckv, holwvke opunvyetv, efeke asosset omekv.

20 Nanvke este vhopanat heyvt omakes; momis enke okkoseko hompetv este vhopanekos, Cesvs kicvtes.

21 Momof, Cesvs mvn enkvpaket, Tilv, Sitvne tepakat em vtekakan rorvtes.

22 Momen hecvs, hokte Kenvnvlket matvwv em vtekakan aossvtes; momet oh huehket, Vm merrvs, Pucasē,

Tewe E'ppuce toyetskat; cv'chuswv-hokte tayen puyv-fekev holwvken es estemerkes, kievtes.

23 Momis opunvkv hvmkis em ayoposkekates. Momen en kerrepvlket en yicet, en kusvpakvtes, Etnv vyecicvs, epu 'cvk huehkekv, kicet.

24 Momis em vyoposket, Eslevlke en cuko ¹homocate vyepfikv sumecat tvlken vc ohtothoyet os, kievtes.

25 Momof vlaket, vrakkuecvtes, Pucasē, vm vnicvs, kicet.

26 Momis em vyoposket, Hopuetake en tvklike cset, cfv em awiketv fvccekos, kievtes.

27 Momen, Mehenwvt's Pucasē; momis cfv e pucase em ohhompstv oh wokoce a pvlatskat hompakat os; makvtes.

28 Momof Cesvs em vyoposket, Hokte toyetskat, cem vkvsvmkv rakkes; kometskat mahusat cem momekvs, kievtes. Momen e'chuswv-hokte mv hvse-vkerkv mahusat vteken cvfekne hakvtes.

29 Momen Cesvs mvn enkvpakat, Kalvle em vkhvse vnakvn erorvtes: momet ekvnhlwen ohcemket, mvn likvtes.

30 Momen este sulsuke mahet en yicvtes, elenokhokat, turhecvkekat, opunahoyekat, vnvttakat, momen etv sulken evpayaket, momet Cesvs e'le tempen tvk pvlvtakvtes; momen em wikkuecvtes.

31 Momekv opunvyekate opunayen, vnvttakate cvfencvke haken, elenokhokat yvkvpakem, turhecvkekate hecvke haken hecakof, este sulkat em estomahakvtes; momet Eslevl en Hesaketvmese vkvsvmakvtes.

32 Momof Cesvs en kerrepvlke enhohiket, momet, Este sulkan em merrusis, vc vpake munken, momet hompetv ocvkekon, hiyomat nettv tutcenat orekv; elawvke vpeyecihevkos, vpeyof hotosake witet okv. kievtes.

33 Momen, Estvmv vten tvklike sulke momvtekat vnrvwv ofv ocet, este sulke momvtekat fvcccvkueceye taye haks? en kerrepvlket kicakvtes.

34 Momen Cesvs, Tvklíkè vnore nvcomen ocatske haks? kievtes. Momen Kolvpaken, rvrocvlkeu nvcomusen, kicakvtes.

35 Momen este sulkan, Ekvvnv tvk vpokvkes, kievtes.

36 Momet tvklike vnore kolvpakat, rvrou cawet, *Hesaketumesen* vkvsamvtes, momet kvlkayet en kerrepvlken emvtes; momen en kerrepvlket este sulkan *emakvtes*.

37 Momen omvlkv^t hompakat, fvcecakvtes; momen *homp^{etv}* wokoche vhoskat svmpv fvcke kolvpaken cvwakvtes.

38 Momen mv hompakat hunvntake cukpe-rakko ostvtes, hoktvke hopuetakeu svpvkekat.

39 Momen este sulkat vpeyecievtes, momet perrocukon eceyet, Maktelv em vtekakan rorvtes.

SETENTVCKE XVI.

MOMEN Falvsevlke, Satusevlken esyomet en yicet, eskerret, hvlwe vte nake-eskerretvⁿ hecicvren komakvtes.

2 Em vyoposket, Yafkofv, Nettv here *tares*; sutv catet omekv.

3 Momen hvthvyvtke, Nettv holwvke *tares*, *unucv*-nett^v; sutv catet ot yomucket okv, makatskes. Meku-sapv-vhayvlke toyatskat, sutv en heckv kerratskes; momis oketv eskerretv kerratskeko taye haks?

4 Este honvpse holwvyecvke hoktarakat, nake-eskerretvⁿ hopoyes; momen nake-eskerretv e'mhoyekares; momis nake-eskerretv owalv Convse enake tvlken *e'mhoyvres*, kievtes. Momet wikaket, enkvpakvtes.

5 Momen en kerrepvlke tvpalv roricof, tvklike svpeyetv ehosvke tates.

6 Momof Cesvs, Vketecet, Falvsevlke, Satusevlke esyomat enake espakkueckv em e vfeckahvkes, en kerrepvlken kicvtes.

7 Momen, emetvwvt te'm opunayet, Tvkliken cawē-kisekv omes, makakvtes.

8 Momis Cesvs kerret, Vkvsvmkv estomusen ocatskat, estomēn tvkliken es awatskekat omecicen te'm opunahoyatske haks?

9 Kerratskeko munke haks? momet tvklike cahkepe cukpe-rakko cahkepvte, momen svmpv nvcomen cawatskvte,

10 Monkat, tvklike kolvpake cukpe-rakko ostvte, momen svmpv nvcomen cawatskvte vkerricatskeko haks?

11 Estomēt on, Falvsevlke, Satusevlke esyomat enake espakkueckv em e vketecvks, makvyat, tvkliken cem opunv-yecvkit okvkat kerratskeko haks? kicvtes.

12 Momof, tvklike espakkueckvn okekot, momis Falvsevlke, Satusevlke esyomat em emvhakvn oken kerrakvtes.

13 Cesvs, Seselev Felepi em vtekakan rorof, Este E'c-huswv toyvyat, estimvt's, este makake haks? kicet en kerrepvlken em 'pohvtes.

14 Momen, Cane paptisvt *makakat* sasen; vpvlyvt Elivt; momen etvt Cvlemiv, monkat owalvlke hvmkat *omes, makakes*; kicakvtes.

15 Momis ceme, estimvt's, cv kicatske haks? kicvtes.

16 Momen Simv Petvt em vyoposket, Mv Klist, Hesaketvmese wenakat E'ppuce toyetskes, kicvtes.

17 Momen Cesvs em vyoposket. Cen heres, Simv Paconv toyetskat: enavpeswv, catv esyomat cem enramet omekokv, momis Cv'rke hvlwe likat.

18 Momen ohvtvlakat ce kicis, Petv toyetskes, momen heyv cvton vm mekusapvlke oh hayares; momen estemerkv-hute em vhauke take emuntvlvkekares.

19 Momen, hvlwe em ohmekketv es en hauweckvn ce'mares: momen naket o estomen ekvnv oh wvnayetskat hvlwe mimv wvnvke tares; momen naket o estomen ekvnv oh enrecopetskat, hvlwe mimv enrecopke tares.

20 Momof Cesvs, mv Klist tat estimvn em onvyvkvränekon en kerrepvlken yekcen kievtes.

21 Mvn vteken, Cesvs vliceet, estomet Celuslme oh ayvranat; momen nanvke sulken vculvke, momen plestvlke enhoinvhhotat, momen nakcokv-hayvlket 'sestermerrievkvränat elecen, momen nettv tutcenof akvwvpkvränat, en kerrepvlke en kerkueevtes.

22 Momof Petvt hvlahtet em vsehetvn vliceevtes, Cen hopvyecet omekvs, Pucasē; heyv cem momekares, kicet.

23 Momis afulotket, Petvn, Cv topvrvn vyvs, Setvnē, vm vnvttcev toyetskes: nanvke Hesaketvmese ohfvcev oakat cem vlostekot, momis este ohfvcev nanvke ocan, cem *vlostet* omekv, kievtes.

24 Momof Cesvs, Estimvt vc vevkvyetvn komen omat, e em ehvperkuecet, em etohweklepkvn kvwapet, vc vevktekvs, en kerrepvlken kievtes.

25 Estimvt o estomet en hesaketv vevyecetv komen omat, sumecicen, estimvt o estomet vc vrahkvn en hesaketv sumecicen omat, vevyecvranet omekv.

26 Ekvnv omvlkvn este heckuecen omis, em puyvfeckvn sumecicen omat, naken en lopice haks? monkat naken este em puyvfeckv es vyoposkvr haks?

27 Este E'chuswv em encelvlken evpayet, E'rke en raketv ofvn vlvkvränet omekv: momen omof em vtotketv vevkvyen este vtekat em fekvres.

28 Mehenwvn ce kievkis, Yvmv svpakle sases, elkv lavskeko munket, este E'chuswv em ohmekketv ofv vlaken hecahke tvlkvränat.

SETENTVCKE XVII.

MOMEN nettv epakat hoyanof, Cesvs, Petv, Cems, momen Cems etecakkat Canen esyomen evpahyet, kvpvken ekvnhvlwe mahen es vcemket,

2 Ehomvn emvrahkvtes, momen e turofv hvse omēt hvyayakvtes; momen em accvke en hvtke hvyayvke omēt omvtes

3 Momen, hecvs, Moses, Elivs tepaket ém e heckuecakovtes, ete'm punvyaket.

4 Momof Petvt em vyoposket, Cesvn kicvtes, Pucasē, yvmv fulleyat heres; kometsken omat, yvmvn cuko-vhake tutcenen hayvkeres; hvmket cenaket on, hvmket Moses enaket on, momen hvmket Elias enaket on.

5 Punaye munkof, hecvs, vholoce hvyayvket ohranvtes; momen hecvs, opunkv en hake vholoce aosset, Heyvt Cv'ppuce *vm* vnocket, mv ofv vfackusvyat tes; mvn em apohicvks, makvtes.

6 Momen en kerrepvlke pohakof, e turofvn oh pvlatkvtes; momet tayen penkvvlke tates.

7 Momen Cesvs vlaket, celayakvtes, Asvpvklvks, momet ce penkahlvkates, kicet.

8 Momen ahcakof, estimvn hecvkeket, Cesvs tvlkusen *hecakvtes*.

9 Momen ekvnhvlwe ahvtvpecof, Cesvs, Este E'chuswvt pvsatkan a en kvwvpkeko vtekat heyv hecatskise estimvn em onahyatskvs, yekcen kicakvtes.

10 Momen en kerrepvlket em 'pohaket, Moman estomēn nakcokv-hayvlke Elivs tātet vlvkvrans, makaket oko haks? kicakvtes.

11 Momen Cesvs em vyoposket, Mehenwusen Elivs tātet vlvkvres; momet nanvke omvlkv ohcvfeknicvres.

12 Momis ce kicvkis, Elivs vlake hoyvneps, momen *Elivs* kerrvkekates, momis naket o estomen komakat em

momecakovtes. Matvpomen este E'chuswvn estemer-
ricvkvres.

13 Momof en kerrepvlket Cane paptisvn em opunvyecet
oken kerrakovtes.

14 Momen este sulkat en yicof, hunvwnvt em vlakvtes,
momet en tokkeket,

15 Pucasē, cv'ppucen em merrvs; sokhetvt enokkicet
on, tayen estemerkekv : totkv tis tvk latke mahet, uewv
tis *vk latke mahet* omekv, kievtes.

16 Momen cen kerrepvlken es em vlahkis, moman em
wicecvkeko tayis.

17 Momof Cesvs vyoposket, Vkvsvmkv oceko, honvpse
yenahatskat, en hofune estomusen ece 'pakvranvki haks?
en hofune estomusen *vm muntvlkekot* 'sece 'yvranvki
haks? yvmvn 'svm vvvkes? makvtes.

18 Momen Cesvs puyvfekev holwakat em vsehvtes;
momen aosset enkvpakvtes; momen cepanat mv hvse-
vkerkv mahusan vteken em wkvtes.

19 Momof Cesvs en kerrepvlke kvpvket en yicvtes;
momet, Estomēn punet ossicōko tayvt haks? ki-
cakovtes.

20 Momen kvksvmatskekat omecices; mehenwvn ce
kievkikv, Vkvsvmkv mvstv nerkv omusis ocatsken omat,
heyv ekvnhvlwe, Yvmvn vkueket, vsvn rorvs, kicatsken
omat, vkuekvres; momen nake momecatskeko taye cen
svkekares : Cesvs kievtes.

21 Momis heyv omat eelwwece mekusvpetv ofv tvlken
osset omes.

22 Momen Kalvlen vpokof, Este E'chuswv este enke
ofvn wihoyvres ;

23 Momen elecqvres, momen nettv svtutcenof hvtvm
akvwpvhoyvres, Cesvs kievtes. Momen e feke tayen en
nokhokvtes.

24 Momen Kvrvnevn roricof, ekv feketv *cvtokunawv* vtelojvlket Petvn en yicvtes, momet, Ce pucase ekv feketv feket omeko? kicakvtes.

25 Henka; Petvt makvtes. Momen cuko ceyof, Cesvt 'sen homv hakvtes, Sima, naken vkerricetske haks? estimvn ekvvn em mekkvlke vtelokv feketv, monkat ekv feketv en cawe haks? en hopuetaken, monkat tvleporviken? maket.

26 Tvleporvlke, Petvt kicvtes. Monkv hopuetaken enrecopkes, Cesvs kicvtes.

27 Mome estomis, elentappuecēkaren, vkhvsen ahyet, cufokunhen vkwikvs, momet rvro enhvteceskv akvwapkan esvs, momet e cukwvn en hvwecetskof, *cvtokunawvn* eshecetskvres; mvn ehset, vc vrahkv ece 'rahkvu emvkv.

SETENTVCKE XVIII.

Mv hvse-vkerkv omof en kerrepvlket Cesvs en yicvtes, Estimvt hvlwe em ohmekketv ofv rakke mahat to haks? kicaket.

2 Momen Cesvs hopuewucen enhohiket, en nvrkvvn lievtes,

3 Momet, Mehenwvn ce kievkis, Fulotiket, hopueta-kuce omē hakatskekon omat, hvlwe em ohmekketv escehyatskekos, kicvtes.

4 Monkv, estimvt o estomis heyv hopuewuce omēt e kvncvpuecen omat, matvwvt hvlwe em ohmekketv ofv rakke mahat tes.

5 Momen estimvt o estomet hopuewuce heyv ome hvnken cv hocfvk ofv evpayen omat, vnen cv yvpayet os.

6 Momis, estimvt o estomet heyv vc oh vkvsvmvke lo-pockusat hvnken elentappuecen omat, emfulotkv en cv-tot e nokwvn vtarken, uehvtkv en laukaten vk ōlat min en hervnt omea.

7 Ekvuv en holwakes, elentappueckv take omecicen !
elentappueckvt ocvkvrnat tvlket omekv : momis en
holwakes, mv hunvuvv omecice elentappueckv vlakat !

8 Monkv ce'uket ot, ce'le taten, ce 'lentappuecen omat,
waret, vpvltvs ; cekunnet, monkat vuvttetske estomis
hesaketv eceyetskat min heres, ce'nke hokkolen ocet,
ce'len hokkolen ocet, totkv eme-yuksv-seko ce tvk wiho-
keko munket.

9 Momen ce turwvt ce 'lentappuecen omat, ossicet
vwikvs : ce turwv hvmkusen ocet, hesaketv eceyetskat
min hères, ce turwv hokkolen ocet, estemerkv hute ce
tvk wihokeko munket.

10 Vketecet, heyv lopockusat hvmkis en homehcatskvs ;
ce kicvkikv, Hvlwe tvlofv em encelvlket, Cv'rke hvlwe
likat e turofv hecake munkvt os.

11 Sumkvten hesayecvranet este E'chuswv vlvket
omekv.

12 Estomēn vkerricatske haks? este, yvpefikv cukpe-
hvmken ocen, hvmket *em* ehosen omat, pale-ostvpaken-
ostvpohkakak wihket, cefahlofvn ayet, mv *em* ehosan ho-
poyekot o haks?

13 Momen eshehcv t haken omat, mehenwvn ce kicvkis,
mv *yvpefikv* pale-ostvpake-ostvpohkake ehosvkekate se-
muntvlen oh afvkes.

14 Matvpomen, heyv lopockusat hvmkis sumkvre
Ce'rke take hvlwe likat komat tokot omes.

15 Momen etecakketskat cem mvtttecicen omat, abyet
em mattan emen tepakusatsken em onvyvs ; cem apohi-
cen omat, etecakketskat epoyetskes.

16 Momis *cem* apohicekon omat, hvtvm hvmken, mon-
kat hokkolen evpvys, momat opunkvv vtekat akerrvlke
hokkole monkat tutcene e cukwv ofvn yekce taren.

17 Momen *em* apohicetv komekon omat, mekusvpkv :

cukon em onvyvs: momis mekusvpkv-cukon em apohicetv komekon omat, Centilvlke momet cvtokunawv vte-loyv omēt ce homvn huerekvs.

18 Mehenwvn cē kievkis, Naket o estomen ekvnv oh wvnayatsken omat, hvlwe mimv wvnvke tares; momen naket o estomen ekvnv oh enrecopatsken omat, hvlwe mimv enrecopke tares.

19 Hvtvm ce kievkis, Yvmv ekvnvn hokkolet nake vpohvranatskat ohfvccvn etem vkvsvmatsken omat, Cv'rke Hvlwe likatet em momecvkvres.

20 Estvmvn hokkolet monkat tutcenet cv hocfkv ofvn etohnvkaften omat, mvn vnst en nvrkvpvn huerikv.

21 Momof Petvt em vlakvtes, momet, Pucasē, em ete-wole estomusen etecakkvyat ve vnaorkat, em marrar haks? Kolvpake oren? kievtes.

22 Cesvs kievtes, Kolvpake oren ce kievkos; momis, Pale-kolvpakvke kolvpakat oren.

23 Monk v hvlwe em ohmekketv mekko hvmke, mv em vtotkvke em vhuere 'sen kerkueovranate omēs:

24 Momen es kerkuecetv vliceof, hvmken talentv cukpe-rakko palen em e vhuericen 'sen yihocvtes.

25 Momis ocet fekeko tayckv, e pucaset, E hiwv, en hopuetakeu, nake ocat omvlkv svpvken wihoyen, feketvt hakekvs, makvtes.

26 Monk em vtotkv tvk latket vrakkuecavtes; Pucasē, v'mehakvs, momen omvlkvn cem fekares, kicet.

27 Momof, mv vtotkv e pucasē, merkv nekeyicen, en-recopet em vhuere 'sem wkvtes.

28 Momis mv vtotkv etwvt osset, vtotkvke em etohkvketv hvmken, tenelyv cukpe hvmke em e vhuericen eshecvtēs: momen hvlahtet, e nokwvn em eset, Ece 'huerēn vm fekvs, kievtes.

29 Momen vtotkv em etohkvketv e'le tempen tvk lat-

ket, en kusapvtes, V'mehakvs, momen omvlkvñ cem fekares, kicet.

30 Momen komekates; momis ayet, cuko-yekvñ 'rvpikvtes, em vhuere em fehke tvlvren.

31 Monkñ vtotkvñke em etohkviketv, nake estomat he cakof, e feke nokhokusvtes, momet yicet, nake estomat omvlkvñ e pucasen em onvyakvtes.

32 Monkñ e pucase enhohikof, Vtotkv holwvyece to-yetskate, mv vhuere omvlkvñ es cem wikvyvñks, vm 'po-hetskekv:

33 Vne cem merrvyvñke omët, cemu vtotkv cem etohkviketv em merretskeko tayvt haks?

34 Momen e pucase cvpakkvtes; momet, em e vhuericat omvlkvñ em fehke tvlvren, estemerricvñken em wikvtes.

35 Momen etecakkat naorkat ce feke take vten 'sem wikatske vlke tokon omat, Cv'rke hlvwe likat matvpo-men cem momecvkvres.

SETENTVCKE XIX.

MOMEN mome ocvtes, Cesvs heyv opunvkv espoyof, Kalvlen enkvpakvtes, momet Cotvne tvpalv Cutev em vtekakan rorvtes;

2 Momen, este sulsuke mahet vcvkvpeyvtes; momen mvñ em wicecakovtes.

3 Falvsevlkeu en yicet, Hunvnwv nake omecicat vtekat e hiwv wiketv em etektvñke te? eškerraket kicakovtes.

4 Momen em vyoposket, Mv enhvteceskv hayat, hunvnwv, hokteu hayvte,

5 Momet, Heyv omecicen hunvnwv erke, eckeu wihket, e hiwvñ hlvvtvres; momen mv hokkolat vpeswv hvñkusvres, kicvte, ohonayatskvte seko haks? kicvtes.

6 Monkñ mv svñvcomvñ hokkolet omeks, momis

enavpeswv hvmkus; monkv mv Hesaketvmese tehvlte-
puecvte estet etekvpihcates; *kicvtes*.

7 Moman, Estomēn Moses, Nakhocce esetewiketvn
ehmet, wikekvs, makvt haks? *kicakvtes*.

8 Ce feke take em wvnhe omecicen Moses ce hitake
wiketv cem etektvnecvtes; momis enhvteceskv atat mo-
mekot omvtes, *kicvtes*.

9 Momen ce kicvkis, Estimvt, e hiwv hoktarekofvn wi-
ket, etvn epayen omat, hoktaret omes; momen mv
wihokat estimvt epayen omat, hoktaret omes.

10 Hunvnwv e hiwv ohfvccv em momēt on omat, eto-
pyetv hereks, en kerrepvlket *kicakvtes*.

11 Momis, Este omvlkvt heyv maketv csvkeko taves;
momis e'nhoyvte tvlket, *kicvtes*.

12 Yunvkvket sasekv, e'cke e nvrke ofv mome hocve-
kvttet; momen yunvkvket este hahicvtet sases; momen
hvlwe em ohmekketv vrahkv emetvwv e hayvtet sases.
Estimvt ese taven omat, *csekv*s.

13 Momof hopuetakucen 'sen yihocvtes, enken oh
wvkhokicet, mekusvprcn; momen en kerrepvlket em
vsehakvtes.

14 Momis, Hopuetakuce vc oh vwepvre em etektvnecet,
em vsehhatskvs; mv omakat hvlwe em ohmekketvt
omekv, *Cesvs* makvtes.

15 Momet enke oh wvkhokicahket, mvn enkvpa-
kvtes.

16 Momen hecvs, hvnket em vlaket, Mvhayv herets-
kate, hesaketv emunkv ocaret, nake here estoman mo-
mecare te? *kicvtes*.

17 Momen, Estoman here cv kicetske haks? *este* here
sekos, momis hvmkuset, Hesaketvmese *tes*: momis hesa-
ketv ceyetvn kometsket on omat, vhakv taken vfvstv,
Cesvs *kicvtes*.

18 Estomaten? kicvtes. Elhcetskvs, Hoktahretskvs, Horkohpetskvs, Fvccekon akeriyetskvs,

19 Ce'rke, ce'ckeu vrakkuecvs: momet, E vnokecetskat etvpomen cem vwolicvn vnokecvs, Cesvs kicvtes.

20 Hunvnwv mvnnettatt, Heyv nanvke omvlkvn cv mvnette vteke vfalse vtecicvyvtes: naket vm vhoske munke haks? makvtes.

21 Temvpoke haketvn kometsken omat, ahyet, nake ocetskat wiyet, estemerrakaten emvs; momen hvlwe-tvlofvn nake ockv ocetskvres: momet atet, vc vevkvys, Cesvs kicvtes.

22 Momis hunvnwv mvnnettatt mv maketvn pohof, efeke nokket ayvtes; enake sulece mahet omekv.

23 Momof en kerrepvlken, Mehenwvn ce kicvkis, Este enakocv hvlwe em ohmekketv ceyetv en yekce tares.

24 Momen hvtvm ce kicvkis, Rvcce-kuphe esropottv e turwv ropotte tayat en yekce mahekon, este enakocv inimt Hesaketvmese em ohmekketv eceyetvt en yekces, Cesvs kicvtes.

25 En kerrepvlke pohakof, tayen em estomahakvtes, Monk v estimvt hesake taye haks? makaket.

26 Momis Cesvs oh hecaket, Estet on omat heyv em momvkeko tayuses: momis Hesaketvmese nanvke omvlkvt em momvke taves, kicvtes.

27 Momof Petvt em vyoposket, Hecvs, pume omvlkvn wihket, ece 'cvkvpeyemvts; monkv naket pun heckvr haks? kicvtes.

28 Momen, Mehenwvn ce kicvkis, ceme synvcomv hecketv omof, vc vevkvpeyatskvte este E'chuswv em ohliketv-vcakan oh likof, centakeu, Eslevl em vliketv pale hokkolohkakan ohfvccet, ohliketv vcacvke palen-hokkolohkakan oh vpokatskvres.

29 Momen cv hocckv vrahkv, cuko tis, etecakkvte tis

ewvntake tis, erke tis, ecke tis, ehiwv tis, hopuetakuce tis, ekvuv tis, wikakvte vtekat, cukpe-hvmke erohvtvlvket en heckvkvres, momen hesaketv yuksv-sekon epucavkvres.

30 Momis enhvteceskv sulket espoke tares; momen espoket enhvteceskv tares.

SETENTVCKE XX.

HVLWE EM OHMEKKETV hunvuwv cuko epucase omēt omes, vtotkvke em pvrko-cvpofv sohceyvve pvlvrane hvthvyvtkuse ossvte omēt omekv.

2 Momen vtotkvke tenelyv hvmke nettv vrahkv etemvkvssahmof, em pvrko cvpofv ohtotvtes.

3 Momet hvse-vkerkv svtutcenat mahen osset, etvt vtotkekot nakwikv ocan svpaklen hecvtes,

4 Momet, Cemeu pvrko-cvpofv seceyvks, momen estomuset fvcvt on omat ce'mvkares, kicvtes. Momen vpeyvtes.

5 Hvtvm hvse-vkerkv sepakat momet ostvpakat mahen osset, matvpomecvtes.

6 Momet hvse-vkerkv palen-hvmkontvlakat mahen ossvtes, momet etvt vtotkekot svpaklen hecvtes, momet, Estomēn vtotkekot svpaklatsken yafke haks? kicvtes.

7 Estimvt pu pvlekovv omes, kicakvtes. Cemeu pvrko-cvpofv seceyvks; momen estomuset fvcvt on omat, cen heckvkvres, kicvtes.

8 Monkv yafke orof, pvrko-cvpofv e pucase, Vtotkvken enhohiket, em fekvkvs, espoken vliceet hvteceskvv vteken, en nakvfastv kicvtes.

9 Momen hvse-vkerkv pale-eshvmkontvlake mahe pvl hoyat yihcof, este vrahkv tenelyv hvmke vlket en heckakvtes.

10 Momis enhvteceskv pvlhoyat yicof, 'senhoyvnet pun

heckvranēs, komakvtes: momis mvu, este vrahkv tenelyv hvmke vlket en heckakvtes.

11 Momen en heckahkof, cuko epucase em eca-yakvtes,

12 Heyv espoke hvse-vkerkv hvmkuse vtotkakak, pume, hotoskv, hiyye entekkekevat etvpomen hayetskes, kicaket.

13 Momis hvmken em vyoposket, Vn hesse, naken cem vhopanvks; tenelyv hvmken vm vkvsvmetskekat haks?

14 Cenaken esehpet, vyepvs; ce'mvyat etvpomen heyv espoke emares.

15 Cvnake naken komvyat momecvyis fvccvt omeko haks? Cv herekv, ce turwvt holwake haks?

16 Monkv espoket hvteceskv t omen, hvteceskv espoke tares: sulken enhuehokvte tisem, nvcomet enhopoket omekv, kicvtes.

17 Momen Cesvs, Celuslvmen ayof, en kerrepvlke pale-hokkolohkakak nenen vpeyof, kvpvken evpayvtes:

18 Momet, Hecvks, Celuslvmen vpeyēs; momen este E'chuswv plestvlken nākcokv-hayvlken esyomen em wihokvres, momen ele tayen ohfvcecvkvres,

19 Momet Centilvlken em wikahken, nakhayekot, tepket momet tohweklepkvn vtrrvkvres; momen nettv svtutcenof hvttm akvwvpkvres, kicvtes.

20 Momof, Sepete e'ppuce take e'cket e'chushunvntaken evpayet, es em vlakvtes, vrakkuccet, momet nake hvmken em eyacet.

21 Momen, Naken kometske haks? kicvtes. Heyv cv'c-hushunvntake hokkolat, cem ohmekketv ofv, hvmket cem vkvpervn liken, hvmkatet cem vkvsnvvn likvren emvs, kicvtes.

22 Momen Cesvs vyoposket, Naken vpohatskat kerrats-

keks. Sesketv 'seskvranvyat 'seskatske tayet, momet paptiskvn es paptiskvyat, es paptiskatske taye haks? kicvtes. Momeyo tayer, kicakvtes.

23 Momen, Mehenwusen sesketv 'svm eskatskvres, momet paptiskvn es paptiskvyaten es paptiskatskvres; momis vm vkvperv momet vm vkvskvnnv likvre emetv cvnake tokos; momis estimvn Cv'rket-em etetakuecvten *e'mvkhoyvres*, kicvtes.

24 Momen mv palat pohakof, tecakkvtè hokkolaten vnrvpet cvpvkhokvtes.

25 Momis Cesvs enhohiket, Centilvlke em mekkvlke ohfvnketvn, momen mv rvkrakat yekcetvn 'sohfvnken, kerratskes, kicvtes.

26 Momis cem etenrvvv take momvkekares; momis ece 'pakvkat estimvt rakke haketvn komen omat, cem vtotkv taket omekvs:

27 Momen estimvt ce'nhomvhtetv taken komen omat, cem vtotkv taket omekvs:

28 Este Ec'husvv tisem, em vtothokvranekon, momis vtotkvrant, momet en hesaketv sulke es nesetvn *est'* emvrane vlakvte etvpomen.

29 Momen Cvleko enkvpvkakof, este sulke mahet vcvkvpeyvtes.

30 Momen hecvs, este turhecvkeko hokkolet nene tempen kakat, Cesvs hoyanen pohakof, Pucase, Tewe E'ppucè, pum merrvs, makaket huehkakvtes.

31 Momen este sulkat em vsehakvtes, cvyayvhokvren: momis svheremahen huehkaket, Pucase, Tewe E'ppucè, pum merrvs, makakvtes.

32 Momen Cesvs huyiret, enhuehket, Naken cem momecvkaren komatske haks? kicvtes.

33 Pucasè, pu turwvt en hauhvkvren, kicakvtes.

34 Monkv, Cesvs, em meriyet, e turwv en celayakvtes;

momen moman vpaken e turwv renakv en heckahken, vevkvhoyvtes.

SETENTVCKE XXI.

MOMEN Celuslvmen vwolicaket, Perfec, ekvnhvlwe Olefvn yicof, Cesvs en kerrepvlke hokkolen vtotet,

2 Tvlofuce ce homuse ocan cukolvkvks, momen moman vpaken corakko-wakv wvnvken eshecatskvres, momen echuswvt vpvken; enrecohpet, 'svm vthoyvks.

3 Momon estimvt naken ce kievken omat, Pucaset eyaces, kicatskvres; momen moman vpaken atotvres, kicvtes

4 Momen heyv omvlkvt momvtes, owalv hvmmaket, opunayvte esfvckvren,

5 Sivn e'chushokten 'monvyvkes, Hecvs, cem Mekko cem vlaket os, eyaskuset, corakko-wakv, corakko-wakv e'ohuswv tisem oh liket.

6 Momen mv en kerrepvlke vhoiet, Cesvs kican momecakovtes,

7 Momet corakko-wakv, echuswv tepakvn svlahokvtes, momet em vchoyetvn oh ocaket, mvn oh licakovtes.

8 Momen este sulke mahet em vchoyetvn nenen oh pvtapicen, vpvlwvt eto lvccen a waret, nenen oh pvtapicakovtes.

9 Momen este sulke homv vpeyen, momen yupv vpeya-teu huehkaket, Tewe e'ppuce Hosanv em ocekvs: Hesaketvmese hocefkv ofv vlakat vkvsvmket omes: Hosanv hvhlvwe mahat ofvn.

10 Momeu Celuslvme er oh ceyof, Tvlofv omvlkvt nekeyvtes, Heyv estit o haks? makaket.

11 Momen este sulkat, Heyvt Cesvs, Nasvle owalv Kalvle ekvnnv aossat tes, makakovtes.

12 Momen Cesvs Hesaketvmese en cuko vcakan ceyv-

tes; momet mv ofv *vpoke*, nake wiye nesakaten sossicet, cvtokunawv esyoposkvike em ohhompelv, pyce-howe wiyakat em ohvpoketvu en cektulcecvtes.

13 Momen, Vn cuko mekusvpelv cukon kihocvres, *maket* coket os, momis centake horkopvike em vpoketvn hayatskes, kicvtes.

14 Momen turhecvkekat, ykvvpvkekaten cuko vcakat ofvn en yicen, em wicecakvtes.

15 Momen nake estomahvke momecen, momen cuko vcakat ofvn hopuetakeu, Tewe e'ppuce Hosanv em *ocekv*s, makaket huehkaken, plest enhomvhhotat, nakcokv-hayvlkeu hecakof, eyacake sekates,

16 Momet, Heyv nak makakat pohetske haks? kicakvtes. Momen Cesvs, Henka; Hopuetaknce, momen cokakusat e cukwv ossen vkvsvmkv etetakuecetskes *makvte* ohonayatskvte seko haks? kicvtes.

17 Momet enkvpaket, tvlofv ossvtes, momet Pervnen ayet, mvn fekhonnvtes.

18 Momet hvthvyvtken, tvlofv ohfulket, elawvtes.

19 Momet ke-rakko em vpe nene tempen hecok, oh ayvtes, momis naket oh sekon, esse tvlket *oh ocen* es-hecvtes, momet, Mucv ayat ette ec oh ocvte sekot es munkekvs, kicvtes. Momen moman vpaken ke-rakko em vpe yuknepvtes.

20 En kerrepvike hecakof, em estomahakvtes, Vylv-hvmkusen ke-rakko em vpe yuknepa! makaket.

21 Momen Cesvs em vyoposket, Mehenwvn ce kicvkis, vkvsvmkvn ocet, cen kerkvket on omat, heyv ke-rakko em vpe em momat tvlken momecet omatskekares; momis heyv ekvnhlwe, Vkueket, uehvtkvn ce'k wihokekvs, kioataken omat, momvres.

22 Momen nanvke vtekat omvlkv mekusvpkv ofv vkvsamet vpohatekat cen heckvkvres.

23 Momen cuko-vcakan cehyet, mvhayet likof, plest enhomvvhhotat, este em vculvke esyomat en yicvtes, momet, Yekcetv estomen heyv nanvke es momecet ometske haks? momen estimvt heyv yekcetv ce'me haks? kicakvtes.

24 Momen Cesvs em vyoposket, Vneu nake hvmken ce 'mpohvranvkis, momen mvn vm onayatsken omat, vneu matvpomen yekcetv estomen heyv nanvke es momecit omvyat cem onvyvkares, kicakvtes.

25 Cane em paptiskv, estvmvn vte tat haks? hvlwen vte tat haks? monkat este enake tāt haks? kicvtes. Momen e etem punvyaket, Hvlwe vten; makēn omat; Monkv, estoman vkvsvmatskekat haks? pu kievres.

26 Momis, Este enaket's; makēn omat, esten em pu penkvlvkēs; omvlkv Canen owalv omecvket omekv.

27 Momen Cesvs em vyoposkakket, Kerrēkos, makakvtes. Momen, Vneu, yekcetv estomen heyv nanvke es momecit omvyat, cem onvyvkvkos, kicvtes.

28 Momis estomen vkerricatske haks? Este hvmket eppucetake hokkolicet ot, onhvteceskv em vlahket, Cv'ppucē, vm pvrko cvpofvn ayet, mucv-nettvn vtotkva, kicvtes.

29 Em vyoposket, Momvranvkos, kicvtes. Momis ren-yupvn, em vkerrickvn etihcet, ayvtes.

30 Momen 'svhokkolan em vlahket, matvpomen kicvtes. Momen em vyoposket, Vyares, Pucasē; kicet, ayekates.

31 Mv hokkolat estomatet erke komat momecvt haks? Enhvteceskv, kicakvtes. Mehenwvn ce kicvkis, Cvtoku-nawv-vteloyvlke hoktarvke esyomat ce homv taken Hesaketvmese em ohmekketv esceyet os; Cesva kicvtes.

32 Cane fvccetv vyetv ofvn cem vlakvkvttet omekv;
Muskokee N. T. 5

momen vkvsvmatskekvnes; momis cvtokunawv-vtelo-
yvlke hoktarvke esyomat vkvsvmakvnes; momen ceme
hecatskof, rohyupv cem vkerrickv eticatskekvnes, oh
vkvsvmatskvret.

33 Opunvkv-svhopakv etvn pohvkes; Cuko-epucase
hvmket pvrko cvpofvn vhocvtes; momet em vtohopkih-
cet, ofvn pvrko esopecetvn korvtes; momet cuko hvlwen
hahyet, vfastvlken em wkvtes; momet ekvnv hopvyen
ayvtes.

34 Momis, ette em oketv vwolicof, em vtotkviken vfas-
tviken ohtotvtes, em ette en heckkvkren.

35 Momen vfastvlke em vtotkviken cahwet, hvmken
tepiket, hvmken elehcet, momet hvmken cvton es
nvfkavtes.

36 Hvtvm vtotkvike etv enhvteccskv 'sen sulken atotv-
tes; momen matvpomecakvtes.

37 Momis espoke e'ppucen ohtotvtes, Cv'ppuce vrak-
kuecvke tares, maket.

38 Momis eppucen vfastvlke hecakof, e etem punaho-
yet, Heyvt epucase taranat tes, vvwkes, elecvkeres; mo-
met en heckvranvten cvwepvkeres; makavtes.

39 Momet ehset, pvrko cvpofv ossihcet, elecakvtes.

40 Momekv pvrko cvpofv e pucase vlakof, heyv
vfastvlke estomecvr haks?

41 Mv holwvyecvlke tayen estemerrvkuecet, pvsatet,
pvrko cvpofv vfastvlke etv em ette em oketv orof emkv-
ren em wkvres; kicavtes.

42 Tohtarvlke cvto wkvte, matvwvt kvnowv em ekv
hakes: heyvt Pucase nake momecat tes: momet pun
renakv ehomv estomahet os, makat, Nakcokv-rakko ofv
ohonayatskvte seko haks?

43 Monkv ce kicvkis, Hesaketvmese em ohmekketv
cem ehset, tvlwv etv em ette es yican emboyvres.

44 Momen estimvt heyv cvton óh latkat kvckvres ;
momis estimvn oh latkat lopotvres, Cesvs kievtes.

45 Momen plest enhomvvhhotat momen Falvsevlke em
opunvkv-svhopakvn pohakof, emen opunvyecet oken
kerrakvtes.

46 Momis esetvn komakof, este sulsokan em penkv-
lakovtes ; Owaly tes, komvket omakekv.

SETENTVCKE XXII.

MOMEN CESVS em vyoposket, opunvkv-svhopakv taken
hvtvm 'sem punayvtes, hvminaket,

2 Hvlwe em ohmekketv mekko etepvyetv e'ppuce en
hayvte omēs.

3 Momet em vtotkvke etepvyetv oh vwvrane kihocvte
enhuehkvren vtotvtes : momen vwetv eyacvkekates.

4 Hvtvm vtotkvke etvn vtotvtes, Enhuehhokvte em
onvyvks ; Hecvkes, vn hompetv-rakko etetakuecis ; vn
wakvlke, momen nake nehakat psvthoyes : momen
nanvke omvkvte etetakes ; etepvyetv oh vvwkes,
kievtes.

5 Momis vrakkucevkekates ; momet vpeyepvtes, hvmin-
ket eme cvpofvn *ayen*, hvminket en nakneskv *ayen* ;

6 Momen vhoskat em vtotkvken cahwet, vlesketv en
hayet psvtakvtes.

7 Momis mekko pohof, cvpakkvtes ; momet en sula-
tawvlke vtohtet, mv este pysatvlke pysatvtes, momet
eme tvlofv nekrievtes.

8 Mohmet em vtotkvken, Etepvyetv etetakes, momis
mv enhuehhokvte heretv oricvkekvnks ;

9 Momekv nene tvleme vlkan vpeyvks ; momet en
sulke estomēn eshecatskat etepvyetv enhuehkvks,
kievtes.

10 Momen mv vtotkvke nene tvleme vlkan sossvtes,

momet hecat vtekat omvlkvn, holwvhokat herakat esyomen vtelayakvtes: momen etepvyetv hompvlket tetayet heckvtes.

11 Momen mekko hompvlken hecvranet eceyof, hunvnwv hvmket etepvyetv accvke vccekon hecvtes:

12 Momet, Vn hessē, estomaten etepvyetv accvke vccekot ye cehyetske haks? kicvtes. Momen opunvyeko tayvtes.

13 Momof, Elen enken esyomen wvnayvks; momet etvn svpeyet, fettv yomuckofvn er vwikvks; mvn hvkihketvt, momen cnute setetekketvt ocvres, mekkot vtotkvlken kicvtes.

14 Sulken en huchhokvtet omis nvcomen en svthoket omekv, *Cesvs kicvtes*.

15 Momof Falvsevlke vpeyvtes, momet estomecet em opunvkvn es ese tayat etem punahoyvtes.

16 Momet en kerrepvlken, Helotvlken esyomen ohtotakvtes, hvmmaket, Mvhayā, mehenwetsket ot, Hesaketvmese em vyetv mehenwvn *este* mvhayet, hunvnwv estoskometskekat kerrēs; este en heckv moskometskekot omekv.

17 Momekv pum onvyvs, Estomen vkerricetske haks? Sesv ekv feketv emetv fvcevt o haks? monko haks?

18 Momis, Cesvs en holwvyeckv taken kerrof, Mekusapv-vhayvlke toyatskat, estomēn es cv kerratske haks?

19 Ekv feketv cvtokunawvn cv hecicvkes, kicvtes. Momen tenalyvn 'sen yicvtes.

20 Momen, Heyv estimv vhakēt on, momen en hoccvt o haks? kicvtes.

21 Sesv enakē, kicakvtes. Momof, Monkv Sesv enanvken Sesvn emvks; momet Hesaketvmese enanvken Hesaketvmesen *emvks*, kicvtes.

22 Momen pohahket, em estomahakvtes; momet en-kvpaket, vpeyepvtes.

23 Mv nettv Satusevltk et en yicvtes, mv, Elkv akvwvpketv sekos, makakat, momet em 'pohaket,

24 Mvhayā, Hunvwnv hopuetake ocekot elen omat, etecakkatet ehiwv epayet, etecakkan honvpse em mahecvres, Moses makvtes.

25 Momen etecakkvte kolvpaket epu 'paket fullvtes; momen hvteceskvtk hokte epahyof, elvtes, momet, honvpse ocekot, e hiwv etecakkan em wkvtes:

26 Esvhokkolateu, momen esvtutcenateu, eskolvpakan vteket etvpomusvtes.

27 Momen omvlkv 'sem poken hokteu elvtes.

28 Monkv akvwvpketv omof, mv kolvpakat estomar e hiwv tar haks? omvlkvtk epayvkvtket omekv.

29 Momen em vyoposket, Nakcokv-rakkon, momet Hesaketvmese en yekcetvu kerrekot, cem etehoskvtket os

30 Akvwvpketv omof, etepayvkekot, etepayepuehohcekos, momis hvlwe tvlofv Hesaketvmese em eneelvlke omvket omakes.

31 Momis este pvsatkat a en kvwvpketv ohfvecvtk on omat, Hesaketvmese nake cem punayat,

32 Vne Eplehame en Hesaketvmese, momet Iseke en Hesaketvmese, momet Cekvpe en Hesaketvmese toyis, makvte, ohonayatskvtk seko haks? Hesaketvmese pvsatkat en Hesaketvmese tokot os, momis hesahokat en *Hesaketvmese tes*, Cesvs kievtes.

33 Momen este sulkat pohakof, Cesvs nake emvhayatk em estomahakvtes.

34 Momis Satusevltk en vyayicen Falvsevlket pohahket, etohvtelokvtes.

35 Momof mv hvmmket, vhakv mvhayvt ot, eskerret em 'pohvtes, hvmmaket,

36 Mvhayā, vhakv ofv estvt vhakv rakkat to haks?

37 Pucase cen Hesaketvmesen ce feke omvlkvn, cem puyvfekev omvlkvn, momet cem vkerrickv omvlkvn es vnokecv.

38 Heyvt vhakv enhvteceskv, momet rakkat tes.

39 Momen esvhokkolat mv omēt omes, E vnokecetskat etvpomen cem vwolicvn vnokecv.

40 Heyv vhakv hokkolan vhakv owalvlke esyomat omvlkvt vtvrtvkes, Cesvs kicvtes.

41 Falvsevlke etohnvkaftof, Cesvs em 'pohvtes,

42 Klist estomēn oh vkerricatske haks? Estimv e'ppucet o haks? kicet. Tewe e'ppuce, kicakvtes.

43 Moman estomēn Tewet Puyvfekev ofvn Pucasen kicet ome haks?

44 Cehofvt, cv Pucasen, Vm vkvpervn liketske munken, cen horre ce 'leohhuerickvn hahyvrs, kicvtes, makvte.

45 Monkv Tewet Pucasen kicen omat, estomēn e'ppucet o haks? kicvtes.

46 Momen estē estomet punkvv hvmkis em vyoposkeko tayvtes: momen mv nettv vtekat estimv swnvcomv em 'pohetv fekhvmkekates.

SETENTVCKE XXIII.

MOMOF CESVS este sulkat en kerrēpvke esyomen em punayvtes, hvmmaket,

2 Nakcokv-hayvlke Falvsevlke esyomat Moses em ohliketvn oh vpokes;

3 Monk, nanvke estomen, Vketecvks, ce kicvkat omvlkvn vketecet, momecvkes; momis em vtotketv vcvkvye mohmatskvs; makakisem, momecvkekot omekv.

4 Sapokv honhoye ecukoyēsko tayen wvnawicet, este e foluwvn em oh ocaket, momis e'nkewesakv hvmkuis es vkueyicetv komvkekot omekv.

5 Momis em vtotketv omvlkvn estet hecvkvren omakes; se en tvklhketv tvptvhen hahicet, kapv em vteken rakrvkuecaket os,

6 Momet hompetv-rakko omof, liketv hvlhawan, momet senckake take ofv liketv enhomvvhota,

7 Momet nakwikv vlkan vsetek, Lapi, Lapi, kihocvren em vlostvket omes.

8 Momis ceme Lapi ce kihohcvkates; hvmket, Klist, ce Mvhayv taket omekv; momen omvlkv etecakkvte toyatskes.

9 Momet, estimvn yvmv ekvnu *Pu'rke* kihcatskvs; hvmket *Ce'rke* taket omekv, mv hvlwe likat.

10 Monkat mvhayvlke ce kihohcvkates; hvmket, Klist, ce Mvhayv taket omekv.

11 Momis ece 'pakvke rakke mahat cem vtotkv tares.

12 Momen estimvt o estomet e hvlwecen omat, kvncvpvres: momen estimvt e kvncvpuecat, hvlwehocvres.

13 Momis cen holwakovkes, nakcokv-hayvlke momen Falvsevlke, mekusapv-vhayvlke toyatskat! hvlwe em ohmekketv este e homv vkhottatskekv cemeu esceyatskeket, esceyateu esceyetev em etektvnecatskekokv.

14 Cen holwakovkes, nakcokv-hayvlke momen Falvsevlke, mekusapv-vhayvlke toyatskat! hoktvke-oyevlke en cuko lokatskekv, momet vhayet cvpcvken mekusapatskes; monkv ohfveceekv senrakket cen heckkvvres.

15 Cen holwakykes, nakcokv-hayvlke momen Falvsevlke, mekusapv-vhayvlke toyatskat! hvmkuse kvsvme-puecatskvret; uehvtkv, ekvnu hvmeccatskes, momen cem kvksamvkof, estemerkv em estuce centake ome svhokkolen hayatskes.

16 Cen holwakovkes, evpayvlke turhecekvlke toyatskat, Estimvt o estomet cuko veakat es hocfet opunayen omat, estomv tokos; momis estimvt o estomet, cuko

vcakat en cvtokunaplanen es hoccfet opunayen omat, vhuerēs; makatskat.

17 Hoporrenvkeko momen turhecekvke toyatskat: cvtokunaplanet, monkat cuko vcakat cvtokunaplane vcake hayat estomat senrakket o haks?

18 Momen, Estimvt o estomet altv es hoccfet opunayen omat, estomv tokos; momis estimvt o estomet wiyetv oh ocan es hoccfet opunayen omat, vhuerēs.

19 Hoporrenvkeko, momen turhecekvke toyatskat: wiyetvt, monkat altv mv wiyetv vcake hayat estomat senrakket o haks?

20 Monkv estimvt altvn es hoccfet opunayen omat, mvn momet nake oh ocakat omvlkvn es. hoccfet opunayet os.

21 Momen estimvt cuko vcakan es hoccfet opunayen omat, mvn momet mv ofv likateu es hoccfet opunayet os.

22 Momen estimvt hvlwen es hoccfet opunayen omat, Hesaketvmese em ohliketv vcakan momet mv ohlikateu es hoccfet opunayet os.

23 Cen holwakovkes, nakcokv-hayvlke momen Falvsevlke, mekusapv-vhayvlke toyatskat! kofockv, anese, kvme esyomat tis tekvpvke espalan feket, momet vhakv oce senhonhoyakat, fvccetv, merretv momet vkvsvmkvn wikatskvttet ok; heyv nanvken momecatskvnt os, vpvlvvn wikekot.

24 Evpayvlke turhecekvke, eckvposwuce en cullicet, momis rvcce-kuphe nokmēlatskat.

25 Cen holwakovkes, nakcokv-hayvlke momen Falvsevlke, mekusapv-vhayvlke toyatskat? sesketv momet pvlvknv onvpvn hvsvthvken hayatskekv; momis ofv svpenkvleckv momet svheremahetv es fvcfakes.

26 Turheceko Falvsev toyetskat, sesketv, momet pvlvknv ofv taten hvsvtecvs, onvpvu hvsvthvke taren.

27 Cen holwakvkes, nakcokv hayvlke momen Falvsevlke, mekusapv-vhayvlke toyatskat! sepylv hvthievkvte, onypv en heckv mehenwvn herakuset omis, ofv este pvsvtke e fune, momen hvsvtkeko vtekat es fvcfvke omatskekv.

28 Matvpomusen centakeu onypv fvcce omēt este em e heckuccatskes; momis ofv mekusvpykv vhake momen naorketv es fvcket omatskes.

29 Cen holwakvkes, nakcokv-hayvlke momen Falvsevlke, mekusapv-vhayvlke toyatskat! owalvlke en sepylv mvhericet, momet facevlke en herickv en nehicecet,

30 Momet, Pu'rkvlke en nettv take omof fulleyvten omat, owalvlke e catv *pulatat* vpyvkēkvnt os, makatskekv.

31 Monk v owalvlke pvsvtakvte 'eppucetake toyatskat centake a e en kerrvlke toyatskes.

32 Monk ce'rkvlke es em vkerkv fvceevkes.

33 Cetto, eketnv *celto* honvpse toyatskat, estomēt este-merk v hute ohfvceevkv emvnttatske taye haks?

34 Monk, hecvkes, owalvken, este hoporrenvken nakcokv-hayvken esyomen ec ohtotvkis; momen *vpulwvn* vtvtayct, pvsvtatskvres, momet *vpulwvn* cen senckake take ofvn tepket, assecet tvlofv etohtvlhuecatskvres.

35 Este facevlke e catv yvmv ekvnn oh pvlatkvte, Epol faev e catvn Sekelivs, Pelekivs e'ppuce cuko-vcakat altv em etenrvvv elecatskvte e catvn vteket, omvlkvtt ec oh oevkvren.

36 Mehenwvn ce kievkis, Heyv nanvke omvlkvtt heyv honvpssen oh vlvkvres.

37 Celuslvme, Celuslvme, owalvlke pvsatetskat, momet niv ec ohtothoyat cvto es nafketskat, etewole estomusen,

tottolose e'chustakuce tvrpu elecvteloyat etvpomen
cen hopuetake vteloymkve tayvtes, momen cemet ko-
matskekvnks!

38 Hecvkes, cen cuko tvnken cem wihokvkes.

39 Ce kievkikv, Hvtvm cv hecatskeko munket, Pucase
hocefkv ofv vlakat vkvsmket os, makatskvres, *Cesvs*
kivtes.

SETENTVCKE XXIV.

MOMEN CESVS osset, cuko-vcakat enkvpakvtes; momen
en kerrepvlket cuko-vcakat etohtvrkan hecivranet en
yicvtes.

2 Momen Cesvs, Heyv nanvke omvlkv hecatskeko
haks? mehenwvn ce kievkis, Yvmv cvto etohliket
hvmkis alvtkeko wihokekares.

3 Momen ekvnhlwo Olefvn oh likof, ehkusen en
kerrepvlket en yicvtes, Pnm onvyvs, estofvn heyv nake
momvkv haks? momen cem vlvketv, momen ekvnv em
eyuksvu naket eskerkv tar haks? makaket.

4 Momen Cesvs em vyoposket, Vketecvkes, estimvt ce
hosicvkekaren, kivtes.

5 Sulket, Kfst toyis, makaket, cv hocefkv ofvn yicvra-
net ok, momet sulken ehosvkuecvres.

6 Momen horre, horre ohouvkvu pohatskvres; vketecv-
kes, ce naorvkekaren; *heyv nanvke* omvlkv momvranet
omekv, momis yuksv hvtē tēs.

7 Tvlwvt tvlwvn vnrvpet, momen tvlofv tvlofv vnrv-
pet vkvwvpkvret ok; momen elaukot, enokketv yekevke
mahat momet ekvnv nekeyvt estomis ocvkvres.

8 Heyv nanvke omvlkv e feke nokketv vliceat
omakes.

9 Momof *cen* nokkihocvren ce wiykvres, momet co
pvsvtkvres; momen tlvwv omvlkv cen homecvkvres,
cv hocefkv vrahkv.

10 Momen momof sulket elentappkvres; momet ete wiyaket, ete'n homecvkvres.

11 Momen owalv laksvlke sulket akvwapket, sulken ehosicvkvres.

12 Momen holwvyeckvt tetayat omecicen sulket vno-keckv en kvsvppe hakvres.

13 Momis estimvt emunket em eyuksicen omat, matv-wvt hesakvres.

14 Momen heyv ohmekketv em opunvkv-hervn tvl-wvlke omvlkv es en kerkvn ekvnv omvlkvn es er-kenvkhoyvres; momen momof yuksvt vlvkvres.

15 Monkv enhomeckv tvnecicvranat Tanvle owalv opunvyecvte *cuko*-vcakat ofvn hueren hecatskof; (estimvt ohonayat kerrekvs;)

16 Cutev vpokat ekvnhvlhawan oh pefatkekvs :

17 Estimvt cuko onvpv oh likat en cuko ofv nake ocat cawvret ahvtvpikates :

18 Monkat cvpofv arat accusvke cawvret afulikates.

19 Momen mv nettv take omof nvrkesakat, momen coyicakat en holwakes!

20 Momis cem pefatketv take rvfon, monkat fekvpkv nettv tateu omekaren mekusvpykes :

21 Momof estemerkv rakket ocvret okv, mv ome ekvnv vlicevte vteke hiyomat vlakat ocvte sekot, momekos, momet estofvn ocekares.

22 Momen heyv nettvt koconcokekaren omat, ena-vpeswv hvmkis hesakekvnt omes; momis enhopokvte vrahkvn heyv nettv koconcokvres.

23 Momof, Heyvn, monkat vsvn Klist *likes*, estimvt ce kievken omat, vkvsahmatskvs.

24 Klist laksvlke momen owalv laksvlke vkvwapkvkvret okv, momet nake eskerkv rakrvken, momet nake estoma-

hake heckuecvkvres; momat, mome tayan omat, enhopokat mahusat tis ehosvkuecvres.

25 Hecvkes, homvn cem onayvkis.

26 Monk, Hecvkes, vnrwvn likes; ce kicaken omat, vpehyatskvs; Hecvkes, nvthofv ehkakan likes; *ce kicaken omat*, vkvsabmatskvs.

27 Este E'chuswv em vlvketv vtoyehtte hvsossv fvcev a vtoyehattet hvsvklatkv fvcev er a hvyvyicat omē taret ok.

28 Estvmvt o estomen nake elat ocen omat, mvn lvmhe vtelokvret okv.

29 Heyv nettv take estemerkv hoyanan vpaken hvset yomucken, hvresse hvyayvkekares, momen kococumpvu hvlwan a pvlatkan, hvlwe en yekcetv take nekehoyvres.

30 Momen momof, hvlwe mimvn este E'chuswv es en kerkv heckvres; momen momof ekvkv este em vliketv omvlkv wahokvres; momen este E'chuswv yekcetv momet vkvsvmkv rakke vpvken hvlwe em aholoce ofvn vlaken hecvkvres.

31 Momet em encelvlken pofketv en hake rakken es vtotvres, momen enake enhopokvte hotvle ostat aenkvpvken, hvlwe yuksv hvmtat yuksv hvmtan rore aenkvpvken vteloymkvres.

32 Tokvs ke-rakko esvhopakvn en kerrvkes; e lvce hvte lowvcket ot esse sossicof, meske vwolicen kerratskes:

33 Monk matvpomen cemet heyv nanvke omvlkv hecatskof, vwolicet, vhauken vlaken kerrvkes.

34 Mehenwvn ce kicvkis, Heyv honvpse hoyvneko munken, heyv nanvke omvlkv esfvcke tvlvres.

35 Hvlwe ymv ekvkv esyomat sumkvres, momis vn opunvkv sumikekos.

36 Momis mv nettv, hvse-vkerkv tepakat estimvt kerrekos, hvlwe encelvlke tisem *kerrukekos*; momis Cv'rke tvlket *kerres*.

37 Momen Nov en nettv tate omēn, este E'chuswv em vlvketvu matvpomvres.

38 Uelauke chomv nettv omof hompaket, eskaket, etepvyaket, etepvyepuce emunken mv nettv Nov perrocuko ceyat orvtes:

39 Momet kerrvkeko munken uelauke vlakvtes, momet omvlkvn cahwet, eshoyvntet omekv; mv omēt este E'chuswv em vlvketv tares.

40 Momof hokkolet cvpofvn welaken, hvmken eset, hvmkan wihokvres:

41 Hoktvke hokkolet'semfulotkvn em fulotaket *kakvres*; hvmken eset, hvmkan wihokvres.

42 Monk vketecvkes, ce Pacase hvse-vkerkv estoman vlakat kerratskekokv.

43 Momis heyvn kerrvkes, cuko-pucase hvse-vkerkv estoman horkopv vlvkvrnat kerrvten omat, vketecet, en cuko hopvkvre etektvnecekvnt omes.

44 Monk cemeu ce metetakvkekvs; hvse-vkerkv mohmes komatskekofvn este E'chuswv vlaket omekv.

45 Monk estimvt vtotkv hoporrene, heromat te, mv em oketv orof hompetv emvren e pucaset en cuko ohfvnke hayvte?

46 Mv vtotkv, e pucase rvlakof, momēn vfasten eshecen omat, en heres.

47 Mehenwvn ce kicvkis, Enake omvlkv ohfvnken hayvres.

48 Momis mv vtotkv holwakat, Cv pucase em vlvketvn acewices, e feke ofvn maken omat;

49 Momet em ctokhvlketv vtotkvlken nafket, hacvlken vpaket hompet momet esketvn vliceceen omat;

50 Mv vtotkv e pucase nettv en uene hecekot, momet hvse vkerkv kerrekofvn vlvkvres,

51 Momet etetahcet, en liketv mekusapv-vhayvlke vpvken em mellvres; mvn hvkihketv, momen euute setetekketv ocvres.

SETENTVCKE XXV.

MOMOF hvlwe em ohmekketv fvcenvlke pale, mv kulke escahwe hokte epayvranat vnrpvvranc vpeyvt svhopahoyvres.

2 Momen cahkepet hoporrenvket omen, cahkepet hoporrenvkekates.

3 Mv hoporrenvkekat kulke cahwet, nehen ehopakvkekates.

4 Momis hoporrenakat vcvnkvn nehen kulke svpvken escvuwakvtes.

5 Hokte epayvranat acewicof, omvlkv nocicet nocicepvtes.

6 Momen nere nvrkvvpv omof huehketvt hakvtes, Hevkes, hokte epayvranat vlakes; esosset vnrpvvkes.

7 Momof heyv fvcenvlke omvlkv asvpvkilet, kulke emvhericakvtes.

8 Momen hoporrenvkekat hoporrenakan, Nehen pun kvpicvkes, kulke pum asiekv, kicakvtes.

9 Momis hoporrenakat em vyoposkaket, Centake esyomeyat pum oreko wites; momis mv wiyakan oh vpeyet e en nesevkes, kicakvtes.

10 Momen nesvranet vpeyof, hokte epayvranat vlakvtes; momen emetetakakat vpaket etepvyetvn vcvkvpeyvtes: momen vhauke vkhothvtes.

11 Enyupvn fvcenvlke vpvlvvt yicvtes, Pucasē, Pucasē, pun hvweevs, makaket.

12 Momis em vyoposket, Mehenwvn ce kicvkis, ce kerrvkvkos, kicvtes.

13 Monkv vketecvkes, hvsc-vkerkv ot, nettv tateu esto-
man este E'chuswv vlakat kerratskekokv.

14 Hvlwe *em ohmekketv* este ekvnv hopvye aye em
vtotkvke enhohike enake em wkvte omekv.

15 Momet hvmken talentv cahkepen, momet hvmken
hokkolen, momet hvmken hvmken emvtes; este vtekat
en yekce vrahrkvv vevkayen: momet lvpken ayepvtes.

16 Momof mv talentv cahkepe cawvte ayet 'res neset,
talentv etv cahkepen hayvtes.

17 Momen matvpomen mv talentv hokkole *cawvte*, mvu
talentv etv hokkolen heckuecvtes.

18 Momis mv hvmke ōsvte ayet, ekvnvn korvtes, mo-
met e pucase en cvtokunawvn ehvtes.

19 Eryupv hofunof, mv vtotkvke e pucase vlāket,
ctemfaccvtes.

20 Momen mv talentv cahkepe cawvte vlaket, talentv
etv cahkepen svlakvtes, Pucasē, talentv cahkepen a'mets-
kemvts; hecvv, mv sen hoyanat talentv cahkepen
hēckuecis, maket.

21 Heres, vtotkv here, herometskat; nanvke nvco-
men oh herōmetskes; nanvke sulke ohfvnken ce ha-
yares; ce pucase em afvcketv ofvn ceyvs; e pucaset
kievtes.

22 Momen mv talentv hokkole cawvte vlaket, Pucasē,
talentv hokkolen vm wiketskemvts, hecvv, talentv etv
hokkolen hēckuecis, kievtes.

23 Heres, vtotkv here, herometskat; nanvke nvco-
men oh herōmetskes, nanvke sulke ohfvnken ce ha-
yares; ce pucase em afvcketv ofvn ceyvs, e pucaset
kievtes.

24 Momof mv talentv hvmke esvte vlaket, Pucasē,
hunvnwv merretv ocekot, fokayetskekatet mamet, vwahe-
cetskekatet vtelojetskat kerrimvts:

25 Momen cv penkalemvts, momet ayit, talentv cenake ekvuv ofv ehit omimvts: hecvv, cenaken ocetskes, kievtes.

26 E pucaset em vyoposket, Vtotkv holwvyeco, enhor retskat; estvn fokayvkat mamit, vwahecvkat vteloyin kerretskemvts;

27 Monkuv vn cvtokunawv esyoposkviken em wikkvratnetskvtes, momen vlakvyof, cvnake ohhontv ocen cawvyvnt os, kievtes.

28 Monkuv talentv em esvks, momet talentv pale ocan emvkes.

29 Mv ocat vtekat emhoyen, tayen ocvret okv; momis ocekat mv ocat tis en cawhoyvret okv.

30 Momen vtotkv lopicekat yomuckofvn vwikvks; mvn hvkihketv, enute setetekketvu ocvres.

31 Este E'chusw encelvlke vcacakan vpaket en rakke ofvn vlakof, momofvn en rakke ohliketv vcakan oh likvres.

32 Momen ehomvn tvlwvvlke omvkvvt vtelokvres; momen yvpelikv vheciev yvpelikv cowatv etekvpicate omēn etekvpicyres;

33 Momet yvpelikvn em vkvpervn vpoyet, momis cowatv em vkvskvvnv *vpoyvres*.

34 Momof Mekkot em vkvperv vpokan, Vwvkes, Cv'rke ec oh merrvte toyatškat, ohmekketv ekvuv vlicece vteke cem etetakuehocvten epucavkes;

35 Cv 'lvwet on, hompetvn a'met; cv 'wvnhket on, esketvn a'met; momet este kerkekot omin, cv yvpayet;

36 Vccvkon, vc vcecet; cv nokket on, ye cv hecet; momet cuko-yekcv 'pikvyof, vn yicatskvnekev, kievres.

37 Momof faccvlket em vyoposkakket, Pucasō, éstofvn ce 'lvwe ce hecet, ce hompiceyvt haks? monkat ce 'wvnhke ce hecet, esketv cē'meyvt haks?

38 Estofvn este kerketskekon ce hecet, ce yvpayeyvt haks? monkat vccetskekon ece'cceceyvt haks?

39 Monkat estofvn ce nokket on, monkat cuko-yekcv 'piketsken ce hecēt cen yiceyvt haks? kicvkvres.

40 Momen Mekkot em vyoposket, Mehenwvn ce kicvkis, Heyv etecakkvyvte lopockus mahat hvmkvteken momecatskvitet, vnen omatskvtes, kicvkres.

41 Momof em vkvskvnnv vpokaten, Ohhomecke toyatskat, v'nkvpaket, totkv emeyuksv-seko Setvne em encelvlke esyomat em etefakuehocvten esceyvkes:

42 Cv 'lvwet on, hompetvn v'mekot; cv 'wvnhket on, esketvn v'mekot;

43 Este kerkekot omvyan cv yvpayekot; vccvkon vc vececeket; cv nokket on, cuko-yekcvn vpikvyan cv hecatskekvnnkekv, Mekkot kicvkres..

44 Momof mvu em vyoposkaket, Pucasē, estofvn ce 'lvwe, monkat ce 'wvnhke, monkat este kerketskekot, monkat vccetskekot, monkat ce nokket, monkat cuko-yekcv 'piketsken ce hecēt cem vnicēkvvt haks? kicvkvres.

45 Momof em vyoposket, Mehenwvn ce kicvkis, Heyv lopockus mahat hvmkvteken momecatskekatet, cv momecatskekates, kicvkres.

46 Momen heyvt estemerkv yuksv-sekon esceyen; momis faccvlke hesaketv yuksv-sekon *esceyvres*, kicvtes.

SETENTVCKE XXVI.

MOMEN mome ocvtcs, Cesva, heyv opunvkv omvlkvn poyof,

2 Nettv hokkole hoyanof, ohhoyvnnv taranat kerratskes, momen este E'chuswv tohweklepkn vtvrkvrannen wi-hoyvres, en kerrepvlken kicvtes.

3 Momof plect enhomvshotat, momen nakcokv-hayvlke, Muskokee N. T. 6

momen este em vculvke esyomet plest enhomahtv hvlwat, Kiefvs kicetv, en cukon nvkaftvtes.

4 Momet Cesvs einvkerre chset, elecvkvret ctempuna-hoyvtes.

5 Momis, Hompetv-rakko omof tokon, este tekyvm-ketvt oceakaren, makakvtes.

6 Momen Cesvs Pervne *tufofv*, Simv lepv en cukon likof,

7 Hocket alepastv nakvcvnkuce neha fvmecv vcake mahe *vcvnken* svlakvtes, momet, *hompet* likof, c'kvn em oh kalvtes.

8 Momis en kerrepvlket hecakof, cvpvkhokvtes; Estomaten heyv yvmahke haks?

9 Heyv neha fvmecv enrahkv sulken wiyiyet, estemerrakan emhoye tayvtetok, makaket.

10 Cesvs kerrof, Estomen hokte naoricatske haks? vtotketv heren vc oh wikekv:

11 Estemerrakat ece 'pakvke ocatske munkvt omen, momis vntat ocatske munkv tokot omekv.

12 Heyv neha fvmecv cv'na oh kalat es cv herihocvranan momet omekv.

13 Mchenwvn ce kicvkis, Yvmv ekvuv hvmkvn estvmvt o estomen heyv opunkv-herv eserkenvkhoyat vtekat, heyv hokte heyv momecvte esvkerrickvn onahoyvres, kicvtes.

14 Momof pale-hokkolohkakak hvmket, Cntvse Eskalev kicetvt, plest enhomvvhhotan oh ayvtes,

15 Momet, Naken v'matskv haks? momen cen huericvkares, kicvtes. Momen cvtokunawuce pale-tutconen *em fekvranet* etemfvccakvtes.

16 Momen mvn vteken wiyetv ctektvnke hopoyvtes.

17 Momen tvklike-tukseko *hompetv-rakko nettv* enhvteceskv omof en kerrepvlket Cesvs en yicvtes, Estv-

mvn ohhoyvkv hompetskvre cem etetakueceyvre ko-
metske haks? kicaket.

18 Momen kicvtes, Tvlofvn este hvmken em vpeyet,
Mvhayvt, Vm oketv vlakes, vn kerrepvlket ve vpaken ce
huten ohhoyvkvvn vfvstvrans, makes, kicvkes.

19 Momen on kerrepvlke Cesvs kicaten momakvtes;
momet ohhoyvkv etetakuecakovtes.

20 Momen yvfke orof, pale-hokkolohkakan vpaket
likvtes.

21 Momen hompakof, Mehenwvn ce kicvkis, hvmkats-
kat cv wiyvres, kicvtes.

22 Momen tayen e feke en nokhokvtes, momet omvlkv, t,
Pucasē, vnet o haks? maketvn vliceake vlkvtes.

23 Momen em vyoposket, Mv ve vpake e'nke pvlkvvn
vpikak, matvwvt cv wiyvres.

24 Este E'chuswv oh onaye cohoyvte omēn ayvrant
omes: momis en holwakes, mv este wiye huerat! mv
estet heckekaten omat, en hervnt os; makvtes.

25 Momof Cutvse, mv wiyat em vyoposket, Vne te,
Mvhaya? makvtes. Mahketskcs, kicvtes.

26 Momen hompakof, Cesvs tvkliken ehset, *E'rken*
vkvsamet, kvkayvtes, momet en korrepvlken emet,
Esct, hompvkes; heyvt cv'na tes, kicvtes.

27 Momet sesketvu sehset, *E'rken* vkvsamet, e'ma-
kvtes, Omvlkv eskvkes;

28 Heyvt cv catv setemfvccetv mucvset, holwvyeckv
'sen kvpvketvn sulken em pvlakat omekv.

29 Momis ce kicvkis, Mucv ayat heyv pvrko en lokce
ce'tem eskvkvko munken, mv nettv Cv'rke eme tvlofv oh
mucvse ce'tem eskvkvyof tvkvres, kicvtes.

30 Momen yvhiketvn yvhikahkof, esosset, ekvnhlwe
Olefv kicetvn vpeyvtes.

31 Momof, Omvlkatskatet vne ve vrahkvvn heyv nere

ce'lentaphoyvkvres: Yvpefikv-vhecicv nvfkares, momen yvpefikv vtelokvte vwahvres, *maket* coket omekv.

32 Momis akvwvpikvye rohyupv ce homv taken Kalvlen vyares, Cesvs kicvtes.

33 Petvt em vyoposket, Omvlkv ece 'rahkvn elentapvkhoye estomis, estofvn cv 'lentapiyekos, kicvtes.

34 Mehenwvn ce kicis, Heyv nere, tottolose en hunvnwv hakeko munken, vc ohfvccv ebelakseccetse svtutcenvres, Cesvs kicvtes.

35 Petvt okat, Ece 'pakit cv 'lvrane estomis, ec ohfvccv chelaksehcvcos, kicvtes. Matvpomen en kerrepvlke omvlkv makakvtes.

36 Momof Cesvs vpaket Kersemene kicetvn rorvtes, momet en kerrepvlken, Heyvn vpokvkes, vsvn ayit mekusapvyof, kicakvtes.

37 Momet Petvn, Sepete e'ppucetake hokkolan esyomen esayvtes; momen vliceet, efeke nokkuset, honne mahvtes.

38 Momof, Vn puyvfekvt tayen nokkes, elkv tis oren: heyvmvn fekhonnvkes, momet vc vpaket vketecvkes, kicakvtes.

39 Momet res hopvyusen ayet, e turofvn oh ltiket, mekusapvtes, Cv'rke toyetskat, mome tayen omat, heyv sesketv v'nkvpvkekvs; mome estomis vne komvyate tokot, ceme *kometskatet*, maket.

40 Momet en kerrepvlken em vlakvtes, momet nocicen eshecet, Hvse-vkerkv hvinkusis vc vpaket vketecatskeko tayisa? Petvn kicvtes.

41 Vketecet mekusvpvks, nake ce naorkepnece taye eskerretv esceyatskekaret; mehenwvn puyvfekv vkvsamus, momis enavpeswvt yekcekos.

42 Hvtvm esvhokkolvn ayet, mekusapvtes, Cv'rke toyetskat, heyv sesketv es eskvko v'nkvpvkeko tayen omat, ceme *kometskatet* momekvs, maket.

43 Momen vlaket, hvtvm nocicen eshecvtes; e turwvt honhoyet omekv.

44 Momet enkvpaket, hvtvm ahyet, esvtutcenvn mekusapvtes, opunvkv matvwvn maket.

45 Momof en kerrepvlken em vlaket, Mucv nocicet, fekvppepvkes; hecvkes, hvse-vkerkv vwolices, momen este E'chuswv naorkvlke enke ofvn wihoyes, kicvtes.

46 Asvpvklvkes, vpeyvkešes; hecvkes, mv cv wiyat vwolices.

47 Momen opunaye munkof, hecvš, Cutvse, pale-hokkolohkakak hvmket vlakvtes, momen este sulke mahet eslafkv-cvpko eto-warke tis cawvket, plest en homvvhottv momen este em vculvke atotet, *yicvtes*.

48 Momen mv wiyvte eskerkvñ e'makvtes, Estoman vfvnkvyat, mvt mv tares; yekcen hvlvtvkes, kicet.

49 Momen moman vpaken Cesvs em vlakvtes, momet, Heres, Lapi; kicet, afvñkvtes.

50 Momen Cesvs, *Vñ* hessē, estomen vlahketska? kicvtes. Momof yicet, Cesvs hvlvtaket, esakvtes.

51 Momen hecvš, Cesvs vpakvte hvmket, e'nken rvto-secet, em eslafkv-cvpkon a ēšytes, momet plest enhomahtv hvlwat em vtotkvñ casket, e hvckon en tacvtes.

52 Momof, Cem eslafkv-cvpko e hutē vpikvš; eslafkv-cvpko cvwakat omvkvñt eslafkv cvpkon es psvtkvret okv.

53 Hiyomat Gv'rke em 'pohin, lvpkusen encelvlke sulsoke pale-hokkolohkake hoyanen a vñ 'tote taves, kometskeko haks?

54 Momis estomēt Cokv, Hiyomēt omvranēs, makat esohfvekvkvñ haks? Cesvs kičvtes.

55 Mv hvse-vkerkv ofvn Cesvs este sulkan kicvtes, Este horkopvñ vnrape omēt, eslafkv-cvpko eto-warke tis cawet, cv 'svranet yicatske haks? Nettv omvkvñ cuko-

vcakat ofv ece 'pakvkit mvhayit likvyat, cv'satske-kvnkes.

56 Momis Cokv owalvlke coyvte esohfvckvkvren heyv omvlkv't momet os. Momof en kerrepvlke omvlkv't wikkahket, pefatkvtes.

57 Momen mv Cesvs esakat hvladet, Kiefvs plest enhomahtv hvlwan 'soh vpeyvtes, mvn nakcokv-hayvlke momen vcuvlke nvkaftan.

58 Momis Petvt vhopvyen vcvkaret, plest enhomahtv hvlwat en cuko hervn eroret, eceyvtes, momet vtotkvken vpaket likvtes, yuksvn hecvranet.

59 Momen plest enhomvhhotvt, vcuvlke momen nvkaf-tvlke omvlkv't akerkueckv fvccekon Cesvs vnrvpen hopo-yakvtes, elecgvkret.

60 Momis eshecvkekates; momes, akerrvlke laksvke sulket yicet omis, hvmkis eshecvkekates. Espoke akerrvlke laksvke hokkolet vlahoket,

61 Heyv *hunvnwvt*, Hesaketvmese en cuko-vcakat lekah-fit, nettv tutcenofvn hayvye taves, makvnkes, makakvtes.

62 Momen plest enhomahtv hvlwat ahuyiret, Naken vyoposketskeko? Heyv ce'nrape akerkuecat naket o haks? kicvtes.

63 Momis Cesvs opunvyekates. Momen plest enhomahtv hvlwat vyoposket, Hesaketvmese wenake likat vcvkvyen es ce hvlalit, mv Klist, Hesaketvmese E'ppuce toyetsken omat pum onvyetskvren, ce kicis, kicvtes.

64 Mahketskes; mome estomis ce kicvkis, Heyv erto-prv este E'chuswv yekcetv em vkvpervn liket, hvlwe aholocen vpaket vlaken hecatskvres, Cesvs kicvtes.

65 Momof plest enhomahtv hvlwat em accvken selah-lecvtes, *momet*, *Hesaketvmese* tvklecet opunaves, ohvtvlat akerrvlke pu yace haks? Hecvkes, mucv *Hesaketvmese* tvklecat pohhatskes.

66 Estomēn vkerriatske haks? makvtes. Em vyoposkaket, Ele taye oren em mvttes, makakvtes.

67 Momof e turofvn ein vtofkaket, nvfkakvtes; momen vpvlvvt enke-tvpeksen es tepkakvtes,

68 Klist toyetskat, ep oh owalvs, Ce tepikat estimvt o haks? kicet.

69 Momen Petv cuko-herv ofv fettvn likvtes; momen hokte mvnnettē em vlahket, Cemeu Cesva Kalvvlke vpaketskvnes, kicvtes.

70 Momis omvlkv ehomvn ehelakseceť, Naken maketskat kerrvkos, kicvtes.

71 Momet sohvpettvn oh osiyof, *hokte mvnette* etvt hecvtes, momet mv fullan, Heyv *hunvnwvu* Cesvs Nasvvlke vpakvnes, kicvtes.

72 Momen hvttm, *Hesaketvmesen* es hocefet, Mv hunvnwv kerrvkos, maket, ehelakseceť.

73 Momen hofunusof etempe svpakvttē yicet, Mehenwusan mv *hvmkat* toyetskes; cem punkvť ec oh kerkuecekv, Petvn kicakvtes.

74 Momof vliceceť, *Hesaketvmese* es hocefet, tvhikvtes, Mv hunvnwv kerrvkos, *maket*. Momen moman vpaken tottolose en hunvnwv hkvtes.

75 Momen Pettv Cesvs em punkvť, Tottolose en hunvnwv hakeko munken, -vc ohfvccv ehelakseceťske svtutcenvres, kicvte, vkerrievtes. Momet osiyet, tetayen hvkihkvtes.

SETENTVCKE XXVII.

HVVVTIKOF, pleť enhomvvhōtat momen este em vcvvlke omvlkvť, Cesvs elecvtret vnrvtet etemopunvyecekvtes.

2 Momet wvnayahkof, hvlvtaket, evpayv Pantva Pilvtē 'sem vpeyet, em wikakvtes.

3 Momof Cutvso, inv wiyvte, *elehocvranen* ohfvccen hecof, om vkerrickv eticvtes, momet hvvm cvtokunawuce pale-tutcenat plest enhomvshotv momen vculvken 'res em vlakvtes;

4 Mv em mvttekat catv wiyvyat naorkit omis, maket. Momen, Mvt pum *estomet o* haks? cemet hecepv, kicakvtes.

5 Momen cvtokunawuce cuko-vcakat ofvn tvk pvlahtet enkvpakvtes, momet ahyet e vtarvtes.

6 Momen plest en homvshotat cvtokunawuce cawvtes, momet, Cvtokunawv hute vtehetv fvecekos, catv enrahkvt oimekv, makakvtes.

7 Momen temopunvyecakvtes, momet vrkvshayv emc cvpofvn es nesakvtes, tvleporvlke hericetvn.

8 Monkv mv cvpofv, Catv cvpofvn, kihocvtet on heyv nettv oret omes.

9 Momof Cvlemiv owalv opunayvte sohfvckvtes, Momen cvtokunawuce pale-tutcenat cawvtes, mv enrahkv hakaten, Eslevl e'ppucetake enrvehcvte;

10 Momet vrkvshayv emc cvpofvn es nesvtes, Cehovv cv mellvte omen, makat.

11 Momen Cesvt evpayv ehomvn huerev, evpayvt em 'pohvtes, Cemet Cusvlke em mekko toyetske haks? kicet. Momen, Maketskes, Gesvs kicvtes.

12 Momen plest enhomvshotv momen vculvket vnrvpakof, naken vyoposkekates.

13 Momof, Nanvke nvcomen ec oh kerkuecakat pohetskeko haks? Pilvtet kicvtes.

14 Momen opunkv hvmkis em vyoposkekates; mv moman evpayv tetayen em estomahvtes.

15 Momen *ohhoyvkv* hompetv-rakko omof evpayv cuko-yekcv vtehkvlke hvmkem este em enrecopet omvtes, estimvn komakat.

16 Momof cuko-yekev vpikv kerkusen licakvtes, Pvlapvse hocefken.

17 Monkv nvkaftof, Pilvtet, Estimvn cem enrecopvkaren komatske haks? Pvlapvsen? momekat Cesvs, mv Klist kihocaten? kievtes.

18 Enhomeckvt omeccicen em wikaket omen kerrekv.

19 Ohfvececkv ohliketvn oh likof, Mv hunvnwv fvccat estomecetv ohcetskvs, mv omeccicen mucv-nettv vpueckv ofvn nanvke sulket cv 'stemerricekv, maket, e 'hiwvt ohtotvtes.

20 Momis plect cnhomvvhhotv momen vculvket, Cesvs sumecicet, Pvlapvsen vpolivkvren este sulkan vkvsvmepuecakvtes.

21 Evpayv vyoposket. Mv hokkolat estoman cem enrecopvkaren komatske haks? kievtes: Pvlapvse, makakvtes.

22 Monk, Cesvs, mv Klist kihocat, estomecar haks? Pilvtet makvtes. Etohweklepkvn svrahkekvs, omvlkv makakvtes.

23 Momen, Estomēn? holwvko estomen momece haks? evpayvt makvtes. Momis, Etohweklepkvn svrahkekvs, maket svheremahen huehkakvtes.

24 Pilvte, naken estomeko tayet, momis yiyetv mimvt haket omen hecof, Heyv este fvccat e catv es vn mvttekos; cent momvket omvres, maket, uewvn cahwet, este sulkat e homvn e'nken okkosvtes.

25 Momof este omvlkv vyoposkaket, E catv pumen ep oh ocekvs, pun hopuetake haken, makakvtes.

26 Momof Pvlapvsen em enrecopakvtes; momet Cesvs tepikof, etohweklepkvn svrahkvren wikvtes.

27 Momof evpayv en suletawvlke cuko tektvnke tvle men Cesva esceyakovtes, momet *suletawvlke* etohkvle hvvkat omvlkv em oh vteloyakovtes.

28 Momen ena tvlecahket, kapv cahtusen vceccakvtes.

29 Momen etofvske kvpotokvn hotanahkof, e'kvn em ohlicaket, kohvn e'nkvpervn em 'pikakvtes; momet e homvn e torkowvn kunhicaket, nakhayvkekates, Cusvlke em Mekko toyetskate! kicaket.

30 Momet ohtofkaketa, mv kohvn esahket, e'kvn 'sen nvfkakvtes.

31 Momen nakhayvkekata renyupvn, kapv en cvwakvtes, momet em accvken vcehcet, etohweklepkvn svrahvranet svpeyvtes.

32 Momet esossof, Silenvlke hunvnwv, Simvn hoccfken eshecakvtes; mvn etohweklepkv en karonvren ohyekciakvtes.

33 Momet Kalkorv kicetvn, mv estekvfune likat maketvtes, mvn yihcof,

34 Uetukse kvlakcowv etohkviken esketv emakvtes; momen lahsof, eskeko tayvtes.

35 Momen etohweklepkv svrvhakvtes, momet em accvke, estimvt omvre eskerraket, tekvpicakvtes, momat, Vm accvke etekvpicet, vn kapv estit omvre eskerrakvnes, owalv makvtet solhvcvren.

36 Momen mvn vpoket, vketecakvtes:

37 Momen e'kv onvpvn esvnrvpkv hoccen svlicakvtes, HEYVT CESVS CUSVLKE EM MEKKO TES, *maken*.

38 Momof horkopvlke hokkolet vpaket etohweklepkvn svrahvakvtes; hvnket kvvpervn *svrahken*, hvnkat kvsvknvn *svrahken*.

39 Momen hoyvnecat nakhayvkekates, ekvn norotticaket,

40 Momet, Cemet cuko-vcakat vhopahnet, nettv tuteenuse hayetskat, e hesayecvs. Hesaketvmese E'ppuce toyetsken omat, etohweklepkvn a hvtpkvsv, kicaket.

41 Matvpomen plest enhomvhhotv, momen nakcokvhayvlke, vculvkeu nakhayvkekot,

42 Etv hesahuecvnkes; emetvwv e hesayeceko taves. Eslevl em Mekkot on omat, hiyomen etohweklepkvn a hvtvpkekvs, momen oh vkvsvmeyvres.

43 Hesaketvmesen vfekrakkvnkes; e yacen omat, hiyomen esepekvs: Hesaketvmese E'ppuce toyis, makvn-kekv, makakvtes.

44 Horkopvlke mv vpake etohweklepkv svrahkakaten matvpomen nakhayvkekates.

45 Momen hvse-vkerkv esepakan vteket yomucke ekvnv omvlkvv ohranen hvse-vkerkv esostvpakat orvtes.

46 Momen hvse-vkerkv esostvpakat mahe orof, Cesvs opunvkv yekcen es huehket, Eli, Eli, lama sepakteni? makvtes, mv, Vn Hesaketvmesc, Vn Hesaketvmese, esto-man cv wihketske haks? maketvt omes.

47 *Momen* etempe svpaklat pohakof, Heyv *este* Elivsen enhuehkes, makakat sasvtes.

48 Momen moman vpaken mv hvmket letiket, nepvton uetuksen fvcecvtes, momet, kohvn 'sohlihcet, eskvren emvtes.

49 Vpvlwvt, Ocekvs, Elivs vlahket hesayecen omat hecvkēres, makakvtes.

50 Cesvs, hvtvm en hake yekcen es hohikof, em puyv-fekevn wkvtes.

51 Momen hecv, cuko-vcakat setentvckv onvpv elecv yeshvtapket etesetkvtes; momen ekvnv nekeyen, cvtou fvlahlvtes:

52 Momen sepvkvv hauhakvtes, momen Cesvs a en kvwvpketv ertopvrn, mekusapvlke nocicvte e'na sulket vkvwvpkaketa,

53 Sepvkv a sosset, tvlofv vcakan esceyet, sulken em e heckuecakvtes.

54 Momen sentulev, momen mv vpvkake Cesvs vketcakat, ekvnv nekeyen, momen heyv nanvke momakan

hecakof, tayen penkvlakvtes, Mehenwusen heyv Hesa-
ketvmese E'ppuce tat tis, makaket.

55 Momen hoktvke sulket mvn fullvtes, hopvyen a he-
caket, mv Kalvle awe, Cesvs vfvstake vevkvpeyvtes :

56 Mv vpvkakat, Mele Maktelv, Mele Cems Gose tepa-
kat e'cke momen Sepete en hopuctake e'cke esyomat
tates.

57 Yafke orof, Alemetvlke este enake-ocet, Gose hocef-
ket vlakvtes, mvu Cesvs en kerrepvt omet :

58 Mvt Pilvte oh ayet, Cesvs e'na em 'pohepvtes.
Momof Pilvtet ena emhoyvren, makvtes.

59 Momen Gose ena ehsof, hvnvwelv tvrke hvsvtken es
ayokkofvtes,

60 Momet en sepvkv mucvse cvlon a kovte ofvn
wvkecvtes; momet sepvkv em vhanke cvto rakken oh
pvlpihceet, ayepvtes.

61 Momen Mele Maktelv Mele hvmkat tepakat sepvkv
homusen kavvtes.

62 Momen etetakueckv nettv em pvkse omof, plest
enhomvvhhotv Falvsevlke esyomet Pilvten em etoh vte-
loket,

63 Pucasé, vkerricës mv ehosicv hesake munkof, Nettv
tutcenof hvtyv a kvwvpkares, makvnkes.

64 Monk v maketsken, sepvkv vcaken nettv tutcenat
orekvs, monkon omat neren en kerrepvlket yicet horkoh-
pét, Pvsatkan a en kvwapket os, esten kicake wites:
monkv ehoskv espoke hvteceskvn semuntvlo tares, ki-
cakvtes.

65 Vketecvlke ocatskes; vpehyet, estomusen mome-
catske tayat vcaken hayvkes, Pilvtet kicvtes.

66 Monk vpeyvtes, momet sepvkv vcaken hayakvtes,
cvto sohlokpiket, vketeckv hayet.

SETENTVCKE XXVIII.

FEKVPKV-NETTV hoyvvransusen nettvcakuce *nettv* enhvteceskv hvvytkvrane oh ayof, Mele Maktelv Mele hvmtakat tepakat sepvtkv hecvranet vlahokvtes.

2 Momen hecvs, ekvvv nekeyv rakket ocvtes : Pucase em encelvt hvlwen a hvtapkt, cvton vhauken em akueyihcet, oh likekv.

3 En heckv vtoychvtte omën, em accvke hetute en hvtkc omvtes.

4 Momen em penkvlakat vketecvlke fekëkakvtes, momet este psvtkc omake hakvtes.

5 Momen encelv vyoposket, Ce penkahlvkates, hoktvken kicvtes : Cesvs, tohweklepkv svrahohvken hopoyatskat kerrikv.

6 Yvmv sekos : kvwvpkepekv, inakvnke omët. Vthohyet, Pucase wakkvten hecvkes.

7 Momet lvpken vhohyet, psvtkat a en kvwvpkopat en kerrepvlken em onvyvkes hecvkes, ce homv taken Kalvlen ayes; mvn hecatskvres : hecvkes, cem onahyvkis.

8 Momen lvpken cvto-kofke penkvtkv, afvcketv rakken es enkvpvkakct, tokorkvtes, en kerrepvlken opunvkvn sem vthoyvranet.

9 Momen en kerrepvlke em onvyvranet vhoyof, hecvs, Cesvs vnrakpet, Ece 'fvckvkekvs, kicvtes. Momen vthohyet, elen en hvlvtaket, vrakkuccakvtes.

10 Momof, Ce penkahlvkates; vho yet, Kalvlen vpeyvks, kicet, etecakkvyvten em onvyvkes, momen mvn cv hecvkvres, Cesvs kicvtes.

11 Tokvs vhoyof, vketecvlke vpvlvvt tvlofvn yicet, plect enhomvhhotan nanvke momvte omvlkvn em onvyakvtes.

12 Momen veulvke vpaket nvkastet etempunahohyof, cvtokunawv sulken suletawviken emakvtes,

13 En kerrepvlket neren yiheet, pu nocicof ye horkopakvnks, makvkes;

14 Momen heyvn evpayvt pohen omat, en lopvkuecēt, ce hesahueceyvres, kicaket.

15 Monkv cvtokunawv cvwakvtes, momet emvhahoyat vevkvyen momakvtes: momen heyv inakety Cusvlket makvke mahen heyv nettv oret omes.

16 Momof en kerrepvlke pale-hvmkontvlakat Kalvlēn vpeyvtes, ekvnhvlwe Cesvs em mellvten.

17 Momen Cesvs hecakof, vrakkuecakvtes: momis en kerkvkekat sasvtes.

18 Momen Cesvs vlahket, em punvyakvtes, Yekcety omvlkvn ekvnv ofvt ot, hvlwe ofv tis v'mhoyes.

19 Monkv vpeyet, tvlww omvlkvn emvhayvkes, Erke, Eppuce, Puyvfekev Vcakat hocefkv ofvn paptiset;

20 Nakety o estomis ce kievkvvyte omvlkvn vkvstety emvhayet; momen hecvkes, estofis cce 'pakvkis, ekvnv yuksv vteken, Cesvs kievtes. Emén.

OPUNVKV-HERV

MAK COYVTE.

SETENTVCKE 1.

CESVS KLIST Hesaketvmese E'ppuce em opunvkv-herv em vliceckv;

2 Owalvlke coyakvte, Hecvs, vm punvkvsarv ce homvn vtotis, mv ce homvn cen nene etetakuecvranat;

3 Vnrwvn huehkat em opunvkvt, Pucase em vyetvn etetakuecvks, en nene lvpotlvken hahievks, *makat* vevkvyen.

4 Canet vnrwv ofvn paptiset, holwvyeckv enkvpa-kickvn vkerrickv etickv paptiskvn 'serkenakvtes.

5 Momen Cutev ekvnv *este* omvlkvt, Celuslme vpoke esyomat esosset oh vpeyet, omvlkvt en holwvyeckvn e ohonvyaken, Cotvne hvccen Canet vk paptisakvtes.

6 Momet Cane, rvce-kuphe essen accet, cusse sewvna-ketvn etetackvn 'sewvnvket omvtes; momet tvffo-noksv momen fo semvnole en cvmpen hompvtes;

7 Momet erkenaket, Vne 'svn yekce cv yupvn vlaket os, cunehkit, mv em estelepikv eswvnakv enrecopyye taye heretv orvkat.

8 Vne mehenwvn uewvn es ce paptisvkit ohmis: momis emet Puyvfeckv Vcakan es ce paptisvkvres, makvtes.

9 Momen mv nettv take omof mome ocvtes, Cesvs Nasvle, Kalvle ofv, vtet vlaken, Canet Cotvnen vk paptisvtes.

10 Momen moman vpakusen uewvn enkvpaket vceimkof, sutvt hauhken, Puyvfekevt pvcehowe omēt oh hvtapken hecvtes.

11 Momen opunkvv sutvn ahvtapkvtes, Cv'ppuce vnockeke, mv ofv ve vfackusat, toyetskes, *maket*.

12 Momen moman vpaken Puyvfekevt vurvwn vtoli-kvtes.

13 Momen Setvnet eskerren, vurvwn ofvn nettv pale osten mvn likvtes; momet punvttvn vpakvtes; momen oncelvlket vfvstakvtes.

14 Momen Cane cuko-yekcv vpihohke emohynpvn, Cesvs, Hesaketvmese em ohmekketv opunkvv-hervn erkenaket, Kalvlen vlakvtes,

15 Momet, Oketv esfvetket on, Hesaketvmese em ohmekketv vwolet os; oem vkerrickvn eticet, opunkvv-hervn vkvsvmvks, *maket*.

16 Momet Kalvle vkhvse afopken yvkapof, Sinv etecakkat Antolu tepakat hoyvn vkhvse vk wikaken becvtes, rvro-poyvlket omekv.

17 Momet, Vo vcvkvhoyatsken, este em vkwiylvike toyatskvren ce hayvkares, kicakvtes.

18 Momen moman vpaken en hoyv taken wihket, vcvkvhoyvtes.

19 Momen, ohvtvlvkusen ayof, Sepete e'ppuce Cems etecakkvte Cane tepakan hecvtes; mvu en hoyvn mvhericaket perrocukon vtehkēt omvtes.

20 Momen moman vpaken enhuehkvtes; momen e'rke Sepete perro-cuko ofvn vtotkvlike pvlhoyat vpvkaken wihket, vcvkvhoyvtes.

21 Momen Kvrvnovn esceykvtes; momen nettvcakon lvpken senekaken eceyet, esternvhayvtes.

22 Momen em mvhakv estomahes, komakvtes, cokvhayvlke omēkot, yekcetv oee omet emvhayakekv.

23 Momen este, puyvfekev hvsvtkekat vpiken, en senekake take ofvn likvtes; momet huchket,

24 Cesvs Nasvvlkē, *pu* wikvs; naken *pu* 'tenrvwv oce haks? *pu* sumhuecvranet vlahketske haks? esti toyetskat ce kerris, Hesaketvmese em Vcakat *toyetskes*, makvtes.

25 Momen Cesvs, Cvyvyahket, aossvs, maket, em vsehvtes.

26 Momen puyvfekev hvsvtkokat selahlecet, yekcicet hohikof, aossvtes.

27 Momen omvlkv em estomahakvtes, momet ete'm 'pohaket, Heyvt nake te? heyv mvhakv mucvse nake *te*? puyvfekev hvsvthvkekat tis, yekcetvn 'sem punayen, em apohicaket omekv, makakvtes.

28 Momen vyvkhvmkusen ohonkv ekvv Kalvle vfolotkan hvmeccivtes.

29 Momen senekaken asossahkof, Cems Cane tepakat vcvkhoyen, lvpkusen Simv Antolu tepakat en cukon eseevtes.

30 Momis Simv e 'hiwv e'eket hepetket wakkvtes; momen lvpken mv ohfvecvn em onayakvtes.

31 Momen vlahket, enken en hvlatet, akvwapvtes; mōmen moman vpakusen hepetketv em wihken, *est'* vfastvtes.

32 Momen yafkof, hvset vklvtiken, enokhokat omvlkv, momen puyvfekev holwvhoke vtehkak es en yicvtes.

33 Momen tvlofv *vpokat* omvlkv vhauke tempen vtelo-kvtes.

34 Momen enokketv cahmelike vlilakat sulken em wicecet, puyvfekev holwvhokat sulken sossicvtes; momet, kerrvket ok, mv puyvfekevlike opvnahoyvre em etekvnecekates.

35 Momet nere nvrkvpv hoyane, hvvatkvronkot emunken, alihket, osiyet, awvnen ayet, mvn mekusapvtes.

36 Momen Simv mv vpvkakat esyomat yupvn vcvkv-peyvtes.

37 Momet eshecahkof, Omvlkvť ce hopoyaket os, kicakvtes.

38 Momen, Tvlofv vwolakan esceyvkeres, mv ofvn erkenvkaret; mv esvrahkvn vlakvyvtet ok, kicakvtes.

39 Momet Kalvlen hvmeccet en senekake take ofvn erkenaket, puyvfekcv holwvhokan sossicvtes.

40 Momen lepvť em vlahket, em 'pohet vtokkekvtes, Kometsken omat, cv hvsvtcecetske taves, maket.

41 Momen Cesvs em merruset, enken rvtosecet celavtes, Komis; hvsvtkvs, kicet.

42 Momen kican vpakusen lepvse e'nvkpahken, hvsvtkvtes.

43 Momet yekcen em vschet, lvpken vyecicvtes;

44 Momet, E vketecet, estimvn *em* punahyetskvs; momis ahyet, plest em e heckuecvs, momet ce hvsvtkat vrahkvn nanvke emetv Mose makvte es en kerkueckvn sayvs, kicvtes.

45 Momis osiyet, vlichecet, taven kerkuecet ohonvkv hvmeccicvtes, momat Cesvs ohvtvlakan hecken tvlofv ceyeko tayvtes, momis lvpvtken vnrwv vlkan aren, estv-mv estomis a vwet en yicvtes.

SETENTVCKE 2.

MOMEN nettv *vnvcomet* yvfyaken, hvtvm Kvpvnevñ eceyvtes, momen cuko ofvn likvcukat pohkvtes.

2 Momen moman vpakusen sulket nvkaften, svhere-mahekv, ohvtvlakat evpaye tayat etektvnkekates, vhauke tempe tis; momen opunvkvn 'sem erkenvkakvtes.

3 Momen palse es enokke hvmeke, ostet sete'n kvwapen, es awet, 'sen yicvtes.

4 Momen *este* cekfat omecicen vwolicvkeko tayof, mv

likat *onvpu* cuko ohrvnkv *oh* vkueycakvtes; momet tvkohlicahkof, mv pvtakv palse es enokke oh wakkan es hvtvpecicakvtes.

5 Cesvs em vkvsvmkv taken hecot, palse es enokkan em *punayet*, *Cv'ppucē*; cen naorketv ce'nkvpvkakes, kicvtes.

6 Momis cokv-hayvlke vpvlwvt, e feke take ofvn vkerricet,

7 Estomaten heyv hunvnwv Hesaketvmese tvklecet opunaye haks? estimvt naorketv kvpakice taye haks, Hesaketvmese tvlkuset *mun* momecekon omat? *makakat* mvn vpokvtes.

8 Momen moman vpakusen eme ofv momēn vkerricken Cesvs em vkerrickv ofvn kerrof, em *punayet*, Estomaten heyv nanvken ce feke take ofvn vkerricatske haks?

9 Naorketv ce'nkvpvkakes; palse es enokkat kicetv, monkat, Ahuyiret, cem pvtakvn cahwet, ykvvpvs, kicetv tepakat, estvmit yekcekot ome haks? kicakvtes.

10 Momis este E'chuswvt yvmv ekvnvn naorketv kvpakickv yekcetv ocat kerratskvren, (palse es enokkan,)

11 Ce kicis, Ahuyiret, cem pvtakvn cahwet, cen cukon vyepvs, (kicvtes,)

12 Momen moman vpakusen, akvwvpiket, pvtakvn cahwet, omvlkv ehomvn ossvtes; momat omvlkv em estomahet, Hesaketvmesen vrakkuecakvtes, Hiyomē heceyvte sekos, makaket.

13 Momen hvtvm Cesvs osiyet, vkhvse afopken ayvtes; momet, este sulkat omvlkv oh vpehyen, emvhayakvtes.

14 Momet hoyanof, Lefi Alfevs e'ppuce tokunawv vte lokv cukon liken hecvtes, momet, Vc vcvkvtes, kicvtes Momen akvwvpiket, vcvkayvtes.

15 Momen mome ocvtes, Cesvs mv en cuko ofvn hompetvn vlikof, cvtokunawv vteloylvke, momet holwvyecvlke Cesvs en kerrepvlke esyoman vpvkaket vpokvtes; sulket omekv, momet vcvkvpeyvtes.

16 Momen cvtokunawv vteloylvke holwvyecvlke esyoman vpaket hompen Falvsevlke cokv-hayvlke esyomat hecakof, en kerrepvlken, Estomaten cvtokunawv vteloylvke holwvyecvlke esyoman vpaket hompet eske haks? kicakvtes.

17 Cesvs pohof, *Este* cvfencakat vlekv eyacvkekos, momis enokhokat *eyacakes*; *este* faccvlke enhuehkvranit vlakit omvkates, momis holwvyecvlket vkerrickv eticvkvren, kicakvtes.

18 Momen Cane, Falvsevlke esyomat en kerrepvlke e elvwecaket omvtes: momen yicet, Estomaten Cane, Falvsevlke esyomat en kerrepvlke e elvwecaket omen, cen kerrepvlket e elvwecvkekot ome haks? kicakvtes.

19 Momen, Hokte epayvranat en cuko vtehkvlke hokte epayvranat vpake vtekat e elvwecake taye haks? Hokte epayvranat vpake vtekat e elvwecvkeko taves.

20 Momis hokte epayvranat em eshoyvre nettv cakakvres, momen mv nettv take onof e elvwecvkvres.

21 Momen nvpvt nake tveke mucvsen kapv leskan em vlicekos; momen omat, nake mucvse vlihocat leskan en cawet os, mohinen cetakkat svhere mahe hakes.

22 Momen nvpvt pvrko opuswv mucvsen sukev leslekan vcalnekos; mecen omat, pvrko opuswv mucvsat, sukev sehtet, pvlattes, momen sukev yvnañkvkvres: momis pvrko opuswv mucvsat sukev mucvsen vcvnhoyvranet os, Cesvs kicakvtes.

23 Momen mome ocvtes, nettvcacon teleko cvpofv vikan etehoyanvtes; momen en kerrepvlket, vpeyof, teleko en lokcen es mvmetyv vliceakvtes.

24 Momen Falvsevlket, Hecvs, estomaten nettvcacon mometv tokan momake haks? kicakvtes.

25 Momen, Tewe enkusapket elawen, vpvkakateu *elawakof*, estomvte,

26 Epivrv plest enhomahtv en nettv take omof, estomet Hesaketvmese en cukon ecehyet, hecetv tvklike, mv hompesko tetayat, momis plestvlke tvlket *hompvkvranat*, hompvte, momet vpvkakateu emakvte *ohonvkv* hecatskekat haks? kicakvtes.

27 Momet, Esten nettvcacon en hayet omekot, nettvcacon este en hayvkvttet omes

28 Monkv este E'chuswv tat nettvcacon e Pucase tes, kicakvtes.

SETENTVCKE 3.

MOMET senckaken hvtvm eceyvtes; momen este-hunvnwv enke yuknvtet mvn likvtes.

2 Momen, Nettvcacon em wicecvr haks? komet, vke-tecakvtes; vnrvpkvret.

3 Momen este enke yuknvten, Nvrkvpvn ahuervs, kicvtes.

4 Momet, Nettvcacon here momecetv holwvke momecetv tepakat estvt fvccvt o haks? momen hesaketv hesayecetv sumecicetv tepakat *estvt fvccvt o haks?* kicakvtes; momis nanvhokekates.

5 Momen e feke yekcakat omecicen efeknokket, cvpakket, vfulotken oh vfvnnakahkof, Ce'nken rvtosecvs, este-hunvnwvn kicvtes. Momen rvtosehcen, e'nke hvtvm hvmkat ome temvpoke hakvtes.

6 Momen Falvsevlket, sosiyan vpakusen, vnrvpvpet, estomet elecivke tayat, Helotvlken 'sete'm punahoyakvtes.

7 Momis Cesvs enkvpaket, en kerrepvlken evpayet, vkhsen ayvtes: momen este sulke mahet Kalvle, Cutev,

8 Celuslvmc, Itumov, momen Cotvne tvpalvn a vwet vcvkvpeyvtes; momen Tilv Sitvno tepake *em* vwolakat, este sulke mahet nake rakrvken momecat pohahkof, en yicvtes.

9 Momen este cekfat omecicen, vceklvfkvkekaren, perro-cukuce emetetaket *em* ehake emunkvren en kerrepvlken kicakvtes.

10 Sulken *em* wicecakvtet ok: monkv enokketv ocakat vtekat celvyetvn *komet* vyotecvtes.

11 Momen puyvfekcv hvsvthvkekat hecakof, ehomvn tvk pvlakat, Hesaketvmese E'ppuce toyetskes. maket huchkakvtes.

12 Momen oh kerkuecvkvranekon yekcen kicakvtes.

13 Momet rvnen ohcemiket, estimvn komat enhuehka-kvtes; momen en yicvtes.

14 Momen vpvkakvren, momet erkenaket,

15 Enokketv wicecetv, momet puyvfekcv holwvhokat sossicetv yekcetvn ocaken vtotvret, palen hokkolohkaken mellvtes.

16 Momet Simvn Petv es vhocefvtes.

17 Momet Cems Sepete *c'ppuce*, momet Cane Cems etecakkat, (momet mvn Povnvces es vhocefhuecvtes, mv tenetke *c'ppuce* take maketvts,)

18 Momet Antolu, Felvpe, Paralome, Maro, Tamvse esyomat, momet Cems, Alfevs *c'ppuce*, Ratevs, Simv Kenvnvlke,

19 Momet Cutvs Eskalev, mv er wiyyvte; momen cukon esceyvtes.

20 Momen esto sulkat hvtyvm vtelokat svhere mahet omen, tvklike hompetv tis umvkeko tayvtes.

21 Momen en hessvlket pohakof, esvranet sossakvtes, Hoporreneko hakes, makaket omekv.

22 Momen cokv-hayvlke Celuslvmc ahvtypecakat, Pelse-

pvp oces, momet este-nekricvlke semevpayv eteropotten este-nekricvlken sossicet os, makakvtes.

23 Momen enhuehkaket, opunvkv svhopakvn es em *punayet*, Estomet Setvnet Setvnen ossice taye haks?

24 Momen tvlofv em etvww vnrpe tekvpaken omat, mv tvlofv huereko taves.

25 Momen cuko em etvww vnrpe tekvpaken omat, mv cuko huereko taves.

26 Momen Setvnet, e vnrpe ahuyiret, tekvpaken omat, huereko taves, momis meyuksvn ocet os.

27 Este estomet este yekee en cukon en ceyet, nakockv em vhopvneko taves, este yekcat taten wvnayet omekon omat; momet momofvt cuko em vhopanvres.

28 Mehenwvn ce kicvkis, Holwvyeckv, momet holwvke opunvyetv es vtvklecakis omvlkv este en hopuetake enkvpakihocvres;

29 Momis estimvt Puyvfekcv Vcakat tvklecat enkvpyecickv estofis sekares, momis ohfvcceckv meyuksv-sekan *em* penkvke tares, makvtes:

30 Puyvfekcv hvsvtkekan oces, makakekv.

31 Momof etecakkakat momet e'cket yicet, topvrn svpaklet, enhuehket ohtotakvtes.

32 Momen este sulkat, em afilotet vpoken, Ce'cke momet tecakkaketskat ce hopoyet, topvrn *svpakles*, kicakvtes.

33 Momen em vyoposket, Estimvt cv'cke monkat tecakkakvyat to haks? kicakvtes.

34 Momet em vfolote vpokakan vfolotken oh vfvnna-
ket, Hecvs, cv'ckē, momet tecakkakvyat!

35 Estimvt o estomet Hesaketvmese koman momecen omat, matvwwt tecakkakvyat, momet cv wvnwvt omet, cv'cket omckv, makvtes.

SETENTVCKE 4.

MOMET hvtvm vkhvse afopken mvhayetvn vlicevtes :
momen este cekfe mahet em vteloket omen, mv omeceien
perro-cukon ceyet vkhvsen vk likvtes : momen este sulkat
omvlkv vkhvse en lvpvtken *supakle* tates.

2 Momen nanvke sulken opunvkv svhopakvn es emvha-
yakvtes, momet em mvhakv ofvn kicakvtes ;

3 Pohvkes ; Hecvs, fokayvt fokayvranet ossvtes.

4 Momen mome ocvtes, fokayof, vpvlwvt nene afopken
pvlatke sasvtes, momen hvlwe fuswvt yicet, lokakvtes.

5 Momen cvto vlke, fakke oce mahekan pvlatke sasv-
tes ; momet lvpkusen hontvtes, fakke en sufken oce-
kokv :

6 Momis hvse kvwapkof, ettopkvtes ; momet talvtes,
yvlonkvn ocekokv :

7 Momen vpvlwvt etofvske vlkan pvlatkvtes, momen
etofvsket hontet, nokcepelen, en lokce hayekates.

8 Momen vpvlwvt ekvnv heran oh pvlatket, em ettet
hontet, ohvtvlayet, vpvlwvt pale tutcenen, vpvlwvt pale
epaken, vpvlwvt cukpe hvmken hayakvtes.

9 Momen, Estimvt hvcko es pohetv ocat pohekvs, ki-
cvtes.

10 Momet entvlkuset arof, pale hokkolohkake vpvkake
em afolotakat opunvkv svhopakv *ohfvccvn* em 'poha-
kvtes.

11 Momen kicakvtes, Centake Hesaketvmese em ohmek-
ketv enake ehkat kerrvranatsken ce'mhoyvket os ; momis
mv lvpvtke *supaklat heyv* nanvke omvlkv opunvkv svho-
pakv ofvn em mehocet os :

12 Vfvnnaket vfvnnakis, hecvkekon, momet pohaket
pohakis kerrvkekaren ; monkon omat, estofv tis raful-
huehohcen, *en* naorketv en kvpakihoe wites.

13 Momen kicakvtes, Heyv opunykv svhopakvn ker-

ratskeko haks? momof estomen opunvkv svhopakv omvl-
kvn kerratskvre te?

14 Fokayvt opunvkvn fokayet os.

15 Momen mv opunvkv fokakan heyvt mvt omakes,
nene afopken *pvlalkat*; mv pohahkof, moman vpakusen
Setvnet vlaket, opunvkv e feke take ofv fokakat em vkue-
yet os.

16 Momen matvpomen cvto vikan fokakat heyvt oma-
kes, mv, opunvkvn pohahkof, moman vpakusen es afvcket
cvwakat tes;

17 Momet eme ofv yvlonkv ocvkeket, estomusen *mv*
ofv vfekhonnaket, mv renyupvn estemerkv, hvtvm asseckv
tateu opunvkv omecicen kiyapkan vpakusen elentappa-
ket os.

18 Momen mv tofske vikan fokakat heyvt omakes;
mv, opunvkvn pohakat,

19 Momen heyv ekvnnv vkerrickvt, momen nakockv
emvkerretv, momen nanvke etv eyackv esceyet, opunvkvn
nokcepelakes, momen etteko hakes.

20 Momen mv ekvnnv heran fokakat heyvt omakes; mv,
opunvkvn pohaket, cawet, em etten hayet, vpvlwvt pale
tutcenen, vpvlwvt pale epaken, vpvlwvt cukpe hvnken
hayaket os.

21 Momen kicakvtes, Kulke sohhuerickv sohhuericvra-
neket, svkerkv elec, monkat topv elec eslievranet kul-
ken esyihoe haks?

22 Nake ehke heckvranekat sekon; nake ohrvnke vca-
yehocvte here kerkvranekat sekot omekv.

23 Estimvt ehvcko es pohetv ocen omat, pohekvs.

24 Momen kicakvtes, Naken pohatskat vketecvkes,
svkerkv estomen svkerkuecatskat hvtvm es cem vkerkue-
hocvkvres: momet pohatskat ohvtvlvken ce'mhoyv-
kvres.

25 Mv ocat, e'mhoyvres, momet mv ocekat, ocat tis em eshoyvret ok.

26 Momen makvtes, Estet nerkvn ekvnn ofvn vwiken,

27 Momet nocet, neren nettvn akvwapken, estomet omat kerrekon, nerkv hontet, mahet omes; Hesaketvmese em ohmekketv *mv* omet os.

28 Ekvnnv eme aossen em etten, enhvteceskvn esse, mohinen ekv es hakat, momet mv erenyupvn ekv es hakat fvcfakan ettet os.

29 Momis em ette lokcan vpakusen estvcetvn ohceyicet os, hiyo hakekv.

30 Momen makvtes, Hesaketvmese em ohmekketv nake omet os, makvraneya? momen svhopakv estomen es vho-payeyvr haks?

31 Mvstv e nerkv hvmke, mv ekvnn ofvn fokakof, nerkv ekvnn ofv ocakat omvlkv 'sen cotkuset o estomis;

32 Fokahkof, mahet, vhockuce omvlkv 'sen rakke haket, elvccc rakrvken hayet omen, hvlwe fuswv em vpette elevn vpokes; *mv* omet os.

33 Momen opunvkv svhopakv heyv omakat sulken opunvkvn 'sem punvyakvtes, 'mapohicetv umake tayat vcvk-vyen.

34 Momis opunvkv svhopakvn omekat em punayvk-kates; momet entvlkuset vpokof, nanvke omvlkvn en kerreprlken em ohhvvyicakvtes.

35 Momet mata nettvn, yafkof, Tvpalvn tiyecvkeres, kicakvtes.

36 Momen este sulkat etvn vtotahkof, perro-cuko vpi-kekv, eskvpeyvtes. Momen perro-cukucvlke etvu vpv-kakvtes.

37 Momen hotvle rakket kvwapkvtes, momen uemolohlv perro vnafket vcvnkvtes, svhere mahekv perro-cukot fackvtes.

38 Momen perro-cuko ofv yupv hakan oyapkv oh noce tates, momen ahonecicahket, Mvhaya, pu sumecvranat stoskometskeko haks? kicakvtes.

39 Momen akvwvpiket, hotvlen em vsehet, vkhvsen, Cvyayaket, fekhonnvs, kicvtes. Momen hotvlet fekhonnen, lekuthe rakket ocvtes.

40 Momen, Estoman momēn ce penkvlakvke haks? Estomet on vksvmkvñ ocatskeko haks? kicakvtes.

41 Momten tayen penkalet, Heyv hunvnwv estomet ot omen, hotvle tisem, momen vkhvse tisem em apohice haks? ete kicakvtes.

SETENTVCKE 5.

MOMEN vkhvse tvpalvn roricet, Katvlenvlke em ekvnñ esceyvtes.

2 Momen perro aossan vpakusen este-hunvnwvt, puyv-fekcv hvsvtkekat vpiken, sepvkv vlkan aosset, vnrapvtes,

3 Sepvkv vlkan e hutēn ocet, momen este estomet cvto-telaev tis es wvnayeko tayvte :

4 Tewolen cvto-telaev es wvnayet, momet ele semvyekcihocet omen, cvto telaev ete waret, elesemvyekciēkvñ tvkoblicvtet omekv; momen este estomet yvmvseeēko tayvtes.

5 Momen estofis, neren nettvn ekvnñ hvlhawan, momet sepvkv vlkan aret, huehket, cvton 'se warvtes.

6 Momis Cesvn hopvyen hecof, letiket, homvn latkvtes.

7 Momet yekicet huehket, Naken pu tenrvwv oce haks, Hesaketvmese hvlwē mahat E'ppucē? Cv' stemericetskekaren Hesaketvmese vevkvyen es ce hvlalit cem 'pohepis, makvtes.

8 (Puyvfekcv hvsvtkeko *toyetskat*, mv hunvnwvñ aossvs, kicvtet omekv.)

9 Momen, Ce hocēkv naket o haks? *maket* vpohvtes.

Momen em vyoposket, Lēcv̄t cv hocefkv *tes*, sulke toyēkv, kicvtes.

10 Momen mv ckv̄nv̄n sossicekaren tayen em 'pohepvtes.

11 Momen sukhv sulke fulle hvmket ekv̄nhv̄lhv̄we vwolen nanopet fullvtes.

12 Momen puyvfekev holwvhokat omvlkv̄t, Sukhv̄n pu cehuccvs, mv̄n esceyeyvren, kicet, em 'pohakvtes

13 Momen moman vpakusen em etektv̄necakvtes. Momen puyvfekev holwvhokat sosiyet, sukhv̄n esceyakovtes: momen sukhv̄ fulle hvmkat omvlkv̄t pv̄spv̄net pefatket vkelestan vkhv̄sen vk tasecet, vkhv̄sen vk nokcepelkakvtes; (*em v̄honkv̄tkv* cukpe rakko hokkolvteket omvtes.)

14 Momen sukhv̄ hompvkuecakvtet pefatiket, tvlofv̄ momet en lvpvtke ofv̄n onayakovtes. Momen nake momhocvten hecvranet sossakovtes.

15 Momet Cesvs en yicvtes, momet mv hunv̄nwv̄, puyvfekev holwvke vpikvte, momet lēcv̄ vtchkvte, accet, hoporrene haket, liken hecakvtes; momet penkv̄lakvtes.

16 Momen hecakvtet mv̄ puyvfekev holwvke vpikvte em estomvten, momet sukhv̄ ohfv̄ccv̄u em onayakovtes.

17 Momen em ckv̄nv̄ em vtekakat enkv̄pv̄kvren em 'pohetv̄n vlicecakvtes.

18 Momen perro-cukon ecehyof, mv̄ puyvfekev holwvke vpikvtet vpv̄kepetv̄n em 'pohepvtes.

19 Mome estomis Cesvs em etektv̄necekates, momis em *punayet*, *Ce* huden cen hessv̄lken oh ayet, heyv̄ nake rakrv̄ken Pucaset cem momecvten, momet cem merrvten em onvyvkv̄tcvs, kicvtes.

20 Momen enkv̄paket, Tekapoles tvlofv̄ ofv̄n nake rakrv̄ke momvke Cesvs em momecvten tv̄lemicetv̄n vliceccvtes Momen omvlkv̄t em estomahakovtes.

21 Momen Cesvs perro-cukon 'pihket, hv̄tv̄m tv̄palv̄n

tikof, este sulke mahet em vtelokvtes: momen vkhvsen vwolice tates.

22 Momen hecvs, senekake semevpayvlke hvmket, Cilvs hoccfket, *em* vlakvtes; momet hecof, e'le vnakvn tvk latkvtes.

23 Momet yekcen em 'pohepet, Cv'chustuce elvranuset wakkes; em wikkren, ahtet ce'nken oh wvkhokicetskvren *cem* 'pohepis; momen hesakvres, kicvtes.

24 Momen *Cesvs* vcvkayvtes; momen este sulke mahet vcvkvpeyet, vcklvfkakvtes.

25 Momen hecvs, hokte hvmke, cate fihne ohrolope pale hokkolohkaken es enokkvte,

26 Momet, nanvke sulken vlekcvlke sulket em *momeca-kvte* 'sestemerket, en nakockv omvlkv es sumecicet omis, en here hakekot, momis svhere mahvtet,

27 Cesvs ohfvccvn pohhof, este cekfe yupv vpeyat vpvket vlakket, en kapvn celayvtes:

28 Em accvke tvlkusis celayvye tayen omat, vm wikkres, makvtet omekv.

29 Momen moman vpakusen e catv fihnvtet kvrvvtes, momen mv enokketv em wikat e'na ofvn kerrvtes.

30 Momen yekcctv aossat Cesvs eme ofvn lvpkusen kerret, este cekfat ofvn fulotket, Estimvt vm accvken celahye haks? makvtes.

31 Momen este cekfat ce yotecat hecetskes, momat, Estimvt cv celahye haks? maketske haks? en kerrepvlket kicakvtes.

32 Momen heyv nake momecan hecvranet, vfulotken vfvnnakvtes.

33 Momis hoktet penkalet, fekeket, momet nake eme ofv moman kerret, vlakket, ehomvn tvk latket, mehenwat omvlkvn em onayvtes.

34 Momen, Cv'chustē, cem vkvsvmkv temvpoken ce

nahyes; herkv ofvn vyvs, momen cem enokketv cem wikekvs; kicvtes.

35 Opunaye emunkof, senekake semevpayv *en cukon* a awat, Ce'chuste elēpes; estoman Mvhayvn ohvtvlaken naorjicske haks? makakvtes.

36 Cesvs, opunvkv mahokan pohan vpakusen, senekake semevpayvn, Ce penkahlats, vkvsvmkv tvlkusis ocvs, kicvtes.

37 Momet este estomis vcvkayvre em etektvnecekates, momis Petv, Cems, Cems etecakkat Cane esyomat tvlken.

38 Momet senekake semevpayv *en cukon* vlaket, estoke mahan, momen hvkihket taye wahokan hecvtes.

39 Momet ecehyof, Estomaten estoke mahet, hvkihho-katske haks? hoktucet ēlekos, momis nocepet omes, kicakvtes.

40 Momen vpelickvtes. Momis omvlkvn esossihcof, hoktuce e'rke e'cke tepaken momen vpvkakan evpayet, hoktuce wakkan esceyvtes.

41 Momet hoktuce enken en hvlattet, Tvhirv-kumi; mv ohyvtekhoyat, Hoktucē ahuervs, (ce kieis,) kicvtes.

42 Momen vyvkhvmkusen hoktucet ahueret, yvkapvtes, *en hoktvletv* ohrolope palen hokkolohkakak omekv. Momen vhere mahen em estomahakvtes.

43 Momen nvpvt kerrekaren heren em vsehakvtes; momet hompetvn e'mhoyvren makvtes.

SETENTVCKE 6.

MOMET mvn aosiyet, em ekvnvn oh 'ceyvtes; momen en kerrepvlket vcvkvpeyvtes.

2 Momet, nettvacko orof, senekake ofv mvhayetvn vllicevtes; momen pohakat sulket em estomahakvtes, Estvmin heyv hunvnwv heyv nanvken en heckvt haks? momen heyv hoporrenkv e'mhoyat naket o haks, momai

vtotketv yekcvke mahis e'nke eteropotten momaket onkv ?

3 Heyvt Mele e'chuswv, cuko-hayv, Cems, Coses, Cutv Simvn esyomat etecakkat toko? momen e wvntaket yvmvn epu 'pvkaket omeko? makaket. Momet en homecakvtes.

4 Momis, Owaly em ekvrv, momet en nakvlke vpvke, momet en cuko ofv tvlken vrakkuehocekot omes, Cesvs kicvtes.

5 Momet mvn vtotketv yekcat momeceko tayen, momis enokhokat nvcomusen e'nken oh wvkhokicet *em* wicecakvtes.

6 Momet vkvsvmvkekat omeccicen em estomalivtes. Momet tvlofuce vlkan aret, mvhayvtes.

7 Momet palen hokkolohkakan enhuchket, hokkola-ken vtotetvn vlicevtes; momet puyvfekev hvsvthvkekat ohfvnken yekcetvn emakvtes.

8 Momet vpeyvranat naken sehopakvkekot, chvlewv en sukev tis, tvklike tis, monkat cvtokunawv en sukev cvto kunawv vtehke tis:

9 Momet kapvn 'se hokkolicekot, estelepikvn vtchaket, setekkekv tvlken eskvren kicakvtes.

10 Momet kicakvtes, Estvmv estomis cukon esceyatskat fekhonnatsket emunken, mvn enkvpakat vpeyatskvres.

11 Momen estimvt o estomet ce yvpayet cem apohicvkekon omat, mvn enkvpakatskof, vnrpe ohkerkueckvn ce'le ofv essu vlikan fekeyvks. Mehenwvn ce kicvkis, Ohvcecekv nettv omof Satvme Komaly tepakatet mv tvlofvn 'sem mvmomvke tares.

12 Momen sossaket, estet vkerrickv eticvkvren erkenvkakvtes.

13 Momen puyvfekev holwvhokat sulken sossicet, enokhokat olefv-nehan es en siyet, *em* wicecakvtes.

14 Momen *Cesus* ohfvccvn Helot mekkot pohvtes, (e hoccfkv hvmkvn pohkvttet ok,) momet, Cane paptisvt pvsvtkvten a en kvwapket os, momen monkv vtotketv yekcakat eme eteropotten momaket os, makvtes.

15 Elivs tes, vpvlwvt makaken, vpvlwvt, Owalvt, monkat owalvlke hvmke omēt os, makakvtes.

16 Momis Helot pohhof, Cane mv e'kv en tacvyvne, mvt omes; pvsvtkvten a en kvwapket os, makvtes.

17 Helot mahusat *est'* vtoten, Canen eset, cuko-yekcv ofvn svlvfkuecvttet omekv, etccakkat Felvpe e 'hiwv Helotev vrahkvn: Helot epayvtet omekv.

18 Canet Helot em *punayet*, Tecakketskat e hiwvn epayetske tayat cem etektvneket omes, kicvtet omekv.

19 Monkv Helotevt en homecet, elecetvn komvtes; momis umeko tayvtes.

20 Helot, Canet este-hunvnwv fvccet, momet hvsvtket omen kerret, em penkalvtet omekv, momet vcayecvtes: momet pohof, nanvke sulken momecet, afvcket em apohicvtes.

21 Momen nettv momvre here, mv Helot heckvte nettvn yafke hompetv rakken este em wiketv, kvpetvne homvvhohat, Kalvlvlke *este en* homvvhohv esyomat en hayakof;

22 Momen mata Helotev e'chuswv hoktet ecceyet, opact, Helot momen vpvkake vpokan afvckvkuecof, mekkot, Nake estomis kometskat vm 'pohvs, momen *mvn* ce'mares, hokte mvnnettan kicvtes.

23 Momet opunvkv yekcen 'setemfaccet, Naket o estomen vm 'pohetskis, vm ohmekketv en nvrkvpv tis oren ce'mares, kicvtes.

24 Momen aosiyet, e'cken em *punayet*, Naken vpohvranyva? kicvtes. Momen, Cane paptisv e'kvn, makvtes.

25 Momen moman vpakusen lveccet mekkon em vlaket,

Cane paptisv e'kv pvlvknv vpiken lvpken v'metskvren komis, maket *em* 'pohvtes.

26 Momen mekko e feke tayen en nokke tates, *mome estomis* opunvkv yekce setemfaccat, momet mv vpake vpokvte vrahkvn vhepvketvn komekates.

27 Momet moman vpakusen mekkot mv elecvrangat vtotet, e'kvn 'sem vlvkvren, makvtes: momen ayet, cuko-yekcv ofvn e'kvn *en* tacvtes.

28 Momet e'kv pvlvknv vpiken hokte mvnettan 'sem vlakvtes; momen hokte mvnettat e'cken emvtes.

29 Momen en kerrepvlket pohahkof, yihcet, e'nan ehset, sepvkv ofvn wvkecakvtes.

30 Momen vpastelvlket Cesvs em vtelokvtes, momet nanvke momecakvte, momen nanvke mvhavkvte omvlkvn em onayakvtes.

31 Momen, Awvnen vnrwvn esceyet, vkocuknusen fekvpkes, kicakvtes; yicat momen vpeyat sulket omen, hompetv tisem em etektvkvkekates.

32 Momen perro-cukon vtehkct, entvlkusct svkvpeyet, ekvnv tvnkan resoricvtes.

33 Momen enkvake svkvpeyan hecakvtes, momen sulket Cesvs kerraket, tvlofv omvlkv asosset, vpeyvrangan pefatket emuntvlaket, ehomvn mvn roricet, em vtelokvtes.

34 Momen Cesvs, osiyof, este sulke mahen hecet, em merrusvtes, yvpelikv vhecicv ocvkeko omakekv momet nanvke sulken mvhayvketvn vlicevtes.

35 Momen entis hvse-vkerkv sulket hoyanof, en kerrepvlket en yicet, Heyvt vnrwvt os, momen hiyomat hvse-vkerkv sulket hoyanes;

36 Vtotetsken ekvnv vwolakan momet tvlofvce vlkan vpeyet, hompetvn e en nesvkepekvs; hompetvn ocvkekcv, makakvtes.

37 Em vyoposket, Cemct hompetvn emvks, kicakvtes.

Mömen, Tvklíke enrahkv tenelyv cukpe hokkole oren er nehsët hompvkvren emvraneya? kicakvtes.

38 Tvklíke vnore nvcomen ocatska? er hecvks, kicakvtes. Momen kerrahkof, Cahkepen, momen rvro hokkolen, makakvtes.

39 Momen omvlkv tekvpakvken pvhe lanan vpoyvkvren kicakvtes.

40 Momen tekvpakvken vpokvtes, cukpe hvmken, momet pale cahkepake etekvpakvken.

41 Momen tvklíke vnore cahkepan, momet rvro hokkolen cahwof, hvlwen vhecet, ohmeriyet, momet tvkliken kvkahyet, en kerrepvlken emakvtes, ehomvn ocvkvren; momet rvro hokkolen omvlkvñ em etekvpicakvtes.

42 Momen omvlkvñ hompet, fvcecakvtes.

43 Momen wokockat momet rvron vhoskan svmpv fvcke palen hokkolohkaken cvwakvtes.

44 Momen tvklíke vnore *cahkepan* hompakat hunvntake cukpe-rakko cahkepat mahe tates.

45 Momen moman vpaken en kerrepvlke perro-cukon vtehkepuecet ehomvn tvpalvn Persitv vfvccvn vpeyeci-cvtes, este sulkat etvn vtotof.

46 Momet etvn vtotahkof, enkvpaket mekusvpvranet, ckvnhvlwen ohcemkvtes.

47 Momen yafkof, perro-cuko vkhvse vknvrkvpn vk liken, entvlkuset lvpvtken arvtes.

48 Momet kafet vtotkakken hecvtes; hotvlet mvn vnrvpet omekv; momet nere vketeokv esostvtekan vkhvsen oh yvkapet er em orakvtes, momet hoyvnetvn komvtes.

49 Momis vkhvsen oh yvkapen hecakof, Puyvfekvt omes, koinaket, huehkakvtes.

50 (Omvlvñ hecaket, fekhervkekatet ok.) Momen lvpken ete'ñ punayet, Ce mahlvptkvkekv; vne tes; ce penkahlvkates, kicakvtes.

51 Momet oh vyaket perro-cukon ohcemket eceyvtes; momen hotvlet fekhonnvtes; momen eme ofv svhopvyesko tayen em estomahakvtes.

52 Tvklieke vnorvke *nakeskerkun* oh vkerricvkekatet ok; e feke take wvnhe hakvtet ok.

53 Momen tiyecof, Cencesvle ekvnvn yicet, lvpvtken vcayakvtes.

54 Momen perro-cukon asossan vpakusen kerrakvtes,

55 Momet mv ekvnv afulotat omvlkv hvmeccicet pefatket, arvuken pohakan, enokhokat pvtakv oh lumhen es fulletvn vliceakvtes.

56 Momen tvlofucvlken, tvlofv vlkan momet en lvpvtke tis, estvmv estomis eceyat, enokhokan tehoyvnkv ofvn lumhicaket, en kapv em vtekat tvlkusis celayvkvren em 'pohakvtes; momen celayakat vtekat cvfencvke hakvtes.

SETENTVCKE 7.

MOMOF Falvsevlket momen cokv-hayvlke vpvlvvt Celuslvmen a vwet *Cesus* em vtelokvtes.

2 Momen en kerrepvlke vpvlvvt enke svholwvhokan, (mv okkoskvkekan okat,) es hompaken hecakof, ecayakvtes.

3 Falvsevlket momen Cusvlke omylvkt, tewolen e'nken okkosvkekon omat, hompvkekot omekv, vculvke em punvkv vcayecaket.

4 Momet nakwkv vlkan a *awat*, okkosvkekon omat, hompvkekos. Momen nanvke etv sulket ocakes, mv vcvyecetv en heckakvte, sesketv, nake vcvnkv, cvto lane nake vcvnkv, momen ohhompstv esyomat okkosetv.

5 Momof Falvsevlket cokv-hayvlke esyomat em 'pohaket, Estoman cen kerrepvlket vculvke em punvkv vcvkyen ykvvpaket omeko haks? momis enke okkoskvkekon es hompaket os.

6 Momen, Hocce vevkvyat Esivs ec ohfvccv taken heren owalvtes, mekusapv vhayvlke toyatskat, Heyv este e cukhvrpe 'svc vrakkuecaket os, momis e feke take vn hopvyeces.

7 Momis ehvperkvn v'mekusvpakes, este em vhakvn 'sesť' emvhayet, maket.

8 Hesaketvmese em vhakvn wiket, este em punvkvn ocatsket os, mv sesketv nake vcvnkv tis okkosvketv, momet mv omakat etv sulken momecatsket os; kicakvtes.

9 Momet, Momvre heren Hesaketvmese em vhakvn ehvperkuecatsket os, cem punvkvn ocatskat vcvyccatskvret.

10 Ce'rken ce'rkeu vrakkuecvs; momet, Estit erke monkat ecken ehanen omat, elekvs, Moses makvtet omekv.

11 Momis centake, Estet, e'rket ot e'cke tateu *em punayet*, Nake cen lopicvye tayat Kapan tes, mv nakemkv maketvt omen, kicen omat, *tayes*, makatsket os.

12 Momet e'rke e'ckeu ohvtvlaken naken em momece tayat vfehhonnicatsket os.

13 *Hiyomen* cem punvkv *est'* ematskvte eteropotten Hesaketvmese em opunvkv ehvperkvn hayet, momet nanvke etv inv omakat sulken momecatsket os, kicakvtes.

14 Momet este sulkat omvlkvn vteloxyof, kicakvtes, Omvlkatskat, vm apohicvkes, momet kerrvkes.

15 Nake este ofv tokat ecehyet, vhopane tayat sekos, momis nanvke asossat, mvt esten vhopvnaket omes.

16 Estimvt ehvcko es pohetv ocen omat, pohekvs.

17 Momet este sulkan wihket, cukon ecehyof, en kerrepvlket mv opunvkv svhopakv ohfvccvn em 'pohakvtes.

18 Momen kicakvtes, Cemeu momen hoporrenvkeko toyatske haks? Nake este ofv tokat cceyat vhopvneko tayat kerratskeko haks?

19 E feke tokon, momis nvrken ecehyet, nanvke hompetv omvlkv hvsvthihcen, vprlvthoyan vwihoket omekv.

20 Momen makvtes, Nake este aossat, mvt esten vhopanet os.

21 Mv ofv tat, este e feke take asosset, vkerrickv holvwrokak, empvlse oce hoktarkv, empvlse seko hoktaikv, esteleckv,

22 Horkopkv, vleskvpkv, holwvyeckv, este mvkerretv, eenyvmahkueckv, eturwv holwakat, Hesaketvmese tvkleckv, ekvsvmkv, hacohaketv a vwet os;

23 Heyv nak holwvhoke omvlkv ofv asosset, esten vhopvnaket os.

24 Momet ahuyiret, mvn enkvpaket, Tilv Sitvne tepakat em vtekakat ofvn roret cukon eceyvtes, momet nvpvt kerrekaren komvtes, momis ehkeko tayvtes.

25 Hokte *hvmket*, mv e'chuswv hoktuce puyvfeckv hvsvtkeko vpiket omen, Cesvs ohfvcevn pohhet, vlaket, e'le tempen tvk latkvttet omekv:

26 (Mv hokte Klekvket, em etvlwv vevkvyen Silofenesvlke tates,) momet puyvfeckv holwakat e'chuswv ossicvren em 'pohepvtes.

27 Momis Cesvs, Hopuetake tatet fvcfvkekvs; hopuetake en tvklike eset, efv em vwiketv fvccekot omekv, kievtes.

28 Momen em vyoposket, Momes, Pucasē, momis efvt ohhompelv eleevn hopuetake em oh wokockan hompaket os, kievtes.

29 Momen, Heyv maketskat omecicen vyepts, puyvfeckv holwakat ce'chuswvn osiyes, kievtes.

30 Momen e hutén rorof, puyvfeckv holwakat e'chuswv ossen, momen e'chuswvt topvn oh vwkechoyen hecvtes.

31 Momen hvtvm Tilv Sitvne tepakat em vtekakan enkvpaket, Tekapoles em vtekakan ropottet, Kalvle vkhsen rorvtes.

32 Momen ehvcko poheko, punvkv em vtveckē 'sen yievtes; momen e'nken oh wvkecvren em 'pohakvtes.

33 Momen este sulkat a enkvpvken ehkusen sayct, e'nke wesakvn e hvckon em 'pikvket, momet tofiket, e tulaswvn celayvtes.

34 Momet hvlwen vhecet, hihket, Eferv, Haukvs, *maketv* tes, kievtes.

35 Momen moman vpakusen e hvckot haukahken, e tulasfvkv enrecopkvtes, momen heren opunayvtes.

36 Momen estimvn em onayvkekaren yekcen em vsehakvtes: momis ohvtvlaken em vsehof, ohvtvlvke svhere mahen tvlemicakvtes.

37 Momet svhopvyesko tayen em estomahakvtes, Nanyke omvlkvn heren momēces; pohvkekat pohaken, momen punayvkekat punayake *tayen* hayaket os, makaket.

SETENTVCKE 8.

Mv nettv take omof este sulke vhere mahet ot, momet nake hompvkvren ocvkekon, Cesvs en kerrepvlken enhuehket,

2 Este sulkan em merrusis, vc vpvkake munken hiyo-mat nettv svtutcenat orekv, momet hompetv ocvkekoku.

3 Momen hompvkekon e hute taken vtotakin omat, vpeyof, hotosvkvres; hopvyen vwakat svset omekv, kievtes.

4 Momen en kerrepvlket, Estvmin vte saset yvīvn vnrwv ofvn heyv *este* tvklike es fvcecvkuece taye haks? kieakvtes.

5 Momen, Tvklike vnore nvcomen ocatske haks? *kicet* em 'pohakvtes. Momen, Kolvpaken, makakvtes.

6 Momen este sulkat ekvnvn tvk vpokvren makvtes:

momet tvklike vnore kolvpakan cahwet, Hesaketvmesen vkvsamet, kvlkayet en kerrepvlken emvtes, homvn ocvkvren; momen este ehomvn ocakvtes.

7 Momen rvrocvlke nvcomusen ocakvtes: momen ohvkvsamvtes, momet mvu homvn ocvkvren makvtes.

8 Monkv hompaket fvcecakvtes; momen wokoocke vhoskat svmpv fvcke kolvpaken cvwakvtes.

9 Momen mv hompakvte cukpe-rakko ostvteke tates: momen etvn vtotakvtes.

10 Momen lvpkusen, en kerrepvlket vpvkaken, perro-cukon 'pihket, Talmvnurv ekvuv vlkan eceyvtes.

11 Momen Falvsevlket asosset, vpohkv en hayetvn vlicecakvtes, eskerret, nakeskerkv sutv vten hopoyaket.

12 Momen em puyvfekev ofvn hihket, Estoman heyv honvpse nakeskerkv hopoyake haks? mehenwvn ce kievkis, Nakeskerkv heyv honvpsen emhoyekares, makvtes.

13 Momet enkvpaket, hvtvm perro cukon 'pihket, tvpalvn tikvtes.

14 Momen *en kerrepvlket* tvklike svpeyetv ehosaket, perro cukon ofv tvklike vnore-hvmke 'sen hoyanat ocvkates.

15 Momen em vcahnet, Vketecet, Falvsevlke momen Helot enake espakkueckvn *em* e vketecvkes, makvtes.

16 Momen e ete'm punahoyet, Tvkliken ocëkokv *omes*, makakvtes.

17 Momen Cesvs kerrof, kicakvtes, Estoman tvklike ocekat omecicen e ete'm punahoyatske haks? hecekot, momiet kerratskeko emunke haks? ce feke take wvnhe emunke haks?

18 E turwv ocet hecatskeko haks? momet ehvcko ocet pohatskeko haks? momet vkerricatskeko haks?

19 Cukpe-rakko cahkepan tvklike vnore cahkepan kvl-

kayet em etekvpicvyof, wokoche svmpv fvcke nvcomen cawatskvna? Palen hokkolohkaken, kicakvtes.

20 Momen cukpe-rakko ostan kolvpakan em ete *kvpicvyof*, wokoche svmpv fvcke nvcomen cawatskvna? Momen, Kolvpaken, kicakvtes.

21 Momen, Estomet on kerratskoko haks? kicvtes.

22 Momen Persitvn vlakvtes; momen este turhecekon 'sen yicet, celayvren em 'pohakvtes.

23 Momen turhecekan enken en hvlahtet, tvlofvn 'sossvtes; momet e turwvn em oh tofket, e'nken oh ocakhof, Naken hecetska? kicet em 'pohvtes.

24 Momen vfvnnaket, Este eto yvkvake omaken hecis, kicvtes.

25 Renyupvn e turwvn hvttm e'nken oh ocet, vfvnnakepuecvtes; momen cvfeknihohcen, este omvlkv heren hecvtes.

26 Momen en cukon vtotvtes, Tvlofvn eceyekot, tvlofv vtehkat hvmkis 'monahyetskvs, kicet.

27 Momet Cesvs, en kerrepvlket vpvkaken, Seselev Felepi em etvlofv vkan sossvtes, momet vpeyof en kerrepvlken em 'pohet, Estimvt os, estet cv kicake te? kicakvtes.

28 Momen vyoposkakvtes, Cane Paptisvt, momis Elivs *makakat* sases, vpvlwvt, Owalvlke hvmkat, *makakes*.

29 Momen, Momis ceme, Estit os, cv kicatske haks? kicakvtes. Momen Petvt vyoposket, Mv Klist toyetskes, kicvtes.

30 Momen eme ohfvccvn este hvmkuis 'monayvkekaren em vsehakvtes.

31 Momen mvhayetvn vliccet, Este E'chuswvt nanvke sulken 'sestemerkrvanet os, momen vculvke, plestvlke enhomvhhotat cokv-hayvlke esyomat etvn vhepvkakvres,

momen elehohcen, nettv svtutcenan akvwvpkvres, *makvtes*.

32 Momet mv opunvkvn kerken opunayvtes. Momen Petvt hvlatet em vsehetvn vlicevtes.

33 Momis fulotket en kerrepvlken oh hecakhkof, Petvn em vsehvtes, Cv topvrn vyvs, Setvnē, Hesaketvmese enanvke token, momis este enanvken vpvycetsket ome-kv, maket.

34 Momet este sulkat, en kerrepvlke esyoman enhueh-kof, kicakvtes, Estimvt o estomis vc vcvkvyetvn komen omat, e em ehvperkuecet, etohweklepkvn kvwahpet, vc vcvkvtekva.

35 Estimvt o estomis en hesaketv hesayecetvn komen omat, sumecicen, estimvt o estomet opunkvv-herv momet vne vc vrahkvn en hesaketv sumecicen omat, mvt hesa-yecvret ok.

36 Este ekvnnv omvlkv heckuecet omis, em puyvfekvn sumecicen omat, naken en lopice haks?

37 Mönkat naken este em puyvfekv es vyoposiket o haks!

38 Monkv estimvt o estomet, heyv honvpse hoktare momet holwvyecat ofvn vm *vlset*, vm opunvkvn em vlsvket on omat, este E'chuswvt, encelvlke hvsvthakat vpvkaken, E'rke en rakketv ofvn vlakof, mvu em vlsvret ok.

SETENTVCKE 9.

Момет, Mehenwvn ce kicvkis, ymv svpaklat sases, clkv hecvkeko munket, Hesaketvmese em ohmekketv yekcetv 'svlaken hecakhke tlvkvres, kicakvtes.

2 Momet nettv epakat hoyanof, Cesvs Petv, Cems, Cane esyoman evpahyet, kvpvken entvlkuset fullen, rvne hvlwe mahen es vcemkvtes; momet ehomvn emvrahkvtes.

3 Momen em accvke hvyayvke *hak*et, hvtke mahet, he-tute omvke hakvtes, mv tvrkv-hvtecv ekvnv vpokat hvm-kis hvthiceko tayat oren.

4 Momen Elivs Moses vpaken em e heckuecakovtes; momet Cesvs ete'm punayakovtes.

5 Momen Petvt vyoposket, Mvhaya, yvmv fulleyat heres; momen cuko vhake tutcenen hayvkeres, hvmket cenaket on, hvmket Moses enaket on, -momen hvmket Elivs enaket on, Cesvn kicvtes.

6 Nake maketvn kerrekokv; tayen penkvlakekv.

7 Momen ohvpetticet aholocet oovtes: momen aholoce aosset opunvkv vlakovtes, Heyvt Cv'ppuce vnokeckat tes; em apohicvkes, maket.

8 Momen vyvkhvmkusen, afulotken vfvnnakahkof, ohv-tvlaken estimvn hecvkekot, Cesvs tvlkuset vpaken hecakovtes.

9 Momen ekvnhlwen ahvtvpecof, nanvke hecakat estimvn em onayvkeko munken este E'chuswv elkv a en kvwvpke tvlken yekcen kicakovtes.

10 Momen mv maketvn entvlkuset ocakovtes, Elkv aenkvwvpketv maket o haks? maket ete'm 'pohaket.

11 Momen em 'pohaket, Estoman cokv-hayvike Elivs tatet vlvkvrant os, makake haks? kicakovtes.

12 Momen vyoposket, Mehenwusen Elivs tatet vlvkvres, momet nanvke omvlkv ohvhericvres, momet este E'chuswv ohfvccv hoccet, nanvke sulken 'sestemerket, nakha-hoyekares, *maket os, kicet* em onayakovtes.

13 Momis ce kicvkis, Mehenwvt's Elivs vlakat, momen ohfvccv hoccet vevkvyen naket o estomon komakat em momecakovtes.

14 Momet en kerrepvlken em vlakof, este sulke mahet em vfolotaken, momen cokvhayvket vpohkv en hayaken hecvtes.

15 Momen moman vpaken este sulkat omvikt, hecakof, tayen em estomahet, pefatket oh vpeyet, vsekakvtes.

16 Momen, Naken em 'pohatske haks? maket, cokv-hayvken em 'pohakvtes.

17 Momen este sulkat hvmket vyoposket, Mvhaya, cv'p-pucen es cem vlahkis, mv puyvfekv opunayeko ocat;

18 Momen estvmv estomis esat selahlecet os, momen svpvkpvkuecet, e nute setetekket, oyoke haket os: momen cen kerrepvken em punayvyis, ossicvkvren, momis umvkeko tayis, kicvtes.

19 Em vyoposket, Aeha, este vkvsvmkv oceko toyatskat, en hofune estomusen ece 'pakvranvki haks? en hofune estomusen *vm muntolkeket* 'sece'yvranvki haks? 'Svm vtes, kicvtes.

20 Momen 'sen yicvtes: momen hecan vpakusen puyvfekcvt selahlecvt; momen ekvnn tvk lvtiket, svpvkpvkuecet, pvpakvtes.

21 Momen e'rken em 'pohepet, Heyvt oh vlakvte vtekat en hofune estomuse te? kicvtes. Momen *okat*, Estuce vteken:

22 Momen tewolen totkvn tvk *wiket*, uewvn vk wiktet os, elecvtret; momis naken momecetske tayen omat, pum merret, pum vnicva, kicvtes.

23 Vkvksametske tayen omat, mv vkvsamat nanvke omvkv em momvke taves, Cesvs kicvtes.

24 Momen moman vpakusen hopuewv e'rket huehket, eturopuswv pvlatten, Pucasē, vkvsamis; *momet* vkvsvmvkan vm vnicva, makvtes.

25 Momen Cesvs, estet pefatket yetohkvken hecof, puyvfekcv hvsvtkekan em vsehet, Puyvfekcv opunayeko momet pohetskekat, aossva, momet svnvcomvn ecehyetskvs, ce kicis, kicvtes.

26 Momen *puyvfekcvt* huehket, tayen selahlecet aos-

svtes; momen ele omvtes; mont omet sulket, *Ēles*, makakvtes.

27 Momis, *Cesvs* enken en hvlatet akvwapen, ahuervtes.

28 Momen cukon acehyof, en kerrepvlket ehkusen em 'pohaket, *Estoman* pumet ossicēko tayvt haks? kicakvtes.

29 Momen, Heyv omat, mekusvpkv momen eelvweckvt omekon omat, aosseko taves, kicakvtes.

30 Momen mvn enkvpaket *Kalvlen* teropotecvtes: momen nvpvt kerrvren komekates.

31 En kerrepvlken emvhayet kicakvtet omekv, *Este E'chuswv* este e'nke ofvn wiḥoket os, momen elecvkvres, momen elehohce renyvpvn nettv resvtutcenan akvwvpkvres, *maket*.

32 Momis mv maketvn kerrvkekates, momet vpohetvn penkvlakvtes.

33 Momen Kvpvnevvlakvtes; momen cuko ofvn *vpoket* omen, *Awatskof*, naken 'setenrapatskisa? kicet em 'pohakvtes.

34 Momis naken makvkekates; awof estimvt rakke mahe *taranat* 'setenrvpaktet omekv.

35 Momen lihket, pale hokkolohkakan enhuehket, *Estimvt* homv haketvn komen omat, omvlkv 'sem poke omet, omvlkv em vtotkv tares, kicakvtes.

36 Momet hopuewucen eset, en nvrkvpvn lievtes; momet e sakpv ofvn ehsof,

37 Estimvt o estomet heyv hopuewuce omake hvmken cv hocfkv ofv evpayen omat vneu cv yvpayet os; momen estimvt cv yvpayet omat, vne tokon, mv vc vtotvten evpayet omes, kicakvtes.

38 Momen Cane em vyoposket, *Mvhaya*, hvinket puyvfekv holwvhokat ce hocfkv ofv sossicen heceyvns, momen epu 'cvkarekos; momen em vseheyvns, epu 'cvkarekokv, makvtes.

39 Momis Cesvs makvtcs, Em vschhatskvs, este estome, cv hocefkv ofv nakeskerkvn momcet, lvpken vc ohfvccv holwaken opunaye. tayat sahsekot ok.

40 Mv pu'nrvpekat pum vpvhlvmken hueret omekv.

41 Mehenwvn ce kievkit omikv, Estimvt o estomet, Klist enake toyatskekv, cv hocefkv ofvn uewv esketv sesketuce es ce'mvken omat, em feketv en sumikekos.

42 Momen estimvt o estomet *heyv* lopucke vc ofvn vkvsvinakat hvmken elentappuecen omat, enfolotkv en cvtot e nokwv vtvriken, uehvtkv vk wihokat mit en heret os.

43 Momen ce'nket ce 'lentappuecen omat, tvcvs, vnvttet hesaketv eceyetskat mit cen heret os, enke hokkolen ocet, elkv tvlofv, totkv vsleko tayan eceyekot :

44 Mv en cuntv elekon, totkv vslekan.

45 Momen ce'let ce 'lentappuecen omat, tvcvs, vnvttet hesaketv eceyetskat mit cen heret os, ce'le hokkolen ocet, elkv tvlofv, totkv vsleko tayan *ce* tvk wihokekon:

46 Mv en cuntv elekon, totkv vslekan.

47 Momen ce turwvt ce 'lentappuecen omat, ossicvs : ce turwv hvmkusen ocet Hesaketvmese em ohmekketv eceyetskat mit cen heret os, *ce* turwv hokkolen ocet elkv tvlofv totkv *ce* tvk wihokekon :

48 Mv en cuntv elekon, totkv vslekan.

49 Omlvkv totkvn es okcvncvmphecen, nake ohnek-rickv vtekat okcvnwv es vpahoyvret ok.

50 Okcvnwvt heres, momis okcvnwvt en yekcen sumecicen omat, naken es svpvtcatskvr haks ? Ec ofvn okcvnwvn ocet, herkvn ete'm ocvkes.

SETENTVCKE 10.

MOMEN ahuyiret, mvn enkvpaket, Cotvne tvpalv Cutev em vtekakan eceyvtes ; momen este sulsokat hvtvm em

vtelokvtes; momen mecvnto omet hvtvm emvhaya-
kvtes.

2 Momen Falvsevlket en yicet, Hunvnwv e hiwv wiketv
em etektvnke te? *kicet* eskerret em 'pohakvtes.

3 Momen em vyoposket, Moses naken ce kievkvts haks?
kicakvtes.

4 Momen, Moses, nakcokv es wiketvn en hoccihcet
wiketv etektvnecvtes, kicakvtes.

5 Momen Cesvs vyoposket, Ce feke take em wvnhe
omecicen heyv vhakvn cen hoccicvtes:

6 Momis nake hocvckvte em vliceckv vteken Hesake-
tvmeset hunvnwv hokte tepakan habicvtes.

7 Momen heyv omeccicen hunvnwv e'rke e'ckeu wihket,
e hiwvn hvlvtvres;

8 Momen mv hokkolat vpeswv hvmkusvres; monkv
mv svnvcomvn hokkolet omeks, momis vpeswv hvm-
kus.

9 Monkv mv Hesaketvmese tehvlvtepucevte estet tekv-
pihcats, kicakvtes.

10 Momen cuko ofvn en kerrepvlket mata *nake* ohfvc-
cyn hvtvm em 'pohakvtes.

11 Momen, Estimvt o estomet e hiwvn wihket, etvn
epayen omat, vnrpet hoktaret os.

12 Momen hoktet e'hen wihket, etvn en liken omat,
hoktaret os, kicakvtes.

13 Momen hopuetakucen 'sen yicakvtes, celaykvren:
momen *en* kerrepvlket mv esyicakan em vsehakvtes.

14 Momis Cesvs hecof, efeknokket, Hopuetakuve vc oh
vwepvre em etektvnecet, em vsehhatskvs; mv omakat
Hesaketvmese em ohmekketvt omekv.

15 Mehenwvn ee kievkis, Estimvt o estomet hopuewuve
omet Hesaketvmese em ohmekketvn e enakuceckon
omat, ccehyekos, kicakvtes.

16 Momet e sakpv ofvn cawet, enken oh wvkhokicet, ohmerrakvtes.

17 Momet vyetvn ossof, hvmket lētket vlahket, e vtok-kekvtes, momet, Mvhayv heretskat, nake estomvyatet hesaketv yuksv-sekon epoyar haks? *kicet*-em 'pohvtes.

18 Momen Cesvs, Estoman here cv kicetske haks? herat hvmkuis sekos, Hesaketvmeset omekon omat.

19 Vhakov *palan* kerretskes, Hoktahretskvs, Elehcetskvs, Horkohpetskvs, Fvccekon akeriyetskvs, Fvccckon vkonahhetskvs, Ce'rken, *ce'*cken vrakkuecv; kicvtes.

20 Momen vyoposket, Mvhaya, heyv omvlkvn cv mvnctusvte vteke vfaste vtecicvyvtes, makvtes.

21 Momof Cesvs hecet, vnokecvtes, momet, Nake hvmket cem vhoskes: ahyet, nanvke estomen ocetskat omvlkvn wiyet, estemerrakan emvkvs, momet hvlwe ofv nake ocetskvres; momet ahtet, etohweklepkvn kvwahpet, vcvcvkvtes, kicvtes.

22 Momen mv maketv omecicen fekherekates, momet cfeke nokket ayvtes; nakeockv rakrvken ocet omekv.

23 Momen Cesvs fulotket hecet, en kerrepvlken *em punayet*, Mvtvwvvt nakeockv ocakat Hesaketvmese em ohmekketv eceyetv en yekcvke tares! kicakvtes.

24 Momen *en* kerrepvlket em opunvkv omecicvken em estomanakvtes. Momis Cesvs hvtvm vyoposket, Hopue-takē, mvtvwvvt mv nakeockv em enhonrakat Hesaketvmese em ohmekketv eceyetv en yekcvket os!

25 Rvce kuphe esropottv e turwv ropotte tayat en yekce mahekon, este enakov minvt Hesaketvmese em ohmekketv eceyetvt en yekcet os, kicakvtes.

26 Momen svhopvyesko tayen em estomahakvtes, Monkv estimvt hesake taye haks? ete kicaket.

27 Momen Cesvs oh hecaket, Este em momvkoko taves, momis Hesaketvmese tat monkot os; nanvke

omvlkv^t Hesakctvmēse em momvke tayet omekv, makvtes.

28 Momof Petvt, Hecvs, nake omvlkvⁿ wihket, ece 'cvkfullēs, kicetvⁿ vlicevtes.

29 Momen Cesvs vyoposket, Mehenwvⁿ ce kiekis, Estimvt vc *vrahkv*, momet opunvk^v-herv vrahkvⁿ cuko, tecakkak , ewvntake, erke, ecke, ehiwv, hopuctake, ekvnv esyoman wihket,

30 Hiyome tan cukpe hvmken, cuko, tecakkakat, ewvntake, eckvlke, hopuctake, ekvnv esyoman *en hecket*, vsēckvu *en hecket*; momet ekvnv vlvkvrⁿanat ofv hesaketv yuksv seko epoyvrⁿanekat sekot os, kicakvtes.

31 Momis enhvteceskv taranat espoke sulket *ocakes*, momen espoke taranat enhvteceskv^t *ocakes*.

32 Momen Celuslvmen oh vpeyēt nene oh fullvtes; momen Cesvs ehomvⁿ ayvtes; momen em estomahakvtes; momet vcvk^vpeyof, penkv^vlakvtes. Momen hvtvm palen hokkolohkakan evpayet, nanvke ohlytkvrⁿanan em onv^vketvⁿ vlicevtes,

33 Hecvs, vcemecēt Celuslvmen oh vpeyēs, momen este E'chuswv plest enhomvⁿhhotv cokv-hayvlke *em* wihokvres; momen elkvn 'sem fvccet, Centilvken em wikkvres:

34 Momet nakhayvkekot, tēpkkvres, momet oh tofket elec^vkvres; momen nettv svtutcenan hvtvm akvwvpkvres, *maket*.

35 Momof Sepete e'ppucetake Cems Canc tepakat em vlahohket, Mvhaya, nake estomen komevat pum momecetskvren komēs, makakvtes.

36 Momen, Naken cem momecvkaren komatska? kicakvtes.

37 Cem vrakketv ofvⁿ, hvmket cem akvpervⁿ *lken*, hvmkat cem akvskvnⁿ *lken* kakeyvren pu'mvs, kicakvtes.

38 Momis Cesvs, Naken vpohatskat kerratskekos. Sesketv 'seskvyat 'seskatsken, paptiskvn es paptiskvyat es paptiskatske taye haks? kicvtes.

39 Momen, Momeye taves, kicakvtes. Momen Cesvs, Mehenwvn sesketv es eskvyat 'seskatskvres, momet paptiskvn es paptiskvyat es paptiskatskvres :

40 Momis vm akvperv momet vm akvskvnv liketv *est'* emvranvyat cvnake tokot os, momis mv em etetakuehocat *emvkhoyvres*, kicakvtes.

41 Momen mv palat pohakof, Cems Cane tepakat vnrvpet cvpvkktvn vliceakvtes.

42 Momis Cesvs enhuchkakct, Mv, Centilvlken ohfvnkaket os, komhoyat pucassetvn es ohfvstaket, momet en rvkrakt yekcetvn es ohmekkakct omat kerratskes.

43 Momis cem etenrvwv take momvranekot os, momis ece 'pakvkat estimvt rakke haketvn komen omat, cem vtotkv tares :

44 Momen ece 'pakvkat estimvt o estomet enhomahtv haketvn komen omat, omvlkv em vtotkv tares.

45 Este E'chuswv tisein em vtothokvranekon, *est'* em vtotkvret *vlakct*, en hesaketvn sulken es nesctvn *est'* emvranet vlakvtet omekv, kicakvtes.

46 Momen Cvlekon yicvtes ; momet mvn enkvpakof, en kerrepvlke este sulke mahe esyomat vpvkaken, Pate-mevs turheceko, Temevs e'ppucet, nakvpohet nene afopken likvtes.

47 Momet Cesvs Nasvlvlket omat pohof, Cesvs, Tewe E'ppucē, vm merrvs, huchket maketvn vliceavtes.

48 Momen sulket, cvyayvkvren *kicct*, em vsehakvtes : momis ohvtvlaken svhere mahen huehket, Tewe E'ppucē, vm merrvs, kicvtes.

49 Momen Cesvs huyiret, enhuchhokvren makvtes ;
Muskokce N. T. 9

momen, Fekhvmet ahuervs; ce'nhuehkes, kicet, turhe cekan enhuehkavtes

50 Momen en kapvn vkiyet, ahuyiret, Cesvs em vlaktes.

51 Momen Cesvs vyoposket, Naken ce 'stomecaren kometske haks? kicvtes. Hunvwnv turhecekat, Pucasē, renakvt vn heckate! kicvtes.

52 Momen Cesvs, Vyepvs, cem vkvsvinkvt temvpoken ce bahyes, kicvtes. Momen moman vpakusen hecet, nenen *ayet* Cesvs vcvkayvtes.

SETENTVCKE 11.

MOMEN Celuslvimen vwolicaket, ekvnhvlwe Olefvn, Perfec Pervne tepakat *roricet* en kerrepvlke hokkolen vtotet,

2 Tvlofuce ce homuse ocan cukolvkvks, momet, cukolakatskan vpakusen corakko-wakuce este oh likvte sekan wvnvken eshecatskvres; enrecohpet, svm vthoyvks:

3 Momet este estomet, Estoman heyv n momecatske haks? ce kicvken omat, Pucaset eyacet omes; kicatskvres, momen moman vpaken atotvres.

4 Momen vhoiet, corakko-wakuce fettvu, vhauke tempe, nene tohvlacan wvnvken eshecavtes: momet enrecopavtes.

5 Momen mvn svpaklat vpvlvvt, Corakko-wakucen enrecopatskat nak estomatske haks? kicavtes.

6 Momen Cesvs kicavte etvpomen kicavtes; momen vpeyeoicavtes.

7 Momen corakko-wakucen Cesvs 'sem vlahokvtes, momet em vchoietvn oh ocavtes; momen oh likvtes.

8 Momen sulket em vchoietvn nenen oh pvtapicavtes, momen vpvlvvt etolvocen a wart, nenen oh pvtapicavtes.

9 Momen homvn vpeyat, momen yupv vpeyateu hueh-

kaket, Hosanv ; Pucase e hocefkv ofvn vlakat oh merrv-kvtet *omes* :

10 Tewe pu'rke em ohmekketv Pucase e hocefkv ofv vlakat ohmerrvket *omekvs* : Hosanv hvlwe mahat ofvn, makakvtes.

11 Momen Cesvs Celuslvmen *ecchyet*, cuko-vcakan ece-yvtes, momet vfulotken nak omvlkvn oh vfvnnahkof, yafke hvse-vkerkvt omen, palen hokkolohkakak vpvka-ken, Pervnen 'sossvtes.

12 Momet rempvksen, Pervnen rafulehcof, elvwe tates.

13 Momet hopvyen ke-rakko em vpe esse ocen hecet, nake oh ocen eshece taye witen omat *komet* oh vlakvtes ; momet oh vlahkof, esse tvlkusen eshecvtes ; ke-rakko em oketv *hute* orekatet ok.

14 Momen vyoposket, Mucv vtekat estimvt cem etten pvpekares, meyuksv-sekon, kicvtes. Momen en kerrepvlket pohakvtes.

15 Momen Celuslvmen yicvtes ; momen Cesvs, cuko-vcakan *ecchyet*, cuko vcatat ofv wiyye momen nesakaten sossicetvn vlichecet, tokunawv esyoposkvlike em ohhompetv, pvce-howe wiyakate em ohvpoketvu *en* cektulce-cvtes ;

16 Momet nvpvt nake vtehkvn monkat nake vcvnkvn cuko-vcakan 'setehoyvnnren em etektvnecekates.

17 Momet emvhayvtes, Tvlwvvlke omvlkvt vn cukon inekusvpkv-cukon kicvkvres, *maket* coket omeko haks ? momis centaket horkopvlke em vpoketvn hayatskes, kicet.

18 Momen cokv-hayvlket plest enhomvhhotv esyomat pohakvtes, momet nak estomecet elecvtke tayan hopoya-kvtes ; este sulkat omvlkvt em mvhakv estomahe 'sem momakat omecicen em penkvlakvtet ok.

19 Momen yafkof, tvlofvn ossvtes.

20 Momen hvthvyvtke, hoyvnecof, ke-rakko em vpe yvlonkv oren talen hecakovtes.

21 Momen Petvt vkerricet, Mvhaya, hecvs, ke-rakko em vpe ohtvhiketskvne yuknepes.

22 Momen Cesvs vyoposket kicakovtes, Hesaketvmese ofvn vkvsvmkvn ocvks.

23 Mehenwvn ce kievkit okikv, Estimvt o estomet heyv ekvnhlwen, Vkueket, uelvtkv ce'k wihokekvs, maken omat, momet e feke ofv melohlekot, navkke ocvrane makat vkvsamen omat, nake makan ocvres.

24 Monkv ce kievkis, Emekusapatskof, nak estomvken ce yacvat ocvranskāt vkvsvmvks, momet ocatskvres.

25 Momet emekusapet svpaklatskof, estimv vnrvpen naken ocatsken omat, es em wivks; Ce'rke takeu hvlwe likat cen naorketv taken es cem wivkvren.

26 Momis es em wikatskekon omat, Ce'rke takeu hvlwe likat cen naorketv taken es cem wivhkekos.

27 Momen hvtvm Celuslvmen yicvtes; momen cuko-vcakat ofvn yvkapof, plest enhomvshotv, cokvhayvlke vculvke esyomat en yiheet,

28 Yekcetv estomen heyv nanvke es momecet ometske haks? momen estimvt heyv nanvke momecetvn yekcetv ce'me haks? kicakovtes.

29 Momen Cesvs vyoposket, Vncu nake hvnken cem 'pohvranykis, momen vm vyoposkvkes, momen yekcetv estomen heyv nanvke es momecit omvyat cem onayvkares.

30 Cane em paptiskv, hvlwen vte tat haks? monkat este enake tat haks? vm vyoposkvkes, kicakovtes.

31 Momen e ete'm punayet makakovtes, Hvlwe vten makēn omat, Monkv estoman vkvsvmatskekat haks? pu kievres.

32 Momis, Este enakets, makēn omat; esten em pen-

kvlakvtes, *este* omvlkvt Cane owalv mehenwe tate omecaket omekv.

33 Momen vyoposket, Kerrēkos, Cesvn kicakvtes. Momen Cesvs vyoposket, Vneu yekcetv estomen heyv nanvke es momecit omvyat cem onayvkvkos, kicakvtes.

SETENTVCKE 12.

MOMET opunvkv svhopakv es em punvyvketvn vlicevtes. Este hvmket pvrko cvpofvn ahocvtes, momet eto lane tohopken afolotecihcet, pvrko opuswv vcvnk *ocvrnan* en koriyet, cuko-hvlwvn hayet, vfastvlken em wivktes, momet ekvnv hopvyen ayvtes.

2 Momet oketv orof, vfastvlken vtotkv vtotakvtes, vfastvlket pvrko cvpofv em etten emvkvren.

3 Momen eset, rukahfet, nakocekon vyecicakvtes.

4 Momen hvtvm vtotkv etvn ohtotakvtes, momen mvn cvton 'svfvllet nvfkaket, ekvn *em* vnvttcet, vlesketv vpvken celaykvten vyecicakvtes.

5 Momen hvtvm etvn vtotvtes, momen mvn elecakvtes, momet eti sulken; vpvlwvn rukafet, vpvlwvn psvta-kvtes.

6 Monkv hvmket em vhoskvtes, e'ppuce vnokeekusat; espoken mvu ohtotakvtes, Cv'ppucen vrakkuecvkvres, maket.

7 Momis mv vfastvlket e ete'm punayakvtes, Heyvt pucase mvnettv tes; vvwks, elecvkres, momen enake taranvtet punake tares, makaket.

8 Momet eset, elehcet, pvrko cvpofvn ossicakvtes.

9 Monkv pvrko cvpofv e pucaset naken estomvre te? vlahket, mv vfastvlken psvtvres, momet pvrko cvpofvn etin emvkvres.

10 Momen heyv hoccat, Mv cvto tohtarvlke vwikvte kvnowv em ekv hakes;

11 Heyvt Pucase nake momecvte tes, momet pun re-nakv ehomvn estomahet os, makat, hecatskvte seko haks?

12 Momen esetvn komakvtes, eme vnrופן opunvkv svhopakvn opunayen kerraket ok; momis este sulkan em penkvlakvtes; momet wiket vpeyvtes.

13 Momet *em* opunvkv ofvn eskvren Falfsevlke Helotvlke esyomat vpvwusen vtotakvtes.

14 Momen yihcof, Mvhaya, mehenwetsket ot, este stos-kometskekat kerrēs, Hesaketvmese em vyetv mehenwetv ofvn mvhayet, este en heckv moskometskekat omekv: Ekv feketv Sesv emetv fvecv t o haks? monko haks?

15 Emeyvre te? monkat emēkare te? kicakvtes. Momis em mvkerretv taken kerret, Estoman es cv kerratske haks? tenelyvn 'svm vvwks, heearen, kicakvtes.

16 Momen esycvtes. Momen, Heyv vhake momen en hoccvt estimv enake *te?* kicakvtes. Momen Sesv enakē, kicakvtes.

17 Momen Cesvs vyoposket, Sesv enanvken Sesvn emv-kes, momet Hesaketvmese enanvken Hesaketvmesen, kicakvtes. Momen eme ohfvccvn em estomahakvtes.

18 Momof Satusevlket, mv, Elkv akvwvpketv sekos, makakat en yicvtes; momen em 'pohet makākvtes,

19 Mvhaya, Moses pun hoccicat, Hunvnwv etecakkvte hopuctaken ocekot elet, e'hiwvn wiken omat, etecakkatet e'hiwvn epayet, honvpse etecakkvten em mahecvres, *makvtes*.

20 Monkv etecakkvte kolvpaket fullvtes; momen homahtatet hokten epahyet, elof, honvpsen wikekates.

21 Momen svhokkolat epahyet elvtes, momet mvu honvpsen wikekates; momen svtutcenat matvpomen.

22 Momen mv kolvpakat epayakvtes, momet honvpsen wkvkeates; omvlkv 'sem poken hokten elvtes.

23 Monkv elkv akvwvpketv omo, akvwvpehcof, mv

kolvpakan estomat e hiwv tar haks? mv kolvpakat epa-yakvtet omekv.

24 Momen Cesvs vyoposket kicakvtes, Cokan, monkat Hesaketvmese en yekcen kerratskekat omecicen cem etehoskvket omeko haks?

25 Elkv raenkvwvpehcof, etepayaket, monkat etepaye-puehocekos; momis encelvlke hvlwe tvlofvn vpoke omaket omekv.

26 Momen pvsatkvtē akvwvpecvranat ohfvccv Moses en cokv ofvn ohonayatskekat haks, eto-fvske ofvn Hesaketvmese *Moses em punayat*, Vnet Eplehame en Hesaketvmese, Iseke en Hesaketvmese, momet Cekvpe en Hesaketvmese *toyis*, makvte?

27 Pvsatkvtē en Hesaketvmese tokon, momis wenahokat en Hesaketvmese tes; monkv tayen cem etehoskvket os.

28 Momen cokv-hayvlke hvmket vlahket, ete'm punahoyaken pohet, momet heren em vyoposkaken hecet, Vhakov omvlkv enhvteceskv naket o haks? *maket* em pohvtes.

29 Momen Cesvs, Vhakov omvlkv enhvtecèskv *heyv tes*, Aeha Eslevl toyetskat, apohicvs; Pucase pun Hesaketvmese Pucase hvmkuset os;

30 Momen Pucase cen Hesaketvmesen ee feke omvlkv, cem puyvfekev omvlkv, cem vkerrickv omvlkv, cen yekce omvlkv es vnokecetskvres: heyvt vhakov enhvteceskv *tes*.

31 Momen svhokkolat, *mø omēt ot*, heyv *tes*; E vnokecetskat etvpomen cem vwolicvn vnokecv: heyv vhakov *hokkole* 'sen rakkat sekos, *maket* vyoposkvtes.

32 Momen cokv-hayvt kievtes, Heres, Mvhaya, mehenwvn opunahyetskes, Hesaketvmese hvmkuset omen, eti sahsekot ok.

33 Momen efeke omvlkv, vkerrickv omvlkv, puyvfekev

omvlkv, momet yekce omvlkv es vnokecetv, momet e vnokecat etvpomet *em* vwolicv vnokecetv nake ohnekric-kv temvpokakat omvlkv, momet nake psvthoyvranat senhoyvnet omes.

34 Momen hoporrenet vyoposken Cesvs hecof, Hesaketvmese em ohmekketvn em vhopvyecetskekos, kicvtes. Momen mv vtekat estimvt vpohkv en hayetv fekhvmkekates.

35 Momen cuko-vcakat ofv Cesvs estemvhayof, Estomen cokv-hayvlket, Klist Tewe E'ppucet os, makaket o haks?

36 Puyvfekev Vcakat eteropotten *opunayet*, Tewe mahusat, Pucaset cv Pucasen em *punayet*, Vm akvpervn liketske munken, cen horrvlke ce 'leohsehoyickvn hayares, makvtet os, makvtes.

37 Monkv Tewe mahusat e Pucasen kicet os, *momof* estomaten e'ppucet o haks? vyoposket kicvtes. Momen este sulkat afvckvket em apohicakvtes.

38 Momen em mvhakv ofvn, Cokv-hayvlken *em* e vke-tecvkes, mv accvke cvpcvke es fulletvn, momet nakwikv vlkau vsekctvn,

39 Senekake ofv ohliketv svmmomvkus mahat em vlos-takat: momet hompetv-rakko omof liketv enhomvhhotan;

40 Hoktvke oyevlke en cuko lokakat, momet vhayet, cvpcvken mekusvpakat; heyvt senhoyvnen ohfvceckvn en heckvkvres, kicakvtes.

41 Momet Cesvs cvtokunaphute homusen liket, estomen este sulkat cvtokunawvn cotokunaphuten vteha-kan hecvtes: momen nakocvlke sulket sulken vteha-kvtes.

42 Momen hokte oye nakoceko vlaliket cvto-kunawv lopuckus mahat hokkolen vtehvtes, mvt hoporrenkv en nvrkvpvn oret os.

43 Momen en kerrepvlken enhohiket, Mehenwvn ce kicvkis, Heyv oye estemerrat tokunaphute vtehakat omvlkv senhoyvnen vtehet os.

44 Heyv omvlkv enake take sulkat asossen vtehahket omen, emet em estemerketv asossen nake ocvtc omvlkv, mv vhesakvte omvlkv, vtehet os, kicakvtes.

SETENTVCKE 13.

· MOMEN, cuko-vcakan ossof, en kerrepvlke hvmket, Mv-haya, cvto momet cuko estomakan hecvs; kicvtes.

2 Momen Cesvs vyoposket kicvtes, Heyv cuko rvkra-kan hecetska? cvto hvmkuis etohlike vwihokekat vhos-
kat sekares.

3 Momen, cuko-vcakat ehomusen ekvnhlwe Olefvn likof, Petv, Cems, Cane Antolu esyomat ehkusen em 'pohakvtes,

4 Estofvn heyv nanvke ocvrnat, momet heyv nanvke momvkvrnat, naket eskerkv *taranat*, pum onvyvs.

5 Momen Cesvs em vyoposket, maketvn vlicevtes, E vketeckes, estit ce mvkerrvkekaren.

6 Sulket cv hocckv ofvn yicet, *Klist* toyis, maket, sulken chosvkuecvret ok.

7 Momen horre ohfveevn, momet horre ohonkv po-hatskof, ce naorvkates, *mv omakat* ocvkvrnat tvlkuset omekv, momis meyuksv hvtet *omes*.

8 Tvlwvt tvlvvn vnrvpet, momen tvloftv tvlofvn vnrvpet vkvwvpkvrnat omekv; momen ekvnv nekekv estomis ocvkvres, momen elaukot momen feknokketvt ocvkvres: heyv nanvke efeke nokketv vliceakat *tes*.

9 Momis e vketeckes, tekueketvn ce wihokkvres; mo-met senekake vlkan ce tephokkvres: momet cv hocckv vrahkv evpayvlke momet mekkvlke ehomvn es ce yiho-cvkvres, mv vnrvpe kerkueckvn.

10 Momen heyv opunkv-herv tawvn tvlwvvlke omvkv en tvlemihocvranet os.

11 Momis *ce* yvpayet, *ce* wihokof, naken makvranatskat enhomvn vkerrihcatskvs, momet homvn ohvkerrihcatskvs: momis mv hvse-vkerkv ofvn nake *ce*'mhoyat mvn makvranatsket os: cemet opunayatskëkon, Puyvfekev Vcakat opunayet omekv.

12 Momen tecakkvtet tecakkaten elkvn em wikkvres, momen erket eppucen; momen hopnetaket eckvlke vnrvpen vkvwvpecet, pvsvthoyvren omecicvkvres.

13 Momen cv hocckv vrahkvn *este* omvkvrt cen homecckvres; momis estimvt emunket emeyuksicat, mvt hesakvres.

14 Momis enhomeckv tvnecicvranat Tanvle owalv opunvycvte huervranekaten hueran hecatskof, (estimvt ohonayat kerrekvs,) momof Cutevn vpokat ekvnhlhawan oh pefatkekv:

15 Momen cuko onvpv oh likat hvtpiket, cukon ecehyats, momet nake cuko ofv ocat cawvret ecehyats.

16 Momen cvpofv arat kapv cawvret afulikates.

17 Momis nvrkesakat momet coyicakat mv nettv take omof en holwakvres.

18 Momen cem pefatketv take rvfon omekaren mekusvpvkes.

19 Mv nettv take omof estemerkv ocvres, mv ome enhvteceskv nake hocvckvte Hesaketvmese hayvte hiyomat vlakat ocvte sekot, momet ocekares.

20 Momen Hesaketvmeset mv nettv *vhonkvtkvn* kocuknicekaten omat, vpeswv hvmkis hesakekvnt omes: momis enhopokvte mv enhopoyvkvte vrahkvn mv nettv *vhonkvtkv* kocuknicet os.

21 Momen momof, Hecvs, yvmvn Klist *likes*, monkat Hecvs, vsvn *likes*, estimvt *ce* kicvken omat, vkvsahmatskvs.

22 Klist laksvlke momen owalv laksvlke akvwvpkvkvret ok, momet nanvke eskerkvn, momet nake estomahake heckuecvkvres; mome tayen omat, mv enhopokat mahusat tis ehosvkuecvkvret.

23 Momis vketecvkes: hecvkes, nanvke omvlkvn enhomvn cem onahyv kis.

24 Momis mv nettv take omof, mv estemerkv hoyanof, hvse yomuckvres, momen hvresse hvyvyicekares,

25 Momen hvlwe kococumpv pvlvtkvres, momen yekcetv hvlwe ofv ocakat nekeyihocvres.

26 Momen momof este E'chuswv vkvsvmkv rakke, momet yekcetv vpaket aholoce ofvn vlaken hecvkvres.

27 Momen momof em encelvlken vtotvres, momet enhopokat hotvle ostat aenkvpvken, ekvnnv hopvyvke mahat hvlwe hopvyvke mahat roren vtelo ykvres.

28 Tokvs, ke-rakko esvhopakvn en kerrvkes; elvece hvte lowaket ot esse sossicof, meske vwolice tat kerratskes.

29 Centakeu matvpomen heyv nanvke ocaken hecatskof, vwolices, vhauken vlaken kerrvkes.

30 Mehenwvn ce kicvkis, Heyv honvpse hoyvneko munken heyv nanvke omvlkvt esfvci ke tvlvres.

31 Hvlwe ekvnnv tepakat sumhokvres, momis vm opunkv sumikekos.

32 Momis mv nettv hvse-vkerkv tepakat nvpvt kerrekon, hvlwe encelvlke monkat Eppuce tis *kerrvkekon*, Erke tvlket *kerres*.

33 Vfekcakhet, vketecet, emekusvpykes: oketv orvranat kerratskekokv.

34 Este hopvyen ayvranat, en cukon wiket, yekcetv vtotkvlen, momet este vtekaten em vtotketvn emaket, vhauke vheciv vketecvren, makvtes: *este E'chuswv mv omet os*.

35 Monk vketecvkes; estofvn, yafkis, nere nvrkvpv tis, tottolose en hunvnwv hahokof tis, monkat hvthvyvt-ken cuko-pucase vlakat kerratskekoku :

36 Monkon omat, vyvkhvinkusen vlaket, nocicatsken es ce hece wites.

37 Momen nake ce kievkvyan este omvlkvv kicakis, Vketecvkes.

SETENTVCKE 14.

MOMEN nettv hokkolet hoyanof, ohhoyvkv momet tvklike pakkeko *hompety-rakko* ocvtes, momen plest enhomvhhotat momet cokv-hayvket estomen mvkerretv eteropotten eset, elecvke tayaten hopoyakvtes.

2 Momis, Hompetv-rakko *nett*v omof tokon, este tek-yvinketv oceKaren, makakvtes.

3 Momen Pervnen, Simv lepv en cuko ofv hompetvn vlikof, hoktet alepastv nakvcvnuce neha fymece, vcake mahe, espekv *kihocet*, vevnken svlakvtes, momet, nakvcvnuce tvkohcet, e'kv *em* oh kalvtes.

4 Momen eme ofv cvpvkhokat sasvtes, Estomaten neha fymecv hiyomēn yvmahke haks?

5 Tenelyv cukpe tutcenat 'sen hoyvnen wiyiyet, este-merhoyan emhoye tayvtet ok, makaket. Momet hokte vnrvpen ecayakvtes.

6 Momen Cesvs, Ocepckvs, estoman naoricatske haks? vtotketv heren vm momeces.

7 Estemerrakat ece 'pakvke ocatske emunket, estofvn komatskis, en lopicatske tayet ok; momis vn *tat* ocatske munkekot omekv.

8 Nake momece tayvten momeces; enhomvn vlahket, neha fymecv cv'na oh kalat es herihocvrnan *momeces*.

9 Mehenwvn ce kievkis, Ekvvn omvlkvv estvmvt o estomen heyv opunvkv-herv es erkenvkhojat vtekat *heyv* nake momecvteu esvkerrickvn onahoyvres, kievtes.

10 Momen Cutvs Eskalevt, mv palen hokkolohkakat hvmket, Cesvs emvkvrant, plest enhomvhhotvn oh ayvtes.

11 Momen pohakof, afvekvket tokunawv emetvn tem-
fvecakvtes. Momen estome etektvnkusen wiyve tayat
hopoyvtes.

12 Momen tvklike pakkeko *hompelv-rakko* nettv enhv-
teceskvn ohhoyvkv elecakof, en kerrepvlket, Estvmvn
vpeyet ohhoyvkv hompetskvren etetakneceyvve ko-
metske haks? kicakvtes.

13 Momen en kerrepvlke hokkolen vtetet, Tvlofvn cu-
kolvkvks, momen estet pecv uewv vcvnken eshvatet
ece'nrvpvres; mvn vcvkvhoyvks.

14 Momen estvmv eceyaten, Mvhayvt *okat*, cukopericv
en nvthofv vn kerrepvlke vpaket ohhoyvkv hompvve
tayat estvmvn oce haks? ce kicet os, cuko-pucasen ki-
cetskvres.

15 Momen onvpv nvthofv rakke, here eteticvkvte, teta-
ken cem mellkvres; mvn pum etetakucevks, kicakvtes.

16 Momen en kerrepvlket awoliket, tvlofvn cukolaket,
kicakvte etvpomen eshecakvtes; momet ohhoyvkvvn
etetakuecakvtes.

17 Momen yafkof palen hokkolohkakat vpvkaken vla-
kvtes.

18 Momen vpoket hompakof, Cesvs *okat*, Mehenwvn
ce kicvkis, Hvmkatskat, vc vpake hompat, cv wiyyvres,
makvtes.

19 Momen feknokket, hvmkvnton, Vne *te?* kicetvn vli-
cecakvtes; momen etvt, Vne *te?* *kicvtes*.

20 Momen vyoposket, Palen hokkolohkakat hvmke, mv
vc vpake pvlkvvn *vcvankan* svklicat *tes*; kicakvtes.

21 Este E'chuswv oh *onayet* cohoyvte etvpomen ayet
os, momis mv este wiye *huerat* en holwakes! mv este
heckekaten omat en hervnt os, kicakvtes.

22 Momen hompakof, Cesvs, tvkliken ehset, ohmeriyet, kvlkayet, emakvtes, Eset, hompvks; heyvt cv'na tes, maket.

23 Momet sesketucen 'sehset, *Erken* vkvshmet, emakvtes, momen omvlkv eskakvtes.

24 Momen, Heyv cv catv setemfvccetv mucvse tes; mv sulke vrahkv pvlatkat.

25 Mehenwvn ce kicvkis, Ohvtvlaken pvrko en lokce eskvko munken mv nettv Hesaketvmese em ohmekketv ofv oh mucvse eskvyof tvlvkres, kicakvtes.

26 Momen yvhiketvn yvhikahkof, ekvnhvlwe Olefvn sossvtes.

27 Momen, Omvlkatskatet *vne* vc vrahkv heyv nere ce 'lentaphoykvres; Yvpelikv vheciv nvfkares, momen yvpelikvt vwahvrès, *maket* coket omekv.

28 Momis akvwvpikvye rohyupv ce homv taken Kalvlen vyares, kicakvtes.

29 Momis Petvt, Omvlkv elentaphoykvre estomis vn *tat* mohmvkos, kicvtes.

30 Momen, Mehenwvn ce kicis, Mucv nettv, heyv neren, tottolose en hunvnwv vhokkolv hakeko munken vc ohfvcev ehelaksecetske svtutcenvres, Cesvs kicvtes.

31 Momis ohvtvlvke svhere mahen opunayet, Ece 'pake cv'lvrane estomis, ee ohfvcev ehelaksehvkos, *makvtes*. Matvpomen makake vlkvtes.

32 Momen ekvnv Kersemene hocfkan yicvtes, momen, Yvmvn vpokatsken, emekusvpares, en kerrepviken kicvtes.

33 Momet Petv, Cems, Cane esyoman evpayet, vliceet, tayen em estomahet, honne mahvtes.

34 Momet, Vm puyvfekvt tayen nokkes, elkv *tis* oren; yvmvn fekhonnet, vketecvkes, kicakvtes.

35 Momet hopv~~y~~ecusekot, ekvnvn tvk latkvtes, momet,

mome tayan omat, mv hvse-vkerkv e'nkvpkvren emekusapvtes.

36 Momet, Apv, Cv'rkē, nake omvlkv tē cem momvke taves; heyv sesketv es vm vkueyvs: mome estomis, vne komvyate tokon, momis ceme kometskāt *momekvs*, makvtes.

37 Momet vlahket, nocicen eshecvtes; momet Petvn em *punayet*, Simv, nocetska? hvse-vkerkv hvnkusis vketecetv ec umekisa? kicvtes.

38 Vketecet, emekusvpvks. nake ce naorkepuece taye eskerretv esceyatskekaret. Mehenwvn puyvfekvt vkvsamus, momis vpeswvt yekčekot os.

39 Momen hvtvm ahyet, mata opunvkvn punayet, emekusapvtes.

40 Momet rafulikof, hvtvm nocicen eshecvtes, (e turwv take honhoyet omekv;) momen naken 'sem vyoposkvke tayat kerrvkekates.

41 Momen esvtutcenat vlahket, momet em punayet, Nocice mahet, fekvpepvkes; tetaves; hvse-vkerkv vlvkes; hecvkes, este Echuswv naorkvlke e'nke ofvn wihoyes.

42 Asvpvkilet, vpeyvkeres; hecvkes, mv cv wiyyat vwo-lices, kicakvtes.

43 Momen moman vpakusen, opunaye emunkof, Cutvs, palen hokkolohkakāt hvnkat, este sulke mahet, eslavkv-cvpko, eto-warke tis cvwvken, plest enhomvhhotv, cokv-hayvlke vculvke esyomat atotaken vpvkaken, vlakvtes.

44 Momen mv wiyyat eskerkv emvke tates, Estimvn vfvnkvyat, mvt mv tares; mvn esct, vhericet 'svpeyvkes, maket.

45 Momet vlakan vpaken, lvpkusen oh ayet, Mvhaya, Mvhaya, maket, yfvnkvtēs.

46 Momen, e'nke taken oh ocaket, esakvtes.

47 Momen vsvpaklat hvmket, eslafkv cvpkon a eset, plest enhomahtv hvlwat em vtotkvn casket, e hvekon *en* tacvtes.

48 Momen Cesvs vyoposket, Este horkopvn vnrape omēt, eslafkv-cvpko eto-warke tis cawet, cv 'svranet yicatske haks?

49 Nettv omvlkvn cuko-vcakat ofvn mvhayit, ece 'pakvkvyat cv 'satskekvnces. Momis Cokat esohfvckvkvrnet os, kicakvtes.

50 Momen omvlkvt wikahket, pefatkvtes.

51 Momen este-hunvnwv mvnette, hvnvwelv tvrke e'navtlkan oh kayet vcvkayvtes; momen este-hunvntake mvnettviket hvlvtakvtes.

52 Momen hvnvwelv tvrken wihket, enatvlket en letkavtes.

53 Momen; Cesvs evpayet, plest enhomahtv hvlwan 'soh vpeyvtes; momen plest enhomvhhotv omvlkvt, vculvke cokv-hayvlke esyomat vpvkakket nvkastvtes.

54 Momen Petvt plest enhomahtv en cuko-herv ofv roren hopvyen vcvkarvtes, momet vtotkviken vpaket, totkvn vliket, tarrvtes.

55 Momen plest enhomvhhotv nvkastvlke omvlkv esyomat kerkneckv Cesvs vnrvpen hopoyakvtes, elecvkvret; momet eshecvkekates.

56 Sulket fvccekon vnrvpen kerkuecaktet ok, momis em ohkerkueckv take etelvcvkekates.

57 Momen fvcceko vnrvpe akerrakat akvwvpece sasvtes,

58 Heyv cuko-vcakat enke es hahoyvten lekahfit, nettv tutceneofvn etvn hayares, enke es hahoyekat, maken pohēmvts, makaket.

59 Momis hiyomēt o estomis em ohkerkueckvt etelvcvkekates.

60 Momen plest enhomahtv hvlwat nvrkvpvn abuyiret

Cesvs em 'pohet, Naken vyoposketskeko ? heyv ce'nrape akerkuecakat naket o *haks?* makvtes.

61 Momis cvyayaket naken vyoposkekates. Hvtvm plest enhomahtv hlvat em 'pohet, Vrakkuehocat E'p-puce, Klist, toyetske haks? kicvtes.

62 Momen Cesvs, *Mv* toyis; momen este E'chuswvt, yekcetv em akvpervn liket, hlvwe aholoce ofvn vlaken hecatskvres, makvtes.

63 Momof plest enhomahtv hlvat, em accvken selablecct, Estoman akerrvlke ohvtvlakat pu yace haks?

64 Hesaketvmese tvklecat pohhatskes; naken vkerri-catske haks? makvtes. Momen omvlkvt ele taye em mvttten ohfvececakvtes.

65 Momen vpvlvvt oh tofkaket, e turofvn ohranet, naffet, momet, Owalvs, kicetvn vliceacavtes; momen vtotkviket enke tvpeksen es nvfkakvtes.

66 Momen Petvt cuko-herv ofvn lecvn likof, plest enhomahtv em vtotkv hoktvke hvmet vlakvtes;

67 Momet Pétvt tarren hecof, oh hecet, Momen cemeu Cesvs Nasvlvlken vpaketskis, kicvtes.

68 Momis chelaksece, Kerrvkot, naken maketskat *cen* kerrvkot os, makvtes. Momet sohvpettvn oh ossvtes; momen tottolose en hunvnwv hakvtes.

69 Momen hokte mvnette etvt hecvtes, momet, Heyv esteu mv *hvmkat* tes, vsvpaklaten kicetvn vlicevtes.

70 Momen hvtvm ehelaksecvtes. Momen hvtvm emoh-yupusan vsvpvklattel, Mehenwvn mv *hvmkat* toyetskes, Kalvlvket emetsken, momet cem punvkvt *mv* omēt omekv. Petvn kicakvtes.

71 Momis, Hesaketvmesen es hocet, tvhiketvn vlicevtes, Heyv hunvnwv opunvyccatskat kerrvkos, *maket*.

72 Momen svhokkolat tottolose en hunvnwv hakvtes. Momen Petvt Cesvs em punkv vkerrievtes, mv, Tottolose

en hnnvnwv vhokkolvn hakeko munken vc ohfvccv ehe-
laksecetske svtutcenvres, kievte. Momet mvn oh vker-
ricof, hvkihkvtes.

SETENTVCKE 15.

MOMEN hvyatkan vpakusen plest enhomvvhhotv, vcuvke,
cokv-hayvlke, nvkaftvlkeu omvlkv vpvkaken, tekueketvn
ocahket, Cesvs wvnvyahkof, evpayet svpeyet, Pilvtan em
wikakvtes.

2 Momen Pilvtet em 'pohet, Cusvlke em Mekko toyets-
ka? *kievtes*. Momen vyoposket, Maketskes, kievtes.

3 Momen plest enhomvvhhotv nanvke sulken es vnrvpa-
kvtes; momis naken vyoposkekates.

4 Momen Pilvtet hvtvm em 'pohet, Naken vyoposkets-
keko haks? Nanvke sulken ce'nrvpen akerrakan hecvs,
kievtes.

5 Momis Cesvs naken vyoposkeko munkvtes; momat
Pilvtet em estomahvtes.

6 Tokvs, *mv* hompetv-rakko omof, cuko-yekcv vtèhkvke
lymken *este* em wiket omvtes, estimvn komakat.

7 Momen Pvlapvse hocefkat, mv vpaket este tekyvm-
ketv hayakvte, mv tekyvmketv ofvn estelecakvten vpaket
svlvfkuehoce tates.

8 Momen este sulkat yekcen huehkaket, nake em
momecakvnto omen *momecvkvren* em 'pohetvn vlicea-
kvtes.

9 Momis Pilvtet em vyoposket, Cusvlke em Mekkon
cem enrecopvkaren komatske haks? makvtes.

10 (Plest enhomvvhhotv en homecaket em wikaket omen
kerrekv.)

11 Momis plest enhomvvhhotvt, este sulkan vkvsvmepue-
cakvtes, Pvlapvse min em enrecopkvren.

12 Momen Pilvtet vyoposket, Monkv mv Cusvlke em

Mekkon kicatskat estomecaren komatske haks? hvtvm kicakvtes.

13 Momen, Tohweklepkn svrvhvs, *maket* hvtvm hueh-kakvtes.

14 Momof Pilvtet, Estoman? nake estome holwvken momece haks? kicakvtes. Momen, Etohweklepkn svrvhvs, *maket*, svhere mahen huehkakvtes.

15 Momen Pilvtet, este sulkat mahlvptetvn komet, Pvlapvsen em enrecopvtes, momet, Cesvs tepikof, *em* wkvtes, etohweklepkn svrahkvren.

16 Momen suletawvlket evpayet, cuko tektvnke tvleme Pletlolevm kicetvn esceykvtes; momet mv *suletawvlke* em etohkvketv omvlkn nvkvftcakvtes.

17 Momet okholatten es vcecet, etofvske kvpotokvn hotahnet, *e'kvn* em ohlicakvtes.

18 Momet, Cüsvlke em Mekko toyetskat! *maket* vseketvn vliceckakvtes.

19 Momet e'kvn kohvn 'sen nafket, vtofkakvtes, momet etorkowvn pvkohlicet, vrakkuecakovtes.

20 Momet nakhayvkekofv rohyupvn kapv okholatten en cawet, em accvken es vcecet, evpayet, esossvtes, tohweklepkn svrahvret.

21 Momet Vleksantv Lufvse tepakat e'rke, Silenvlke, Simv hvnke, tvlofv en lvpvtken a vtet hoyanen tohweklepkn karonvren ohyekcicakovtes.

22 Momet Kalkorv kicetvn esyicvtes, mv ohyvtekhoyat, Estekv fune likat tes.

23 Momet pvrko-opuswv smvnnv etohkviken esketvn emakovtes; momis 'seseckates.

24 Momet etohweklepkn svrvhahkof, vrahrvkv nake cvwvkvrnat es oh kerret, em accvken tekvpicakovtes.

25 Momen hvse-vkerkv svtutcenat omvtes, momen tohweklepkn svrvhakvtes.

26 Momen esvnrpvkv hoccāt onvpvn hōccvtes, CUSVLKE EM MEKKOT.

27 Momen horkopvlke hokkolet vpaket etohweklepkvn svrahrakvtes, hvnket vkvpervn *svrahken*, hvnkat vkvskvnvn *svrahken*.

28 Momen cokvte, Momen vhakv kacvlken vpaket vhonkvtkvtes, makat sohfvckvtes.

29 Momen mv hoyvnecat tvklecakvtes, e'kvu norotticaket, momet, Ceme, cuko-vcakat vhopahuet, nettv tutcenuse hayetskat,

30 E hesayecet, etohweklepkvn ahvtvpkvs, makakēt.

31 Matvpomen plest enhomvhhotv, nakhayekot, cokv-hayvlket vpvkaken, Etvu hesahuecvnkis, e hesayeceko taves:

32 Klist Eslevl em Mekkot mucvu etohweklepkvn a hvtvpkekva, hecēt vkvsvmeyvren, *maket* ete kicakvtes. Momen mv vpake etohweklepkv svrahakatet tvklecakvtes.

33 Momen hvse vkerkv sepakat orof, yomucke ekvuv omvlkvu ohranen hvse-vkerkv esostvpakat orvtes.

34 Momen hvse-vkerkv esostvpakan Cesvs, *en* hake yekcen es huchket, Eloī, Eloī, lamv sepakteni? mv ohyvtekhoyat, Vn Hesaketvmesē, vn Hesaketvmesē, esto-man cv wihketske haks? makvtes.

35 Momen vsvpaklate vpvlvvt, pohahkof, Hecvs, Elivsen enhuehket os, makakvtes.

36 Momen hvnket letiket, uepvton uetuksen es fvcecvtes, momet kovvn oh lihcet, eskvren e'mvtes, Ocepekvs; Elivs ahvtvpecicvret vlvkvranen omat, hōcvkeres, maket.

37 Momen Cesvs, *en* hake yekcen es hohiket, hesaketvu wkvtes.

38 Momen cuko-vcakat setentvckv onvpv elecuv yeshv-tapket etesetkvtes.

39 Momen mv sentulev homuse huerat, momēn bohi-
ket, hesaketvn wiken hecof, Mehenwusen heyv hunvnwv
Hesaketvmese E'ppuce tates, makvtes.

40 Hoktvkeu hopvyen a hecakat sasvtes, mv vpakat
Mele Maktelv tates, momen Mele Cems kocuknat Coses
tepakat e'cket, Selome esyomat ;

41 Cesvs Kalvlen arof mv vevkvpeyet em vtotkakvtet,
momen hoktvke eti sulket, mv vpaket Celuslvmen yi-
cvtet, a hecakovtes.

42 Momen yafkof, (tetakueckvt omekv, fekvpkv nett
renhomv tatet ok,)

43 Cosef Alemvrevlket, nvkaftvlke hvmke vrakkat, mvu
Hesaketvmese em ohmekketvn mehakat, vlahket, fekhvm-
ket Pilvten er en ceyet, Cesvs e'nan em 'pohvtes.

44 Momen *Cesvs* entis elen omat Pilvtet estomahes
komvtes ; momet sentulevn enhohiket, elvte vcewuse tat
em 'pohepvtes.

45 Momet, sentulevt em onahyof, enan Cosen emvtes.

46 Momen hvnvwelv tvrke tvlekmusen nesvtes, momet
a ehset, hvnvwelv tvrken es vyokkohfet, sepvkv cvto a
kofkvte ofvn wvkecytes, momet sepvkv em vhauke cvton
v pvpicvtes.

47 Momen Mele Maktelv Mele Coses e'cke tepakat estv-
mvn wvkechoyat hecakovtes.

SETENTVCKE 16.

MOMEN Nettvcakot hoyahnof, Mele Maktelv, Mele Cems
e'cke, Selome esyomat esfvmecickv fvmecakusen nesakv-
tet, yicet es siykvvret,

2 Nettvcakuce *nettv* enhvteceskvn, hvthvyvtkusen, hvse,
vkvwapkusen sepvkvvn roricvtes.

3 Momet, Estimvt sepvkv em vhauken cvton pum
vkueyvr haks? ete kicakovtes ;

4 Rakke mahet ok. Momet hecakof, cvto a pvlpihocen eshecakvtes.

5 Momet sepvklvn esceyet, este-hunvnwv mvnette, kapv hvtke, cvpken accet, vkvpervn liken hecakvtes; momet penkvlvke tates.

6 Momen, Penkahlatskvs; Cesvs Nasvlvlke, mv tohwek-lepkv svrahkvten hopoyatsket os; akvwvpikes; yvmv sekos: mv wvkecakvnken hecvks.

7 Momis vpehyet, ce homv taken Kalvlen eceyat, en kerrepvlke Petv esyoman em onvykvtecv; ce kicvkvtelvpomen, mvn hecatskvres, kievtes.

8 Momen lvpken asosiyet, sepvklvn enkvpaket pefatkvtes; fekeket em estomahaket ok: momet *este* estomis em punvyvkekates; penkvlvket ok.

9 Momen nettvacakuce *nettv* enhvteceskvn, hvten *Cesvs* akvwvpikof, Mele Maktelv, mv puyvfekev holwvhokat kolvpaken asossicvte, taten em e heckuecvtes.

10 *Momen* ahyet, mv vpvkakvten, wahoket, hvkihkokof, em onayakvtes.

11 Momen hesaken, Mele hecvten pohahkof, vkvsvmvkekates.

12 Mv renyvpvn, hokkolet yvkapet tvlofv en lvpvtken cukolakof, emvrahken em e heckuecvtes.

13 Momen vhoskat 'rem onayakvtes, momis mvu vkvsvmvkekates.

14 Mv hoyanat palen hvmkontvlakat hompetvn vpokof, em e heckuecet, vkvsvmvkekat, momet e feke take em wvnhat ohfvcecvn vnrapet em punayakvtes, mv akvwvpikof, hecakvten vkvsvmvkekatet ok.

15 Momet, Ekvvn omvlkvn hvmeccet, opunvkv-hervn nake hocackvte vtekat 'sem erkenvkvks.

16 Mv vkvsahmet paptiskat hesakvres, momis vkvsvmekat ohfvceehocvres.

17 Momen heyv eskerkv mv vkvsamak at vevkvpeyvres ;
Cv hoccfkv ofvn puyvfekev holwvhokat sossicet ; tulaswv
mucvsvke es opunayet ;

18 Cetton cvwvkvres ; momet esketv estelece tayat
eskaken omis, en nokkievkekares ; enokhokat enken oh
lumhicaken, cvfencihocvres ; kicakvtes.

19 Monkv Pucaset, em punayat hoyahnof, hvlwe ofvn
eshoyvtes, momet Hesaketvmese em vkvpervn likvtes.

20 Momen esosiyet estvmv estomis erkenvkakvtes,
Pucaset vpaket vtotken, momet eskerkv vevkvpeyaten
opunvkv es yekcicen. Emen.

OPUNVKV-HERV

LUK COYVTE.

SETENTVCKE 1.

ESTE sulket vliceat, pum etenrvvv nanvke fvicehohce vkvsvmkv hakvke etetvlake heren ohkerkuecvktet omckv,

2 Mv nanvke pum wihokvtet omen, enhvteceskv vteken, eturvv es hece akerrvlke toyēt, momet opunkvk herv vtotkvke toyēn,

3 Reafelvs here mahe toyetskat, vnen, enhvteceskv mahusat vteken mv nanvke omvlkvv esfvcken kerrvyet omvte tat, etetvlaken cen hoccicvyat here etetaye es vm momvnks;

4 Mv nanvke ofv ce mvhahoyvte em mehenwctvn kerretskvren.

5 Plestvlke hvmket, Vpiv em etohkvkctv hvmkat, Svkelivs hocckket, Elvn e'chustvlke hvmkat, e 'hiwv, Lesepet hocckken, tepaket, Helot Cutev em mekko en nettv ofvn, kakvtes.

6 Momen hokkolvt, Pucase em vhkv momet nanvke est' em mellvkvtv ofvn em invttekon ykvvpaket, Hesaketvmese ehomvn fvccvket omvtes.

7 Momet hopuenvv ocvkekates; Elesepet echussekot omckv; momet hokkolvt vculkv ohcakkevlket omakvtes.

8 Momen mome ocvtes, Hesaketvmese ehomvn em

etohkvlketv en nakvfvstetv vevkvyen plest em vtotketvn vfastof,

9 Plestvlke nake momecvkvrantv vevkvyen Pucase en cuko-vcakan eceyof, esfvmecickv nekrictetv em vtotketvt omvtes.

10 Momen esfvmecickv oketv omof, este sulsokat omvlkvt fettvn emekusvpakvtes.

11 Momen Pucase em encelvt, esfvmecickv altv em kvvpervn hueret, em e heckuecvtes.

12 Momen Svkelivs hecof, fekherekates, momen penkvlkvt oh latkvtes.

13 Momis encelvt em punayet, Svkelivs toyetskat, ce penkahlats, cem emekusvpkv pohket omekv; momen ce 'hiwv Elesepet ce'ppucen cen heckuecvres, momen Canen hocefetskvres.

14 Momen afvcketv es ece 'fvcke tares; momen en hec- ketv cakkat sulket es afvckvke tares.

15 Momen Pucase ehomvn rakke tares, momet pvrkopuswvn monkat esketv yekvvn eskekares, momet e'cke e nvrke vtekat tis Puyvfekev Vcakat es fvcke tares.

16 Momet Eslevl en hopuetake sulken Pucase en Hesaketvmese taken oh fulhuecvres.

17 Momet Elivs em vkerrickv en yekcetv tepaken ehopak, *Pucase* ehomvn ayyres, erkvke e 'feken en hopuetaken oh fulhuecet, momet mapohicvkekvlen fvccakat en hoporrenkvn oh fulhuecvranot, momet este Hesaketvmese emetakvken metetakuecvranet *ayvres, kicvtes*.

18 Momen Svkelivs encelvn em punayet, Naken heyv es kerrare te? vc vculet omin, ev 'hiwvu hoktaluset omekv, kicvtes.

19 Momen encelvt vyoposket *okat*, Vnet, Keplevl Hesaketvmese ehomv huervyat tot, cem punayet, heyv opunvkv heran es cem vlvkaren vc vtothoyet os.

20 Momen hecvs, opunayeko ce haken, punayetskeko tetaye emunken heyv nanvke momvkyranat nettvt vlvkvres, vm opunvkv, mv oketv orof esfvcfvkvrnat, vkvsvmetskekot omekv, kievtes.

21 Momen este Svkelivs emehakakat cuko-vcakat ofv momvteken fekhonnat estomahe 'sem momakvtes.

22 Momen mvn aasiyof, em punvyvketv umeko tayvtes; momen enken 'svhopayet, punayekot emunkekv, cuko-vcakat ofvn nak hecihocet omen kerrakvtes.

23 Momen mome ocvtes, em vtotketv nettv hoyvnakof, e hutē ayepvtes.

24 Momen mv nettv momakat hoyahnof, e 'hiwv Elesepēt nvrkehset, hvse epaken e vrvnayvtes;

25 Mv nettv momakvnke ofvn este vpvke vlesketv vnv vkueyvrānet *vc* oh hecet, hiyomēn Pucaset cv momecvtēt os, maket.

26 Momen hvse csepakof, Hesaketvmese atotet, Keplevl encelvt, Kalvle *ekvnn* ofv tvlofv Nasvle hoccfken *ayet*,

27 Hokte, fvcenv, este-hunvnwv Tewe en cuko-hvme-cvlke hvnkat, Cose hoccfke e 'hiwv tarane etemfvccan oh *ayvtes*; mv fvcenv e hoccfkv Mele *tates*.

28 Momen encelvt a en ceyet, Afvckvs, heromkv rakke *cēm* ocat, Hesaketvmeset ecc 'pakes; hoktvke vpvke ohmerrvkvte toyetskes.

29 Momen hecof, nak makat omecicen fekherekates, momet heyv vseketv estomēt ot omat oh vkerrievtes.

30 Momen encelvt, Melē, ce penkahlats, Hesaketvmese a vten heromkv cen hecket omekv.

31 Momen hecvs, nvrkesetskvres, momet *ce'chuswv* hunvnwv heckuecetskvres; momet Cesvs hoccfetskvres.

32 Momen rakke tares, momet Hvlwe Mahat E'ppucen kihocvres, momen Pucase Hesaketvmeset mekko em ohliketv e'rke Tewe enaken emvres.

33 Momen Cekvpe en cukon meyuksv-sekon ohmekkv-res; momen em ohmekketv em eyuksv sekares, kicvtes.

34 Momof Melet, encelvn, *em punayet*, Hunvnwvn kerrvkot omat, estomēn hiyome tare te? kicvtes.

35 Momen encelvt vyoposket, Puyvfekv Vcakat ec oh vlvkvres, momen Hvlwe Mahat en yekcet ec oh vpettvres; monkv mv nake vcake heckuecvranetskat Hesaketvmese E'ppucen kihocvres.

36 Momen hecvs, cen nake Elesepet, mvu echuswv hunvnwv es nvrkeset os, en hoktvlvk ofv; momen mucvt hvse sepakat tes, mv hokte echusseko kihocvte ohfvccv.

37 Hesaketvmeset on omat nake momeceko tayat sekot omekv, kicvtes.

38 Momen Melet, Hecvs, Pucase em vtotkv hokte; cem opunvkv vcvkayat vm momekvs, makvtes. Momen encelvt e'nkvpakvtes.

39 Momof mv nettv take omof, Melet ahuyiret, lvpken Cutv em etvlofv hvnken cefahlofvn eceyvtes,

40 Momet Svkelivs en cukon ecehyet, Elesepen vsekvtes.

41 Momen mome ocvtes, Elesepet Mele em vsekaten pohof, estucet e nvrke ofvn taskvtes; momen Elesepet Puyvfekv Vcakat es fvckvtes.

42 Momet en hake yekcen 'sopunayet, Cemet ohmorrvkvttet hoktvke vpvketskcs, momen ce nvrke em ette ohmerrvkvttet os.

43 Momen cv Pucase e'cke vm vlakat, estvmi vtet heyv vm momet *ome* haks?

44 Hecvs, vc vseketskat opunvkv cv hvcko ofvn hakat vpaken estuce es afvckct cv nvrke ofvn taskekv.

45 Momen mv hokte vkvsamvte en heres; mv nanvke Hesaketvmese atotet em onahoyvte momvkvranekv, makvtes.

46 Momen Melet *opunayet*, Vm vkerrickvt Pucasen vrakkuecet os,

47 Momen vm puyvfekev Hesaketvmese cv Hesayecv ofvn afvcikes.

48 Em vtotkv hokte en hueretv kvncapan oh vkerricvtet omekv, momat, hecv, mucv ayat este honvpse omvlkv ohmerrvkten cv kicvkves.

49 Mv yekcat nake rvkrvken cv momecvtet ok; momen e hocckv vcaket os.

50 Momen em penkvlatat honvpse erhonvpse eroret em merkv oh ocet os.

51 Yekcetvn e sakpvn es hecicvtet os; momet ekvsvmakat e feke take em vkerrickv ofvn vwahecvtet os.

52 Yekcakat *em* ohliketvn a hvtvphuecet, *este* en hueretv kvncvpakan hylhvwecvtet os.

53 Elawakat nake herakan es fvcfhcet, *este* nake ocakat vakocvkekon vpeyecicvtet os.

54 *Em* merkv vkerrickv ofvn em vtotkv Eslevl em vnicvtet os;

55 Pu'rkvlke, Eplehame momet erhonvpse meyuksvseko em punayvte vcvkvyen, makvtes.

56 Momet Melet hvse tutcenvteken vpaket lihket, e huten fulkvtes.

57 Momen Elesepet *estuce* heckuecvranvte oketv csfv-ciken, echuswv hunvnwvn heckuecvtes.

58 Momen em vwolicvlket, momen en nakvlket Hesa-ketvmeset merkv rakken es ohmerrvten pohakof, vpvka-ket afvckakvtes.

59 Momen mome ocvtes, nettv escenvpakan *estuce* svkvmsisvranet yicvtes, momet, e'rken vhocefet, Svkelivs hoccfakvtes.

60 Momis e'cket vyoposket, Mohmats, momis Canet hocckv tares, makvtes.

61 Momen, Cen nakvlke heyv hocefkv es hocefkat sekos, kicakvtes.

62 Momen hocefkv estomen es hocefkvren eyacat 'sem vhopayet, e'rken em 'pohakvtes.

63 Momen ohhoccickv tvpeksan em 'pohhet, Canet e hocefkv omes, maket, hoccievtes. Momen omvlkv em estomahakvtes.

64 Momen moman vpakusen e cukwv hvwiken, e tulaswv *enrecopke* hakvtes, momen Hesaketvmesen vrak-kuccet opunayvtes.

65 Momen em afolotvke mv vpokakat penkvkv oh latkvtes, momen heyv ohonkv omvlkv Cutev cefah lofvn hvmeievtes.

66 Momen pohakat vtekat e feke take ofvn vtchakvtes, Heyv hopuewv estome tar haks? makaket. Momen Pucase e'nket vpakvtes.

67 Momen e'rke Svkelivs, Puyvfekv Vcakat es fvciket, owalvtes,

68 Pucase Hesaketvmese Eslevl enaken vrakkuehocc-kvs, em este em meriyet, pvlken nesvtet omekv;

69 Momet vhesaketv eyvpen a pun hucricvtet os, em vtotkv Tewe en cuko ofvn;

70 Em owalvlke vcacakat ekvnv vliceckv vteke fullvte e cukwv eteropotte opunayvte vevkvyat,

71 Pun horren *en hesahoket*, pun homecakat omvlkv e'nke en hesahokeyvren;

72 Merkv pu'rkvlke *etemfaccvten* sohfvcecet, em etem-fvccetv vcakan vkerrievret,

73 Mv etemfvccetv vcake pu'rke Eplehame 'setemfaccvte,

74 *Heyvn* pu'mvret, pumet, pun horre e'nke a 'sepu'ssi-hohcen, penkvlvkekot,

75 Pun hesaketv en nettv omvlkv fvcetv momen hvsvtketv ofv ehomvn em vtotkeyvren.

76 Momen ceme, hopuewv toyetskat, Hvlwe Mahat em owalvn ce kihocvres, Pucase e turofv ehomvn em vyetv vlhekat etetakuecbranet,

77 *Momet* em este en holwvyeckv enkvpyecickv eteropotten, vhesaketv kerrvkvre emvranet ayetskvret ok,

78 Pun Hesaketvmese em merkv vcakat eteropotten, mv etehoyvnen hvyatkat hvlwen vtet pum merrvtet os;

79 Mv yomucke momen elkv em vpette ofv vpokat hvyayvken emet, pu'le herkv vyetv ofv vpeyecicvret.

80 Momen hopuewvt mahet, puyvfeckv ofvn yekce hakvtes, momet vnrwvn aren, Eslevl em e heckueckv nettvt orvtes.

SETENTVCKE 2.

MOMEN mome ocvtcs, mv nettv take omof, ekvnn omvlkv *este* e hoccfhokv vhonekvthoyvranet cohoyvren Sese Vkrstvs maken, vhakvn tvlemihocvtcs.

2 (Silencvs Selev *ofvn* evpayvt huerof, heyv vhonekvtkv enhvteceskvn hahoyvtes.)

3 Momen *este* omvlkv vhonekvthoyvranen em etvlofv vrahrvkvn vpeyakvtes.

4 Momen Cosef, Kalvle tvlofv Nasvlen aosiyet, Outevn eceyct, Tewe em etvlofv Perehem ayvtes, (Tewe en cuko momet erhonvpse aosse tatet ok;)

5 Mele ehiwvrane temfaccat nvrkesan vpvken vhonekvthoyvren.

6 Momen mome ocvtcs, mvn welakof, heckuecbranvte nettvt fvcfakvtes.

7 Momen e'chuswv hunvnwv enhvteceskvn heckuehctet, vpillahyet, vpuekv em ohhompctv ofvn wvkecvtes, hompetvcuko ofv em etektvnke sekot omekv.

8 Momen mv ekvnn etwvvn yvpefikvhecicvket neren

en yvpelikv fulle hvmken vhecicet lvpvtken fekhonvke tates.

9 Momen hecvs, encelvt Pucase enaket oh vlvkakvtes; momen Pucase en hvyayvket em vfoloten hvyvyakvtes; momen tayan penkvlvke tates.

10 Momen encelvt, Ce penkahlvkats, hecvks, afvcketv rakke opunvkv-hervn es cem vlakvkvyet omekv, este omvlkv em ocvranat.

11 Mucv nettvn Tewe em etvlofvn Hesayecv; Pucase Klist tat, cen heckvket omekv.

12 Momen heyvt es cen kerkv *tares*; Estuce vpvllvket, vpuekv em ohhompety ofvn wakken eshecatskvres.

13 Momen vvykhvmkusen encelvlke sulke mahet Hesaketvmesen vkvsvmaket,

14 Momet, Hesaketvmesen vrakkuehocekv, hvlwe mahaten, momen ekvnnv herkv heromkv tepakat este em ocvkekv, makaket, encelvn vpvkakvtes.

15 Momen mome ocvtes, encelvt enkvpahket, hvlwen escehyof, yvpelikvhēcivlket ete'm punahoyet, Mucvn Perehem mahusan vpeyet, heyv nake mome Pucase pun kerkuecan er hecvkeres, makakvtes.

16 Momet lvpēcicet yicet, Mēle Cosef tepakan, momen estuce vpuekv em ohhompety ofvn wakken eshecakvtes.

17 Momet hecahkof, heyv estuce ohfvccv nak make em onahoyvten hvmkvn kerkuccakvtes.

18 Momen pohakat omvlkv nanvke yvpelikvhēcivlke em onvyakat em estomahakvtes.

19 Momis Melet, heyv nanvke omvlkv vcvyecet, e feke ofvn oh vkerrievtes.

20 Momen yvpelikvhēcivlket em onahoyvte vcvkye nanvke pohet, hecakat omvlkv svrahkv Hesaketvmesen vkvsamet, vrakkuecaket fulecvtes.

21 Momen estuce svkvmsisetv nettv cenvpakat fackof, e

hocefkv Cesvs kihocvtes, *ecke* e nvrke ofv hocvckekeo emunkof, encelvt momēn hocefvtēn.

22 Momen Mose em vhakv vcvkvyē hvsvteckv nettv *Mele* es em fvcikof, Celuslvmen svlahokvtes, Pucasen emkvranet;

23 Hunvnwv *ecke* e nvrke hwecet Pucase en nakvcakat kihocvres, Pucase em vhakv ofv make hoccat vcvkvyen;

24 Momet, Pvce-howe tempvlse hvmken, monkat pvce mvnettike hokkolen, Pucase em vhakv ofv hoccat vcvkvyen ohnekrickvn emkvranet.

25 Momen hecvs, este-hunvnwv Semev hocefket Celuslvmen likvtes; momet mv hunvnwvt fvcet, momet emekusapet, Eslevl em emahlvptketvn emehaket omvtes; momet Puyvfekev Vcakat oh fekhonne tates.

26 Momen elkv heceko emunket Pucase en Klist hecvtanat Puyvfekev Vcakat en kerkuecet omvtes.

27 Momen Puyvfekev evpahyen cuko-vcakan ceyvtes, inqmen e'ckvlket vhakv vfvstetv vcvkvyē estuce Cesvs em momecvtanat escukolakof,

28 Momof e sakpv ofvn eset, Hesaketvmesen vkvsamvtes, momet *okat*,

29 Pucasē, mucvn herkv ofv enkvvpkvre cem vtotkvn em etektvnecestsket os, cem opunkvv vcvkvyen;

30 Cv turwvt cem vhesaketv,

31 Mv este omvlkv ehomv em etetakuecestskvte;

32 Hvyayvke Centilvlke *en* hvyvyickv, momet cem este Eslevl en raketvn hecakekv, makvtes.

33 Momen nanvke *Cesvs* ohfvcev opunvyee makat Cosef momen e'ckēt em estomahakvtes.

34 Momen Semev merkvn oh vpohakvtes, momet e'cke Melen em punayet, Hecvs, heyv *hopuewvt* Eslevl ofv sulket pvlvtket hvtvm akvwvpkvkvren huerihocet os; momet vnrpe opunvyehocvtanat eskerkv hakvren;

35 (Momes, cem puyvfekevu eslafkv-cvpkot ropottet sekeyvres;) efeke sulke em vkerrickv enrvmrkvren, makvtes.

36 Momen Asv em vliketv hvmkat, Fenuel e'chuste, Ane hvmke, owalvt likvtes, hoktve mahet, hunvnwv kerrekate vtcken ohrolope kolvpaken e'he vpakvtet,

37 Momet ohrolope pale cenvpaken ostohkaken oyet omvtes; mvt cuko-vcakan enkvvpkekot, eelvweckv mekusvpkv esyoman nettvn nere tis *Hesaketvmesen* 'sem vtotkvtes.

38 Momet, mv hvse-vkerkv mahusan ecehyet, emeu Hesaketvmesen vkvsamvtes, momet mv ohfvccvn Celuslvme ofv pucasseko hahokvro en nene hecakat omvlkvn em punayvtes.

39 Momen nak omvlkvn Pucase em vhakv vcvkvyen momecahkof, em etvlofv Nasvlen Kalvle *ekvuv* ofvn fulhokvtes.

40 Momen hopuewvt mahet, hoporrenkv es fvcket, puyvfekev ofvn yekce hakvtes, momet Hesaketvmese en herkvth fekhonne tates.

41 Momen e'ckvlket ohrolope omvlkvn ohhoyvkv hompetv-rakko omof Celuslvmen vhoynet omvtes.

42 Momet em vculkv pale hokkolohkicof, hompetv-rakko vfvstetv vcvkvyen Celuslvmen vhoiyvtes.

43 Momet nettvn fvcecahket, fulhokof, hopuewv Cesvs yupvn Celuslvmen fekhonnvtes; momen e'cke Cosef tepakat kerrvkekates.

44 Momis, Vpeyakat vpakes, komet, nettv hvmke vyetvn vhoiyvtes; momet *en* nakvlke *em* etckerhoietv esyomat fullaten hopoyakvtes.

45 Momet eshecvkekof, hopoyaket hvtvm Celuslvmen fulkokvtes.

46 Momen mome ocvtes, nettv svtutcenan cuko-vcakat

ofv mvhayvlke em apohicet, momet vpohkv en hayet, en nvrkvpvn liken eshecakvtes.

47 Momen en hoporrenkv momet vyoposketv pohakat omvlkv em estomahakvtes.

48 Momen hecakof, em estomahakvtes, momet, Cv'chus-wa, estomaten pu hiyomecetske haks? ce'rke tepakeyat pu feknokhoket ce hopoyeyis, e'cket kievtes.

49 Momen, Estoman cv hopoyatskisa? Cv'rke en nak vfvstetvn vrvanvyat tvlkat kerratskekisa? kievtes.

50 Momen mv opunkv em punayan kerrvkekates.

51 Momen vpaket hvtvpiket, Nasvlen vlakvtes, momet em apohicet likvtes; momis e'cket heyv nak makvte omvlkv e feke ofv vcayecvtes.

52 Momen Cesvs hoporrenkv momet ena mahetv-ofvn, momet Hesaketvmese esteu em en herat ohvtvlakvtes.

SETENTVCKE 3.

MOMEN Tipelevs Sesv em mekketv ohrolope es pale cah-kepohkakan, Pantvs Pilvtet Cutev em evpayvt omof, momen Helot Kalvle en tetlak *omof*, momen etecakkat Felvpe Itulev momet Tlekonitvs ekvntvckv en tetlak *omof*, momen Lisenovs Apelene en tetlak *omof*,

2 Momen Anvs momet Kivfvs plest enhomahtv hvlhawvt on, Hesaketvmese em opunkv Canen, Svkelihs e'ppuce em vlakvtes, vnrwv ofvn.

3 Momen vkerrickv etickv paptiskv naorketv es enkvvketvn erkenaket, Cotvne afopke omvlkv em vlakvtes.

4 Owaly Esiv em opunkv cokv ofv hoccet vevkvyen, Vnrwvn huehkat em opunkv, Pucase em vyetv tetakuecvks, en nene lvpotlvken hahicvks.

5 Pvne vtekat fvcfaken, ekvnhlwe momen rvne vtekat kvncvpuehocvres, momen kunkohat lvpotlvke *haken*; tenepvkekat tenepvke *hakvres*.

6 Momen enavpeswv omvlkv Hesaketvmese vhesaketvn hecvres.

7 Momof este sulket paptiskvre en yicakvten *em puna-yet*, Aeha, eketnv cetto honvpse toyatskat, estimvt, Cvpvkketv vlvkvrnan em pefatkvks, ce kicvkvt haks?

8 Monk vkerickv etickv oren ettvkes; momet, Eplehame *pu'rken* ocēs, maketvn vlichecatskvs, Hesaketvmese heyv cvto asossen hopuetake Eplehame em mahmice taves, ce kicvkit okikv.

9 Momen hiyomat pucuswv eto eceskv take entis vvwkechoyet os; monkv eto em ette heren ettekat vtekat tahcet, totkvn tvk wihoket os.

10 Momen, Monkv naken estomvraneya? este sulkat kicet, em 'pohakvtes.

11 Momen, Estimvt kapvn 'se hokkolicat mv ocekan emekvs; momen hompetv ocat matvpomecekvs, em vyoposket kicakvtes.

12 Momen cvtokunawv-vteloyvlket paptiskvkvren yicet, Mvhaya, naken estomvraneya? kicakvtes.

13 Momen, Naken cem melhoykvte semuntvlen feyihcatskvs, kicakvtes.

14 Momen suletawvlkeu em 'pohakvtes, Pumen naken estomvraneya? makaket. Momen, Estimvn penkvlehcatskvs, momet *est'* oh lvkisatskvs, momet cem feketvn 'se mahlvptecicvkes, kicakvtes.

15 Momen estet nak en nene hecaket, omvlkv e feke take ofvn Canen oh *vkerricet*, Mvt Klist tot omeko haks? komet oh vkerricakof,

16 Cane omvlkv *em* vyoposket, Mehenwvn uewvn es ce paptisvkit omis, momis hvmke vne 'svn yekcat vlaket os, mv em estelepikv es wvnakv enrecopetv heretv orvkot os; mvt Puyvfekev Vcakan momet totkvn es ce paptisvkres.

17 Mv *este* es em weskv e'nke ofv'ts, momen naken .en

nerkv en-cesketvn heren hvsvtecvres, momet teleko vte-lohyet, en tohton vtehvres; momis entvleesse totkv vsle-kon es nekricvres, kicakvtes.

18 Momet nanvke etv sulken 'sest' emvcahnet, erke-nakvtes.

19 Momis *Canet*, Helot tetlak etecakkat Felvpe e 'hiwv Helotevs vrahkvn, momet nak holwvke momecvte omvlkvn em vsehhof,

20 Helot, nake omvlkv semuntvlen heyvn ohvpayat, Canen cuko-yekcvn vpikvtes.

21 Momen, este omvlkv paptiskahkof, momē ocvtes, Cesvs tis paptiskvtes, momet emekusapof, sutvt hankvtes;

22 Momen Puyvfekcv Vcakat ena oce omēt pvce-howe omēt a oh hvtapkvtes, momen opunvkv hvlwevtet, Cv'ppuce vm vnokecke toyetskes; ec ofvn vc afackuset os, makvtes.

23 Momen Cesvs em vculkv tat ohrolope pale tutcenat mahen oretv vlicevtes; Cosef eppucet's, (komboyen,) momen mvt Heli e'ppucet omen,

24 Mvt Marat e'ppucet omen, mvt Lefi e'ppucet omen, mvt Melki e'ppucet omen, mvt Cvnv e'ppucet omen, mvt Cosef e'ppucet omen,

25 Mvt Meterivs e'ppucet omen, mvt Emvs e'ppucet omen, mvt Nevv e'ppucet omen, mvt Esli e'ppucet omen, mvt Nakke e'ppucet omen,

26 Mvt Meare e'ppucet omen, mvt Matvriivs e'ppucet omen, mvt Semei e'ppucet omen, mvt Cosef e'ppucet omen, mvt Cutv e'ppucet omen,

27 Mvt Coanv e'ppucet omen, mvt Lesv e'ppucet omen, mvt Solopepel e'ppucet omen, mvt Svlvriel e'ppucet omen, mvt Neli e'ppucet omen,

28 Mvt Melki e'ppucet omen, mvt Ati e'ppucet omēn, mvt Kosv e'ppucet omen, mvt Elmotv e'ppucet omen, mvt V e'ppucet omen,

29 Mvt Cose e'ppucet omen, mvt Eliesv e'ppucet omen,
mvt Colem e'ppucet omen, mvt Marat e'ppucet omen, mvt
Lefi e'ppucet omen,

30 Mvt Semev e'ppucet omen, mvt Cutv e'ppucet omen,
mvt Cosef e'ppucet omen, mvt Convn e'ppucet omen, mvt
Elivkēm e'ppucet omen,

31 Mvt Melev e'ppucet omen, mvt Menv e'ppucet omen,
mvt Materv e'ppucet omen, mvt Nervn e'ppucet omen,
mvt Tewe e'ppucet omen,

32 Mvt Cvse e'ppucet omen, mvt Opet e'ppucet omen,
mvt Povs e'ppucet omen, mvt Salmv e'ppucet omen, mvt
Neasv e'ppucet omen,

33 Mvt Emenetap e'ppucet omen, mvt Elvm e'ppucet
omen, mvt Eslvm e'ppucet omen, mvt Feles e'ppucet
omen, mvt Cutv e'ppucet omen,

34 Mvt Cekvpe e'ppucet omen, mvt Iseke e'ppucet omen,
mvt Eplehame e'ppucet omen, mvt Relv e'ppucet omen,
mvt Neka e'ppucet omen,

35 Mvt Selvk e'ppucet omen, mvt Sekvn e'ppucet omen,
mvt Felek e'ppucet omen, mvt Hepv e'ppucet omen, mvt
Selv e'ppucet omen,

36 Mvt Kenvne e'ppucet omen, mvt Afaksv e'ppucet
omen, mvt Sem e'ppucet omen, mvt Noe e'ppucet omen,
mvt Lemek e'ppucet omen,

37 Mvt Meruselv e'ppucet omen, mvt Envk e'ppucet
omen, mvt Celet e'ppucet omen, mvt Mvlelel e'ppucet
omen, mvt Kenvn e'ppucet omen,

38 Mvt Envse e'ppucet omen, mvt Ser e'ppucet omen,
mvt Atvme e'ppucet omen, mvt Hesaketvmese e'ppucet
omvtes.

SETENTVCKE 4.

MOMEN Cesvs Puyvfekev Vcakat es fvcket, Cotvne 'ratv-
tes; momen Puyvfekev evpayet, vnrwvn 'res oren,

2 Puyvfekev holwakat nettv pale osten eskerrvtes. Momet mv nettv take omof, naken hompekates; momen mv *nettv* pokof renyupvn elawvtes.

3 Momen puyvfekev holwakat, Hesaketvmese E'ppuce toyetsken omat, mahketsken, heyv cvtot tvklike hakekvs, kievtes.

4 Momen Cesvs em vyoposket, Estet tvklike tvlken v hesahkekos, momis Hesaketvmese em opunvkv vtekat v *hesakvres*, *maket* coket os, kievtes.

5 Momen puyvfekev holwakat ekvnhlwe hvlwe mahen es oh 'cemiket, oketv kocuknuse ofvn ekvnv e tvlww omvlkvn hecicvtes.

6 Momen puyvfekev holwakat, Heyv yekcetv omvlkvn ce'mares, momet en rakketvu, mvn v'mhoyvtet ok, momen estimvt o estomis vne komvyat emis;

7 Monkv vc vrakkuецetsken omat, omvlkvt cenake tares, kievtes.

8 Momen Cesvs em vyoposket, Cv topvrvn vyvs, Setvne toyetskat, Pucase cen Hesaketvmesen vrakkuецet, mv tvlkusen em vtotketskvs, *maket* coket omekv, kievtes.

9 Momen Celuslvmen svlakvtes, momet, cuko-vcakat sohvpettvn oh huerihcet, Hesaketvmese E'ppuce toyetsken omat, heyvn a e tvk wikvs:

10 Em encelvlken ece 'cayecet, vfvstvkvren kievkvres:

11 Momen cvton ce'le es v nafketskekaren e'nken es ce kvwvpkvres, *maket* coket omekv, kievtes.

12 Momen Cesvs em vyoposket, Pucase cen Hesaketvmese eskeriyetskvs, mahoket os, kievtes.

13 Momen puyvfekev holwakat, *Cesvs vnrvpkv* eskerretv omvlkvn emeyuksihcof, vkocuknusen e'nkvpakvtes.

14 Momen Cesvs Puyvfekev en yekcetv ofvn Kalvlen ye fulkvtes, momen ohonkv mv ekvnv vtolat omvlkv hvmeicvtes.

15 Momen senekake enake take ofvn mvhayvtes, este omvlkv vrakkuecaken.

16 Momet Nasvlen vlakvtes, mv are mahvtet; momet momvte vcvkvyen fekvpkv nettvn senekaken ecehyet, ohonayvranet ahuerktes.

17 Momen nakcokv owalv Esivs hoccicvten a e'mhoyvtes; momen nakcokvn enrahmet, cokvte hiyomën eshecvtes;

18 Pucase em Puyvfekcv v ohi *fekhonnes*, opunkv-hervn estemerrakat em erkenvkaren 'svm vfeyvtet omekv; efeke kvčekan em wicecit, sylvfkvlke enrecopkv *em ocat*, momen turhecvkekat renakv *em ocat*, 'sem erkenakit, tonufkakak enrecopit,

19 *Momet* Pucase em ohrolope herat erkenvkaren v vtotvtet omekv.

20 Momen nakcokvn vkhotiyet, *senekake* vfastvn pvlken a ehmet, likvtes. Momen senekake vtehkak omvlkv heren hecakovtes.

21 Momen, Mucv-nettvn ce hvcko take ofvn heyv cokat esohfvckek os, maketvn vlicevtes.

22 Momen omvlkv a en kerrakovtes, momet opunkv hervke e cukvv asossat estomahes komakovtes. Momet, Heyvt Cosef e'ppuce toko? makakovtes.

23 Momen, Mehenwvn heyv opunkv-svhopakvn, Vlekca, e en wicecvs, 'svm *punayet*, *momet*, Nake Kvpvnev ofvn momecetskvte poheyvten heyv cem ekvnv ofvn momecvs, cv kicvranatsket os, kicakovtes.

24 Momet, Mehenwvn ce kicvkis, Qwalv estomet em ekvnv ofv evpahoyekot os.

25 Momis mehenwvn cem onayvkis, Elivs owalv en nettv take omof, ohrolope tutcene momen hvse epakat *oren* hvlwe vkhotken, mv ekvnv omvlkv elauko rakket fvckof, oyevlke sulke tates. Eslevl ofvn;

26 Momis etv hvmkuis Elivs ohtothoyekon, oye hokte Sitvne em *etvlofv* Seleptvn *likvte* tvlkusen ohtothoyvtes.

27 Momen owalv Elisevs arof, lepvvlke sulke tates, Eslevl ofvn, momis etv hvmkuis hvsvtkekon, Nemv Selevlke tvlkuset hvsvtke hakvtes.

28 Momen senekake vtehkat omvlkvt, heyv nanvken pohakof, cvpvkktvtfvcfakvtes;

29 Momet asvpvkilet, tvlofvn ossicahket, hvlatet, ekvn-hvlwe, mv em etvlofv oh hahoyvte, em vkelesten 'res oricvtes, a tvk wikkvranet.

30 Momis nvrkvpvn etehoyanet, enkvpakvtes,

31 Momet hvtvpiket, Kalvle em etvlofv Kvpvnevn rorvtes, momet fekvpkv nettv *omvlkvn* emvhayakvtes.

32 Momen em mvhakv estomahes komakvtes; em opunvkv yekcetv vpvket ok.

33 Momen este puyvfekv hvsvtkeko vpikat senekaken likvtes, momet en hake yekcen es huehket,

34 *Pu* wikkv, Cesvs Nasvlvlke toyetskat, ceme esyo-meyat naken pu 'tenrvwv ocē haks? pu sumhuecvranet vlahketska? Estimv toyetskat, ce kerris, Hesaketvmese Enake Vcakat, kicvtes.

35 Momen Cesvs, Cvyvyahket, aossvs, kicet, em vsehvtes. Momen puyvfekv holwvket 'metenrvwvn tvk wihkof, en nokkicekot aossvtes.

36 Momen omvlkvt estomahes komakvtes, Heyv opunvkv naket o haks? ohfvnketvn momet yekcetvn puyvfekv hvsvthvkekat es em punayen, esossakekv, *maket* ete kicakvtes.

37 Momen ohonvkv mv ekvnv vfolotat omvlkvn hvme-cicvtes.

38 Momen ahuyiret, senekaken osiyet, Simv en cukon eceyvtes. Momen Simv e 'hiwv e'cket hepvetkv yekcen

es enokket wakvtes; momen mv ohfveevn em 'polhakvtes.

39 Momen ohfvnket hueret, hepetketvn em vschvtes; momen em wkvtes; momen moman vpakusen alihket, vfvstakvtes.

40 Momen hvse vkladkof, estimvt este enokketv cahmelike es enokhoke ocakat omvlkv mvn es en yievtes; momen e'nken oh wkhokicet, *enokhoke* vtekat omvlkvn em wicecakovtes.

41 Momen puyvfekev holwvhoket huehket, momet, Cemet Klist Hesaketvmese E'ppuce toyetskes, makaket, sulken asossvtes. Momen *em* vsehet, punvykvre em etektvnecekates; Klist omaten kerrakekv.

42 Momen hvyatkof enkvpahket, vnrwvn ayvtes; momen estet hopoyakvtes; momet en yiheet, fekhonnica-kvtes, enkvpvkekaren.

43 Momen, Tvlofv etvu Hesaketvmese em ohmekketvn *sem* erkenvkvkvranyet os, mv esvrahkvn ve vtothoyet omekv, kievtes.

44 Momen Kalvle senekake take erkenakvtes.

SETENTVCKE 5.

MOMEN mome ocvtes, este sulkat Hesaketvmese m opunkv pohetvn komet, ohyekcet em afoloten, vkh se Ceneselet vfopken huervtes;

2 Momet perro-cuko hokkolet vkhvse vfopken vkkaken hecvtes; momen rvro mvkwiyvlket asosiyet, hoyvn okkoset fullvtes.

3 Momen perro-cuko hvmken, Simv enaken, eceyvtes, momet lpyvtke estomusen enkvpyecvren em 'pohvtes. Momet lihket, perro-cuko aossen este sulkan emvhayvtes.

4 Momet opunvyvte wihkof, Laukan svkvyvs, momet

rvro svkcwewtv hvmken *svkcawatskvren* cen hoyv taken vkpvlvtvs, Simvn kievtes.

5 Momen Simv vyoposket, Mvhaya, nereise vtotkēt, momis naken esēkon ep oh hvyvtiks: momis cem opunv-kvt omecicen hoyvn svkwikares, kievtes.

6 Momen heyvn momecahkof, rvro sulke mahen vkcwepuecakvtes; momen hoyvt tackvtes.

7 Momen *em* etohkvltetv, perro-cuko hvmkan vtehkat, yicet emvnicvkvren 'sem vhopayakvtes. Momen yihcet, perro-cuko hokkolvn fvficakvtes, momet vksumhokvranusvtes.

8 Simv Pctvt heyvn hecof, Cesvs e torkowv ehomvn tvklvtiket, Aeha, Pucasē, v'nkvpvkvs; este-naorkv toyikv, kievtes.

9 Rvro sulke cvwakat omecicen estomahes komekv, momen vpvkakateu omvlkvt.

10 Momen matvpomen Sepete e'ppucetake, Cems Cane tepakat, Simv emvnicvltet omat, *mru em estomahakvtes*. Momen Cesvs Simvn kievtes, Ce penkahlats; mucv ayat esten cvwetskvres.

11 Momen perro-cuko lvpvtken resvcayahkof, nak omvlkvn wikahket, vevkvpeyvtes.

12 Momen mome ocvtes, tvlofv hvmken arof, hecvs, este-hunvnwvt lepvse es fveket *arvtes*; mvt Cesvs hecof, e turofvn oh lvtiket, Pucasē, kometsken omat, cv hvsvtetske taves, kicet em 'pohvtes.

13 Momen, Komis, ce hvsvtkekvs, kicet, enke a rvtosecet, celayvtes. Momen moman vpakusen lepvse e'nkvpakvtes.

14 Momen, Estimvn em onayekot, ahyet, plest e heci-cet, Moses vhakv estemvte vevkvyen cen hvsvteckv vrahkvn emvtcvs, es en kerkv taken, kievtes.

15 Momis svheremahen ohonkv hvmecicvtes; momen

este sulsoke pohetvn, momet em enanokketv em wice-cvren etohvtelokvtes.

16 Momen enkvpaket vnrwvn cehyet, mekusapvtes.

17 Momen nettv hvnken mome ocvtes, emvhayof, Falvsevlket momen vhakv emvhayvlket Celuslvmc *tvlofv*, Kalvle *ekvnnv*, momen Cutev *ekvnnv* tvlofv vtekat asosset tempen vpokvtes; momen em wicecvkvre Pucase yekcetv ocvtes.

18 Momen hecvs, este-hunvntake este-hunvnwv palse es enokken pvtakv oh wakken esyicvtes; momet *estomen cukon* escehyet, Cesvs ehomvn wvkece *tayat* hopoyakvtes.

19 Momen este sulkat omecicen estomen esceye *tayat* hecvkekok, cuko onvpvn es ohcemecakvtes, momet fäkke-norv tpeptakan *vkuehuehcet*, em pvtakv svpvken nvr-kvpvn Cesvs ehomvn vkhvtvpecicakvtes.

20 Momen Cesvs, em vkvsvmkv taken hecof, Este-hunvnwv toyetskat, cen naorketv ce'nkvpvkakes, kicvtes.

21 Momen cokv-hayvlke Falvsevlke esyomat vkerricetv vliceacakvtes, Heyv *este* Hesaketvmese tvklecat estit o haks? Estimvt naorketv enkvpakice taye haks, Hesaketvmese tvlkuset *mun* momecekon omat? makaket.

22 Momis Cesvs em vkerrickv taken kerrof, em vyoposket, Nake ce feke take ofvn vkerricatske haks?

23 Cen naorketv ce'nkvpvkakes, maketv, monkat, Ahuyiret, yvkvpvs, maketv tepakat, estvmit yekcekot ome haks? kicakvtes.

24 Momis este E'chuswvt yvmv ekvnvn naorketv kvpice taye yekcetv ocat kerratskvren, (palse es enokkat,) Ahuyiret, cem pvtakv cahwet, cen cukon vyvs, (kicvtes.)

25 Momen moman vpakusen ehomv taken ahuyiret, mv ohwakkvte cahwet, Hesaketvmese vrakkuecet, en cukon ayvtes.

26 Momen omvlkv em estomahakvtes, momet penkvl-

kvn es fvcfaket, Hesaketvmese vrakkuecakovtes, Mucv-nettv nake estomahvke heceyis, makaket.

27 Momen heyv nanvke hoyanof, osiyet, cvtokunawv-vteloyv, Lefi hocefket, cvtokunawv vtelokv cukon liken hecvtes; momet, Vc vcvkvyvs, kievtes.

28 Momen ahuyiret, omvlkvn wihket, vcvkayvtes.

29 Momen Lefi hompetv-rakkon en cuko ofvn en hayvtes; momen cvtokunawv-vteloyvlke sulke, momen este eti vprkakak vpvokvtes.

30 Momis *mv vpokat* en cokv-hayvlke, momen Falv-sevlket en kerrepvlken em eeyakovtes; Estoman cvtokunawv-vteloyvlke. momet naorkvlke vpaket hompet, eskatske haks? kicaket.

31 Momen Cesvs vyoposket, *Este* cvfencakat vlekv eyacvkekos, momis enokhokat *eyacakes*, kicakovtes.

32 *Este* faccvlke enhuehkvranit vlakit omvkates, momis holwvyecvlken vkerrickv etievkvren.

33 Momen, Estoman Cane en kerrepvlke momen Falv-sevlke en *kerrepvlkeu* matvpomen etewolen e elvwecet mekusvpkvn hayaket ome haks? momis cenake hompet, eskakes, kicakovtes.

34 Momen, kievtes Hopuetake hokte epayvranat en cuko-vtehkvlke hokte epayvranat vpake vtekat eelwv-kuecatske taye haks?

35 Momis hokte epayvranat em eshoyvre nettv cakka-kvres, momen mv nettv take omof eelwweevkvres.

36 Momen opunkv-svhopakvn es em punayakovtes: Este estomet kapv tvcke mucvsen leskan em vlihcekos; momen omat, mucvsat setet os, momet mucvse tvckat leskan setenherekos.

37 Momen nvpvt pvrko-opuswv mucvsen sukev leslekan vcahnekos: momecen omat, pvrko-opuswv mucvsat sukev sehtet, pvlaktes, momen sukev yvmahkvkvres.

38 Momis pvrko-opuswv mucvset sukev mucvsenevcvn-koyvranet os; momen estvmitis yvmvhikekos.

39 Nvpvt *pvrko-opuswv* vhassan hvte eskan vpaken mucvsan eyahcekos, Vhassat senheres, makekv, kicakvtes.

SETENTVCKE 6.

MOMEN mome ocvtes, fekvpkv nettv enhvteceskv resv-hokkōlan teleko cvpofv vlkan ropotecvtes; momen en kefrepvlket telekon mamet, enke ofvn poroyet, hompakvtes.

2 Momen Falvsevlke vpvlwvt, Estomaten fekvpkv nettv inometv tokan momatske haks? kicakvtes.

3 Momen Cesvs vyoposket, Tewe momen vpvkakak elawakof estomvte,

4 Estomet Hesaketvmese en cukon ecehyet, hecetv tvklike, mv hompēsko tetayat, momis plestvlke tvlke *hompukvranat*, ehset, homipet momet vpvkakateu emakvte, heyv *ohonvkv* tisem hecatskekat haks? kicvtes.

5 Momet, Este E'chuswv fekvpkv nettvu e Pucase tes, *tat* kicakvtes.

6 Momen mome ocvtes, fekvpkv nettv eti senekaken ccehyet, mvhayvtes; momen este-hunvnwvt enkvperv yuknvtet likvtes;

7 Momen cokv-hayvlke Falvsevlke esyomat, Fekvpkv nettv wicecvr haks? komet vketecakvtes, vnrvpkvn komaket.

8 Momis em vkerrickv taken kerrvtes, momet hunvnwv enke yuknvtet, Akvwvpiket, nvrkvpvn huervs, kicvtes. Momen akvwvpiket, huervtes.

9 Momen. Cesvs, Nak hvnken cem 'pohvranvkis, Fekvpkv nettvn here momecetv holwvke momecetv tepakat estvt fvccvt o haks? *momen* hesaketv hesayecetv sumecicetv tepakat *estvt fvccvt o haks?* kicakvtes.

10 Momen omvlkvn oh fulotket hecaket, mv este-hunvn

wyn, Ce'nken rvtosecvs, kievtes. Momen momecen, e'nke temvpoke hvmkate omē hakvtes.

11 Momen cvpvkktvn es fvcfakvtes; momet Cesvs estomece tetayat 'sete'm punahoyvtes.

12 Momen mome ocvtcs, mv nettv take omof ekvnhlwen oh ayvtes, mekusvpranet; momet Hesaketvmesen omekusape emunken oh hvyatkvtcs.

13 Momen hvyatkof en kerrepvlken enhuehkakvtes, momet mv asossen pale hokkolohkaken ensvtiket, vpastelvlke hoccfhuecvtes.

14 Simv, (mv Petv hoccfvtet,) momet etecakkat Vntolu, Cems momen Cane, Felvpe momen Paralome,

15 Maro momen Tamvse, Cems, Alfevs e'ppuce, momen Simv Selotes hoccfken,

16 Momen Cutvse Cems e'tecakkat, momen Cutvse Eskalevt, mv Cesvs erwiiyv taten.

17 Momen Cesvs vpaket ahvtvpiket, ekvny tvpeksan huervtes, momen en kerrepvlke etohkvvlke sulkat, momet este sulke mahet Cutev omvlkv, Celuslvme, momen Tilv Sitvne tepakat em uehvtkv vfopke asosse em apohicvret, momet em enokketv em wikkvvren en yicvtet *mvn svpaklvtes*;

18 Momen *este* puyvfekcv hvsvthvkekat es naorakat *en yihcen* em wikakvtes.

19 Momen este sulkat omvlkvvt vcelaketvn komakvtes, yekcetv em ossatet omvlkvvn em wicecaket omekv.

20 Momen renakv kvwahpet, en kerrepvlken hecet, makvtes, *Cen* herakes, estemerrvlkē, Hesaketvmese em ohmekketv cenaket ok.

21 *Cen* herakes, hiyome elawatskat, ce fvccecvkvret ok. *Cen* herakes, hiyome hvkihokatskat, vpelhoyatskvret ok.

22 *Cen* herakes, este cen homecet, *vpakatskvte* e enkvpvyecicet, momet *ec* opunvyecvket, este E'chuswv

vrahkvu ce hoccfhokv holwvhoke omecet sossicake cstomis.

23 Mv nettv omof afvckvket, momet ece 'fackusvket tasecvkvctvs; hecvkes, feketv rakkct hvlwe tvlofv cem ocuket omekv; matvpomen erkvlket owalvlken momecavktet ok.

24 Momis nakocvlke toyatskat, cen holwkvkes! ce mahlvptkctvn cen heckvkvctet ok.

25 Cen holwkvkes, ce fvceakat! ce 'lawvkvret ok. Cen holwkvkes, hiyome vpelhoyatskat! ce feke cen nokhoken, hvkihokatskvret ok.

26 Cen holwkvkes, este omvlkv heren ec opunvyecakof! momen erkvlke owalv laskvlke momecavktet ok.

27 Momis pohatskat, ce kicvkis, Cen horrvlken vnokecvkes, cen homecakan heren em momecvkes,

28 Ce hanvkan heren opunvyecvkes, momet ece 'holwv-
yevkat em emekusvpvkes.

29 Momen ce yvnvwv ce nafkat vpvlvhvmkan 'sem fulotkvs; momet kapv-rakko ce 'konahat kapvu cen cvwvre vsehetskvs.

30 Cem 'pohat vtekat emvs; momet nakockv ece 'konahat pvlken em 'pohhetskvs.

31 Momen este cem momecvkvren komatskat, cemeu em matvpomecvkes.

32 Ece 'nokecakan vnokecatsken omat, feketv estomen ocatske haks? naorkvlke tis este vnokecakat emeu vnokecaket ok.

33 Momen cen lopicvkan en lopicatsken omat, feketv estomen ocatske haks? este-naorkvlke tis matvpomen momaket ok.

34 Momen, Vn heckvres, komatet est' em pvlatsken omat, feketv estomen ocatske haks? naorkvlke tis naorkvlken em pvlakes, matvpomuset en heckvkvren.

35 Momis cen horrvlken vnokecvkes, momet heren momecvkes, momet pvlvkes, Pvlken pun heckvres, komekot: momen cem feketvt rakke tares; momen Hvlwe Mahat en hopuetake toyatskvres, vrakkuecvkekat momen holwvhokat em merret ok.

36 Monkv Ce'rke take merkv es fvcke omët merkv es ce fvcfvkekv.

37 Ohfvcehcatskvs, momen ec ohfvccvkekares: ehvperkuehcatskvs, momen ce 'hperkvekares; es em wlvks, momen es cem wlvkvres:

38 Emvks, momen ce'mhoyvkvres; svkerkv heren, vtenkvkvten, esnekeyicvkvten, momen es em pvlatten estet ce hokpen cem vtehkvres. Svkerkv svkerkuecatskat, matan es cem vkerkuehocvkvret ok.

39 Momen opunvkv-svhopakvn es em punvyakvtes; Hecekat hecekan expaye taye haks? hokkolvt sufkan vk yorkvraneko haks?

40 Enkerrepvt em mvhayvn 'sen hvlwekos; momis kerretv orat vtekat em mvhayv etvpomvres.

41 Momen estoman tecakketskat e turwv eto-kvckuce vk ocan hecetskat, momis tohkakvn ce turwv vk ocat vkerricetskeko haks?

42 Monkat estomën ceme mahusat tohkakv ce turwv vk ocat hecetskekon, tecakketskat, Tecakkvyë, ce turwv eto-kvckuce cem vk ossihcvrs, kicetske, taye haks? Mekusapv-vhayv toyetskat, ce turwv taten tohkakvn vk ossicvs, momofvt heren hecetskvres, tecakketskat e turwv eto-kvckuce em vk esetv.

43 Eto herat em ette holwvken hayekon, eto holwakat em ette heren hayekot omekv.

44 Eto vtekat em etten es kerket omekv. Estet etofvsken ke-rakko em mamvkekot, kvcon pvrko em mamvkekot omekv.

45 Este herat nake here e feke ofv ocat herat aossen, nake heran ossicet omes; momen este holwakat nake holwke e feke ofv ocat holwakat aossen nake holwakan ossicet omes: efeke en sulke aosse e cukwv opunayet omeky.

46 Momen, estoman, Pucasē, Pucasē, cv kicet *omofut*, hanvke ce kievkvyan momecatskeko haks?

47 Estimvt o estomet a vc oh atet, vm maketvn pohet, momecen omat, estimv omēt on omat ce heciavkares.

48 Este-hunvnwv cuko hayof, sufken korret, en likv cvto oh lievte omēt os; momen uelauke kvwapkof, uewv fihnat nafkvtes, momis nekeyiceko tayvtes, cvton oh liket ok.

49 Momis pohis, momecekat este-hunvnwv cuko en likv sekon ekvnvn oh hayvte omēt os; momen uewv fihnat yekren nafkvtes, momen moman vpakusen latkvtes: momen mv cuko em vhopvnketv rakke tates.

SETENTVCKE 7.

MOMEN, este pohaken, em opunvkv omvlkv emeyuk-sihcof, Kvpvnevn eceyvtes.

2 Momen sentulev hvmke em vtotkv encakat enokket, elvranusvtes.

3 Momen Cesvs ohfvccvn pohof, vlahket em vtotkv em wicecvren em 'pohepet, Cusvlke em vculvken ohtotvtes.

4 Momen Cesvs en yicat vvicecekot em 'pohakvtes, Em momecetske tetayat heretv oret os;

5 Pum etvlwv vnokecet, senekaken pun hayvtet ok, makaket.

6 Momen Cesvs vevkvyakvtes. Momen cuko em ahopvyeko erorofvn sentulevt en hessvlken ohtotvtes,

Pucasē, e naorihcetskvs, vn cuko eceyetske tetayat heretv orvkokv;

7 Monkv vne tis ee oh atvye tayat heretv oris, komvkis; momis opunvkvn makvs, momen vm vtotkv em wkvres.

8 Vn tis este yekcetv elecv huerihocvte toyit, sule-tawvlke cv 'lecv ocikv; momet hvmken, Vyvs, kicin, ayet os, momet etvn, Vtes, *kicin*, atet os; momet vn vtotkv, Heyvn momecvs, *kicin*, momecet os; maket.

9 Momen heyv nanvken Cesvs pohof, Estomahet ok's, komvtes, momet afulotket, este vevkfullaten, Ce kicvkis, Vkvsvmkv rakke mv omat Eslevl ofv eshecvkates, kicvtes.

10 Momen vtothoyvte, cukon ye fulehcof, vtotkv enok-kvte em wiken hecakvtes.

11 Momen mome ocvtes, rempvkse tvlofv Nen hoc-efken cceyen, en kerrepvlke sulket, momen este sulsoket vevkpeyvtes.

12 Momen tvlofv en tohopkvhauken vwolicof, hecvs, este-hunvnwv mv e'cke echushunvnwv tvlkusvte ēlēn seshoyvtes, momen *e'cket* oye tates; momen mv tvlofv este vtehkvlke sulket vpvkakvtes.

13 Momen Pucaset hecof, em merrvtes, momet, Hvki-hiketskvs, kicvtes.

14 Momen a oh ahtet, este ēlē ohwvkeckvn celayvtes, momen es kvwvpakvte es svpaklvtes. Momen, Este mv-nettetskat, Akwvvpkvs, ce kicis, kicvtes.

15 Momen elvte alihket, opunvyetvn vlicevtes. Mo-men e'cken a en huericvtes.

16. Momen omvlkv penkvkvvt oh vlakvtes, momen Hesaketvmesen vrakkuacakvtes, Owlv rakket epu 'pake kvwapkes, momet, Hesaketvmeset em estvlke em merret omes, makaket.

17 Momen heyv ohonkv Cutev, momen afulotken hvmechievtes.

18 Momen Cane en kerrepvlke heyv nanvke omvlkv en kerkuecakovtes.

19 Momen Canet, en kerrepvlke hokkolen enhohiket, Cesvs ohtotakovtes, Vlvkvravte toyetske haks? monkat etvn en nene hecvrane haks? maket.

20 Hunvntake em vlahokof, Cane paptisvt, Vlvkvravte toyetske haks? monkat etvn en nene hecvrane haks? maket, pumen a ec ohtotes, makakovtes.

21 Momen mata hvse-vkerkv omof enokketv, momet naknokke en *heckakat*, momen puyvfekv hvsvthveko *vtehkakateu* sulken em wicevtes; momet turhecvekeateu renakvn emakovtes.

22 Momen Cesvs em vyoposket, Vhohyet, nanvke hece momet pohatskat; turhecvekekate *hecakat*, momen ykvvpvekekate ykvvpakat, lepvvlke en hvsvthakat, pohvekekate pohakat, psvstkvte akvwpvphoyat, *momet* opunvkvhervn estemerhoyvken 'sem erkenvkhoyan Canen em onvyvkes;

23 Momen estimvt o estomet vc vrahkvn elentappet omekon omat, en heret os, kicakovtes.

24 Momen Cane em punkv-sarvlke vhoyebpof, Cane ohfvccvn este sulsokan 'sem punvyvketvn vliceet, Naken hecvrane vnrvwn esossatskv haks? Kohv hotvle fvmo yicen?

25 Momis naken hecvrane esossatskv haks? Hunvwn accvke lowaloke vccen? Hecvs, em accvke herakat, en hompetvu herakat mekkvlke en cuko herakan vpokes.

26 Momis naken hecvrane esossatskv haks? Owalvn? Mehenwn ce kicvkis, momen owalv semuntvle estvmahet *omes*.

27 Heyvt *mv* tes, opunvyece cohoyvte, Hecvs, vm

punvkv-sarv ce homvn vtotis, mv ce homv cen nene etetakuecvranat.

28 Ce kicvkikv, Hokte heckuecvte vpvke owalv Cane Paptisv 'sen rakkat sahsekos; momis Hesaketvmese em ohmekketv ofv cotkus mahatet Cane es en rakket os, kicakvtes.

29 Momen este pohakat omvlkvt, momen cvtokunawv-vteloyvlke, Cane em paptiskvn es paptishoyvtet omen, Hesaketvmese fvccvt os, komet, vrakkuecakvtes.

30 Momis Falvsevlke vhakv-hayvlke esyomet, Canet paptisvkekaket omen, e vnrופן Hesaketvmese momekvs komaten vhepvkakvtes.

31 Momen Pucaset makvtes, Monkv heyv este naken es vhopayar haks? momen nake omake haks?

32 Hopuetake nakwikv ocan vpoke, momet 'sete'm vhuehkaket, Cem pofkvkēyis, opvnatskeks; cen waho-kēyis, bvkihhokatskeks, makake omakes.

33 Heyv omecicen *makvyet os*; Cane paptisvt tvklke hompekot, momet pvrko-opuswv eskekot vlakvtet omen, Puyvfekv holwvken oces, makatskes.

34 Este E'chuswvt hompet momet esket vlakvtes, momen, Hunvnwv hompetv vnoksan, momet pvrko-opuswv eskvn; cvtokunawv-vteloyvlke momen holwvyecvlke en hessen hecvs! makatskes

35 Momis hoporrenkv e'chustake omvlkvt fvcccecakes.

36 Momen Falvsevlke hvmket en hompvren em 'pohvtes. Momen Falvsevlke en cukon ecehyet, hompvra-net vlikvtes.

37 Momen hecvs, hokte, naorkvt omet, mv tvlofv aret, *Cesvs* Falvsevlke en cukon hompet likvcuken kerrof, ale-pastv nakvevnkuce neha fvmecev vcvnken svlakvtes.

38 Momen topvrv e'le yuksvn hvkihkhet vhuervtes, momet e turopuswv e'len 'sem okkosetvn yliceet, e 'kvesse

es en hvsytecvtes, momet e'len em afynket, neha fvmecvn es en siyyvtes.

39 Momen Falvsevlke enhuehkvte hecof, eme ofvn opunayat, Heyvt owalvt on omat, *heyv* hokte naorkvt omekv, estimvt ot, momet hokte estomet celayet omat kerrvnt os, makvtes.

40 Momen Cesvs vyoposket, Sima, nake cem onvyetvn ocis, makvtes. Momen, Mvhaya, makepvs, kievtes.

41 Este vhuericv hvmket este hokkolen vhuerice tates: hvmken tenelyv cukpe cahkepen vhuericen, hvmkat pale cahkepen vhuerice tates.

42 Momen nake es feketvn ocvkekof, vkvsamuset hokkolvn em wikakvtes. Monk v m onvyvs, estvt semuntvlen vnokecvr haks?

43 Simv vyoposket, 'Sen sulke em wikvte *tares*, komis, makvtes. Momen, Tayusen ohfvcehcets, kievtes.

44 Momen hokten a oh fulotket. Simv em punayet, Heyv hokten hecetska? Cen cukon a ceyvyat uewv cv'le vrahkvn a'metskekis, momis entat e 'turopuswvn cv'len es *vm* okkoset, e 'kvessen 's*vn* hvsytehces.

45 Vc vfvnketskekis, momis heyv hokte a cehvyvise vtakat cv'len vfvnketvn fekhonnicekis.

46 Cv'kvn olefv nehan 'svm vfeyetskekis, momis heyv hokte *tat* cv'len neha fvmecvn es vn sihyes.

47 Monk ce kicis, En naorketv sulkvttet e'nkvpvkakes, tetayen vnokecekv; momis estimvn estomusis enkvpakem omat, mv tat estomusen vnokecet os, kievtes.

48 Momet, Cen naorketv ce'nkvpvkakes, hokten kievtes.

49 Momen vpake hompe vpokat, Heyv este naorketv enkvpyecicat estit o haks? eme ofv maketv vliceckvtes.

50 Momen, Cem vkvsvmkvtt ce hesayehces; herkv ofvn vyepvs, hokten kievtes.

SETENTVCKE 8.

MOMEN mv eronyupvn momo ocvtes, etvlwv momet etvlofucen hvmeccicet erkenaket, Hesaketvmese em ohmekketv ohfvccvn opunvkv-hervn kerkuecvtes: momen pale hokkolohkakak,

2 Momen hoktvke puyvfekcv hvsvthvkekat, enokketv tis eu wicelhocvte sasat, Mele Maktelv kihocat, puyvfekcv holwvhokat kolvpaket asossvte,

3 Momen Coanv, Kusv Helot en cuko-vfastv e hiwvt, momen Susanv, momen vprlwv sulket nake enanvken 'se'mvnicakat vpvkakvtes.

4 Momen este sulke tvlofv vtekat asosset em etohvte-lokof, opunvkv-svhopakvn 'sopunayvtes:

5 Fokayvt nerkvn fokayvranet ossvtes; momen fokayof vprlwrt nene vfopken pvlatke sasen, oh svpakholvtes, momet hvlwe fuswv lokakvtes.

6 Momen cvton oh pvlatke sasvtes; momet hontan vpa-kuset yuknvtes, otchicekokv.

7 Momen ctovfske vlkan pvlatke sasvtes; momen ctovfske vpaket hontet, nokcepelakvtes.

8 Momen vprlwvt, ekvnnv heran oh pvlatket, hontet, em ette cukpe hvnken hayakvtes. Momen heyv nanvken mahkof, Estimvt hvcko es pohelv ocat pohekvs, *maket*, huehkvtes.

9 Momen en kerrepvlke em 'pohvkepet, Heyv opunvkv-svhopakv naket o haks? makakvtes.

10 Momen makvtes, Centake Hesaketvmese em ohmekketv ohfvccv kerretv yekcakat kerrvranatsken ce'mhoyvkes, momis vprlwv opunvkv-svhopakv ofv *pohetv* emhoyes, momat, hecakis, hecykekaren, momet pohakis, pohvkekaren.

11 Momen opunvkv-svhopakv heyv tes; Enerkv Hesa-ketvmese em opunvkv tes.

12 Nene vfopken *pvlatkvte* mv pohakat tes; momof

puyvfekv holwakat vlahket, opunkv e feke vtehkvt
'sem ossices, vkvsamet hesahokekaren.

13 Cvto oh *pulatkvte* mv pohakofvt es afvcket esakat
tes; momet heyvt, yvlonkv ocvkekot, vkocuknusen
vkvsvmaket, eskerhoyakof, vcekellecet os.

14 Mv etofvske vlkan *pulatkvte* heyv *tes*, mv pohakofvt,
vpeyet, momis *mucv* hesaketv senaorickv, nakedckv
momet afvcketvt nokcepelaken, em ette heren lokci-
vkekot os.

15 Momis ekvnv heren oh *pulatkvte*, mv, opunkv
pohakof, efeke mehenwe momet here ofv vceyecet,
momis komet em etten hayakat *tes*.

16 Este estomet, kulken kulehctet, nakedckvn vpv-
tuecekos; monkat topv clecyn es lihcekos; momis kulke
sohhuerickvn sohhuerices, esceyakat, hvyayvke hecv-
kvren.

17 Nakedckv ohrvnke enrvmkvranekekat sekon, ehke hecket,
kerkvranekatekat omekv.

18 Monkv estomēn pohatskat vketecvkes, estimvt o
estomet ocat emhoyen, estimvt o estomet ocekate oces
komhoyvte *tis* em eshoyvret ok.

19 Momof e'cket momen etecakkakat en yicvtes, momis
este cekfat omecicen 'rvsvpakleko tayvtes.

20 Momen, Ce'cke momen tecakkaketskat, ce hecctvn
eyacaket, topvrn svpakles, kicet em onahoyvtes.

21 Momen em vyoposket, Heyv, Hesaketvmese em
opunkv pohet, momecakat, cv'cket ot, vm etecak-
ketvlke *tes*, kicakvtes.

22 Momen mome ocvtes, nettv hvnken perro-cukon
ececvt, en kerrepvlke vpvkaken; momet, Vkhvse
tvpalvn vpeyvkeres, *Cesus* kicakvtes. Momen svkv-
peyvtes.

23 Momis svkvpeyof, noce tates; momen hotvle-rakkot

vkhsen a oh hvtaþkvtes; momen *uewvn* es fvcfaket, penkvkv ofvn svpakvtes.

24 Momen en yicet vhonecicakvtes, Mvhaya, Mvhaya, þa sumecvranēs, makaket. Momof ahuyiret, hotvlen momen *uewv* melohlan em vsehvtes: momen fekhon-naken, lekuthet ocvtes.

25 Momen, Cem vkvsvmkv take estvmvn oca? kicakvtes. Momen penkvlaket, estomahes komakvtes, Heyv hunv~~nv~~wv estomet o haks! hotvle tis *uewv* tis em punayaten em apohicaket omekv, ete kicaket.

26 Momen Katvlenvlke ekvntvckv Kalvle en tvpalv wakkan yicvtes.

27 Momen aosiyet, lvpvtken *huerof*, este-hunv~~nv~~wv hvmket, hofunen puyvfekcv holwvhoke vtehkvтет, accvken accekot, momet cukon likekot, momis este herickv vlkan *likvтет*, tvlofv aosiyet vnapvtes.

28 *Momet* Cesvn hecofvт, huehket ehomvn tvk latkvtes, momet, Naken etem ocē haks, Cesvs Hesaketvmese hvlwe mahat E'ppucē? cv 'stemerricetskekaren ce'nku-sapis, yekcicet makvtes.

29 (Puyvfekcv hvsvtkekat mv hunv~~nv~~wv aossvren kieckv. Tewolen hvlatvtet omekv; momen cvto-telacv es wvnayet, e'le 'sem vyekcihocet omvtes; momis eswvnakv waren, puyvfekcv holwakat vnrwvn vtokvtes.)

30 Momen Cesvs, Naket ce hocfvkv o haks? kicet em 'pohvtes. Momen, Lecvn, makvtes; puyvfekcv holwvhoke sulke esceyvтет ok.

31 Momen sufkan vkhvtvpecvre kicekaren em 'pohakvtes.

32 Momen mvn sukhv sulket ekvnhvlnen nanopet fullvtes; momen mvn esceye tetayen em etektvnevren enkusvpakvtes. Momen em etektvnecakvtes.

33 Momen puyvfekcv holwvhokat este-hunv~~nv~~wv asosset,

sukhvn esceyaktves; momen sukhv fulle hvmkat omvlkvt pvfpvnet vkelestan vkhvsen vk tasecet, nokcepelkakvtves.

34 Momen hompvkueccakat nake moman hecakof, pefatket vpeyet, tvlofv momet en lvpvtken onayakvtves.

35 Momen nake moman hecvranet esossvtves; momet Cesvs en yihcet, este-hunvnwv puyvfekcv holwvhokat enkvpvkakvte accet, hoporrene hahket, Cesvs e'le vliken hecakvtves; momet penkvlakvtves.

36 Momen hecakvtet puyvfekcv holwvhokan ocvte estomet em wikkvte em onayaktves.

37 Momen Katvlenvlke em ekvntvckv afulotke este sulke vtehkat omvlkvt e'nkvpvkvren em 'pohaktves; penkvlv rakket oh cakvket omekv: momen perro-cukon ohcemiket, hvttm ye fulkepvtes.

38 Momen hunvnwv puyvfekcv holwvhoke asossvte vpvkepetvn enkusapvtves:

39 Momis Cesvs, Cen cukon ye fulkepvsv, momet nake rakrvken Hesaketvmese cem momecvten onvyvtcvs, kicet, etvn vtotvtves. Momen ayet, nake rakrvke Cesvs em momecvten tvlofvn hvmeccicet kerkuecvtes.

40 Momen mome ocvtes, Cesvs ra fuikof, este sulkat omvlkvt, e'mehakaktet ok, afvket evpvaktves.

41 Momen hecvsv, este-hunvnwv Cilvs hocckket, senekake evpayvt, vlahket, Cesvs e'le ehomvn tvk lvtiket, en cuko en 'ceyvren enkusapvtves:

42 E'chuste hvmkusen, en hoktvletv ohrolope pale hokkolohkakak mahen ocet omen, mvt elët wakket omekv. Momis aye arof este cekfat vceklvfkakvtves.

43 Momen hokte, catv-fihne ohrolope pale hokkolohkake es enokkvte, en nakockv omvlkv vlekvlke oh sumecicet omis, hvmkis em wiceceko tayvte,

44 Era topvrvn vlahket, en kapv em vteken celayvtes; momen moman vpakusen e catv fihvvtet fekhonnvtes.

45 Momen Cesvs, Estimvt cv celaye haks? makvtes. Momen omvlkv, Monkös, makakvlkof, Petvt momen mv vpvkakat, Mvhaya, este cekfat ece 'cekla^hfket, ece 'yotecet os, moman, Estimvt cv celaye haks? maketske haks? makakvtes.

46 Momen, Cv celaye saset os; yekcetv ve ossat kerrikv, Cesvs makvtes.

47 Momof hokte ehkekot omat hecof, fekekot a oh atet, chomvn tvk ltiket, naket omecicen celayet omat, momen vyvkhvmkusen em wiket omat este omvlkv chömvn em onayvtes.

48 Momen, Cv'chustē, heren ce mahlv^pvtkekvs; cem vkvsvmkvt temvpoken ce hayes; herkv ofvn vyepvs, kievtes.

49 Opunaye emunkof, hvmket, senekake evpayv en cukon vtet, Ce'chuste elēpes: Mvhayvn naorihcetskvs, kievtes.

50 Momis Cesvs pohof, em vyoposket, Ce penkah-lats; vkvsvmkv tvlkusis ocetsken *omat*, cvfeknihocvres, makvtes.

51 Momen cukon eceyof, este estomis eceyvre em etektvnecekot, hoktuce e'rke e'cke tepakat, momen Petv, Cems Cane esyomat *em* etektvnecakvtes.

52 Momen omvlkv hvkih^hhoket, oh wahokvtes; momis, Hvkih^hhohkatskvs; ēlekos, momis nocepet omes, kievtes.

53 Momen, elēpet omen kerrakekv, vpelickvtes.

54 Momen omvlkv esossicet, enken en hvlahtet, Hoktucē, akvwvpkvs, maket huehkvtes.

55 Momen em puyvfekv hv^tvm a oh fulken, vyvkhvmkusen akvwapkvtes; momen hompetv e'mhoyvren makvtes.

56 Momen e'ekvlke estomahes komakvtes; momia nake momvten este estomen em onvyvkekaren, kicvtes.

SETENTVCKE 9.

Momor en kerrepvlke pale hokkolohkake enhohiket etohkalet, em wiketvn *hayet*, puyvfekev holwvhoke omvlkv ohfvnken, momet enokketv wicecvkvren yekcetvn e'makvtes.

2 Momet, Hesaketvmese em ohmekketvn erkenaket, enokhokat em wicecvkvren vtotvtes.

3 Momet, Vpeyvranskat naken *ehopakokot*, setekkekv tis, ehvlewv en sukev tis, tvklike tis, cvtokunawv tis ehopakatskvs; momet kapv 'se hokkoliheatskvs.

4 Momen cuko estomen esceyatskat, mvn fekhonvtet, matan enkvpaket vpeyet omatskvres.

5 Momen estimvt o estomet ce yvpayekon omat, mv tvlofv esossatskof, vnrype ohkerkueckvn, ce'le essu vlikat tis fekeyet omatskvres, kicakvtes.

6 Momen vpehyet, opunvkv-hervn 'serkenaket, momet estvmv estomis *omvlkv* em wicecet, tvlofv vlkan teropotecvtes.

7 Momen Helot tetlak nake Cesvs momecat omvlkv pohvtes; momet, Cane pvsatkan a kvwapkes; makakat sasen,

8 Momen, Elivs e heckueces: makakat sasen, Owalvlke vculvke tate hvmtat hvtvm akvwapket omes: vpvlvvt makakan, mv omecicen fekherekates.

9 Momet, Cane *tat* ckv en tacvyvnks; momis nanvke yomakat ohfvcev pohvyat estimvt o haks? Helot makvtes. Momet hecetvn komvtes.

10 Momren vpastelvlket er yicof, nake momecakvte omvlkv *Cesvs* em onayakvtes. Momen evpahyet, vnrwv tvlofv Persitv hocefke enake ocan ehkusen esceyvtes.

11 Momen este sulkat *mn* kerrahkof, *vckvpeyves*: momen *evpayet*, Hesaketvmese em ohmekketv ohfvccvn es etc'm punayakvtes, momet em wicecvre enkusvpkakat em wicecvtes.

12 Momen *mv* nettv yafkusof pale hokkolohkakat a oh awet, Este sulkat etvn vtotetsken, tvlofucvlke momen ekvnn vwolakan oh vpeyet, momet fekhoniyet, hompetvn heckuecvkepekvs; yvmv fulleyat vnrwvt ok, kicakvtes.

13 Momis, Cemet hompetvn e'mvkes, kicakvtes. Momen, Tvklke vnore cahkepe momen rvro hokkole sen-sulkat ocëk's, vpehyet, hompetv heyv este omvlkvn en nesëkon omat, makakvtes.

14 (Este-hunvntake cukpe rakko cahkepat mahet omekv.) Momen, Vpoyicvkes, pale cahkepake ctekvpa-kvken, kicakvtes.

15 Momen *mn* momecet, omvlkvn vpoyicakvtes.

16 Momof tvklke vnore cahkepat, rvro hokkolaten cawvtes, momet hvlwen vhecet, ohkvvsahmet, momet kvlkayet, en kerrepvlken emvtes, este sulkat ehomv 'sem ocvkvren.

17 Momen hompaket, omvlkvt fvcecakvtes; momen wokoche em vhoskat svmpv palen hokkolohkaken cvwhoyvtes.

18 Momen momo ocvtes, enhvmkuset emekusapof, en kerrepvlke vpvkakvtes; momen, Estit os, estet cv kicake te? kicet em 'pohvtes.

19 Vyoposkaket, Cane paptisvt, momis, Elivs, *makakat* sases, momen vpvlwvt, Owalvlke vculvke tate hvmkat akvwapkes, *makakes*, kicakvtes.

20 Momis ceme, Estit os, cv kicatske haks? kicakvtes Petvt vyoposket, Klist Hesaketvmese enake, makvtes.

21 Momen em punayet, hunvnwv estomen *mn* em onvyvkekaren yekcen *em* vsehakvtes;

22 Este E'chuswvt nanvke sulken 'sestemerkranet os, momen vculvke, plest enhomvhhotvt, cokv-hayvlke esyomat etvn vhepvkakvres, momen elehoheen, nettv svtutce-nan akvwpkvres, maket.

23 Momet, Estimvt ve vevkvyetvn komen omat, e em chvperkuecet, nettv omvlkv en etohweklepkv kvwapet, ve vevkvtekvs, omvlkv kicakvtes.

24 Estimvt o estomet en hesaketv vcayecetvn komen omat, sumecicen, estimvt o estomet ve vrahkv en hesaketv sumecicen omat, matat vcayecvranet ok.

25 Este ekvny omvlkv heckuecet omis, e sumecicen, monkat vwhoken omat, naken en lopice haks?

26 Estimvt o estomet vm *vlset*, vm opunvkvu em vlset on omat, este E'chuswvt, en rakketv, Erkeu momen em encelvlke vcacakat *en rakketv* ofvn vlakof, mv *esten* em vlse taret ok.

27 Momis mehenwvn cem onayvkis, Yvmv svpakle sases, elkv lasvkeko munket, Hesaketvmese em ohmeketv hecalike tvlkvranat.

28 Momen mome ocvtes, heyv opunvkv renyupv nettv cenvpakvtekat Petv, Cane Cems esyoman evpahyet, ekvnhvlwen es ohcemkvtes, emekusvpranet.

29 Momen emekusapof, e turofv en heckv emvrahke haken, em accvke hvtket haket, hvyvyakvtes.

30 Momen, hecvs, hunvntake hokkolet, Moses Elivs tateu, Cesvs etc'm punvyakvtes;

31 Mvt hvyayvke ofvn e heckuecaket, Celuslvmen en hesaketvn espoyvranat opunvyecakvtes.

32 Momis Petvt momet mv vpvkakak nockv honnet oh wetenkakvtes; momen vhonecakof, en hvyayvken, momen hunvntake hokkole vpvkake sehokaten hecakvtes.

33 Momen mome ocvtes, enkvpvkakof, Petvt naken makat kerrekot, Cesvs *em punayet*, Mvhaya, yvmv fulleyat

heres: momen cuko-vhake tutcenen hayvkeres; hvmket cenaket on, hvmket Moses enaket on, hvmket Elivs enaket on, kievtes.

34 Hiyomën opunayof, vholoce vlahket, ohvpetticakvtes; momen, vholocen esceyakof, penkvlakvtes.

35 Momen opunkv en hake vholoce aosset, Heyvt Cv'ppuce vnokeekat's; em apohievkes, makvtes.

36 Momen mv en hake hoyanof, Cesvs enhvmkusen hechoyvtes. Momen entvkuset ocakvtes, momet nanvke hecakvte ohranet, mv nettv take omof hunvnwv estomen em onayvkekates.

37 Momen momc ocvtes, rempvksen ekvnhvlwen ahvtv-pehcof, este sulket vnrvpakvtes.

38 Momen hecvs, hunvnwv este sulkat hvmket huehket, Mvhaya, cv'ppuce *vn* hecetskvren ce'nkusapis, hopuewv mv tvlkusen omikv;

39 Momen hecvs, puyvfekvt esen, vyvkhvmkusen huehket os; momen selahlece, svpvkpvkuece haken, tonufet *enkvpvketv en* yekcen enkvpaket os.

40 Momen cen kerrepvlke ossievkvren enkusapvyan, umvkeko tayis.

41 Momen Cesvs vyoposket, Aeha kvksvmkv oceko, este yenahatskat, en hofune estomusen ece 'paket *vm muntvlke-* *kot* 'sece'yvranvki haks? Ce'ppucen yvmvn svtes, makvtes.

42 Momen a oh atof, puyvfekv holwakat tvk'wihket, selahlecvtes. Momen Cesvs puyvfekv hvsvtkekan *em* vsehvtes, momet hopuewvn cvfeknihcet, pvlket e'rken ohfulecievtes.

43 Momen omvlkv Hesaketvmese en yekce mahat estomahes komakvtes, momis, omvlkv nanvke omvlkv Cesvs momecvte estomahes komakof, en kerrepvlken kievtes,

44 Heyv opunkv ce hvcko take esceyekvs; este E'chuswvt est' enke ofvn wihokvret ok.

45 Momis heyv maketv kerrvkekates, momen hecvkeko tayen em ehkvke tates; momet heyv maketv ohfvccv em 'pohetvn penkvlvke tates.

46 Momof estimvt rakke mahat taranat ohfvccvn etenrvp-kv kvwapkvtes.

47 Momen Cesvs e feke take em vkerrickvn kerret, hopuewucen chset, vnakvn lievtes;

48 Momet, Estimvt o estomet heyv hopuewucen cv hocefkv ofvn evpayen omat, cv yvpayet os; momen estimvt o estomet cv yvpayen omat, a'e vtotvten evpayet os; omvlkatskan mv cotkus mahe ecc 'pakvkat matat rakke taret ok, kicakvtes.

49 Momen Cane vyoposket, Mvhaya, hvmmket puyvfekev holwvhokat ce hocefkv ofvn sossicen heceyvns; momet em vseheyvns, epu 'cvkarekokv, makvtes.

50 Momen Cesvs *okat*, *Em* vsehhatskvs, pu'nrvpekat pum vpvlvhvmken hueret omekv, kievtes.

51 Momen mome ocvtes, hvlwen evpahoyvranat oketvt vwolicof, Celuslvme vyetvn *komet*, fvccvn vhece munkvtes.

52. Momen punkv es fullvken ehomvn vtotakvtes; momen vpehyet, Semelevlke tvlofucen esceyakovtes, em otetakuecvranet.

53 Momen evpayvkekates, en heckvt Celuslvmen ayv-rane omët omekv.

54 Momen en kerrepvlke Cems Cane tepakat hecakof, Pucasë, Elivs momecvte etvpomen totkv hvlwe ahvtapket sumecicvre kiceyvren kometske haks? makakvtes.

55 Momis oh fulotket, em vsehakvtes, Vkerrickv esto-men ocatskat kerratskekos;

56 Este E'chuswvt este en hesaketv sumhuecvranet omekot, momis vcayecvranet vlakvtet ok, maket. Momen tvlofuce etvn vpeyvtes.

57 Momen mome ocvtes, vpeye nene oh fullof, *huvvuvuv*

hvmket, Pucasē, estvmv estomen ayetskis, ece 'cvkvyares, kievtes.

58 Momen, Culv ekvnhanke ocvkepen, hvlwe fuswv puknvkv ocvkepes, momis este E'chuswv estvmv e'kv lievranat tis ocekos, Cesvs kievtes.

59 Momet *este* etvn *em punayet*, Vc vcvkvtes, kievtes. Momis, Pucasē, vm etektvnecetsken, cv'rke tan er herievranis, makvtes.

60 Pvsatkat em pvsatkan hopelvkekvs, momis cen *tat* ahyet, Hesaketvmese em ohmekketvn erkenvkvs, Cesvs kievtes.

61 Momen, Pucasē, ece 'cvkvyares, momis vm etektvnecetsken, vn euko vpokan er vsekvkvrans, *este* etvt kievtes.

62 Momen, Este estomet escvpvyeckvn e'nke es hvlahtof, eyupvn y'vhacen omat, Hesaketvmese em ohmekketv *eenakuecetv* heretv orekot os, Cesvs kievtes.

SETENTVCKE 10.

HERV nanvke renyupvn Pucase eti pale kolvpaken em wiketvn hayet, hokkolaken ehomvn tvlofv omvlkv momen estvmvt o estomis eme ayvranat *vpeyuren* vtotvtes.

2 Monkv kicakvtes, Mehenwvn hiyyo rakket os, momis vtotkvlike nvcomus; monkv hiyyo e Pucase vtotkvlike en naklokce a ohtotvren emēkusvpvkes.

3 Vpeyvkes; heevkes, yvhv sulke em etenrvwv yv-pefikuevlke omvken ece 'totvkis.

4 Cvtokunawv en sukevvn, ehvlewv en sukevvn, monkat estelepikv tis svpehyatskvs: momet vpeyatskof este estomon vshkatskvs.

5 Momet cuko estomen esceyatskat, Herkvt heyv cukom ocekva, enhvteceskvn makatskvres.

6 Momen herkv echushunvnwvt mvn liken omat, *een*
Muskokee N. T. 13

herkv take oh fekhonnvres; monkon omat, pvlken a ec oh fulkvkvres.

7 Momet naken ce'mhoyvkat hompet, esket, mv cuko etrvwn vfekhonnvkvtevs; vtotkvt feketv en hecke tetaye oret omekv. Cukon etohtvlecet vpehyatskvs.

8 Momen tvlofv estomen esceyatskat, ce yvpahoyvken omat, nanvke ce homvn ohocat hompatskvres:

9 Momen enokhoke vpokat em wicecet, Hesaketvmese em ohmekketv ece 'wolicvkes, kicvkvtevs.

10 Momis tvlofv estomen esceyatskat ce yvpahoyvkekon omat, mv ctehoyvkv vlkan esosset,

11 Cem etvlofv take em essu epu 'likat ece'nrvpen hysvtecēs; mont omisem heyvn kerrvkes, Hesaketvmese em ohmekketv cem vwolicvkes, makvkvtevs.

12 Momis ce kicvkis, Mv nettv omof Satvme mv tvlofvn 'sen here tares.

13 Acha, cen holwakes, Kolesa! Acha Persita, cen holwakes! vtotketv yekvke ec ofv take momakvte Tilv Sitvne tepakat ofvn momakvten omat, hofunen sukevhakvn *vchoyet* essun tvk vpoket em vkerrickvn eticakvnt omekv.

14 Momis ohfvceckv omof Tilv Sitvne tepakat es cen hervke tares.

15 Momen Kvpvnev toyetskat, sutv oren kvwapketskat, estemerkv-huten ce'khvtvpecihocvres.

16 Mv cem apohicvkat vm apohicet os; momen mv ece'nrapvkat vne *vc* vnrapet os; momen vne *vc* vnrapat *vc* vtotvten vnrapet os.

17 Momen pale kolvpakat afvckvket er yicet, Pucasē, ce hocfvk eteropotten puyvfekv holwvhokat tis pum vpohicaket os, makakvtes.

18 Momen, Setvne vtoyehvtte omet sutv a latken hecvyvns.

19 Hecvkes, cetto momen hvcesesterahv oh svpvkletv, momen vnrapv en yekcetv omvlkv ohfvnken yekcetvn ce'mv-kis; momen naket estomēt o estomis cen nokkihevkekos.

20 Momet o estomis puyvfekevlke cem apohicakat, heyv es afveikatskvs; momis ce hocfkv take hvlwe tvlofv ofvn cohoyat min es afvekvkes, kicakvtes.

21 Mv hvse-vkerkv omof Cesvs puyvfekev ofvn afvekvtes, momet, *Cv'rkē*, sutv ekvnvu e Pucase toyetskat, ece 'kvsamis, heyv nanvke nakkerrat momet hoporrenakat em ehhet, hopuetakucen em enrametskekv; mehenwvt's, *Cv'rke*, momēt ce homv heret omvtet okv.

22 Nanvke omvlkv *Cv'rke* vm wikkvtes; momen Eppuce estimvt ot omat hunvnwv estomet kerrekon, Erke tvlket *kerres*, momen Erke estimv tat estimvt *kerrekon*, Eppuce momet mv Eppuce kerrepuecat tvlket *kerraket* os; makvtes.

23 Momet, en kerrepvlke oh fulotket, chkusen kicakvtes; Eturwv nanvke hecatskat hecakat en herakes;

24 Owavlke mekkvlke esyomat sulket heyv nanvke hecatskat hecetv eyacakis, hevkekeates; momen heyv nanvke pohatskat pohetvn *eyacakis*, pohvkekeates, cē kievkvyet omekv.

25 Momen hecvs, vhakv-hayv hvmket ahueret, Mvhaya, *hesaketv* emunkv ocaret naken estomare te? eskerret makvtes.

26 Vhakv ofv cokat nake te? estomēn ohonayetske haks? kievtes.

27 Momen vyoposket, Pucase cen Hesaketvmesen cē feke omvlkv, cem puyvfekev omvlkv, cen yekcetv omvlkv momet cem vkerrickv omvlkv es *vnokecet*, cem vwolicv e vnokecetskat etvpomen vnokecvs, makvtes.

28 Momen, Fvecvn vyoposikets; heyvn momecetsken, cē hesakvres, kievtes.

29 Momis e fveceetvn komet, Monkv estimvt vm awo-
licvt o haks? Cesvn kievtes.

30 Cesvs vyoposket, Este hvmket, Celuslvrne enkvpaket
Cvlekon vkhvtapket, horkopvlke em etenrvwvn latkvtes,
mvt accvke en tefet, vnvttcet, elvransen wihket, enkv-
pvkakvtes.

31 Momen momēt ohcen, plest hvmket mv nene vkhv-
tapkvtes; momet hecof, fekhonnekot hoyanvtes.

32 Momen Lefitvlke matvpomet mvn arof, vlaket,
hecvtes; momet fekhonnekot hoyanvtes.

33 Momis Semelevlke hvmket, estvn aye arof vnakvn
vlakvtes; momet hecof, *em* merrusvtes,

34 Momen oh ahyet, vnattat, olefv neba momet pvrko-
opuswvn es em ohcanet, em wvnayvtes; momet vpuckv
enaken oh licet, cuko tvlemen svlakket, vfastvtes.

35 Momen hvyvtiken enkvpakof, tenelyv hokkolen a
cahwet, cuko-pucasen ehmet, Vfvstvs, momen nake
ohvtvlaken sumecicetskat, rvlakvyof, cem fekares, kievtes.

36 Monk v mv horkopvlke em etenrvwv latkvte heyv
tutcenat estvt em vwolicv tates, kometske haks? kievtes.

37 Momen, Em merrvtet *mv tes*, makvtes. Momof
Cesvs, Cemeu ahyet, matvpomecvs, kievtes.

38 Momen mome ocvtes, vpeye fullof, tvlofuce hvmken
ccehyen, hokte hvmket, Mare hoccfket, en cukon asce-
yievtes.

39 Momet mv hokte tecakkat Mele hoccfken ocvtes,
mv Cesvs e'le tempen liket, em opunvkvn pohat.

40 Momis Mare este en heromketv tayen 'se naoricvtes,
momet a oh ahtet, Pucasē, tecakkvyat vnhvmkuse
vtotkaren cv wikat stoskometskeko haks? monkv vm
vnievren kievts, makvtes.

41 Momen Cesvs vyoposket, Marē, Mare, nanvke sulken
vketecet 'se naoricetskes;

42 Momis nake hvmket kusvpkes; momen Mele mv nake here vkonahoyeko tayan enhopoyepet os, kievtes.

SETENTVCKE 11.

MOMEN mome ocvtes, estvn emekusapvtet, wikof, en kerrepvlke hvmket *okat*, Pucasē, Cane en kerrepvlke mekusvpkv emvhayvte etvpomen pu mvhayvs, kievtes.

2 Momen, Emekusapatskof, *hiyomēn* makvkes; Pu'rke hvlwe liketskat, Ce hocefkvt vcakekvs. Cem ohmekketvt vlvkekvs. Nake kometske hvlwe momat etvpomen yvmv ekvnnv oh momekvs.

3 Nettv vrahkv tvkliken nettv omvlkvn pu'mvtevs.

4 Momet naorketvn es pum wikvs, mv vhuericeyvtetekat es em wikēkv. Momet nake pu naorkepuece taye eskerretv 'sep oh ahyetskvs, momis holwakat a 'sepu'ssievs, kicakvtes.

5 Momet kicakvtes, Ece 'pakvkat estimvt, en hessen oet, nere nvrkvpv oh ayet, Vn hessē, tvklike vnore tutenen vm pvlvs;

6 Vn hesset aye aret vm vlakan, nake homv lievyetayat ocvkokv, kicatsken;

7 Mv ofvn a vyoposket, Cv naorihcetskvs, vhauke hiyomat vkhotken, vn hopuetake vc vpaket topv lumhēkv, alihkit ce'mvko taves; maken omat;

8 Ce kievkis, En hesset omat omecicekon momis tayen em 'pohepat omecicen ahuyiret, en sulke estomomuse eyacat e'mvres.

9 Momen ce kievkis, Vpohvkes, momen ce'mhoykvres; hopoyvkes, momen eshecatskvres; vnafkvkes, momen oen haukvkvres.

10 Vpohat vtekate en hecket omekv; momen hopoyateshecet os; momen vnafkat en haukvres.

11 Ece 'pakvkat hvmket *hopuetake* erket omen, e'ppucet

tvkliken em 'pohen omat, cvton e'mvr haks? monkat
rvron *vpohen* omat, rvro vrahkvn cetton e'mvr haks?

12 Monkat echustaken vpohen omat, hvcesesterahvn
e'mvr haks?

13 Monkv centake, holwvhokatskat, emetv herakat cen
hopuetake emetv kerratsken omat, *Ce'rke* take hvlwe
likat mahvkvu em 'pohakat Puyvfekev Vcakat emykvres.

14 Momen puyvfekev holwvke punayeko tayat ossi-
cof, mome ocvtes, puyvfekev holwakat osiyof, puna-
yekate opunayvtes; momen este sulkat estomahes koma-
kvtes.

15 Momis, Pelsepvp puyvfekev holwvhokat em mekko
eteropotten puyvfekev holwvhokat sossicet os, makakat
sasvtes.

16 Momen vpvlvvt, eskerraket, hvlwe vten eskerkvn
em 'pohakvtes.

17 Momis, em vkerrickv taken *en* kerraket, *em punayet*,
Ohmekketv em etvww vnrpe tekvpakat vtekat hopvn-
ketvn eroret os; momen cuko *tat* cuko vnrpe *tekvpakat*
latket os.

18 Momen Setvne em etvww e vnrvpct tekvpaken
omat, estomēt em ohmekketv huervr haks? Puyvfekev
holwvhokan Pelsepvp eteropotten sossices, cv kicats-
kekv.

19 Momen vnet Pelsepvp eteropotten puyvfekev holwv-
hokan sossicin omat, estimv eteropotten ce'ppuce take
esossievke haks? monkv mvt cem fvceevlke tares.

20 Momis vnet Hesaketvmese e'nke wesakv eteropotten
puyvfekev holwvhokan esossicin omat, mehenwvn Hesa-
ketvmese em ohmekketv ee oh vlakvkes.

21 Hunvnwv yekcat naksevnickvn ocet, en cuko vhe-
cicof, en nakockv herkv ofvn ocakes.

22 Momis es en yekcat oh vlakof, ohfvniket, naksev-

nickv mv enhonrvte omvlkvn vkonahet, nanvke svpen-
kvleevten tekvpices.

23 Vc vpvkekat vc vnrapes; momen vc vpake vtelo-
yecat vwaheccet os.

24 Puyvfekcv hvsvtkekat este osiyof, ekvnv kvrkapan
ares, fekvpkvn hopoyet; momet eshecekot, Cv hute
aossvyvten oh fulkares, maket os.

25 Momet vlakof, pasket, mvherihocen eshecces.

26 Momof ayes, momet puyvfekcv holwvhoke eme
sen holwvhoke kolvpaken evpayet, esceyet, mvn vpokes;
momen mv este en *hueretv* espoket hvtecceskv'n 'sen
holwakes.

27 Momen mome ocvtes, heyv nanvke opunayof, hokte
este sulkat hvinket, en hake kvwapet, Hopuetakhute ce
heckuecvte, momet epese coketskvte en herakes, kicvtes.

28 Momis, Momes, *momis* Hesaketvmese em opunvkvn
pohet, vcayecakat mit en herakes, makvtes.

29 Momen este sulsokat vtelokof, maketv vliceevtes;
Heyv honvpse holwvyecvket omes; nake eskerretvn
hopoyakes; momis nake eskerretv etv *emhoyekon*, esker-
retv owalv Convse enake tvlkusen emhoyvres,

30 Convse Nenefvlke nake es en kerretv tate etvpom-
et este E'chuswvt heyv honvpse nake es en kerretv
taret ok.

31 Walvlv em mekko hokte ohfvcecekv omof heyv
este honvpse vpaket akvwvpket, ohfvcecekvvres; ekvnv
vtekakat vtet Salomv en hoporrenkv pohvranet vlakvtet
ok; momen hecvkes, Salomv es en rakket heyvn *likes*.

32 Nenefv hunvntake ohfvcecekv omof heyv este honvpse
vpaket akvwvpket, ohfvcecekvvres; Convse em erkenv-
ketvn em vkerrickv eticakvtet ok, momen hecv's, Convse
es en rakket heyvn *likes*.

33 Este estomet kulken kuleheof, ehken monkat svkerkv

elecvn eslihcekos, momis a'sceyatet hvyayvke hecvkvren kulke sohhuerrickvn sohhuerices.

34 Ena en kulke eturwv tes; monkv ce turwvt heren omat, ce'na omvlkvu hvyayvket fvcket os; momis holwaket on omat, ce'na omvlkvu yomucket fvcket os.

35 Monkv vketecvkes, hvyayvke ece 'pikat yomucket omekaren.

36 Monkv, yomucket estvmv sekon, ce'na omvlkvu hvyayvket fvcket on omat, omvlkvu hvyayvket fvcket tares, kulke here hvyvyakat cen hvyayicat etvpomen.

37 Momen opunayof, Falvsevlke hvmket en hompvren e'nkusapvtes; momen ecehyet, hompetvn vlikvtes.

38 Momen hompetvn vlikeko munket e okkosekan Falvsevlket hecof, estomahes komvtes.

39 Momen Pucaset kievtes, Hiyomat, Falvsevlke toyatskat, sesketv momet pvlkvu onvpv hvsvthvken hayatskes: momis ee ofv svpenkvleckv momet holwvyeckv es fvckes.

40 Hoporrenvkeko *toyatskat*, onvpv ocat hayvte, matat ofv ocateu hayekak haks?

41 Momis nake ocatskat asossen heromkv min estemvkes; momen hecvkes, nak omvlkv cen hvsvthvket os.

42 Momis cen holwakvkes, Falvsevlke toyatskat! kofockv, lutv momen vhockv omvlkv tekvpvke espalan fekatsket, fvceckv momen Hesaketvmese em vnokeckv wikatskekv; heyv *nanvken* momecatskvnt os, vpvlvvn wikekot.

43 Cen holwakvkes, Falvsevlke toyatskat! senekake ofv ohliketv svmmomvkus mahan, momet nakwikv vlkan vseketv cem vlostvket ok.

44 Cen holwakvkes, Falvsevlke momet cokv-hayvlke, mekusapv-vhayvlke toyatskat! este-herickv heckvkeko, estet kerrekot oh ykvvpakan, mv omakatsket ok.

45 Mvhaya, hvmmaketskat pumeu vlesketvn pun hayet

oketsks, vhakv-hayvlke hvmket momof em vyoposket kicvtes.

46 Momen, Cemeu cen holwakvkes, vhakv-hayvlke toyatskat! sapokv acukoyetv yekcvken est' oh wvkecet, cemet mv sapokv ce'nke wesakv take hvmkuis es cela-yatskeket omekv, kicvtes.

47 Cen holwakvkes! ce'rkvlke take owalvlken pvsvtakvtet omen, cemet en sepvkv hahicatsket omekv.

48 Mehenwvn cemet ce'rkvlke take em vtotketv em vkvsamatskat kerkuecatskes; mvt pvsvtakvtet omen, cemet sepvkv en hahicatsket omekv.

49 Monkv Hesaketvmese en hoporrenkvt hvmmaket os; Owalvlken momen vpastelvlken ohtotvkares, momen *vpulwvn* pvsatet assecvkvres;

50 Yvmv ekvnn vliceckv vteken owalvlke e catv pvlatkvt omvlkv heyv honvpsen em 'pohohvren;

51 Epel e catvn Svkelivs, mv cuko vcakat altv em oh etenrvvv elehocvte e catvn vteken; mehenwvn, ce kicvkis, Heyv honvpsen em 'pohohvres.

52 Cen holwakvkes, vhakv-hayvlke toyatskat! nakkerretv eshvweckv vkonahatskvtet ok; cemet esceyekot, esceyakateu emvnttecatskvtes.

53 Momen heyv nanvken kicakof, cokv-hayvlke momen Falvsevlke yekcen vnrapet, nanvke sulken opunvyecicetvn vliceckvtes;

54 Mvkerretvn 'semehaket, momet nake e cukwv aossen 'sehset, es vnrvpvre hopoyaket.

SETENTVCKE 12.

MOMOF, este en sulke vhonkvtesko tayat vteloken, svhere mahekv etohsvpaklof, Falvsevlke espakkueckv, mv mekusvpkv vhayetvt os, em e vketcvkes, en kerrepvlken taten kicetv vliceckvtes.

2 Nake ohrvnke enrvmkvranekat sekon, ehke kerkvranekat sekot omekv.

3 Monkv naken yomuckofv opunayatskvte hvyayvke ofvn pohkvres; momen nvthofuce ofv ehveko ofvn opunayatskvte cuko onvpvn kerkuehocvres.

4 Momen ce kicvkis, vn hessvlke toyatskat, Ena elecaket, momis mv hoyanat 'naken momecvke tayan ocvkekat em penkvlahkatskvs.

5 Momis estimvn em penkvlvranatskat homvn cem onayvranvkis; Mv elehcof, estemerkv-huten vk wike taye yekcetv ocan em penkvlvkes; mehenwvn ce kicvkis, Mvn em penkvlvkes.

6 Cutkucvlke cahkepat kotenv hokkolen wihoyet omeko haks? momen hvmkuis Hesaketvmese ehomvn ehoskekos.

7 Momis ce'kv take esse tis omvl vhonkvtkes. Monkv ce penkahlvkates; cutkucvlke sulken 'sem vcakatsket os.

8 Momen ce kicvkis, Estimvt o estomet este ehomvn cv kerkuecen omat, emeu este E'chuswvt Hesaketvmese em encelvlke ehomvn kerkuecvres.

9 Momis este ehomv cv 'hepakat emeu Hesaketvmese em encelvlke ehomvn vhepvkhokvres.

10 Momen estimvt o estomet este E'chuswv vnrvpn opunvkvn 'sopunvyecen omat, enkvpyecihocvres; momis Puyvfekev Vcakan tvklecat enkvpyecihohcekos.

11 Momen senekakevllkan, momet fvccecvlke momen yekcetv ocakan es ce yihocof, Naken vyoposkeyvr haks? monkat, Estomēn, hvtvm naken opunahoyeyvr haks? komet senaorihcatskvs:

12 Puyvfekev Vcakat mata hvse-vkerkv omof makvranatskat ce mvhayvkvret ok.

13 Momen este sulkat hvmket, Mvhaya, tecakkvyan nake ocvraneyat vn kvpicvren kicvs, kicvtes.

14 Momen, Este-hunvnwv toyetskat, estimvt cem fvece-cvn, monkat cem etekvpiev taken cv hayvt haks? kievtes.

15 Momet, Vketecet, nak sulecetv kometvn e vfeckakhvkes; este en hesaketv nanvke sulke epucasat *tolket* omekokv, kicakvtes.

16 Momen opunvkv svhopakvn es em punayaket, makvtes; Este nakocv hvmet em ekvnv nake sulket oh lokvtes;

17 Momen e vkerricet, Naken estomar haks, estvmv vn nak lokvke hericvye tayat ocvkokv? makvtes.

18 Momet, Heyvn momecares; vn tohton lekaflehcit, 'sen rakrvken hayares; momet nake vn lokcakat, momen vn nakockv omvlkvn mvn vtehares.

19 Momet, Puyvfecka, nakockv sulke, ohrolope sulke em etetayen hericetskes; fekapet, hompet, esket afvkepvsv, vm puyvfekevn kicares, makvtes.

20 Momis Hesaketvmeset, Hoporreneko *toyetskat*, mucv neren cem puyvfekev cem 'pohohvres: momof nanvke ehopaketskvte estimv enake tar haks? kievtes.

21 Hiyomēt os, nakockv e en hericis, Hesaketvmese ohfvccv nake ocekat.

22 Momen en kerrepvlken kicakvtes, Monkv ce kievkis, Cen hesaketv ohfvccv vkerricet senaorihcatskvs, nake hompvranatskat, monkat ena ohfvccv nake oh kayvranatskat.

23 Hesaketvt hompetvn muntvlet os, momen enat accvken *muntvlet* os.

24 Kakken vkerricvkes; fokayet, vteloqvkekot omekv; herickv cukon momet tohton ocvkekos; momis Hesaketvmeset hompvkucces: ceme mahkvu fuswv 'sem vcaatsket os!

25 Momen estomatskat vkerricatskatet cem mahe kupetv hvmet ohvtvlayatske taye haks?

26 Monkv nake cotkus mahaten momecatskeko tayen omat, estoman vpvlvvn senaoricateske haks?

27 *Pvkpvke* lele *kihocan*, estomet mahat, vkerrievkes; vtotkvkekot, momet fvllcevkekot os; mome estomis ce kievkis, Salomv en rakketv omvlkv ofv heyv hvmkvtekat omēt vceekates.

28 Monkv Hesaketvmese pvhe vnrwv ocat, mv mucv nettv ocet, pvkse tvklike esnorickv ofv vpvlvthoyat tis momēn accecen omat, ceme mahkvu semuntvle mahen *ce'cecvkvres*, vkvsvmkv estomuse ocatskat!

29 Momen naken hompvranatskat, monkat eskvranatskat hopohyatskvs; momen cem vkerriekv melohlvkates.

30 Heyv nanvke omvlkv ekvnv em etvlwvvlket hopoyaket omekv; momen heyv nanvke ce yacvkat Ce'rke take kerres.

31 Momis Hesaketvmese em ohmekketv min hopoyvkes; momen heyv nanvke omvlkv cem ohvpvkvkvres.

32 Nvcomuse tohkvkatskat, ce penkahlvkates; Ce'rke take ohmekketv ce'metvn es afvcket omekv

33 Nake ocatskat wiyyet, heromkv estemvkes; sukv lesleke hakekat, nakockv pokeko tayat *vlehken* hvlhawan, horkopv vwolicet, monkat sukehtv vyvmahkekan, ehopakvkepvkes.

34 Estvmv cen nakockv ocen omat, ce feke takeu mvn ocvret ok.

35 Ce 'tetackv sewvvnket omen, *cen* kulke taket fenkvkekvs;

36 Momen centaket, este e pucase etepvyetv ervlvkvranat emehakakat; momat vlaket vnafkof, vyvkhvmkusen en hvwevke tayvres, *mv* omvket *omvkes*.

37 Mv vtotkvlike, epucase vlakof, vketecaken eshecat en herakes; mehenwvn ce kievkis, Esewvnaket, hompvkvranan vpoyet, momet a oh atat em afvstvkvres.

49 Totkv ekvvnv ohtotvranit vlakit omis; momet, entis vhetket on omat, naken komi haks?

50. Momis paptiskvn es paptiskaren ocis, momet, pokeko vtekat, tayen ve ohyekcet omes!

51 Ekvvnv herkvv oh *est'* emvranet vlaket os, cv komatske haks? Monkos, ce kievkis, momis etenkvpvketv mivvn;

52 Mucv vtekat cahkepat cuko hvmken vtehet etekvpkvret ok, tutcenet hokkolen vnrvpaken, hokkolet tutcenen vnrvpaken.

53 Erket eppucen vnrvp etekvpkvres, momen eppucet erken vnrvpn; ecket echusvvn vnrvpn, momen echusvvt ecken vnrvpn; ecket emehiwwv vnrvpvres, momen emehiwwt ehe ecken vnrvpvres.

54 Momen este sulkan heyvn kicakvtes; Vholocet hvse-vklatkv aosset kvwapken hecatskof vpakuset, Osket svlakes, makatsket os; momen momēt os.

55 Momen wahlv hotvle hotalen hecatskof, Hiyyet ocvres, makatsken, momēt omes.

56 Mekusapv-vhayvlke *toyatskat*, sutv ekvvv tepakat en heckvn kerratske tayes, momis estoman heyv oketvn kerratskeko haks?

57 Momes, momen estoman ceme mahusat nake fvccan eskerratskeko haks?

58 Ce'nrapv vpaket fvcccv oh ayetskof, vyhoyatskof heren vketecetskvres, em vvvttetske tetayvren; monkon omat, fvcccv chomvn ce huericen, fvcccvv este-wvnayv e'nke ofvn ce wihken, este-wvnayvt cuko-yekvn ce 'pike wivret ok.

59 Cem onayis, mvn enkvpaketskeko emunket, tokunawuce cotkus mahat espoke mahen fehketske tvlkusvres.

SETENTVCKE 13.

Mv omof Kalvlvlke e catvn Pilvtet em ohnekrickvn svpayvte ohfvcev em onayakat vpvkakvtes.

2 Momen Cesvs vyoposket, Mv Kalvlvlke nanvke hiyomvken es estemerrakvtet ok, naorkvlke Kalvlvlke omvlkv semuntvlvke tates, komatske haks?

3 Monkos, ce kievkis; momis cemeu, vkerrickv eticatskekon omat, omvlkatskat matvpomuset ce 'stemerkvkvres.

4 Monkat pale cenvpohkakak cuko hvlwe Silovm ocvte oh latke pvsatvte naorkvlke Celuslvme fullat omvlkv semuntvlvke tates, komatske haks?

5 Monkos, ce kievkis; momis cemeu, vkerrickv eticatskekon .omat, omvlkatskat matvpomuset ce 'stemerkvkvres, kicakvtes.

6 Momen heyv opunvkv svhopakvn opunayvtes; Este-hunvnwv hvmket ke-rakko vpe eme prko cvpofvn vhocken ocvtes; momet vlahket, *em* etten oh hopoyet, eshecekates.

7 Momof prko cvpofv vfastvn, Hecvs, ohrolope tutce-nen vlakit, heyv ke-rakko vpe *em* etten vhopoyis, momis eshecvko *munkes*; tcevs; estoman ekvnvn ehvperkv yvmahkuece haks?

8 Momen em vyoposket, Pucasē, mucv ohrolopen hvtvm wiketsket emunken, vnakvn korrit *em* vlekwh-cvrs;

9 Momen em ette hayen omat, *heres*; momis monkon omat, mv eryupvn tvcetskvres, kievtes.

10 Momen fckvpkv nettvn senekake hvmken estemv-hayvtes.

11 Momen hecvs, hokte puyvfokev yekcetv sumecice ohrolope palen cenvpohkakaken vpikvte, momet tepv-kocket ot, estomet alopotkeko tayat likvtes.

12 Momen Cesvs hecof, enhuehkvtes, momet, Hokte toyetskat, cem enokketv enrecopketskes, kicvtes.

13 Momen enke oh wvkhokicvtes; momen moman vpakusen lypotke hahket, Hesaketvmesen vrakkuecvtes.

14 Momen, Cesvs fekvpkv nettv omof wicecekv sene-kake semevpayvt cvpvkkt vyoposket, Nettv epakat mv omof este vtotkvke tayat ocet os; mv omof a vwatsken, cem wicecekv, momis fekvpkv nettv tokon, este sulkan kicakvtes.

15 Pucaset em vyoposket, Mekusapv-vhayv *toyetskat*, omvlkatskat fekvpkv *nettn* wakv monkat corakko-wakv ehuten *wvwnakvten* enrecopet, hvlahtet eskuecetvn svpe-yatskeko haks?

16 Momen heyv hokte, Eplehame e'chuste, hecvs, heyv ohrolope palen cenvpohkake oren Setvne wvnayvte, fekvpkv nettn heyv wvnakv enrecopkeko taye haks? kicvtes.

17 Momen, heyv nanvken mahkof, vnravvlke omvlkv vlsvke haken, este omvlkv afvckakvtes, nake rakrvke eme eteropotten momakvten.

18 Momof makvtes, Hesaketvmese em ohmekketv nake omē haks? momen nake es vhopayar haks?

19 Mvstv enerkvn estet ehset, eme cvpofucen vwihken, lontet, eto rakke haken, hvlwe fuswv. elvccen oh vpokēs; *mv* omēt os.

20 Momen hvtvm makvtes, Naken Hesaketvmese em ohmekketv es vhopayar haks?

21 Espakkueckv hoktet cahwet, hockvte vkerkv tutcene ofvn ehen, oce munken omvlkv pakkēs; *mv* omēt os.

22 Momen estemvhayet tvlofv tolofuce tis eteropottet. Celuslve fyccvn ayvtes.

23 Momof hvmet kicvtes, Pucasē, hesahokv mat nv-comuset ome haks? Momen kicakvtes;

24 Vhauke cotkan esceyetvn vcevllvkes; ce kievkis, Sulket esceyetvn hopoyis, umvkekaret ok.

25 Cuko-pucase akvwpiket, vhauken vkhottehpof, fet-
tvn svpaklet vhauken vnvfketvn vliceet, Pucasē, Pu-
casē, pun hvweevs; makatsken omat, momen vyoposket,
Ce kerrvktot, estvmvn awatskat *kerrukos*, ce kievken
omat;

26 Momof, Ce homvn hompet, eskeyvtes, momen pum
etvlofv etehoyvnkv mvhayetskvtes, maketvn vlice-
catskvres.

27 Momis makvres, Ce kievkis, ce kerrvktot, estvmvn
awatskat *kerrukos*; v'nkvpvkves, holwvyeckv vtotkvke
omvlkatskat.

28 Hvkihtetv momet enute setekketvt ocvres, Ep-
lehamē, Iseke, Cekvpe momen owalvke omvlkv Hesa-
ketvmese eme tvlofv vpoken hecatsken, centake 'sec
ossi hocof.

29 Momen hvsossv-fvccv mōmōm hvsaklatkv-fvccv,
honerv-fvccv, momen wahlv-fvccvu a vwet, Hesaketvmese
em etvlofvn vpokvres.

30 Momen hecvkes, enhvteceskv taranat espoket ocakes,
momen espoke taranat enhvteceskv ocakes.

31 Mv nettv etwvn Falvsevlke vpvlvvt en yicet,
Osiyet, yvmvn enkvpvkvs; Helot ce 'lecetvn komekv;
kicakvtes.

32 Momen, Vpehyet, mv culvn em onvyvkes, Hecvs,
mucv-nettvn momet pvksen puyvfekv holwvhokan sos-
sicit, enokketvn wicecis, momen *nettv* svtutcenan es vm
pokvres.

33 Momis mucv-nettv, pvkse momet rempvksen ykv-
pvranvyet os; Celuslvme en lvpvtken owalvt sumkvre
monko tayet omekv.

34 Celuslvme, Celuslvme, owalvke pvatatskat, momet

mv ec ohtothoyat cvto es nafketskat; etewole estomusen tottolose a chustakuce tvrpv clecv *vteloyat* omën cen hopuetake vteloymkve tayvtes, momen cem et komats-kekvns!

35 Hecvs, cen cuko tvnken cem wihokvkes. Momen mehenwvn ce kicvkis, Mucv vtekat cv hecatskekon, Pucase hoccfkv ofv vlakat vkvsvmket os, makatske *nettv* vlahke tvlvres.

SETENTVCKE 14.

MOMEN mome ocvtes, fekvpkv nettvn tvkliken hompv-ranet, Falvsevlke enhomvhhotvlke hvmkat en cukon eceyof, vketecakvtes.

2 Momen hecvs, hunvnwv hvmket ena pakketv es enokket ehomvn likvtes.

3 Momen Cesvs vyoposket, vhakv-hayvlke momen Falvsevlken, Fekvpkv nettv omof *nake* wicecetv fvccvt o haks? kicakvtes.

4 Momen naken makvkekates. Momen ehset, em wicehcet, vyecicvtes;

5 Momet em vyoposket, Ece 'pakvkat estimvt, corakko-wakv monkat wakv tis vksufkan cem vk latkvken omat, moman vpakusen, fekvpkv nettv omof tis, ossihcetskeko te? kicakvtes.

6 Momen heyv nanvke ohfvccvn em vyoposkvkeko tayvtes.

7 Momen enhuehhokan opunkv-svhopakvn punayakvtes, estomën tektvnke svmmomvkus mahan enhopoyaken hecof; kicaket,

8 Etepyetvn este estomet ce'nhuehken omat, tektvnke svmmomus mahaten lihketskvs, hunvnwv es cen hvlwe tis enhuehke witvtet ok;

9 Momën mv tepakatske ce'nhuehkvkvte vlaket, Tek-

tvnke heyv hunvnwvn emvs, ce kicen, vlsuset tektvnke kvncvpe mahan liketvn vliceetskvres.

10 Momis ce'nhuehhohkof, ayet, tektvnke kvncvpe mahan likvs, mv ce'nhuehkvtet vlakof. *Vn* hessē, senhvlwen vcemkvs, ce kicvren; momof eco 'paket hom-pakat ehomvn vkvsvmkv ocetskvres.

11 Estimvt o estomet e hvlwecat kvncvpuehocen, estimvt e kvncvpuecat hvlwehocvret ok.

12 Momof c'nhuehkvtetu em punayet, Fvccvlike hom-petv, monkat yafke hompetvn hayetskof, cen hessvlke, monkat ce tecakkakat, monkat ce 'nahvmkvlike, monkat ce 'wolicv nakocvlke enhohihketskvs; *mometsken* omat, mvt ce'nhuehkaken, feketvt cem oce wltvret ok

13 Momis hompetv-rakkon hayetskof, estemerrvlke, pvlvlakat, yvkvpvkekat hecvkekat esyoman enhuehketskvres;

14 Momen cen hervres; cem fekvkeko tayekv; *momis* faccvlike aenkvwvpketv omof, cem fehokvret ok, kicvtes.

15 Momen vpvke hompakat hvmket, heyv nanvken pohof, En heres, Hesaketvmese em etvlofvn tvklike hompvranat, kicvtes.

16 Momen kicvtes, Hunvnwv hvmket, yafke hompetv-rakkon hayet, sulken enhuehkvtes;

17 Momen, Vwvkes; hiyomat nanvke omvlkv tetakes, vafke hompetv orof, em vtotkv enhuehhokan kicvkuren vtotvtes.

18 Momen omvlkv temvpvlwn seokepkv hayetvn vliceakvtes. Ekvnn tvcken nehsit, erhcvranvyet os; vm etektynecetskvren ce'nkusapis, enhvteceskat kicvtes

19 Momen hvmkat, Wakov-vtotkv 'nohtvkhatvke cahkepen nesvyet ot, ahyit eskerrvanis; vm etektynecetskvren ce'nkusapis, makvtes.

20 Momen etvt, Hokten epayikv, ayvko taves, makvtes.

21 Momen mv vtotkv vlahket, heyv nanvken e pucasen kerkuecvtes. Monkv cuko-pucase cvpakket, Lvpken tvlofvn etchöyvnkv tvptahan momet lopuckusan osiyet, estemerrvlke, pvlvlakat, yvkvpvkekat turhecvkekat esyoman yvmvn svtes, kicvtes.

22 Momen em vtotkv, Pucasē, naken momekvs, maketskat, mohmes, momen tektvnke emunkes, kicvtes.

23 Momen pucaset, Nene tvleme momet eto-lane tohopke vlkan osiyet, a'scehuecvs, vn cuko fvcke taren. vtotkv kicvtes.

24 Ce kicvkikv, Mv hunvntake enhuehhokvte hvmkuis vn hompetv-rakkon lahsekos.

25 Momen este sulsoke mahet vcvkvpeyvtes; momen ohfulotiket, kicakvtes,

26 Hunvnwv estomet e'rke, ecke, ehiwv, hopuetake, etecakkat esyomat, momet ohvtvlakat en hesaketv tis enhomecekot, vc oh aten omat, vn kerrepv haketv umeko taves.

27 Momen estimvt o estomet, em etohweklepkvn karonet, vc vcvkatekon omat, vn kerrepv haketv umeko taves.

28 Estit ece 'pakvkat cuko-hvlwat hayetvn komat nanvke es poye *tetayen* ocat kerretvn komet, enhvteceskvn lihket, enrahkvn vhonevtekare te?

29 Monkon omat, em wakkv wvkecof, poyeko taven omat, hecakat vtekat vpelicetvn vlicechke wites,

30 Heyv hunvnwv cuko hayetv vlicehcet, poyeko tayvtes, makaket.

31 Monkat mekko estvt, mekko etimvn horre en hayvranen omat, chkpe-rakko palen evpayet, mv cukpe-rakko pale hokkolen evpayet vlvkvrnanan vnrvpetv en yekcepe tetayat, enhvteceskvn lihket. ohvkerricekat haks?

32 Momet monkon omat, hvmkat hopvye heren are emunkof, opunkv-es-fullviken vtotet, herkv hayetv etektviken em 'pohes.

33 Matvpomen ece 'pakvkat estimvt o estomet nake omvkv ocat wikekon omat, vn kerrepv haketv umeko taves.

34 Okcvnwv heret omes, momis okcvnwv en yekce en sumkvten omat, naken es svpvtcev haks?

35 Ekvnv monkat svlekwicetv vtelokat tis en lopicekos, momis etvn vpvlvthoyes. Ehvcko es pohetv ocat pohekvs.

SETENTVCKE 15.

MOMOF cvtokunawv-vteloynke naorkvlke esyomat omvkv em apohicvranet vnaquecavtes.

2 Momen Falvsevlke cokv-hayvlke esyomat ecayet, Heyv hunvnwv naorkvlke evpayet, vpaket hompes, makavtes.

3 Momen, heyv opunkv svhopakvn es opunayet, kicavtes,

4 Ece 'pakvkat este-hunvnwv estomet yvpelikv cukpe hvmken ocat, hvmken sumecicen omat, pale ostvpake ostvpohkakan vnrwvn wihket, mv sumkan er hopoyat hopoye emunket eshecekar haks?

5 Momen eshehcof, es afvcket e foluwvn oh wvkeces.

6 Momet e hute vlahkof, en hessvlke em vwolicvlke esyoman enhobiket vteloyn; Vc vpaket afvckepvkes; vn yvpelikv sumkvte eshecit omikv, kicaket.

7 Ce kicvkis, Matvpomen este naorkv hvmke em vkerickv eticat hvlwe tvlofvn este facevlke pale ostvpake ostvpohkake em vkerrickv etickv en sekar tayan senhoyvnen oh afvchokvres.

8 Monkat hokte estvt, tenelyv palen ocat, hvmken

sumecicen omat, kulken kulehceet, cukon paset, momet
vwicecekot hopoyet emunket eshecekar haks?

9 Momet eshehcof, *en* hessvlke momet vwolicvlke
enhohiket vteloynet, Vc vpaket afvckvkcs, tenelyv sume-
cicvyvten eshehcikv, maket os.

10 Matvpomen ce kicvkis, Hesaketvmesc em encelvlke
chomvn naorkv hvmke em vkerrickv eticat oh afvc-
hokes.

11 Momen makvtes, Hunvnwv hvmket eppuce take
hokkolen ocvtcs:

12 Momen esmynettat *e'rken* kicvtes, *Cv'rkē*, nake *cvnake*
taranat v'mes. Momen em vhesaketvn *em* etekvpicvtes.

13 Momen nettv vnvcomekot hoyanof, eppuce esmyn-
nettattet omvlkvn vtelohyet, ckvnv hopvyen ayvtes, mo-
met mvn yvmahket hueret, en nakockv sumecicvtes.

14 Momen omvlkvn yvmahkuehcof, clauko rakke mv
ekvnvn kvwapken, enkusvpketvn vlicevtes.

15 Momen ahyet, mv etvlwv en tvsekiyv hvmken er
vpakvtes; momen eme cvpofvn vtotvtes, sukhvn hompv-
kuecvren.

16 Momen tvlakohake sukhv hompaken e nvrke es
fvceetvvn eyacen, estimvt emekates.

17 Momen e vkerricof, Vtotkvlke cv'rke pvlvte sulket
tvklike em etetaye semuntvlen ocake tat, vnet claukot cv
'lvranus!

18 Alihkit, cv'rken oh vyares, momet, kicares, *Cv'rkē*,
hvlwan vnaorkit, momet ce homvn *naorkis*,

19 Momen ohvtvlakat ce'ppuce cv kihocce tayat heretv
orvkōs, cem vtotkvlke pvlaketskvte hvmke omēn cv
hayvs, kicares, kicvtes.

20 Momen alihket, e'rken em vlakvtes. Monis hopvye
here emunken e'rket hecet, em merrvtes, momet letiket,
e nokwvn oh latket, afvnkvtes.

21 Momen eppucet, *Cv'rkē*, hvlwan vnaorkit, momet ce homvn *naorkis*, momet ohvtvlakat ce'ppuce cv kihoe tetayat heretv orvkos, kicvtes.

22 Momis erket em vtotkvlken *em punayet*, Kapv here mahan esawet, vcecvkes; momet estenkewesakpikvn e'nken em 'piket, estelepikv e'len em vtehvkes;

23 Momet wakuce nehicvkvtē yvmvn esyicet, elecvkes; momen hompet, afvckvkeres;

24 Heyv cv'ppuce elvnket, hvtvm ahesaket; sumkvnkis, *hvtvm* hecket omekv, kicakvtes. Momen afvcketvn vliceakvtes.

25 Momen e'ppuce vculicat cvpofvn arvtes; momet cukon vwolicof, hayeckv momen opvnkvn pohvtes.

26 Momen vtotkv hvmken enhohiket, Heyv nanvket naken oke haks? *kicet em* 'pohvtes.

27 Momen kicvtes, Tecakketskat vlvkes; momen ce'rket wakuce nehicvkvtē elehces, cvfeknet momet temvpoken evpayekv.

28 Momen cvpakket, eceyētvn eyacekates; monkv e'rket aosiyet, *eceyvren* e'nkusapvtes.

29 Momen vyoposket, e'rken kicvtes, Hecvs, heyv ohrolope sulken cem vtotkit, cem vlvkv tis tohwlvpkvyvtē sekos; mont omis, vn hessvlke vpake afvcketv hayvye tetayat cowatuce tis v'metskv sek's;

30 Momis heyv ce'ppuce, hoktvke hoktarvke vpaket cem vhesaketv *cen* lokvte, er vlahkan vpakusen, wakuce nehicvkvtē em elehcetskes.

31 Momen kicvtes, *Cv'ppucē*, estofis vc vpaketskes; momen cvnake omvlkv cenake tes.

32 Afvcketv hayet, afvckvkeyvre herises, heyv etecakketskat elvnket, hvtvm ahesaket; sumkvnkis, *hvtvm* hēcket omekv.

SETENTVCKE 16.

MOMEN en kerrepvlken *em punayet*, Este nakoce hvmket cuko-vfastvn oce tates; momen mvt, Cen nakockv *cen yvmahkuecvtes*, *kicet* em opunvyehocvtes.

2 Momen enhohiket, Naket estomen heyv *nake* ec ohfvccv pohit omi haks? estomen cuko vfastetskvten e ohonvyvs; ohvtvlakat cuko-vfastv hueretskeko tayekv, kicvtes.

3 Momof cuko-vfastv eme ofvn opunayet, Naken estomvranvyat? cv pucase cuko-vfstetv vc vkonahekv; korrvko taves; *momet* nak vpohetv *tat* vc vlset os.

4 Naken estomvranvyat kerris, cuko-vfstetv vc ossi-hocof en cuko take ofvn cv yvpayykvren, makvtes.

5 Monk v e pucase vhuericakat vtekat enhuehkvtes, *momet* enhvteceskv, Nvcomen cv pucase ece 'huericet o haks? kicvtes.

6 Momen, Olefv neha vkerkv cukpe hvmken, makvtes. Momen, Cen nakockv eskerkv ehset, lvpken lihket, pale cahkepen coyvs, kicvtes.

7 Momet etvn kicvtes, Cemen, nvcomen e vhuericetske haks? Momen, Teleko vkerkv cukpe hvmken, makvtes. Momen, Cen nakockv eskerkv ehset, pale cenvpaken coyvs, kicvtes.

8 Momen epucaset cuko-vfastv fvccekan vkvsamvtes, hoporrenuset momecvtet ok; yvmv ekvnv hopuetake en hesaketv ofvn hvyayvke en hopuetake 'sen hoporrenvket omekv.

9 Momen ce kievkis, Nakockv fvcceko ocakat etero-potten cen hessvlke taken hayvkes; *nakockv* ece 'nahof, vpoketv yuksv-sekon ce yvpayykvren.

10 Estimvt cotkus mahat ohfvccv heromet on omat, sulkat tis ohfvccv heromet os; momen cotkus mahat ohfvc-cv estit fvccekon omat, sulkate ohfvccvu fvccekot os.

11 Monkv nakockv fvccekat ohfvccv ce heromvkekaten omat, estimvt *nakockv* mehenwan cem wikvkv haks?

12 Momen este-hunvnwv etv enaké ohfvccv ce heromvkekaten omat, estimvt cenaken ce'mvkv haks?

13 Vtotkv estomet epucase hokkolen em vtotkeko taves; hvmken en homecet, momet hvmkan vnokecvret ok; monkat hvmken hvlatet, momet hvmkan vhepakvret ok. Hesaketvmese nakockv eshokkolen em vtotketv umatskeko taves.

14 Momen Falvsevlket, nakockv eyacvket omet, heyv nanvke omvlkv pohaket, vpelickvtes.

15 Momen kicakvtes, Cemetake este ehomvn e fvccekat toyatskes; momis Hesaketvmeset ce feke taken kerres; nake este vpvke vrakkuehocat Hesaketvmese ehomv enhomeckvt omekv.

16 Vhakov momen owalvlke emunken Canet vlakvtes; mv vtekat Hesaketvmese em ohmekketv 'serkenvkhoen, este omvlkv vyekcet esceyet os.

17 Momen sutv ekvnnv tepakat sumhoke tayat yekcekon, heyv vhakov ofv satkv cotkusat hvmke tis sumkat mit yekcet os.

18 E 'hiwvn wihket, etvn epayat vtekat hoktaret os; momen ehe wkvten epayat vtekat hoktaret os.

19 Este-hunvnwv nakoce hvmke tates, accvke okholatte hvnvwelv telekmuse tepakan accet, nettv omvlkv hompetv-rakkon ocet, here mahen likvtes;

20 Momen nakvpohv hvmket, hvmkv lekhowet, Lisvle hocetket,

21 Momet hompetv wokucke este nakoce em ohhompetv a pvlakat hompihocvre eyacen, en tohopkvhauken vvwkechoyvtes; momen ohvtvlakat efvt yicet, lekhowan en lasakvtes.

22 Momen mome ocvtes, nakvpohv ehlen, encelvlket

Eplehame e hokpen svpeyvtēs: momen nakocvt ehlen, herihocvtēs.

23 Momet estemerkv hutē estemerkēt, en renakv kvwapet, Eplehame hopvyen hecvtes, momet Lisvlet e hokpe ofvt on.

24 Momet huehket, Eplehame *cv'rkē*, vñ merrvs, momet Lisvle vtotetsken, enke-wesakv eyuksvñ uewvñ vk cak-hehcet, *cv* tulasvñ *es* vñ kvsvppuecekvs; heyv fenke ofvñ *cv* 'stemerrekv, makvtēs.

25 Momisem Eplehamet kicvtēs, *Cv'ppucē*, cen hesaketv ofv nake herake cen hecken, matvpomet Lisvle nake holwvhokat *en heckvten* vkerricvs; momis hiyomat emahlvptken, cemet *ce* 'stemerkes.

26 Momen heyv nake omvlkv ohvpakat, ceme esyomeyat *pu* tenrvvñ sufke rakke vkueyihoceko tayat oces, momat yvmvñ enkvpaket tohtiyehcet, *ec* oricetvñ komakat momvkeko taves; momen *ce*'nkvpaket a ep oh vwetv *komat* tis momvkeko taves.

27 Momen makvtēs, *Cv'rkē*, monkv *cv'rke* hutē vtotetskvren *ce*'nkusapis;

28 Tecakkvyat cakhepen ocikv; *heyvñ* en kerkuecen, entakeu heyv estemerketv ocan yesceyekaren.

29 Eplehamet, Moses owalvlke esyoman ocakes; mvñ em apohicvkekvs, kicvtēs.

30 Momen, Monkos, Eplehame *cv'rke* toyetskat; momis hvñket pvsatkan a kvwapket oh ayen omat, vkerrickvñ eticvkvres, makvtēs.

31 Momen, Moses owalvlke esyoman em vpohicvkekon omat, pvsatkan a kvwapkat tis vkvsvmepuecvkeko tayet omes, kicvtēs.

SETENTVCKE 17.

MOMEN en kerrepvlken kicakvtēs, Elentappueckv yicvkē-karemonko tayet omes, momis en holwakes, mv *este* omecicen yicat!

2 Heyv lopucke hvmkat elentappuecekon, emfolotkv en cvtot e nokwv vtvriken, uehvtkv vk wihokat mit en heret os.

3 E vketecvkes; Tecakketskat ece 'naorken omat, em vsehvs; momet vkerrickv eticen omat, es em wikvs.

4 Momen nettv hvmken kolvpaken ece 'naorken, kolvpaken nettv hvmken a ee oh fulotket, Vkerrickvn eticis, maken omat, es em wikvs.

5 Momen vpastelvlket, Vkvsvmkvn pum ohvtvlvyvs, Pucasen kicakvtes.

6 Momen Pucaset makvtes, Vkvsvmkv mvstv enerkv hvmke omēn ocatsken omat, heyv eto sekvmīn *hocefkan*, Yvlonkv es cupeniket, uehvtkv vk vhockvs, kicatsken, cem vpohievres.

7 Momis estimvt ece 'pakvkat, vtotkv cvpvyeckv, monkat wakov-hompvkueckvn vrecievten, cvpōfvn ra atan vpa-kusen, Ahtet hompvs, kicvr haks?

8 Momis, Nake hompvyē tayat tetakuehcet, sewvnaket, hompet eskvyof vm vtotketskē, mv hoyanat, hompet esketskvrē, min kicekare te?

9 E *pucaset*, mv vtotkv nanvke kievte momecat svrahkv, Ce 'kvsamis, kievre te? Monkos, komis.

10 Cemeu matvpomen, nanvke ee kievkvte omvlkv momehcatskof, Vtotkvlke lopievkeko toyes; nake momecvranevten momēces, makvkvtevs.

11 Momen mome ocvtes, Celuslvmen ayof, Semelev momen Kalvlen teropottvtes.

12 Momen tvlofuce hvmken eceyof, este-hunvntake lepvvlke palet a vnrvpēt awet, hopvyen svpaklvtes;

13 Momet em opunvkv en haken kvwvpaket, Cesvs, Mvhaya, pum merrvs, makakvtes.

14 Momen hecakof, Vpehyet, plestvlken e hecicvkes,

kicakvtes. Momen mome ocvtes, vpeyof, en hvsvthakvtes.

15 Momen hvmket, em wiken hecof, er a fuliket, opunvkv en hake yekcen Hesaketvmesen 'svrakkuecvtes,

16 Momet e'le vnakvn e turofvn oh lvtiket, vkvsamvtes; momet Semélevlket omvtes.

17 Momen Cesvs vyoposket kicvtes, Palet en hvsvthaket omekisa? momis ostvpakat.ta?

18 Hesaketvmese vrakkuecvrane er a fulecat heckvkekon, heyv tvleporv tvlket *vrakkueces*, kicvtes.

19 Momet, Akvwvpiket, vyepvs; cem vkvsvmkv ce hesayehces, kicvtes.

20 Momen Falvsevlket Hesaketvmese em ohmekketv estofvn vlvkvrane omat em 'pohakof, em vyoposket, Hesaketvmese em ohmekketv heckv heret vlvkekot os;

21 Momen, Yvmvn hecv! monkat, Vsvn hecv! makvkekares, hecvkes, Hesaketvmese em ohmekketv ece 'pikvket omekv, kicakvtes.

22 Momet *en* kerrepvlken kicakvtes, Nettvt ocakvres, este E'chuswv en nettv hvmken hecetvn komatskis, hecatskekares.

23 Momen, Yvmvn hecvkes: monkat, Vsvn hecvkes: ce kicvkvres; oh vpehyatskvs, momet vevkvpehyatskvs.

24 Vtoyehvte sutv elecv a vtoyehattet etvn er a hvyayicēs, sutv elecvn, mv etvpomen este E'chuswv taret ok, en nettv omof.

25 Momis heyv oreko munken nanvke sulken es estemerkvres, momen heyv este honvpse etvn vhepvkvkvres.

26 Momen Noe en nettv take tate etvpomvres, este E'chuswv en nettv take omof.

27 Hompaket, eskaket, etepayaket, etepvyepuecaket

emunken Noe perro-cuko eceyvte nettv orvtes, momen uelauket vlahket, omvlkvn sumecicvtes.

28 Momen Lat en nettv take tate etvpome tares; hom-paket, eskaket, nesaket, wiyyaket, vhocaket, cukon hayakvtes;

29 Momis mv nettv Lat Satvmen ossvte etvwvn totkv momet tohottoplane hvlwen a osket omvlkvn sumecicvtes.

30 Mv ome tares, este E'chuswv e heckuece nettv omof.

31 Mv nettv omof cuko onvpv oh liket, enake cuko ofv ocen *omat*, cvwvranet ahvtvpikats; momen matvpomen cvpofv arat fulikats.

32 Lat o hiwvn ce hohsvkates.

33 Estimvt en hesaketvn vcayecetvn hopoyen *omat*, sumecicvres; momen estit en hesaketv sumecicen *omat*, vcayecvres.

34 Cem onayvkis, Mv neren hunvntake hokkolet topv hvmken *ete'n* wvkhoken, hvmken eset, hvmkan wihokvres.

35 Hoktvke hokkolet tepvket emfolotkvres; hvmken eset, hvmkan wihokvres.

36 Hunvntake hokkolet cvpofvn welakvres; hvmken eset, hvmkan wihokvres.

37 Momen em vyoposket, Pucasē, estvmv *tar* haks? kicakvtes. Momen, Estvmv ena ocen *omat*, mvn lvmhet vtelokvres, kicakvtes.

SETENTVCKE 18.

MOMEN este estofis emekusapet, hotosvkekaren opunvkvsvhopakvn 'sem punvyakvtes;

2 Hvmmaket, Tvlofv hvmken fvccecv hvmket, Hesaketvmesen em penkvleket, este tis vrakkuece sekakvtes.

3 Momen mata tvlofvn oye hoktet arvtes; momet em vlaket, Vc vnrapvn vm ohfvccecv, makvtes.

4 Momen 'mapohicetvn komekat oketvt hoyanvtes; momis renyupvn eme ofvt, Hesaketvmese en cv penkv-lekot, este tis vrakkuecvkot o estomis,

5 Heyv oyen em ohfvccecares, cv naoricekv, momvkon omat, tewole vlakat cv hotosihce witet omekv, makvtes.

6 Momen Pucaset makvtes, Fvcccev fvcceko nake makan polhvkes.

7 Momen Hesaketvmeset, hofunen 'mehaket o estomis, enake enhopoke neren nettvn oh huehkakat em ohfvccecvkekare te?

8 Ce kievkis, Lvpken em ohfvccecvkvres. Mome estomis este E'chuswvt vlakof, kvsvmkvt ekvvn oh ocen eshecvre te?

9 Momen este, Pu fvccvket omēs, komet, eme ofvn vfekrakket, vpvltaken enhomeccakat fullaten heyv opunvk-svhopakvn 'sem punvyakvtes;

10 Este hokkolet cuko-vcakan cukolakvtes, emekusvpranet; hvmket Falvsevlket omen, hvmkat tokunawvvteloyvt omvtes.

11 Falvsevlket hueret, hvmmaket eme ofvt emekusapvtes, Hesaketvmese toyetskat, este vpvltake, fvcceko vkonahvlke, fvccvkekak, hoktarvlke momen heyv tokunawvvteloyv tis omvkat svrahkvn ece 'kvsamis.

12 Nettvcakuce hvmkat em ofv vhokkolvn eelvwecit, nake ocvyat vtekat tekvpvke espalan fekvvet os.

13 Momis tokunawvvteloyv, hopvyen hueret, hvlwen vntvksetv taten komekot, e hokpen oh nafket, Hesaketvmesē, naorkv toyvyat vm merrvs, makvtes.

14 Ce kievkis, Hvmkat fvccekon, heyv hunvnwv mit fvccet en cukon vk hvtapkvtes; estimvt e hvlwecat kvnevpuhocen, estit e kvnevpuecat hvlwehocvret ok.

15 Momen momof hopuetakucen celayvren 'sen yicakvtes; momen enkerrepvlket hecakof, em vsehakvtes.

16 Momis Cesvs enhuehkakvtes, hvmmaket, Hopuetakuce vc oh vwepvre em etektvnecet, em vsehhatskvs; mv omakat Hesaketvmese em ohmekketvt omekv.

17 Mehenwvn ce kicvkis, Estimvt o estomet hopuewuice omēt Hesaketvmese em ohmekketv eenakuecekon omat, estomet ecehyekos.

18 Momen semevpayv hvmket em 'pohet, Mvhayv heretskat, hesaketv yuksv-sekon epoyaret, naken estomare te? kicvtes.

19 Momen, Cesvs kicvtes, estoman here cv kicetske haks? herat hvmkuis sekos, Hesaketvmeset omekon omat.

20 Vhakv *palan* kerretskes, Hoktahretskvs, Elehcetskvs, Horkohpetskvs, Fvcceko akeriyetskvs, Ce'rke ce'cken vrakkuecvs.

21 Momen, Heyv omvlkvn cv mvnettusvte vteke vfastevtecivvtes, makvtes.

22 Momen Cesvs, heyv nanvken pohof, Nake hvmket cem vhoske emunkes; nanvke ocetskat omvlkvn wiyyet, estemerrakan emvkvs, momet hvlwe ofv nake ocetskvres; momet ahtet, vc vcvkvyvs, kicvtes.

23 Momen heyvn pohof, efeknokke hervtes; nakoce mahet omekv.

24 Momen Cesvs, efekenokke mahat hecof, Mvtvwvvt nakeockv ocakat Hesaketvmese ohmekketv esceyetv en yekcvke tares!

25 Rvcce-kuphe esropottv e turvv ropottat en yekce mahekon, este enakocv mimvt Hesaketvmese em ohmekketv eceyetvt en yekcet ok, makvtes.

26 Momen pohakat, Monkv estimvt hesake taye haks? makakvtes.

27 Momen, Nanvke este em momvkeko tayat Hesaketv-mese em momvke taves, makvtes.

28 Momof Petvt, Hecvs, nanvke omvlkvn wihket, ecc 'cvkfullēs, makvtes.

29 Momen, Mehenwvn ce kievkis, Estimvt Hesaketv-mese em ohmekketv vrahkvn cuko, eckvlke, etecakkakat, ehiwv, hopuetake esyoman wihket,

30 Hiyome tan sulke erohvtvlvken, momet ekvnn vlvkvr-
 ranan hesaketv yuksv-sekon epoyvranekeat sekot os, kicakvtes.

31 Momof pale hokkolohkakan evpahyet, Hecvkes, Celuslvmen vpeyēs, momen este E'chuswv opunvyece owalvlke coyakvte omvlkvt sohfvckvkvres;

32 Centilvlken em wihohken, *mut* nakhayekot, enhomecken celayet, ohtofket,

33 Tepket, elecvkvret ok; momen nettv svtutcenan hvtvm akvwvpkvres, kicakvtes.

34 Momen heyv nanvke hvmkusus kerrvkekates; heyv maketv em ehkvket omen, nanvke 'sem punahoyat kerrvkekates.

35 Momen mome ocvtēs, Cvleko *tulofvn* vwolihecof, este-hunvnwv turhecekat nakvpohet, nene vfopken likvtes;

36 Momet, este sulkat hoyvnecen pohof, Naken oka? *maket* vpohvtes.

37 Momen, Cesvs Nasvlvlket hoyanet os, kicakvtes.

38 Momen huehket, Cesvs, Tewe E'ppucē, vm merrvs, makvtes.

39 Momen homvn vpeyakat em vsehakvtes, cvyayvkvren; momis svheremahen huehket, Vm merrvs, Tewe E'ppucē, makvtes.

40 Momen Cesvs, a 'soh vwhoyvren maket, huervtēs, momet, vwolihecof, em 'pohet,

41 Naken ce 'stomecaren kometske haks? makvtes.
Momen, Pucasē, renakvt vn heckate! *komis*, makvtes.

42 Momen Cesvs, Renakvt cen heckekvs; cem vkvsvm-
kvt ce hesayehces, kicvtes.

43 Momen moman vpakusen renakv en heciken, Hesa-
ketvmesen vkvsamet, vcvkayvtes; momen este omvlkvt,
hecakof, Hesaketvmesen vkvsvmakvtes.

SETENTVCKE 19.

MOMEN *Cesvs*, Cvlekon ecehyet, tehoyanvtes.

2 Momen hecvs, este-hunvnwv Sakevs hocetket, toku-
nawv-vteloylvke enhomahtvt, nakeocvt omet,

3 Estit o haks? *komet*, Cesvs hecetvn komvtes; mo-
mis este cekfat omecicen heceko tayvtes, kocoknuset
omekv.

4 Momen hecvranet, homvn v letiket, sekvmín vcem
kvtes; mvn Cesvs hoyvnvranekv.

5 Momen Cesvs mvn rorof, vnvtkiset, hecvtes, mo
met *em punayet*, Sakevs, lvpecicet ahvtvpkvs; mucv-net-
tvn cen cukon vfekhonnvranyat tvlket omekv, kicvtes.

6 Momen lvpecicet ahvtapket, afvcket evpayvtes.

7 Momen hecakof, omvlkvt ecayet 'setempunahoyaket
Este holwvyecv em oh hvyvkvranet ayes, makakvtes.

8 Momen Sakevs hueret, Pucasen em *punayet*, Heevs,
Pucasē, nake ocvyat en nvrkvpvn estemerrakaten emvyet
os; momet este estomen oh laksit, naken vkonahvyvten
omat, osten ohfulhuecis, makvtes.

9 Momen Cesvs em *punayet*, Mucv-nettvn vhesaketvt
heyv cukon vlvket os, emeu Eplehame e'ppucet omekv:

10 Este E'chuswvt sumkvten hopoyet, hesayecvranet
vlvket omekv, makvtes.

11 Momet, heyv nanvken pohakof, ohvtvlaken opunayet,
opunkv-svhopakvn opunayvtes, Celuslvmen vwolicekv,

momen Hesaketvmese em ohmekketvt lvpken heckvres, komakat svrahkvn.

12 Monk v hvmmakvtes, Este vrankke hvmket ekvnv hopvven ayvtes, ohmekketvn en heciken, rvlkvranet.

13 Momet em vtotkvke palan enhohiket, *tokunawv* vtarkv palen emakvtes, Es vtotkatske emunken, rvlkares, kicaket.

14 Momis em etvlofvket, enhomecaket, punvkvn yupvn ohtotet, Heyv hunvnwv ep ohmekkvren komēkot os, makakvtes.

15 Momen mome ocvtes, ohmekketvt en heciken, rvlahkof, heyv vtotkvke *tokunawvn* emakvte este vrahrvkv esyoposke estomuse ohvtlvvyakvte kerrvren, em enhuehhokvren makvtes.

16 Momof enhvteceskat vlahket, Pucasē, cem vtarkvt vtarkv palen ohvtvlayet os, makvtes.

17 Momen, Heres, vtotkv heretskat; nake nvcomuse oh herometskvttet omekv, tvlofv palen ohfvnket yekcetvn ocetskvres, kicvtes.

18 Momen svhokkolat vlahket, Pucasē, cem vtarkvt vtarkv cahkepen ohvtvlayet os, makvtes.

19 Momen matvpomen, Cemeu tvlofv cahkepen ohmekkvs, kicvtes.

20 Momen etvt vlahket, Pucasē, cem vtarkv sehsvteckv es vyokkofke ocvyvten hecv;

21 Este-hunvnwv merretv ocekot, mv wvkecetskekate akvwapet, momet mv fokayetskekate vtelojetskat omecicen cen cv penkalvtet omekv.

22 Momen kicvtes, Vtotkv holwvyece toyetskat, ce cukwv mahusat aossen ec ohfvcecares. Este-hunvnwv merretv ocvkat, mv wvkecvkate akvwapit, momet fokayvkate vtelojit omat kerretskemvts;

23 Monk rvlakvyof, cvnake ohhontv ocen cawvye

tetayaten, estoman vn cvtokunawv tokunawv esyoposketv cukon vpiketskekat haks?

24 Momen vsvpaklaten kicakvtes, Vtarkvn em chset, vtarkv pale ocan emvkes.

25 (Momen, Pucasē, vtarkv palen oces, kicakvtes.)

26 Ce kicvkvyet omekv, Ocat vtekat emhoyen, ocekat, mv ocat tis em eshoyvres.

27 Momis vn horrvlke tat, ohmekkaren eyacvkekatet, yvmvn esyicet, cv homvn pvsvtvkes.

28 Momen hvmmahkof, Celuslvmen vcemket, homvn ayvtes.

29 Momen mome ocvtes, ekvnhlwe Olefv kihocan, Perfec Pervne tepakat em vnakvn vlakof, en kerrepvlke hokkolen vtotet,

30 Tvlofuce ce homuse ocan vhoyvks, mvn cukolaku-satskat corakko-wakuce, este ohlikvte sekan wvnvken eshecatskvres; enrecohpet, svthoyvks.

31 Momet, este estomet cem 'pohet, Estomēn enrecopatske haks? *maken* omat, heyv n kicvranatsket os; Pucaset enkusvpket omekv; kicakvtes.

32 Momen vtothoyat vhoyvtes, momet em onayat etvpo-men eshecakvtes.

33 Momen, corakko-wakucen enrecopakof, e pucasvlket, Estoman corakko-wakucen enrecopatske haks? kicakvtes.

34 Momen, Pucaset enkusvpkes, makakvtes.

35 Momet Cesvs es em vlahokvtes; momet em accvken corakko-wakucen ohocaket, Cesvn oh licakvtes.

36 Momen ayepof, em accvken nenen oh pvtapricakvtes.

37 Momen vwolihcet, entis ekvnhlwe Olefvn hvtpkv-ranusof, enkerrepvlke sulkat omvlkv vtotketv yekcvke hecavte omvlkv vrahkvn afvckaket opunkv en hake yekcen Hesaketvmesen es vkvsvmetvn vliceakvtes;

38 Mekko Pucase e hocefkv ofv vlakat vkvsvmket os ; hvlwe ofv herkv, momet hvlwe mahaten vkvsvmkvt ocekv, makaket.

39 Momen Falvsevlke este sulke vpvkakat vpvlvvt *okakat*, Mvhaya, cen kerrepvlken em vsehkv, kicakvtes.

40 Momen vyoposket, Ce kicvkis, heyvt cvyayvken omat, moman vpakusen cvtot ahuehkvkvrant os, kicakvtes.

41 Momet vwolihcof, tvlofvn hecet, oh hvkihkvtes,

42 Cen *tis*, ceme mahusat, mucv cen nettv omof *tis*, nanvke cen herkv *vpvkakat* kerretskvten omat! momis hiyomat ce turvv em ohrvnket omes.

43 Nettv cem ocvkret ok, mv omof cen horrvlket sufke ece 'folotken korret, cem vfolotkvres, momet estvmivlkis cem vkhottkvres,

44 Momet cen hopuetake ece 'tehke ocat ece 'pakvken lekahfet, ce tvpeksicvkres ; momet ec ofv cvto hvmkuis etohliken wivkekares : ec ohfvceckv oketvn kerrats-kekatet omekv, maket.

45 Momet cuko-vcakan eceyet, mvn nake wiyve, momen nesakaten sossicetvn vlicevtes ;

46 Coket os, Vn cuko mekusvpetv cuko tes ; momis centake horkopvlke em vpoketvn hayatskes, kicet.

47 Momet nettv omvlkv cuko-vcakan estemvhayvtes. Momis plest enhomvhotvt, cokv-hayvlke este enhomvhotv esyomat elecetvn komakvtes,

48 Momet nak estomecvke tayan eshecvkeko tayvtes ; este omvlkv heren em vpohicakekv.

SETENTVCKE 20.

MOMEN mome ocvtes, mv nettv take hvmken cuko vcakan estemvhayet, opunkv-heren erkenakof, plest enhomvhotvt cokv-hayvlke este em vcuvke esyomat oh yicvtes,

2 Momet, Pum onvyvs, yekcetv estomēn heyv nanvken es momecetske haks? momen heyv yekcetv ce'mvtet estit o haks? em punayet makakvtes.

3 Momen vyoposket, Vneu nake hvnken cem pohvranvkis; momen vm vyoposkvkes;

4 Cane em paptiskv, hvlwen vtē tat haks? monkat este enake *tat* haks? kicakvtes.

5 Momen 'sete'm punahoyaket, Hvlwe vten, makēn omat, Moman estoman vkvsvmatskekv haks? makvres.

6 Momis, Este enaket's, makēn omat, este omvlkv cvton 'sepu 'fvillet *pu* nvfkvkvres, Canet owalv tates, komet vkvsvmakekv, makakvtes.

7 Momen vyoposkaket, Estvmvn vte *tat* kerrēkos, *makakvtes*.

8 Momen Cesvs, Vneu yekcetv estomēn heyv nanvke es momecit omvyat cem onayvkvkos, kicakvtes.

9 Momof heyv opunvkv-svhopakvn este '*sem* punayvketvn vlicevtes; Este-hunvnwv hvnket, pvrko cvpofvn vhohcet, vfastvlken em wkvtes, momet vhofunen ekvvn hopvyen ayvtes.

10 Momet oketv omof, vtotkvn vfastvlken ohtotakvtes, pvrko cvpofv em etten emvkvren; momis vfastvlket, rukahfet, nakocekon vyecicakvtes.

11 Momen hvttm vtotkv etvn vtotvtes; momen mvu rukahfet, vlesketv vpvken celahyet, nakocekon vyecicakvtes.

12 Momen hvttm svttcenat vtotvtes; momen mvu vnttchcet, ossicakvtes.

13 Momof pvrko cvpofv e pucaset *okat*, Naken estomv-ranvya? cv'pduce vnokeekan vtotares; hecakof, vrak-kuecake wites, makvtes.

14 Momis vfastvlket hecakof, 'sete'm punahoyaket, Heyvt pucase mvnett vtes; vhwet, elecvkres, enake taranvtet punake hakvren, makakvtes.

15 Monk^v pvrko cvpofv ossihcet, elecakvtes. Monk^v pvrko cvpofv e pucaset naken estomecvkvre te?

16 Vlahket, mv vfastvlken pvsvtvres, momet pvrko cvpofv vfastvlke etvn em wkvres. Momen pohakof, Mohmates, makakvtes.

17 Momen heren hecaket, Monk^v heyv hoccat naket o haks? Cvto tohtarvlke wkvte, matvwvt kvnowv em ekv hakes, *makat*? makvtes.

18 Mv cvton estimv oh latken omat, kvckvres; momis estimv oh latken omat, lopotvres, makvtes.

19 Momen plest enhomvhhottv cokv-hayvlke esyomat mata hvse-vkerkvn enke oh wvkecetvu komakvtes; emen opunvyecet, heyv opunkv-svhopakvn punayet on kerrakev; momis este sulkat em penkvlakvtes.

20 Momet vketecaket, semevpayv en yekcetv momen ohfvnketv ofv wkvkvret, mvkerre vketecvlken vtotakvtes, este fvccvke e omecaket, em opunkvvn es eskvren.

21 Momet, Mvhaya, fvccvn opunayet, momet estemvha-yet, *estimv* en heckv etemetuecekot, momis Hesaketvmese em vyetvn mehenwvn mvhayetsket omat kerrës;

22 Sesv ekv-feketv emeyvre fvccvt o haks? monko haks? maket em 'pohakvtes.

23 Momis emvkerretvn hecet, kicakvtes, Estoman es cv kerratske haks?

24 Tenelyvn cv hecievkes. Estimv vhake momet en hoccvn oce haks? *Em* vyoposket, Sesv enaket's, makakvtes.

25 Momen, Monk^v Sesv enanvken Sesvn emet, Hesaketvmese enanvken Hesaketvmesen emvkes, kicakvtes.

26 Momen este sulkat ehomvn em opunkvvn esvkeko tayvtes; momet em vyoposkat em estomahen, cvyayvhokvtes.

27 Momof Satusevlke, (Akvwvpketv sekos, makakat,) vnvcomet en yicet, em 'pohakvtes,

28 Makaket, Mvhaya, Moses pun hoccicat, Hunvnwv etecakkvtet, ehiwvn ocet, hopuetaken ocekot elen omat, etecakkatet e hiwvn epayet, honvpse etecakkvten em ma-hecvres, *makvtes*.

29 Monkv etecakkakat kolvpaket fullvtes: momen, homahtatet hokten epahyet, hopuetaken ocekot elvtes.

30 Momen svhokkolat mata *hokten* epahyet, hopuetaken ocekot elvtes.

31 Momen svtutcenat epayvtes; momen kolvpakat matvpomen; momet hopuetaken ocvkekot pvsatkvtes.

32 Omvlkv 'sem poken hokten elvtes.

33 Monkv akvwvpketv omof, mv kolvpakan estomat e hiwv tar haks? kolvpakat epayakvtet omekv.

34 Momen Cesvs em vyoposket kicakvtes, Yvmv ekvnv hopuetake etepayaket, etepayepuehocet os:

35 Momis mimv ekvnv, momet pvsatkat akvwvpketv. epoyetv heretv oricakes komhoyat etepayvkekot, etepayepuehocekot os:

36 Momen hvtvm svnvcomvn pvsvtkeko taves, encelvlke en hueretv oricet ok; momen akvwvpketv hopuetaket omet, Hesaketvmese en hopuetaket omakes.

37 Tokvs, pvsatkat akvwvpphoyet omat Moses tisem eto-fvske opunvyecat kerkuecvtet os, Pucasen oket, Eplehame en Hesaketvmese, Iseke en Hesaketvmese, momet Cekvpe en Hesaketvmese, makatet.

38 Pvsatkat token, momis wenahokat en Hesaketvmeset omekv: *momet* omvlkv ehomvn wenahoket omekv.

39 Momof cokv-hayvlke vpvlwvt vyoposket, Mvhaya, heren opunahyetskes, makakvtes.

40 Momen mv renyupv ohvtvlakat nak em. 'pohetvn fekhvmkvkekates.

41 Momen *em punayet*, Klist Tewe e'ppuce tes, estomen makake te?

42 Momen Tewe mahusat, Sams cokv ofvn, Pucaset cv Pucasen em punayet, Vm vkvpervn liketske munken,

43 Cen horrvlke ce 'leohhuerickvn.hâyares, makvtes.

44 Monkv Tewet Pucasen kicet os, moman estomaten e'ppucet o haks? kicakvtes.

45 Momof, este omvlkv pohaken, en kerrepvlken em punayet,

46 Cokv-hayvlken em e vketecvkes, mv accvke cvpcvken es fulletvn komakat, momet nakwikv vlkan vsetetvn, momet senekake ofv ohliketv svmmomvkus mahat, momet hompetv-rakkon etektvnke svmmomvkus mahat em vlostakat;

47 Hoktvke oyevlke en cuko lokakat, momet vhayet, cvpcvken mekusvpakat; matat ohfvceckv senrakkat en heckvkvres.

SETENTVCKE 21.

MOMET vfvnnaket, este nakocvlke en nakemkv cvtokunaphuten vtehaken hecvtes.

2 Momet hvtvm oye hokte hvmke tokunawv lopuckus mahat hokkolen mvn vtehen hecvtes.

3 Momet, Mehenwvn ce kicvkis, Heyv oye estemerrat omvlkv senhoyvnen vtehet os;

4 Heyv omvlkv enake take sulkat asossen nake Hesaketvmese emhoyat vpvyahket omekv; momis emet em estemerketv aossen vhesakvte ocvtc omvlkv vtêhet os, makvtes.

5 Momen vpvlwvt cuko vcakat, mv cvto hervke momen nakemkv es nehohocat opunvyecakof, emet okatet,

6 Heyv nanvke hecatskat *ton amat*, nettvt ocv-

kvres, mv omof cvto etohlike hvmknsis awihokekat sekares, makvtes.

7 Momen em 'pohaket, Momis, Mvhaya, estofvn heyv nanvke ocakvr haks? momen heyv nanvke momvranof, naket eskerkv *tar* haks? kicakvtes.

8 Momen makvtes, E vketecvkes, ce mvkerhoyvkekaren; *Klist* toyis, momet Oketvt yvolices: maket sulket cv hocfkv ofvn yievret ok: monkv mvn vevkvpehyatskvs.

9 Momis hörre momen este tekyvmketv ocakvcken pohatskof, penkvlahkatskvs; heyv nanvke tatet ocvkvraret omekv: momis meyuksvt moman vpakuse tokot os.

10 Momof kicakvtes, Tvlwvt tvlwvn vnrvpct, momen tvlofvvt tvlofvn vnrvpct akvwvpkvkvres:

11 Momen ekvnv nekeyv rakrvket estomis ocaken, elaukot *ocvkres*, momen enokketv holwvhokat; momen nakheckv senhoneckvket nake eskerkv rakrvke esyomat sutv a vwet ocvkvres.

12 Momis heyv omvlkv enhomvn enken ec oh ocaket, *ec'ssecvkvres*, senekake vlkan, momet cuko-yekvn *ce* wikaket, momet cv hocfkv vrahkvn mekkvlke momet evpayvlke ehomvn es *ce* yicaket.

13 Momen mvt ohkerkueckvn ec oh fulkvkvres.

14 Monkv ce feke take ofvn fvccecvkes, naken *est'em* vyoposkvranskat enhomvn vkerricatskekaret.

15 Ecukwv momet hoporrenkv, ce'napvlke omvlkvtpvlken vyoposketv, monkat vnrvpctv umvkeko tayaten *ce'mvkaret* ok.

16 Momen *ce'ckvlket*, tecakkakat tis, *cen* nakvlke momet *cen* hessvlket *ce* wiyykvres; momen *ec* omecicaken *ce* psvthoyvranvkat *ce sasvket* os.

17 Momen cv hocfkv vrahkvn *este* omvlkvtp *cen* homecvkvres.

18 Momis ce'kv esse take hvmkis sumkekares.

19 Cem momis kometvn cem puyvfekv taken es vca-
yecvkes.

20 Momen suletawvlke etohkvke sulket Celuslme em
afolotaken hecatskof, momusen em vhopvnetvt vwolican
kerrkvtevs.

21 Momof Cutev vpokat ekvnvhvhawan oh pefatkekvs;
momen en nvrkvpv vpokat sossvkekvs, momen ekvnv
vwolicvke vpokakat escehyates.

22 Heyvt empvlecetv netvt omakekv, nake hoccakat
omvlkv esfcvkvren.

23 Momis nvrkesakat momet coyicakat en holwakes!
mv nettv take omof; heyv ekvnvn estemerkv rakket,
momen cvpvkktvt heyv estvlken oh ocvkvret ok.

24 Momen eslafkv-cvpko em fske omecicen pvlvt-
kvres, momet sylvfkvket etvlwv omvlkv escehoyvres,
momen Centilvlket Celuslvmen oh svpvklvres, Centilvlke
em oketv esfcvkvranat oren.

25 Momen hvse, hvresse kococumpv esyomat ofv es-
kerkv *ocaken*; ekvnvn tlvwvvlke estemerkv feksumketv
vpvket ocvres; uehvtkv uemelohlv tepakat wohka-
ken;

26 Penkvkvvt momet nanvke ekvnvn oh ocvranat en
nene hecakat omecicen este psvtkv omake haket omen;
hvlwe en yekcetv take nekeyihocvret ok.

27 Momen momof este E'chuswvt, yekcetv momet
hvyayvke rakken ocet, vholoce ofvn vlaken hecvkvres.

28 Momen heyv nanvke mometvn vlicecakof, acvmekset,
vfvnnakvkvtevs; cem vhesaketvt vwolicet omekv.

29 Momen opunvkv-svhopakvn 'sem punayakvtes; Ke-
rakko em vpe, momen eto omvlkv hehcvkes;

30 Hvte esse hayakof, ceme mahusat meske mucv
vwolicat es kerratskes.

31 Matvpomen cemet, heyv nanvke momaken hecatskof, Hesaketvmese em ohmekketv vwolicat kerrvkvtevs.

32 Mehenwvn ce kievkis, heyv honvpse hoyvneko munken heyv nanvke omvlkv esfvike tvlvres.

33 Sutv ekvnnv tepakat sumhokvres; momis vm opunvkv sumikekos.

34 Momen e vketecvkes, estofv tis hompetv vnoksetv, momen hackv, momen heyv. hesaketv senaorickv svhere-mahen ce feke taken oh wetenken, mv nettvt vyvkhvmkusen ec oh vlvkekaren.

35 Nak senkvnhetv omēt ekvnnv omvlkv oh vpokan oh vlvkvret ok.

36 Monkv vketecet, estofis emekusapvkvtevs, heyv nanvke momvranat omvlkv mvnvttepetv, momet este E'chuswv ehomvn svpvkle tayat heretv oricvkēs ce komhoyvkvren.

37 Momen nettvn cuko vcakan estemvhayvtes, momet neren osiyet, ekvnhlwe Olefv kicetvn fekhonnvtes.

38 Momen hvthvyvtkusen este omvlkv cuko-vcakan en yicvtes, em apohicvranet.

SETENTVCKE 22.

MOMEN, tvklike pakkeko hompetv-rakkot vwolicvtes, ohhoyvnkv kihocat.

2 Momen plest enhomvhhotv cokv-hayvlke esyomat estomen eleccke tayat vhopoyakvtes: este sulkan em penkvlvket omekv.

3 Momof Setvnet, Cutvse, Eskalev kicetv, vhonekvtkv pale hokkolohkakak hvmken eceyvtes.

4 Momen ayet, plest enhomvhhotan momen kvpetvnvlken estomēn *Cesus* em wiyye tayat em opunvyecvtes.

5 Momen afvckvket, cvtokunawv emetvn temfvccakvtes.

6 Momen etemfvciet, este sulkat fullekon em wiiyetv etektvnke hopoyvtes.

7 Momof tvklike pakkeko .nettvt, ohhoyvnkv elehocvrat, vlakvtes.

8 Momen, Vhohyet, ohhoyvnkv pum etetakuecvks, hompeyvren, kicet, Petv Cane tepakan vtotvtes.

9 Momen, Estvmvn etetakueceyvren kometske haks? kicakvtes.

10 Momen, Hecvkes, tvlofvn cukolakatskof, estet, pecv uewv vevnken es hvlatet, ece'nrvpvres; mvn vevkvhoiet, cuko eceyaten cukolvkvs.

11 Momet, Mvhayvt *okat*, Cukopericv en nvthofv, vn kerrepvlke vpaket ohhoyvnkv hompvye tayat estvmvn oce haks? ce kicet os, cuko-pucasen kicatskvres.

12 Momen onvpv nvthofv rakke etetakuehocen cem mellkvres; mvn etetakuecvks, kicakvtes.

13 Momen vhohyet, kicakvte etvpomen eshecakvtes; momet ohhoyvnkv etetakuecakovtes.

14 Momen hvse-vkerkv vlahkof, vpastelvlke palen hokkolohkakat vpvkaken, likvtes.

15 Momet, Cv yacet, cv 'stemerkeko emunket, ece 'pakvket heyv ohhoyvnkv hompetvn komvyvtet os.

16 Ce kicvkvyet omekv, Hvtvm hompvko emunken Hesaketvmese em etvlofvn esfveike tvlvres, kicakovtes.

17 Momet sesketucen 'sehset, *Hesaketvmesen* vkvsamvtes, momet, Heyvn 'sehset, etekvpicvkes;

18 Ce kicvkvyet omekv, Pvrko en lokce eskvko emunken, Hesaketvmese em ohmekketv vlahke tvlvres, kicakovtes.

19 Momet tvkliken ehset, *Erken* vkvsamet, kvkahyet, e'makovtes, Heyvt cv'na cem ocvket omes; vnen es vckerrickvn heyvn momecvkes, maket.

20 Matvpomen hompetv hoyanat sesketucen *sehset*, Heyv sesketuce cv catv setemfvccetv mucvset *omes*, mv ece 'rahkv take pvlatkak.

21 Momis hecvkes, mv cv wiyyat e'nke vc vpaket ohhompetyv oh ocet *os*.

22 Momen mehenwv este E'chusv *em* mellvkte etvpomen ayvranet *omes*, momis en holwakes, mv este wiyye *huerat!* makvtes.

23 Momen vpvkakak estvt heyv momecvranet omat ete'm 'pohetyv vlicecakvtes.

24 Momen momof vnrpvkv ete'm ocakvtes, estit rakke mahat *os* komhoyvranat ohfvccv.

25 Momen, Centilvlke *em* mekkvlke ohfvnkaket *os*; momen yekcetv es ohfvnkakat est' enheromakan kihocet *os*.

26 Momis cemet mv ohmatskvs; momis ece pakvke rakke mahat esmvnnettat omēt omekvs; momen ece 'pakvke homahtat *est' em* vtotkat omēt *omekvs*.

27 Momen hompetv vlikat, monkat mv vtotkat, estvt 'sen rakket o haks? hompetv vlikat mv toko? momis vn *tat* vtotkv omit ece 'pakvkit omis.

28 Vc vpaket naorkepueckv cv komhoyof fekhonuakvte toyatskes.

29 Momen Cv'rket *ohmekketv* vm mellvte etvpomen ohmekketv cem mellvkvyet *os*;

30 Vm ohmekketv ofv vm ohhompetyv vh vpoket, hompet eskatskvren, momet mekkvlke *em* ohliketyv oh vpoket Eslevl *em* vliketyv pale hokkolohkakan ohfvccecatkvren.

31 Momen Pucaset *okat*, Sima, Sima, hecv, teleko etvpomen *ce'nyoyvret* Setvnet *ce* yacvtet *os*.

32 Momis cem emekusapvyvtes, cem vkvsvmkvt sumkekaren; momen rafuliketskof, etecakketskan yekcvkuævs, kicvtes.

33 Momen, Pucasē, ece 'cvkvyetv vm etetakes, cuko-
yekv momet elkv vteken, kicvtes.

34 Momen, Ce kicis, Petv toyetskat, mucv-nettv totto-
lose en hunvnwv hakeko munken cv kerretskat ehelakse-
cetske svtutcenvres, kicvtes.

35 Momet, Cvtokunawv en sukv, ehvlewv en sukv
momet estelepikv tis ocekon ece 'totvkvyof, naket cen
sepekv hak? kicakvtes. Momen, Naket sepekates, ma-
kakvtes.

36 Momof, Momis hiyomat cvtokunawv en sukv ocat
sayekvs, momen matvpomen ehvlewv en sukv; mo-
men estit eslafkv-cvpkon ocekat, en kapvn wiyyet, ne-
seks.

37 Ce kicvkvyet omekv, Nake vc ohfvccv hoccat soh-
fvckvranat tvlkuset os, Vhakov kacviken vpaket vhonekv-
kvtes, makat; nake vc ohfvccv ocakat emeyuksvn ocvkv-
ranet omekv, kicakvtes.

38 Momen, Pucasē, eslafkv-cvpko hokkolet yvmvn
ocakes, kicakvtes. Momen, Tetayes, kicakvtes.

39 Momet osiyet, ekvnhlwe Olefvn oh ayvtes, momvnto
omet; momen en kerrepviken vcvkvpayvtes.

40 Momen mvn rohrof, Mekusvpvks, nake *ce* naorke-
puece taye eskerretv esceyatskekaret, kicakvtes.

41 Momet cvto awiketv hvmke en hopvye en *akueket*
omvtes, momet tokkehket, emekusapvtes,

42 Cvrkē, kometsken omat, heyv sesketucen *es* vm
vkueyicvs; mome estomis vne komvyate tokot, ceme
kometskatet momekvs, maket.

43 Momen encelv hvlwen a hvtapkt em *e* heckuecet,
yekcicvtes.

44 Momen em estemerkv rakkēt omen, ohvtvlaken
vyekcet emekusapvtes; momen em meskat catv cvfke
rakrvke ekvnvn tvk pvlakte omēt omvtes.

45 Momen mekusapvtet ahuyiret, en kerrepvlken *em* vlahkof, feknokketv omecicen nocicaken hecvtes,

46 Momet, Estoman nocicatske haks? asvpvkilet, emekusvpvks, nake *ce* naorkepuece taye eskerretv esceyatskekaret, kicakvtes.

47 Momen opunaye munkof, hecvts, este sulke mahet, momen Cutvse kihocat, pale hokkolohkakak hvmket, homvn ayet, Cesvs vfvnkvrant vwolicvtes.

48 Momis Cesvs *okat*, Cutvsē, este E'chuswv vfvnketvn es wiyjetske te? kicvtes.

49 Em vfolotakat nake ocvrant hecakof, Pucasē, eslafkv-cvpkon es caskeyvr haks? kicakvtes.

50 Momen mv hvmkat plest enhomahtv hvlwat em vtotkvn casket, e hvcko vkvpervn en tacvtes.

51 Momen Cesvs vyoposket, Mucv vteken etektvnecvks, makvtes. Momen e hvckon *en* celayet, em wicecvtes.

52 Momof Cesvs, plest enhomvhhotv, cuko-vcakat en kvpetvnlke vcylvke esyome en yicakat, Este horkopvn vnrvpe omēt eslafkv-cvpko eto-warke tis cawet yicatske haks?

53 Nettv omvlkvn ece 'pakvkit cuko-vcakan arvyof, vc vnrvpet *ce'nke* taken rvtosecatskekates; momis heyv hvse-vkerkv cenaket's, momet yomucke en yekcetv *tes*. kicakvtes.

54 Momof esahket, hvlattet, plest enhomahtv hvlwat en cukon esceyavtes. Momen Petvt hopvyen a vcvarvtes.

55 Momen *cuko* en nvrkvvpv etektvnkat nvrkvvpvn totkvn etecahket, tohkvket vpokof, Petvt vpaket likvtes.

56 Momis, totkv tempen likof, hokte mvnette hvmket hecet, vhericet vketecet, Momen heyv hunvnwvt vpakvtes, makvtes.

57 Momen *Cesvs ohfvccv* ehelaksecvtes, Hokte toyetskat, mv *esten* kerrvkos, maket.

58 Momen mv hoyanat hofunekon etit hecvtes, momet,

Cemeu mv hvmkat toyetskes, kievtes. Momen Petvt, Este-hunvnwv toyetskat, mv toyvks, kievtes.

59 Momen mv hoyanat hvse-vkerkv hvmkvteken, etit yekcen kerkuecvtes, Mehenwvn heyv esteu vpakvtes; Kalvlvlket omekv, maket.

60 Momen Petvt, Este-hunvnwv toyetskat, nak maketskat kerrvks, makvtes. Momen moman vpakusen punaye emunkof tottolose en hunvnwv hakvtes.

61 Momen Pucaset a oh fulotiket, Petvn hecvtes. Momen Petvt Pucase em opunvkvn vkerricvtes, mv, Tottolose en hunvnwv hakeko munken, vc ohfvecv ehelaksecetske svtutcenvres, kievte.

62 Momet Petvt osiyet, tayen hvkihkvtes.

63 Momen hunvntake Cesvs hvlvtakat, nakhayekot, nvfkakvtes.

64 Momet e turwvn 'mvravnayahkof, e turofvn en nafket, Owavls, ce nvfikat estit o haks? maket, em 'pohakvtes.

65 Momet nanvke etv sulken tvklecaket vnrvpet punayakvtes.

66 Momen hvyatkan vpakusen este em vculvke, plest enhomvhhotvt, momet cokv-hayvlke etohkvliket en nvkvftetvn ceyicakvtes,

67 Mv Klist tat toyetska? pum onayvs, makaket. Momen, Cem onayvkvyis, vkvsahmatskekos, kicakvtes.

68 Momen vneu cem 'pohin omat, vm vyoposket, monkat vc vyecihecatskekos.

69 Heyv ertoprvv este E'chuswvt Hesaketvmese en yekcetv em vkvpervn likvres, kicakvtes.

70 Momof omvlkv, Monkv cemet Hesaketvmese E'ppuce toyetske haks? makakvtes. Momen, Mvt omes, cv kicatskes, kicakvtes.

71 Momen, Sohkerkv ohvtvlvken estomen pu yace haks? e cukwv aossen pohhëkv, makakvtes.

SETENTVCKE 23.

MOMEN mv este sulkat omvlkv asvpvkilet, *Cesvs* hvlatet, Pilvten 'sem vpeyvtes.

2 Momet vnrvpstv vliceakvtes, Heyv *estet* etvlwvn fiyecicet, ekv-feketv Sesvn emetvn vsehen esheceyvns, Vne mahusat Klist, mekko, toysis, maken.

3 Momen Pilvtet em 'pohet, Cusvlke em Mekko toyetske haks? kicvtes. Momen, Maketskes, kicet, em vyoposkvtes.

4 Momof Pilvtet, Heyv hunvnwv nake em mvttat eshecvkos, plest enhomvhhotvn momen este sulkan kicvtes.

5 Momen syheremahen ohyekvke tates, Este eteyamet os, Kalvlen vliceet momet yvmyn oret, Cutev hymecicat mvhayet os, makaket.

6 Pilvtet Kalvle ohfvccvn pohof, mv este Kalvlvket omat vpohvtes.

7 Momet Helot em ohmekketv elecvn hueret omat keran vpakusen Helon ohtotvtes, Helot mv omof Celuslmen aret omen.

8 Momen Helot Cesvs hecof, afvcke estvmahet omvtes; eme ohfvccv nanvke sulken pohat omecicen, hofunen hecetvn eyacvtet omekv; momet nakeskerkv momecen hecetvn komvtes.

9 Momof opunvkv sulken 'sem 'pohvtes; momis naken em vyoposkekates.

10 Momen plest enhomvhhotv cokv-hayvlke esyomat svpaklet tetayen vnrvpakvtes.

11 Momen Helot en suletawvlken vpaket nakhayekot, vpelicakvtes, momet kapv hololoccen accecet, hvtvm Pilvten ohtotakvtes.

12 Momen mata nettvn Helot Pilvte tepakat tenhesvlke hahoyet omvtes; mv enhomv enhomeckv te'm ocakvtet omekv.

13 Momen Pilvtet, plest enhomvvhhotvn semevpayvken momen este sulkan etoh nvkvflecakhof,

14 Este fiyvthuecv omecatsket, heyv hunvnwvn es vn yicatsket os; momen hecvkes, ce homvn *em* 'pohhvyat, mv nanvke es vnrapatske ocat heyv hunvnwv em mvttat hvmkis eshecvkis;

15 Momēt os; momen Helot *eshece* sekis; centaken ohtotvyisekv, momen nake elkv oren em momehoce sekos.

16 Monk v rukahfit, enrecopares, kicakvtes.

17 (Hompetv-rakko omof hvmken em enrecopvranat tvlkuset omvtet omekv.)

18 Momen etemvpvlwusen huehkaket, Vkuveyvs, heyv *esten*, momet Pvlapvsen pum enrecopvs, makakvtes.

19 (Mv, este tekyvmketv tvlofvn hakvten, momet esteleckv omecicen cuko-yekvvn pihokvtet omat.)

20 Pilvtet, monk, Cesvs enrecopetvn komet, hvtvm em punayakvtes.

21 Momis huehkaket, Etohweklepkvn svrvhvs; etohweklepkvn svrvhvs, makakvtes.

22 Momen svtutcenvn em punayet, Estoman, holwvke naken momece haks? *ēlē* taye em mvttat eshecvkis; monk v rukahfit, enrecopares, makvtes.

23 Momen fekhonneket, en hake yekevken 'sopunayet, tohweklepkvn svrahkvren makakvtes; momen mv em opunvkv, plest enhomvvhhotv 'mopunvkv esyomat muntalvtes.

24 Momen Pilvtet, makakat vcvkvyen momvres, *maket* ohfvcececvtes.

25 Momen mv este tekyvmkat momet esteleckv omecicen cuko-yekvvn pihokvte, mv *en* komakvte, em enrecopvtes; momis Cesvn komakan em wkvtes.

26 Momen es vpeyof, Silenvlke *tvlofv* en lvpvtke aosse, Simv hvmken hvlahtet, etohweklepkvn oh wvkecakvtes, karonet Cesvs 'svcvkayvren.

27 Momen este etohkvkat sulke mahet, hoktvkeu, en wahoket hvkihkokat vcvkvpeyvtes.

28 Momis Cesvs oh fulotket, Celuslme echushoktvke toyatskat, vne *vc* vrahkvn hvkihkekot, momis ceme momen ce'chustake vrahkvn hvkihkvkes, makvtes.

29 Nettvt yicvrane omekv, mv omof, Echussvkekat momen nvrke *hopuewv* heckuecvkte sekot, momen epese coyicvkekatet en herakes, mahokvres.

30 Momof, ekvnhvlhawan, Ep oh pvlvtkvks; momet rvenen, Ep ohrvnvks, kicetvn vlicevkvres.

31 Momen eto lanofv heyv nanvken momecaken omat, *eto* talofv naken momecvkhoyvr haks? kicakvtes.

32 Momen etv hokkole vhakv kacvlken, pvsvtvranat vpvken svpehoyvtes.

33 Momen ekvnn Kalfvle kihocan yicof, mvn svrvhakvtes, momet vhakv kacvlken; hvmket vkvpervn *svrahken*, hvmkat vkvskvnnv *svrahken*.

34 Momof Cesvs, Cvrkē, em merrvks; naken estomakat kerrvkekot omekv, makvtes. Momen em accvke tekypicaket, estit omvranat eskerrakvtes.

35 Momen este sulkat hecet svpaklvtes. Momen semevpayvlken vpvkakot nakhayvkekates, Etv hesahuecvnkes: e hesayecekvs, Hesaketvmese enhopoyvtet, Klist ton omat.

36 Momen suletawvlken, en yicet, netuksen 'sem wiyet, nakhayvkekates,

37 Cusvlke em Mekko toyetsken omat, e hesayecvs, maket.

38 Momen eshocfetv hoccot onvpvn *ocat*, Klekvkke, Lomvlke Hepluvkke esyomat em punkv ofvn hoccet omvtes, HEYVT CUSVLKE EM MEKKO TES, maket.

39 Momen vhakv kacv vtvtakat hvmket, Klist toyetsken omat, e *heszyecet* pumeu *pu* hesahuecvvs, maket tvhikvtes.

40 Momis hvinkat vyoposket, Mata ohfvcceckv ofvn hueretsket omat, Hesaketvmesen en ce penkvleko haks? maket em vsehvtes;

41 *Momet*, Momen pume fvccvn *ep ohfvccehoces*, pum vtotketv vevkvyen feketv esohfvcken pun hecket omekv; momis heyv hunvnwvt nake em mvtte sekos, *maket*.

42 Momet, Pucasē, cem ohmekketvn eceyetskof, ve vkerricvtes, Cesvn kicvtes.

43 Momen Cesvs, Mehenwvn ce kicis, Mucv-nettvn palvtis ofvn ve vpaketskvres, kicvtes.

44 Momen hvse-vkerkv sepakvteket omvtes; momen hvse-vkerkv esostvpakat oren yomuckek ekvnvn hvmeccvtes.

45 Momen hvse yomucken, cuko-vcakat setentvckv tesetkvtes.

46 Momen Cesvs opunvkv yekcen es hohikof, *Cv'rkē*, ce'nke ofvn vm puyvfekcyn wikis, makvtes. Momet heyvn mahkof, hesakvte wikkvtes.

47 Momen sentulevt nak momehocan hecok, Hesaketvmesen vrakkuecvtes, Mehenwvn heyvt hunvnwv fvccet omvtes, maket.

48 Momen este mv hecety vnvkaftat omvlkv, nanvke momehocan hecakof, e hokpen oh nafket, fulecvtes.

49 Momen em etekerhoyetv omvlkv, momen hoktvke Kalvle asosset vevkvpeyvtet, hopvyen a svpaklet, heyv nanvken hecakvtes.

50 Momen hecvs, hunvnwv semevpayv, Cose hocetket *arvtes*; hunvnwv here momet fvccet:

51 (Mvt em vkerrickv take momen momecakat em vkvsvmekates:) Cusvlke em etvlofv Alemvrev avtet *omvtes*, emeu Hesaketvmese em ohmekketvn emehaket.

52 Heyvt Pilvtet oh ayet, Cesvs e'nan *em* 'pohepvtes.

53 Momet a ehset, hvnvwelv tvrken es vpvliyēt,

sepvlkv, cvto a kofkvten, este wvkechoyvte sekat ofvn wvkecvtes.

54 Momen mv nettvt etetakueckvt omvtes, momen fekvpkv nettv vwolicvtes.

55 Momen mv hoktveku, vpaket Kalvlen asossvtet vevkvpeyet, sepvlkvn, momen estomen e'na wvkechoyaten hecakovtes.

56 Momet fulehcet, neha-fvmecv momen esfvmecickvn etetakuehcet, fekvpkv nettvn fekvpakvtes, vhakv vevkvyen.

SETENTVCKE 24.

MOMET nettvcakuce *nett*v enhvteceskvn, hvthvyvtkusen, emet, momen *hoktve* eti vpvkaken, esfvmecickv etetakuecvkvten sepvlkvn esyicvtes.

2 Momet cvto sepvlkv em vkueyihocen hecakovtes.

3 Momet esceyet, Pucase Cesvs e'nan hecvkekates.

4 Momen mome ocvtes, mv ohfvccv en kerkvkeko emunkof, hecvs, hunvntake hokkolet, em accvke hvya-yvhoken, etempen sehokvtes.

5 Momet *hoktve* penkvlaket, potopohokof, Estoman pvsakat em etenrvwvn wenakat hopoyatska? kicakovtes.

6 Yvmv sekos; momis akvwvpkēs: Kalvlen are emunke cem punayvkvtvn vkerricvks,

7 Este E'chuswv, este holwvyecakat e'nke ofvn wihohen, svrahkvres; momen nettv svttutcenan akvwvpkvres, maket.

8 Momen em opunvkvn vkerricakovtes,

9 Momet sepvlkv *oan* rafulehcet, heyv nanvke omvlkvn palen hvmkontvlakan momet vpvltake omvlkvn *em* onayakvtes.

10 Mv heyv nanvke vpastelvlken em onayakat Mele Maktelv, Coanv, Mele Cems *e'cke* esyomat, momen *hoktve* eti vpvkakak tates.

11 Momen em opunvkvt nanvkoketv omē 'sem moma-
kvtēs, momet vkvsvmvkekates.

12 Momof Petvt ahuyiret, sepvlkvn oh letkvtēs: mo-
met oh cunehket, hvnwelv tvrke accvke entvlket kaken
hecet, nak momehocat em estomahet omen, enkvpā-
kvtēs.

13 Momen hecvs, hokkolet mv nettvn tvlofuce Emevs
hocefken, Celuslvme em vhopvye vkerkv kolvpakvteket
omen, vhoyvtes.

14 Momet heyv nanvke ocakvte omvlkv 'sete'm puna-
hoyvtes.

15 Momen mome ocvtēs, *ete'm* punahoyet ete'm 'poha-
kof, Cesvs mahusat vlaket, vpahket ayvtes.

16 Momis en renakv *naket* mvnvttecvtes, kerrvkekaren.

17 Momen *Cesvs*, Yvkvake, ce feknokhoket omat,
heyv opunvkv es ete'm punahoyatskat estomvket o haks?
kicakvtēs.

18 Momor hvmket, Kleopvs hocefket, vyoposket, Ceme
tvlkuset tvleporvt Celuslvmen aret, nanvke heyv nettv
take omof mvn momehocat kerrtskeko haks? kicvtēs.

19 Momen, Nanvket o haks? kicakvtēs. Momen *em*
vyoposket, *Nanvke* Cesvs Nasvlvlke, owaiv Hesaketvmese
momen este omvlkv ehmv opunvkv nake momecetv te-
pakat ofvn yekcet omvte, ohfvccvn :

20 Momen plest enhomvvhottvt momet pum evpayvlket
elkv ohfvcehocvranen wikahken, svrvhakvte :

21 Momis mvt Eslevl enrecopvranvte tes, *komet* en-
honrēmvtēs; momen heyv nake omvlkv ohvpakat,
heyv nanvke momehocvte vtekat mucvt nettv svtutce-
nat tes;

22 Momen ohvtvlakat hoktvke pum etohkvketv sasat
ou feksumnuecakis, sepvlkv hvten fuliyet,

23 Momet e'nan hecvkeket, eryicet, Nak hecihogan,

encelvlket, Wenaket omes, makaken heceyis, makaket.

24 Momen epu 'pvkakak vpvlvvt sepvlvn vpeyet, hoktve kicakvte etvpomen hecakis: momis emen hecvkekis, kicakvtes.

25 Momen, Aeha ce hoporrenvkeko, momet nak omvlkv ovalvke opunayakvte vkvsvmetv efeke yulohusatskat!

26 Klist, heyv nanvken es estemeriket, em vrakketv eceyvre fvccvt omekat haks? kicakvtes.

27 Momet Moses ovalvke omvlkv esyoman es vlichecet, Hoccat omvlkv ofvn mv nanvke eme ohfvccv ocakan em ohhvyayicvtes.

28 Momen mv tvlofuce vpeyvte 'rvwolicaken, ohvtvlake ayvrane omecvtes.

29 Momen ohyekcicet, Epu 'paket fekhonnvs, yafket omen, nettvt hoyvnvranset omekv, makakvtes. Momen vpaket fekhonnvranset eceyvtes.

30 Momen mome ocvtes, vpaket hompetvn vlikof, tvklike ehset, *Erken* vkvsahmet, kvlkayvtes, momet emakvtes.

31 Momen e turvvt enrvmrakvtes, momen kerrakvtes: momen heckeko hakvtes.

32 Momen ete'm punahoyet, Hoccat pum enramof, pu feke ep ofv vhetkvke omekat haks? makakvtes.

33 Momet mv hvse-vkerkv mahusan asehoket, Celuslvmen fulhoket, palen hvmkontvlakak vpvkakak esyomat etohnvkaftan,

34 Mehenwvn Pucaset akvwvpiket, Simvn em e heckuehcvtkakis makaken eshecakvtes.

35 Momen nenen *vhoyof* nanvke *momehogan*, momen tvklike kvlkayan es kerrakvtan onvyakvtes.

36 Momen momē opunayakof, Cesvs mahusat en nvr kypvn hueret, Herkvtkem *ocukekus*, kicakvtes.

37 Momis em estomahan, feksumkakvtes, momet, Puyv-fekcvn hecēt omēs, komakvtes.

38 Momen, Estoman ce fēkhervkeko haks? momen estoman ce feke ofv vkerrickvt kvwvpkaket o haks?

39 Hecvks cv'nke momen cv'le, vne mahuset omat; cv celayet, hecvks: vpeswv fune esyome ocvyē hecatskat puyvfekvt ocekot omekv, kicakvtes.

40 Momet momēn opunahyof, e'nke e'leu hecicakvtes.

41 Momen em estomahet, afvcketv omecicen vkvsvmv-keko emunkof, *em punayet*, Hompetvn yvmvn ocatske haks? kicakvtes.

42 Momen rvro hotopke tvcken, momen fo-en-cvmpen emakvtes.

43 Momen cahwet, ehomvn hompvtēs.

44 Momet, Heyvt opunkv ece 'pakvkvyē emunkof ce kicvkvyvtet *omakes*, mv nanvke Moses em vhakv, momen owalvlke, momen Sams cokv ofv ve ohfvccv cohoyvte ocakat omvlkv esfvckvranat tvlkuset omat, kicakvtes.

45 Momof em vkerrickv taken enrvmrivicvtes, Hoccakan kerrvkvren,

46 Momet, Hiyomēn coket os, momen Klist momēn estemeriket, nettv svtutcenan akvwvpkvre,

47 Momen e hocēkv ofv vkerrickv etickv, momet hol-vwyēkv enkvpvketv Celuslvmen vliceet tvlwvvlke omvlkv em erkenvkhoyvre fvccvt omemvts.

48 Momen heyv nanvke ohfvccv cemet akerrvlke toyatskes.

49 Momen hecvs, Cv'rke em etemfvccetvn a ec ohtotv-kares: momis Celuslvme tvlofvn fekhonnatsket emunken, yekcetv hvlwe vten 'sece'cce ocvkvres, kicakvtes.

50 Momet evpayet Pervne vteken esossvtes, momet e'nken kvwahpet, merkvn oh opunaytes.

51 Momen mome ocvtes, merkvn oh opunayof, em eshohyen, hvlwan escehoyvtes.

52 Momen vrakkuecaket, afvckety rakken es *afvckvket* Celuslvmen oh fulecvtes:

53 Momet Hesaketvmesen vkvsamet, vrakkuecaket, cuko-vcakan fulle emunkv tates. Emen.

OPUNVKV-HERV

CANE COYVTE.

SETENTVCKE 1.

HVTECESKV omof Opunvkv tates, momen *mv* Opunvkvt Hesaketvmesen vpakvtes, momen *mv* Opunvkvt Hesaketvmese tates.

2 Hvteceskv omof matvwvt Hesaketvmesen vpakvtes.

3 Nanvke omvlkv mvt hayvtes: momen mvt sekate mv hakvte hvmkis hakekates.

4 Mv ofvn hesaketv ocvtes: momen *mv* hesaketvt este en hvyayvke tates.

5 Momen hvyayvket yomuckofvn hvyayakes; momen yomuckatet kerrekates.

6 Hesaketvmese atotet, hunvnwvt, Cane hocfeket, huervtes.

7 Matvwvt ohkerkuecvt vlaket omvtes, Hvyayvke ohkerkuecvranatet, mv eteropotten *este* omvlkv vkv-svmkvren.

8 Mv Hvyayvke tokates, momis mv Hvyayvke ohkerkuecvranatet *vlakvtes*.

9 Mvt Hvyayvke mehenwet, ekvnvn vlaket este vtekat ohhvyayicat tates.

10 Ekvnyv arvtes, momet ekvnvn hayet omvtes, momen ekvnvt kerrekates.

11 Enaken em vlakan, enaket evpayvkekates.

12 Momis estomomuset evpayakat, mv e hocefkv oh vkvsvmakat, Hesaketvmese e'ppucetake hakvkepvren yekcetvn e'mvtes:

13 Mv catv es hekat token, monkat enavpeswv komat token, monkat este komat token, momis Hesaketvmese *es hekatēn.*

14 Momen Opunvkvt enavpeswv hakvtes, momet, herkv mehenwvu es fvcket, epu 'paket aremvts, (momen en rakke hvmkuse Erke heckuecvte en rakke omēn hecēmvt.)

15 Canet mvn ohkerkuacet, huehkvtes, Heyvt mv tvn-kes, Cv yupv vlakat vn homahtv hakes, make opunv-yecevynke, cv homv tatet ok.

16 Momen es em fvcketv, herkv hvvm herkv, omv-keyatet pun heckvtes.

17 Vhakv Moses etehoyvnen *Hesaketvmeset* estemen, herkv mehenwv esyomat Cesvs Klist etehoyvnen vlakv-tet ok.

18 Este estomet estofvn Hesaketvmese hecvte sekos; Eppuce hvmkuse heckuecvtet, Erke e hokpe vpikat, mvt ohkerkuecvtes.

19 Momen Celuslme aenkvpvke Plestvlke Lefitvlke esyome, Estimv toyetske haks? kicake em 'pohkvvrane Cusvlke ohtotakof, heyvt Cane em ohkerkueckv tes.

20 Momen ehelaksecekot, e ohkerkuecvtes; momet e ohkerkuecet, Klist toyvkos, *makvtes.*

21 Momen, Naket o haks, monkv? *kicaket* em 'pohakvtes. Elivs toyetskvh? Mv toyvkos, makvtes. Mv Owav toyetskvh? *kicakvtes.* Momen, Hekos, *maket em vyoposkvtes.*

22 Momof, Estimv toyetske haks? a pu 'totakan em onvyeyvren. Ceme ec ohfvccv naken maketske haks? *kicakvtes.*

23 Opunvkv en haket vnrwvn huehke, Hesaketvmese

em vyetv lypotken hayvkes, makat toyis, owalv Esivs makvte vcvkvyn, makvtes.

24 Momen mv vtotvkhoyat Falvsevlke tates.

25 Momen, Monkv, Klist, monkat Eliv . monkat mv Owalv toyetskekon omat, estoman paptisetske haks ? kicet, em 'pohakvtes.

26 Canet em vyoposket, Uewvn es paptisit omis : momis hvmket kerratskekot ece 'pakvket hueres ;

27 Cv yupv vlake vn homahtv hakat, mvt mv tes, mv em estelepikv sohwnakv en recopvye taye heretv orvkat.

28 Heyv nanvke, Cotvne tvpalv Perepelvn, Cane paptisan momaket omvtes.

29 Rempvkse Cesvs em vlaken Canet hecet, Hecvkes, Hesaketvmese en Yvpfikuce holwvyeckv ekvnn enkvpicat ! makvtes.

30 Heyvt mv tes, Cv yupvn hunvnwv vlaket vn homahtv hakes, opunvyecit makvyvnke ; cv homv tatet ok.

31 Momen kerrvkvnkes : momis Eslevl em ohkerkvren uewvn es paptisit vlakit omis.

32 Momen ohkerkuecet, Puyvfekev ptce-howe omēt hvlwen a hvtapket, oh fekhonnen hecvyvnkes.

33 Momet kerrvkvnkes ; momis mv, Uewv es paptisvs, *cy kice* vc vtotvtet, Estimvn Puyvfekev hvtapket oh fekhonnen hecetskat, mvt mv tes, Puyvfekev Vcakat es paptisat, cv kicvnkes.

34 Momen hecit, Heyvt Hesaketvmese E'ppuce tes, *makit* kerkuecvyvnks, Canet makvtes.

35 Hvtvm rempvkse Cane en kerrepvlke hokkolen esyomet svpaklvtes :

36 Momet Cesvs yvkapen hecet, Hecvkes, Hesaketvmese en Yvpfikuce ! makvtes.

37 Momen en kerrepvlke hokkolat opunayat pohaket, Cesvs vcvkvhoyvtes.

38 Momof Cesvs a fulotiket, vevkvhoyen hecvtes, momet, Naken hopoyatske haks? kievtes. Momen, Lapi, (mv oh yvtekhojat, Mvhayv maketvt omen,) Estvmvn liketska? makakvtes.

39 Vthoyet, hecvkes, kievtes. Vthohyet, estvn likat hecakovtes, momet mv nettv em fekhonnvkepvtes, hvse- vkerkv espalat mahet ok.

40 Cane *opunaye* pohahke vevkvhoyvte hvmkat, Simv Petv etecakkat, Vntolu tates.

41 Etecakkat mahusat Simv taten eshecvtes, momen, Mesiv eshēcēs, kievtes; mv ohyvtekhojat Klist tes.

42 Momet Cesvs 'sem vlakvtes: momen Cesvs hecov, Simv Convse e'ppuce toyetskes: Sefvs ce kihocvres, kievtes, mv ohyvtekhojat, Cvto, maketvt omes.

43 Rempvkse Cesvs Kalvlen vyetvn komvtes, momet Felvpen eshecet, Vc vevkvtes, kievtes.

44 Momen Felvpe Persitv, Vntolu Petv tepakat eme tvlofv, aosse tates.

45 Momen Felvpe Neranevl eshecet, Moset vhakv ofv *opunvyece coyvte*, momen owalvlke opunvyece coyakvte, Cesvs Nasvlvlko, Cose e'ppuce eshēcēs, kievtes.

46 Momen Neranevl, Nake heret Nasvlen aosse taye hakes? makvtes. Vhtet, hecvv, Felvpet kievtes.

47 Cesvs Neranevl em vlaken hecvtes, momet, Hecvkes, Eslevlke mehenwe, mv ofv mvkerretv sekat! makvtes.

48 Neranevl, Estvmv vten cv kerretska? kievtes. Cesvs em vyoposket, Felvpe ce'nhuebkeko munken, ke-rakko em vpe elecv liketskof, ce hecvyis, kievtes.

49 Neranevl em vyoposket, Mvhaya, Hesaketvmese E'ppuce toyetskes; Eslevl em Mekko toyetskes, kievtes.

50 Cesvs em vyoposket, Ke-rakko em vpe elecvn ce hecvyis, ce kihcikv vkvsametska? Heyv nanvke 'sen rakrvken hecetskvres, kievtes.

51 Momet, Mehenwvn, Mehenwvn ce kicis, Heyv eryupv hylwat en hauken *hecet*, este E'chuswv onvpvn Hesa-ketvmese em encelvlket acemecet momet hvtvpecen he-cetskvres, kicvtes.

SETENTVCKE 2.

MOMEN nettv resvtutcenan etepvyetvt ocvtes, Kenv *tvlofvn* Kalvle *ekvvn*; momen Cesvs e'cket mvn arvtes:

2 Momen Cesvs en kerrepvlke esyoman *mv* etepvyetvn enhuehhokvtes.

3 Momen pvrko-opuswvt orekon, Pvrko-opuswvn ocvke-kos, Cesvn e'cket kicvtes.

4 Momen, Hoktē, naken etem oceya? hvse-vkerkv cvnaket hvte vlvkekos, Cesvs kicvtes.

5 Naket o estomen ce kicvkis, momecvks, e'cket vtot-kvlken kicvtes.

6 Momen Cusvlke es en hysvteckv vcvkvvet cvto ue-emvrkvsww faken hokkole monkat tutcene cvvke vlken mvn vpohoyvtes.

7 Ueemvrkvswwn uewvn fvcfievks, Cesvs kicakvtes. Momen eukfvlvww vteken fvcficakvtes.

8 Mucv svkcahwet, hompetv-rakko em evpayvn es em vpeyvkes, kicakvtes. Momen es em vpeyakvtes.

9 Hompetv-rakko em evpayv mv uewv pvrko-opusww hakat *lasvtes*, momis estvmvn vtē tat kerrekates, (momis vtotkvlke uewv cvwakat kerrakvtes); lahsof, hompetv-rakko em evpayvt hokte epayvranan enhuehkvtes,

10 Momet, Hvte vlicecef, este vtekat pvrko-opusww heren a'slicen, em etetayen eskakof, 'ben holwvkusen asli-cvnts; *momis* cemet pvrko-opusww heran vcayecetsken, biyomat ores, kicvtes.

11 Heyv nakeskerkv enhvteceskv Cesvs Kalvle *ekvvn*

Kenv *tufoſyn* momecat, en rakke heckuecvtcs; momen en kerrepvlke oh vkvsvmakvtcs.

12 Heyv eryupv Kvpuvevn vkhvtapkvtes, eme, e'cke, etecakkakat, momen en kerrepvlkeu: momet nettv sulkekon mvn fekhonnakvtcs.

13 Momen Cusvlke em ohhoyvnkv vwoлицe tates; momen Cesvs Celuslvmen ayvtcs,

14 Momet cuko-vcakat ofvn wakov, yvpelikv pvcehowe esyome wiyyakat, momen tokunawv esyoposkvlike vpoken hecvtcs:

15 Momet afushunuke vnvcomen estepketvn es hahyof, omvlkvn cuko-vcakan sossicvtcs, yvpelikv wakov svpvken; momet esyoposkvlike en tokunawv a em pvlatet, ohhom petv cektulcecvtes;

16 Momet pvce-howe wiyyakan, Yv nanvken vkuehucvkes; Cv'rke en cuko neskvculo hahyatskva, kicakvtcs.

17 Momen, Cen cuko vyvkhvmketv cv lokes, *make* cokat en kerrepvlket vkerricakvtcs.

18 Momof Cusvlket em vyoposket, Heyv nanvke mometskat eskerkv estomen pu hecvkuecetske haks? kicakvtcs.

19 Cesvs em vyoposket, Heyv cuko-vcakat sumecicvkes, momen nettv tutcenen akvwvpares, kicvtcs.

20 Ohrolope pale-osten epohkaken heyv cuko-vcakat etohtrhoyvtcs, moman comet nettv tutcenen akvwapetskvr haks? Cusvlket makakvtcs.

21 Momis e'na en cuko-vcakan opunvyecet okvtcs.

22 Momekv pvsatkan enkvpvket akvwvpikof, en kerrepvlke heyv kicvte vkerricakvtcs; momet Cokat momen opunvkv Cesvs makvten vkvsvmakvtcs.

23 Momen Celuslvmen ohhoyvnkv hompetv-rakkon aret, estet nakeskerkvn momecen hecakof, sulket e hoccfkvn oh vkvsvmakvtcs.

24 Momis Cesvs em e wikekates, *este* omvkvv kerrekv;
 25 Momet estimvt este ohkerkuecvre enkusvpkekates;
 este nake vpikat kerrekv.

SETENTVCKE 3.

FALVSEVLKET este-hunvwnv, Nekotemvse hocefket, Cusvlke semevpayvt huervtes.

2 Mvt neren Cesvs em vlaket, Lapi, mvhayv Hesaketvmese aenkvpvke toyetskat kerrës; heyv nanvke eskerkv momecetskat este momeceko tayet okv, Hesaketvmeset vpvket omekon omat, kicvtes.

3 Cesvs em vyoposket, Mehenwvn, mehenwvn ce kicis, Estet svnvcomvn heckekon omat, Hesaketvmese em ohmekketv heceko tayer, kicvtes.

4 Este vculehpof, estomet hecke taye haks? svhokkolv e'cke e nvrken ecehyet, hecke taye haks? Nekotemvset kicvtes.

5 Cesvs em vyoposket, Mehenwvn, mehenwvn ce kicis, Este uewv Puyvfekcvn tepakan es hecket omekon omat, Hesaketvmese em ohmekketv eceyeko tayet os.

6 Enavpeswv es heckat enavpeswvt omen, puyvfekcv es heckat puyvfekvt omes.

7 Estomahes kohmetskvs, Svnvcomv heckvranatsket os, ce kicvyat.

8 Hotvle estvmvn komat hotales, momen en hake pohetskes, momis estvmvn vtet ot, estvmvn ayet omat kerretskekos; mv omēt os, Puyvfekcv es heckat vtekat.

9 Nekotemvset em vyoposket. Heyv nanvke estomet mome taye haks? kicvtes.

10 Cesvs em vyoposket, kicvtes, Eslevlke em mvhayvt omat, heyv nanvke kerretskeko haks?

11 Mehenwvn, mehenwvn ce kicis, Mv nake kerreyat

opunahoyes, momen mv nake-heceyvten akerkuecös, momen akerkueceyan pum esatskekos.

12 Ekvnn nanvken cem onayvkvyvten vkvsamatskekon omat, hvlwe nanvken cem onayvkvyat estomet vkvsamatskvr haks?

13 Momen este estomet hvlwe tvlofv vkvwvpkvtē sekos, mv hvlwe tvlofv ahvtvpkvtē, este E'chuswv hvlwē tvlofv likat, *vkvwvpkekaten* omat.

14 Momen Moses vnrwvn cetto kwvapvte etvpomet este E'chuswv kwvwvpkvrānet os:

15 Estimvt o estomet oh vkvsamat estemerkekot, hesaketv yuksv sekon ocvren.

16 Hesaketvmese ekvnn vnokece mahat hiyomen orvtet omekv: E'ppuce hvmkuse hecknecvte emvtes, mvn estimvt o estomet oh vkvsamat estemerkekot, hesaketv yuksvsekon ocvren.

17 Hesaketvmeset E'ppuce ekvnn ohfvcecvren ekvnnv a ohtotet omekot, momis mv eteropotten ekvnvt hesakvren *vtotvtet omekv*.

18 Mv oh vkvsamat ohfvceekot os; momis mv oh vkvsvmekat ohfvcece hoyvnet os, Hesaketvmese E'ppuce hvmkuse hecknecvte hocēfkvn oh vkvsvmekokv.

19 Momen heyvt ohfvceekv tes; hvyayvket ekvnnv vlvkes, momis estet yomucken hvyayvke emuntvlen vnokecvktet omes, em vtotketv holvvhoket omekv.

20 Holwvke momecat vtekat hvyayvke en homecet, hvyayvke oh vteket os, em vtotketv ohkerkvkekaren.

21 Momis fvccetv momecat hvyayvke oh ates, em vtotketv Hesaketvmese eteropotten vtotkvkvtē tat kerkvke hakvren.

22 Hoyv nanvke renypv Cesvs en kerrepvlken esyomet Cutev ekvnnv yicvtes; momen vpaket mvn fekhonnet, paptisvtes.

23 Momen Caneu paptisvtes, Envn, Selem tempen, mvn uewvt tayet omekv: momen en yicet, paptiskakvtes.

24 Cane cuko-yekcv hvte vpihokeko emunkekv.

25 Momof nake vpohkvt kvwvvpkvtes, hvsvteckv ohfvccvn, Cane en kerrepvlke momet Cusvlke em etenrvwn.

26 Momen Canen en yicet, Lapi, mv Cotvne tvpalv ece 'pakvnke, ohkerkuecetskat, heevs, mvt paptisen, *este* omvlkvt en yices; kicakvtes.

27 Cane vyoposket, Este naket en hecikekos, hvlwe tvlofv a e'mhoyekon omat, makvtes.

28 Ceme etwvt a vn kerrvlke toyatskes, Klist toyv-kos, momis ehomv ve vtothoyes, makvyvte.

29 Mv ehiwv taranat ocat hokte-epayvranat tes; momis mv hokte-epayvranat en hesset hueret, pohof afvcketvn es afvckes, hokte-epayvranat em opunkv en hake svrah-kvn; momēt omekv heyv vm afvcketv esfckes.

30 Emet ohvtvlkvrahea, momis vnet cv yokopvranet os.

31 Hvlwe atatet omvlkv ohfvnket os; estimvt ekvnn enaket on omat, ekvnlket omet ekvnn opunvyecet omes; hvlwe tvlofv atatet omvlkv ohfvnket os.

32 Momen nake hecet, pohvtet, mvn kerkuecet os, momis mv kerkuecat estimvt em esekos.

33 Mv kerkueckv em esat Hesaketvmese mehenwe tat em eskerkv vlicvtet os.

34 Hesaketvmese vtotvte Hesaketvmese em opunkvnn opunayet omes: Hesaketvmese Puyvfekcv svkerkekon emet omekv.

35 Erke Eppuce vnokecet ot, nanvke omvlkv e'nke ofvn wiktet os.

36 Eppuce oh vkvsamat hesaketv yuksv-sekon ocet os; momen Eppuce oh vkvsvmekat hesaketv hehcekos: momis Hesaketvmese en cvpvkktet oh fekhonnes.

SETENTVCKE 4.

CANE paptisat 'sensulken Cesvs enkerrepvlken hayet, paptisen Falvsevlket pohan Pucaset kerrret okv,

2 (Cesvs emet paptisekon, en kerrepvlket *paptisaket* omisem,)

3 Cutev enkvpaket, hvtvm Kalvlen ayvtes.

4 Momen Semelev ekvvnv 'reteropottvranet omvtes.

5 Momof Semelev tvlofv vlakvtes, Sikv kihocan, ekvvn Cekvpe e'ppuce Cose e'mvte vnakvn.

6 Momen Cekvpe em ueenkorkvt mvn likvtes. Monkv Cesvs ayvtet hotoset omekv, ueenkorkvn oh likvtes; momen hvse-vkerkv esepakat mahe tates.

7 Semelevlke hoktet uewvn ascvvrantet vlakvtes: Esketvn v'mes, Cesvs kievtes.

8 (En kerrepvlke hompetv nesvranet tvlofvn vpeyvkepet omekv.)

9 Estomēt on Cusvlke toyetskatet esketvn vm 'pohetske haks, Semelevlke hokte toyvyan? Semelevlke hoktet monkv kievtes; Cusvlke Semelevlke etohkvketv etem ocekot omekv.

10 Cesvs em vyoposket, Hesaketvmese esteman, momen estimvt, Esketv v'mes, ce kicat kerretskan omat, em 'pohetskvnt omes, momen uewv hesaken ce'mvnt omes, kievtes.

11 Naken u'escvvetv ocetskekos, momen ueenkorkv sufket oman, estvmv vten mv uewv hesake ocetske haks? hoktet kievtes.

12 Pu'rke Cekvpe, mv ueenkorkv pn'mvte, momet eme, en hopuetake, momen en wakvlkeu eskakvte, sen rakketsket o haks?

13 Cesvs em vyoposket, Heyv uewv eskat vtekat hvtvm cwnhkvres:

14 Momis estimvt o estomet uewv emvyan eskat estofis

ewvnhikekos, momis *mv* uewv e'mvyat uekiwvt eme ofvn hesaketv yuksv seko vfihe hakvres, kievtes.

15 Pucasē, heyv uewvn v'mes, cv wvnhkekaren, momet ascvwvranet vlvkvkaren, hōktet kievtes.

16 Ahyet, ce'hen 'renhohiket, 'res vlvkvs, Cesvs kievtes.

17 Hokte vyoposket, Cv'he sahsekos, makvtes. Heren opunahyetskes, Cv'he sahsekos, *maketskat*;

18 Ce'hetake cahkepen ocetskvttet omes, momis hvmke hiyome ocetskat ce'he tokot omekv: *mv* tat mehenwvn ohketskes, Cesvs kievtes.

19 Pucasē, owalv toyetskat hecis:

20 Pu'rkvke heyv ekvnhvlwen mekusvpakvtet os: momen Celuslvm *mimvn* este emekusvpkvranet os, makatsket os, hoktet kievtes.

21 Cesvs kievtes, Hōktē, heyvn vm vkvsvmvs, heyv ekvnhvlwe tokon, momet Celuslvm tokon, Erken vrak-kuecvranatskat hvse-vkerkv vlakes.

22 Ceme naken *vrakkuecat* kerrekot vrakkuecatshes; pume naken vrakkuaceyat kerres; vhesaketv Cusvlke aosset omekv.

23 Momis hvse-vkerkv vlvkvranet os, momen hiyomat *mv* tes, momof emekusapvlke mehenwakat puyvfekv momet mehenwetv ofvn Erken vrakkucevkvranat, Erke *mv* omakat vrakkucevren hopoyet omekv.

24 Hesaketvmese Puyvfekvttet omes: momen cme emekusvpakat puyvfekv momet mehenwv ofvn mekusvpkvranet omes.

25 *Momen* Mesiv, Klist kihocat, vlvkvranet omēn kerris: mvt vlakof, nanvke omvlkv pum onayvres, hoktet kievtes.

26 Vne, cem punayvyat, *mv* toyis, Cesvs kievtes.

27 Momof en kerrepvlket yicvtes, momet hokte ete'm punayan estomahes komakvtes: momis, Naken hopo-

yetske haks? monkat, Estoman ete'm punayetske haks? estimvt makekates.

28 Momof hokte uestawkv wihket, tvlofvn ayepvtes,

29 Momet, Vhwet, este-hunvnwv nake momvyvte omvlkv vm onayan hecvkes: heyvt Klist. toko haks? hunvntaken kievtes.

30 Monkv tvlofv asosset, en yicakvtes.

31 Heyv em etenrvwn en kerrepvlket enkusvpaket, Pucasē, hompvs, kicakvtes.

32 Momis nake hompetv ocepis, ceme kerratskekon, kievtes.

33 Momekv en kerrepvlket ete'm 'pohaket, Este estomet hompetv 'sem vlahke haks? makakvtes.

34 Cesvs kicakvtes, Vn hompetvt mv a'e vtotvten em eyackvn momcit, em vtotketvn esyukpoyvranvyat tes.

35 Hvse ostet vhoske munkes, biyyo vlvkvrnat, makatskeko haks? Hecvkes, ce kievkis, vfvnnaket cvpofvn oh hecvkes: entis naklokce es hathaket omekv.

36 Momen naklokce vtelayat feketv en hecket os, momen em ette hesaketv yuksv-sekon em vtelayet os; fokayyat momen vtelayat etepvket afvckvkepvren.

37 Momen heyv ofvn heyv maketv mehenwes, Hvmket fokayen, etvt vteloyes.

38 Oh vtotkatskekatet vtelayatskvren ece 'totvkimvts; este etvt vtotkvkvttet on, em vtotketvn 'sohceyatskes.

39 Momen Semelevlike mv tvlofv vpokat sulket oh vkvsvmakvtes, Nanvke momvyvte omvlkv vm onahyes, hokte make kerkuecat omecicen.

40 Momen Semelevlket en yicet, vpvkvket fekhonnvren em 'pohakvtes; momen nettv hokkolen fekhonnvtes.

41 Momen ohvtvlakat sulket vkvsvmakvtes, eme mahusat em opunvkv omecicen,

42 Momet, Muev vkvsamēs, nake onayetskvte omecice

token, momis pume mahusat *opunayat* pohēpēkv, momet, mehenwvn heyvt Klist ekvnn Hesayecvt on kerres, hokten kicakvtes.

43 Momen nettv hokkole renyupvn mvn enkvpaket, Kalvlen oh ayvtes.

44 Cesvs eme mahusat, Owlv em ekvnn ofv vrakketv ocekos, maket kerkuecvtet omekv.

45 Momekv Kalvlen vlakof, Kalvlvket, Celuslvmen hompetv-rakkon aret, nake momecat omvlkvn hecaktet, evpyakvtes: emeu hompetv-rakko oh vpeyakvtet okv.

46 Momen Cesvs Kalvle *ekvnn* Kenv *vtlofvn* hvtvm vlakvtes, mv uewv pvrko-opuswv hayvtet. Momen evpayv hvnket mvn arvtes, e'ppucet enokket Kvpvnevn wakken.

47 Cesvs Cutev ekvnvn aosiyet, Kalvlen vlakan pohof, oh ayvtes, momet a vk hvtapket, e'ppucen em wicecvren em 'pohvtes; elvranuset omekv.

48 Momof, Nanvke eserkvn, momet nake estomahvken hecatskekon omat, vkvsahmatskekos, Cesvt kievtes.

49 Pucasē, a vk hvtvpkvs, hopuewv vm eleko munken, evpayvt kievtes.

50 Vyepvs, ce'ppuce hesakes; Cesvs kievtes. Momen hunvnwv opunvkv Cesvs em punayan vkvsamet, ayepvtes.

51 Momen vk hvtapkof, em vtotkvket vnrapet, Ce'ppuce hesakepes, makaket em onvyakvtes.

52 Momof hvse-vkerkv estofv mahen en here hake vye-cievten em vpohakvtes. Vpvksvnke, hvse-vkerkv eskolv-pakofvn hepctketv enkvpakvnkes, kicakvtes.

53 Momekv hvse-vkerkv matwv mvketeken, Ce'ppuce hesakes, Cesvs kicet okvnke erket kerrvtes. Momen eme mahusat vkvsamvtes, momen en cuko somvlkv.

54 Cesvs Cutev *ekvnn* enkvpahke Kalvle vlake nakes-kerkv momecat, heyvt esvhokkolat tates.

SETENTVCKE 5.

HEYV nanvke renyupvn Cusvlke en hompetv-rakko hvmket ocvtes; momen Cesvs Celuslvmen ayvtes.

2 Momen Celuslvme yvpefikv *hute* tempen vkhvse Hepluvlke Persitv kicakat ocvtes, sohvpettv cahkepe ocet.

3 Heyv ofvn *este* sulke mahet, enokhokvlket, turhecv-kekat, en yvkvpkv vnvttakat, enatalakat uewv nekeyvren emehakaket lumhvtes.

4 Oketv ocen, encelv mv uewv vk hvtapket, uewv melohlicet omekv. Monk v uewv melohilof, estit o estomet homvn vkeeyen omat, enokketv estomen ocvte *tis* cvfekne haket omvtes.

5 Momen *este-hunvnwv* hvmket wakkvtes, enokkvte ohrolvpe pale tutcenen cenvpohkaken.

6 Wakken Cesvs hecof, hofune mahet omen kerret, *Ce* cvfeknvre ce yace haks? kicvtes.

7 Enokkat vyoposket, Pucasē, uewv melohlof vkhvse a'c vkceyicvre *este-hunvnwv* ocvks; momis ayvyof, etimvt cv homvn vkhtvapkepet os, *kicvtes*.

8 Ahuyiret, cem pvtakv cahwet, ykvvpvs. Cesvs kicvtes.

9 Momen momat vpakusen *este-hunvnwv* cvfeknvtes, momet em pvtakv cahwet, yvkapvtes; momen mv nettv fekvpkv *nettv* tates.

10 Fekvpkv nettv tes: pvtakv sayetskvre cem etektvnekot os, cvfeknihocan Cusvlket monkv kicakvtes.

11 Em vyoposket, Cv cvfeknicatet, Cem pvtakv cahwet, ykvvpvs, cv kihces, kicakvtes.

12 Momof em 'pohakat, Hunvnwv estomēt, Cem pvtakv cahwet, ykvvpvs, ce kihce haks? kicakvtes.

13 Momen mv cvfeknihocat esti tat kerrekates, mvn *este* tetayet omen, Cesvs etin ayepet omekv.

14 Enyupvn cuko-vcakan Cesvs eshecet, Hecvs, ce cv-

feknihoces; vnvcomv naoriketskvs, nake 'sen holwvke
ce oh vlvkekaren, kicvtes.

15 Este-hunvnwv enkvpaket, Cesvt cv cvfeknicet os,
maket, Cusvlken em onvyakvtes.

16 Momen monkv Cusvlke Cesvs assecet, elecetv ko-
makvtes, fekvpkv nettvn yv nanvke momecekv.

17 Momis Cesvs em vyoposket, Cv'rke vtotke munken
hiyomat orēt os, momen vnet vtotkis, *kicakvtes*.

18 Monkv Cusvlke ohvtvlaken elecetvn komakvtes,
fekvpkv *nettv* kacat tvlkekot, momis, Hesaketvmeset
Cv'rke tes, maket, Hesaketvmese etetayen e hayet
omekv.

19 Monkv Cesvt em vyoposket kicakvtes, Mehenwvn,
mehenwvn ce kicvkis, Eppuce entvlkat naken estomeko
tayes, momis Erke nake momen hecatet *momecet os*;
nanvken momecat vtekat, invn Eppuceu matvpomen
momecet omekv.

20 Erke Eppucen vnokecet, nake momecat omvlkvn en
kerkuecet omekv; momet vtotketv heyv 'sen rakrvken
en kerkuecvres, estomahes komatskvren.

21 Erke pvsatkvte a kvwapet, wenahuecat etvpomen,
Eppuce estimvn komat wenahuecet omekv

22 Erke nvpvn ohfvceceket, momis ohfvceckv omvlkvn
Eppucen em wiktet omekv :

23 Erke vrakkuecakat etvpomen omvlkv Eppuce vrak-
kuecvkvren. Estimvt Eppucen vrakkuecekon omat,
vtotvtet Erkeu vrakkueceket omes.

24 Mehenwvn, mehenwvn ce kicvkis, Estit vm punv-
kvn pohet, a'c vtotvtten oh vkvsamat hesaketv emunkvn
oces; momet ohfvceckv hvlatkekos, momis elkvn enkv-
paket hesaketvn tohtvlkes.

25 Mehenwvn, mehenwvn ce kicvkis, Hvse-vkerkv
vlakes, momet hiyomat vlvkes, pvsatkat Hesaketvmese

E'ppuce en haken pohvkvrnat; momen pohakat wenahokvres.

26 Erke hesaketv eme ofv ocat etvpomen Eppucen hesaketv emeu ofv ocvren e'mvtet omekv.

27 Momet ohfvececkv hayvranaten yekcetvn emvtet omes; este E'chuswvt omekv.

28 Heyv estomahes kohmatskvs, hvse-vkerkv vlaket omekv, mv ofv hopelkv vtehkat omvlkv en hake pohvkvrnat,

29 Momet asossvres; here momecakvte hesaketv akv-wvpketvn kvwvvpkaken, naorkakvte ohfvececkv akvwvpketvn kvwvvpkvkvres.

30 Vntvlkusat naken momecvko taves; pohvyatet ohfvececvyet os; momen vm ohfvececkv fvecv't's, nake komepvyat hopoyet omvkok, momis Erke a'c vtotvte koman.

31 Vnet e ohkerkueccpin omat, vm ohkerkueckv fvecekot omes.

32 Hvmket ve ohkerkuecat hueret os, momen mv kerkueckv ve ohkerkuecat mehenwvt on kerris.

33 Cane ohtotatsken, mehenwvn ohkerkuecvtes.

34 Momis este kerkuecat esvkot omes: momis heshokatskvren heyv nanvken makiš.

35 Kulke vhetke, hvyayakat omvnkes; momen en hvayvke vhofunekon es afvcketv kvsvmatske tvnks.

36 Momis Cane en kerkueckv sen rakken ocis; vtotketv poyvranvye Erke v'mvte, mv vtotketv momecvyat mahusat ve ohkerkuecaket omekv, Erket ve vtotvte tat.

37 Momen Erke ve vtotvtet, emet ve ohkerkuecvtet omes. Em opunvkv en hake pohatskvte sekot omet, en heckvu hecatskvte sekot omes.

38 Momen em opunvkv ece 'pike ocatskekot omes, vtotvten oh kvksamatskekokv.

39 Cokan vketecvks, Mv ofvn hesaketv yuksv-sekon ocēs, komatsken, vc ohkerkuccakat mvt omakekv.

40 Momen a'c oh vwetv komatskekot omes, hesaketv ocatskvren.

41 Este vc vrakkuecvkvren *enkusvpvko*t, em esvko omes.

42 Momis ce kerrvkit, Hesaketvmese em vnokeckv ecc pike ocatskekat *kerris*.

43 Cv'rke hoccfkv ofvn vlakis, momen cv yvpayatskekos; etvt eme e hoccfkv ofvn vlaken omat, mvn cvpayatskvres.

44 Estomēt vkvsamatske taye haks, vrakkueckv ete'n hopoyepet, vrakkueckv Hesaketvmese tvlkuse aenkv-pakat hopoyatskekat?

45 Erke ehomv epu'nrvpvres, cv kohmatskvs: hvmket ecc'nrapvket omes, Moses vfekrakkatske *mahusatet*.

46 Moses vkvsamatskvten omat, vc vkvsamatskvnt os; vc opunvyecet hoccievtet omekv.

47 Momis hoccican vkvsamatskekon omat, estomet vm opunvkvn vkvsvmatskvr haks?

SETENTVCKE 6.

HEYV nanvke renyupvn, Cesvs Kalvle vkhvsen etohtikvtes, *vkhvse* Tipelevs mv tes.

2 Momen este sulke mahet vcvkvpeyvtes, enokhokan nanvke eskerkvn ohcelayan hecacekv.

3 Momen Cesvs ckvnhlwe vcemiket, mvn en kerrepvlke vpaket likvtes.

4 Momen ohhoyvkv, Cusvlke en hompetv-rakko hvmket, vwolice tates.

5 Monkv Cesvs vfvnnaket, este sulke mahet a oh awen hecof, Tvklke hompvke tayat estvmv vten neseyvr haks? Felvpen kicvtes.

6 Momen heyv kicat eskerretvn komat okvtes, eme tat estomvranat kerrepekv.

7 Felvpet em vyoposket, Tvklke tenelyv cukpe hokkole enrahkv tis em etetayahkekos, cōtkuse vlken ehset o estomis, *kicvtes*.

8 En kerrepvlke hvmket, Antolu, Simv Petv etecakkatet, *kicvtes*,

9 Capanet likes, ketinv tvklke-vnore cahkepen, momet rvro lopuckuse hokkolen ocet; momis heyv naket o haks, este sulke momat em etenrvvv?

10 Momen, Este tvk vpoyvkes, Cesvs *kicvtes*. Mv mahusat pvhe tayet omekv. Monk v este tvk vpokvtes, em vhonkvtkv cukpe-rakko cahkepat mahet.

11 Momen Cesvs tvklke vnorvke cawvtes, momet ohvksamof, enkerrepvlke vwahlvtes, momen enkerrepvlket tvk vpokan emakvtes; momet rvrou matvpomecvtes, eyacakat vevkvyen.

12 Momen fvcccvkehpf, En wokucke vhoskan vteloyvkes, naket sumkekaren, en kerrepvlken *kicvtes*.

13 Monkv etoh vteloget, ketinv tvklke cahkepvte hompakvten vhoskat en wokucke svmpv palen hokkolohkaken fvcfickvtes.

14 Momen mv estet Cesvs nakeskerkv momecen hecakofvt, Fvccv mehenwusen heyvt mv Owav ekvv vlvkvravtet os, makakvtes.

15 Momen, yekcetvn es ehset, mekko hayetvn komet, yicvranan Cesvs keriyet, entvlkuset ekvnhvlwe hvtvm vcemkvtes.

16 Momen yafkof en kerrepvlke vkhvsn vkhvtvpecvtes,

17 Momen perro-cukon vtchiket, vkhvse tvpav Kv-pvnevn vfvccvn vpeyvtes. Momen yomuckepen, Cesvs em vlvkekates.

18 Momen hotvle rakke hotalat omecicen, vkhvse melohlvtes.

19 Momen vkerkv tutcenat, monkat ostaat mahen kafahkof, Cesvs vkhvse oh yvkapet, perro-cukon vwolicen hecet, penkvlvke tates.

20 Momis, Vne tes; penkahlatskvs, kicvtes.

21 Momen vkvsvmet, perro-cuko a oh ceyicakvtes; momen moman vpakusen perro-cuko ekvnnv vpeyvte er vcaqvtes.

22 Enhvyvtke este vkhvse tvpalv svpaklatet, perro-cuko etv sekon, hvmke en kerrepvlke vtehkat tvlken, hecet, momet Cesvs perro-cuko vpiket en kerrepvlke vcvkayekon, momis en kerrepvlke entvlkuset vpeyepvten hecakof,

23 (Momis perro-cuko etvt Tipelevs mv Pucase ohkvsame tvklike hompakvte ocat vnakv vwet, yicvtes:)

24 Momen Cesvs momet en kerrepvlkeu sekon este hecakof, emeu perro-cuko vtehiket, Cesvs hopoyet, Kv-pvnevn er oricvtes.

25 Momet vkhvse tvpalv er eshecakat, Mvhaya, estofvn yvmvn vlaketskv haks? kicakvtes.

26 Cesvs em vyoposket, Mehenwvn, mehenwvn ee kicvkis, Nakeskerkv hecatskvte omecicen cv hopoyet omatskekos, momis tvklike hompet, ce cvporvkate omecicen *omatskes*, kicvtes.

27 Hompetv yvmahke tayat em vtotkekot, momis mv hompetv hesaketv emeyuksv-sekat 'roren, *em vtotkvkes*, este E'chuswvt ce'mvkvranaat: mvn Erke Hesaketvmeset eskerkuecvtet omekv.

28 Momen, Hesaketvmese em vtotketv vtotkeyvret, naken estomeyvr haks? kicakvtes.

29 Cesvs em vyoposket, Mv atotvten oh vkvsamatsken omat, mvt Hesaketvmese em vtotketv tes, kicvtes.

30 Momekv, Eskerkv naken heckuecetska, hecēt, oh vkvsvineye tayat? Naken vtotketske haks?

31 Pu'rkvlke vnrwvn manvn hompakvtes, Tvklke hompvke tayat hvlwe vten e'makvtes, *maket*, cokat vevkvyen, kicakvtes.

32 Momen Cesvs *kicat*, Mehenwvn, mehenwvn ce kiovkis, Mv tvklke hvlwe atat Moses ce'mvkekatet os; momis Cv'rke tvklke mehenwvn hvlwe vten ce'mvket os.

33 Hvlwe a hvtapktet, hesaketvn ekvvnv ematet Hesakvtese en tvkliket omekv, kicakvtes.

34 Momof, Pucasē, mv tvkliken estofis pu'mvtevs, kicakvtes.

35 Momen Cesvs *opunayatet*, Vnet hesaketv tvklke toyis; este a'c oh atatet, estofvn elawekon, *este* vc oh vkvsamatet estofvn ewvnhikekos.

36 Momis, Cemet, cv hecatskvnkis, vkvsamatskekos, ce kiovkvyis.

37 Cv'rke a'mvte omvlkv a'c oh awvres; moinen este a'c oh atat, estomaten ossihevkos.

38 Vne komvyat momecvranvyate tokon, a'c vtotvte komaten momecvranvyatet hvlwe a hvtapkvyvtet omekv.

39 Momen heyvt Cv'rke a'c vtotvte komatet os; *este* Cv'rke a'mvte omvlkv hvmkuis sumecievkot, nettv espoken a kvwvpranvyat omes.

40 Momen heyvt a'c vtotvte komatet os, Eppuce hecet, oh vkvsamat vtekat hesaketv emeyuksv-sekon ocvrantet os; momen nettv espoken akwvvpares.

41 Momen Cusvlke ecayakvtes, Tvklke hvlwe a hvtapkvte toyis, makaten.

42 Momen, Heyvt Cesvs, Cose e'ppuce toko haks, e'rke. e'cke tepakat kerreyat? momaten estomēn, Hvlwe a hvtapkvyat tes, maket oke haks? makakvtes.

43 Momekv Cesvs em vyoposket, Ecayet 'sete'm puna-hohyatskvs, kicakvtes.

44 Este estomet vc oh vteko taves, Cv'rke a'c vtotvtet ahvlvtekon omate: momen nettv espoken a kvwvpares.

45 Omvlkvn Hesaketvmeset emvhayvres, make owalvlke coyakvte ofvn hoccet omes. Monkv este vtekat poh-het, Erke en kerrvte *sasat* a vc oh atet omes.

46 Estimvt Erke hecvtes, *makit* okvkos, Hesaketvmesc aenkvpvkat tvlket, mvt Erke hecvtet omes.

47 Mehenwusen, mehenwusen ce kicvkis, Este vc oh kvksamate hesaketv emeyuksv-sekon ocet omes.

48 Vnet mv hesaketv tvklike toyis.

49 Ce'rkvlke vnrwvn manvn hompakvtes, momet pvsatkvtes.

50 Heyvt tvkliket, hvlwe a hvtapktet omes, *este* mvn hompet, elekaranat.

51 Vnet tvklike hesake hvlwe a hvtapktvte toyis; este estomet heyv tvklike hompen omat, meyuksv-sekon hesakvres; momen tvklike emvranvyat cv'navpeswv mv ekvvn en hesaketv vrahkv emvranvyat omes.

52 Monkv Cusvlke 'sete'nrvpaket, Estomēt heyv este e'navpeswv pu'men, papeye taye hakes? makakvtes.

53 Momen Cesvs em punayatet, Mehenwusen, mehenwusen ce kicvkis, Este E'chuswv e'navpeswv pvpekot, e catv eskatskekon omat, hesaketv ece 'pikvkekos, kicvtes.

54 Estimvt cv'navpeswv papet, cv catv esken omate, hesaketv emeyuksv-sekon ocet omes, momen nettv espoken a kvwvpares.

55 Cv'navpeswv mehenwvn hompetvt omen, cv catv mehenwvn esketvt omekv.

56 Estet cv'navpeswv papet, cv catv esken omat, vc ofvn fekhonnet omen, vneu ofvn fekhonnvyet omes.

57 Erke hesake likatet a'c vtotvte omen, Erken v he-

sakvyet omes; matvpomen este cv hompate, mvu vc v hesakvres.

58 Heyvt tvklike hvlwe ahvta^hpkatet omes. Ce'rkvlke manv hompakat momet pysatkat omēkon: este heyv tvklike hompen omate, hesake emunkv tares.

59 Heyv nanvke, Kv^hpvnevⁿ senekake ofvⁿ este emv-hayofvt, opunayet okvtes.

60 En kerrepvlke vnvcomet heyvn pohvkv^tet, Opu-nkv yekcet omes; estimvt pohe taye haks? maka-kvtes.

61 En kerrepvlket heyvn es ecahoyen, Cesvs emet ker-rof, Heyvt ce 'lentappuecvk haks?

62 Monkv enhomv likvtet este E'chuswv v kvwapken hecatsken omat, *estomvre te?*

63 Puyvfekvt este wenahuecet omes; *este* enavpeswv naken lopicekos. Opunkv cem punaykv^yatet puyv-fekvt's, momet hesaketv's.

64 Momis vkvsvmeko ce sasvket os; kicakvtes. Cesvs enhvteceskvⁿ vteken este estomvket vkvsvmekat kerret estimvt wiyyvranate kerre tatet ok.

65 Momet, Momēt omekv, Cv'rket emet omekon omat, este vc oh vte tetayate sahsekos, ce kievkit okvyis, kicakvtes.

66 My vtekate en kerrepvlke vnvcomet fulecvtes, mont svnvcomv vcvkfullekates.

67 Momen Cesvs pale hokkolohkakaten oket, Cemeu vpeyepvranatska? kicakvtes.

68 Momen Simv Petvt vyoposket, Pucasē, estimvn oh vpeyeyvr haks? cemet hesaketv yuksv-seko opunkv ocetsket omes.

69 Momen vkvsamēt, kerrēs, mv Klist, Hesaketvmese hesake E'ppuce toyetskate, kicvtes.

70 Cesvs em vyoposket, Palen hokkolohkakatskan

ce'nhopoyvkvyvtet omeko haks? momen hvmkatskat
pnyvfekev holwvket's, kicakvtes.

71 Cutvse Eskalevt, Simv e'ppucen okvtes, mvt, palen
hokkolohkakak hvmkat omet, wiyvvrana omekv.

SETENTVCKE 7.

Heyv nanvke renyupvn, Cesvs Kalvlen arvtes, Cusvlket
elecetvn komet hopoyakat omecicen. Cutevn vretvn
komekokv.

2 Momis eto-esse-vpette-es-haye hompetv-rakkot Cusvlke
en *hompelv-rakko* vwolice tates.

3 Momekv em etecakketvlket, Yvmv enkvpaket, Cutevn
vyvs, cen kerrepvlken vtotketv celayetskat hecvkvren,
kicakvtes.

4 Este, hecke kerhoyvren cyacet, ehke naken celayate
sahsekot ok. Heyv nanvke celayetsken omat, ekvnvn
em e heckuecvs, kicakvtes.

5 Etecakkvte tisem oh vkvsvmvkekok.

6 Momen Cesvs, Vm oketv vlvkeko munkes, momisein
cem oketv take tetake emunkvt omes.

7 Ekvnn cen homecvkeko tetayet omes: momis vnen
vn homecet omes, em vtotketvt holwahoket omen ohker-
kuecvyet omekv.

8 Heyv hompetv-rakko oh vpeyvkes; heyv hompetv-rak-
ko oh ayvko munkes, vm oketvt oreko munkekv, kicakvtes.

9 Heyv opunvkv kicakof, Kalvlen fekhonnvtes.

10 Momis etecakkvte vpeyofvn, emeu hompetv-rakko
oh ayvtes, kerhoyekon, momis ehke omēt.

11 Momen Cusvlke, hompetv-rakko omof hopoyet,
Estvn ara? makakvtes.

12 Momen este tetayen opunvkv es ete'm ecakvt ocvtes;
Este heret omes, makakat sasen, vpvlwvt, Monks, este
chosicet os, makakateu sasekv.

13 Momisem, estit pohaken opunvyceekates, Cusviken em penkvlakekv.

14 Momen hompetv-rakko en nvrkvpv orofvn, Cesvs cuko-vcakan ceyet, estemvhayvtes.

15 Momen Cusvlke, em estomahet, E'mviahoyvte sekot omat, estomēt heyv este cokv kerre haks? makakvtes.

16 Cesvs em vyoposkatet, kicakvtes, Vm mvhakov cvnake tokot omen, momis a'e vtotvte enaket omes.

17 Estimvt mv komaten celayen omat, mvhakov kerrvres, Hesaketvmeset ome tat, monkat vntvlket opunayin omat.

18 Estet entvlket opunayen omat, vrakkueckvn e en hopoyet omes: momisem este vtotvte vrakkuecetvn hopoyen omat, mvt mehenwvt omes, momen fvceetv-tokat vpikeket omes.

19 Moses vhakov ce'mvkekat haks? momaten hvnku-satskis vfastatskeket omes. Estoman cv 'lecvrane es fullatske haks?

20 Este em vyoposkaket, Puyvfekev holwvken ocets-kes; estimvt ce 'lecetvn komet es are haks? makakvtes.

21 Cesvs em vyoposket, kicakvtes, Vtotketv hvnken momehoin, omvlkv estomahes komatsket omes

22 Monkv Moses svkvmsiskvn ce'mvkvtet omes: (Momis Mose enake tokot, erkvke enaket omvtes:) momaten fekvpkv nettvn hunvnwv svkvmsisatsket omes.

23 Mose em vhakov kvcekekaren, fekvpkv nettv omof svkvmsiskvn hunvnwvt en hecken omate, hunvnwv fekvpkv nettvn temvpoken cvfeknihcvyaten estoman vn homecatske haks?

24 Nake en heckv vevkvye ohfveceheatskvs momis fvccen ohfvececvkes.

25 Momen Celuslvmvlke, Elecvrane hopoyakat heyvt mv toko haks? makakat sasvtes.

26 Momis hecvkes, fekhvmket opunayes, momen naken

kihocekot omes. Mvpuvvlke heyvt Klist mehenwvt on kerrvkepet ome haks?

27 Momis heyv este estvn vtē tat kerrēs: momis Klist vlakofv, nvpvt estvmimvn vte tat kerrekares.

28 Momen Cesvs cuko-vcakan este mvhayofvt, hvm-maket huehkvtes, Cv kerratskes, momet estvmvn vtvyt tate kerratskes, momen vne komvyat tvlket vlaket omvkot omes, momisem a'c vtotvte, mv kerratskekat, mehenwvt omes.

29 Momis vne kerris, mvn aenkvpvket omin, mvt a'c vtotvtet omekv.

30 Momof esetvn komakvtes: momis nvpvt enke oh wvkecekates, em oketvt vlvkeko munket omekv.

31 Momen este sulket oh vkvsvmakat, Klist vlvkofvt nakeskerkv heyv este momecat es en hoyvnen momecvr haks? makakvtes.

32 Falvsevlke este sulket ehkuse nake mv omaken es ete'm punahoyen pohakof Falvsevlke momen plestvlke en homvlihotvt este-en-wiketvn vtotvtes, eskvren.

33 Momen Cesvs *e'te'm punayet*, Hofunusekon ece 'pakvkvyatet, a'c vtotvten oh ayvranvyet omes.

34 Cv hopoyet, es *cv* hecatskekares, momen estvn likvyate awatskeko tetayes, kicakvtes.

35 Momen Cusvlke ete'm punahoyet, Estvmvn ayet omen, eshecēkar haks? Centilvlke vwahaten oh ayet, Centilvlken emvhayvr haks?

36 Heyvt nak maketv te? Cv hopoyatskis, es *cv* hecatskekos, momet estvmvn likvyat awatskeko tayes, makat, makakvtes.

37 Hompctv-rakko nettv espoke, mv *nettv* rakkate omof Cesvs hueret, Estimvt ewvnhket on omat, vc oh atet, eskepekvs.

38 Estimvt vc oh vkvsamen omat, Cokate vcvkvyen,

e'nvcofvn ucwv hesaket a fibhonvres, maket, huch-
kvtes.

39 (Momis heyv, oh vkvsvmakat, Puyvfekev en heckv-
ranen opunvyecet okvtes, Puyvfekev Vcakat seko mun-
kekv; Cesvs vrakkueckv seko munkekv.)

40 Monkv heyv opunkv pohakof, este sulket, Heyv
mv Owlv tat mehenwvt's, makakvtes.

41 Vpvlwvt, Heyvt Klist tes, makakvtes. Momis
vpvlwvt, Klist Kalvlen aßssvr haks?

42 Cokat, Klist Tewe honvpsen osset, Tewe likvte,
Perehem tvlofvn ossvres, makekat haks? makakvtes.

43 Monkv Cesvs vrahkv este etekvpvketvt *em* ocvtes.

44 Momen csetvn komakat sasvtes, momis estit enke
oh wvkecekates.

45 Momof este-em-wiketvt plest enhomvhhotv, momet
Falvsevlken en yicen, Estoman csawatskekisa? kica-
kvtes.

46 Este-em-wiketvt vyoposkaketa, Hunvnwvt heyv hu-
nvnwv *opunvyate* omē opunayvte sekos, kicakvtes.

47 Momof Falvsevlke em vyoposkaketa, Cemeu cem
etehoskvke haks?

48 Este 'mvpvke, monkat Falvsevlke oh vkvsamvke sase
haks?

49 Momis heyv este vhakv kerrvkekat ohtvhikvket os,
kicakvtes.

50 Nekotemvset, (mv nere Cesvs em vlakvtet hvmkat
tot,) *okat*,

51 Pum vhakv, pohet momet naken estomat kerreko
munket, este ohfveccet ome haks? kicakvtes.

52 Em vyoposket, Cemeu Kalvlen vtetske te? Vke-
tecet, hecvs; owlv hvmkis Kalvle a ossekot omekv,
kicakvtes.

53 Momen este omvlkvt en cukon vpeyakovtes.

SETENTVCKE 8.

Cesvs ekvnhvlwe Olefvn ayvtes.

2 Momen hvthvyvtkusen hvtvm cuko-vcakan vlaket, ecchyet, este omvlkvt en yicen liket emvhayakvtes.

3 Momen cokv-hayvlke Falvsevlke esyomat hokte hoktaren eshoyen 'sen yicvtes, momet en nvrkvpvn licof,

4 Mvhaya, heyv hokte hoktare mvketeken eshēcēs.

5 Momen Moses vhakv ofv, Mv omakat cvton es nvfho-kvkekvs, pu kicvtes: momis ceme estomēn maketske haks? kicakvtes.

6 Yv *makakat*, eskerret, esvnrvpkvn *hopoyet*, kicakvtes. Momis Cesvs cunehket, enkewesakvn ekvnnv 'soh coyvtes, *nak makakat poheko omēt*.

7 Momen em 'pohakat vvicecvkekon, a lvpotiket, Naorketv oceko ecc 'pakvkat tatet cvto 'svfvllekvs, kicakvtes.

8 Momen hvtvm cunehket, ekvnnv oh coyvtes.

9 Momen pohakat em vkerrickvt ohfvcecen, vcule mahat vlicece, hvmkvntot osset, pokvtes, momen Cesvs entvlket vhoskvtes, momen hokte nvrkvpvn tvk hueren.

10 Momof Cesvs, a lvpotiket, este sekon, momis hokte tvlkusen hecof, Hoktē, mv ece'napvlke estvmvn fulla? este hvmkis ec ohfvcececko? kicvtes.

11 Pucasē, nvpvt *vc ohfvcececks*, makvtes. Momen, Vneu ec ohfvcecvkos; vyvs, momet vnvcomv naorikets-kvs, Cesvs kicvtes.

12 Momof Cesvs hvtvm em punvyakvtes, maket, Vnet ekvnnv en hvyayvke toyis; mv a'e cvkayat yomuckofvn ykvpekares, momis hesaketv en hvyayvken ocvres.

13 Momekv, Cemet e ohkerkuecotskes, cem ohkerkueckv mehenwekos, Falvsevlke kicakvtes.

14 Cesvs em vyoposket, kicakvtes, Vnet e ohkerkuecv-yiscm, vm ohkerkueckv mehenwet os: estvmvn vtvyvte

tat korrit, estvmvn ayvyat kerrikv; momis centake estvmvn atvyat, momet estvmvn ayvyat kerratskekot os.

15 Centake enavpeswv vcvkvyen ohfvceccatskes; vno estimvn ohfvceccvkos.

16 Momis ohfvceccin omat, vm ohfvceckv mehenwet os: vne vntvlkekos, momis Erke a'c vtotvten vnen *tepakes*.

17 Hvtvm, Este hokkole kerkuecat mehenwvt os, *maket*, cem vhakv take ofv coket os.

18 Vnet c ohkerkuecvyat hvmkat toyis, momen Erke a'c vtotvtet vc ohkerkuecet os.

19 Momof, Ce'rke ta? kicakvtes. Cesvs vyoposket Centake vne tis, Cv'rke tis kerratskeks; *vne* cv kerratskvten omat, Cv'rken kerratskvnt omekv, *kicvtes*.

20 Heyv opunvkv Cesvs cvtokunawv hutén opunayct okvtes, cuko-vcakan estemvhayof: momen estimvt enken oh wvkecekates; en hvsc-vkerkvht hvte vlvkeko munkekv.

21 Momof, Ayis, momen cv hopoyatskvres, momet cen naorketv ofvn pvsatkatskvres; estvn ayvyat awatskeko taves, hvtvm Cesvs kicakvtes.

22 Estvmvn ayvyat awatskeko taves, makekv, e elecvt haks? momof Cusvlket makakvtes.

23 Kvncvpv aenkvpvke toyatskes: hvlwe aenkvpvke toyis; ekvnn enake toyatskes; ekvnn enake toyvkos, Cesvs kicakvtes.

24 Monkv, Cen naorketv ofvn ce psvtkvkvres; co kicvkvyis, mv toyvyat vkvsvmatskekon omat, cen naorketv ofvn ce psvtkvkvret okv.

25 Momof, Esti toyetska? kicakvtes. Momen, Mv enhvteceskv vteke ce kicvkvyvte.

26 Nanvke sulken ec opunvyeckv take, momet *ec* ohfvceccetv take ocis: momis a'c vtotvtet mehenwes; momen nanvke make pohvyvtet, mvn ekvnnv 'sem punayis, Cesvs kicakvtes.

27 Erken opunvyecet okat kerrvkekates.

28 Momof, Este E'chuswv kvwahpatskof, *mv* toyvyat, momet vntvlkuset naken momecvkat, momis, Cv'rke v'mvhayvtē, heyv nanvken opunayvyat kerratskvres.

29 Momen a'c vtotvtet vc vpaket os; Erket vntvlkusen cv wikekos; mv nanvke afvceciat momecvye munkvt omekv, Cesvs kicakvtes.

30 Heyv opunvkvn makof, sulket oh vkvsvmakvtes.

31 Momof Cusvlke oh vkvsvmakan *em punayet*, Vm opunkv ofvn fekhonnatsken omat. mehenwusen vn ker-repvlke toyatskes;

32 Momet mehenwvn kerratskvres, momen mehenwvt ce'nrecopkvres, Cesvs kicakvtes.

33 Em vyoposkakēt, Eplehame honvpse toyēs, momet nvpvn en sylvfkeyvte sekos; estomēn, Ce'nrecopkvkvres, maketske haks? *kicakvtes*.

34 Cesvs em vyoposket, Mehenwvn, mehenwvn ce kicvkis, Naorketv momecat vtekat naorketv en sylvfke tes.

35 Momen sylvfke yuksv-sekon cukon liket omeks, momis Eppucet yuksv-sekon liket os.

36 Monkv, Eppucet ce'nrecopvken omat, mehenwvn ce'nrecopkvke tares.

37 Eplehame honvpse toyatskat kerris, momis cv 'lecetvn hopoyatskes, vm opunkv ec ofv take fekhonnetv en sekot omekv.

38 Cv'rke vpake hecvyvtet opunayis, momen cemeu ce'rke vpake hecatskvttet momecatskes, *Cesvs kicakvtes*.

39 Em vyoposkakēt, Eplehamet pu'rke tes, kicakvtes. Eplehame en hopuetake toyatsken omat, Eplehame em vtōtketvn momecatskēs.

40 Momis hiyomat este mehenwv Hesaketvmese make pohvyvtet cem punayvkvyvten cv 'lecetvn hopoyatskes. Eplehame heyvn momecekates.

41 Ce'rke em vtotketvn momecatskes, Cesvs kicakvtes. Momof, Harktarkv ofvn pu heckvte tokot os; Erke hvmkusen ocēs, Hesaketvmese, kicakvtes.

42 Hesaketvmese Ce'rke taket on omat, vc vnokecatskēs, Hesaketvmese aenkvpahket, vtvyvtet omekv; cv fekkomat vtvyvte tokon momis ēmet a'c vtotvte omes.

43 Estomēt on vm opunvkvn kerratskeko? vm punvkvn pohatskeko tayekv.

44 Ce'rke, puyvfekcv holwakat enake toyatskes, momet ce'rke em eyackvn momecetvn komatskes: enhvteceskv vteken estelecvt omet, mehenwv ofvn huerekates, eme ofv mehenwv sekot omekv. Lvksetvn punayof, enake aossen opunayet os; laksvt omet, *lvksetv* e'rket omekv.

45 Momen vm vkvsvmatskekos, mehenwvn *cem* punayvkikv.

46 Estomatskat naorketvn vc ohfvececatske haks? Momen mehenwvn opunayin omat, estomēn vm vkvsamatskeko haks?

47 Hesaketvmese enake tat Hesaketvmese em punvkvn apohicet os: monkv apohicatskekos, Hesaketvmese enake toyatskekokv, Cesvs kicakvtes.

48 Momof Cusvlket em vyoposket, Semelevlket omet puyvfekcv holwvken ocetskes, makeyat, tetayen okēko? kicakvtes.

49 Cesvs em vyoposket, Puyvfekcv holwvken ocvkos, momis Cv'rken vrakkuecis, momen cemet vlesketvn vn hayatskes.

50 Momis vrakkueckv e en hopoyvkos: hopoye, ohfvececat hvmkes.

51 Mehenwvn, mehenwvn ce kicvkis, Estimvt vm opunvkvn vcayecen omat, estofvn elkv hehcekos, kicvtes.

52 Momof Cusvlket, Hiyomat puyvfekcv holwvken ocetskat kerrēs. Eplehame elet os, momen owaivlkeu.

momán, Estimvt vm opunvkv vcayecen omat, estofvn elkvn lahsekos, maketskes.

53 Eplehame pu'rke, elvte, 'sen rakketske te? momen owalvlkeu psvtkes: estimvn e hayetske haks? kicakvtes.

54 Cesvs em vyoposket, Vnet e vrakkuecin omat, vm evrakkueckv nake tokos: vc vrakkuecat Cv'rke tes; mv pun Hesaketvmeset makatskat.

55 Momis emen kerratskekates: momis kerris: momen, Kerrvk's, makin omat, laksv centake omares: momis kerrit, em opunvkvn vcayecis.

56 Eplehame Ce'rke vn nettv hecetv afvcke tates, momet hecet, afvckvtes, *kicakvtes*.

57 Momof Cusvlke, Ohrolope palecahkepat oretskeko munkat, Eplehame hecetskv haks? kicakvtes.

58 Mehenwvn, mehenwvn ce kicvkis, Eplehame seko munkof, toyis: Cesvs kicakvtes.

59 Monkv cvton ayocet, svfvlvkvrnvtes: momis Cesvs ehket, cuko-vcakan osiyet, ete'n nvrkvpvn eteropottet ayepvtes.

SETENTVCKE 9.

MOMET hoyanof, este-hunvnwv turheceko em munkv heckvten hecvtes.

2 Momen en kerrepvlket em 'pohet, Mvhaya, estimvt naorkvtet on ome haks? heyv hunvnwvt, monkat e'ckvlke *naorkvkvttet on*, turhecekot heckvtet ome haks? makavtes.

3 Cesvs em vyoposket, Heyv hunvnwv naorkvtet, momen e'ckvlket naorkakvten omekos: momis Hesaketvmese em vtotketv eme es kerkvren omes.

4 A'c vtotvte em vtotketvn vtotkvranvyat tvlkus, nettv emunkofvn: neret vlaket os, momof nvpvt vtotkeko taves.

5 Ekvnnv arvye vtekat ekvnnv en hvayvke toyis.

6 Hvmmake opunayofvt, ekvnvn oh tofiket, tofketvn fakken es hayet, hunvnwv turhecekat *mv* fakken turwvn es en siyyvtes,

7 Momet kievtes, Ayet, vkhvse Silovm *likan* er es okkosvs. Momen ayet, er es okkoset, hece haket er vlakvtes. (Silovm *maketv*, Vtothoye, maketvt's, ohyvtek-hoyen omat.)

8 Monkv em vwolicvlke, momen turhecekat homv hecakovte, Este nakvpohet likvnke, heyvt *mv* toko haks? makakvtes.

9 Heyvt *mv* tes, makakat sasen, vpvlwvt, *Mv* en heckv mahus, *makakvtes*. Emet, *Mv* toyis, makvtes.

10 Monkv, Estomēn ce turwv renayakvt haks? kicakvtes.

11 Em vyoposket, Hunvnwv, Cesvs kihocat, fakken hayet, cv turwvn 'svn siyyet, Ayet, vkhvse Silovm *likan* er es okkosvs, cv kicen, ahyit, rokkohsit, cv hece hakes.

12 Momof, Estvn are haks? kicakvtes. Kerrvks, kievtes.

13 *Mv* turhecekatēn Falvsevlke 'sen yievtes.

14 Momen, *neitvn* Cesvs fakke hayet, turwv en renahuecat, fekvpkv nettv tates.

15 Momen hvtnm Falvsevlke estohmet renakv en hecke haket omat em 'pohakvtes. Momen, Fakken cv turwvn 'svn siyyen, okkosvyis, momet hecis, kicakvtes.

16 Momekv, Heyv hunvnwv Hesaketvmese aenkvpvke tokos, fekvpkv nettv vcayecekokv, Falvsevlke vpvlwvt makakvtes. Momen vpvlwvt, Estomēt este-naorkv tat heyv nakeskerkv momece taye haks? makakvtes. Momen este etekvpvketvt *em* ocvtes.

17 Este turhecekan hvtnm, *Mv* ce turwv *cen* renahuecise estomes kicetska? kicakvtes. Owlv tes, makvtes.

18 *Mv* turhececate ohfvccv renakv en heckat Cusvlke

vkvsymvkekot, mv renakv en heckat e'ckvlken enhohike tvlkvtes.

19 Momet em 'pohaket makakvtes, Heyvt ce'ppuce take, turheceko heckvte makatskat te? momat estomet hiyomat hecet ome haks?

20 E'ckvlket em vyoposkakot, makakvtes, Heyv pu'ppuce tat, momet turhecekot heckvtet omat, kerrēs.

21 Momis nake omecicen hiyomat hecet omat kerrēkos, momet estimvt e'turwv en renahuecat kerrēkos: em vculkv orices: emen em 'pohvkes: e em opunvyepvres.

22 E'ckvlke heyv makakat Cusvlken em penkvlakat okakvtes, Estimvt mvt Klist. tat maken omat, senekaken ossihocvres, maket, te'm vkvsymvkepvttet omekv.

23 Momet okv, e'ckvlke, Vculkv orices: em 'pohvkes, maket okakvtes.

24 Momen hvtvm este turhecekaten enhohiket, Hesaketvmesen vkvsymkvn emvs; heyv hunvnwv naorkvt omen kerrēs, kicakvtes.

25 Em vyoposket, Este-naorkvt ot kerrvks: nake hvmken kerris: cv turhecekot omvnket, hiyomat hecis, kievtes.

26 Naken ce 'stomecvt haks? estomēt ce turwv cen renahuecvt haks? hvtvm kicakvtes.

27 Momen em vyoposket, Cem onayvkin hoyahnes, momen pohatskekises; estoman hvtvm pohvranatska? ceme takeu en kerrepvlke haketvn komatska?

28 Momen nakhayekot, Ceme en kerrepv toyetskes: momis pumet Mōse en kerrepvlke toyepēs.

29 Hesaketvmeset Moses ete'm punayvtet omen kerrēs: momis heyv estet estvmvn vte tat kerrēkos, kicakvtes.

30 Momen hunvnwvt em vyoposket kicakvtes, Heyv ofvn nake estomahat oces; cv turwvn vn renahuecet oman, estvmvn vtē tat kerratskekat.

31 Mome estomis. Hesaketvmese este-naorkvlke em

vpohicekot omat kerrēs; momis este Hesaketvmese vrakkuecvt ot, nake komaten momecen omat, mvn em vpohicet os.

32 Ekvnn vlicevte vtekis este turheceko heckvtet este-hunvnwv eturwv en renahuecat pohohvte sekos.

33 Heyv este-hunvnwv Hesaketvmese aenkvpvke tokon omat, naken momeceko taves.

34 Em vyoposket, Naorketv ofv mvketeken ce heckvtet ot omat, pu 'mvhayetske haks? kihcet, ossicakvtes.

35 Ossicakvten Cesvs pohet, eshecof, Hesaketvmese E'ppuce oh vkvsametske te? kicvtes.

36 Em vyoposket, Pucasē, estimvt mv te, oh vkvsvme-pvye tayat? kicvtes.

37 Momen, Hecetskvtes, momen mvt ce 'tem punayct okes, Cesvs kicvtes.

38 Momen, Pucasē, vkvsamis, maket, vrakkuecvtes.

39 Momen, Ohfvceckvn ymv ekvnvn vlvkvyet omes, mv hecvkekate hecvkvren, momen mv hecakovte hecvkeko hkvren, Cesvs makvtes.

40 Momen Falvsevlke mv vpvkakāt, heyv opunkv pohakof, Pumeu pu turhecvkeko haks? kicakvtes..

41 Cesvs kicakvtes, Ce turhecvkekot omen omat, naorketv ocatskekvnt os; momis hiyomat, Hecēs, makatskekv, cen naorketv oce munk's.

SETENTVCKE 10.

MEHENWVN, mehenwvn ce kicvkis, Estit yvpefikhute em vhauken eceyekot, etvmin vcemket on omat, mvt horkopvt ot, svpenkvlecvt os.

2 Momis estit vhauken eceyet on omat, mvt yvpefikv-hecicvt os.

3 Mvn vhaukvhecicv en hvwecet os; momen em opu-

nvkv en hake yvpefikv pohaket os; momen en yvpefikv hocefhuecet enhuehket, enhomaltet esosset os.

4 Momet en yvpefikv vpeyecicof, ehomvn ayet on, yvpefikv vevkvpeyet os, em opunkv en haken kerrvket omekv.

5 Momet este kerkekat vevkvpehyekos, momis em pefatkēs, este kerkekat em opunkv en haken kerrvkekot omekv.

6 Heyv svhopakvn Cesvs es em punayet omvtes; momis nanvke tat kerrvkekates, mv em punayat.

7 Momen Cesvs hvtvm kicakvtes, Mehenwvn, mehenwvn. ce kicvkis, Vnet yvpefikv em vhauke toyis.

8 Cv homv yicvte omvlkv horkopvlket ot, svpenkvlevlket os: momis vn yvpefikv em apohicvkekatet os.

9 Vnet vhauke toyis: este estomet cv tehoyvnen ecceyet on omat, mvt hesakvres, momet ecceyet, er aosset, nanopkv hecvres.

10 Horkopv vlvkekos, horkopkvn, eleckvn, momet nak yvmahketvn komeko vtekat: vn yvpefikv hesaketv en heckkvkven vlvkvvtet os, momet sulke mahet en heckvkepvren.

11 Vnet yvpefikvhcciev herat toyis; yvpefikvhcciev herat yvpefikv vrahkv en hesaketv wvkecet os.

12 Momis este pvlhoyat tat, yvpefikvhcciev mahhe tokot, yvpefikv e pucase tokon omat, yvhv vlaken hecis, yvpefikv wihket; letkes, momen yvhvt cawet, yvpefikvn vwaheces.

13 Este pvlhoyat letkes, pvlhoyet omet, yvpefikv senaoricekot omekv.

14 Vnet yvpefikvhcciev herat toyis, momet vn yvpefikv kerrin, cvnake cv kerrvket os.

15 Erke cv kerrat etvpomen vneu Erke kerrvyet os: momet yvpefikv vrahkv vn hesaketv wvkecit omis.

16 Momet yvpefikv etv ocvyet os, heyv hute a 'sossat

tokon : mvu 'svlvkvranyet os, momen mvt vm opunvkv en haken pohvkvres, momen fulle hvmkusen, yvpefikvhe-
ciev hvmkusvres.

17 Monk Cv'rke vc vnokecet os, vn hesaketvn wvke-
cvyet omekv, hvtvm eseparet.

18 Este estomet vm esekot os, momis vne mahusatet
wvkecvyet os. Wvkecetv yekcetv ocvyet os, momet
hvtvm esetv yekcetv ocvyet os. Heyv vhakv Cv'rket
v'mvtet os.

19 Monk hvtvm Cusvlke etekvpvketvt em ocvtas, heyv
opunvkv omecicen.

20 Momen sulket, Puyvfekev holwvken ocet, hacohakes ;
estoman em pohicatske haks? makakvtes.

21 Vpvlwvt, Heyvt puyvfekev holwvke oce em opunvkv
tokos. Puyvfekev holwvket turhecvkekat e turwvn rena-
huece taye haks? makakvtes.

22 Momen *mekusvkv* hompetv-rakkot, Enkinev kiho-
cat, Celuslvmen ocvtas, momen rvfo tates.

23 Momen Cesvs cuko-vcakan, Salomv 'sem ohvpettv
kicetvn yvkapvtes.

24 Momen Cusvlke yicet vnvkaftvtes, momet, En hofunc
estomën vkvsvmëkon pu hayetske haks? Klist toyetsken
omat, kerkv heren pum onvyvs, kicakvtes.

25 Cesvs em vyoposkaket, Cem onayvkvyis, vkvsvmats-
kekis : vtotketv Cv'rke e hocefkv ofv vtotkvvat, mvt vc
ohkerkuecvket os, kicvtes.

26 Momis vkvsvmatskekos, vn yvpefikv vpvke toyats-
kekokv, ce kicvkvyat etvpomen.

27 Vn yvpefikv vm opunvkv en haken pohvket os,
momen kerrakin, vc vevkvpeyet os :

28 Momen hesaketv yuksv-sekon emakvyet os, momen
cstofis estemerrahkekos, momen nvpvt cv'nke 'svm ossi-
ceko tayet omvres.

29 Cv'rke, v'mvte tat, omvlkvn 'sen rakkēt os: momen estimvt Cv'rke e'nke. 'sem ossice tayat yekcētv ocekot os.

30 Vne Cv'rke tepakeyat hvmkusēs.

31 Momen Cusvlke, cvton es nvfketvn *komaket*, hvtvm cvto cvwakvtes.

32 Cesvs em vyoposket, Vtotketv herake sulken Cv'rke aenkvpvke ce heciēkvvyēs; mv *vtotketv* estomaten cvto es cv nvfkatske haks? *kicvtes*.

33 Cusylke em vyoposket, Vtotketv herat *tat* cvto es ce nvfkēkos: momis Hesaketvmese tvklecetskat omecicen, momet, este toyetskatet, Hesaketvmese e hayetskekv, kicakvtes.

34 Cesvs em vyoposket, *kicvtes*, Hesaketvmese toyatskes, mahkis, cem vhakv take ofvn es hoccet omeko haks?

35 Hesaketvmese em opunvkv em vlakvten hesaketvmese taken kicvten omat, momen Cokat kvckekeo tetayen *omat*,

36 Hesaketvmese E'ppuce toyis, ce kicvkikv, Erke vcake haye, momet ekvnnv atotvte huerat, Hesaketvmesen tvklecetskes, kicatske haks?

37 Cv'rke em vtotketv taken momecvkot on omat, vm vkvsahmatskvs.

38 Momis momecin omat, vm vkvsvmatskeko estomis, vtotketvn vkvsvmvkes, Cv'rke vnen vc vpiket omen, vneu emen vpikvyet omen kerret, vkvsvmatskvret.

39 Monkv hvtvm esetvn komakvtes: momis enke em ossakvtes.

40 Momet Cotvne tvpalvn ahyet, enhvteceskv Cane *este* paptisvte ocan er oret, mvn fekhonnvtes.

41 Momen sulket vfullet, Cane tat nakeskerkv momecekatet os, momis Cane heyv este opunvyecvte omvlkv mehenwvt os, makakvtes.

42 Momen mvn sulket oh vkvsvmakvtes.

SETENTVCKE 11.

Momof este-hunvnwv Pervnvlke, Lisvle *hocefket*, enokke tates: *Pervne* Mele Mare etecakkaten eme tvlofv tates.

2 *Mv* Melet omvtes, vfekv Pucase es em vfeve, e'le e'kvesse es en hvsvtævte mv e 'cerwv Lisvlet enokket ot omat.

3 Monk v e wvntaket ohtotakvtes, Hecvs, Pucasē, mv vnokeetskat enokkes, makaket.

4 Cesvs pohof, Heyv enokketv elkv orekot os, momis Hesaketvmese vrakkueckv vrahkv tes, mv eteropotten Hesaketvmese E'ppuce vrakkuehocvren, makvtes.

5 Momen Cesvs, Mare, momen etecakkat, Lisvle esyoman vnokecvke tates.

6 Monk v enokkvuken pohof, mata likvtet nettv hokkolen fekhonnvtes.

7 *Mv* hoyanof, Cutevn hvtyv vpeyvkeres, enkerrepvlken kievtes.

8 Enkerrepvlket okat, Mvhaya, Cusvlket hvte vwole cvton es ce nvfketvn komakvnks: moman hvtyv mvn ayvranetske haks? kicakvtes.

9 Cesvs vyoposket, Nettv hvnkat hvse-vkerkv palen hokkolohkakēt omeko haks? Estet nettvn yvkapen omat, elentappekos, heyv ekvnv en hvayyvken hecekv.

10 Momis estet neren yvkapen omat, elentappes, hvayyvket vpikekot omekv, *kievtes*.

11 Heyv nanvken makvtes: momen erenyupv, Pun hesse Lisvle nocet omes: momis nocan vhoneciaret ayvyet os, makvtes.

12 Momof en kerrepvlket, Pucasē, nocet on omat, en hervres, makakvtes.

13 Momis Cesvs em elkvn opunvyecet okvtes: momen, Fekapet nocet on okes, komakvtes.

14 Monk v Cesvs *em punayat*, kerkusen, Lisvle elet os.

15 Momen ece 'rahkv taken vrvkate vc afvckes, vkvsamatskvren; mome estomis oh vpeyvkeres, kicakvtes.

16 Momof Tamvse, Tetemvse kihocat, kerrepvlke em etohkvketvn kicvtes, Pumen vpeyvkeres, vpaket pvsvtkeyvret.

17 Cesvs vlakof, entis en sepvkv ofv nettv osten wak-
kepen kerrvtes.

18 Momen Pervne Celuslme em vwolet omvtes, vkerkv hokkolet mahet.

19 Momen Cusvlke sulket Mare Mele tepakan en yicvtes, e'cerwv ohfvccvn emahlvptvret.

20 Momen Mare Cesvs vlakvcuken pohan vpaket, vnrvpvranet ayvtes; momis Mele fekhonnet, cukon likvtes.

21 Momen Maret Cesvs em punayet kicvtes, Pucasē, yvmvn aretskvten omat, cv 'cerwv elekvnt os.

22 Momen hiyome estomis, Hesaketvmese nak estomen em 'pohetskat Hesaketvmese ce'mvret on kerris.

23 Ce 'cerwv hvtvm akvwvpkvres, Cesvs *Maren* kicvtes.

24 Maret *a em punayet*, Nettv-espoke akvwvpketv omof hvtvm akvwvpkvret on kerris, kicvtes.

25 Cesvs Maren *em punayat*, Vnet akvwvpketv toyit, hesaketv toyis: estimvt vc oh vkvsamat, elvtet o estomis, hesakvres.

26 Momen estimvt o estomis wenaket, vc oh vkvsamat, estofis ehlekos. Heyv vkvsvmetske te? kicvtes.

27 Maret em punayat, Henka, Pucasē, Klist Hesaketvmese E'ppuce yvmv ekvnn vlvkvravte toyetsken vkvsamis, kicvtes.

28 Momet, mvn momēn mahkof, ayet, etecakkat Melen ehken enhuehkvtes, Mvhayvt vlvkes, momet ce'nhuehkes, kicet.

29 Mvn pohan vpaket, *Melet*, lvpken ahuyiret, a oh atvtes.

30 (Momen Cesvs tvlofv a eceyeko munket, mv Mare er vnrapvte tan fekhonne tates.)

31 Cusvlke mv emvhlvpvtake vpake cuko ofv vpokat, Melet lvpecicet ahuyiret, ossen hecakof, vcvkvpeyvtes, Sepvlkvñ oh ayet er hvkihkvranet.os, makaket.

32 Momis Mele, mv Cesvs fekhonnan vlaket, hecof, e'len v tvk lvtiket, Pucasē, yvmvn aretskvten omat, cv 'cerwv elekvnt os, kievtes.

33 Momen Mele hvkihken, Cusvlke vpvke yicateu hvkih-hoken Cesvs hecof, puyvfekev ofvn hihket, fekherekates.

34 Momet, Estvmvn wvkecatskvñka? kicen, Pucasē, ahtet, hecvs, kicakvtes.

35 Cesvs hvkihkvtes.

36 Momen Cusvlket, Heevkes, vnokece heraten! makakvtes.

37 Momen, Heyv hunvnwv turheevkekat tis en renahuecet ont omat, heyv este-hunvnwv elekare tayen hayeko tayvt haks? makakat sasvtes.

38 Monkv Cesvs hvtvm eme ofvn hihket, sepvlkvñ vlakvtes. Cvtohauket omen, cvtot oh liket omvtes.

39 Cvton vkueyievks, Cesvs kievtes. Maret, mv elat e 'wvnwvñ, Pucasē, hiyomat fvmpepes, *elute* nettv ostekv, kievtes.

40 Momen Cesvs em punayat, Vkvsvmetsket on omat, Hesaketvmese en rakke hecetskvres, ce kievkisa? *kievtes*.

41 Monkv ele wakkat cvton vkueyicakvtes. Momen Cesvs e turwv hvlwen v kvwapket, Cv'rkē, ece 'kvsamis vm vpohiheetskekv.

42 Momet estofis vm vpohicetsket omat kerrvyis, momis este heyv svpaklat pohet, cent a'e vtotetskvтет omat ker-rvkepvren okvyis, makvtes.

43 Momet hiyomēn opunahyof, yekeicet huehket, Lisvlē, aossvs, makvtes.

44 Momen elvte aossvtes, hopele vceckv enke eleu es vprllvket, momen e turofv enockuce es vprllvket. Enrecohpatiken, vyepekvs, Cesvs kicvtes.

45 Monkv Cusvlke Mele en yice, Cesvs nanvke momecan hecakat sulket oh vkvsvmakvtes.

46 Momis vprlvwt, Falvsevlken oh vpeyet, nanvken Cesvs momecat en kerkuecakovtes.

47 Momof plest enhomvhhottv, Falvsevlke esyomat tekueketvn nvkastecet, okat, Naken estomēceya? Heýv hunvnwv nakeskerkv sulken momecet ok;

48 Hiyomēn wikēn omat, este omvlkv oh vkvsvmvkvrēs, momen Lomvlket yihcet, pum etvlwv ekvnv tepaken pu 'konahvres, makakovtes.

49 Momen hvmket, Kiefvse hoccfket, mv ohrolopen plest enhomahtv hvlwat omet, *em punayat*, Naken kerratskekot os;

50 Momet este hvmket este em elaten, etvlwv omvlkv yvmahkeko tayet, es pun here tayet omat, vkerricatskekot os, kicakovtes.

51 Heyv emet e opunvycet okekates, momis mv ohrolopen plest enhomahtv hvlwat omekv, Cesvs mv etvlwvn em elvrānet omen;

52 Momet mv etvlwv tvlkekon, momis Hesaketvmese en hopuetake vwahat omvlkv hvmkusen etoh vteloývranan owalet okvtes.

53 Momen mv nettv vteke ayat elecetvn komet, etempunahoyakovtes.

54 Momekv Cesvs Cusvlke hecke vpake vreko hakovtes; momis vnrwv vnakv ekvnv likan ayet, tvlofv Eflevm kicetvn eceyvtes, momet mvn en kerrepvlke esyomat fekhonnvtes.

55 Momen Cusvlke em ohhoyvukvt vwolice tates; mo-

men este sulket, ohhoyvnkv hvte oreko munken, Celuslvmen vpeyvtes, e hvsvtecvkvrane.

56 Monkv Cesvs hopoyakvtes, momet cuko vcakat ofv svpaklet, Estomen vkerricatske haks? hompetv-rakko vlvkekares *komatske haks?* maket etempunahoyvtes.

57 Momen plest enhomvhhotv Falvsevlke esyomat, este estomet estvmvn hecke tayen kerren omat, onayen, ese tayat opunvkv ossicet omvtes.

SETENTVCKE 12.

MOMEN ohhoyvnkv oreko nettv epakat vhoske munken, Cesvs Pervnen er orvtes, Lisvle pvsatkat a en kvwapvte likan.

2 Mvn yafke hompetv-rakkon en hayakvtes; momen Maret ohvfastvtes; momis Lisvle Cesvs vpvke hompvrane vpokan hvmkat tates.

3 Momen Mele, vfekv espeknv *kihocet*, vcake heren, vtarkv hvmken ohmet, Cesvs elen 'sen siyiyet c'kvessen 'sen hvsvtecvtes: momen mv vfekv en fvmece cuko fackvtes.

4 Momof en kerrepvlke hvmket, Cutvse Eskalevt, Simv c'ppucet, wiyyvrane hueratet,

5 Estoman heyv vfekv tenelyv cukpe tutcenen wiyiyet, estemerrakan emhoyekvt haks? makvtes.

6 Heyv makat este estemerrakan senaoricet okekates; momis horkopvt omet, sukcvn esaret omet, momet nake vtehkan esaret omekv okvtes.

7 Momis, Naorihcatskvs, cv herihocvrane nettv vrahkvn heyvn vcayecvtet os.

8 Estemerrakat cce pakvke ocatske munkvt omen, momis vntat ocatske munkv tokot omekv, Cesvs kicvtes.

9 Monkv Cusvlke sulket mv fekhonnat tat kerraket, a

oh vwakvtes, Cesvs vrahkv tvlkekon, momis Lisvle pvsatkat a en kywapvte hecëtv *komat omakvtes*.

10 Momen plest enhomvvhottvt, Lisvlen elecetvn komet, tempunahoyvtes:

11 Mv omecicen Cusvlke sulket vpehyet, Cesvs oh vkvsvmvkepekv.

12 Rempvksen este sulket hompetv-rakkon yicet, Cesvs Celuslvmen vlakvcuken pohakof,

13 Talv elvcen es cahwet, vpeyvtes, vnrpvranet, momet huehoket, Hosanv! Eslevl em mekko, Hesaketvmese hocëkv ofv vlakat vkvsvmket omes, makaket.

14 Momen Cesvs corakko-wakv mvnettusen eshecöf, mvn ohlikvtes, Cokat *hummakat* etvpomet.

15 Ce penkahlates, Sivr e'chushokte toyetskat; hecvs, cem Mekko vlakes, corakko-wakv e'chuswvn ohliket.

16 En kerrepvlke heyv nanvke kerrvkekates, enhvteskv; momis, Cesvs vrakkuehohcöf, heyv nanvke emen opunvyecet cokat omen, momen heyv nanvke em momecavten, vkerricavtes.

17 Momekv mv este, Lisvle enhohike en sepvkv aossice pvsatkat a en kvwapof vpvkakak, kerkuecavtes.

18 Heyv omecicen estet er vnrvpakvtes; momen heyv nakeskerkv, momecvtan pohvket ok.

19 Nake estomatskekat hecatska? Folvsevlket ete kicavtes. Hecvkes, ekvnn omvlkv vcvkvpeyepes.

20 Momen *Hesaketvmese* vrakkuecvrane hompetv-rakko yican Klekviket vpvke tates;

21 Monkv matvwvt, Felvpe Kalvle *ekvnn* Persitv *tvlofv* aossan en yicet, Pucasë, Cesvs hecetvn komës, kicavtes.

22 Momen Felvpet vlaket, Antolun em onayvtes; momen hvvm Antolu Felvpen tepaket Cesvs em onayavtes.

23 Momen Cesvs em vyóposkaket, Hvse-vkerkv vlvkes, este E'chuswv vrakkuehocvranat, makvtes.

24 Mehenwvn, mehenwvn ce kicvkis, Teleko nerkv eknv oh lvtiket lekweko vtekat emunkis, entvlkuset liket os: momis lekwen omat, em ette sulken hayes.

25 Estimvt en hesaketv vnokecat sumecievres; momis estimvt en hesaketv en homece yvmv eknv *huerat*, hesaketv yuksv-sekat roren vcayecepvres.

26 Este vm vtotken omat, vc vevkvyekev: momen estvmvn likvyat, mvn vm vtotkv likvres: momen este vm vtotken omat, mvn Cv'rkēt vrakkuecvres.

27 Hiyomat vm puyvfekev fekherek's, momen naken makar haks? Cv'rkē, heyv hvse-vkerkv enkvpvken cv hesayecvs; momis heyv vrahkv heyv hvse-vkerkv vla-kvyet os.

28 Cv'rkē, ce hocefkvn vrakkuecvs. Momof opunkv en hake hvlwe atatet vlakvtes, Vrakkucevvtet omet, hvtvm vrakkuecares, *maket*.

29 Momekv mv este vnakv svpakle pohakat, Tenetikes, makakvtes: vpvltaket, Encelvt em punayet os, makakvtes.

30 Cesvs em vyoposket makvtes, Heyv opunkv en hake vc vrahkv vlaket omekos, momis ece 'rahkv taken omēs.

31 Hiyomat heyv eknv ohfvccet os: hiyomat heyv eknv em mekko ossihocvres.

32 Momen eknv enkvpvken cv kvwvphoyen omat, *este* omvlkvn a e oh hvlvtares.

33 Heyv makat elkv estomen elvranat kerkuecat okvtes.

34 Estet em vyoposkakak, Klist hesake emunkvt os, vhkv aossen *makat* poheyvtet os, momen estomēn, Este E'chuswv kvwvpkvranet os, maketske haks? Heyv este Echuswvt estimvt o haks? *kicakvtes*.

35 Hvtē vhofunusekon hvyayvke ece 'pakvket os. Yvkvpvks, hvyayvke ocatskof, yomucket ee oh vlakvke-karen; yomucke ofv yvkapat estvmvn ayat kerrekot omekv.

36 Hvyayvke ocatskof, hvyayvke ofvn vkvsvmepvks, hvyayvke en hopuetake toyatskvret, momof Cesvs kica-kvtes. Heyv nanvken Cesvs opunahyet, enkvpaket em ehkavtes.

37 Momis nakeskerkv sulke moman ehomv momecet omis, oh vkvsvmvkekates:

38 Esivs owalv nak makvte esohfvckvren, Pucasē, estimvt nake kerkueccyat vkvsamvt haks? momen estimvn Pucase e'ne *en nekekv* estimvn hecihocvt haks? *make* opunayat.

39 Momekv oh vkvsvmvkeko tayvtes,

40 E turwv hecvkekon hayet, e feke en wvnwvheces, monkon omat, e turwv es hecet, e feke es kerret, fulotecen, em wicecvkvye tayen, Esivs hvtvm *opunahyet*, makvtet omekv.

41 Esivs heyv nanvke makat, en rākken hecet, opunv-yecofvt okvtes.

42 Mome estomis evpayvlke rvkrakat sulket oh vkvsv-makvtes, momis Falvsevlke omecicen kerkuecvkekātōs, senekaken sossihocvkekaren.

43 Este vkvsvmvkvre *mimvn* Hesaketvmese vkvsvmvre 'semuntvlen vnokecvket omakekv.

44 Cesvs huehket makvtes, Estimvt vc oh vkvsamat, *vnen* vc oh vkvsamet omekos, momis a'c vtotvten oh *vkvsamet omes*.

45 Momen estimvt cv hecat a'c vtotvten hecet os.

46 Vnet hvyayvke ekvnvn vlvkvyet os, estimvt vc oh vkvsamat yomuckofv fekhonnekaren.

47 Momen este vm opunkv pohet, vkvsvmekat ohfvc-

cecvkot os; ekvnnv ohfvccecvranit vlakit omvktot, momis ekvnnv hesayecvranit *vlakit omekv*.

48 Estimvt, vm opunvkv esekot, vc vhepaken omat, hvmket ohfvccecat ocet os; opunvkv opunayvyvtet, mvt ohfvccecvres, nettv espoken.

49 Vntvlket opunayet okvkos, momis Erke a'c vtotvtet, emet vhakv v'mvtet os, naken makvranvyat, momet naken opunvyvranvyat.

50 Momen em vhakv hesaketv yvksv-sekot omen ker-ris: momekv naket o estomen opunayvyis, Erke cv kicvte etvpomen opunayvyet os.

SETENTVCKE 13.

MOMEN ohhoyvkv hompetv-rakko oreko munken, heyv ekvnnv osiye, Erke oh vyepvranat en hvse-vkerkv vlaken Cesvs kerret, enake ekvnnv fullaten vnokecvtet, eyuksv roren vnokecvtes.

2 Momen hompetv hoyahnof, puyvfekcv holwakat Cuvtse Eskalevt, Simv e'ppucen wiyyvren e feken en pih-ken,

3 Cesvs Erket nanvke omvlkvn e'nke ofvn wiken ker-ret, momet Hesaketvmesen aenkvpvkvttet ot, Hesaketvmesen oh ayepvranat *kerret*,

4 Hompvte ahuyiret, kapv etvn kayvtes, momet turof-eshvsvteckvn cahwet, es e wvnakvtes.

5 Mohmof uewvn pvlvknvn a vcahnof, en kerrepvlke e'len em okkosetvn momet turofeshvsvteckv es e wvna-katet es en hvsvtecetvn vlicevtes.

6 Momof Simv Petvn em vlakvtes: momen Petvt, Pucasē, cv'le vm okkosetske haks? kicvtes.

7 Cesvs em vyoposket kicvtes, Nake momecvyat hiyo-mat kerretskekos, momis heyv cryupvn kerretskvres.

8 Cv'le estofis okkohsetskekos, Petvt kicvtes. Cesvs

em vyopósket, Ec okkosvkon omat, ecē 'rahkv ve vpv-yetskekos, *kicvtes*.

9 Pucasē, cv'le tvlkekon, momis cv'nken, cv'kvu, Simv Petvt kicvtes.

10 Este vklopet on omat, e'le tvlket okkosvre em vhoskes, momen hvmkvť hvsťtket omes; momen ce hvsťthvkvkes, momis omvlkek's, Cesvs kicvtes.

11 Estimvt wiyyvranat kerrekv, Omvlkvť ce hvsťthvkvťket ot omekos, maket okvtes.

12 Momekv ele em okkosahkof, en kapv cahwet, hvtvm lihket, Naken cem momecvkvťat kerratske haks? kicvtes.

13 Mvhayv momet Pucase cv kicatskes, momen tetayen okatskes, *mv* toyikv.

14 Monkv vnet, Pucase *tat*, momet mvhayv toyvyat, ce'le *cem* okkosvkin omat, centakeu ce'le ēte'm okkosvranatsket os.

15 Vhayetvn ce'mvkvyet omekv, cem momecvkvťat etvpomen momecatskvren.

16 Mehenwvn, mehenwvn ce kicvkis, Vtotkv e pucasen 'sen rakkekot os, momen vtothoyat vtotat 'sen rakkekot os.

17 Heyv nanvke kerratsken omat, cen hervket os, momecatsken omat.

18 Omvlkatskan ec opunvyecvkit okvkos. Estimvn enhopoyepvyťe tat kerris, momis Cokat esohfvckvren, Mv ve vpvke tvklike hompat ve vnrvpn e'leceskv kvwapťes.

19 Momen hvte hoyvneko munken cem onayvkis, eshoyahnof, vnet mv toyvyat vkvsvmatkvren.

20 Mehenwvn, mehenwvn ce kicvkis, Estimvt vtotvyan evpayen omat, vnen cv yvpvyet os; momen estimvt *vnen* cv yvpayen omat, ve vtotvten evpvyet os.

21 Cesvs heyv mahkof, puyvfekv ofvn fekherekot,

kerkuecet makvtes, Mehenwvn, mehenwvn ce kicvkis, hvmkatskat cv wiyyvranatskes.

22 Momen en kerrepvlket estimvn opunvyecet okat en kerkvkekot, ete hecavtes.

23 Momen en kerrepvlke hvmke, Cesvs vnokecat, Cesv e hokpen vccavtes.

24 Momekv Simv Petvt, estimvn opunvyecet okat em 'pohvren enken es em vhopayvtes.

25 Momof Cesvs e hokpen vccaket, Pucasē, estimvt o haks? kicvtes.

26 Hompetvn esvkliehvyof, estimvn e'mvyat, mvt mvtes, Cesvs vyoposket *makvtes*. Momen esvkliehcof, Cutvse Eskalevt, Simv e'*ppucen* emvtes.

27 Momen pahpof, puyvfekev holwakat eceyvtes, momen, Mv momecvranetskat, lvpken momecvs, Cesvs kicvtes.

28 Momen ohhompety vfulotakat, nvpvt kerrekates, estoman heyv em punayet okat.

29 Cutvse sukev ocet ok, *Nake* hompetv-rakko pu yacan nesvs, Cesvs kicet okes, monkat naken estemerrakan emvren *okes*, komakat svset omekv.

30 Momen hompetv en hecan vpakusen ossvtes. Momen nere tates.

31 Momekv osiyof, Mucv este E'chuswv vrakket os, momen Hesaketvmeset eme ofvn vrakket os, Cesvs makvtes.

32 Eme ofvn Hesaketvmeset vrakken omat, Hesaketvmeseu vrakkuecvres eme ofvn, momet lvpkusen vrakkuecvres.

33 Hopuetakucē, hvte hofunusekon ece 'pakvkit omis. Cv hopoyatskvres, momen, Estvn ayvyat vwatskeko taves, Cusvlke kicvyvke etvpomen hiyomat ce kicvkvyet os.

34 Vhakov mucvsen ce'mvkis, Ete 'nokecatskvren; ece nokecvkvvyte etvpomen, centakeu ete 'nokecatskvren.

35 Vnokeckv ete'm ocatsken omat, heyvn *este* omvlkv
es kerrvkvres, vn kerrepvlke toyatsket omat.

36 Pucasē, estvmvn ayetska? Simv Petvt kicvtes.
Estvmvn ayvyat hiyomat vc vcvkayetskeko taves, momis
eryupvn vc vcvkayetskvres, Cesvt em vyoposket *kicvtes*.

37 Pucasē, estoman hiyomat ece 'cvkayvko taye haks?
Vn hesaketv ece 'rahkv wvkecares, Petvt kicvtes.

38 Cen hesaketv vc vrahkv wvkecetskv r haks? Mehen-
wvn, mehenwvn ce kicis, Tottolose hakeko munken vtut-
cenv vc vrahkv ehelvsecetskvres, Cesvt em vyoposket
kicvtes.

SETENTVCKE 14.

Cæ feke cen naorvkates; Hesaketvmese oh vkvsamats-
kes; vneu vc oh vkvsvmvkes.

2 Cv'rke hute ofv liketv sulket os; monkaten omat,
cem onvyvkvyvnt os. Liketvn cem etetakuecvranvkit
ayis.

3 Momen ayit, liketvn cem etetakuecvkin omat, hvtvm
'rvlakit, ce yvpvyvkares: vnet estvmvn likvyat, cemeu
mvn vpokatskvren.

4 Momen estvmvn ayvyat kerratskes, momet vyetv ker-
ratskes.

5 Pucasē, estvmvn ayetskat kerrēkos, momat estomet
vyetv kerreye taye haks? Tamvset kicvtes.

6 Vnet vyetv toyit, mehenwv toyit, hesaketv toyis; este
estomet Erke oh vtekot omes, *vnen* cv tehoyvne token
omat.

7 Cv kerratskvten omat, Cv'rkeu kerratskvnt os; momen
mucv ayat kerratskes, momet hecatskvtes, Cesvs kicvtes.

8 Pucasē, Erken pu hecievs, momen pum etetayvres,
Felvpēt kicvtes.

9 Cesvs kicvtes, Felvpē, hofune mahen ece 'pakvkit
omvyat, hvte cv kerretskeko munke haks? estimvt cv

hecat Erken hecvtes; momän estomen, Erken pu heciçvs, maketske haks?

10 Vnet Erke vpikin, Erket vc vpikat vkvsvmetskeko haks? Opunvkv es ce tem punayvyat, vntvlket ce tem punayet omvkos, momis Erke vc vpikat, mvt vtotketv momecet os.

11 Vnet Erke vpikin, Erket vc vpikat vm vkvsvmvkes: monkat vtotketv mahusat svrahkvñ vm vkvsvmvkes.

12 Mehenwvn, mehenwvn ce kicvkis, Estimvt vc oh vkvsamat, vtotketv momecvyat emeu momecvres, momet vtotketv heyv 'sen rakrvken momecvres, Cv'rken oh ayepikv.

13 Momen naket o estomen cv hoccfkv ofvn vpohatskat, mvn momecares, Eppuce ofvn Erket vrvkkvren.

14 Naken cv hoccfkv ofvn vpohatsken omat, momecares.

15 Vc vnokecatsket on omat, vm vhakv taken vcayevkes.

16 Momen Erken emekusvpares, momen Emahlvpatv etv, ece 'pakvke emunkv taranen ce'mvkvres.

17 Puyvfekev mehenwat, ekvnv hlvteko tayat, hecekot omet, kerrekot omekv: momis centake kerratsket os, ece 'pvkvket omet, ece 'pikvket omvret ok.

18 Ce mahlvpytkekon ce wihkvkos; cem vlvkvkares.

19 Hvtetusat ekvnv svnvcomvn cv hecekares, momis centaket cv hecatsket os; hesakvyet omikv, centakeu hesahokatskvres.

20 Mv nettv omof, vnet Cv'rke vpikin, centaket vc vpikatsken, vnet ece 'pikvkvyet omat kerratskvres.

21 Vm vhakv oce, vcayecat, mvt vc vnokecat tes: momen mv vc vnokecat, Cv'rket vnokecen, vnet vnokecet, em.e heckuecares.

22 Pucasë, estomën pum e heckuecat, ekvnvñ em e

hecknuecbranetskeko haks? Cutvse, Eskalevt tokot, kicvtes.

23 Cesvs em vyoposket kicvtes, Este ve vnokecet on omat, vm opunvkvn vcayecvres, momen Cv'rket vnokecen, oh vthoyet, pum vpoketv en hayeyvres.

24 Mv ve vnokecekat, vn nak maketv vcayecekot os; momen opunkv pohatskat cvnake tokos, momis Erke ve vtotvte enaket omes.

25 Heyv nanvke es ce 'tem punayvkvyat, hvte ece 'pakvkvye munkat okvyet os.

26 Momis Emahlvpatv, Puyvfekev Vcakat, Erket cv hocfkv ofv vtotvranat, nanvke omvlkvn ce mvhayet, nanvke ce kicvkvyte omvlkvn ece 'kerricepuecvkres.

27 Herkvn cem wikkis; vn herkvn ce'mvkis; ekvnv estemat omēkon ce'mvkit omis. Ce feke cen naorvkates, momet cem penkahlvkates.

28 Ayepit, cem vlvkvkares, ce kicvkvyat pohatskis. Vc vnokecatsket on omat, ece 'fackvke taves, Erken oh ayis, makiv ; Cv'rke *vne* 'svn rakket omekv.

29 Momen hiyomat cem onayvkit ohmis, hvte eshoyvneko munken, eshoyahnof vkvsvmatskvren.

30 Heyv eryupv sulke ce tem punayvkvkares, heyv ekvnv em mekkot vlvkvranet, ve ofv naken ocekot omekv.

31 Momis Erke vnokecvye tat ekvnvt kerrvren, Erke vhakv v'mvte vcvkvye mahusan momecvyvet os. Asvpvklvs, yvmvn enkvpahket, vpeyvkeres.

SETENTVCKE 15.

VNET pvrko-em-vpe mehenwv toyin, Cv'rket vfastvt omes.

2 Elvce ve ofv ocat ettekak vtekat vkueyet omes; momet *elvce* ettat vtekat hysvtecet omes, ohvtvlaken ettvren.

3 Opunvkv es ce 'tem punayvkvyvte eteropotten hiyomat ce hvsvthvkvet omes.

4 Vc ofvn fekhonnvkes, vneu ec ofv take *fekhonnin*. Elvce em vpen vlvce emunket omekot, entvlkat, etteko tayat etvpomen cemeu vc ofvn fekhonnatskekon omat, *eltatskeko tayes*.

5 Vnet pvrko-em-vpe toyin, cemet elvce *toyatskes*. Estimvt vc ofv fekhonnet on, vneu eme ofv *fekhonnvyet* on omat, matvwvt em ette sulken hayet omes; vnet ece 'pvkvkat naken estomatskeko tayet omekv.

6 Estimvt vc ofvn fekhonnet omekon omat, lvce omecet wihoken, yuknet omes; momen estet vteloget, totkvn tvkpvltaken, nokret os.

7 Vc ofvn fekhonnatsken, vm opunvkvt ec ofv taken fekhonnet on omat, naken maket, vpohatskis, mvt cem momvkvres.

8 Emette sulken ettakatskaten, heyv ofvn Cv'rke vraknehocet omes; momatskofvt vn kerrepvlke toyatskvres.

9 Cv'rke vc vnokecvte etvpomen, vneu ece 'nokecvkvyvtes; vm vnokeckv ofvn fekhonnvkes.

10 Vm vhakvn vcayecatsken omat, vm vnokeckv ofvn fekhonnatskvres: Cv'rke em vhakv vcayecvyvte, em vnokeckv ofv fekhonnvyat etvpomen.

11 Heyv nanvke es ce 'tem punayvkvyat, vm afvcketvt ec ofv taken fekhonnen, cem afvcketv taket esfckvren okvyis.

12 Ece 'nokecvkvyvte etvpomen, cemeu etenokecatskvret, heyvt vm vhakvt omes.

13 *Este* en hessvlke vrahkv en hesaketv wvkecat, vnokeckv heyv es en rakkat nvpvt ocekot omes.

14 Nanvke ce kievkvyan momecatsket on omat, vn hessvlke toyatskes.

15 Mucv vtekat vtotkviken ce kievkvkos: vtotkvt e

pucase nake estomat kerrekot omekv; momis *vn* hes-svlken ce kievkvyet ohmis: nanvke Cv'rke *opunayen* pohvyvte omvlkv cen kerkuecvkvyvtet omekv.

16 Centat v'nhopoyatskekates, momis vnet ce'nhopoyv-kit, wicketv ce hayvkimvts, vpehyet, emette sulken ettakatskaten, cem ette take oce emunken, nake estomis cv hocefkv ofvn Cv'rke em 'pohatskat ce'mvkvren.

17 Heyv nanvke ce kievkvyet omes, etenokecatskvren.

18 Ekvnt cen homecvken omat, cen *homecvkeko* mun-
ket, vne taten *vn* homecvtet omen kerratskes.

19 Ekvnv enake toyatsken omat, ekvnv enaken vno-
kece taves, momis ekvnv aenkvpvken ce'nhopoyvkvyat
omecicen, monkv ekvnt cen homecet omes.

20 Opunkv es ce tem punayvkvye, Vtotkv e pucase
es en rakkekot omes, makvyvnken ce hohsvkates. Vc
assecakvten omat, cemeu ece'ssecvkvres; vm opunkv
vcayecakvten omat, cem opunkv takeu vcayecvkvres.

21 Momis heyv nanvke omvlkv cem momecvkvres,
cv hocefkv vrahkv, mv a'c vtotvten kerrvkekatet
ok.

22 Vlahkit, ete'm punayvkvkaten omat, holwvyeckv
ocvkekvnt omes; momis hiyomat holwvyeckv esohrvkv
ocvkekos.

23 Estimvt *vnen* vn homecet on omat, Cv'rken en ho-
mecet omes.

24 Vnet vpvkakit, vtotketv este-hunvnwv etv momecvte
sekaten momecvkaten omat, holwvyeckv ocvkekvnt os;
momis hiyomat Cv'rke eshokkoleyan, hokkolvn hecv-
kvttet ot, pun homecvkvtes.

25 Momis *heyvt momēt* os, opunkv, Nake omecice
sekon vn homecakvtes, em vhakv take ofv *make* es hocce
ocat esohfvckvren.

26 Momis Emahlvpatv, mv Erke aenkvpvkei a cen

'totvranvkvyat, Puyvfekev mehenwat, mv Erke aenkv-pakat vlakof, ve ohkerkuecvres:

27 Momen cemeu ohkerkuecatskvres, enhvteceskv vteke ve vpakatskvttet okv,

SETENTVCKE 16.

CE'LENTAPPUEHOCVKEKAREN heyv nanvke es ce 'tem punayvket ohmis.

2 Senekake take a 'sec ossiecvkvres, momes, hvse-vkerkv vlvkvres, mv ce 'lecvkat vtekat, Hesaketvmese em vtotketvn momecet omis, komvres.

3 Heyv nanvke cem momecvkvres, Erke, momen vneu kerrvte sekot omakekv.

4 Momis heyv nanvke cem onahyvkis, mv hvse-vkerkv vlakof, cem onayvkvyvte vkerricatskvren. Momis enhvteceskv heyv nanvken ce kiecvkvkomvts, ece 'pakykikv.

5 Momis hiyomat mv a'e vtotvtten oh ayis, momen hvmkatskis, Estvmvn ayetska? cv kicatskekos.

6 Momis heyv nanvke ce kihcvkikv, feknokketvt ce feken cen fvcfakvk's.

7 Mome estomis, mehenwvn cem onayvkis: vyepvyate min es cem vmmomvkes; ayvkon omat, Mahlvpatv cem vlahkvkekot okv; momis ayepin omat, a cen 'totvkares.

8 Momen emet vlakof, naorketv, fvccetv, momet ohfvececkv ekvnvn ohkerrievres.

9 Naorketv ohkerrievres, ve oh vkvsvmvkekokv.

10 Fvccetv ohkerrievres, Cv'rken oh ayepin, cv hecatskekaret okv.

11 Ohfvececkv ohkerrievres, heyv ekvnv em mekkot ohfvececkv.

12 Nanvke ce kievravvkvyat suiken ocvyte munket omis, hiyomat kvwvpatskeko taves.

13 Mome estomis, Puyvfekev mehenwat, emet vlakof,

mehenwv omvlkvv 'seceykvres; entvlket opunayekaret okv; momis naken pohat, mvn opunayvres: momet nanvke vlvkvrnan ce heciykvres.

14 Emet vc vrakkuecvres; cvnake aossat en hecken, mvn ce heciykvret okv.

15 Nanvke Erke ocat omvlkvv cvnaket's; momet okv, Cvnake aossan ehset, ce heciykvres, makit okvyis.

16 Hvtetusat cv hecatskekares; momen hvtvm hvtetusat cv hecatskvres, Erken oh ayepikv.

17 Hvtetusat cv hecatskekares: momen hvtvm hvtetusat cv hecatskvres; momen Erken oh ayepikv, heyv makat; naken pu kicet oke haks? en kerrepvlke *vpvlwvt* ete kicakvtes.

18 Momekv heyv, Hvtetuse, makat, naken *makel* oke haks? Naken maket okat kerrēkos, makakvtes.

19 Momen em 'pohetv eyacvket on Cesvs kerret, kica kvtes, Hvtetusat cv hecatskekares; momen hvtvm hvtetusat cv hecatskvres, makvyan, etempohatske haks?

20 Mehenwvn, mehenwvn ce kicvkis, Wahoket, hvkih-hokatskvres, momis ekvvn afvckvres: momen ce feke *cen* nokhokkvres, momis ce feke *cen* nokhokkvte afvketv hakvres.

21 Hokte hopuewv heckuecvranat en nokket em vlakof, feknokket omes, en hvse-vkerkvv vlakekv: momis hopuewv en heckat vpaken, nokke ehoses, estet ekvvnv hecan es vfackev.

22 Momen centake momet okv ce feknokhokvkes, hiyomat; momis hvtvm ce hecvkares, momen ce feke *take* afvckvres, momen cem afvketv este estomet ce 'konvh-hvkekos.

23 Momen mv nettv omof naken vm 'pohatskekares. Mehenwvn, mehenwvn ce kicvkis, Nake estomen cv hocekvv ofvn Erke em 'pohatsken omat, ce'mvkvres.

24 Naken cv hocf kv ofv vpohatskekon hiyomat oret os: vpohvks, momen cen heckvkvres, cem afvcketv take esfvckvren.

25 Heyv nanvke opvkv-svhopakv es ce tempunayvkit ohkis; momis oketv vlvkvres, svnvcomv opunkv-svhopakv es ce 'tempunayvkvkot, momis Erke kerkusen ce hecievranvkvyat.

26 Mv nettv omof cv hocf kv ofvn vpohatskvres: momen, Erken cem emeksvvpkares, ce kievkit okvkos:

27 Erke eme mahusat tis ece 'nokecvket ok, vc vnokecet, Hesaketvmesen aenkvpvket vtvyte tat vkvsvmatskv-tet okv.

28 Erken aenkvpahkit, ymv ekvnvn vlvkvyet os: momet hvtnv ekvnv wihkit, Erken oh ayis.

29 *Momen*, Hecvs, hiyomat kerkusen opunayet, opunkv-svhopakv token opunayetskes.

30 Hiyomat nanvke omvlkv kerretske tat, momen este estomet cem 'pohekar tayet omen mucv mehenwvn kerr-es; Hesaketvmese aenkvpvketskvten heyvn es vkvsamës, en kerrepvlket kicakvtes.

31 Cesvs em vyoposket, *kicvtes*, Hiyomat vkvsamatska?

32 Hecvkes, este enake vlken *oh ayet*, vwahvranatskat hvse-vkerkv vlakes, momes, hiyomat vlvkes, momet vntvlken cv wikatskvres: montomis vntvlkek's, Erket vc vpvket okv.

33 Heyv nanvke ce 'tempunayvkvyat, vne ofvn herkv ocatskvren okvyet os. Ekvvnv estemerkv ocatskvres; momis ce mahlvpvtkvket omekvs; ekvnv ohfvnkvyvtet os.

SETENTVCKE 17.

HEYV opunvkv Cesvs opunahyof, e turwvn hvlwen vkvwahpet, makvtes, *Cv'rkë*, hvse-vkerkv vlvkes: Ce'p-puccn vrakkuecvs, Ce'ppuceu ece 'rakkuecvren:

2 Nvcomen emetskvte on omat, hesaketv yuksv-sekon emē tetayen enavpeswv omvlkv ohfvnken yekcetva emetskvte etvpomen.

3 Momen, Hesaketvmese mehenwv hvmkusetskan ce kerret, momet Cesvs Klist mv vtotetskvten *kerrat*, heyvt hesaketv yuksv-sékat tes.

4 Ekvnnv ec oh vrakkuecvyvtet omes; vtotketv momecv-ranvye v'metskvte poyis.

5 Momen, Aeha *Cv'rkē*, hiyomat ceme mahusan 'sve vrakkuecvs, ekvnnv seko emunke rakketv ece 'pake ocvyvten.

6 Estē ekvnnv asosse v'metskvte ce hocefkv en kerkuecakvyvtes: cenake tates, momen mvn v'metskvtes; momen cem opunvkn v'ayecvkvte omes.

7 Hiyomat nanvke omvlkvn naket o estomis v'metskvte a ce'nvkvkvte on kerrvkvte omes.

8 Opunvkv v'metskvte e'makvyvtet omekv: momen cenakuecvkvte omet, a ce'nvkvakvyvtet omen mehenwvn kerret, a'e vtotetskvte omat vkvsvmvkvte omes.

9 Em emekusvpakis; ekvnnv em emekusvpkvkos, momis v'metskvten; cenaket omakek.

10 Momen cvnake omvlkv cenaket's, momen cenake cvnaket's; momen emetake ofvn ve vrakket omes.

11 Momen hiyomat vnvcomvn ekvnnv arvkos, momis heyvt ekvnnv fulles, momen a ec oh atis. *Cv'rkē* vca-ketskat, ce hocefkv eteropotten mv v'mvketskvte vevye-cvkv, pume omēt hvmkusvren.

12 Ekvnnv ofv vpvkakvyof, ce hocefkv ofvn v'ayecvkvvytes: mv v'mvketskvte v'ayecvkvvytes, momen hvmkis sumkekos, sumketv e'ppuce tvlket, Cokat esohfvckvren.

13 Momen hiyomat a ec oh atis: momet heyv nanvke ekvnnv opunayis, emetake ofvn vm afvketvn esfveken ocvkvren.

14 Cem opunvkv e'makvyvtes: momen ekvnt en homecvkvtes, ekvnt enanvke tokok, vnet ekvnt enake toyvkat etvpomen.

15 Ekvnt esossicetskvren emekusapit omvkos, momis holwakan enkvpyecicetskvren.

16 Ekvnt enake tokot omakes, vne ekvnt enake toyvkat etvpomen.

17 Cem mehenwv eteropotten vcaevken hvyvs: cem opunvkv mehenwv tes.

18 Cemet ekvnt a'e vtotetskvte etvpomen, vneu ekvnt vtotvkvvet os.

19 Momen emetake vrahkvnt vcaeken e hayvyet os, mehenwv eteropotten emeu vcaevke hakvren.

20 Momet heyv tvlken em emekusapit omvkos, momis em opunvkv eteropotte ve oh vkvsvmvkvratanen;

21 Entake omvkvnt hvmkusvren; cemet, *Cv'rkē*, ve vpiketsken, vne ece 'pikvyat etvpomen, entaken ep'ofvnt hvmkusvren: a'e vtotetskvten ekvnt vkvsvmvren.

22 Momen rakkety v'metskvte e'makvyvtes, hvmkuseyat etvpomet hvmkusvren;

23 Vpikakin, ve vpiketsken, hvmkuse etemvpoke hakvren, momen a'e vtotetskvte tat, momet ve vnokecetskvte etvpomen vnokecvketskvten omat ekvnt ker-rvren.

24 *Cv'rkē*, mv v'mvketskvte estvmvnt likvyat ve vpakvren komis, rakkety v'metskvte hecvkepvren; ekvnt hakeko munken ve vnokecetskvten omekv.

25 *Cv'rke* faccetskat, ekvnt ce kerrekates, momis ce kerryvtes, momen heyvt a'e vtotetskvte tat kerrykvten ones.

26 Momen ce hocefkvnt en kerkuecvkvvtes, momet kerkuecares, mv vnokeckv es ve vnokecetskvten vpikaken, vnet vpikakaren.

SETENTVCKE 18.

HEYV opunvkvn Cesvs opunahyof, en kerrepvlke vpaket ayet, Ketlvn hvccucen tikvtes; mvn cvpofucet ocet on, eme en kerrepvlke esyont esceyvtes.

2 Momen Cutvse mv wiyyat mv cvpofuce kerre tates, Cesvs en kerrepvlken vpaket mvn etohkvlke mahet omv-tet okv.

3 Momen Cutvse, *suletawv* etohkvlke hvmken, momet este-en wiketvn, plest enhomvhhotvt, momet Falvsevlket en heckuecof, kulken, eto-kulecvkvten, momet setepokv ocvken, 'res orvtes.

4 Cesvs, nanvke eme oh vlvkvrnat omvlkvn kerret, oh ayet, Estimvn hopoyatska? kicakvtes.

5 Em vyoposket, Cesvs, Nasvlvlkē, *kicakvtes*. Vnet *mv* toyis, Cesvs kicakvtes. Momen Cutvseu, Cesvs wiyyat vpvkakket huervtes.

6 Momen, Vnet *mv* toyis, kicakat vpakusen, vcekelleh-cet, ekvnvn tvkpvlatkvtes.

7 Momen hvtvm em 'pohakat, Estimvn hopoyatske haks? *kicvtes*. Momen, Cesvs, Nasvlvlkē, makakvtes.

8 Cesvs em vyoposket, Vnet *mv* toyvyat cem onahyv-kis; momekv cv hopoyatsken omat, heyvt vpeyepekvs, *makvtes*:

9 Mv v'metskvte hvmkis vn sumkekos, make eme opu-nayat esohfvekvren.

10 Momof Simv Petvt, eslafkv-cvpkon ocet ot, a esvtes, momet plest enhomahtv hvlwat em vtotkv hvmken e hvcko kvvpervn *en* tacvtes. Vtotkv e hoccfkv Malkvs tates.

11 Cem eslafkv-cvpkon e hutén vpikvs: sesketv Cv'rke v'mvte es eskvravko haks? Cesvs Petvn kicvtes.

12 Momof kvpetvne, *suletawvlke* etohkvlke hvmket, momen Cusvlke este-en-wiketv esyomat, Cesvs esahket, *wv*nayakvtes,

13 Momet Anvse taten 'soh vpeyvtes, Kiefvse em mahet omekv, *Kiefvset* mv ohroloopen plest enhomahtv hlvat omen.

14 Momen, Kiefvset, Este-hunvnwv hvmket este em ele tayet ome omecet, Cusvlken 'semvhayat omvtes.

15 Momen Simv Petvt Cesvs vevkarvtes; momen en kerrepv etvt. Mv enkerrepv plest enhomahtv hlvat kerre tates, momen Cesvs vpaket plest enhomahtv hlvat en cuko-herv eceyvtes.

16 Momis Petvt fettvn vhauken vhuervtes, momen mv enkerrepv hvmkat plest enhomahtv hlvat kerrat, ossvtes, momet hokte *mvnette* vhauke vhecican em punahyet, Petvn a ceyicvtes.

17 Momof mv hokte mvnette vhauke vhecicatet, Cemeu heyv hunvnwv en kerrepvlke *hvmkat* toyetskeko haks? Petvn kicvtes. *Mv* toyvks, makvtes.

18 Momen vtotkvke momen este-en-wiketv, kvsvppet okv, torawvn etecet, vsvpvklvtes, tvrraket: momen Petv mvn vpaket tarret, huervtes.

19 Momof plest enhomahtv hlvat Cesvs, em mvhakvn, momet en kerrepvlken em vpohvtes.

20 Cesvs em vyoposket, Ekvvn kerkusen em punayvyvtes; senekake ofvn, momet cuko-vcakat ofvn, mv Cusvlke estofis nvkaftan, mvhayvye munkvts; momet ehkuse naken makvyvte sekoš.

21 Estoman vm 'pohetske haks? vm vpohicakvten em 'pohvs, naken kicakvyvte; hecvs, nake makvyvte kerrakes, *kicvtes*.

22 Momen hiyome opunahyof, este-en-wiketv vnakv svpaklat hvmket enke-tvpeksen Cesvs es nafkvtes, Plest enhomahtv hlvat momen em vyoposketske haks? maket.

23 Cesvs em vyoposket, Holwvken opunayin omat, hol-

wakan akerkuecvs: momis heren omat, estoman cv nafketske haks? *kicvtes*.

24 Momen Anvset *Cesvs* wvnvken Kiefvse plest enhomahtv hvlwan ohtotet omvtes.

25 Momen Simv Petvt tarret, huervtes. Monkv Cemen en kerrepvlke *hvmkat* toyetskeko haks? *kicakvtes*. Momen ehelakseceet, *Mv* toyvks, makvtes.

26 Plest enhomahtv hvlwat em vtotkvlike hvmket, ehvcko Petv en tacvte en naket omet, Vpvketsken cvpofuce ofv ce hecvkvts haks? *kicvtes*.

27 Monkv Petv hvtvm ehelaksecvtes; momen moman vpakusen tottoloset hakvtes.

28 Momof Kiefvse enkvpyken *Cesvs* fvcceckv-cukon 'soh vpeyvtes; momen hvten tates; momen emetake fvcceckv-cuko esceyekates, svholvvhokekot, momis ohhoyvkvk *hompety* hompvkepvret.

29 Momekv Pilvtet osiyet, oh vyakvtes, momet, Vnrvpueckv estomen heyv este-hunvuvv vnrvpe es yicatske haks? makvtes.

30 Vhkv-kacv tokon omat, ye cen huericēkvnt os, em vyoposket *kicakvtes*.

31 Centake ehset, cem vhkv take vcvkvyen ohfvccecvks, Pilvtet *kicakvtes*. Momekv, Este eleceyvve vhkv tok's, Cusvlket *kicakvtes*:

32 *Cesvs* em opunkv, elkv estomēn elvranat kerkuecet makat, esohfvckvren.

33 Momof Pilvtet fvcceckv-cukon hvtvm ceyet, *Cesvs* enhuehket, Cusvlke em Mekko toyetska? *kicvtes*

34 Heyv nake ceme mahusat maket oketske haks? monkat etimvt ve opunvyecet cem onahoye haks? *Cesvs* em vyoposket *kicvtes*.

35 Pilvte vyoposket, Cusvlke toyvya? Cem etvlwv,

momen plest en homvhhotvt ye ce huericaket os; naken estometska? kievtes.

36 Cesvs vyoposket, Vm ohmekketv ekvnv enake tokot omes. Vm ohmekketv ekvnv enaket on omat, vm vtotkvlke tepoyakēs, Cusvlket cv 'sekaren; momis hiyomat vm ohmekketv yvmv vtē tokot omes, kievtes.

37 Momekv mekko toyetska? Pilvtet momof kievtes. Cesvs vyoposket, Mekko toyvyat, maketskes; heyv 'svrahkvn cv heckvtet omes, momet heyv omecicen ekvnv vlvkvyvtet omes, mehenwv akerkuecaret. Mehenwv enake vtekat vm opunkv en hake vpohicet omes, makvtes.

38 Naket mehenwvt o haks? Pilvtet kievtes. Momet heyv mahkof, hvtvm osiyet, Cusvlken oh ayet, Naket em mvtte tat eshecvkos, kicakvtes.

39 Momis es cem vpeyetvn ocatsket os, ohhoyvnkv omof hvmken cem enrecopvkaren. Momekv Cusvlke em Mekkon cem enrecopvkaren komatske haks? *kievtes.*

40 Momof omvlkv hvtvm huehkaket, Heyv hunvnwv token, momis Pvlapvsē, makakvtes. Momen Pvlapvse svpenkvlecv omvtes.

SETENTVCKE 19.

MOMEKV momof Pilvtet, Cesvs ehset, tepkvtes.

2 Momen suletawvlket, eto-fvske kvpotokvn hotanet ekvn em oh licakvtes, momet kapv okholatten vcecakvtes.

3 Momet, Cusvlke em Mekko toyetskate! maket, e'nken es nvfkakvtes.

4 Momekv, Pilvte hvtvm aosiyet, Heevks, a's cem ossv-kis, nake em mvtte hvmkuis eshecvkat kerratskvren, kicakvtes.

5 Momof Cesvs, eto-fvske kvpotokvn es kvtopoyet,

momet kapv okholatten accet, aossvtes. Momen *Pilvtet* Este-hunvnwn hecvks, kicakvtes.

6 Monk v plest enhomvhhotvt, momen este-en-wiketv hecakof, huehkaket, Etohweklepkn svrvhvs, etohweklepkn svrvhvs, makakvtes. Pilvtet, Centaket ehset, etohweklepkn svrvhvs; vne em mvitten eshecvkot omekv, kicakvtes.

7 Cusvlket em vyoposkaket, Vhakvn ocēs, momen pum vhakv vcvkvyen ele tayet omes, Hesaketvmese E'ppuce e hayet omekv, *makakvtes*.

8 Momekv Pilvtet, mv opunvkvn pohof, svheremahen penkalvtes:

9 Momet, hvtvm fvcceckv-cukon cehyet, Estvmvn atetska? Cesvn kicvtes. Momis Cesvs em vyoposkekates.

10 Momekv Pilvtet, Vm punayetskeko haks? Etohweklepkn 'sece 'rvhetv yekcetv ocit, ce'nrecopetv yekcetv ocvyat, kerretskeko haks? kicvtes.

11 Cesvs vyoposket, Vc vnrvpe yekcetv ocetskeko taves, hvlwe vten ce'mhoyekon omat; monkv ce homv cv huericat svhere mahen naorket os, *makvtes*.

12 Momen mv vteken, Pilvtet enrecopetvn ohvtvlaken komvtes: momis Cusvlke huehkaket, Heyv hunvnwn enrecopetsken omat, Sesv en hēsse toyetskekos; estimvt mekkon e hayat Sesv vnrvpet opunayet omekv, *makakvtes*.

13 Momekv mv opunvkvn pohof, Cesvs es ossvtes, momet fvcceckv ohliketvn oh likvtes, Cvto-pvtihocvte kihocan, momis Hepluvlke em punvkv Kvparvt's.

14 Momen ohhoyvnkv etetakueckvt omen, hvse-vkerkv esepakat mahe tates. Momen Pilvtet, Cem Mekkon hecvks! Cusvlken kicakvtes.

15 Momis huehkaket, Esvyepvs, esvyepvs, etohweklepkn svrvhvs, etohweklepkn svrvhvs, makakvtes. Pilvtet,

Cem Mekkon etohweklepkvn svrahvrami haks? kicakvtes. Plest enhomvhhotvt vyoposket, Mekko ocēkos, Sesvt *mv* token omat, *makakvtes*.

16 Momof em wikvtes, monkv, etohweklepkvn svrahkveren. Momen Cesvs ehset, 'svpeyvtes.

17 Momen osiyet, em etohweklepkvn karonet, Estekvfune kicetvn oh ayvtes, Hepluvlke em punkv Kalkorvt's:

18 Mvn etohweklepkvn svrvhakvtes, momet etv hokkoletpaken, hvmkevlket etempalvsen, momen Cesvs en nvrkvpvn.

19 Momen Pilvtet eshocefat hoccihcet, etohweklepkvn svlicvtes. Momen hoccet, CESVS NASVLVLKE, CUSVLKE EM MEKKO, *maket* omvtes.

20 Momekv heyv eshocefat Cusvlke sulket hecakovtes, Cesvs etohweklepkv svrahohat tvlofv em vwoluset omekv; momen Hepluvlke, Klekvke, Lomvlke esyomat em punkv hoccet omvtes.

21 Momof Cusvlke, plest enhomvhhotvt, Cusvlke em Mekko makekon, momis, Cusvlke em Mekko toyis, makvtes, *maken* coyvs, Pilvten kicakovtes.

22 Pilvte vyoposket, Nake hoccicvyat hoccicit ohmis, *makvtes*.

23 Momof suletawvlket, Cesvs etohweklepkv svrvhahkof, em accvken cvwaket, tekvpvke osten hayakovtes, suletawvsvrahkvn tekvpvke hvmkevlken: momet kapvn *cvwakvtes*; momen kapv etehorkv sekot, onvpv hvmkv yeshv-tapket tarket omvtes.

24 Momekv, Selahlecēkot, momis estimvt omvre esker-rykeres, ete kicakovtes; Vm accvke etekvpicet, vn kapv estit omvre eskerrakvnkes, Cokv makat sohfvckvren. Momekv heyv nanvke *mahusan* suletawvlket momecakovtes.

25 Momen Cesvs c'cke, momen c'cke etecakkat, Mele

Tleofvse e *hiwv*, momen Mele Maktelv esyomat *Cesvs* em etohweklepkv tempen svpaklvtes.

26 Momekv *Cesvs*, e'cke momen enkerrepv *Cesvs* vnokecat v hueren hecof, Hoktē, ce'chuswvñ hecvñ! e'cken kicvtes.

27 Momof enkerrepvñ, Ce'cken hecvñ! kicvtes. Momen mv hvse-vkerkv vteken mv enkerrepvt evpayet, e *huten likvren* sayvtes.

28 Heyv eryupvñ, *Cesvs*, nanvke omvlkv hiyomat esyukpokat kerrekv, Cv wvñhkes, makvtes, Cokat esfvc-kvren.

29 Momekv uetukse vevñkv fveket es likvtes; momen uepvton uetuksen fvcehcet, momet hesvpen oh licet, e cukwvñ em vcelicakvtes.

30 Momekv *Cesvs*, uetukse en hecikof, Esyukpokes, makvtes: momet e'kvñ potoyicet, puyvfekevñ wikkvtes.

31 Cusvlket monkv, tetakueckvt omen, ena pvsatkat etohweklepkvñ oh vtvrtake munkekaren, (mv fekvpkv nettv nettv rakket omekv,) ele kvcehken, *ena* vkuehoyvren Pilvten em 'pohakvtes.

32 Momof suletawvlke yihcet, enhvteceskv *vtarkan* elen en kvcehyet, hvmkateu vpake etohweklepkv svrahkat *ele* en kvceyakovtes.

33 Momis *Cesvs* en yicen, entis elepvttet on hecakof, elen en kvceyvkekates.

34 Momis suletawv hvmmket cufunfvñsken envcen 'sen sekeyvtes, momen moman vpaken uewv catv esyomet a fihñvtes.

35 Momen mv hecvte ohkerkueces, momen em ohkerkueckv mehenwe tes; momen mehenwvñ opunayat kerret omes, vkvsamatskvren.

36 E fune hvmmkuis kvckeekares, Cokv makat, esohfvc-kvren, heyv nanvken momechoyvtet okv.

37 Momen, Mv sekeyakan hecvkvres, maket, hvtvm etvt ceket omes.

38 Heyv 'renyupvn, Cose Alemetvlket, Cesvs enkerrepvt omen, momis ehken, Cusvlke em penkalat omecicen, Cesvs e'na vkueyvret Pilvten em 'pohvtes; momen Pilvtet *em* vkvsamvtes. Momekv vlahket, Cesvs e'nan 'sayvtes.

39 Momen Nekotemvseu, (mv enhvteceskv nere Cesvs em vlakvtet,) smvny, alo tohkvke vtarkv cukpe hvmkat mahen 'svlakvtes.

40 Momekv Cesvs e'nan esaket, hvnvwelv tvrken, esfv-mecickv vpvken es vpvllvyakvtes, Cusvlke en herickv vcvkvyen.

41 Momen etohweklepkv svrahan cvpofuce tates, momen cvpofuce ofvn sepvkv mucvse este wvkechoyve sekot ocvtes.

42 Momekv mvn Cesvs wvkecakvtes, Cusvlke *e* etetakueckv *nettvt* em ocet on, momen sepvkv vwoluset omekv.

SETENTVCKE 20.

NETTVCAKUCE nettv enhvteceskvn, hvten, yomuckuse emunken, Mele Maktelv sepvkv vlaket, cvto sepvkv vkueyihocen hecvtes.

2 Monkv letket, Simv Petvn, momet enkerrepv etv, Cesvs vnokecan em vlaket, Pucasen sepvkv aossicet vkueyihoces, momet estvmvn wvkechoyat kerrōkos, kicakvtes.

3 Momekv Petvt enkerrepv hvmkeu tepaket wolket, sepvkv vlahokvtes.

4 Momof hokkolvt etepvket tokorken, enkerrepv hvmkat, Petv letkat emuntalet, en homvn sepvkv 'rorvtes.

5 Momet, ohcunehket, hvnvwelv tvrke accvke tvk kaken hecvtes, momis ceyekates.

6 Momof Simv Petvt vcvkayet, vlakvtes, momet sepvkvn cehyet, hvnwelw tvrke accvke tvk kaken hecvtes.

7 Momet, enockuce ekv vpvllakvte hvnwelw tvrke accvke vpakekot, momis tulpuket entvlket etin kaken *hecvtes*.

8 Momekv momof mv enkerrepv hvmkat, mv tate sepvkvn 'rorat, ecehyet, hecvtes, momet vkvsamvtes.

9 Cokv, Pvsatkan a en kvwvpkvrant os, makat hvte kerrvkekoku.

10 Momof enkerrepvlket hvttm e hute taken vhoqvtes.

11 Momis Melet hvkihket, sepvkvn fettvn v huervtes; momet hvkihkof, ohcunehket, sepvkv ofvn *vfvnnakvtes*,

12 Momet encelvlke hokkolet, hvtkc accvket, Cesvs e'na wakkvten kaken, hvmket ekv likvten liken, hvmkatet ele kakvten liken hecvtes.

13 Momen, Hoktē, Estomen hvkihketska? kicaken, Cv Pucasen vkueyihocen, estvmvn wvkechoyaten kerrvkat omecices, kicakvtes.

14 Momen hiyomen opunahyof, fulotkat, Cesvs hueren hecvtes, momis Cesvs tat kerrekates.

15 Hoktē, estomen hvkihketska? Estimvn hopoyetska? Cesvs kicen; emet, Cvpofoce vfastv tes, komet, Pucasē, cemet etimvn 'sayetskvten omat, estvmvn wvkecetskat, vm onayetsken, vkueyares, kicvtes.

16 Cesvs, Melē, kicen, a oh fulotiket, Laponi, kicvtes, mvt Mvhayv maketvt's.

17 Cv celahyetskvs, hvte Cv'rke kvwvpkvkot emunkkv; momis vm etecakketvken oh vyvs, momet Cv'rken, Ce'rke take, momet vn Hesaketymesen, cen Hesaketynese take kvwvpkvyan, em onvyvks.

18 Mele Maktelv vlaket, Pucasen hecvyis, momen heyv nanvken es cv tempunayis, en kerrepvken kicakvtes.

19 Momen mv nettv otvwn, nettvcakuce *nett*v enhv-

teceskv̄t omen, yafkof, enkerrepvlke, Cusvlke em penkv-lvket, vhauke vkhothoken, nvkaften, Cesvs vlakv̄tes, momet, nvrkv̄pvn hueret, Herkv̄t cem ocvkekv̄s, kicakv̄tes.

20 Momet, hiyomen punahyof, enken, e'nvcen tepaket hecvkuecv̄tes. Momekv̄ enkerrepvlket, Pucasen hecakan, afvckakv̄tes.

21 Momof hvtvm, Herkv̄t cem ocvkekv̄s: Cv'rke vc vtotv̄te etvpomen ece 'totvkis, Cesvs kicakv̄tes.

22 Momet heyv mahkof, oh hesaket, Puyvfekv̄ Vcakat cen heckvkekv̄s, kicakv̄tes.

23 Estimv en naorketv es em wikatskat, es em wikaket omes, momet estimv en *naorketv* vfekhonnicatskat, vfehonnaket omes.

24 Momis Tamvse, Tetemvse kihocat, pale hokkolohkat hvmkatet vpvkv̄kekon, Cesvs vlaket omv̄tes.

25 Momekv̄ enkerrepvlke vpvltaket, Pucasen heceyv̄nks, kicakv̄tes. Momis, E'nken vcopv svrahkv̄ten hecit, vcopv svrahkv̄ten cv'nkewesakv̄n vpikv̄kon omat, momet e'nvcen cv'nken vpikv̄kon omat, vkvsahmv̄kos, Tamvset kicakv̄tes.

26 Momen nettv cenvpake renyupvn hvtvm enkerrepvlket ofvn vpoken, Tamvseu vpvkav̄tes: Cesvs vlaket, vhauke vkhothokepen, nvrkv̄pvn hueret, Herkv̄t cem ocvkekv̄s, makv̄tes.

27 Momet Tamvsen, Ce'nkewesakv̄n rvtosecet, cv'nken hecvkv̄s: momet, ce'nken rvtosecet, cv'nvcen vpikv̄s: momet vkysvmkv̄ ocekot huyiretskv̄s, momis vkysvmet, kicv̄tes.

28 Momen Tamvse em vyoposket, Cv Pucase, momet vn Hesaketv̄mesē, kicv̄tes.

29 Tamvsē, cv hecetskekv̄, vkvsahmetskes: hecvkekis, vkysvmakv̄te en herakes, Cesvs kicv̄tes.

30 Momen mehenwvn, nakeskerkv̄ etv sulke, heyv nak-

cokv ofv hoccvkekat, Cesvs momecakvtes, en kerrepvlke en renakv ehomvn.

31 Momis, Cesvs, Klist tot, Hesaketvmese E'ppuce tat vkvsvmatskvren, momet vkvsamet, e hoccfkv eteropotten hesaketv ocatskvren, heyv nanvke coket os.

SETENTVCKE 21.

Heyv nanvke renyupv, Cesvs hvtvm enkerrepvlken em e heckuecvtes, vkhvse Tipelevs *hoccfkan*: momet hiyo-mēn em e heckuecvtes.

2 Simv Petvt, Tamvse Tetemvse hoccfkat, Neranevl, Kalvle *ekvuv*, Kenv *tvlofv* aossat, Sepete e'ppuce *take*, momen en kerrepvlke etv hokkole etohkvkvtes.

3 Momen Simv Petvt, Rvropokvn ayis, kicaken, Pumeu ece 'cvkvpēyēs, kicakvtes Asosiyet, lvpken perro-cukon resceyvtes; momet mv pēren naken esvkekates.

4 Momen hvvtikof, Cesvs lvpvtken huervtes: momis enkerrepvlke Cesvs tat kerrvkekates.

5 Momof, Hopuetakē, hompetvn ocatske haks? kicaken, Monkos, em vyoposket kicakvtes.

6 Momen, Perro-cuko em vkvpervn hoyv vk wkvks, momet eshecatskvres, kicakvtes. Momekv vk wikakvtes, momet momof, rvro sulke mahat omecieen, asossiceko tayvtes.

7 Momekv enkerrepv Cesvs vnokecat, Pucase tes, Petvn kicvtes. Momen Petvt Pucaset omaten pohof, (enatvlket omekv,) rvro-poyv en kapvn vciyet, e wvnahket, vkhvsen e vk wkvtes.

8 Momis enkerrepvlke vpvlvvt, perro-cuko cotken vtehket, es yievtes; (lvpvtke en hopvyekot, kupetv cukpe hokkolvteke *en hopvyet* omekv,) hoyv rvron es vk sopotecakvtes.

9 Momet lvpvtken es yicat vpakusen, totkv-torawvn hecakovtes, rvrot oh ocen, momen tvklike.

10 Rvro hvte poyatskat es vvvkes, Cesvs kicakovtes.

11 *Momen* Simv Petvt ahyet, hoyv rvro rakrvke fvcken, lvpvtken 'res vcayvtes, cukpe hvnken pale cahkepen tut-cenohkaken: momen, en sulke momis, hoyv vhopvnke-kates.

12 Ahwet, hompvks, Cesvs kicakovtes. Momen enker-repvlke hvinkis, Esti toyetska? kice em 'pohetvn eyacv-kekates, Pucaset on kerrakekv.

13 Momof Cesvs vlaket, tvkliken ehset, e'makovtes, rvro matvpomen.

14 Momen Cesvs pvsatkat a en kvwvpkvte renyupv enkerrepvlke em e heckuecat, heyvt 'svtutcenat tes.

15 Momekv hompahkof, Simv, Convse e'*ppucē*, Heyv 'sen hoyvnen vc vnokecetske haks? Cesvs Simv Petvn kicen, Petvt, Henka, Pucasē, ece 'nokecvyat kerretskes, kicvtes. Vn yvpelikucen hompvkuecvs, Cesvs kicvtes.

16 Hvtvm svhokkolvn, Simv, Convse e'*ppucē*, vc vno-kecetske haks? kicen, Henka, Pucasē, ece 'nokecvyat kerretskes, kicvtes. Vn yvpelikvn hompvkuecvs, *Cesvs* kicvtes.

17 Svtutcenvn, Simv, Convse e'*ppucē*, vc vnokecetske haks? kicen, Petvt, Vc vnokecetske haks? svtutcenvn kicekv, e feke en nokket, Pucasē, nak omvlkvn kerrets-kes; ece 'nokecvyat kerrusetskes, kicvtes. Cesvs kicvtes, Vn yvpelikvn hompvkuecvs.

18 Mehenwvn, mehenwvn ce kicis, Ce mvnnetusof, e wvnaket, estvmvn kometskat yvkapetskvtes; momis ece 'cule hakof, ce'nken rvtosecetsken, *este* etvt ce wvnayvres, momet estvmvn kometskekat *sece* 'yvres.

19 Elkv estomēn Hesaketvmese 'svrakkuecvranat oket,

heyvn makvtes. Momen hiyomen opunahyof, Vc vcvkv-yvs, kicvtes.

20 Momof Petvt afolotkat, mv enkerrepv Cesvs vnokecat, mv, hompakof, Cesvs e hokpen vccaket, Pucasē, mv ce viyyat, estit o haks? makvte, vcvkayen hecvtes,

21 Monkv Petvt mvn hecet, Pucasē, momen heyv este-hunvnwv naken *estomvr* haks? Cesvn kicvtes.

22 Fekhone munken vlvkaret komin omat, mvt cem estoma? cemet vc vcvkvyvs, Cesvs kicvtes.

23 Momekv heyv opunvkv, Mv enkerrepv elekares, makat, etecakkvte em etenrvwn pohkvtes. Momis Cesvs, Elekares, makekot, momis, Fekhone munken vlvkaret komin omat, mvt cem estoma? makvtes.

24 Heyvt mv enkerrepv tes, heyv nanvken kerkuecet, heyv nanvken hoccicat; momen em ohkerkueckv mehen-wet on kerrēs.

25 Momen nanvke etv sulket ocakes, Cesvs momecakov-tet, momat, momecakovte vtekat cohoyen omat, nakcokv cohoyat ekvvn tis facke hoyvne taves, komis. Emen.

Muskokee N. T. 21

VPASTELVLKE EM FULLETV.

SETENTVCKE 1.

REAFELVS toyetskat, enhomv cokv hayvyvtet os, Cesvs vlicehce nake momecvtø, momet estemvhayvte omvlkv ohfvccvn,

2 Nettv Puyvfečv Vcakat eteropotten vpastelvlke enhopoyvtet, vhaky e'hmet, kvwvpkvte erøren :

3 Estemerike enyupv, wenaket, eskerkv kerkakuse sulke etehoyvnen em ø heckuecaket, nettv pale osten hecaken, Hesaketvmese em ohmekketv ohfvccv nanvke ocakan opunvyecvtes

4 Vpvken etenvkaftof, Celuslvmen enkvpvkekot, momis Erke temfacvten mehakvkvren kicvtes, Mvn vnet *cem onayvkin* pohatskvttet os, *makvtes*.

5 Mehenwvn Cane uewvn es paptiset omvtes : moinis centake tat, nettv sulke hoyvnekon, Puyvfečv Vcakan es paptiskatskvres, kicvtes.

6 Monkv etohkvlikof, Pucasø, mucv hiyomat øhmekketv Eslevl ohfulecicetskvv haks ? maket em 'pohakvtes.

7 Momen, Estofvn monkat oketv Erke eme en yekce ofv vtehat kerratskvre cenake take tokot os ;

8 Momis Puyvfečv Vcakat ec øh vlvhkvke min yekcetv cen heckvkvres ; momet centaket Celuslvmen Cutev omvlkvvn, momet Semelevn, momet ekvvn hopvye mahat vteken vc øhkerkuecvlke toyatskvres, kicakvtes.

9 Momen heyv nanvken opunahyof, hecaken, vkv-wvpkvtēs; momet vholocet ehset, en renakvn 'sem vrvnv-yakvtēs.

10 Momen ayepen, hvlwe-fvccvn hericet vhecakof, hecvs, hunvntake. hokkolet, em accvke hvthvket, etempen seho-kvtēs;

11 Momet, Kalvle hunvntake toyatskat, estoman hvlwen vhecaket svpaklatske haks? Heyv Cesvs, hvlwen a esho-yat, hvlwe receye hecatskat, matvpomet nvlkvres, maka-kvtēs.

12 Momof ekvnhvlwe Olefv kicetvn enkvpaket, Celus-lvmen oh fulecvtes, mv Celuslvme em vwole fekvpkvnettiv *nettiv* hvmke vyetv tes.

13 Momet mvn ye 'secehyof, ohonvppv nvthofvn ohce-mecvtes; mvn Petv, Cems, Cane, Vntolu, Felvpe, Tamvse, Paralome, Maro, Cems Alfevs e'*ppuce*, Simv Selotes, Cutvse Cems e'*tecakkvte* esyomat fekhonnakvtēs.

14 Heyv omvlkv t hoktvken, momet Mele, Cesvs e'cken, momet Cesvs etecakkakan esyomvket mekusvpkv momet enkusvpetv ofvn em vkerrickv hvnkusen vpeye mahvtēs.

15 Momen mv nettiv omof, (etohkvkat e hocefhokv cukpe hvmken pale hokkolvteket omen,) Petv enkerrepvlke en nvrkvppv ahuyiret, makvtēs,

16 Hunvntake tecakkeyvte toyatskat, Hoccatt, Puyvfekv Vcakat Tewe e cukwv eteropotte Cutvse, Cesvs esakat em fvyatv hakvte, homv opunvyece kerkuecvtet sohfvckvranet omvtēs.

17 Es epu 'honkvtket omet, heyv vtotketv epu "pvken en heket omvtet okv.

18 Momet, heyv hunvnwv holwvyeckv es en feketvn cvpofvn es nesvtēs, momet hakcelopotket lvtiken, nvrkv-pvt etetvkociken, e fekce omvlkv esossvtēs.

19 Momen Cclusivme vpokat omvlkv en kerkvke tates;

momat mv cvpofv eme em punvkv tat Eseltemv kicaket omes, mvt, Catv cvpofv, maketvt omes.

20 En liketvt tvlvhassekvs, momen mvn este estomet lihates; momen, Em wiketv *este* etvt esekvs, maket, Sams cokv ofvn hoccet omëkv.

21 Monkv Cesvs pu homv eceye aosse *arof*, Cane paptisvte vlicehee aye nettv Cesvs a pum eshoyvte rorat vteken,

22 Heyv hunvntake epu 'pake emunkv tatet hvmket, em wiketvn hayet, epu 'paket Cesvs raenkvwvpektv akerrv hakvranet os.

23 Momen hokkolen, Cose, Pasepvs kicetvn, mv hoccfkv mahhe Cvstvs taten, Merivs tepaken aseloyakvtes.

24, 25 Momet, Pucasē, *este* omvlkv c feke ohkerrv toyetskat, heyv vtotketv momet vpastelvlke em wiketv, Cutvse, liketv enaken ayepvret, naoriket a lvtkvttet, heyv hokkolat estomat en heckvren enhopoyetskvte tat kerkuecvs, maket emekusvpakvtes.

26 Momen eskerretvn hayaken, eskerretv Merivsen oh latkvtes; momen vpastelvlke pale hvmkontvlakan es vhonkatkvtes.

SETENTVCKE 2.

MOMEN Pentekast nettv mahusat orof, omvlkvtt em vkerickv hvmkusen etohkvltet vpokvtes.

2 Momen vyvkhvmkusen hvlwe vtet hotvle yekce, pvfne en hake omēt mv cuko vpokat omvlkvn fvceevtes.

3 Momen tulaswv eteyakyvpe totkv omēt heckaket, setētayen oh vpokvtes.

4 Momen omvlkvtt Puyvfekev Vcakat fvcfaket, Puyvfekevtt opunaye tayan e'makat vevkvyen tulaswv etv es opunvyetvn vlicecekvtes.

5 Momen Cusvlke hunvntake mekusapvlke sutv elecvt etvlwv like tayat asossevlket Celuslvmen vpoke tates.

6 Monkv heyv *nake* hvmkvn pohkof, este sulsoket etoh-kvlkaket, em estomahakvtes, este omvlkvt em punvkvn 'sopunahoyen pohakekv.

7 Momen omvlkvt en kerkvkekot, em estomahaket, etekicakvtes; Hecvkes, heyv opunahoyat omvlkvt Kalv-lvlket omvkeko haks?

8 Momat estomen pum punvkv, mv ofv pu heckvten, opunahoyen pohēt ome haks?

9 Parenvlke, Metvlke, Elemitvlke, momet Mesopotemev, Cutev, Kapvtosev, Pantvs, Esev,

10 Flecev, Pamfelev, Ecepse, momet Lepev ekvnv Silene vwolakan vpokat, Lome tvleporvlken, Cusvlke momet vkvsamvlke hahoyvte,

11 Kletvlke momet Elepvlke *toyeyat*, Hesaketvmese em vtotketv estomahakat pum punvkvn es opunahoyen pohēs.

12 Momen omvlkvt, em estomahaket, momet en kerkv-kekot, Heyv nak eston ome haks? etekicakvtes.

13 Vpvlwvt nakhayekot, Heyv hunvntake pvrko-opuswv muevset fvcfvket ot os, makakvtes.

14 Momis Petvt, pale-hvmkontvlakan vpaket hueret, yekcen opunayvtes, Cutev hunvntake toyatskat, momen Celuslvmc vpokatskat omvlkvt, heyvt cen kerkvkekvs, momet vm opunvkvn vpohievkes;

15 Heyv hacvkes, komatskat, monkot os, nettv hvse-vmkerkv svntucenusat tok.

16 Momis owalv Coel opunayvte, heyvt mv tes;

17 Momen nettv respokake omof momēt ocvres, vm Puyvfekcv aossen enavpeswv omvlkvn a oh kvlares; momen ce'ppucc take, ce'chustvlke esyomat owalvkres, momen cen hunvntake mvnettakat nanvke en heckucho-can hecvkvres, momen cen hunvntake vculakat vpueckvn vpuecvkvres;

18 Momen mv nettv omof vm vtotkvke, momet vm vtotkv hoktvke tis vm Puyvfekev aossen a oh kvlares; momen owalvkvres.

19 Momen hvlwe sutv ofv nake estomahaken, momet kvncvpv ekvnu nanvke eskerkv, catv, totkv momen ekkucen heckuecares.

20 Hvse yomücke haken, hvresse catv hakvres, Pucase en nettv rakke, hecke herat vlvkeko emunken.

21 Momen momet ocvres, estimvt o estomet Pucase e hocefkvn oh huehkat hesakvres, Hesaketvmeset maket os.

22 Eslevl hunvntake toyatskat, heyv opunvkvn pohvkes; Ceme tis kerratsket omen, Cesvs Nasvlvlke, hunv-nv ece 'pakvke Hesaketvmeset vtotketv yekevke, nak estomahvke, nanvke eskerkv esyomat eskerkuecvten, Hesaketvmeset eme eteropotte cem etenrvwv take momecvte,

23 Mvn, Hesaketvmese hvteta kerrvte, momet momvres komvte eteropotte wiktven, ehset, enke holwvyecvke es vtahret, elecatskemvts.

24 Mvn Hesaketvmese elkv en nokken enrecohpet, akvwapvtes; mvn es hvlvtket omeko tayet omekv.

25 Mv ohfvccvn Tewe makvte ocet omëkv; Pucase vn renakv ehomv enhomvn hecvye munkv tates; cv nekeyi-hocekaren vm vkvpervn likekv;

26 Monkv cv feke 'safvcken, cv tulaswvu 'safackvnkes; momen ohvtvlakat cv 'na enhourkv ofvn fekvpvres.

27 Vm puyvfekev pvsatkat e hutven wiketskeket, cenake Vcakat lekwtvvn hecvren etektvnecetskeket ok.

28 Hesaketv vyetvn vn kerkvkuecetskvtes; afvcketvn ce turofheckvn es cv fvcecetskvres, maket.

29 Hunvntake etecakkvte toyatskat, cuko-hvmecvke em ekv Tewe etektvnkusen cem opunvyehcvkvres, elepet

on, herihocvtet on, en sepvkvt epu 'paken mucv nettv
oret omat.

30 Monk v owalvt omet, momet Hesaketvmeset setem-
fvccetv-vcakan 'setemfaceat, enavpeswv vevkvyen etetackv
em ette aossen em ohliketv oh likvranat Klist akvwvpv-
ranen kerrekv;

31 Heyv hvtetvwn hecet, Klist akvwvpketv opunvye-
cet, emc em puyvfekev pvsvtkat e hutn wihokekon, em
enavpeswv lekwtvn hecekates, maket okvtes.

32 Heyv Cesvs Hesaketvmese akvwvpvtet omes, omvl-
keyat akerrvket omen.

33 Monk v Hesaketvmese e'nvkperv hvlweevtet, momet
Erke etemface Puyvfekev Vcakat en heckvtet, heyv
hiyome hece, pobatskaten oh kalvtes.

34 Tewe hvlwe kvwvpkeko emunkekv, momis emet
hvmmaket os; Cehofvt cv Pucasen, Vm vkvpervn liketske
munken,

35 Cen horre ce 'leohhuerickvn hahyvrs, kievtes.

36 Monk v Eslevl en cuko homecvlke omvlkvt mehen-
vwn kerrvkekvs, heyv Cesvs vtaratskvte mahusat, Klist
momet Pucase tepaken Hesaketvmeset hayvtes.

37 Momen *heyvn* pohakof, e feken en sekehoye *ohmen*,
Hunvntake tecakkeyvte toyatskat, naken estomvranē
haks? Petvn momen vpastelvlke vpvlvwn kicakvtes.

38 Momof Petvt, Cem vkerrickvn etievkes, momet
huyiromvlkatskat naorketv ce'nvkvpkvkvren Cesvs Klist
hocefkv es paptiskvkes, momen Puyvfekev Vcakat
est'emhoye *tayat* cen heckkvkres.

39 Temfvccetv ceme cenaket on, cen hopuetake enaket
momet hopvye vpokakateu omvlkv, estohmomuse Pucase
pun Hesaketvmeset enhuehkvranat enaket omepekv,
kicakvtes.

40 Momet ohvtvlakat opunvkv sulken 'sem vcahnet en

kerkuecakovtes, Heyv honvpse yenahakat enkvpvket e hesahuecvkes, maket.

41 Momof em opunvkv 'safvckvke eenakuecepat pap-tiskakovtes; momen mv nettv mahusat estempuyvfekcv cukperakko tutcenvteket ohvpvakovtes.

42 Momet vpastelvlke em mvhakv, em etohkvketv, tvklike kvkv, mekusvpkv esyomat ofvn vpeye mähvtes.

43 Momen feksumketvt estempuyvfekcv omvlkv oh vlakvtes; momen vpastelvlket nake estomahvken, momet nanvke eskerkv momecakovtes.

44 Momen vkvsvmakat omvlkv etohkvket, nanvke omvlkv tvleme *omen* etem ocakovtes;

45 Momet nakocakat nakuce tis wiyyaket, *este* omvlkv en kvpicakovtes, enkusvpakat vtekat vcvkvyen.

46 Momet nettv omvlkv em vkerrickv hvmkusen cuko-vcakan fullet, ehuten tvkliken kalet, e feke em mehenwv momen afvcketv ofvn hompaket, vpeye mähvtes,

47 Hesaketvmese vkvsamet, *este* omvlkv heromkv em ocaken. Momen Pucaset nettv omvlkv hesahokvrnan mekusvpkv-cukon ohvpyvtes.

SETENTVCKE 3.

MOMEN mekusvpkv hvse-vkerkv omof, esostvpakat *tok*, Petv Cane tepakat cuko-vcakat vcemhokvtes.

2 Momen *este*-hunvnwv e'cke e nvrke ofv vteke ykv-pvte sekou 'svpehoyet, cuko-vcakat en tohopkvhouke Heruse kicetvn nettv lihkomvlkv er wvkechoyet omvtes, cuko-vcakat esceyan heromkv em 'pohepvren.

3 Mvt Petv Cane tepakat cuko-vcakan cukolvkvrnan hecof, heromkv em 'pohvtes.

4 Momen Petv hericet hecet, Canen tepaket, Ep oh hecvs, kicvtes.

5 Momen vketecvtes, Nak tis v'mvkyranes, komet.

6 Momen Petvt, Cvtokunaplane momet cvtokunaphvtke ocvkos; momis nake ocvyat ce'mis; Cesvs Klist Nasv lvlke e hoceskv ofvn ahuyiret, yykvps, kievtes.

7 Momet enkvpervn en hvlahtet, akvwapvtes; momen moman vpakusen e'le e'letoktuswv esyomat en yekcakvtes.

8 Momen vyvkhvmkusen akvwpiket huervtes; momet yvkapet, tasket momet Hesaketvmese vkvsamet, mvn vpahket, cukovcakan eceyvtes.

9 Momen yvkape Hesaketvmese vkvsamat este omvlkvv hecakvtes;

10 Momet mvt enko-vcakat en tohopkvhauke Herusat heromkv vpohepe vlikvtet omen kerrakvtes; momet mv nake em momat vralkvn tayen em estomahaket, feksumketv es fvcfve tates.

11 Momen mv hunvnwv ykvpekat en wicehocat Petv Canē tepakan hvlatof, este omvlkvv tayen em estomahaket mv sohvpettv Salomvn enake kicetvn etohkviket oh pefatkvtes.

12 Momis *mvn* Petv hecat este em vyoposket, Eslevl hunvntake toyatskat, estoman estomahe es cem momvke haks? monkat estoman, pun yekce momet pun heretv tis eteropotte yv este es ykvpeceye omecet, hericet pu hecatske haks?

13 Eplehame, Iseke, Cekvpe esyomat en Hesaketvmese, momet pu'rkvlke en Hesaketvmese E'ppnce Cesvs vrakuecvtes; mvn est' em wihket, Pilvte ehomv em ehelaksecatskemvts, enrecopetvn ohyekcet omof.

14 Momis centat Mv Vcake momet Fvccat ohlakset estelev *min* ce'mhoykvren vpohatskemvts;

15 Momet hesaketv e Pucasen elecatskemvts; mvn Hesaketvmeset psvtkvten enkvpvken akvwapvtet os, pumet a en kerrvket omen.

16 Momen eme e hocefkv̄t, *mv* e hocefkv̄ ohvkvsymkv eteropotten, heyv hunvnwv, hece kerratskat, yekcen hayet os; momes, eme etehoyvne vkvsymkv ocat omvlkatskat ce homv take heyv etemvpoketv esfv̄can e'met os.

17 Momen hiyomat, tecakkeyvte toyatskat, kerratskekat omecicen omatskvten kerris, es cem evpayvlken *kerrekot momecakvnke* etvpomēn.

18 Momis mv nanvke ehomv etvwv em owalvlke omvlkv e cukwv eteropotte, Cesvs estemerkvres, Hesaketvmese make kerkuecv̄tet, hiyomen sohfv̄cecv̄tet os.

19 Monkv cem vkerrickvn eticet rafulecv̄kes, mahlv̄pvtketv oketv Pucase ehomv akvpvket vlaken,

20 Cesvs Klist enhomv es cem erkenvkhoyvten atohten, cen holwvyeckv take vsholvren;

21 Mv *Cesvs* hvlwet esepyr̄anet os, oketv nak omvlkv mvherickv Hesaketvmese em owalvlke vcacakat omvlkv e cukwv eteropotte, ekvnv vlicev̄te vteke opunvyecv̄te eroren.

22 Mehenwusen Moses erkv̄len em punayv̄tet omekv, Owalvn Pucase cen Hesaketvmeset ahuericvres, etecakatskat etvwvn, vne omēn; mvt nak̄et o vtekat omvlkv̄n ce kicvkat vpohicatskvres, kicet.

23 Momen momēt ocvres, puyvfeckv mv Owalv em vpohicekat vtekat *em* estvlke enkv̄pvken sumecihocvres.

24 Momēt os, momen owalvlke Samyvl *huervte* vteke, momet renypv̄ vyecicat, mv opunahoyvte vtekat hiyōmēn heyv nettv hvte etvwvn onvyakv̄tet omes.

25 Owalvlke en hopuetake toyatskes, momet Hesaketvmesc Eplehame em punaȳet, Ec ohhonvpse eteropotten tvlv̄vlke ekvnv oh fullat omvlkv̄t ohmerk̄kv̄res, makat, pu'rk̄vlke setemfv̄ccetv̄ hayvte en hopuetake toyatskes.

26 Centake taten Hesaketvmeset E'ppuce Cesvs akv-wahpet, huyiromvlkatskan, cen naorketv take ce wike-

puecat eteropotten, ec ohmerrvkvren atotvtet os, kica-kvtes.

SETENTVCKE 4.

Mbmen esten em punvyakof, plestvlket, cukovcakat en kvpetvnet, Satusevlke esyomat oh yicvtes,

2 Este emvhayakat, momet Cesvs eteropotte pvsatkvte akvwpkvkvranen eserkenvkakak svrahkvn efeknokhoket omet.

3 Momet enke taken oh ohcet, sylvfkuecakovtes, *vheci-hocen* hvyvkvren; yvfkepekv.

4 Mome estomis opunkv pohakat sulket kvsvmakvtes; momen este-hunvntake em vlonkvtkv cukpe-rakko cahkepat mahe tates.

5 Momen mome ocvtes erempvkse em evpayvlke, este vcylvke, cokv-hayvlke,

6 Anvs plest enhomahtv, Kivfvs, Cane, Vleksantv esyomat, momen plest enhomahtv hlvvat en nakvlke en sulke estomuse *fullat* vtekat Celuslvmen nvkastvtes.

7 Momet em etennvrkvvpvn ye kahyof, Yekcetv estomen, monkat hocfkv estome eteropotten heyv momect omatske haks? *makaket*, em 'pohakovtes.

8 Momof Petvt, Puyvfekv Vcakat es fvcket, kicakovtes; Este em evpayvlke, momet Eslevl em vcylvke toyatskat,

9 Este yekceko en lopihocat ohfvccvn, Nake omecicen en wiket ome haks? *maket*, mucv nettv ep ohvketehocen omät,

10 Omvlkatskat, momen Eslevl este omvlkv, heyvt cen kerkvket omekvs, Cesvs Klist Nasvlvlke, mv vtare elcatskvte, Hesaketvmeset pvsatkvten a en kvwapvte, e hocfkv eteropotten, Cesvs *mahusat* eteropotten heyv este en wiket ce homv take hucret omes.

11 Cvto, Nake toks, komatskvttet, tohtarvlke toyatskat, heyvt mv tes, kvnvwv em ekv hakat.

12 Momet etv ofv tat vhesaketv sekot os, hocfkv vhesahokvraneyat, sutv elec v este vpvke estemhoyvte, etv sekot omekv.

13 Momen, Petv Cane tepakat en fekhvmketvn hecet, cokv kerrvkekot, momet nakkerrvkekot omen kerrakof, em estomahakvtes; momet Cesvs vpvkakvtet omaken kerrakvtes.

14 Momis mv este em wicehocat vpvkak et hueren hecakof, vnrvpuece nake makvkeko tayvtes.

15 Momis nvkvftetv wolket, etvn vhoyvren makahkof, etem punahoyaket,

16 Heyv este naken estomecvkvrane ya? nake-eskerkv kerken momecakat Celuslvme vpokat omvlkvt en kerkvket omekv, momen pumeu, Monkot os, makēkō taves.

17 Momis ohvtvlaken este em etenrvwv hvmecece karen yekcen opunvkvn es penkvlvkuecvkeres, svnvcomv este estomen heyv hocfkv ofv 'sem punayvkekaren, makakvtes.

18 Momen enhuehkakvtes, momet Cesvs hocfkv ofv vhmkv opunayet, monkat mvhayet omvkekaren yekcetv 'sem punayakvtes.

19 Momis Petv Cane tepakat em vyoposkak et, Hesaketvme se en renakv ehomvn centake mimvn Hesaketvme se 'semuntvlen cem vpohicvkeyat fvcctv on omat, cemet fvccecvkes, kicakvtes.

20 Pumet nake pohe heceyvte opunvyecēkare ep ume kot omekv.

21 Monkv ohvtvlaken opunvkvn es penkvlvkuecahkof, estemerrvkuece tayat eshecvkekot, vhoyvre em etektvne cakvtes, este svrahkv n; mv nake mohme ocat svrahkv n este omvlkvt Hesaketvmesen vrakkuecaket omekv.

22 Mv este emwiceckv nake-eskerkv kerkat em momehocat em vculkv ohrolope pale ostat hoyvnet omekv.

28 Momen wihokat, em etohkvlketvn oh vhojvtes, momet plest onhomvhhotv, este em vculvke esyomat nake kicakat omvlkvn kerkuecavtes.

24 Momen mvn pohakof, em vkerrickv hvmkusen en hake Hesaketvmesen vkvwvpakvtes, hvmmaket; Pucase, Hesaketvmese, hlvwat tis, ekvnv tis, uehvtkv tis, momet nake vtehkakat omvlkvn hayvte *toyetskat*,

25 *Momet*, Tewe cem vtotkv e cukwv eteropotten, Estomen Centilvlket cvpvkhoken, tvlvwvlket nake ehvperkvken vkerricvke haks?

26 Ekvnv mekkvlke asvpvklen, evpayvlkeu, Pucasen vnrvpet, momet enake Klist vnrvpet etenvkaftvtes: maketskvte toyetskat;

27 Mehenwvn Helot, Pantevs Pilvte tepakat, Centilvlke Eslevlvlke vpvkvket Ce'ppuce vcake Cesvs, mv em vfoyetskvte, vnrvpet etenvkaftvtet omekv;

28 Ce'nke momet cem vkerrickvt nake momvres lvtetvwn komakvte momecvkvret *etenvkaftet*.

29 Momen hiyomat, Pucasē, em opunvkv es penkvlec-kvn hecvs, momet ce'nken arvtosecetsken,

30 Cem vtotkvke cem opunvkv fekhvmketv omvlkvn 'sopunayet, nanvke eskerkv momet nake estomahvken Ce'ppuce vcake Cesvs e hocfvkv eteropotten momecvkvren emvkvs.

31 Momen mekusvpakat hoyahnof, mv etohvtelokat nekeyvtes; momen omvlkv Puyvfekcv Vcakat es fvcfvket, Hesaketvmese em opunvkv fekhvmketvn es opunahoyvtes.

32 Momen vkvsamvlke sulkat e feke, em puyvfekcvu hvmkuse tates, momen este estomet, Nake ocvyat cvnake tes, makekates; momis nanvke omvlkvn tvleme omecakvtes.

33 Momen Pucase Cesvs Klist raenkvwvpketv vpastelvl-

ket yekcetv rakken 'sohkerkuecakovtes; momen heromkv rakket omvlkvñ oh ocakovtes.

34 Momen mv vpvket nake enkusvpkat hvmkis sekates; ekvñv cuko tis ocakat estohmomusat wiyyaket, nanvke wihoyat enrahkvñ esyicaket,

35 Vpastelvlke ele ehomv yvpoyakekv; momen este vtekat nake enkusvpkat vevkvyn vwahholvtes.

36 Momen Coses, mv vpastelvlke Panepvs hoccfakvte, (mv ohyvtekhoyat, Mahlvptvketv e'ppuce maketvts,) Lefitvlke, Siplvs tvlofvket,

37 Ekvñvñ ocet, *mon* wiyyvtes, momet enrahkvñ 'svlaket, vpastelvlke e'le ehomvñ yvpoyvtes.

SETENTVCKE 5.

Momis este-hunvñwv hvñket, Anvñivs hoccfket, e hiwv Svfilv etepvket nake ocakat wiyyakovtes;

2 Momet enrahkv akvpvken fekhonnicvtes, (e hiwvu en kerren,) momet akvpvken esvlahket, vpastelvlke e'le tem-pen yvpoyvtes.

3 Momis Petvt, Anvñivs toyetskat, estomen Setvnet, ekvñv enrahkv akvpvken fekhonnicet, Puyvfekv Vcakat en laksetskvren ce fekeen fvcece haks? kicvtes.

4 Hvte oce munkof, cenake tokvt haks? momen neshoh-yof, cen yekce ofv tokvt haks? estomaten heyv naken ce feke ofvñ hocacetske haks? este tokon, momis Hesakvmesen en lakset ometskes.

5 Momen Anvñivs, heyv opunvkvñ pohof, tvklvtiket, hesaketvñ wkvtes. Momen heyv nanvke pòhakat omvl kvñ penkvkv rakket oh vlakvtes.

6 Momen hunvntake mvñettakat asvpvkilet, vpvllahyot, momet esvpelhyet er hericakovtes.

7 Momen mome ocvtes, hvse-vkerkv tutcenvtekat hoyahnof, e hiwvt, naken momehocat kerrekot, yeceyvtes.

8 Momen Vm onvyvs, hiyomusen ekvnvn wiyyatskvt haks? Petvt maket em vyoposkvtes. Momen, Momes, momuset *omvnks*, kievtes.

9 Momis Petvt, Naket omecicen Pucase em Puyv-fekevn eskerretvn temfvccatskvt haks? hecvs, ce 'he hericakat e'le. vhauken v *supakles*, momet 'sec ossvkvres, kievtes.

10 Momen moman vpakusen *Petv* e'le ehomvn tvklvtiket, hesaketvn wikkvtes. Momen hunvntake mvnnettakat escehyet, elepen hecakovtes; momet esossahket, e 'he tempen er hericakovtes.

11 Momen mekusvpkv-cuko omvlkvn, momen neyv nanvke pohakat vtakat penkvkv rakket oh vlakvtes.

12 Momen vpastelvlke e'nke eteropotten nanvke-eskerkv monet nake estomahvke sulken momehocvtes, este em etenrvwn; (momen Salomv en sohvpettvn omvlkvt em vkerrickv hvmkusen fullvtes.

13 Momen vpvltaket este estomis enhotet e ohvpvyckates; momis estet vrakkuccakovtes.

14 Momen vkvsamvlke, hunvntake hoktvkeu sulsoket ohvtvlaken Pucasen ohvpvkakovtes;)

15 Momat enokhokat tehoyvnkvn esyicet, topv topuce tis oh lumhikakovtes, Petv hoyanat em vpette tis este sasat oh vpettvren.

16 Momen hvttm tvlofv *Celuslme* afolotakat este asosset Celuslvmen yicakovtes, enokhokat, momet *este* puyv-fekev holwvhokat es naorkakat esyicet; momen omvlkvn em wicehocvtes.

17 Momof plest enhomahtv hvlwat, momet vpvkakak omvlkvt, (mvt Satusevlke em etohkvketvt omet,) asvpvkilet, enhomeckv es fvcfahket,

18 E'nken vpastelvlken oh ocet, cuko-yekev tvlemen vtehakovtes.

19 Momis neren Pucase em encel cuko-yekcv vhaiken hvwehceet, esossiheet,

20 Vpehyet, cuko-vcakat ofvn svpaklet, heyv hesaketv opunvkv omvlkv este 'monvyvks, kievtes.

21 Momen pohakof, hvthvyvtkusen cuko-vcakan esceh-yet, estemvhayakvtes. Momis plest enhomahtv hlvwat momet vpvkakak yicof, nvkvftetvn, momet Eslevl en hopuetake em *vculoken* senetviken *kihocat* omvlkv nvkastecaket, cuko yekcvn ohtotakvtes, mv *vpastelvlken* a'syihocvren.

22. Momis este-em-wiketv er yicakat, cuko-yekcv ofvn eshecvkeket, afulehceet, kerkuecaket,

23 Cuko-yekcv vcayece heren vkhotken, momet vheci-cvlke fettvn vhauke ehomvn svpaklen hecet, momis hvweceyat, ofv estimvn hecēkis, makakvtes.

24 Momen plest enhomahtv hlvwat, cuko-vcakat en kvpetvne, plest enhomvhhotv esyomat heyv nanvken pohakof, nake hakvranat en kerkvkekates.

25 Momof este hvinket vlahket, Hecvkes, mv hunvntake cuko-yekcvn vtehatskvne cuko-vcakat ofvn svpaklet, este emvhayaket os, maket em onvyakvtes.

26 Momen kvpetvne, este-em-wiketv esyomat vpeyet, sosssicakvtes, ohyekicvkeket, esten em penkvlaket, Cv-ton es pu nvfkake wites, *komaket*.

27 Momet esyicaket, nvkvftetv ehomvn svpvklecakvtes; momet plest enhomahtv hlvwat em 'pohet,

28 Heyv hoccfkv ofv mvhayetvn yekcen cem vseheye-kvnka? momen hecvs, cem mvhakvn Celuslvmen es fvcc-catsket os, momet heyv este e catvn ep oh vlvkuecetvn komatsket os, kieakvtes.

29 Momof Petv, vpastelvlke *vpulwv* esyomat em vyo-poskaket, Este em *vpohiceko munket*, Hesaketvmese miu em vpohicvraneyet os;

30 Pu'rkvlke en Hesaketvmeset, Ccsvs, eto vtahre, ele-catskvten akvwapvtet os.

31 Mvn Hesaketvmeset e'nkvpervn es hvlwecvtes, Ev-payv momet Hesayecv *taranen*, vkerrickv-etickv momet holwvyeckv enkvpvketvn Eslevl emvren.

32 Momen heyv nanvke, pumet, Puyvfekev Vcakat tis, Hesaketvmese em vpohicakat emvten, a en kerrvlke to-yes, em onvyakvtes.

33 Mvn pobakof, *efeketake* etetacke *omen*, prsvtetvn *komet* temopunvyecakvtes.

34 Momof nvkvftetv ofvn hvmket, Kemelevl hoccfket, Falvsevlket, vhakv-mvhayvt, este omvlkv vrakkuecaken, ahuyiret, Vpastelvlken sossihcet, estomusen fekhonnicvks, maket, *heyvn* kicakvtes.

35 Eslevl hunvntake toyatskat, e vketecvkes, heyv este hunvntake estomecvranatskat;

36 Heyv nettvt yiceko munkof, Ratvs, este tetaye e omecen, hunvntake em vhonkvtkv cukpe ostvteket oh vpvkakvtes; mvn elehocen, em vpohicakvte estomomusat omvlkv vwahhet, seko hakvtet omekv.

37 Momen heyv hunvnwv renypvvn Cutvse, Kalvlvlket, este e hoccfhokv escohoyvte nettv omof ahuyiret, este sulken e vcvkvpeyecicvtes; emeu elehocen, em vpohicakvte estomomusat omvlkv vwahvtet omekv.

38 Momen hiyomat ce kievkis, Heyv esten wihkatsken, fullekvs; heyv mvhakv, momet heyv vtotketv este avtet on omat, sumkvret ok;

39 Momis Hesaketvmese avtet on omat, sumecicatskeko tetayes; wikatskekon omat, Hesaketvmese etepoyatsken es ce kerhohyvke wites, kicakvtes.

40 Momen em vkvsvmakvtes; momet vpastelvlken en-huchkahket, rukafahket, Ccsvs e hoccfkv ofv opunvyetvn em vschakvtes; momet vpeyvre em etektvnecakvtes.

41 Momen nvkvftetvn enkvpahket, Cesvs e hoccfkv svrahkvn vlesketv en hahoyvre heretv orievken komhoyat svrahkvn afvckvket, vpeyvtes.

42 Momen nettv vtekat, cuko-ycakat momen cuko vtekat ofvn, Cesvs Klist es emvhayetvn, momen es erkenvketvn wkvkeekates.

SETENTVCKE 6.

Mv nettv omof, enkerrepvlke sulke mahe hakof, Klekvlke asosset vnrvpe-opunvyeckvt kvwvpkvtcs, Hepluvlken vnrvpet, nettv vtekat *heromkv* vfvstetv ofvn em oyevlken fvccvn em vfvstvkekat svrahkvn.

2 Momof pale hokkolohkakak enkerrepvlke sulkat enhohiket, Hesaketvmese em opunvkvn wikēt, ohhompctvn vfvstvranevat momvre here tokot os, kicakvtes.

3 Monkv tecakkeyvte toyatskat, ece 'pakvkat hunvn-take kolvpake, here opunvyehocen, Puyvfekcv Vcakat hoporrenkvu es fvcfakan, heyv nakvfvstetvn ohvfvstvkuecēyvren enhopoyvkes.

4 Momis pumet mekusvpkvn, momet opunkv vfvstetvn e emeye emunkvres.

5 Momen mv opunkv *este* sulkat omvlkvn afvceciheen, Stefen, hunvnwv Puyvfekcv Vcakat vkvsvmkvu es fvekan, momet Felvpe, Plokolvs, Nikenv, Timvne, Pamenvs, momet Anteokvlke vkvsvmepuehocvte, Nekolas *hoccfken*, enhopoyakvtes.

6 Mvn vpastelvlke ehomvn svpvkleheen, mekusvpahket, e'nken oh wykecakvtes.

7 Momen Hesaketvmese em opunkv ohvtvlaket ayen, enkerrepvlke em vhonkvtkv Celuslvmen tayan ohvtvlakvtes; momen plestvlke sulke mahet vkvsvmkvn em vkvsvmakvtes.

8 Momen Stefen, vkvsvmkv yekcetv tepakat es fvcket,

este em etenrvwn nanvke eskerkv, momen vtotketv estomahaken momecvtes.

9 Momof sepekake Lepvtinvlke enake kihocat ohvpvkat vnvcomet, momet Silenvlke, Vleksantvlke, esyomat momet Selesev Esev tepakat asossat, asvpvkilet, Stefen vnrvpuecakovtes.

10 Momet hoporrenkv Puyvfekv tepvke 'sopunayat vnrvpetv umvkeko tayusvtes.

11 Momof, Moses mome Hesaketvmese vtvkleckvn es opunayen pohes, este-hunvntake makaken emvkerret hec-kuecakovtes.

12 Momet esten, em vculvke, nakcokv-hayvlke esyomakan teyvma'kvtes; momet oh yihcet, hvlahtet, nvkvftetvn esyicakovtes;

13 Momet akerrv laksvlke, Heyv este heyv tvlofv vcakat vhakv tepakat vtvkleckv opunkv 'sopunayat wikeko cmunkes:

14 Heyv Cesvs Nasvlvlke heyv tvlofvn sumecihcet, es pum vpeyetv Moses pu'mvte mvrakhuecvres, maken pohekv, makaken svpvklecakovtes.

15 Momen nvkvftetv ofv vpokat omvlkv't hericet hecaket, e turofv encel e turofv tis ome omen hecakovtes.

SETENTVCKE 7.

MOMOF plest enhomahtv hvlwat, Heyv nanvke momet o haks? makvtes.

2 Momen makvtes, Hunvntake, tecakkvyvte, erkvke esyomatskat, pohvkes; Hesaketvmese vrakkat, Eplehame pu'rken, Mesopotemevn liken, Kelvn er likeko munken, em e hecknuecvtes,

3 Momet, Cem etvlofvn 'osiyet, cen nakvlkeu enkvpvkvs, momet ekvnv cem onvyvranvyan a oh vtes, kicvtes.

4 Momen Kaltevlke em ekvnv osiyet, Kelvn er likvtes;

momen, e'rke elehpof, *Hesaketvmeset* yv ekvuv vpokatskan oh cuneckuecvtes.

5 Momet mvn cotkusen emekot, e 'le oh huericetv tis pucasetvn e'mekates; momme estomis, emen momen erhonvpse yupv *yicvranat* pucasetvn emetvn temfacevtes, hopuewv oocko *emunken*.

6 Momen *Hesaketvmeset* hiyomen em punayvtes, Ec ohhonvpse tvleporvlke em ekvuvn cuneckvlket omvres, momen svlvfkuehcet, meske cukpe ostat estemerrvkuecvkvres.

7 Momen etvlwv en svlvfkvkvratan ohfvcecares; momen renyupv asosiyet, yvmv ekvuvn vm vtotkvkvres, *Hesaketvmeset* makvtes.

8 Momet svkvmsiskv setemfvccetvn e'mvtes; monkv *Eplehamet*, Iseken en heckuehohcen, nettv escenvpakan vkvmsisvtes; momen Iseket, Cekvpen en *heckuehohcen*, Cekvpet cuko-hvmeevlke em ekv pale hokkolohkakan en *heckuehocvtes*.

9 Momen cuko-hvmeevlke em ekv take *em* vleskabpet, Cosef Ecepse escehoyvren wiyyakvtes; momis *Hesaketvmeset* vpakvtes,

10 Momet estemerkv omvlkvu aossihcet, hoporrenkv heromkv tepakan Felo Ecepse em mekko ehomvn emvtes; momen Eeepsen en cuko omvlkvu ohfvnken huericvtes.

11 Momen elaukot momet estemerkv rakket Ecepse Kenvn tepakat em ekvuv omvlkvu oh vlakvtes; momen pu'rkvke hompetvn esheevkekates.

12 Momis Cekvpe Eeepsen teleko ocvcuken pohof, enhvteceskvu pu'rkvken vtotvtes.

13 Momen svhokkolv vpeyan Cosef etecakkvten em e kerkuecvtes; momen Cosef en nakvlken Felon en kerkuehocvtes.

14 Momen Cosef vtohtet, e'rke Cekvpe enhuehkvtes,

en nakvlken omvlkv, puyvfekev pale kolvpakan cahke-pohkaken.

15 Monkv Cekvpe Ecepsen vkhvtpiket, elvtes, emet momen pu'rvlkeu.

16 Momen Sekem *ekvnn* 'sohvpehohyen, sepvkv Eplehame Hemv, Sekem *erke*, eppucetaken en nesvte *ocat* ofvn wvkechoyvtes.

17 Momis Hesaketvmese Eplehame temfaccvte oketvt vwolicof, este Ecepse ofvn sulke hahket, ohvtvlaket vye-cicet emunken,

18 Mekko etvt, Cosef kerrekot, akvwypkvtes.

19 Mvtat pun nakvlken vkerret, pu'rvlken holwvken avfstakvtes, én hopuetakuce hesahokekaren vpvltakat oren.

20 Mv omof Moses heckvtes, momen en heckv heruset omvtes: momen e'rke cuko ofvn vhecihocen hvse tutcenat orvtes.

21 Momen ossihohcof, Felo c'chustet esehpet, e'chuswv mahusan omecet mahecvtes.

22 Momen Moses Ecepsvlke en nakkerretv omvlkv ofvn heren mvhahoyet omvtes, momet. momeckv opunvkv tepakat ofvn yekce mahet omvtes.

23 Momen ohrolope em pale ostat ore herof, etecakkakat Eslevl en hopuetaken en cukoperickv *kometvt* efeken en ceyvtes.

24 Momen hvnken fvceekon estemerrihocen hecof, emvnicvtes, momet mv en nokkihocan em en pvlecet, Ecepsvlken nafkvtes;

25 Momet, Etecakkakvyat Hesaketvmeset cv'nken sossvkuecvranat kerrakēs, komvtes; momis kerrvkates.

26 Momen renhvyvtken, *etecakkvte* tepoyakof, em e heckuecvtes, momet, eten herkepueckvn komet, Hunvn-

take toyatskat, tecakkvte toyatskes, estoman eten nokki-
catske haks? kicakvtes.

27 Momis em vwolicvn en nokkicat etvn vyecievtes,
Estimvt ep ohfvnke, momet ep ohfvcecv ce huerievt
haks?

28 Pvksvnke Ecepsvlke elccetskvuke omēn cv 'leecetvn
kometske haks? kicet.

29 Momen Moses yv opunvkv omecicen letkvtes, mo-
met Metevn ekvnvn tvleporv tates; mvn eppucetake hok-
kolen en heckuehocvtes.

30 Momen ohrolope pale ostat hoyahnof, Sinv ekvnhlwe
vnrwvn Pucase em encel eto-pokhen totkv fenke ofvn
em e heckuecvtes.

31 Momen Moses hecof, em estomalivtes, mv nak
hecat; momet vketecetvn *kohmet* oh vwolicof, Pucase
em opunvkv en haket em vlakvtes,

32 Ce'rkvlke en Hesaketvmese *toyit*, Eplehane en Hesa-
ketvmese, Iseke en Hesaketvmese, momet Cekvpe en
Hesaketvmese toyis, maket. Momof Moses fekeket, vke-
tecetv umekates.

33 Momof Pucaset, Ce'le em estelepikvn tefvs; mv oh
hueretskat ekvnv vcaket omekv.

34 Ecepsen vm estvlke em estemerkvn hecit, hecvyvtes,
momet en hihketvn pohit, sossvkuecvranit ahvtvpkit
omis. Momen hiyomat vtes, Ecepsen ece 'totares, kiev-
tes.

35 Heyv Moses, eyacvkekvnna, Estimvt ohfvnke momet
ohfvcecv ce huerievt haks? kihocvte, mv mahusan Hesa-
ketvmeset em encel eto-pohke ofv em e heckuecvte e'nke
aetehoyvnen vtotvtes, ohfvnke momet sossicv'taranen.

36 Heyv estet, ohrolope pale ostat oren Ecepse ekvnv,
uehvtkv Cate ofvu, momet vnrwvn nake estomalivken,
momet nanvke eskerkvn hecknecof, mvn-asossievtes.

37 Heyvt mv Moses, Owelv vne omēn Pucase cen Hesaketvinese tecakkatskte aossen ahuericvres, mvn 'mvpohicatskvres, Eslevl en hopuetaken kicakvte tes.

38 Mekusvpkv-cuko vnrwv ocat ofv *hueret*, encel Sinv ekvnhvlwe onypv em punayat, momet pu'rkvlkeu vpakvte, momet opunkv hesabohe pu'mvrauat en heckvtet, heyvt mv tes.

39 Mvn pu'rkvlke, mvpohicetv komvkekot, vhepvkakvtes; momet e feke ofv Ecepsen hvtvm yohfulcet,

40 Elvn *em punayet*, Hesaketvmese pun hahicvs, pum vhomahvkvren; heyv Moses, Ecepse ekvnv a 'sepu'ssicevnke, estvn estomat kerrēkok, kicakvtes.

41 Momet mv nettv omof wakucen hayaket, nake psvthoyvranan mv nakvhaken emakvtes, momet e'nke take em vtotketv es afvckakvtes

42 Momof Hesaketvmeset folotiket, sutv ofv nanvke sulke *oce tayan* emekusvpkvren wikakvtes, cokv owalvlke *hummaket* coyakvte vevkvyen, Eslevl en cuko toyatskat, ohrolope pale ostat oren nake psvthoyvranan, momet nake psvthoyan vnrwvn v'matskv haks?

43 Momen Molvk em escukohakv, momet cen hesaketvmese Lemfan en kococumpvu, nakvhake mekusvpvrane hayatskte, esatskvtes, momen Papelv rvsimvn secc'yvkares.

44 Pu'rkvlke vnrwvn eskerkv escukohakvn ocakvtes; Moses em punayat mellvte etvpomen, vhake hecvte etvpomen hayvren.

45 Momen pu'rkvlke *Moses* enyupvn fullvtet, Caswe vpvkaket Centilvlke Hesaketvmeset pu'rkvlke ehomvn Tawe en nettv eroren vtokvte nake epucasakvten esceykvtes; mv *escuko hakvn* enheckaket *esceykvtes*.

46 Tawet Hesaketvmese ehomvn heromkvn eshecvtes

momet Cekvpe en Hesaketvmese liketvn en heckuecetvn komvtes.

47 Momis Salomvt cukon en hayvtes.

48 Momis mv Hvlwe Mahat cuko este e'nke es hahoyvte likekot omes, owalv hvmmakat vevkvyen,

49 Hvlwet vm ohliketvt *omet*, ekvnvt cv'le vm ohhuerickvt omes: cuko estomen vn hayvranatske haks? monkat estvn fekapvyat naket o haks?

50 Heyv nanvke omvlkvn cv'nket hahicvtet omeko haks? Pucase maket os.

51 Enokwv yekvke, ce feke, momen hvcko ofv svkvmsiskatskvte seko toyatskat, Puyvfekv Vcakat vnrapatske munkvt omes; ce'rkvlke *momecakovte* etvpomen cemeu *momecatskes*.

52 Owalvlke estoman ce'rkvlke assecvkekat haks? momet Fvccat vlvkvrnat homv kerkuetakan pvsvtakvtes; mv ceme hiyomat wiyyvlke, momet elecvlke hakatskvтет.

53 Cemet, encelvlke wiyyakat vhakv *cen* heckvkvtet omis, vcayecatskekat.

54 Momen heyv nanvken pohakof, e feke oren warkvtes, momet e nuten oh etetekkkavtes.

55 Momis emet, Puyvfekv Vcakat es fvcket, hvlwe vnvtaqvtes, momet, Hesaketvmese en rakken, momen Cesvs Hesaketvmese em vkvpervn hueren hecvtes,

56 Momet, Hecvkes, sutvt hauhahken, Este E'chuswv Hesaketvmese em vkvpervn hueren hecis, makvtes.

57 Momof huehketv yekcen huehhakvtes; momet o hvckon cekkottaket, em vkerrickv hvmkusen oh pefatkvtes;

58 Momet tvlofv ossicahket, cvton es vfvllakvtes, momen akerrvket em accusvke este-hunvnwv mvnette, Sal hoccfke, e'le tempen rvpoyakvtes.

59 Momen Stufen, *Hesaketvmesen* oh huehket, Pucaso

Cesvs toyetskat, vm puyvfekevn esvs, maken, cvton es vfvllakvtes.

60 Momen tvk tokkehket, yekcen huehket, Pucase toyetskat, heyv naorketv em en rvhecahketskvs, makvtes. Momet, heyvn mahkof, nocepvtes.

SETENTVCKE 8.

MOMEN em elkv Sal vkvsvme tates. Momen mv nettv omof, emekusvpkv-cuko Celuslve likat *vtehkat* asseckv rakket em ocvtes: momen vpastelvlke tokvkekat omvlkv Cutev Semelev tepakat em ekvntvckv hvmkvn vwahvtes.

2 Momen este-hunvntake fvccvket Stefen *hericvrant* sohvpvtes, momet waketv rakken oh hayakvtes.

3 Momis Sal emekusvpkv-cuko yvmahkuecvtes, cuko vtekat eceyet, hunvntake hoktvkeu esyomakat rasofot-huecet, cuko yekcvn vtehakvtes.

4 Monkv mv vwahakat, opunvkn erkenaket, hvmkvn vpeyvtes.

5 Momof Felvpe, Semelev tvlofvn vkhvtpiket, Klist es em erkenvakvtes.

6 Momen estet pohaket, nanvke eskerkv Felvpe momecat hecakof, em vkerrickv hvmkusen mv nanvke opunayate em vpohicakvtes.

7 Puyvfekv hvsvthvkeko sulken vtehkvt, yekcen huebkaket asossen, palse es enokhokat, ykvvpvkekateu sulken em wicecvtet ok.

8 Momen afvcketv rakket mv tvlofvn ocvtes.

9 Momis este-hunvnwv hvmket, Simv hocvket, enhomvn nake estomahakan mvkerret momecat, Semelevlke estomahes komvken hayakvtet, este rakke e omecet opunayat, likvtes.

10 Mvn omvlkv, cotkus mahat tot, rakke mahan vteket,

em vpohicakvtes, Heyv hunvnwv Hesaketvmese en yekce rakkat tes, makaket.

11 Momet mvn em vpohicakvtes, hofunen emvker-retv vtotketv eteropotten estomahes komvken hayvkv tet omekv.

12 Momis Felvpe nake herake Hesaketvmese em ohmek-ketv, momen Cesvs Klist hocckv ohfvccvn erkenakat vkvsvmakof, paptiskakvtes, hunvntake hoktve esyomv-ken.

13 Momof Simv emeu vkvsamvtes, momet, paptiskof, Felvpen vpake munkvtes, momet nak estomahvken, momet nanvke eskerkv momccen hecet, em estomahvtes.

14 Momis-Semelev Hesaketvmese em opunvkv cenakuecakvcuken vpastelvlke Celuslve vpokat pohakof, Petvn Canen tepakan ohtotakvtes:

15 Mvt rvkhvtvphohkof, Puyvfekev Vcakat en heckvkvren em emekusvpakvtes;

16 Estvmivlkis oh lvtkeko munket omen, Pucase Cesvs hocckv es paptishoyat tvlkusekv.

17 Momof enken oh wvkhokicahken, Puyvfekev Vcakat em heckakvtes.

18 Momen Simvt, vpastelvlke e'nke est' oh vykecakan Puyvfekev Vcakat en heckaken hecof, cvtokunawvn emetvn kicvtes,

19 Heyv yekcetv vneu v'mvkes, este estomen cv'nke oh wvkhokicvyat Puyvfekev Vcakat en heckvkvren, maket.

20 Momis Petvt okat, Cen cvtokunawv ece 'paket sumkekvs, Hesaketvmese em estemkv cvtokunawvn es nesvke tetayes, kometskekv.

21 Heyv nake ofvn nake hvmkuis, momet nake cotkuis ocetskekos, ce feket Hesaketvmese ehomvn fvccekot omekv.

22 Monkv heyv cen naorketv ce feken es nokkievs, momet, ce feke em vkerrickv cen kpvpyecice witvren, Hesaketvmesen emekusvps.

23 Kvlakeuvv en home, momet naorketv eswvnakv ofvu hueretskveuken hecikov, kievtes.

24 Momof Simv vyoposket, Centaket Pucasen vm emekusvps, yv nanvke opunvyecatskat hvmkuis ve oh vlvkekaren, kievtes.

25 Momen mv este Pucase em opunvkvn kerkuecaket, erkenvkahkofvt, Celuslvmen yoh fulecet, Semelevlke em etvlofucvlke sulken opunvkv-hervn es erkenvkakvtes.

26 Momen Pucase em encel Felvpen em punayvtes, hvmmaket, Ahnervs, momet wahlv fvccvn, mv vyetv Celuslve vkhvtape Kesv roran vyvs, mvt vnrvv tes.

27 Momen ahuyiret, ayvtes, momen hecvs, hunvnwv, yunvke, Ereopvlket, yekcetv rakken ocet, Kantese Ereopvlke hokte mekko em elecvn hueret, mv en nakockv omvl vfastvt, emekusvpranet Celuslvmen vlaktet,

28 Rafulket, momet en calev ofvn likat, Esivs owalv *hoccivten* ohonvyvtes.

29 Momof, Heyv calevn vwolicet, ohvpvkvs, Puyvfekvt Felvpen kievtes.

30 Momen Felvpe oh letiket, Esivs owalvn ohonayen pohvtes, momet, Nak ohonayetskat kerretske haks? kievtes.

31 Momen, Estoman ve ume taye haks, hunvnwv hvmkvteket vm fvyatet omekon omal? makvtes. Momet Felvpe ohcemiket, en likepvren komvtes.

32 Nakockv ofv opunvkv ohonayat, heyv tates, Yvpefikv omēn eleckvn sohvpheoyvtes, momet yvpefikuce en tonv ehomvn cvyayvke omēt e cukwvn hvwecekos.

33 En kvnevpuECKv ofvn em ohfvececkv em eshoyvtes,

momen en honvpsetv estimvt kerkuecvre te? en hesaketvn ekvnvn enkvpihocekv.

34 Momen yunvket em vyoposket, Cem 'pohis, estimvn opunvyecet owalv heyv maket *oke haks?* eme etrvwn, monkat este hunvnwv etvn *oke haks?* Felvpen kievtes.

35 Momof Felvpe e cukwvn hvwehcet, mv Hoccet etan 'svliceet, Cesvs 'sem erkenakvtes.

36 Momen *em* vyetv vhojof, uewv ocen rorhoyvtes; momen yunvket, Hecvs, *heyvmvn* uewv *oces*; cv paptis-kvre naket 'svn tacke haks? makvtes.

37 Momen Felvpet, Ce feke 'somvlkvn vkvsametsken omat, mometske taves, kievtes. Momen em vyoposket, Cesvs Klist Hesaketvmese E'ppucet on vkvsamis, makvtes.

38 Momen calevt huervren kievtes; momen hokkolvt uewvn vk hvtpvhokvtes, Felvpe yunvke tepakat; momen paptisvtes.

39 Momen uewv er a enkvvpkakhkof, Pucase em Puyv-fekvt Felvpen sayepvtes, momen yunvke svnvcomvn hecekates; momet em vyetv afvcket ayepvtes.

40 Momis Felvpe Esotvn hechoyvtes; momet tehoyanat, tvlofv omvlkvn em erkenaket emunket, Seselevn vla-kvtes.

SETENTVCKE 9.

Momis Sal Pucase en kerrepvlke vnrvpen punkv-es-penkvleckvn momen pvsvtetv *eyackvn* es hesaket, plest enhomahtv hvlwan oh ayet,

2 Nakcokvn Temaskvs *tvlofv* senekake ocakan ohtotv-kvrnan em 'pohvtes, heyv vyetv hunvntake, hoktvkeu eshecaken omat, wvnawvken Celuslvmen sylvkvren.

3 Momet ayat Temaskvn vwolicvtes; momen vyvkhvm-kusen hvayvket hvlwe vtet vfolotet hvvyvakvtes.

4 Momen ekvnnv oh latkvtes, momet opunvkv, Sal, Sal, estoman vc assecetske haks? kicen pohvtes.

5 Momet, Puçase toyetskat, estimv toyetska? makvtes. Momen, Vne, Cesvs, mv assécetskat toyis; nak fvsken ohrefketv cen yekcet os, Pucaset makvtes.

6 Momen fekeket, momet em estomahet, Pucase toyetskat, naken momecaren kometske haks? kicvtes. Momen Pucaset, Ahuyiret, tvlofvn eceyvs, momen nak' momecvranetskat *estet* cem onayvres, kicvtes.

7 Momen hunvntake vcvkfullat, en hake pohaket omis. esten hecvkekot, punayvkeko haket svpaklvtes.

8 Momen Sal ekvnnv oh *wakkvte* ahuervtes; momen e turvv en hauhahkof, este hecekates; momis enken en hvlvtahket, Temaskvn svpeyvtes.

9 Momen nettv tutcenat hecekates, momet hompekot, eskekates.

10 Momen enkerrepvlke lvmket, Anvnivs hocefket, Temaskvn likvtes; momen mvn Pucaset, nakhecihocat ofvn, Anvnivs, kicvtes. Momen, Pucasē, heovs vnet *likis*, makvtes.

11 Momen Pucaset, Ahuyiret, tehoynkv Lvpotke kihocan oh ayet, Tasvlke, Sal hocefkan, Cutvse en cuko ofvn 'rvpohvs, hecvvs, emekusapekv;

12 Momet nakheckekat ofvn, este-hunvnwv, Anvnivs hocefket, accyct, hece hakvren e'nken oh wvkecen hehes, *kicvtes*.

13 Momen Anvnivs em vyoposket, Pucasē, heyv hunvnwv ohfvccv nak holwvhoke estvmahen ce mekusapvlke Celuslvme vpokat momecvten *este* sulke etehoyvnen pohvyvnks;

14 Momen heyvmvn plest enhomvvhhotv a vten yekcetvn ocet os, ce hocefkv oh huchkakak omvlkv wvnawicvret,

15 Momis Pucaset, Vyvs, myt svtohtetv enhopoyvyvte Centilvlke, mekkvlkeu, momet Eslevl en hopuetake ehoniv cv hocefkv 'svrvranat omekv ;

16 Nake rakrvke estvmahe cv hocefkv svrahkv este-merkvranaa hecicaret ok, kievtes.

17 Momen Anvnivs ahyet, cuko 'receyvtes; momet e'nken oh wvkhokieet, Tecakkeyvte Sal toyetskat, Pucase, Cesvs, atetske cem e heckuecvnke, vc vtotes, cen renakv cen heciket, Puyvfekev Vcakat es fvccketskvren, kievtes.

18 Momen moman vpakusen nakcelkv omēt e turwvn a em pvlatkvtes, momen momat vpakusen renakv en heciket, ahuyiren paptiskvtes.

19 Mohmen, hompetv en hecikof, yekce vakvtes. Momof Sal nettv vnvcomen enkerrepvlke vpakvtes, Temaskvn.

20 Momet senekake take ofvn, Klist Hesaketvimese E'ppuce tat em erkenakvtes.

21 Momis pohakat omvlkv em estomahakvtes, momet, Heyv este Celuslvmen heyv hocefkv oh huehkakat sum-huecvnket, momet heyv esvrahkvn, wvnawvken plest enhomvvhottv 'sem vyvret yvmvn vlaket omekat haks? makakvtes.

22 Momis Sal en yekce em ohvtvlaket emunkvtes, momet heyvt Klist o herat kerkuecet, Cusvlke Temaskvn vpokakat cvyayvkuecvtes.

23 Momen nettv sulket sohfvcikof, Cusvlke elecetvn komet setempunahoyvtes.

24 Momis emehakakat Sal kerre tates. Momen nettv nere tepakvn elecetvn *komet*, tvlofv em vtohopke-rakko vhauken vhecicakvtes.

25 Momof neren enkerrepvlket ehset, svmpvn vpihket, tvlofv em vtohopke-rakko a's tvk hvtypecicakvtes.

26 Momen Sal, Celuslvmn vlakof, enkerrepvlke vpvketvn komvtes; momen omvlkv em penkvlvket, enkerrepvt omat vkvsvmvkekates.

27 Momis Panepvs evpahyet, vpastelvlke 'sém vlakvtes, momet, ayof, estomen Pucasen hecvte, momen em punayvten, momen fekhvmke heret Temaskvn Cesvs hocfkv erkenakvten en kerkuacakvtes.

28 Momen Celuslvmn, esceyet, asossat, vpvke tates.

29 Momet Pucase Cesvs hocfkv ofvn fekhvmke heret opunayvtes, momet Klekvlsen setenrvpakvtes; momis elecetvn komet etefullakvtes.

30 Momen tecakkakat kerrahkof, Seselev 'svk hvtpelcet, Tasvs *tufofn* ohtotakvtes.

31 Momof Catev, Kalvle Semelev esyomat hvmkvn mekusapvlket herkvn ocet, yekevkuhocvtes, momet Pucase em penkvkv, momet Puyvfekv Vcakat mahlvptketv ofvn vpeyet, ohvtvlakvtes.

32 Momen mome ocvtes, Petv mv ekvnvn hvmecciet aret, mekusapvlke Letv vpokan, mvu vk hvtapvktes.

33 Momen mvn hunvnwv hvmken, Enevs hocfke, palse es enokket ot, ohrolope cenvpaken en topv ohwakkvten hecvtes.

34 Momen Petvt, Enevs toyetskat, Cesvs Klist cvfeknen ce hayes; ahuyiret, cem pvtakvn pvticvs, kievtes. Momen vyvkhvmkusen ahuervtes.

35 Momen *este* Letvn momet Selvn vpokat omvlkv hecaket, Pucasen oh fulotecvtes.

36 Momen enkerrepv Taperv hocfket, mv oh yvteketv Takvs kihocat, Capvn likvtes; heyv hokte vtotketv herakat, momet merkv vtotketv momecat es fvcket omvtes.

37 Momen mome ocvtes, mv nettv omof, enokiket, elvtes; momen vklopecahkof, ohonvpv nvthofvn wkceakvtes.

38 Momen Letv Capv vwolicet omen, enkerrepvlke Petvt mvn likvcuken pohaket, hunvntake hokkolen ohtotakvtes, oh vtetv vcevicekaren *en* komaket.

39 Momen Petv ahuyiret, vevkayvtes, momen, erohrof, ohonvpv nvthofv es oh 'cemecakvtes; momen oyevlke omvlkv hvkihoket, vnakvn svpaklvtes, kapv accvke tis Takvs, vpake munkof, hahicvten hecicaket.

40 Momis l'etv omvlkvv sossicet, tvk tokkehket, emekusapvtes, momet enan oh fulotket, Taperv toyetskat, ahuervs, kicvtes. Momen e turwv arvmricvtes, momet Petvn hecof, alikvtes.

41 Momen enken a em wiyiyet, akvwapvtes; momet mekusapvlke oyevlke esyoman enhohiket, wenaken hec-puecvtes.

42 Momen Capv hvmkvn kerkvtes; momen sulket Pucasen oh vkvsymakvtes.

43 Momen mome ocvtes, nettv sulken Capvn, Simv nakhvrpe-catecvn en fekhonnepvtes.

SETENTVCKE 10.

ESTE hvmket, Kvnelevs hocetket, sentulev, metohkvketv Etlvlke kihocat *en kvpetv:vlke* hvmkat,

2 *Huvvuv* fvccet, momet en cuko 'somvlkv Hesaketvmese em penkvlvket, heromkv sulken estemet, momet estofis Hesaketvmese emekusapat, Sesvlevn likvtes.

3 Nettv hvse-vkerkv esostypakvtekat nake heckekat ofvn Hesaketvmese em encelvlke hvmket, Kvnelevs toyetskat, kicet, a en ceyen heckusen hecvtes.

4 Momet mvn hecof, penkvle tates, momet, .Pucase toyetskat, naket o haks? kicvtes. Momen, Cem meknsvpkv, momet cen heromkv Hesaketvmese ehomv esvkerickvn kvwapkvket os;

5 Momen hiyomat bunvntake Capvn vtotvs, momet Simv, Petv kihocan, enhuehkv;

6 Simv hvmke, este nakhvrpe catecvn, en cuko nehvtkv afopke ocan, fekhonnes; mvt nake estomvranetskat cem onvyvres, kicvtes.

7 Momen encel Kvnelevs em punayvte enkvpahkof, en cuko vfastvlke hokkolen, momen suletawv eme vfvstake emunky tate hvmken, emekusapvt omen, enhohiket,

8 Heyv nanvke omvlkv en kerkuecahket, Capvn vtotakvtes.

9 Momen rempvkse vpeyet, momet tvlofv vwolicakof, hvse-vkerkv sepakat mahe orof, Petvt emekusvpranet cuko-önvpvn ohcemkvtes.

10 Momet elawuse haket, hompetvn komvtes, momis etetákuecakof, nocekon vpueckv omet oh latkvtes;

11 Momen hvlwat enrvnken, nakvtchkv hvmket, vcectvhake rakke omēt, kvnvwv ostat es hvlvtket, ekvnv a oh hvtapken hecvtes.

12 Mv ofv ele-óstakat ekvnv oh fullat mvrahrkv omvlkv, momet punvttv, momet nak hvllecusat, fuswv hvlwe fullateu vtehket omvtes.

13 Momen opunvkv en haket em vlakvtes, Petv toyetskat, ahuyiret, pvsahet, homprs.

14 Momis, Monkos, Pucase, nake vcakekat, momet hvsvtkekat hompvyvte sekot omekv, Petvt kicvtes.

15 Momen svhokkolv opunvkv en haket em vlakvtes, Nake Hesaketvmese hvsvtecvte, mvn vcakeko kihcetskvs.

16 Heyv svtutcenv momvtes; momen mv nakvtchkv hvtvm sutvn vkwvvpkvtes.

17 Momen Petvt heyv nak heckekat hecise nak estonan omat en kerkeko mahof, hecvs, hunvntake Kvnelevs a ohtotakat Simv e huten vpohahket, vhauken vsvpaklvtes;

18 Momet huehket, Simv, Petv kihocat, mvn fekhonnen omat vpohakvtes.

19 Momen Petv nak hecihogan oh vkerrihof, Hecvs, hunvntake tutcenet ce hopoyakes;

20 Monkv ahuyiret, ahvtypkvs, momet vcvkvys, Naken vn kerkekos, komekot; vnet vtotakit omikv, Puyvfekv kievtes.

21 Momof Petv hvtypiket, mv hunvntake Kvnelevs a ohtotakat er em orvtes, momet, Hecvkes, vnet mv hopoyatskat toyis; naket omecicen yicatske haks? kievtes.

22 Momen, Kvnelevs sentulev, hunvnwv fvece, momet Hesaketvmese em penkvle, momet Cusvlke tvlwvvlke omvlkv este fvece omecvke *likaten*, Hesaketvmeset encel vcekan atoten, en cukon ce'nhuehket, opunkv cem pohvren 'mveahnvks, makakvtes.

23 Momof a 'sceyihcet fekhonnicakvtes. Momen rempvksen Petvt vpaket ayvtes, momen etecakkvte Capvlke vnvcomet vhorkvsakvtes.

24 Momen rempvksen Sesvlevn seceyvtes. Momen Kvnelevs en nakvlken, momet en hessvlke em vnokeekakat nvkvftceahket, e'mehakvtes.

25 Momen Petv yeceyof, Kvnelevs tenrapet, e'le tempentvk ltiket, vrakkuecvtes.

26 Momis Petvt, Ahaervs, vneu este toyis, kicet, ahuerievtes.

27 Momen em punayet, ecehyof, nvkaftat sulken hecvtes.

28 Momet, Hunvnwv Cusvlket on omat tvleporv ohvpvkvre, monkat oh vyvre vhakv tokot omen kerratskes; momis Hesaketvmeset este estomen vceakeko, monkat hvsvtkeko kievranvkon vn kerkucevns.

29 Monkv *ec oh* atit omis, seokepkvn hayvktot, v'nhueh-hokat vpakusen; monkv cem 'pohis, Nake svrahkvn v'nhuehkatskv haks? kievtes.

30 Momen Kvnelevs, Nettv ostof e elvwecen, hvse-vkerkv hiyomat orvnkes, momet hvse-vkerkv sostvpakof vn cuko ofvn mekusapvyvnks; momen hecvs, hunynwv em accvke hvyayvhoket cv homvn huervnks;

31 Momet, Kvnelevs toyetskat, cem mekusvpkv pohkes, momet cen heromkv Hesaketvmeset vkerricet os.

32 Monk v Capvn vtotet, Simv, em vhocefkv Petvt omen, enhuehkv, Simv nakhvrpe-catecv uehvtkv vfopke likat en cukon fekhonnet omes; mvt vlakof, cem punayvres, makvtes.

33 Monk v moman vpakusen ee ohtotvyvnkes, momen vlaketskat heren ometskes. Monk v hiyomat Hesaketvmese nak cem onayat omvlkv pohetvn cen komet, Hesaketvmese ehomvn omvlkeyat vpokes, makvtes.

34 Momof Petvt, e cukwvn hvwehcet, Mehenwvn Hesaketvmese este etemetueceekot omat hecis;

35 Momis tvlwv vtekat ofv estimvt em penkalet, fvccetv vtotkat, emen afvceicet os, makvtes.

36 Opunvkv *Hesaketvmese* Cesvs Klist eteropotte herkv opunvkv-hervn erkenaket Eslevl en hopuctake ohtotakvte, (mvt omvlkv e Pucase tes;)

37 Mv opunvkv kerratskes, mv paptiskv Cane erkenakvte enyupvn Kalvlen vlicevte, Cutev omvlkv hvmkvn kerkuehocvten;

38 *Momat* Cesvs Nasvlvken Hesaketvmeset Pnyvfekv Vcakan, momen yekcetvn es vfeyvtet omes; mvt nak herakan momcet arvtes, momet pnyvfekv holwakat svlvfkuecat omvlkv em wicecvtet os; Hesaketvmese vpakvtet ok.

39 Momen Cusvlke em ekvnvn momet Celuslvmen nanvke omvlkv momcevte pumet a en kerrvlke toyes; momen mvn, eto vtahret, elceakvtes.

40 Mvn Hesaketvmeset nettv svtutcenof akvwapvtes, momet heckv-heren,

41 Este-omvlkv tokon, momis akerrvlke Hesaketvmese enhomv enhopoyvten en heckuecvtes, pumet, pvsatkvte aenkvpvken akvwpvkvte renyupvn ete'n hompe ete'm eskeyvtet, mv akerrvlke toyen.

42 Momet, este em erkenvkaket, Hesaketvmeset hesahokat momet psvtkat Ohfvececv taranen ohmellvtet omen, ohkerkueceyvren, pu kicvtet os.

43 Mvn owalvlke omvlkv a en kerkuecaket os, e hocfkv eteropotten estimvt o estomet oh vkvsamen omat, naorketv enkvvpketv en heckvranet os, makaket.

44 Momen Petv heyv opunvkvn opunaye emunkof, Puyvfekev Vcakat opunkv pohakat omvlkv oh latkvtes.

45 Momen Centilvlkeu estemkv Puyvfekev Vcakat aohkvlkat omecicen vkvsamvlke svkvsmsiskvlke, Petv vcvkawvte en sulke estomomusat em estomahakvtes.

46 Estempunkv *mvrahrvkn* es opunahoyet, Hesaketvmesen vrakkuccaken pohakekv.

47 Momof Petvt *em* vyoposket, Heyv pume etvpomuse Puyvfekev Vcakat en heckakat paptiskvkekare, estimvt uewv sentvcke tetaye haks? *makvtes*.

48 Momet Pucase e hocfkv ofvn paptiskvkvren kicvtes. Momen nettv vnvcomusekon fekhonnvren e'nkusvpakvtes.

SETENTVCKE 11.

MOMEN vpastelvlke, momet ctecakvte Cutevn vpokat Centilvlke Hesaketvmese em opunkv en heckvcuken pohakvtes.

2 Momen Petv Celuslvmen vlahkof, svkvsmsiskvlket vnrvpakvtes,

3 Hunvntake svkvsmsisvkhoyekan oh ayet, ete'n hompetskvns, makaket.

Momis Petvt vliceet, etetayusen en kerkuecvtes, hvmmaket,

5 Capv tvlofvn emekusapvyvnks, momet nockv-seko vpueckv ome nake heckekan hecvyvnks, nakvtehkv vecetv hake rakke omct kvnvwv osten hvlwen a's hvtapkan, momen vne mahusan vm vlakvnks.

6 Momen mvn hericet hecet, oh vkerrievyvnks, momet ele-ostvlke ekvnv oh fullat, momen punvttvn, momen nak hvllccusat, momen fuswv hvlwe fullateu hecvyvnks.

7 Momen opunkv en haket, Petv toyetskat, ahuyiret, pvsahet hompvs, cv kicen pohvyvnks.

8 Momis, Monkos, Pucase, nake vcakekat, monkat hvsvtkekat cv cukwv eceyvte sekot omekv, makvyvnks.

9 Momis opunkv en hake hvlwe vtet hvvm vm vyo-poskvns, Nake Hesaketvmese hvsvtcevten vcakekon kihcetskvs.

10 Momen heyv nake svtutcenv momvnkes, momen hvvm omvlkv sutvn a's kvvwapkvns.

11 Momen hecvkes, moman vpakusen este-hunvntake tutcenet cuko likvyan vsvpvklvt hakvnks, Sesvlev awe a ve ohtothoyen.

12 Momen Puyvfekev Vcakat, Mvn vevkvvyvs, naken cen kerkeko omekot, cv kievnkes. Momen heyv etecakvte epakat vc vpvkaken, hunvnwv en cuko esceyeyvnks.

13 Momen estomen en cuko ofv encel hueren, momet, Hunvntaken Capvn vtotetsken, Simv, Petv hoccfkan, enhuehkvkekv;

14 Mvt opunkv ceme momen cen cuko omvlkv es hesahokatske tayat cem onvyvres, kicen hecvtet puu kerkuecvnkes.

15 Momen opunvyetv vliceevyof. Puyvfekev Vcakat, enhvteceskv ep oh latkvte omēt, oh lvtkakvnks.

16 Momof Pucase em opunkv vkerrievyvnks, opuna-

yvte, Mehenwv Cane uewvn es paptisvtet os, momis cemet Puyvfekev Vcakan es paptiskatskvres.

17 Momekv Hesaketvmese, Pucase Cesvs Klist oh vkvsvmeyvte pu'mvte etvpomen estemkv emakof, nake toyit, vne Hesaketvmese vnrpvye tayvt haks?

18 Heyv nanvken pohakof, cvyayvkakvtes, momet Hesaketvmesen vkvsvmakvtes, Momekv Centilvlkeu vkerickv-etickv hesaketv oren Hesaketvmese emakvcuks, makaket.

19 Momof Stefen ohfveev asseckv hakat svrahkvn vwa-hakvtet Fenese, Siplvs, Anteak esyoman vteken vpeyvtes, Cusvlke tvlkusen opunvkvn es erkenvkaket.

20 Momen vplwvt Siplvlke, momet Silenylke hunvntaket omvtes; mvt Anteak yicof, Klekvken em punayet, Pucase Cesvn es erkenvkakvtes.

21 Momen Pucase e'nket vpaken, sulke mahet vkvsamet, Pucasen oh fulecvtes.

22 Momof heyv nanvke opunvyeckv mekusvpkv-cuko Celuslve vpokat e hvokot pohakvtes, momen Panepvs Anteak vteken vyvren vtotakvtes.

23 Mvt vlahket, Hesaketvmese en heromkvn hehcof afveke tates; momet omvlkvn efeke fekhvmken Pucasen es hlvtvkvn mveahnakvtes.

24 Este-hunvnwv heret omepekv, momet Puyvfekev Vcakat vkvsvmkvu es fveket omvtes; momen este sulke mahet Pucasen ohvpvkakvtes.

25 Momof Panepvs enkvpahket, Sal hopoyvranet Tasvn ayvtes.

26 Momet eshehcof, Anteak svlakvtes. Momen mome ocvtes, obrolope hvnken mekusvpkv-cuko vpaket etohnykastet este sulke mahen mvhayakvtes. Momen enkerrepvlke Anteak ofvn enlvteceskv Klistvlke kiho-cvtes.

27 Momen mv nettv omof, owalvlke Celuslvmen vwet Anteak yicvtes.

28 Momen hvmket, Akepvv hoccfket, ahuyiret, Puyv-fekcvn es kerkuecvtes, Elauko rakket ekvnn omvl' hvme-cievres, *maket*; mvt Klatevs Sesv en nettv omof ocvtes.

29 Momof enkerrepvlke omvlkvt, nake ocakat vcvkvyn, etecakkat Cutev vpokan emvnickvn vtotetvn komakvtes.

30 Momet mvn inomecakovtes, momet Panepvv Sal tepakat e'nke ofvn mekusvpkv-cuko em fvyatvlken es ohtotakovtes.

SETENTVCKE 12.

MOMEN mv oketv omof, Helot mekko mekusapvlke vpylwvn estemerrvkuecetvn e'nken arvtosecvtes.

2 Momet Cems, Cane etecakkan, eslafkv-cvpkon es elecvtes.

3 Momet, Cusvlken afvcecicen hecekv, Petvu esetvn komvtes. Momof tvklike pakkeko en nettv tates.

4 Momen ehsof, cuko-yekcvn vpikvtes, momet suleta-wvlke oste eslike osten es en wkvtes, vcayecvkvren, ohhoyvkvv hoyanof este 'sem vlvketvn komet.

5 Monkv Petv cuko-yekcv vpihoke munkvtes; momis mekusvpkv-cuko wikekot Hcsaketvmesen em emekusvpa-kvtes.

6 Momen Helot sylvketv metetakvranusof, mv nere Petv cvto-tetvkkakv hokkolen es wvnvken suletawvlke hokkole etenrvwvn nocvtes; momen vhecicvlke vhauke ehomvn cuko-yekcvn vhecicakovtes.

7 Momen hecvs, Pucase em encel a oh vlahken, hvya-y'ket cuko yekcv ofvn hvvyvkvtes, momen Petv e nvcen en nafket, ahuericvtes, Lvpken ahuervv, kicet. Momof cvto tetvkkakvt e'nken en yorkvtes.

8 Momen encel, Sc wvnaket, cem estelepikvn sohwnv-

yvs, kicvtes. Momen momecvtes. Momet, Cen kapvn e oh kahyet, vc vcvkvyvs, kicvtes.

9 Momen osiyet, vcvkayvtes, momet encel nak momecat mehenwv tat kerrekates, momis, Nak heckekan hecis, komvtes.

10 Vketeckv enhvteceskv momet svhokkolan tehoyvn-hohyof, cvto vhauke tvlofv ayan vlahokvtes, mvt emet a en hwwiken, woliket, tehoyvnkv hvmken ropothoyvtes, momen moman vpaken encel enkvpakvtes.

11 Momen Petv er hoporrenof, Hiyomat mehenwvn, Pucaset em encel atohtet, Helot e'nke, momet Cusvlke nak en nene hecakovte omvlkvu a vc ossicet on kerris, makvtes.

12 Momet *mv nake* oh vkerrihcof, Cane, Mak hoccfkat, e'cke Mele en cukon vlakvtes, sulke tohvteloke mekusvpake *vpokan*.

13 Momen Petv vhauke svkhotkvu vnafkof, hokte mvnnettet, Lote hoccfket, pohvranet vlakvtes.

14 Momet Petv em punvkvu keriyof, afackat omecicen, vhauke hvwecekates, momis letiket ccehyet, Petvt.vhauke chomv hueran onayvtes.

15 Momen, Ce haco-hakes, kicakovtes. Momis, Momet o heret os, make munkvtes. Momof, *Petv* em encel tes, kicakovtes.

16 Momis Petv vnafke munkvtes; momen *vhauke* hvwehcet, hecakov, em estomahakovtes.

17 Momis cvyaykvren enken 'sem vhopvyahket, estomen Pucase cuko-yekcv aossican em onvyakovtes. Momet, Heyv nanvke Cems, momen etecakkateu 'ren kerkuecvks, makvtes. Momet enkvpahket etvn ayvtes.

18 Momen hvyatkat vpaken Petv estvn estomat ohfvccv suletawvlke em eteyvmketv cotkekates.

19 Momen Helot hopoyet, eshecekof, vhecicvlken ohvke-

tece *poyat*, psvrthoyvren makvtes. Momen *Petvt* Cutev enkvpahket, Seslevn vk hvtpiket, *mvn* fekhonnvtes.

20 Momen Helot Tilvlke Sitvnlke tepakat enhomece mahvtes. Momis em vkerrickv hvnkusen en yicvtes, momet mekko en nockv cuko vheciv Plastvs en hesse taken hayahket, herkvv vpohakvtes, em ekvnnv mekko em *ekvnnv* 'mvnicet ok.

21 Momen Helot, nettan mellet, mekko em accvken accet, em ohliketvn oh liket, opunvkv cvpkon em wvke-cakvtes.

22 Momen, Hesaketvmese take hvnke em opunvkv en hake *tes*, este hunvnwv enake toks, estet *makaket* yekcen huehkakvtes.

23 Momen vyvkhvnkusen Pucase em encl *enokketvn* vlicvtes, vkvsvmkv Hesaketvmesen emekokv, momen, cuntvt prpaken, hesaketvn wikkvtes.

24 Momis Hesaketvmese em opunvkv ohvtvlaket aye mahvtes.

25 Momen Panepvs Sal tepakat nak *em* vfvstetv sohfv-cecakhkof, Cane, Mak hoccfkan, evpayahket, Celuslvmen enkvpahket fulhokvtes.

SETENTVCKE 13.

MOMEN Anteak mekusvpkv-cuko ohvtchkat ovalvlke mvhayvlke esyomat fullvtes, Panepvs momet Semev Nicv kihocat, momet Lusevs Silenvlke, momet Menev, Helot tetlak vpake munke mahvtet, Sal esyomaket.

2 Pucase em vtotket, eelvwecakhkof, Puyvfekev Vcakat, Panepvs Sal tepakan a vn sehoyvks, mv vtotketv enhueh-kvyat svrahkv, makvtes.

3 Momen eelvwecaket, mekusvpahket, momet enken oh lumhicaakhkof, vtotakvtes.

4 Monkv Puyvfekev Vcakat vtoten, Selusevn vhoyvtes ;

momet mvn enkvpakat, perron ohtehiket, *ote* Siplvs *hocef-ken* vhoqvtes.

5 Momen Salvmes *tvlofvn* kakof, Cusvlke en senekake take ofvn Hesaketvmese em opunvkvv erkenvkakvtes. Momet Cane *en* nakvfastvn ocakvtes.

6 Momen oten hvmechcet, Pefvn rorihcof, este-mvker-rv, owalv laksv, Cusvlke Pacesvs hocefken, eshecakvtes;

7 Mvt ekvvv semevpayv, Svcevs Palvs, hunvvnwv hopor renvn vpvke tates; mvt Hesaketvmese em opunvkvv pohetvn komet, Pancpvs Sal tepakan enhuehkvtes.

8 Momis este-mvkerrv Elemvs, (mvt hocefkv ok, ohyv-tekhoyat,) vnrvpakvtes, vkvsvmkvn sevpayvn sentvcketvvl komet.

9 Momof Sal, (Pal *kihocat*,) Puyvfekev Vcakat es fvcket, heren hecvtes,

10 Momet, Aeha vkerretv omvl momet naorketv omvl es fvcketskat, puyvfekev holwakat e'ppuce, momet fvccetv omvl vnrapv toyetskat, Pucase em vyetv fvccat fvyeci-cetskat wikvranetskeko haks? kicvtes.

11 Momen hiyomat heevs, Pucase e'nket ec oh *wakkes*, momen ce turhecekot, hvse hecetskekon oketvt ocvres. Momen vyvkhvmkusen hoperet momet yomucket oh latkvtes; momen enken en hvlatet es vre sasvren hopo-yet arvtes.

12 Momof sevpayv nake momehocan hecof, Pucase em mvhkv em estomahet, vkvsamvtes.

13 Momen Pal, momet vpvkakak Pefvs esenkvpahket, Pamfelev *ekvvv* Pvkv *tvlofvn* roricvtes. Momen Canet enkvpahket Celuslvmen yoh fulkvtes.

14 Momis Pvkv enkvpvkahkof, Pisetev *ekvvv* Anteak yicvtes, momet fekvpvk nettv omof senekaken secehyet, vpokvtes.

15 Momen vhkv owalvlkeu ohonvyetv hoyahnof, sene-

kake semevpayvlket ohtotakvtes, Hunvntake tecakkeyvte toyatskat, opunvkv es este mvcahnetv ocatsken omat, makvkes, maket.

16 Momof Pal ahuyiret, enken svhopayet, Eslevlke hunvntake toyatskat, momet Hesaketvmese em penkvla-katskat, vpolievkes, makvtes.

17 Heyv Eslevlke en Hesaketvmese pu'rkvlke enhopo-yet, momet tvleporvlke omet Ecepsen vpokof, hvlhvwe-cet, enke hvlwen es asossievtes.

18 Momet ohrolope pale ostat oren vnrvwv ofvn semv-peyetvn 'sem enkvsvmekates.

19 Momen Kenvn em ekvvnv etvlwv kolvpaken sum-huehcof, em ekvnv estimvt omvre eskerretv eteropotten em etekvpicakvtes.

20 Momen renyupv ohfvcccvlken emakvtes, ohrolope cukpe oste pale cahkepe oren, Samyvl owalv eroren.

21 Momen cryupv mekkon komakvtes; momen Hesa-ketvmeset Sal Kes e'ppucen emakvtes, hunvnwv Pencce-men em vliketv aossen, ohrolope pale oste oren.

22 Momen mvn vkueyihcof, Tewen mekkon a en hueri-cvtes, momet mvn opunvyecet kerkuecvtes, Tewe, Cvse e'ppucen eshecvyvtes, hunvnwv cv feke vcvkvyen, mvt nanvke komvyat omvlkv momecvres; maket.

23 Heyv hunvnwv en honvpse aossen Hesaketvmeset setemfvccetv vcvkvyen, Hesayecvn, Cevsvs, Eslevl a en huerievtes;

24 Canet efeke-etickv paptiskv Eslevl em este omvlkv, vlvkeko munken, 'sem erkenahkof.

25 Momen Canet, em vyetv sohfvcecof, Estit ot os, cv komatske haks? Vne mv toyvks, momis hecvkes, hvmket cv yupvn vlakes, mv em estelepikv enrecopetv heretv orvkat, makvtes.

26 Hunvntake tecakkeyvtē, Eplehame en honvpse en

hopuetake toyatskat, momet estimvt Hesaketvmese em penkvlet ece 'pakvkat, cemen heyv vhesaketv opunvkv *Hesaketvmeset* a cen 'totet os.

27 Celuslvm vpokat semevpaylkeu emen *kerrvkekot*, owalvlke em opunvkvn fekvpkv nettv omvlkv ohonahoyat tis *kerrvkekoku*, emen ohfvceceakat, *mv opunvkvn* sohfvcecakvtes.

28 Momen naket omecice ele tayat ohkerkuecat eshecvkekot omis, elehocvren Pilvten em 'pohakvtes.

29 Momen emen opunvyece cohoyvte omvl sohfvcecahokof, eto a tvk hvtvpecihcet, sevpvkv ofvn wvkecakvtes.

30 Momis Hesaketvmeset pvsatkvtan aenkvpvken akvwapvtes;

31 Momen Kalvle enkvpike Celuslvm atvte vpvkakak nettv sulken hecakvtes, mvt este chomv a en kerrvlket omen.

32 Momen opunvkv herakat cen kerkuecvkeyet os, *heyvt ot os*; nake erkvke setemfaccvte,

33 Matan Hesaketvmese pume en hopuetake toyeyat, es pum ohfvceces, Cesvs akvwapvtet omat; Sams cokv setentvcke svhokkolat ofvn, Cv'ppuce toyetskes, mucvnettvn ce heckueheis, make cokat vcvkvyen.

34 Momen Cesvs synvcomvn lekwtvyn ohfulkvranecon pvsatkvte aenkvpvken akvwapat ohfvcecvn hvmmakvtes; Tewe em merretv mehenwakan ce'mares.

35 Momen *Sams setentvcke* etv ofvn, Cenake Vcakat lekwtvyn hecvre em etektvnecetskekares, maket os.

36 Tewe vpvke hcsahokat, Hesaketvmese komat vcvkvyen vfvstehpof, nocet, erkvke taten v wvkechohyen lekwtvyn hecvtet omekv.

37 Momis mv Hesaketvmese akvwapat lekwtvyn heccates.

38 Monkv hunvntake, tccakkeyvte toyatskat, *heyvt* cen

kerkvkeks, heyv hunvnwv eteropotten naorketv enkvpvketv cem erkenvkhoyvkes;

39 Momen mv eteropotten, ohvksamat vtekat, nanvke Moses em vhakv vcvkve enkvpvket ce fvccvkeko tayvte omvl enkvpvket fvccet hueres.

40 Monkv vketecvkes, nake owalvlke opunvyecakvte *hummakat* ec oh vlvkekaren;

41 Hecvkes, nakhayvkekvlke toyatskat, momet cem estomahvken, estemerkvkes, cen nettv omof vtotketvn vtotkis, estet cen kerkuecis, vkvsvmvranskekan.

42 Momen Cusvlke senekake sosiyof, Centilvlket, fekvpkv *nettv* hvmke orof, heyv opunvkv en erkenvkhoyvren enkusvpakvtes.

43 Momen tohvkastvte vwahhof, Cusvlke sulket, momen enkerrepvlke hahoyvte Pal Panepvs tepakan vcvkvepyvtes; momen mvt em punvyaket, Hesaketvmese en heromkv ofv emomccicakvren emvcahnakvtes.

44 Momen fekvpkv *nettv* hvmket orof, tvlofv *vpokat* omvlkvranuset Hesaketvmese em opunvkv pohvranet nvkastvtes.

45 Momis Cusvlket este sulsokan hecakof, vleskvpkv es fvcfakvtes, momet nake Pal opunayan vnrvpet opunvyakvtes, em vnrvpuecaket, momet tvhikaket.

46 Momof Pal Panepvs tepakat fekhvmkvke haket, Hesaketvmese em opunvkv estonkon ceme taten es *cem* punahoyvranvtes; momis etvn vkueyet, hesaketv yuksvseko cen heckkvkvre heretv oricatskekat e ohfvceccatskekv, hecvkes, Centilvlken ohvpeyes.

47 Centilvlke en hvyayvket ot, ekvnyuksv em vhesaketv toyetskvren a ce huericvyvtet os. Pucaset *maket* pu mvhayvtet omekv, kicakvtes.

48 Momen Centilvlke heyvn pohakof, afvckvket, Pucase em opunvkv vrakkuecakovtes, momen en sulke estomo-

muset hesaketv yuksv-seko em melhoyvte tat vkvsvmakvtes.

49 Momen Pucase em opunvkv mv ekvnnv omvlkv hvmkvn kerkuehocvtes.

50 Momis Cusvlket, hoktvke fveevke momet vrakkuehocat, momet *este* momvrherake tvlofv vtehkan teyvma-kvtes, momet Pal Panepvs tepakat assecetvn vliceaket, em ekvnnv wolhuecakvtes.

51 Momis e 'le em essun vfekahyet, Ikonevn rorhoyvtes.

52 Momen enkerrepvlke afvketv, momet Puyvfekev Vcakan es fvcfakvtes.

SETENTVCKE 14.

MOMEN mome ocvtes, Ikonevn hokkolvt etepvket Cusvlke en senekaken cukolakvtes, momen opunvyakat, Cusvlke Klekvlken sulke mahen vkvsvmepuecakvtes.

2 Momis Cusvlke vkvsvmvkekat Centilvlken teyvma-kvtes, momet em vkerrickv tecakkakat vnrvpn en hayakvtes.

3 Monkv hofunen fekhvmkvket Pucase ofvn opunahoyet, fekhonnakvtes, *momen Pucaset* en heromkv opunvkv a en kerkuecvtes, momet nanvke eskerkv, momet nake estomahvken eme e'nke take es momecvkvren e'mvtes.

4 Momis tvlofv este sulkat tekvpakvtes, momen Cusvlken vpvkakatsasen, vpvlvvt vpastelvlken vpvkakvtes.

5 Momen Centilvlke, Cusvlke, em vculvke esyomatevton es vfvllaket vlšketv vpvken celayetvn es vnrvpakof,

6 Kerrahket, Likeonev em etvlofv, Lestv Type tepakan, momet mv ekvnnv vfolotan oh tokorkvtes:

7 Momet mvn opunvkv-herv es erkenvkvakvtes.

8 Momen hunvnwv hvmket, ele yekcvkekot, mv e'cke e

nvrke ofv vteke ykvpekot em emunkvt, ykvvpvte sekot, Lestvn likvtes.

9 Mvt Pal opunayat pohvtes, *momen* emet hericet hecat, em wkvre vkvsvmkv ocet on hecet,

10 Opunkvk yekcen 'sopunayet, Lvpotket ce'len oh huervs, *kicvtes*. Momen tasiket, ykvapvtes.

11 Momen estet Pal nak momecan hecakof, em opunkvk en haken kvwvpaket, Likeonvlke em punkvkn es opunayet, Hesaketvmeset este-hunvntake omvket a pun hvtvp-hokes, makakvtes.

12 Momen Panepvs Cupetvn kicaket, Pal, opunaye mahat tok, Mvkulevn kicakvtes.

13 Momen Cupetv en *cuko-vcakat* tvlofv ehomv likat, mv em plest wkvvn momet etoesse eskvtvlkvkn en tohopkvhauken svlaket, este sulket vpvkaken, es emckusvpkv *wakvn* pvsvtetvn komvtes.

14 Mvn vpastelvlke Panepvs Pal tepakat pohakof, em accvken setakvtes, momet este vlkan tokorket, huehkaket,

15 Hunvntakē, estoman heyv nanvke momecatske haks? Pumeu este hunvntake, vkerrickv ocatskat etvpomen occyet os, momet heyv nake ehvperkakan enkvpaket, Hesaketvmese sutv, ckvvv, ñehvkv, momet nake vtchkakak omvl hayvten ohfulecatskvren cem erkenakvkes;

16 Mvt oketv eshoyvvnvte ofv etvlwvvlke vtekat em vpeyetv mahusat ofv ykvvpvkvre em etektvnece tates.

17 Momen estomis, nak herakat momcet, momet hvlwvten oske pu'met, momet meske naklokce *pu'met*, momet pu feke hompetv afvcketv tis es *pum* fvcicet, eme a en kerrv seko wikekates, makakvtes.

18 Momen heyv opunkvkn makake *estomis*, este' nak pvsate es vrakkuecvkvrnat vfekhonnicetv en yekevke tates.

19 Momis Cusvlket Antcak Ikonev tepaken a vwet

yievtēs, momēt este em vkvsmepuecen, Pal, cvton es vfvllahkof, tvlofvn ossicakvtes, Elepes, komaket.

20 Momis, enkerrepvlke em vfolotet svpaklen, ahuyiret, tvlofvn eceyvtes; momen reimpvksen enkvpahket, Panepvs tepaket Tvpen vhoiyvtes.

21 Momen mv etvlwv opunvkv-herv em erkenvkahkof, momēt sulken emvhayahkof, hvttvm Lestv, Ikonev, Anteak esyoman yoh fulhokvtes,

22 Enkerrepvlke em vkerrickvn en yekevkuecaket, vkvsvmkv ofvn vpeye mahvren emvcahnet, momēt, Estermerk v sulke eteropotten Hesaketvmese em etvlofv esceyvraneyet os, *kicaket*.

23 Momen mekusvpkv-cuko ofv omvlkvn erkenvkviken emwiketv hahicahkof, momēt celvwccet emekusvpahkof, Pucasen em wikakvtes, mvn oh vkvsvmakekv.

24 Momen Pisete v eteropothohyof, Pamfelevn vlahokvtes.

25 Momen Pvk v tvlofvn opunvkv erkenvkahkof, Atelevn vk hvtpphokvtes;

26 Momen perron vtehket, Anteak esvhoyvtes, mv tvlofvn vtotketv sohfvceccakat vrahkvn Hesaketvmese en heromkvn em wihokvtes.

27 Momen vlahohket, mekusapvlken etohvtelohyof, Hesaketvmese nake em momecat omvl, momēt vkvsvmkv vhauke Centilvlke en hvweevte tis omvl en kerkuecakovtes.

28 Momen mvn enkerrepvlken vpaket hofunen kakvtes.

SETENTVCKE 15.

MOMEN hunvntaket, Cutev vwet, etecakkakan emvhayaket, Moses em vhakv vcvkvyen ce svkvmsishoyekon omat, ce hesakvkeko taves, *kicakovtes*.

2 Momof Pal Panepvs tepakat opunvyeckv, momen opunvkv 'setenrvpetv sulken es est' vnrvpakof, Pal, Pane-

pvs, vpvlvw vpvkakak esyomat, Celuslvmen vpchyet, vpastelvlke mekusvpkv-cuko vfastvlke esyoman ehomvn heyv vpohkvn em wvkecvkvren vkerrickv hayakvtes.

3 Momet mekusvpkv-cuko *vtehkvlke* en heromkv eteropotten Fenes Semelev tepakan teropoteevtes, Centilvlke fulotevten kerkuacet, momet etecakkakat omvlkvn tayen afvckvkueevtes.

4 Momet Celuslvmen yihcof, mekusapvlke, emekusvpkv-cuko vfastvlke vpastelvlke esyomat evpayakvtes, momen Hesaketvmese eme eteropotten nake momeevte omvlkvn kerkuaccakvtes.

5 Momis Falvsevlke em etohkvlketv vkvsvmakat vpvlvwt asvpaklet, Svkvmsiset, Moses em vhakvn vcayeckvn emv-hayvke tetayet omes, kicakvtes.

6 Momen vpastelvlke mekusvpkv-cuko vfastvlke esyomat heyv nake oh vketecvkvret etohvtelokvtes.

7 Momen tenrvpetv sulket hoyahnof, Petvt ahuyiret, Hunvntake etecakkeyvte toyatskat, hofunen Hesaketvmese pu'nhopohyet, Centilvlke cv cukwv aossen opunvkvherv em opunkv pohaket, vkvsvmkvren *komvtet on*, ker-ratskes, makvtes.

8 Momen Hesaketvmese *este* efeke take en kerrat Puyvfekcv Vcakat pu'mvte etvpomen e'maket eskerkueevtes;

9 Momet eme pume esyomat pu temeticekot omet, vkvsvmkv eteropotten e feken en hvsythievtes.

10 Monkv hiyomat estomen, nokwv-ohwakkv pu'rkvlke momet pume tis karoneko tayvten enkerrepvlke oh wvkecet, Hesaketvmese eskerratske haks?

11 Momis Cesvs Klist Pucase en heromkv eteropotten *hesahokvranat* etvpomen pu hesahokvranat vkvsamēs.

12 Momof este sulsokat omvl' cvyayvhohket, Panepva Pai tepakan em vpohicakvtes, nanvke eskerkv momet

nake estomahvke Hesaketvmese eme etehoyvne Centilvlke em momcevten kerkuecakof.

13 Momen evyayvhohkof, Cems em vyoposket, Hunvn-take tecakkeyvte toyatskat, vm vpohievks;

14 Enhvteceskvn Hesaketvmeset e hoccfkv vrahkvn Centilvlke asosse esten evpyvrane oh ayvten Semovt kerkuehces.

15 Momen owalvlke em opunkvk heyvn tentvkhaket os;

16 Heyv enyupvn rlvkares, momet Tewe em escukohakv latkvte hvtvm hayet, yvmahkvkvte hvtvm en hayares, momet ahuericares;

17 Este vhoskat Pucasen hopoykvren, momet Centilvlke es cv hoccfhoyvte vtekateu, Pucaset, heyv nanvke omvlkv momecat maket os, *make* cokat vevkvyen.

18 Ekvnnv em vliceckv vteke Hesaketvmese em vtotketv omvlkv en kerkvket omes.

19 Monkv *heyvt* vm vkerrickvt's, Centilvlke enkvpvke Hesaketvmese oh fulotecat naorihceyats, komis;

20 Momis, nake-vhake svholwvketv, hoktarkvn, nake o catv pvlvtkeko pvsakat, momet catvn e en hvlvtkvren kicet en hoccieet, ohtotvkeres.

21 Moses, hofunvlke tate, tvlofv omvlkv eme es erkenakat ocet omekv, fekvpkv nettv omvl en senekake ofv ohonahoyet omekv, makvtes.

22 Momof vpastelvlke, mekusvpkv-cuko vfastvlke, momet mekusvpkv-cuko somvlkvte eme aenkvpvke hunvn-take enhopoken, Cutvs Pasepvs hoccfkan, Silvs tepakan, etecakkakat semevpayvken, Pal Panepvs tepakan vevkv hoyvren, Anteak ohtotakat here 'sem momakvtes.

23 Momen en hoccieet mvn es vtotakvtes, hiyōmōn; Vpastelvlke, mekusvpkv-cuko vfastvlke etecakkakat esyomat Centilvlke etecakkakat Anteak, Selev, Selesov esyomat vpokan vsekaket os;

24 Este a pu'nkvpvket vpeyet opunvkvn es ce naoricakvten poheyvtet os, cem vkerrickv naoricet, Svkvmisset, vhakvn vcayecvks, maket, mv vhakv mome emeyvte sekon;

25 Momekv vkerrickv hvmkusen etohnvkašteyof, hunvntake enhopoke, Pal Panepvs tepake, pum vnoeckakat, vpvke ec ohtoteyat here es pum momvnks,

26 Hunvntake Pucase Cesvs Klist e hoccfkv esvrahkv en hesaketv penkvke ofv e schoyvten *ec ohtotēs*.

27 Monk Cutvs Silvs tepakan vtotēs, mv nake etvwn e cukwvn es cem onvykvvres.

28 Nakhonne heyv nanvke momvrane tvlkusat es en rakke here es pum momen, Puyvfekev Vcakateu here es em momvnks.

29 Vpeswv nake vhake emetv, catv, nake e catv pvlvtkeko pvsatkat, momet hoktarkvn e en hvlatskvres, mvn e en hlvvtatsken omat, heren fullatskvres. Ece sekēs.

30 Monk vtotohyof, Anteak yicvtes, momet este sulsokat etohvteloyahkof, cokvn a c'makvtes.

31 Momen ohonayahkof, semahlvptkvket es afvckakvtes.

32 Momen Cutvs Silvs tepakat, emeu owalvlket omepekv, etecakkakat opunkv sulken 'semvcahnaket, yekvkuecakovtes.

33 Momen *mun* estomusen fekhonnahkof, etecakkakan enkvpahket vpastelvlke oh vhoyetvn herkv ofvn em etektvnkvtes.

34 Mome estomis Silvs mata fekhonnetv here es em momvtes.

35 Pal Panepvs tepakateu Anteak ofvn fekhonnakovtes, mvhayet, momet Pucase em opunvkvn erkenvkaket, etv sulket vpvkaken.

36 Momen nettv hoyanet vyecicof, Etecakkeyat tvlofv

vtekat vpokan Puease em opunvkvn em erkenakeyvtet ren hecet, estomakat *er hecvkeres*, Pal Panepvsen kievtes.

37 Momen Panepva Cane Mak hocfkan evpyetvn em vkerrickvn hayvtes.

38 Momis Pal, Evpyetv herekos, komvtes, Pamfelev *tvlofvn* enkvpvkahket, vpaket vtotketvn vevkvyekaket ok.

39 Momen etenrvpetv yekce mahet omekv, ete'nkvpakvtes; monkv Panepvs, Mak evpayet, perron vtehiket, Siplvs esayvtes.

40 Momis Pal, Silvs evpahyet enkvpakvtes, etecakkakat Hesaketvmese en heromkvn em wikaken.

41 Momen Selev Selesev tepakan eteropottvtes, mekusvpkv-cukon yekcvkuecet.

SETENTVCKE 16.

MOMOF Tvpe Lestv tepakan em vlakvtes; momen hecvs, enkerrepv hvmet mvn likvtes, Temorevs hocfket, Cusvlke hokte vkvsamv e'chuswvt; momis e'rke Klekvlke *tates*.

2 Momen etecakkakat Lestv Ikonev tepake vpokat e hocfkv here opunvyecaket omvtes.

3 Mvn Pal, Ve vevkvyekvs, komvtes, momet Cusvlke mv fullakat svrahkvn ehset svkvmisvtes; e'rke Klekvlket on omvlkv kerrvket omekv.

4 Momen tvlofv vlkan ropothoyofv, vpastelvlke momet mekusvpkv-cuko vfastvlke Celuslme vpoke vhakv hayvkvten vceayevkvren em wikakvtes.

5 Monkv mekusvpkv-cuko vkvsnmkv ofvn yekcvke hahken, nettv omvl em vhonkvtkv ohvtvlakvtes.

6 Momen Flecev momet Kelesev ckvnvn etehoyvnhohoyof, momen Esev ofv opunkvv erkenvketv Puyvfekov Vcakat em vsehaken.

7 Mesevn rorhohyof, Pirenevn vpeyetvn komvtes, momis Puyvfekev em etektvnecvkekates.

8 Momen Mesev hoyvnhohyof, Tlovs vk hvtyphokvtes.

9 Momen neren Pal nak heckekan hecvtes; estehunvnwv Masetonevlket hueret, em 'pohepet, Masetonevn a oh cehyet, pum vnicsv, maken.

10 Momen nake heckekan hehcof, lvpken Masetonev esceyetvn komēmvt, Mvn opunvkv-herv em erkenvkeyvren Pucase pu'nhuehkvuk's, komēt.

11 Monkv perron enrecohpet, Tlovs 'senkvpaket Semo-resevn vyetv fveevn vpeyet, yicēmvt, momet rempvkse Neapoles roricemvts.

12 Momet mvn senkvpahket, Masetonev ekvny, Felepi tvlofv, ekvny vnakv etvlofv rakke mahat, *momet* kalvnet. *omen*, *yicet*, mv tvlofv nettv vnycomusekon fekhonnēmvt.

13 Momen fekvpkv-nettv omof, tvlofv sosiyet, hvece vfopken vpeyēmvt, emekusvpkv ocvnton, momet tvk vpohket, hoktve yican em punayēmvt.

14 Momen hokte hvmket, Letev hocetket, nak okholatte wiyyvt, Rivtilv tvlofv aosset, Hesaketvmese emekusapvt, *pu* pohemvt; e feke Pucaset en hwecen, Pal nak maken vfastemvt.

15 Momen eme, momet en cuko-vtehkviken paptiskahkof, pum 'pohepet, Pucase em vtotkv fveces, cv kohmatsken omat, vn cukon escehyet, fekhonnvkes, *pu* kicemvt. Momet ep obyekicemvt.

16 Momen mome ocemvt, emekusvpkvn vpeyeyof, hoktuce hvmket, puyvfekev holwvken ocet, em owaletv eteropotten e pucasviken sulken em ohvtvlayvtet, pu'n-rapemvt.

17 Mvt Pal esyomeyan *pu* 'cvkvyemvt, momet huehket, Heyv hunvntake Hesaketvmese hvlwe mahat em vtotkvket, vhesaketv vyetv pun kerkuecat omakes, makemvt.

18 Momen nettv sulken heyvn momecemvts. Momis Pal, feknokket, oh fulotiket, Cesvs Klist e hocefkv ofvn, mv *hokten* aossvs, ce kicis, puyvfekevn kicemvts. Momen mv hvse-vkerkv etvwnv aossemvts.

19 Momen e pucasviket em ohvtvlkvranvte em enhonrkv sumkepen hecakof, Pal Silvs tepakat cvwahket, nakwikv ocan esemevpayvlken es en yicemvts.

20 Momet ohfvececvlken 'sen yicemvts, Heyv este-hunvntake, Cusvlke tat, tayen pum etvlofvn naoricakes,

21 Momet, Lomvlke toyeyat, semvpeyety, *mv omat* e enakueceye tayat, monkat vfasteye tayat pum etektvnkekot oman, mvhayaket os, makaket.

22 Momen este sulsokat vnrvpuecet asvpaklvtes; momen ohfvececvlket, em accvke *en* rokroyahkof, tephokvren makakemvts.

23 Momen tepketv sulken oh lumbicahkof, cuko-yekcvn vtehakvtes, cuko-yekcv vhecicv vceyecvren yekcen opunvkv em wiket.

24 Mvt, opunvkv mome en hecikof, cuko-yekcv ofv mahhan vtehet, eton e 'len 'sem vyekcvkuecvtes.

25 Momen nere en nvrkvpv omof, Pal Silvs tepakat emekusvpaket, Hesaketvmesen vyvhikakvtes; momen sylvfklke pohakvtes.

26 Momen vyvkhvmkusen ekvnv-nekeyv rakke mahet ocvtes, mv momat cuko-yekcv en likv nekeyvtes, momen vyvkhvmkusen vhauke omvlkvt hauhaken, eswvnakv omvlkvt enrecoprakvtes.

27 Momen cuko-yekcv vhecicv nocepvte vhonceet, cuko-yekcv vhauke hauhaken hehcet, em eslavkv-cvpkon a esvtes, momet, Svlvfkvlke pefatkepes, komet, e elecvrantvtes.

28 Momis Pal, yekcen huehket, E en nokkihcetskvs, omvlkvt vpokēkv, kievtes.

29 Momof kulken vpohvtes, momet letket ecehyet, Pal Silvs tepakat chomvn fekeket er tvk latkvtes;

30 Momet, awolhuchcet, Pucasvlkē, naken estomvyat cv hesakvr haks? kicen,

31 Pucase Cesvs Klist oh vkvsvmvs, momen ce hesakvres, cen cuko-*vtehkvlkeu*, kicakvtes.

32 Momet emet on, cuko vtehkakateu omvlkvñ Pucase ein opunvkvñ em punvyakvtes.

33 Momen cahwet, nere en hvse-vkerkv mata omof rukafhoyan em okkosvtes, momen moman vpakusen eme, en *cuko-vtehkvlkeu* omvlkvñ paptiskakvtes.

34 Momen en cukon a secehyof, hompetvñ ehomvn 'sem ohcet, afvckvtes, Hesaketvmesen oh vkvсамet, en cuko 'somvlkvñ.

35 Momen hvvytikof ohfvcecvlket sacvlken ohtotakvtes, Mv hunvntake enrecopvkes, kicet.

36 Momen cuko-yekcv vhecicv heyv maketv Pal 'monavytes, Ohfvcecvlket ce'nrecopkvren atptakes; monkv hiyomat wolket, herkv ofvñ vhoyvks, *kicet*.

37 Momis Pal em punayet, *Ep* ohfvcekon hecken pu rukafakvnkes, Lomvlke toyeyan, momet cuko-yekcvñ epu 'tehakvnks; momen hiyomat ehken 'sepu'ssicvkvran haks? monkos, mehenwvñ; momis emet ahwet pu wolhuecvkekvs, makvtes.

38 Momen sacvlke heyv opunvkv ohfvcecvlken em onvyakvtes; momen Lomvlke tacuken pchakof, penkv-lakvtes.

39 Momen yicet, enkusvpaket, awolhuehcet, tvlofv wolkvren en komakvtes.

40 Momen cuko-yekcv woliket, Letev en *cukon* er cuko lakvtes, momet etecakkakat hecakhof, emahlvptahket, enkvpykakvtes.

SETENTVCKE 17.

MOMEN Amfepoles Apolonev tepaken eteropothohyof, Reselonikvn, Cusvlke en senekake likan, rorhoyvtes.

2 Momen Pal, momvte vevkvyen, *est'* em ecehyet, fekvpkv nettv tutcenen Cokat aossen em punayakvtes;

3 Klist estemeriyet, hvtvm pvsatkvtē enkvvpket kvwvpkvrant omvten em enramet, en kerkuecet, momet, Heyv Cesvs, mv cem erkenakvkvyat, Klist tes, kicet.

4 Momen *Klist oh* vkvsvmahket, Pal Silvs tepakan ohvpvkakat sasvtes, momet Klekvlke fvccakat sulke mahet, momet hoktvke enhomvvhottv vhonkvtkv cotkekot.

5 Momis Cusvlke vkvsvmvkekat, vleskvpkv es nekeyet, hunvntake holwvyecvke, en svpvkletv kvnevvpvke mahan, este sulken etōhvteloyahket, evpayaket tvlofv omvlkvv eteyvmakvtes, momet Cesvne en cukon oh pefatket, esten a 'sem ossickvn komakvtes.

6 Momen eshecvkekof, Cesvne momen etecakkakat vpvlvvn tvlofv semevpayvlken es oh vpeyvtes, huehkēt, Heyv *este*, ekvvv rvkpvlakvtet, yvmvu yicet os, makakvtes.

7 Mv Cesvne evpayat, momen heyv omvlkvv Sesev em vhakv vnrvpēt fullet os, Mekko etvt oces, Cesvt, makaket.

8 Momet esten naoricakvtes, tvlofv semevpayvlken, heyv nanvke pohakofv.

9 Momen Cesvne, vpvltakeu temfvccetvn es hlvvtepuccakket, vpeyecicakvtes.

10 Momen etecakkakat lvpken Pal Silvs tepakat neren Pelev *tolofvn* ohtotakvtes; mv rorhohyof, Cusvlke en senekaken cukolakvtes.

11 Heyv *estet* Resvlonikvlke esenhervke tates, heyv nanvke momet ot omat *eskerraket*, nettv omvlkvv Cokan oh vketecaket, em vkerrickv vkvsvmakuset opunvkv cenakuccakekv.

12 Monkv sulket vkvsvmakvtes, Klekvke hoktvke vrakuehoce sasat, momet hunvntake vhonekvtkv cotkekot.

13 Momis Cusvlke Resvlonikvn vpokat Hesaketvmese em opunvkvñ Pelevñ Pal erkenakvcuken kerrakofv, mvñ rorihcet, este eteyvmakvtes.

14 Momen moman vpakusen etecakkakat Pal uehvtkvñ vyvrane omen vtotakvtes; momis Silvs Temorevs tepakat matan fekhonnakvtes.

15 Momen Pal evpayakat Arens roricvtes, momet Silvs Temorevs tepakat lvpke mahen em vlahokvren Pal kicahkofvñ, enkvvpkavtes.

16 Momen Pal Arens tvlofvñ mehaket likof, em puyvfekevt ofvñ en uekeyvtes, tvlofv nakvhakvke es fvcket on hecof.

17 Monkv senekake ofvñ Cusvlken etenrvpuecvtes, momet este fvccakaten, momet nakwikv ofv tis yicakat nettv omvkvñ etenrvpuecvtes.

18 Momof Epekulevlke Stoekvlke esyomat, felasvfvket omet, vnrvpuecavtes. Momen, Heyv nanvkokv naken makvrane haks? makakat sasvtes; momen vpvlvwt, Hesaketvmese kerkvkekat kerkuecv tacuk's; makavtes, Cesvs momen akvwpkettvñ em erkenakekv.

19 Momen esahket, Eleapkvñ esvpeyvtes, Heyv mvhkv mucvse opunvyecetskat nake *tat* kerreye taye haks? makaket.

20 Nanvke estomahvken pu hvcko es em vlaketskekv; monkv heyv nanvke naken okat kerretvñ pu yaces.

21 (Mv Arensvlke, momet tvleporvlke mv vpokat omvkvñ nake mucvse onvyetv monkat pohetv tvlkusen em oketv es yvmahkuecaket omakekv.)

22 Momof Pal Eleapkvñ en nvrkvvpñ hueret, Arensvlkē, nanvke vtekat ofv *nanvke* emekusvpkvñ vheremahcatsket on hecis, makvtes.

23 Etchoyanit nanvke emekusapatskan hecwyof, altv hvmket vhoccet, HESAKETVMESE KERKEKO ENA KE, *maket* vcoken hecwyvns. Monkv kerreko emekusapatskat, mvn cen kerkuecvkis.

24 Hesaketvmese, ekvnn momet nanvke vtehkat omvlkv hayvte, hvlwe momet ekvnn e Pucaset on, emekusvpkv-cuko enke es hakvten vpiket likekot os.

25 Momet nake enkusvpke omen este e'nken sem emekusvphoyet omekot os omvlkvn en wenaketvn *emet*, momet hesaketvn *emet*, nanvke omvlkvn emaket omekv.

26 Momet etvlwv omvlkvn ekvnn hvmkvn oh vpokvren catv hvmkusen es hayvtet omes, momet oketv homv melhoyvten, momet em vpoketv em vfolotke em melvtes;

27 Pucasen hopoyvkvren, nvyaket hopoyet. eshecake witen omat; omvlkeyis pum vhopvycecekot ont omis.

28 Mv ofvn hesahoket, nekehoyet, wenaketvn ocēt omekv, Pumeu mv vhonvpse toyēkv, cen yvhiketv hayvlke makakvte etvpomen.

29 Monkv pumet Hesaketvmese en honvpse toyēkv, Hesaketvmese cvtokunaplanen monkat cvtokunaphvtken, monkat cvton este vtotketv, momet este em vkerrickv eteropotten kvlvfhoyvte omet omes, komvranēkot os.

30 Momen heyv oketv nakkerretv sekāt Hesaketvmese oh mesettvtes, monis hiyomat este omvlkvn estvmit o estomis em vkerrickvn eticvkuren kicet os;

31 Mv hunvhwv *Cesus* wiketv hayat eteropotte ekvnn fvccetv etehoyvnen ohfvcccvranat nettvn mellvtet ok, este omvlkvn 'sen kerkuecat pvsatkvte aenkvpvken akv-wapvtet omekv.

32 Momen pvsatkvte aenkvwvpketvn pohakof, nakhayv-kekat sasen; vpvlwvt, Heyv nake ohfvccv hvtyvm cem vpohiceyvres, kicakvtes.

33 Monkv Pal vpakvte enkvpakvtes.

34 Mome estomis este vpvlvvt vyokcaket, vkvsvinakovtes, Tionesevs Eleapvkvke, bokte Temele hocefket, *este* vpvlvv esyomat mv vpvkvke *tates*.

SETENTVCKE 18.

Hærv nauvke hoyanof, Pal Arcus enkvpahket, Kolenrvn ayvtes.

2 Momet Cusvlke hvmke, Akwelv hocefke, Pantvs ofv heckvte, hvtuse Etvle vten, e hiwv Pleselv topaken eshecet, em vlakvtes, (Klatevs Cusvlke omvlkv Lome enkvpvkvkvren kicvtet okv.)

3 Momen, mv em vtotketv escukohakv hayvlket omen, eme *em* vtotketv matat omekv, vpvkehpet vtotkvtes.

4 Momen fekvpkv-nettv omvl senekake ofvn, Cusvlke moqnet Klekviken vkvsvmepuccetvn komet, etempunayakvtes.

5 Momen Silvs Temorevs tepakat Masetonev enkvpahket, vlahokat, Pal em puyvfekcv em vwetenket, Cesvs *mv* Klist *tes*, maket, Cusvlken en kerkuecvtes.

6 Momen vnrvpaket, Hesaketvmese tvklecakof, em accvken fekeyet, Ce catv take ceme ce'kvu oh ocekvsv; vne *cv* hvsvtkes; mucv Centilvlken oh vyares, kicakvtes.

7 Momen mvn enkvpahket, *hunvnwv* hvmke, Cvstvs hocefke, Hesaketvmese emekusapv, en cukon cccyvtes, en cuko senekake tewolicuset omen.

8 Momen Klespvs, senekake semevpayv hvlwe mahat, en cuko 'somylvvt Pucasen oh vkvsvinakovtes; momen Kvlenrvlken sulket pohaket, vkvsvinaket, paptiskakovtes.

9 Momof Pucaset neren nake heckekat ofvn Pal em punayvtes, Ce penkahlates, momis opunvyvs, momet cvvyvahketskvs;

10 Vnet ece 'pakikv, momen este estomet æ tohlatket,

cen nokkihcekos; heyv tvlofvn este sulken ocikv, kicvtes.

11 Momen vpvkakct, Hesaketvmese em opunvkv emvhayet, ohrolope hvnken hvse epaken likvtes.

12 Momen Kaleo Ekiv *ekvnn* mekko vyoposkv huerof, Cusvlke vkerrickv hvnkusen Pal oh pefatket, ohfvececkv ohliketvn resoricvtes;

13 Heyv este vhakv vnrve Hesaketvmese emekusvkvren esten em vlopvkuecet os, makakvtes.

14 Momen Pal hvte e cukwvn hvweevranof, Kalect, Cusvlke toyatskat, naket fvecekot, monkat holwvyeckvt on omat, cem vpohievkvyat hoporrenkv vpvket ont os;

15 Momis vpohetv opunvkv, momet hoccfhokv, momet cem vhakv take ohfvecv on omat, cemet *oh* hecvkes; vntat *nake* momakat ohfvececv toyvranvket omekv, Cusvlken kicvtes.

16 Momen *Kaleot* ohfvececkv-ohliketv enkvpvken vtokvtes.

17 Momof Klekvlke omvlkv, Sasrenes, senekake semevpayvn esahket, ohfvececkv ohliketv chomvn tepkakvtes. Momen Kaleo heyv nanvken stoskomekates.

18 Momen ohvtvlakat nettv sulken Pal mvn fekhoniyof, esetemfvccetvn ocet omekv, Senklevn ekvesse tonepvtet omet, tecakkakat vsehket, Akwelv Pleselv tepakat vcvkhoyen, perron pihket, Selev fvccvn essayvtes.

19 Momen Efesvn yihcet, *Pal* mvn wikakvtes, momis emet senekaken ecehyet, *Cokan* Cusvlken em ohhvyvyicvtes.

20 Momen ohvtvlaken vpaket fekhonnvren komakof, em vkvsvmekates;

21 Momia, Estome estomis heyv hompetv-rakko Culuslme ocvranat vfvstvranyet os; momis Hesaketvmeset

komen omat, ra ee oh fulkvkares, kicet vsekakvtes. Momet, perron pihket, Efesvn senkvpakvtes.

22 Momet Sesvlevn yvcahket, erosiyet, emekusvpkv-cukon ervsekahkof, Anteak vk hvtapkvtes.

23 Momen oketv hofunen *mun* yvmahkuehcof, enkv-pahket, enkerrepvlke omvlkv yekcvkuecet, Kelesv *ekvnu*, Flecev ekvnu tepakat ctehoyane poyvtes.

24 Momen Cusvlke hvmmket, Vpalvs hoccfket, Vleksantlevn heckvtet, hunvnwv punkv-cvpkueckv vkvsvmket, *momet* nakcokv-rakko ofv yekce mahet, Efesvn vlakvtes.

25 Heyv hunvnwv Pucase em vyetv ofv emvhahoyet omvtes, momen puyvfekev ofv yekcet okv, vketece heret Pucase en nanvken opunayet, este mvhayvtes, Cane en paptiskv tvlkusen kerret.

26 Momen senekake ofvn fekhvmket opunvyetv vlicevtes. Momen Pleselv Akwelv tepakat pohakof, evpryahket, Hesaketvmese em vyetv senheren em ohkerkuecakovtes.

27 Momen Ekivn ceyetvn komof, etecakkakat enkerrepvlken evpayvkvren nakcokvn ohtotakovtes; mvt vlahkofv, heromkv eteropotte vkvsvmakvte tayen emvnievtes.

28 Este ehomvn, Cokat etèropotten, Cesvs mv Klist tot omat, heckv heren kerrvkuecet, Cusvlke tayen vkvsvme-puecekv.

SETENTVCKE 19.

MOMEN momo ocvtes, Vpalvs Kvlenrvn likof, Pal, ekvnu cefahlakan etehoyahnet, Efesvn rorvtes, momet enkerrepvlke vnvcomen hecof,

2 Vksahmatskvte vtekat Puyvfekev Vcakat cen heckvkv haks? kicvtes. Momen, Puyvfekev Vcakat oce tat tis pohëks, kicakovtes.

3 Monkv naken es ee oh paptiskvkv haks? kicvtes. Momen, Cane em paptiskvn omeyvtes, kicakovtes.

4 Momof Pal, Mehenwvn Cane vkerrickv etickv paptis-
kvn es paptisvtes, esten em onayat yupv vlvkvrana oh
vkvsvmkvren, myt Cesvs Klist tok, kievtes.

5 Momen heyvn pohakof, Pucase Cesvs e hocefkv ofvn
paptiskakvtes.

6 Momen Pal e'nke oh wvkhokiheof, Puyvfekev Vcakat
oh vlahken, tulaswv *mvrahrvkn* es opunahoyet, owala-
kvtes.

7 Momen hunvntake omvlkat palen hokkolohkakak
mahe tates.

8 Momen senekaken ecchyet, hvse tutcenen fekhvmket
opunayvtes, est' vnrapet nanv'ie Hesaketvmese em oh-
mekketv ohfvcev ocakan vkvsvmepuecetvn komet.

9 Momis vpvlwvt, *efeket* wvnwahren, vkvsvmvkeket, mo-
mis mv vyetv ohfvcev este sulkat ehomvn holwvken
'sopunahohyof, *Pal* enkvpakvtes, momet enkerrepvlke
etekvpievtes, Tilanvs en cokv-mvhakv ofvn nettv omvlkv
est' vnrapet.

10 Momen heyvt ohrolope hokkolen mome munkvt
omvtes, momat Cusvlke Klekvlike Esev *ekvuv* vpokakat
omvlkv Pucase Cesvs em opunvkv pohakvtes.

11 Momen Pal e'nke eteropotten Hesaketvmeset eskerkv
estomahaken momecvtes.

12 Momat *Pal* e'na enkvpvken enockv tis, monkat
homvsohpackv tis enokhokat es en yihocvtes, momen
enokketv enkvpvkaken, puyvfekev holwvhokat csossvtes.

13 Momof Cusvlke etefullvlke eksasisvlke puyvfekev
holwvke ocakan Pucase Cesvs e hocefkv 'svhocefet,
Cesvs Pal erkenakat vevkvyen es ce hvlvthicēs, kicakvtes.

14 Momen Cusvlke, Sefv hocefket, plestvlke enhomahtv
e'ppucetake kolvpaket heyvn momecakovtes.

15 Momen puyvfekev holwakat vyoposket, Cesvs kerri,
Pal kerris, momis centake, esti toyatska? makvtes.

16 Momen hunvnwv, mv puyvfekev holwvke vpikat oh tasiket, emuntahlet, ohfvniken, enatvlkvkvranset, vnvttvket mv cuko em pefatkvtes.

17 Momen heyvn Cusvlke Klekvlken Efesvn vpokakat omvlkvtt kerrakvtes, momen omvlkvn penkvkvtt oh vladen, Pucase Césvs e hoccfkvn vrakkuehocvtes.

18 Momen vkvsvmakat sulket yihcet, e ohkerkuecet. nak momecakvten ohonvyakvtes.

19 Vtotketv estomahakan momecakvtet, nakeokvn esyicet, *este* omvlkv ehomvn nekricakvtes; momen enrahkv vhonekvthoyat, cvtokunaphvtke cukpe-rakko pale cahkepvtes.

20 Hiyomën Hesaketvmese em opunkvv yekce heret vkueket rvticvtes.

21 Heyv nanvke eshoyahnof Pal, Masetonev Ekiv tepakan tehoyahnet, Celuslvmen oh vyetvn komet, em vkerickvn hayvtes, Mvn likvyvtet, Lomen hecvtanvyet omes, maket.

22 Monkv nak em vfvstakvte hokkolen, Temorevs Elastvs tepaken vtotvtes, *momis* emet Esevn vhofunusen fekhonnvtes.

23 Momen mv oinof mv vyetv ohfvcev teyvmketv cutke tokot öcvtes. Hiyonton *omvtes*.

24 Hunvnwv, Temetlevs hoccfket, cvtokunaphvtke nak es hayvt *omet*, Tianv vhakvkusen cvtokunaphvtken es hayet, nake seenhopokv cotkekon hayvlken 'sen heckuecvtes;

25 Mvt heyv nakhayvlke moinet mv omv vtotkviken etohvtelohyof, hvmmakvtes; Hunvntake toyatskat, heyv pun vtotketv etehoyvnen pun nakockv oceyet on kerratsket os.

26 Momen Efesvs tvlkekon, momis Esev omvlkvranusen, heyv Pal, Nake estenke es hakat.hesaketvmese tokvkekot

os, maket, este sulken em vlopvknece folothuccen hecet, pohatsket os;

27 Monk v heyv pum vtotketv *pum* enhvperke taye penkvkat tvlkekot os, momis Tianv hesaketvmese hokte rakkat en cuko tis enhvperkuehocen, en rakke tis sumecihoce tayet os; mvn Esev *este* omvlkv, momen *este* yvmv ekvvnv vpokat *omvlkv* emekusvpaket ont omaten.

28 Momen *heyvn* pohahkof, cvpvkktvn es fvcfakvtes, momet huehkaket, Efesvlke en Tianv rakkat os, makakvtes.

29 Momen tvlofv omvlkv teyvmketvn es fackvtes, momen Masetonevlke, Pal aye arat en horkasvlke, Kivs Elestakvs tepakan cvwahkof, vkerrickv hvmkusen pefatiket, rēvtvn *esceyvtes*.

30 Momen Pal mv este em eceyetvn komof, enkerrepvlket em etektvnecvkekates.

31 Momen en hessvlke Esev semevpayvlke vpvltaket eceyet e yvmahkuecckaren en komvket ohtotakvtes.

32 Monk vpvlvvt nak hvmken *es huehken*, vpvlvvt mvrahkv huehkakvtes, nvkastat eteyvmkepekv, momen sulke mahat naken en nvkastet omat kerrvkekates.

33 Momen Vleksantvn este sūlkan aossicakvtes, Cusvlket homvn vyecicaken. Momen Vleksantv, enken es vhopayet, seokepkv este en hayetv eyace tates.

34 Momis Cusvlket on kerrakof, omvlkv, em opunkv hvmkusen, hvse-vkerkv hokkolvteken huehkaket, Efesvlke en Tianv rakkat os, makakvtes.

35 Momof tvlofv en cokv-hayv este cvyayvkuehcof, kievtes, Efesvs hunvntake toyatskat, Tianv hesaketvmese hokte momet hokte vhake Cupetv a en lvtkvte *likan* Efesvlke etvlwv vrakkuecv tat, este estomet kerrekot like haks?

36 Monk v heyv nanvke vnrve opunvyehoceko tavet

omekv, cvyayvket ot nake helvpke momecvranatskeket
os

37 Heyv hunvntake, mekusvpkv-cuko en horkopvlke
tokot, momet cen hesaketvmese bokteu vtvklecvlke tokv-
kekan esyicatskekv.

38 Monkv Temetlevs, momen nakhayvlke vpvkakak
nake es est' vnrvpkv estomvken ocvket on omat, tekue-
ketvt ocet os, momein este em wicketv seloket os, *mv*
ehomvn etemfvccvkepeks.

39 Momen nanvke etv ohfvccvn vpohatsken omat, vhakv
vcvkve nkvftetv ofvn cem fvccvkves

40 Nake omecicat sekon, heyv nkvftetv ohfvccvn
ohkerkuecvraneyat sekot omen, heyv muev nettv tek-
yvmketv omecicen vpohkv es pun bahoye tayat penkv-
ket omekv.

41 Momen momēn opunahyof, nvkastat vwahecvtes.

SETENTVCKE 20.

MOMEN tekyvmketv fekhoniyof, Pal enkerrepvlken en-
huehket, momet vsebket, Masetonevn ayvranet enkvpa-
kvtes.

2 Momet *mv* ekvnvn hvmeceice pohyet, vcahnety sulken
e'inahkof, Klesen vlakvtes;

3 Momet *mvn* hvse tutcenen fekbonnvtes. Momet,
perron pihket. Selevn esayvranof, Cusvlket *vnrvpet* eme-
hakaket omen, yohfulket, Masetonevn eteropottetvn ko-
mvtes.

4 Momen Sopetv Pelevlket, momen Elastvs Sekvntvs
tepakat, Resvlonikvlket, momen Kivs Tvpvlket, momen
Temorevs, momen Tekekvs Tlofimvs tepakat, Esevlket,
Esev vteken vhorkaskemvts.

5 Heyvt homvn vpeyaket, Tlovn pu mehakakemvts.

6 Momen tvklike pakkeko nettv *kolvpaket* hoyahnof,

perron vtehiket, Felepin enkvpahket, nettv svcahkepan Tlovs *tvlofvn vpokvten* vlahohken, mvn nettv kolvpaken fekhonnēmvs.

7 Momen nettvcakuce *nett*v enhvteceskvn tvklike kvkicvkvrant enkerrepvlke nvkaften, Pal, rempvksen enkvpketvn emetetakekv, em erkenakemvs, momet opunvk emomecicen nere nvrvpvm oremvs.

8 Momet onvpv nvthofv etohvtelokat kulket tayemvs.

9 Momen vhaukuce ofvn hunvnwv mvnette hvmket, Yutekvs hocetket, nockv sufket ohlvtiken, nocepet ohlikemvs; momen Pal hofunen erkenakekv, nockvt ohfvnken, ohtihe svtutcenen ra tvk lvtiket, elēpen ra eshoyemvs.

10 Momen Pal ahvtvpiket, oh latkemvs, momet otaket, E naorihcatskvs, en hesaketv vpikekv, makemvs.

11 Monkv hvtvm yohcemiket, tvklike kvlkahyet, homipet, hofunen, hvvatke vteken, opunahyof, enkvpakemvs.

12 Momen hunvnwv mvnnettāt hesaken esyicet, tayen mahlvpvtkakemvs.

13 Momen homvn perro-cukon oh vpehyet, vtehiket, Asvs *tvlofvn* vpeyēmvs, mvn Pal a oh piketvn komēt, emet yvkapet vyvranet, mōmēn eskerkuecvnkekv.

14 Momen Asvn ye pu 'pahkofv, a ohpihket, Metelenen resoricēmvs.

15 Momet mvn enkvpaket, rempvksen Kivs vnakvn resoricēmvs, momet rempvksen, Semvn resorihcēt, Tlokelevn fekhonnēmvs, momet rempvksen Miletvn resoricēmvs.

16 Pal, Efesvs *fekhonñkot* hoyvnetvn komemvs, Esev ofv oketvn yvmahketvn eyacekokv, mome tayen omat, Pentekast nettvn Celuslvmen vretvn eyacet en helvpket omekv.

17 Momet Efesvn vtohtet, mekusvpkv-cuko vfastvlken Miletvs *tvlofvn* ra enhuehkemvts.

18 Momen en yihcof, makat, Nettv enhvteceskv Esev eceyvvyte vtekat estomēn oketv vtekat ece 'pakvkvyvte kerratskes,

19 Momet Cusvlke v'mehakakat omecicen vnrvpkv vc oh vlakvte, momet turopuswv sulken, momet ekvnev-pueckv omvlkv ehopakit, Pucasen em vtotkit,

20 Momet nak *cen* lopievke tayat ohranvkot, omvlkv cen kerkuecvkit, momet estvlemicit, cukon tohtvlkit, ce mvhayvkit,

21 Cusvlke momen Klekvlkeu Hesaketvmese ohfvccv efeke-etickv, momet Pucase Cesvs Klist ohfvccv vkv-svmkv cem ohkerkuecvkin, *kerratskes*.

22 Momen hiyomat hecvkes, *vn* yvfekcv ofv es cv hlvtket Celuslvmen ayis, mimv nake estomvkēt vc oh lvtkvranat kerrvkot:

23 Momis eswvnakv momet feknokketv v'mehakakat Puyvfekcv Vcakat tvlofv lihkomvlkv akerkuecat *kerris*.

24 Momis heyv nanvke estomakis stoskomvkos, momet, Vn hesaketv v'ncakes, komvkot os, vm vyetv momen vtotketv Pucase Cesvs a vm wikvte, Hesaketvmese en heromkv em opunvkv-herv ohkerkuecvyan afvcketv vpv-ken respyvye tayen omat.

25 Monk v hiyomat hecvkes, cemetake omvlkv, ecc 'pvke arvye Hesaketvmese em ohmekketv es cem erke-nakvkvyvte, svnvcomvn cv turofv hehcatskeko tat, *kerris*.

26 Monk mucv-nettvn, *este* omvlkv e catv enkvpyken cv hvsvtket on, a cen kerkuecvkis.

27 Hesaketvmese *nake* komat vtekat cen kerkuecetv take vfolotkvkatet omekv.

28 Monk e vketecvks, momet etohvtelokat omvlkv, Puyvfekcv Vcakat ohvfastvlke ce hayvkvten, Hesaketv-

mese em emekusvpkv-cuko e catv mahusat es nesvte, hompvkuecetvn *vketecevkes*.

29 Heyvn kerrikv, *ce'nkvpahkvkvy*e renyupvn yvhv *este* ohyekvket es cem eceykvres, etohvtelokat tis wikkvket.

30 Cemetake mahusat asosse tis este hunvntake akv-wapket, nanvke fvceekon opunahoyvres, kerrepvlke e ohvwecicvkret.

31 Monkv e vketeceet, vkerricvkvtcvs, ohrolope tutcenat, netta nereu fekhonvktot, cv turopuswv oce, huyiromvlkv emvcahnvyvten.

32 Monkv hiyomat, etecakkvte toyatskat, Hesaketv-mese, momet en herkv opunvkv, mv ec ohvtvlaye taye, momet mv hvsvthvke hakvte omvlkv vpvkepatskvren ce'mvke taye yekcetv ocan ce wikkvis.

33 Este estome en cvtokunaphvtke, en cvtokunaplane tis, em accvke tis em vleskvpyvte sekos.

34 Momen heyv enke *vne* v'nkusvpkakat *em vtotkak*et, ve vpvkakateu em vtotkakaten ceme tis kerratskes.

35 Nanvke omvlkv cen kerkuecvkvvyvtes, estomen mv omēn vtotket, yekvkekan mvnicvranatskat, momet Pu-case Cesvs em opunkv, *Est'* emetvt enhecketvn senheres, makvten vkerricaket, *kicakvtes*.

36 Momen heyv nanvken mahkof, tokkehket, omvlkv vpaket mekusapemvts.

37 Momen omvlkv tayen hvkihhoeket, Pal e nokwvn ohpvlatket, vfvnkakemvts,

38 Synvcomv cv turofv heheatskekos, *make* opunkv opunayat omvlkv semuntvlen e feke en nokhokicen. Momen perro-cuko vteken vpvkakemvts.

SETENTVCKE 21.

MOMEN mome ocemvts, enkvpahket, perron vtehikeyof, fvccvn svpeyet, Koos resoricēmvs, momen rempvkse

Lotes resorihcet, mvn enkvakeyat, Petelvn resoricēmvs.

2 Momen perro-cuko Ecnesev ayen eshehcet, ohtchiket, svpeyēmvs.

3 Momet Siplvs eshehceyof, vkvskvvnv wihket, Selevn svpeyēmvs, momet Tilvn esvcakēmvs, mvn perro-cuko nake vtehkvtē asossicvranekv.

4 Momet enkerrepvlken eshehcet, nettvkolvpaken fekhonnēmvs, mvt Puyvfekv eteropotte Celuslve oh ayekaren Pal kicaken.

5 Momen mv nettv taken esohfvcehceyof, enkvahket, pum vpeyetvn vpeyemvs, momen emetake omvlkv, chitake, hopuetake epu 'pvkake emunken, tvlofv sossemvs: momet vfopken tokkehket, emekusapēmvs.

6 Momen etesekahkeyof, perro-cukon pu 'tehiken, e huten yohfulcemvs.

7 Momen Tilv esawayvten espoyeyof, Tolemis esyicēmvs, momet etecakkakan vsehket, nettv hvmken fekhonnēmvs.

8 Momen rempvkse Pal vpvakeyat *Tolemis* enkvahket, Seselevn resoricēmvs; momet kolvpakate hvmkat, erenvkv Felvpe, en cukon escehyet, mvn vpaket fekhonnēmvs.

9 Momen mv hunvnwv etwvt echustvlke oste, hoktvke mvnettvke, owalvlken ocemvs.

10 Momen nettv sulken vpokēkv, owalv hvmket, Ekepvshocefket, Cutevn vtet vlakemvs.

11 Momet pum vlahkof, Pal 'sem ewvnaketvn cahwet, eme e'nke e'le tepakvn es wvnahyet, Hiyomen Puyvfekv Vcakatet maket omes, Cusvlke Celuslve vpokatet hiyomēn mv hunvnwv heyv sewvnaketv epucasen wvnvykvres, momet Centilvlke e'nke ofvn wikkvres, makvtes.

12 Momen heyv nanvke poliheyof, pume momet mata

vpokakat esyomet Celuslme oh vyekaren enkusapēmvtš.

13 Momof Pal vyoposket, Hvkihhoke, cv feke vn nokki-catskat, naken omatske haks? Celuslmen Pucase Cesvs e hocefkv vrahkv cv wvnkvre tvlkekot, momis elkvn vm etetaket omekv, kicēmvtš.

14 Momen vkvsmepuehoceko tayof, Pucase komatet momekvs, mahkēt, wikēmvtš.

15 Momen mv nettv take enyūpn nanvke ehopakeyvten cvwehpet, Celuslmen oh vpeyēmvtš.

16 Momen enkerrepvlke vnvcomet, Seselevlket, Nesv hvmke, enkerrepv veule, Siplsvlken en fekhonneyvren esyicet, pu 'cvkvpeyēmvtš.

17 Momen Celuslme yihceyof, etecakkakat afvckvket epu yvpvyakemvtš.

18 Momen rempvkse Cems oh vpeyet, Pal epu 'paken, seceyēmvtš, momen mekusvpkv cuko vfastvlke omvlkvtpaket vpokēmvtš.

19 Momen Pal vsekahkof, cme em vtotketv eteropotte Centilvlke em etenrvwv Hesaketvmese nanvke momecvtēn svrvhecuset en kerkuecemvtš.

20 Momen pohakof, Hesaketvmesen vkvsvmaket, Ete-cakkeyvte toyetskat, Cusvlke cukpe-rakko nvcomet vkvsvmvke tat hecetskes, momen omvlkvtpahkv es fekcakhvkes, kicakemvtš.

21 Momen, Cusvlke Centilvlke vpvke vpokat omvlkv, Mosen enkvpaket, en hopuetakucen svkvmsisvkekot, semvpeyetv cvkvyen ykvvpvkekare invhayetskaten em onahoyen *ce pohakvtet os*.

22 Monkvnaket o haks? este sulsokat etohvteloke tvlkvres, vlahketskāt pohvkvret okv.

23 Monkvnheyv *ce* kiceyaten momecvs. Este-hunvntake *Hesaketvmese ohfoccv* temfvccetv e oh ocvke osten ocēs.

24 Mvu cahwet, vpaket e hvsvtcevs, momet, e'kvn vka-svkvren, en yvmahkuecvs, momen omvlkvt, ec ohfvcev nanvke en kerkuehocvte nake tokot omen, momis cemeu tetayusen aret, vhakv vcayecetsket on kerrvkvres.

25 Centilvlke vkvsvmakat ohfvcev heyvn komēt, bocci-cēmvt, mv omakat hvmkusis vfvstvkekot, heyv tvlkusen *vfstokvres*: nanvke nakevhake emhoyan, catv, nake ecav pvlvtkeko pvsvtkat, momen hoktarkvn e en hlvltvkvres.

26 Momof Pal, hunvntake cahwet, rempvkse vpaket e hvsvtcet, vrahrkv nakemetv *Hesaketvmese* em emhoyvre vteken elhvsvtcetv en nettvtake esfvckvten kerkuecet, cuko vcakan eccyvtes.

27 Momen nettv kolvpakat pokvranusof, Cusvlke Esev vpokatet cuko vcakat ofvu liken hecakof, este sulkat omvlkvn tekyamahket, enken oh ocakemvts,

28 Huehkaket, Hunvntake Eslevlke toyatskat, vnicvks! Heyv este, este, vhakv, heyv vpoketv esyome vnrvpen *este* omvlkvn estvmv estomis emvhayet, momet ohvtvla-kat Klekvlen cuko-vcakan escehyet, heyv cuko hvsvtkat svholwvyecat tes.

29 Enhomvu tvlofvn Tlofinvs Efesvlken eme vpaken hecakvnkekv, momet vkerricaket, Pal mvn cuko vcakan asceyet omvtes, komakvtes.

30 Momen tvlofv omvlkvt nekeyen, este ctchpefatkemvts, momet Pal esahket, cuko-vcakat ossicakemvts: momen moman vpaken vhaue vkhothokemvts.

31 Momen elecckvranof, sulctawv-es likat en kvpetvne enhomahitvn opunvkvt em vlakemvts, Celuslme omvlkvt tekyvmkes, maket.

32 Momen lvpken suletawvlken kvpetvnlkeu cahwet, oh letkemvts: momen suletawvlke kvpetvne enhomahitv esyomen hecakof, Pal nvfkakvte wikakemvts.

33 Momof kvpetvne enhomahitv vwolihcet, escmvts, mo-

met cvto-tetvkkakvn hokkolen es wvnvykvren kihcet, estimvt ot, nake momecvten *est'* em 'pohemvts.

34 Momen este sulsokat, vpvlvvt nake hvnken, vpvlvvt nake etvn es huehkakvtes; momen eteyvmkat omecicen mohenwetvn kerreko tayof, tohopken seceho-yvren kicemvts.

35 Momen vccakvn vcemkof, mome ocvtes, este en yekcetvt omecicen suletawvlket esvcemecemvts.

36 Este sulsokat svekvpeyet, huehkaket, Mv *esten* etvn sayvs, makakekv.

37 Momen Pal, tohopke seceyvranof, Cem punvyetv vm etektvnke te? kvpetvne enhomahtvn kicemvts. Mo-mis *em vyoposket*, Klekvke em punkvvn kerretske te?

38 Mv Eccepsvlke heyv nettvt yiceko munken tekyvm-ketvn hayet, este-pvsatvlke cukpe-rakko osten sosiyet, vnrwvn esceyvte toyetskeko? kicemvts.

39 Momis Pal, Vne Selesev ekvnv Tasvs tvlofv Cusvlket omit, tvlofv holwvkuse toko tvlofvke toyis, momen este etempunvyetv vm etektvnecetskvren ce'nkusapis.

40 Momen em etektvnchcof, Pal, vccakvn oh hucret, enken esten es em vhopayemvts. Momen cvvyvyketv rakke hakof, Hepluvlke em punkvvn 'sem punayemvts, maket,

SETENTVCKE 22.

HUNVNTAKE, etecakkvyvte, momet erkvke esyomatskat, hiyomat opunkv seokepkv cen *hayvyan* vin vpohi-cvkes.

2 (Momen Hepluvlke ein punkvvn 'sem punayen pohakof, senhoyvnen cvyayvhokemvts; momen makemvts,)

3 Mehenwvn Cusvlke hunvnwv toyis, Selesev *etvlofv* Tasvn cv heckvtet, momis heyv tvlofvn Kemelevl e'le tempe emunken cv mahvtet, erkvke em yhakv vevkvyen esfvcken v'mvhahoyet, momet cemctake omvlkv mucv-

nettvn Hesaketvmese ohfvccv ce fekcakhvkat omit huerit omvyvtet os.

4 Momet heyv vyetv elkv vteken assecit, hunvntake, hoktvken wvnawicit, cuko-yekcvn vtehvyvtet omes.

5 Momen plëst enhomahtv hvlwat a vn kerrvt omes, momet vculvke etohkvkat omvlkv, mvt cokv etecakkakat ohtotakat v'invkvttet on, Temaskvn oh ayimvts, mv vpokat estemerrvkuehocvren wvnawvken Celuslvme resvlvket.

6 Momen mome ocemvts, fvccv-likat mahen Temaskvn vwolicvyof, vyvkhvmktusen hvyayvke rakke hvlwe vtet vm vfolotët hvyvyakemvts.

7 Momen ekvnnv tvk ltikit, opunvkv, Sal, Sal, estoman ve assecetske haks? cv kicen pohimvts.

8 Momet, Pucasë, estimv toyetska? *kicit em* vyoposkin; Cesvs Nasvlvlke, mv assecetskat toyis, cv kicemvts.

9 Momen ve vpvkakak, mehenwvn hvyayvke hecet, penkvlakemvts; momis mv vm punayat em opunvkv en hake pohvkekomvts.

10 Momen, Naken estomvranvya? Pucasë, kicimvts. Momen, Ahuyiret, Temaskvn eceyvs, momen mvn nanvke momecvranetske cem melhoyvte omvlkv ohfvccv cem onahoyvres, Pucase cv kicemvts.

11 Momen mv hvyayvke en rakkët omecicen hecvko tayof, mv ve vpakat e'nken es cv yvpayen, Temaskvn eceyimvts.

12 Momen Anvnivs hvmket, vhakv vcvkvye hunvnwv fvccet, Cusvlke mv vpokat omvlkv heren ohkerkuecaken,

13 Vm vlahket, hueret, Sal etecakkvyvte toyetskat, renvyvs, cv kicemvts. Momen mv hvse-vkerkv etan emen oh hecimvts.

14 Momen, Pu'rkvlke en Hesaketvmeset, eme nako

koman kerre, momet mv Fvce Hvmkat hece, momet e cukvv en hake pohetskvren ce mellvtes.

15 Nake hece, momet pohetskvte este omvlkv a en kerrv toyetskvret ok.

16 Momen lnyomat estomen acewicetske haks? Ahue-rvs, momen ce paptiskekvs, momen Pucase e hocefkvn oh huehket, cen naorketv *ce'nkupvken* okkosvs, cv kicemvts.

17 Momen mome ocvtes, Celuslvme yecehyvyof, cuko-vcakat ofvn emekusapvyof, *cv nocekon* vpueckv omet ve oh latkemvts;

18 Momen, Lvpecet, lvpken Celuslvmen ossvs, vne *ve* ohfvcev cem ohkerkueckv esahkekot ok, cv kicen hecmvts.

19 Momen, Pucasē, senekake omvlkv ofv ec oh vkvsv-makat nvfnaket cuko-yekv vtehakvyvten, kerrakes.

20 Momen a cen kerrv Stefen e catv pvlatkof, vhuerit, elvre estemvkvsamit, momet mv elecakat em accvken vhecicimvts, makimvts.

21 Momen, Ayvs; hopvyen Centilvlken ec ohtotaret ok, cv kicemvts.

22 Momen heyv opunvkv vteken 'mvpohicakemvts, momet en haken kvwvpaket, Este momat ekvnn enkvpyken sayvs; hesake taye orekokv, makakemvts.

23 Momet huehkaket, em accvke akayaket, fakken hvlwen vpvltakofvn,

24 Kvpetvne enhomahtvt, Tohopken asceyvks, kicet, momet tepket ohkerhoyvren, makemvts, estoman momvteken es huehkaket omat kerretvn komet.

25 Momen eswvnavkn es wvnayahkof, Este Lomvlket omat ohfvcecko munke tepkatskvre vhakv vevkvye tē? Pal sentulev vhueran kicemvts.

26 Mvn sentulev pohhof, kvpetvne enhomahtvn rem

onayet, Nake momecetskat vketecvs, heyv hunvuwv Lomvlket ok, kicemvts.

27 Momof kvpetvne enhomahtvt vlaket, Vm onvyvs, Lomvlke toyetska? kicemvts. Henka, makemvts.

28 Momen kvpetvne enhomahtvt em vyoposket, Enrahkv rakken heyv *Lomvlke en* hueretv es hecknecvyvtes, *makemvts*. Momis vne *matat* cv heckvtet omes, Pal kicemvts.

29 Momof mv ohkerrvkvranvte vyvkhvmkvn enkvpvkavtes; momen kvpetvne enhomahtvt, Lomvlket on kerrof, momet wvnayate svrahkv penkalemvts.

30 Rempvkse omof, estomaten Cusvlke vnrvpaket omat mehenwvn kerretvn eyacat omecicen, sylvfkvte enrecope-mvts, momet plest enhomvvhhotv, momen en nvkäftvlkeu omvlkv yicvren kicemvts, momet Pal es hvtvpiket, cho-mvn licemvts.

SETENTVCKE 23.

MOMEN Pal, nvkvftetv hericet oh hecat, Hunvntake etecakkvyvte toyatskat, mucv-nettv vteken Hesaketvmese ehomv eohvkerrickv omvlkv heren esarvyvtet omes.

2 Momen Anvnivs plest enhomahtv hvlwat mv etempe svpaklaten e cukwv em vtepkvkvren kicemvts.

3 Momof Pal, Hesaketvmeset cemen *ce* nvfkvres, cvto-tohopke hvtecvkvte toyatskat, vhakv vcvkvyen vc ohfvc-ccvranet liket, vhakv vnrvpen cv nvfhokvren maketske haks? kicemvts.

4 Momen vsvpvklatet, Hesaketvmese em plest enhomahtv hvlwan vtvklecetske haks? makakemvts.

5 Momof Pal, Etecakkvyvte toyatskat, plest enhomahtv hvlwat tat kerrvkis, Cem este semevpayv holwvke opunv-yehcetskvs, maket coket omekv; kicemvts.

6 Momis Pal, vpvlwvt Satusevlket on, vpvlwvt Falvse-

vlket on kerrof, nvkvstetv ofvn huehket, Hunvntake ete-
cakkvyvte toyatskat, Falvsevlke toyit, Falvsevlke e'ppuce
toyis; pvsatkvtē a en kvwvpketv, momet em enhonrkv
vrahkvu ve ohfvecehocet omes, makemvts.

7 Momen heyvū opunahyof, Falvsevlke Satusevlken
etenrvpktv emetenrvwv ocemvts, momen sulsokat ete-
kvpakemvts.

8 Satusevlke, Akwvpketv, encelvlken, puyvfekvlken
sahsekos, makaket omekv; momis Falvsevlket hokkolvn
kerkuecaket omes.

9 Momen huehketv rakkēt ocemvts, momen cokv-
hayvlke Falvsevlke vpvkakāt vpvlvvt akwvpkaket,
Heyv hunvnwv ofv naorketv hecēkot omes, momis puyv-
fekvvt, monkat encel em punayvten omat, Hesaketvmese
etepohyeyats, makakemvts.

10 Momen tenrvpkv rakkēt ocof, kvpetvne enhomahtvt,
Hvlatet, telvtahlece wites, *komet*, penkalet, suletawvlken
ohtotemvts, hvtvpchcet, vyvkhvmkusen em esahket, to-
hopken asceyvkvren.

11 Momen mv 'ren nere omof, Pucaset vhueret, Pal
toyetskat, ce 'fvekekvs, Celuslvmen a vn kerretskvte
etvpomen Lomen a vn kerretskvret ok, kicemvts.

12 Momen hvyatkof, Cusvlke vnvcomet *em* etohkv
ketvn hayet, ohtvhiketv elecvn e hahyet, Pal elecēko
vtekat hompēkot, eskēkares, makakvtes.

13 Momen heyv etemfvccetv hayakat pale ostat hoyvne
tates.

14 Momen piest enhomvhhotv momen mvculvke en
yihcet, Ohtvhiketv rakke elecvn, Pal elecēko vtekat
naken homipēkos, *maket* etemfvccēs, kicakvtes.

15 Monkv hiyomat centaket nvkaftvlke vpvket kvpe-
tvne enhomahtvn en kerkuecvks, nake esohfveken em
'pohvranatske omēn, pvksen ce homv taken huericvren;

momen pume, hvte vwoliceko munken, elecetv pu metetakes, makakvtes.

16 Momen Pal e wvnwv e'chuswvt emehakakvcuken pohof, ahyet, tohopke ecehyet, Pal rem onayvtes.

17 Momof Pal, sentulevlke hvnken huehket, Heyv hunvnwv mvnnettā kvpetvne enhomahtvn 'sem vyvs; nake hvnken 'monvyetvn ocet omekv, makvtes.

18 Monk vvpahyet, kvpetvne enhomahtvn 'sem vlakvtes, momet, Pal slvlfkat v'nbuehket, heyv hunvnwv mvnnett, nake ce kicetvn ocet omen, es cem vyaren vm 'pohhes, makvtes.

19 Momof kvpetvne enhomahtvt enken en hvlahtet, vrvnakusen vcvkahyet, Nake vm onvyetv ocetskat, nake te? *kicet* em 'pohvtes.

20 Momen, Cusvlket pvksen Pal nvkvftetvn esceyetskvren cem 'pohetvn temvkvsvmaket omes, esohfvcken naken em 'pohvkvrane omet, kicvtes.

21 Momis em vpohihcetskvs, hunvntake pale ostat hoyvnet e'mehakaket, ohtvhiketv elecvn etemfvccaket, Elecēko vtekat, hompēkot, esikēkos, *makaket os*, momen hiyomat em vkvsvmvketskvre en nene hecet emetetakvkes, *kicvtes*.

22 Monk kvpetvne enhomahtv hunvnwv mvnnettā vye-cievtes, momet, Heyv nanvke vn kerkuecetskate, estimvn monahyetskvs, kicvtes.

23 Momen, sentulevlke hokkolen enhohiket, Suletawviken cukpe hokkolen, momen corakko-ohvpokvlket pale kolypaken, cufunfvske-cawvlket cukpe-hokkolen nere en hvse-vkerkv tutcenof Seselevn vpeyvren metetakuecvs, kicvtes.

24 Momet vpuekv, Pal oh licahket, vcayecaket Felekse evpayvn res em orievren etetakuecvs, *kicvtes*.

25 Momen cokv hiyomēn hoccievtes;

26 Klatevs Lesevs Felekse evpayv here mahat vsetek os ;
 27 Heyv hunvnwv Cusvlket esahket, elecukvkvravtes,
 momof suletawvlken es vlahkit, em esakvyvnks, Lomvlket
 on kerryof.

28 Momet naket omecicen vnrvpakat kerretvn komvyof,
 en nvkvftetvn a'sceyvynks ;

29 Eme *em* vhakv em vpohkvn 'svnrvpaken, momis ele
 taye, monkat sylvfke taye ore em mvttekon, kerry-
 yvnks.

30 Momen Cusvlke mv hunvnwv e'mehakakvcuken vm
 onahoyof, lvpken ec ohtotit, momet vnrapvlken nake
 'svnrvpkvn *ocuke tat* ce homvn onvykvren, kicakvyvnks.
 Ece 'sekis.

31 Momof suletawvlket, kihocat vevkvyen, Pal esahket,
 neren Antepetlvn es yicvtes.

32 Rempvksen corakko-ohvpokvlket es vevkvpeyvren
 wikahket, tohopken yefulecvtes ;

33 Mvt Seselevn yihcet, cokvn evpayvn a emahkof,
 ehomvn Pal en licakvtes.

34 Momen evpayv ohonahoyof, em etvlwv estomat tat
 vpohvtes ; momet, Selesevn vte *tan* kerrof,

35 Ce'nrapvlket yicof, cem vpohicares, kicvtes. Momen
 Helot em ohfvececkv-cukon vpihokvren, makvtes.

SETENTVCKE 24.

MOMEN nettv cahkepet hoyahnof, Anvnivs plest enho-
 mahtv hvlwat, mvculvke es hvtapkt, momet opunayv
 hvmke, Tvvtlvs *hocefket*, Pal vnrvpen evpayvn en ker-
 kuecakvtes.

2 Momen enhuehohkof, Tvvtlvs vnrvpetvn vliccvtes,
 maket, Ceme *ce* tehoyvnen cvyayvketv rakken es epu
 'fvcket omen, momen cem fvyatkv herat eteropotten
 nake herakat heyv etvlwv em momehocet omen,

3 Estofis, momet estvmvt o estomis, vkvsvmkv emetv 'somalvkv punaken hayeyet omes, Felekse here mahetskat.

4 Mome estomis ohvtvlaken ce naoricvkaret, cen heromkv opunvk nvcomusen es pum vpohicetskvren ce'nkusapis.

5 Heyv hunvnwv este naoricvt ot, yvmv ekvv hvkv Cusvlke omvlkv etenrvpkv en hayvt ot, momet Nasylvlke esmevpayvt on heceyet omekv;

6 Momet ohvtvlakat cuko-vcakat svholwvyecetvn komvnks; mvn, pum vhakv vcvkvyen ohfvcecetvn pu yacet, eseyvnks;

7 Momis kvpetvne enhomahtv, Lesevt, vlahket, yekcetv rakken pu'nke ossen es *pu* 'konahvnks.

8 Vmrvpuecvlke cemen *ec* oh vpeyvren kicet; mvn vketecetskat, heyv nanvke es vnrapeyat omvlkv kerretske taves.

9 Momen Cusvlke em vkvsvmakvtes, Heyv nanvke momēs, makaket.

10 Momof cvpayvt opunvyvren es em vhopahyof, Pal em vyoposket, *makvtes*, Vc afvcket es vc vrahkv vyoposkis, heyv etvlwv ohrolope sulken ohfvcecev toyetskvten kerrikv:

11 Celuslve emekusvprane ohvyvyvte nettv palen hokkolohkakuset omat kerretsket omekv.

12 Momen cuko-vcakat ofv, estimvn vnrvpuecet em punayin, monkat este tenrvpepuecin, senckake ofv tis, tvlofv tis, es cv hecvkekvns;

13 Momet nanvke es vc vnrvpakat ohfvcecvkeko taves.

14 Momis heyv tan cem e ohkerkuecis; nanvke vhakv vcvkvy, momet owalvlke coyakvte omvlkv vkvsamit, mv vyetv tekvpketv kicakat vcvkvyen pu'rvlke en Hesaketvmesen em vtotkvyet os;

15 Momet Hesaketvmese ohfvccv enhonrkvn, mv emetakeu vkvsvmakat, ocit, pvsatkvtc fvccakat fvccvkekateu a en kvwvpkctv ocvrnat vkvsvmvyet omés.

16 Momet heyv ohfvccvn vtotkvvet omes, estofis Hesaketvmese ohfvccv, momet este *ohfvccvn* eohvkerrickv mahlvptke ocaren.

17 Monkv ohrolope sulket hoyanof, heromkvn momet *Hesaketvmese* nake emetvn vm etvlwv 'sem vtaret vlakv-yet omvnks.

18 Momof Cusvlke vpvlwuset, Esev vwet, cuko-vcakat ofvn e hvsytehcín es cv hecakvnks, este sulkat vpvkvkot, estokey mahateu sekón.

19 Mvt, nake es vc vnrvpkv ocvken omat, ce homvn svpaklet, kerkuecvkvranvtes.

20 Monkat heyv hunvntake mahusat tis, naorketv estomen vc ofvn eshecakvten omat, onvyvkekvs, nvkvftctv ofvn huerit,

21 Pvsvtkvttet akvwvpkvkvranat ohfvccvn mucv-nettvn vc ohvketecataket os, vpvkakvye huervye huehkvvyte, heyv opunkv hvmtat tawv.

22 Momen Felekse, heyv nanvken pohof, *mv* vyetv senfvccen kerrekv, em acewicvtes, momet, Lesevs kvpetvne enhomahtvt vlakof, esfcken cem ohvketecvkares, kicvtes.

23 Momet sentulevn, Pal etektvnken e'met, momet em etekerhoyetv em afstvkepvre, momet a oh vvwkepvre sentackekon, vhecicvs, kicvtes.

24 Momen nettv nvcomuse enyupvn Felekset e hiwv Tluselv, Cusvlke hoktet omen, evpayet vláhkof, Pal em vlvkvren ohtotet, Klist ofv vkvsvmkv *ocat* ohfvccvn em vpohicvtes.

25 Momen fvccctv, eemfvyatkv, momet ohfvccceckv vlvkvranan opunvyecof, Felekse fekeket, Mucvn cem vyetvn

vyvs; oketv etektvnet vn heckofvn, ce'nhuehkare, ki-
cvtes.

26 Monk, Enrecoparen Pal cvto-kunawvn v'mvres,
komekv, etewolusen enhuehket, etempunayvtes.

27 Momis ohrolope hokkolet hoyanof, Pasevs Festvs
Felekse vyoposkvtes, momen Felekset, Cusvlke afvcecice-
tvn komet, Pal sylvfkēn wiktēs.

SETENTVCKE 25.

Monkv Festvs, kvntvckv acehyof, nettv tutcene hoyah-
nof, Seslev enkvpaket Celuslvmen ayvtes.

2 Momof plest enhomahtv, Cusvlke enhomvhhotv esyo-
mat Pal vnrvpēt en kerkuecavtes, em 'pohaket,

3 Pal vnrvpen en heromkvren komaket, mvn Celuslv-
men ra enhuehkvren, vyetv ofvn mehakaket elecgvren.

4 Momis, Pal Seslevn fekhonnihocekv, momen vne
hofunusekon ayvranis, Festvs maket vyoposkvtes.

5 Monk mv yekcetv ocvke ecc 'pakvkat, vc vcvkvpeh-
yet, heyv hunvnwv vnrvpvkekv, nake es em mvtet on
omat, kicvtes.

6 Momen nettv pale esenhoyvnen vpahkofv, Seslevn vk
hvtapkvtes, momet rempvkse omof, ohfvceckv ohliketvn
oh liket, Pal esyihocvren makvtes.

7 Momen vlahkof, Cusvlke Celuslvmen awvtet em vfolo-
ten svpaklet, opunkv yekcvke, momet sulken, ohfv-
cecvkeko tayat, Pal 'svnrvpakvtes;

8 Momen cmet e em vyoposket, Cusvlke em vhakv,
cuko-vcakateu, momet Sesvn vnaorkkvvyvte sekos, ma-
kvtes.

9 Momis Festvs, Cusvlken afvcecicetvn komet, Pal em
vyoposket, Celuslvmen oh ayet, mvn cv homvn heyv
navke ohfvccv cem fvccvren kometske haks? kicvtes.

10 Momof Pal okat, Sesv em ohfvceckv ohliketvn

vhueris, mvn vm fvccvre tayet os; Cusvlke naken em vhopanvyvte sekos, momat kerrusetsket omes.

11 Naken vhopanvyvten omat, monkat elkv oren naken momecvyvten omat, elkv e vschvkot os; momis heyv nanvke es ve vnrvpakat sekon omat, estimvt vnen em wikkvkeko taves; Sesvn oh huehkis, makvtes.

12 Momof Festvs, nvkastvlken setempunahyof, Sesvn oh huehket ohmetska? Sesvn oh ayetskvres, *kicet em* vyoposkvtes.

13 Momen nettv nvcomet eshoyahnof, mekko Vklepvt Pvnese tepakat Festvsen vsekvkvrant Sesvlevn vlahokvtes.

14 Momen nettv sulken mvn kahkof, Festvs mekkou Pal em en kerkuecvtes, hvmmaket, Felekset wikkvten, hunvnwv hvmmket sylvfkët likes;

15 Mv ohfvccvn, Celuslvmen arvyof, plest enhomvvhohvtv momet Cusvlke em vculvket ohfvccckvn komaket oh kerkuecakemvts.

16 Mvn em vyoposkit, Loinvlket este vnrvpohyat elkv em wikkvranet omeks, vnravvlket tehecaken, momet nake 'svnrvpohyat emeu e em vyoposke taye em etektvnkeko emunken omat, kicakimvts.

17 Monkv yvmvn vtelohekof, acewicvkot, rempvkse omof, ohfvccckv ohliketvn oh likit, hunvnwv esyihocvren makimvts.

18 Vnravvlke vsvpaklof, nake momvke tares komvkatén es vnrvpakemvts.

19 Momis es vnrvpakat em mekusvpkv ohfvccvn, momen Cesvs hvmmke clvten, Hesakes, Pal kicat, vpohkv ocakemvts.

20 Momen vpohkv mv omakat vn kerkekokv, Celuslvmen oh ayet, mv nanvke mvn em fvccvren kome tat em 'pohimvts.

21 Momis Pal, Vkvstvt pohvren oh hohikof, Vhecihoce emunken Sesvn ohtotares, kicimvts.

22 Momof Vklepvt, Vntat hunvnwvn em vpohicetvn cv yaces, Festvn kievtes. Momen, Pvkxen pohetskvres, kievtes.

23 Momen rempvkse, Vklepvt Pvnese tepaket en heckv rakken es vlahohkof, momet kvpetvne enhomvbhotv, mv tvlofv en rvkrakv esyomat pohvkvrant pobetv-cukon escehyof, Festvs mahken, Pal esyihocvtes.

24 Momen Festvs, Vklepv toyetskat, momet este hunvn-take heyv epu 'pakatskat omvlkv, heyv hunvnwv, mv ohfvccv Cusvlke sulkat omvlkv Celuslvmen, momet ymiv tis, vc oh huehkaket, Ohvtvlaken hesakekan taves, makakat hecatsket os.

25 Momis elkv ore naorkekot, eme tis Vkvstvs oh huehkèn hecvyat ohtotetvn ohfvceevyet omemvts.

26 Mv ohfvccv cv pucase naken en hoccicetv ocvks. Monkv ce homv taken esvlakis, momet mekko Vklepv toyetskat, cen ce rvhecit, ohvketeckv ohcof, nanvke hoccicetv ocaret.

27 Svlvfke est' ohtote nanvke es vnrvpkv kerkuceskat hoporrenkv toko es vm momet ok, makvtes.

SETENTVCKE 26.

MOMEN Vklepvt, Ece 'rahkv opunvyetvskvre cem etektvnces, Pal kievtes. Momof Pal e'nken a rvtosecet, e em vyoposkvtes;

2 Vklepv mekko toyetskat, vc afvckes, komis, mucv-nettv Cusvlke nanvke es vc vnrvpakat omvlkv ce homvn e em vyoposkvranikv;

3 Mv omecice mahat, cemet Cusvlke em vpohkvvn, momet semvpeyetv omvlkv kerretsket omes; momekv cen heromkv es vm vpohicetvskvren ce'nkusapis.

4 Enhvteceskvn, cv mvneltvte vteken, vm etvlwvvlke mahusat, vpvket Celuslvmen *likit*, vm vretvn Cusvlke omvlkv kerrvket os;

5 Enhvteceskv vteken cv kerrakvtet, (kerkuecetv komvken omat,) pum emekusvpkv em etekvpvketv vfeckakhe mahat *em* vyetv vevkvyen Falvsevlket arvyvtet omat, *kerkuecvke* taves.

6 Momen hiyomat setemfvccetv herat, Hesaketvmese pu'rvvlke en hayvte enhonrvk vrahkvn ve ohfvceehocvrauen huerit omis.

7 Mvn oricetvn *komaket* pum etvlwv pale hokkolohkak, *Hesaketvmese* netta nereu emomecicet em vtotkak, enhonrvket omes. Momen heyv enhonrvk vrahkvn, mekko toyetskat, Cusvlke ve vnrvpaket omes.

8 Hesaketvmese psvtkvte akvwapat estoman nake vkvsvmhoyeko taye es cem momet o haks?

9 Mehenwvn vntat Cesvs Nasvlvlke e hocefkv vnrype nanvke sulken momecvranvyat omes, komvyvtet os.

10 Momet heyvn Celuslvmen momecvvytet omes, momet, plest enhomvvhottv enkvpvket yekcetv vn hecken, mekusapvlke sulken cuko-yekcv ofvn em vkhothuecvvytet omes, momet, psvthoyof, psvthoyvren opunkv vpyevvytet os.

11 Momet senekake omvlkv ofvn tewolen estemer-rvkuecit, tvhiketv opunkv opunvyepuecetvn komimvts; momet en cv homece mahet, tvleporvlke em etvlofv vteken assecakvyvtet omes.

12 Momen plest enhomvvhottv *vm* wiketvn hayet, momet yekcetvn v'maken, Temaskvn ayvyof,

13 Mekko toyetskat, fvccv-likof, vyetv ofvn hvyayvke hvse en hvyayvke emuntvlen, vne momet ve vpvkakvte pu folotken, hvyayaken hecimvts.

14 Momen omvlkeyat ekvnvn tvk pvlvtikeyof, opunkv

en hake vm punayet, Hepluvlke em punvkv ofvn, Sal, Sal, estoman vc assecetske haks? nak fvske oh refketv cen yekcet os, maken pohimvts.

15 Momet, Pucase, estimv toyetska? makin, Cesvs, mv assecetskat toyis; makemvts.

16 Momis ahuyiret, ce'len oh huervs, heyv vrahkvn cem e heckuecikv, heyv nanvke hecetskvte, momet nanvke mv ofv cem e heckuecvranvyat vtotkv, momet a en kerrv ce hayaret;

17 Este momet Centilvlke hiyomat ec oh 'totv'at enke a ec ossicit;

18 *Mvn ec oh 'totakis*, e turvv take en hvwecet, yomucke enkvpvken hvyayvken oh *fulothuecet*, momet Setvne en yekce *enkvpvken* Hesaketvmesen oh fulothuecet, naorketv enkvpvketvt, momet, vkvsvmkv vc ofv ocat eteropotten, hvsvthvke hahoyvte vpvke epucasvke haketv en heckvkvren, *makemvts*.

19 Monkv, mekko Vklepv toyetskat, heyv nake hvlwe vtē hecke ocat em vkvsvmkot omvkomvts;

20 Momis Temaskvn vpokat taten, momet Celuslvmen, momet Cutev ekvnn omvlkvn, momet Centilvlken, em vkerrickvn eticaket Hesaketvmesen oh fulotecet, ytotketv vkerrickv etickv orvken momecvkvren en kerkuecakimvts.

21 Heyv nanvke omecicen Cusvlke cuko-vcakat ofvn cv sahket, cv 'lecetvn komakemvts.

22 Monkv Hesaketvmese vten vnickv vn hecken, rvkrakat lopuckateu a en kerrakit, nanvke owalvlke, momen Moses mome ocvkvres, makakvte tvlkusen punayet, mucvnettv oren huerit omis;

23 Klist estemerkvrane, momet elkv raenkvwvpketv enhvteceskv taranat, este momet Centilvlken hvyayvke hecvkuecvranat tat *kerkuecis*.

24 Momen hiyomen e em punayepof, Festvs, yekcicet

huehket, Pal toyetskat, ce hacohakes; cokvkerretv tayat ce hacohayes.

25 Momis, Festvs here mahetskat, cv hacohakeks, momis mehenwv momet mahlvptketv opunvkvn opunayis, kicemvts.

26 Mekkot heyv nanvken kerret omekv, mv ehomvn elektvnkusen opunvyvyat. Heyv nanvke hvnkis em ehkekat komvye herekv; heyv nake vkvnowv ofvn momehocekatet omekv.

27 Mekko Vklepv toyetskat, *nanvke* owalvlke *coyaktvn* vkvsametske te? Vkvsvmetske tat kerris.

28 Momof Vklepvt, Klistvlke hakaren vc vkvsvmepuecvranusetskes, Pal kicvtes.

29 Momen Pal, Cen tvlkusekon, momis mucv-nettv cv pohakat omvlkv tve ome orkvranusat *tvllekot*, *momis* orvke tate! komit, Hesaketvmesen es oh hecis; heyv eswvnavk tvlkuset momekon.

30 Momen heyv nanvken opunahyof, mekko, evpayv, Pvnese esyomat, momet mv vpvkakak asvpaklvtes;

31 Momet etvn vpeyahkof, ctempunahoyet, Heyv hunvwnv elvre taye, monkat wvnkvre tetaye naken momeceks, makakvtes.

32 Momof Vklepvt, Heyv este Sesvn oh huehkekaten omat, en recopke tayvnt os, Festvs kicvtes.

SETENTVCKE 27.

MOMEN Etvlen perron vtehkēt svpeyvrānēn pum fvciof, Pal momen sylvfkvlke vpvlvwn, sentulev, Culevs hocefken, Vkvstvs en suletawvlke etohkvkat en *kvpetvnvlke* hvnkan em wikakemvts.

2 Momen Etlvmetev em perro-cukon ohtehket Esev ekvvn vfopken svpeyvrānet, esenkvpakemvts, Elestakvs, Masetonevlket, Resvlonikvn vtet, epu 'paken.

3 Momen rempvkse Sitvn rvcakēmvtš, momen Culevs Pal heromen vřastet, en hessvlken oh vyepet, e emahlv-pvtvren em etektvnevtes.

4 Momen mvn esenkvpahkeyof, Siplvs vfopken svpeyēmvtš, hotvlet vnrpet ok.

5 Momen uehvtkv Selesev momet Pamfelev vnakv svk-tiyehcēyof, Lesev ekvnv Milv *tvlofvn* roricēmvtš

6 Momen mvn Aleksantlev *tvlofv* perro-cukot Etvlen ayen sentulevt eshehcet, ep ohtehemvtš.

7 Momen nettv sulken yulohusen svpeyet, Nitvs vfopken resoricvranuseyof, hotvlet pu mvnvttecen, Klete vfopken, Salmone vnakvn resoricēmvtš.

8 Momet hoyvnece mahekot, Svcaketv Herakusat kice-tvn, *tvlofv* Lesev vnakvn, resoricemvtš.

9 Momen oketv hofunet yvmahkepen, svkvyetvt entis penkvike hahken, momen eelvweckv hoyvnepekv, Pal emvcahnemvtš;

10 Hunvntake toyatskat, heyv svpeyeyat perro-cuko momet nanvke vtehkat tvlkekot, pun hesaketvu yvmah-kevtv, momet vhopvnketv tayet ocvrannen hecis, kicet.

11 Momis sentulev Pal nanvke makat esemuntvlen perro epucase, momet vřastv min vkvsamemvtš.

12 Momen perrvcakv rvfo yvmahketv herekovv, Mvn enkvpaket, estome estomis perrvcakv Klete, Fenesen resoricē tayen omat, *mvn* rvfon yvmahkeyvres, *este* sulkat makakemvtš; *mv perrvcakv* Hvsaklatkv-enhonerv fvccvn momet Hvsaklatkv-em-wahlv fvccvn wakket os.

13 Momen wahlvv hotvlet yulohusen hotalof, Mv komeyvte pun heckes, komet, en recopahket, Klete vfopku-ian svpeyemvtš.

14 Momis renyupv hofune mahekon hotvle rakket, Yulakletvn kicetvt, perron nafkemvtš.

15 Momen perro-cuko vkēsen, hotvle vnrvpen vkayeko tayof, vkafiyvren wikēmvt.

16 Momen ote hvmke, Klatv kicetvn vnakvn svpeyen, perruce pun sumkekaren ep umekaranusēmvt.

17 Mvn a vk esahkof, sevnickvn omaket, perro-cuko wvnayabket, Oktahv vksvmohen es epu'klvtike wites, komet penkvlaket, hvnvwelvn kvncvpuecahken, esvkati-yēmvt.

18 Momen hotvle-rakkot tayen es pum melohlicen, rempvkse perro-cuko tvhoknicakemvt.

19 Momen *nettv* svtutcenof, perro-cuko nanvke vtehkvt-ten pu'nke mahusaten es apvlatēmvt.

20 Momen hvse kococumpvu nettv sulken heckvkekof, momen hotvle-rakko cotkusē tokot ep oh wakket on, pu hesahoke taye enhonrkv omvlkvt sunkemvt.

21 Momis eelvweckv hofune hoyanof, Pal en nvrkvpvn 'ren huyiret, Hunvntake toyatskat, hoyv yvmahketv, momet hopvketv e en cakkuecatskeket, Klete scnkvpvkeket vm vpohicvrahatskvtes.

22 Momen hiyomat ece 'fvckvke taren ce mvcahnvkis, ece 'pakvkat hvmkuis en hesaketv sunkvranekok, mo mis perro-cuko tvlkuset.

23 Hesaketvmese, enake toyvyat, momet em vtotkv-yatet, em encel nereise vc vhueret,

24 Pal toyetskat, ce penkahlats, Sesv chomvn erhuer-
ranetsket omekv, momen hecvs, Hesaketvmeset mv esvk-
fullvlke ece 'pakvkat omvlkvn cemēs, cv kicis.

25 Monkv ece 'fvckvkekvs, hunvntake toyatskat, mv vm onahoyvte mahusat taranat, Hesaketvmesen vkvsvmvyet omekv, kicemvt.

26 Momis ote hvmken ep oh pvlvtkvrant os.

27 Momis nere pale ostohkakak orof, estvmi estomis 'sepu 'tohken, Etlevn svkfullen, nere nvrkvpv mahe orof,

perro-cuko vfastvlket, Ekvnt ocen vwolicēs, komakemvts.

28 Momet vkvhopahyet, estele-vhopakv cukpe hvinken pale hokkolen kerrakemvts; momet ohvtvlvkusen svpehyet, hvtvm vkvhopayat, estele-vhopakv pale ostvpaken kerrakemvts.

29 Momof, Cvton oh pvlvtike witeyes, komet penkvla-ket, perro-cuko yupvn esvkhvlatkv osten a vk pvlvtahket, Hvyatkate! komakemvts.

30 Momen perro-cuko vfastvlket, perro-cuko esosset, pefatketvn komaket, perro-cuko homv esvkhvlatkv a vk pvlvtvrane omecaket, perrucen uehvtkvn vk hvtvpecihcof,

31 Pal sentulevn momet suletawvlken *em punayet*, Heyvt perro-cukon vtehket fekhonvkekon omat, ce hesahokeko tetayes, kicemvts.

32 Momof suletawvlket perruce eswvnakvn warahket enkvvpkvren wikakemvts.

33 Momen hvyvtkvransuf, Pal omvlkvt, hompetvn cahwet, hompvkvren em 'pohet, Fekhone emomecice e elwwece, naken cahwet hompatskekat heyvt nettv pale ostohkakats tes, kicakemvts.

34 Monkv hompetv cvwatskvren cem 'pohvkis, heyvt ece 'cayecvranvket omekv, hvmkatskis ce'kv-esse ce'kv a lvtkvrane kot omekv.

35 Momen hiyomen opunahyof, tvkliken ehset, omvlkv ehomvn vksvmkvn Hesaketvmesen emet, kvkahyof, hompetvn vliceemvts.

36 Momof omvlkvt, *em* vkerrickv herake haken, hompetvn cvwakemvts.

37 Momen perro-cuko vtehkeyat omvlkat est' em puyv-fekev take cukpe hokkolen pale kolvpaken eponkakemvts.

38 Momen em etetayen hompvkehpo, telekon uehvtkvn a vk pvlvtaket, perro-cukon tvhoknicakemvts.

39 Momen hvyatkof, ekvnvn kerrvkekomvts, momis uewv afvske hvmken lvpvtke ocen eshecaket, mvn perro-cukon res vceyetvn komakemvts, momecvke tayen omat.

40 Momen svkhvlvtkvn warahket, uehvtkvn em wikahket, esfvyatkv eswvnakvn enrecopakemvts, momet hvnv-welv rakkat hotvlen 'sem wihkēt, lvpvtke fvccv. svpe-yēmvs.

41 Momen uehvtkv hokkole etenrapen 'svk pvlvtiken, perro-cuko erohvtvlahyen, homvt vkyekcehpen, nekeyeko tayet vk lihken, uemelohlv en yekcet e yupvn kacemvts.

42 Momen, Svlvfkvlken psvvtvkeres, monkon omat, omayet esosset pefatke wites, suletawvlket *maket* vch-nakemvts.

43 Momis sentulevt, Pal vcayecetvn komet, nake makakat em vsehvtes, momet, *Estit* omvyvke tayat tatet e vk pvlvtahket, lvpvtken roricvkekvs, makemvts;

44 Momen vhoskat vpvlvvt toselkvn 'se hvlvtaket, vpvlvvt perro-cuko nake *vk wokockan* 'se hvlvtaket, *lvpvtken roricvkekvs, makemvts.* Momen mome ocemvts, omvlkv hesahoket lvpvtken roricakemvts.

SETENTVCKE 28.

MOMEN hesahohkof, mv ote Melitvn kihocet omat kerrakemvts:

2 Momen tvleporvlket heromkv cotkuse token pu hecicakemvts, momat omvlkeyan pu evpyyahket, totkvn etecakemvts, kvsvppe momet oskat svralhkv.

3 Momen Pal, eto wokuckuce sulken vtelohtyet, totkvn oh vpohyof, eketnv *cettot* hiyyan aosiyet, e'nken em vyokcemvts.

4 Momen mv tvleporvlket mv nak senhonecke e'nken em vtarken hecakof, e etempunahoyet, Heyv estehunvnwv este elecvt o hervcuks, hesaket uehvtkv aosset ont omis,

fvccetvt ohvtvlvken hesakvre em etektvncekot omes, makakemvts.

5 Momen mv nak senhonecken totkvn a tvk fekehyet, naket en nokkekomvts.

6 Momis, Hvsvfkvres, monkat vyvkhvmkusen ehlet, tvk lvtkvres, komaket vketecakemvts; momis hofune mahen hecakhkof, holwvke estomet oh vlvkekon, em vkerrickvn eticahket, hesaketvmese hvmke tes, makakemvts.

7 Ekvnv mv vfolote ocakan mv ote este en rakkat, Pvplevs hocefket, enaket ocakemvts, momen mvt epu yvpayet, nettv tutcenen heromet epu 'fastet pu fekhonnicemvts.

8 Momen mome ocemvts, Pvplevs e'rket hepetketv, momet cate nvrkakvn es enokket wakken; Pal, mvn cehyet, emekusapet, e'nken oh wvkhokicet, em wicecemvts.

9 Monkv heyvn momehocof, oten enokketv vlilakat vpvltaken yicet, em wikakemvts;

10 Ohvtvlakat, heyv *estet* naked es vrakkuecetv sulken es epu 'rakkuecakemvts, momet enkvvpvakicyof, nanvke este eyace tayat es ep oh ocakemvts.

11 Momen hvse tutcenet hoyanof, perro-cuko Aleksantlev aosse, mv es en kerkv Kastv Palvks tepakat omen, oten rvfo yvmahkvten ohtehket, es en kvpakēmvt.

12 Momen Selekyuse resvcahket, *mvn* nettv tutcenen fekhonnēmvt.

13 Momen mvn esenkvpahkēt, vfolotecet Lecēvm esyicēmvt, momen, nettv hvmke hoyanof, wahlv hotvlet hotalen, rempvkse Puteoli esyicēmvt.

14 Momet mvn etecakkakan eshehcēt, nettv kolvpaken em fekhonneyvren komakemvts. Momen moman Lome fvccv vpeyēmvt.

15 Momen etecakkakat *Lome vpokat* ep ohfvccv pohakof, mvn a awet, Apei Folvm, momet Hompetv-cuko Tutcenat vteken pu'nrpvranet yicvtes; mvn Pal hecof, Hesaketvmesen vkvsamet, fekhvmketvt en heckemvts.

16 Momen Lomen yihceyof, sentulevt svlvfkvlken vke-tecvlke en kvpetvnen em wikemvts, momis Pal entvlket, suletawv hvmke vhecicat vpvket likvren em etektvnec-hoyemvts.

17 Momen mome ocemvts, nettv tutcenat hoyanof, Pal Cusvlke en homvhhotvn vteloxytes, momen etohkvlikof, em punayet, Hunvntake etecakkvyvte toyatskat, este monkat pu'rkvke sem vpeyetv vnrpe naken momecv-yvte sekot ont oman, svlvfkē Celuslme enkvpvken Lomvlke e'nke ofvn cv wihokemvts.

18 Mvt vc ohvketecahkof, vn recopakvnt omes, cv 'le tetaye ore naken momecvkokv.

19 Momis Cusvlke *vn recophoyvren* vnrvpen opunahoh-yof, Sesvn oh huehkvranyat tvkemvts, nake vm etvlwv 'svnrpetv ocvkot o estomis.

20 Monkv heyv vrahkv cen huehkvkit omis, ce hecit, ce tempunayvkaret, Eslevl em enhonrv vrahkv heyv cvto-tetvkkakv es cv wvnvket omekv, kicemvts.

21 Momen, Cutev aosse cc ohfvccv nakcokv tis pun heckekon, etecakkakat yicakat estomet cc ohfvccv hol-wvke opunayvkekot, momet pun kerkuecvkekvnks, kica-kemvts.

22 Momis naken vkerricetske tat cem pohetvn pu yaces; heyv emetohkvketv hvmkat ohfvccv hvmkv nrvpen opunvyhocet omat kerrēt omekv.

23 Momen nettv em mellahkof, este sulket *en* liketvn en yicaken, mvn Hesaketvmese em ohmckketvn em oh-kerkuecet, momet ohhvvyicet Moses em vhlakv momet

owalvlke *coyakute* aossen hvthvyvtken yafke vteken
Cesvs ohfveevn em vcahnakemvts.

24 Momen nanvke opunayat vkvsvmakat sasen, vkvsv
mvkekateu sasemvts.

25 Momen em etvwvt etem vkvsvmvkekofvt, enkvpr-
kakemvts, Pal *heyv* opunvkv hvnken opunahyof; Esivs
eteropotten Puyvfekev Vcakat pu'rkvlken momvre heren
em punayet,

26 Heyv esten oh ayet, Pohatskat pohatskvres, momet
kerratskekares; momet hecatskat hecatskvres, momet
kerratskekares, kievkvtevs;

27 Heyv este e feke take wvnwvhes, momen e hvcko
take pohetvn tefnes, momen e turwv vkhottakekv; mon-
kon omat, estofv tis e'turwv es hecet, e'hvcko es pohet,
e'fekeu es kerret, fulotecen em wiceevkvye tayan, ma-
kvtes.

28 Monkv cen kerkvkekvs, Hesaketvmese em vhesaket
Centilvlken ohtothoyet omes, momen em vpohievkvres.

29 Momen heyv opunvkv opunahyof, Cusvlket enkv-
pvkakemvts, momet opunvkv tayan em etvwvt es etenrv-
paktvtes.

30 Momen Pal ohrolope etemvpoke hokkolen eme en
cuko pvlepat liket, en yicakat omvlkvu evpayemvts.

31 Sentackv sekon, momet fekhvmketv omvlkvu Hesa-
ketvmese em ohmekketvn es erkenaket, momet mv na-
nvke Cesvs Klist ohfveev *ocakat* 'seste'mvhayet.

COKV VPASTEL PAL LOMVLKE OHTOTVTE.

SETENTVCKE 1.

PAL, Cesvs Klist em vtotkv, vpastel hakvren Cesvs enhuehkvte, Hesaketvmese em opunvkv-hervn oh melhoyvtet,

2 (Cokv vcacakat ofv em owalvlke eteropotten enhomv etemfaccvten;)

3 E'ppuce Cesvs Klist pu Pucase enavpeswv vcvkvyen Tewe e nerkv etehoyvne hakvte,

4 Yekcetv eteropotten, hvsvtketv em Puyvfekev vcvkvyen, pvsatkvt eanvkwvpketv eteropotten, Hesaketvmese E'ppucet *omat* kerkuehocvte ohfvccvn;

5 E hocfkv vrahkvu tlvwvvlke omvlkv ofv vkvsvmkv vpohickvn, mv eteropotten herkv momet vpastel em wiketvn mv etehoyvnen pun heckvtet os.

6 Cemeu mvn vpaket Cesvs Klist ce'nhuehkvkvttet os, enake *toyatskvren* :

7 Hesaketvmese vnokecvkvte, faccvlke *hakvren* enhuehkvte Lome vpokat omvlkvu; Heromkv momen herkv Hesaketvmese Pu'rke, Pucase Cesvs Klist tepakat aenkv-pvket cem ocvkekv.

8 Esvliceckvn, omvlkatskat ece 'rahkvu Cesvs Klist eteropotten vn Hesaketvmesen vkvsamis, cem vkvsvmkvte ekvnv hvnmkvu opunvyehocet omekv.

9 Hesaketvmeset, vm puyvfekev E'ppuce em opunvkv-herv ofvn es em vtotkvyan, vn mekusvpkv ofvn estofis centaken hocfvkvyat fekhonnvkan a vn kerrvt omekv.

10 Cem vlvkvkaren *em* 'pohvyet *os*, estome estomis Hesaketvmese komat vevkvyen hiyomat estonkon heren ayvye tayen omat;

11 Ce hecetu taken ev yacuset onkv, emetu puyvfekev ohfvccv ocat ce'mvkaret, ce yekvke hakvren.

12 Heyvt omes, ece 'pakvkit v'mahlvptkvren vkvsvmkv centake tepakeyat pu tenrvwv ocat eteropotten.

13 Tecakkvyvte toyatskat, Centilvlke vpvlvwv em etenrvwv emette *ocvyat* etvpomen cem etenrvwv takeu ocaret, cem vlvketv taken tewolen komvyvtet omis, (hiyomat oren vm mvnvttehocaten,) kerratskekaren komvkot *os*.

14 Klekvlke momet Papelevlke hokkolvn, hvtr hoporrenvke momet hoporrenvkekat hokkolvn em e vhucricvkvyet *os*.

15 Monkv *yekcetv* ve ofv ocat oren, ceme taken, Lome vpokatskat opunvkv - hervn cem erkenvketv take vm etetakes.

16 Klist em opunvkv-hervn es ve vlsekokv: mvt vkvsamat vtekat vhesaketvn Hesaketvmese en yekcet omekv, Cusvlke taten, momet Klekvlkeu en *heckat*.

17 Mv ofv Hesaketvmese em fvccetu vkvsvmkv avtet vkvsvmkvn oren hecket omekv, Fvccat vkvsvmkv eteropotten hesakvres, make hoecat vevkvyen.

18 Este, mv mehenwetv fvccetu-tokat ofv hlvvtakat em fvccetu-tokat momet Hesaketvmese vrakkueckv-tokat omvlkv vnrvpen Hesaketvmese en cvpvkktvt hlvwe avten kerket omekv.

19 Nake Hesaketvmese ohfvccv kerhohoye tayat emc ofv taken heckvket omekv; Hesaketvmeset en kerkuecavtet *ok*.

20 Eme ohfvccv nake hechoyekat ekvnv hocackvte vteken heckusen hechoyet omekv, nake hocackvte eteropotten kerhohoyet omen, en yekce estofis oce munkat momet

estofis Hesaketvmeset omat, *mvn hechoyet* omen; inomat
seokepkv ocvkekot os:

21 Hesaketvmesen kerrakis, Hesaketvmese omceet
vrakkuecekot, monkat *em merkv vrahkvn* vkvsvmvkekatet
ok; momis em vkerrickv ofv ehvperkvke haket, e feke
take hoporrenekat yomucke hakvtet os.

22 Hoporrenvke e okicaket, hoporrenvkeko hakvtet,

23 Momet Hesaketvmese hopvnkeko tayat en hvyayv-
ken mvrahkuecet, este hopvnke taye, momet fuswv, mo-
met eleostakat, nakhvllecakat esyome vhaken hayakvtet.

24 Momen monkv Hesaketvmeset e feke take em
eyackv eteropotten hvsvtketv-tokan em wikakvtet, eme
em etenrvwv-em ena taken vlesketv en hvyaken;

25 Mvt Hesaketvmese em mehenwetvn mvrahkuecet
lvksetvn hayakvtet, momet Hayvten, mv meyuksv-sekon
vrakkuehocat senhoyvnen nake *eme* hayvten vrakkuecet
em vtotkakvtet. Emen.

26 Heyv omecicen Hesaketvmeset vkerrickv holwvho-
kan em wikakvtet; hoktvke enaketake nake *em* munkv
vevkvy e ocan eticet *em* munkv vnrvpn fullvtet ok.

27 Hunvntakeu matvpomen este *em* munkv vevkvy e
ocan wikaket, eyackv holwvke eto'm ocakat ofvn vhetho-
kvtes; hunvntaket hunvntaken etohkviket nake holwa-
kan vtotkaken, momet naorkakvten eme ofv feketv
momvre tetayat en heckaken.

28 Momen en nakkerretv ofv Hesaketvmese ocetvn
cyaevkecate etvpomen, Hesaketvmeset vkerrickv holwa-
kan em wikakvtet, nake momvkvraneekten momecvkv-
ren;

29 Nakfvcevkekat omvlkv, hoktarkv, holwvyeckv, na-
kockv-vnoksetv momet enhomeckv es fvcfvket omen,
momet vleskvpkv, esteleckv, punkv setenrvpkv, chosickv,
estevnrpvkv es fvcfaket; wvswakvlket,

30 Nanvkokvlke, Hesaketvmese enhomecvlke, enhomecakat, ekvsvmakat, punvkvn 'sekvsvmakat, nake holwv-hoken heckuecakat, eckvlke em apohievkekat,

31 Hoporrenvkeko, temfvccetv kacvlke, enahvmkvke vnokecvkekat, fekhervkuecesko tayat, merrvkekat;

32 Mv, Hesaketvmese em ohfvceckv, mv nake mv omakan momecakat pvsvtke taye em mvtvket on *fvccat* kerrakis, mv *nanvken* momecakat tvlkekot, momis mvn momecakat em vpvycvket os.

SETENTVCKE 2.

MONKV este-hunvnwv *est'* ohfvccetskat vtekat, seokepkv ocetskekos, mv nake ohfvccv este etin ohfvccetskat e ohfvccetskekv; cemet ohfvccetskat mata nanvken momecetskekv.

2 Momis Hesaketvmese mv omvken momecakat vnrpe ohfvceckv *ocat* mehenwetv vcvkvyet omat kerrēs.

3 Momen, este-hunvnwv, nake mv omakan momecakat ohfvccetskat, momet matan momecetskat, Hesaketvmese em ohfvceckvn mvnvttepares, kometske haks?

4 Monkat Hesaketvmese en heromkv vkerickv-etickvn ee ohyekicat kerrekot, en herkv, en yvmvskv momet momis-kometv vcvpkat esyomat en sulken ehvperkuecetske haks?

5 Momis cem wvnhat, momet *ce* feke mvrahkekat vcvkvyen cvpvkktv nettv momet Hesaketvmese ohfvceckv fvccat kerkueckv nettv vlvkvrana cvpvkktvn e en hericetskes;

6 Mv estimvt o estomis em vtotketv vcvkvyen pvken em fekvrana:

7 Mv heren momecakat ofv momis-komet emunkat ete-ropotten afvcketv, vrakketv aye-munketv esyome hopoyakat hesaketv yuksv-sekon *emvkves*:

8 Momis mv tepokv em vlostvke, mehenwetvn em vpo-
hicvkeko, fvccetv tokat min em vpohicakat, enhomeckv,
cvpvkktv,

9 Estemerkv efeknokktv esyoman, este em puyvfeckv
holwvke momecat vtekat *emvkures*; enhvteceskvn Cusvl-
ken, momet Centilvlkeu;

10 Momis heren momecat vtekat afvcktv, vrakktv, herkv
esyoman; enhvteceskvn Cusvlken momet Centilvlken:

11 Hesaketvmese ofv este etemetueckv sahsekot ok.

12 Estomomuset vhakv sekon naorkakvten omat, vhakv
sekon estemerkaken, estomomuset vhakv ofv. naorkakv-
ten omat, vhakv vcvkvyen ohfvccvkvret ok.

13 (Hesaketvmese chomv fvccakat vhakv pohvlke to-
kon, vhakv momecvlke mit fvccvket svpvklvret ok.

14 Centilvlke, vhakv ocvkekat em munkv vcvkvyen
nanyke vhakv ofv ocakan momecakof, heyvt vhakvn ocv-
kekis, e vrahkvn vhakvt omakes.

15 Mvt, vhakv em vtotktv e feke take ofv hoccaken
este hecicaket os, eohvkerrickv take akerrret omen, momen
em vkerrickv take vnrvpueckvn eten hayet, monkat seo-
kepkn eten hayen.)

16 Mv nettv Cesvs Klist etehoyvnen Hesaketvmese vm
opunvkv-herv vcvkvyen este enake ehkakak ohfvcccevran
omof.

17 Hecvs, Cusvlke ce hocckvket on, vhakv ofvn fekapet,
Hesaketvmesen es ekvsametsket os;

18 Momet naken komat kerret, momet, vhakv aossen ce
mvhahoyet omen, nake hervke mahan vrakkuецetskēs;

19 Momet, Vne turhecckekan em evpayv, yomucke ofvn
vpokat en hvyayvke,

20 Hoporrenvkekat nake em ohhvyayiev, momet hopue-
take em mvhayv toyis, e kometske heres; nakkerretv
momet vhakv ofv mehenwetv *ocat* en heckvn ocetskat.

21 Monkv etvn mvhayetskat, e omvhayetskeko? Esto horkopckares, make erkenaketskat, horkopetske te?

22 *Estet* hoktvrekares, maketskat, hoktaretske te? nakvhakakan enhomecaketskat, mekusvpkv enanvken hopanetske te?

23 Vhakvn es ekvsametskat, vhakv-kackv eteropotten Hesaketvmesen chvperkuccetske te?

24 Hoccat vevkvyen, cemet omecicatsken, Centilvlket Hesaketvmese e hocfkv tvklecaket omekv.

25 Mehenwvn, vhakvn vfastetsken omat, svkvmisiskvt lopicet os; momis vhakvn kacetsken omat, ce svkvmisiskvte *tis* ce svkvmisiskvkekate *ome* haket os.

26 Monkv mv svkvmisiskvkekaket vhakv em fvccetvn vfasten omat, svkvmisiskvkekate *tis* svkvmisiskvtes komhoyvraneke?

27 Momen svkvmisiskv tokat, mv emunkv vevkvyet omat, vhakv vfasten omat, *ceme*, letv svkvmisiskv tepakat vevkvye vhakv-kacvt onetskat, ec ohfvceceekare te?

28 Mv heckuse *tolkusat* Cusvlke token; mv svkvmisiskv heckuse vpeswv ofv ocat *tolkuisis* svkvmisiskv tokot os.

29 Momis ofvt omat Cusvlke *tes*; momen svkvmisiskv cfeke enaket's, letv ofv token, puyvfekev ofvt ocen; mv vkvsvmke ocat, este vkvsamat token, Hesaketvmese vkvsamet omes.

SETENTVCKE 3.

Monkv estomen Cusvlket homahtet o haks? monkat svkvmisiskv naken lopice te?

2 Estome estomis sulkes; omecice mahat, Hesaketvmese em opunvkvn mvn em wikkvktet omekv.

3 Vkvsvmvkekate sasvten omat, estome te? mv em vkvsvmkv ckat Hesaketvmese enhonrkv lopiceko tayen bayvrane haks?

4 Mohmats; este estomis laksvt omen, Hesaketvmeset mehenwet omekvs; hoccacat vevkvyen, Cem opunvkv ofv fvccet omen hueret, ec ohfaccof muntvlet hueretskvren.

5 Momis pun holwvyeckvt Hesaketvmese em fvccetv heret omen kerkuecen omat, naken makvraneya? Hesak-etvmese *naorketv vrahkvn* estemerriecat fvceekot *ome te?* (este-hunvnwv omēn opunayis;)

6 Mohmats; hiyomet omekv, momēn omat, estomēn Hesaketvmeset ekvnvn ohfvcecevr haks?

7 Momēt omen laksvyat eteropotten Hesaketvmese em mehenwetv ohvtvlakat ohvtvlaket ayen en rakketvn kerkuecen omat; estomaten monkv este-naorkv omēn ve ohfacce haks?

8 Momen, (fvceekon epu 'punvyehocat omekon,) momen, Herat aossvren, holwakan momcevkeres, makaket os, (pu kice sasat omekon,) mv ohfvcecvkvre fvccvt omes.

9 Monkv estome te? pumet *Centilvlke* senherakeya? Estome estomis, monkos; Cusvlke Centilvlke esyomat omvlkvt naorketv elecvn vpoket omat homv etan fvcecevytet omekv:

10 Hoccacat vevkayat, Fvccat sekos, hvmkuis:

11 Heren kerrat sekos: Hesaketvmese hopoyat sekos.

12 Omvlkvt fivacaket, tohkvilket lopievkeko taye hakvtet os; heren momecat sekos, hvmkuis.

13 'Sen nokmelkv take sepvkv hauke *tes*; e tulaswv taken chosickvn es vtotkakvtet os; *cetto* aspetv *kihocan* en fenenv e cukhvrpe take elecvn *oces*;

14 E cukwv taket tvhiketv home opunvkv tepakan es fvcket os;

15 E 'le take catv pvlvtkv *ohfvcecvn* pvfpvnct os.

16 Hopvnketv momet estemerketvt em vpeyetv taken oh *ocakes*;

17 Momen herkv em vyetvn kerrvkekatet os;

18 E turwv take ehomvn Hesaketvmese em penkvlvk sekot omes.

19 Momen naket o estomen vhakv makat vhakv elecv svpaklan kicet os; ccukwv omvlkv em vkhotken, ekvnv omvlkv Hesaketvmese ehomvn em mvtet svpaklvren, kerreyet os.

20 Monkv vhakv vtotketv eteropotten eme ehomvn enavpeswv hvnkusis fvcev hahkekos; naorketv kerretv vhakv etehoyvnet omekv.

21 Momis hiyomat Hesaketvmese em fvccetv vhakv sekot ofv heket os, vhakv owalvlke esyomat akerraken.

22 Hesaketvmese em fvccetv Cesvs Klist vkvsvmkv eteropotten, mv omvlkv oran, omvlkv oh ocan *okis*; temv-rahketv sekot omekv;

23 Omvlkv naoriket, Hesaketvmese vrakkueckvn yupv-klvtkakvtet omekv;

24 Enrahkv sekon, em merkv eteropotten, neskv Cesvs Klist ofv ocat etehoyvnen pu fvcevke omet svpaklet omen:

25 Mvn Hesaketvmeset merkv heckueckvn ahuericvtet os, e catv ofv vkvsvmkv ocat eteropotten em fvccetvn holwvyeckv momehocvte enkvpyecickv kerkueckvn, Hesaketvmese hofunen mehakat etehoyvnen:

26 Hiyomat em fvccetv kerkueckvn; Cesvs ofvn vkvsamat fvce omën huerice *estomis* fvcevt omvren.

27 Monkv sekvsvmkv estvmvn *oce te?* Semvkhotkes. Vhakv estomet *esemvkhotke* te? vtotketv em *vhakv* te? Monkos; vkvsvmkv em vhakv eteropotten.

28 Monkv *hegun* vkerriceyet os; vhakv em vtotketv sekon, vkvsvmkvt. esten fvce omen hayet os.

29 Cusvlke tvlkuse en Hesaketvmese *te?* Centilvlkeu en *Hesaketvmese toko?* Momes, Centilvlkeu:

30 Hesaketvmese hvnkuset svkvsiskakat vkvsvmkv

etehoyvnen, momet svkvmisiskvkekat vkvsvmkv eteropot-
ten fvccvke omēn hayet omekv.

31 Monk vlvkv vkvsvmkv es ehvperkuecō haks?
mohmates; momis vlvkv yekciceyet os.

SETENTVCKE 4.

MONKV Eplehame, enavpeswv vcvkvyē pu'rke, naket en
hecket os kicvraneya?

2 *Hiyomet* omekv, Eplehame vtotketv eteropotten fvce
omēn hakvten omat, es ekvsvme tayat ocet os; momis
Hesaketvmese chomv token.

3 Momat Cokat naken make haks? Eplehame Hesake-
tvmesen vkvsamet omen, mvt fvccetv vyoposken esvker-
ricvkvttet omes.

4 Momen mv vtotkat *em* feketv merkv omecece token,
momis vlvkericat *omecices* komhoyet os.

5 Momis mv vtotkekot, momis fvccekan fvce omen
hayan oh vkvsamat, em vkvsvmkvt fvccetv vyoposke
hakvtet os.

6 Mv hunvnwv, vtotketv sekon, Hesaketvmeset fvce
omecat em ohmerketv Tewe opunvyecat etvpomen;

7 Mv en holwvyeckv take enkvpvkakan, momet en
naorketv take ohrvnrakan en herakes;

8 Mv hunynwv Hesaketvmeset naorkv omecekat en
heres, *makat*.

9 Heyv ohmerketvt svkvmisiskvtē *tlvkusen oh vlake*
haks? Svkvmsiskekateu oh vlaket omeko haks? *Hesa-*
ketvmeset Eplehame em vkvsvmkv fvccetv vyoposke ome-
cvtes, makeyet omekv.

10 Monkv estomēn momes komvt haks? svkvmisiskvt
en hoyanof, monkat svkvmisiskvt en heckeko emunkof
komvt haks? Svkvmsiskv en hoyvnekon, momis en
heckeko emunkof komvtes.

11 Momen svkvmisiskv eskerkvn, svkvmisiskv en heckeko emunkof, vkvsvmkv etehoyvne fvccetv *ocvte* eskerkueckvn en heckvtet os; vkvsvmakat omvlkv e'rke take hakvren, svkvmisiskvkhoyeko estomis; mvu fvccvkes, *Hesaketvmeset* komvren :

12 Momet mv svkvmisiskakat tvlkekot, momis mv vkvsvmkv Eplehame pu'rke svkvmisiskv en heckeko emunke *ocvte* ele-vkakv vcvkvye ykvvpakateu, svkvmisiskakat e'rke hakvren.

13 Setemfvccetv, Ekvnnv epucasetskvres, *makat*, Eplehamen monkat erhonvpsen vhkv eteropotten *en heckekon*, vkvsvmkv em fvccetv eteropotten *en heckvtet* omekv.

14 *Hiyomet* omekv, vhkv este *setemfvccetv vcvkvyen* pucasyke taranet *omaken* omat, vkvsvmkvn ehvperke haken, setemfvccetv lopiceko taye haket os.

15 Vhkv cvpvkktvn vtotket omekv; estvmvn vhkv sekon omat, vhkv-kackv sekot omekv.

16 Monkv vkvsvmkv eteropotte *tes*, merkv etehoyvne *taren*; momat erhonvpse omvlkv setemfvccetv en yekce hakvren; vhkv ofv svpaklat tvlkuse tokon, momis Eplehame, omvlkeyat *pu'rket* omat, em vkvsvmkv ofv svpaklat, mvu *em ocvkvren*,

17 (Tvlwvlke sulke e'rken ce hayis, *make* cokat vcvkvyen;) mv ohkvksamvte ehomvn, *mut* Hesaketvmeset *omat*, mv pvsatkvtēn wenahuecet, nanvke ocvkekat nanvke ocake omēn kicat.

18 Enhonrkv vnrvpn enhonrkv ofvn vkvsamvtet os, tvlwvlke sulke e'rke hakvret; Cen honvpse momē tares, makat vcvkvyen.

19 Momet vkvsvmkv ofv yekcet omet, em vculkv ohrolope cukpe hvnkvteket omis, e 'na entis elat *tis* vkerricekot, monkat Sele en hopuetakhute elateu vkerricekates;

20 Hesaketvmese em etemfvccetvn elentappekates, vkv-

svmkvt sekon; momis vkvsvmkv ofv yekcet, Hesaketv-mesen vkvsvmkvn emvtes;

21 Momet nake etemfaccvten momece taves, kome hervtes.

22 Monkv *Hesaketvmeset* fvccetv vyoposken em ohvker-ricvtet os.

23 Momen ohvkerricvtes, makat eme tvlkuse vrahkvn hoccet omekates,

24 Momis pumeu *epu* 'rahkvn, ep oh vkerricvranat, Cesvs pu Pucasen pvsatkvtē a en kvwapvten oh vkv-samēn omat;

25 Pun naorketv vrahkvn wihokvte, pu fvccvke omet svpakleyvren hvtvm a kvwvpkvtēn.

SETENTVCKE 5.

Monkv, vkvsvmkv eteropotten fvccvke omēt svpaklet, Hesaketvmese ohfvccvn herkvn ocēs, pu Pucase Cesvs Klist eteropotten.

2 Mv eteropotte tan heyv herkv, mv ofv svpakleyat, eceye tayat oceyet omēt, Hesaketvmese en hvyayvke em enhonrkv ofvn *epu* 'fvcket omēs.

3 Momen mv tvlkusekon, estemerkvu es *epu* 'fvcket omēs, estemerkvt momis-kometvn vtotken;

4 Momen momis-kometvt nake es kerretvn vtotken; nake es kerretvt enhonrkvn vtotkan kerrēkv:

5 Momen enhonrkvt vlsecekot os; Hesaketvmese em vnokeckv, Puyvfekv Vcake pu'mat etehoyvnen, pu feke ofvn hvmeccet omekv.

6 Pun yekce seko emunken, oketv orof, Klist holwvye-cvlken em elvtet omekv.

7 Estimvt este faccv em eleko tayuse omet omekv, momis este enheroman em ele taye estet fekhvmke taye sase wites.

8 Momis Hesaketvmeset vnokeckv pum ocat biyomēn kerkuecet os; holwvyecvlke toyeye emunkof, Klist pum elvtes.

9 Monk v mucv mahvkvu, e catv eteropotten pu fvece omet svpaklēn, Cesvs eteropotten cvpvkktv enkvvpken pu hesahokvres.

10 Vnrapvlke toyeye emunkof, E'ppuce em elkv eteropotten Hesaketvmese ohfvcevn pu tenherkakvten omat, *mucv* pu tenherkahkof mahvkvu, en hesaketv eteropotten hesahokeyvret ok.

11 Momen mv tvlkusekon, momis ohvtvlakat pu Pucase Cesvs Klist, mv etehoyvne etenherkv mucv pun heckvte cteropotten, Hesaketvmese ofvn epu 'fvcket os.

12 Monkv este hvmke etehoyvnen naorketvt yvmv ckvnvn ecchyen, naorketv etehoyvnen elkvu *eceyvtet* omen, momen momat, omvlkvt naorkakvtet omekv, elkv omvlkvn oh vlakvtet omen,

13 (Vhkv *heckvte* vteken naorketvt ekvnv ofvn ocvtet omekv, momis estvmvn vhkv sekōn omat, *este* naorke ohvkerrihocekot os.

14 Mome estomis, Atvme atat Moses vteken *Hesaketvmeset* Atvme nak kicvte etohwvlvpkat omet naorkvckate tis elkv ohmekkvtes, *Atvmet* mv vlvkvravte vhaket omen.

15 Momis nakemkv enrahkv sekāt naorketv omekot os: hvmke en naorketv etehoyvnen sulket pvsatket on omat, Hesaketvmese cm merkv, momen estemkv merkv etehoyvne *ocat*, mv este hvmke Cesvs Klist etehoyanat mahvkvu sulken em ohvtvlaket os.

16 Momen nakemkv hvmke naorkvte omekot os. Fvceckvt hvmke eteropotte tates, ohfvceckvn, momis nakemkv enrahkv sekāt, naorketv sulke omecicen, fvece ome hueretvn omvtes.

17 Monkv este hvmke en naorketv eteropotten hvmke

etehoyvnen elkvt mekkvten oniat; merkvt momet fvccetv estemkv sulke en heckkvkte mahkvu hvmke Cesvs Klist etehoyvnen hesaketv ofvn mekkvke tares.)

18 Monkvt hvmke en naorketv eteropotten omvlkv ohfvccvke hakvren *jvcccekv* oh *vlakvte* etvpomet, hvmke em fvccetv eteropotten *estemkv enrahkv sek*at omvlkv en vlakvtes, fvcce ome hueretvn, hesaketv oren.

19 Este hvmke vpohicekat omecicen sulket naorkvlke hakvkte etvpomet hvmke vpohicat omecicen sulket fvccvke hahoyvret ok.

20 Momen naorketv sulke hakvren vhakvt eceyvtet os. Momis estvmvn naorketv sulkvten omat, senhoyvnen heromkvt sulket omvtes:

21 Momat elkv oren naorketvt mekkvte etvpomen heromkvt hesaketv yuksv sek at oren, pu Pucase Cesvs Klist etehoyvnen, fvccetv eteropotten mekkvren.

SETENTVCKE 6.

Monkv naken makvraneya? Heromkvt sulkvren naorketv ofvn emomecievranē haks?

2 Mohmates; pumet, naorketv ohfvccvn pu pvsatkat, estomēn mv ofvn ohvtvlaken emomecieyvr haks?

3 Vnvcomēt Cesvs Klist ohfvccvn paptiskvkvttet omat em elkv ohfvccvn paptiskvkvttet omen kerratskeko haks?

4 Monkvt paptiskv eteropotten elkv ohfvccvn mv vpvket pvsatkv omēn pu herihocēt os: Klist Erke en rakke eteropotten pvsatkvte aenvpvken akvwpkvte etvpomen pumeu hesaketv mucvse ofvn yvkapeyvren.

5 Em elkv vhake ofv tohkvkēn pu 'hockvten omat, a en kvwpketv *vhakateu ofvn* matvpomeyvret ok.

6 Heyvn kerrēt, pum este vculat mv vpvken svrahohtes, naorketv em ena yvmahkvren, momat ohvtvlaken naorketvn em vtotkēkaren.

7 Mv elat naorketv ohfvccvn pucasseko haket omekv.

8 Momen Klist vpvken pu pvsvtkēt on omat, vpaket hesahokvraneyateu vkvsameyet os :

9 Klist pvsatkvtēn a enkvwapkvttē omat hvttm elekon kerrēt; elkv ohvttlaken ohfvnkekos.

10 Elvte tat vhmkv narketv ohfvccvn elvtet, momis hesakat tat Hesaketvmese ohfvccvn hesaket omekv.

11 Monkv cemeu matvpomen, Mehenwvn narketv ohfvccvn pu pvsvtket, momis Cesvs Klist pu Pucase eteropotten Hesaketvmese ohfvccvn pu hesahoket os, *komet*, e vkerricvkes.

12 Monkv narketvt ce 'na take elat ofvn, em eyackv 'mvpohickvn, ohmekikats.

13 Momet ce 'nalvce narketv es vtotketvn holwvyec-kvn em wihkatskvs, momis pvsatkvtē aenkvpvken hesahoke omvket, Hesaketvmesen em e *wiket*, ce 'nalvce fvccetv es vtotketvn Hesaketvmesen em wikkvs.

14 Narketv ce pucaset omekaret ok: vhakv elecv tokon, heromkv elecvn svpaklatsket omekv.

15 Monkv estome haks? vhakv elecv tokon, heromkv elecvn svpakleyat omecicen narkvraneya? Mohmates.

16 Estimv em vpohickvn vtotkvken em e wikatskat, mv em vpohicatskat em vtotkvke, narketvn elkv ohfvccvn, monkat vpohickvn fvccetv ohfvccvt svpaklatskat kerratskeko haks?

17 Momis, narketv em vtotkvke toyatskvttē, ce feke take vten mv mvhakv em etelvckv cem wihokvtēn em vpohicatskvte vrahkv Hesaketvmeset vkvsvmkekvs.

18 Monkv narketv ohfvccvn pucasseko hakatskat, fvccetv em vtotkvke hakatskvtes.

19 Ce 'navpeswv yekcekat omecicen este omit opunvvyet os; ce 'nalvce taken hvsvtketv tokat, momet holwvyeckv em vtotkvke holwvyeckvn em wikatskvte etv.

pomat, hiyomat ce 'nalvece taken fveceetv em vtotkviken
hvsvtketvn em e wikkranatsket omekv.

20 Naorketv em vtotkvike toyatskof, fveceetv ohfveev
pucasseko toyatskvitet omekv.

21 Monkuv mv nanvke hiyomē es vlsatskat ofvn em
ette estomēn ocatskvit haks? mv nanvke em eyuksvt
elkv̄t omekv.

22 Momis hiyomat naorketv ohfveev pucasseko momet
Hesaketvmese em vtotkvike ce hakvkat, cem etten hvsvt-
ketvn, momet em eyuksv hesaketv meyuksv sekon ocats-
ket os.

23 Naorketv es em feketv elkv̄t omen, Hešaketvmese
em estemkv̄t, Cesvs Klist pu Pucase eteropotten, hesaketv
yuksv sekot omekv.

SETENTVCKE 7.

TECAKKVTE toyatskat, (vhakv kerrakan em punayvkit
okikv,) este hesake vtekan vhakvt ohfv̄nket omen ker-
ratskeko haks?

2 Hokte ehe ocat, e'he hesake vtekan vhakv vevkvyen
vwnv̄nket omekv; momis, eh̄et elen omat, vhakv e'he
ohfveev ocat enkv̄pvken enrecopket os.

3 Monkuv e'he hesake emunken hunvnwv etin en liken
omat, hoktarvn kihocvres; momis eh̄et elen omat, mv
vhakv ohfveev̄n pucasseko haket os; monkuv hunvnwv
eti en like estomis hoktarv tokot omes.

4 Monkuv, tecakkvyvte toyatskat, Klist e 'na eteropotten
cemeu vhakv ohfveev̄n ce pvsatkv̄ket os; etvn, mv pvsat-
kvte enkv̄pvken akv̄wvpkvten, etelv̄cev̄kēt omatsken,
Hesaketvmesen etten en heckueeeyvren.

5 Enavpeswv ofvn fulleyof, holwvyeckv vhakv eteho-
yvne ocakat en nekeyetvt, emette elkv̄ oren heckuecetvn
pu 'nalvece ofvn vtotkakvtet omekv.

6 Momis hiyomat, mv ofv pu hvlatskat elet omen, vhakvn enrecopkeyet os, letv em vculkv ofv token, puyvfekcv em mucvskv ofvn vtotkeyvren.

7 Monkvn naken makvraneya? Vhakvt holwvyeckv te? Mohmates. Momis vhakv etehoyvne token omat, naorketvn kerrvkatet os: vhakvt, Vleskahpetskvs, makekaten omat, vleskvpkvn kerrvkvnt omekv.

8 Momis naorketvt, vhakvt omecicen, vleskvpkv omvlkvn vc ofvn vtotkakvtet os. Vhakv sekan naorketvt elet *omvtet* ok.

9 Vhakv sekon hesakvyvte ocet omekv; momis' vhakvt vlakof, naorketvt vhesaken, vnet elvyvtes.

10 Momen vhakv hesaketv ohfvccv *ocute* elkv eroret *omen* hecvyvtet os.

11 Naorketvt, vhakvt omecice omecet, v'mvkerret, vha-kvn es *cv* 'lecvtet omekv.

12 Monkvn vhakv hvsvtket omen, nake *Hesaketvmeset pu kicute* hvsvtket, fvccvt momet heret omekv.

13 Monkvn vc ohfvccv nake herat elkv hakvte te? Mohmates. Momis naorketvt, mv nake herat eteropot ten elkv vc ofvn vtotken, naorketvt omat heckvren: *momet* naorketv vhakv eteropotte holwvke here hakvren *omvtes*.

14 Vhakv puyvfekcv ohfvccvt omat kerreyet omekv; momis vnet enavpeswv *toyin* naorketv elecvn sylvfket *hueris*.

15 Mv momecvyat *em* vkvsvinvkot omekv, *Momecares*, komvyat, mvn momecvkot, naken enhomecvyat mvn momecvyet omekv.

16 Monkvn, Momecares, komvkan momecin omat, vhakv heret *omat* em vkvsamvyet os.

17 Monkvn mucv vtekat mvn momecat, vne token, naorketv vc ofv likat *momecet omes*.

18 Vc ofv, (cv 'navpeswv ofvn okis,) nake here likat sekot omen kerrikv, kometv vc vpaket omis, here momecetvn eshecvkot omekv.

19 Nake here komvyaten momecvkon, nak holwvke komvkan momecvyet ok.

20 Momen naken komvkan momecin omat, ohvtvlaken vne token, naorketv vc ofv likat mvn momecet os.

21 Monk v heyv vhakvn eshecis, heran momecetvn komvyof, holwakat vc vpaket os.

22 Ofv este vcvkvyat Hesaketvmese em vhakvn es vc afvcket omekv :

23 Momis cv 'nalvce take ofvn vhakv etv vm vkerriekv em vhakv vnrapet, momet naorketv vhakv cv 'nalvce take ofv ocat en sylvfke cv hayen eshecis.

24 Aeha! hunvnwv estemerkusvyat! heyv elkv em enan estimvt vm enrecopvr haks?

25 Cesvs Klist eteropotten Hesaketvmesen vkvsamis. Monk mehenwvn Hesaketvmese em vhakvn vkerriekvn es em vtotkvyet os; momis cv 'navpeswvn naorketv vhakvn.

SETENTVCKE 8.

Monkv hiyomat mv Klist Cesvs ofvn fulle, enavpeswv vcvkvyet token, puyvfekev vcvkvyen fullakat *vnrvpe* ohfvceekv en sekot *omes*.

2 Cesvs Klist ofv hesaketv em Puyvfekev em vhakvt naorketv elkv tepakat em vhakvn vm enrecopvtet ok.

3 *Hiyomet* omekv, vhakv, enavpeswv omecicat yekcekot omen, naken momeceko tayan, Hesaketvmeset E'ppucc mahusat, naorketvt omecicen, enavpeswv holwvyece vha-ke ofvn vtoten, enavpeswv ofvn naorketvn vnrvpen ohfvceevtes;

4 *Pume*, enavpeswv vcvkvyet token, Puyvfekev vcvkvyen fulleyat ofvn vhakv em fvccetv esfvckvren.

5 Mv enavpeswv vevkvyen fullat nake enavpeswv ohfvccv ocakan *vkerricaken*, puyvfekev vevkvyen fullat puyvfekev enanvken vkerricaket omekv.

6 Enavpeswv em cyackvt elkvt *omen*, puyvfekev em cyackvt hesaketvt *omet*, herkvv omekv.

7 Enavpeswv em eyackvt Hesaketvmese vnrvpkvt omet, Hesaketvmese em vhakv elecvn huerekos, momet elecv hueretv umeko tayet omekv.

8 Monkv mv enavpeswv ofvn svpaklat Hesaketvmesen afvcececko taves.

9 Momis cemet, enavpeswv ofv tokon, momis Puyvfekev ofvn svpaklatskēs, Hesaketvmese em Puyvfekev ec ofv taken liken omat. Momis este estomis Klist em Puyvfekev ocekon omat, Klist enake tokot os.

10 Momen Klist ec ofv taken *liken* omat, naorketvt omecicen ena elet os; momis fvccetvt omecicen puyvfekev hesaketvt *omes*.

11 Momis Cesvs pvsatkvt aenkvvken kvwapvte em Puyvfekev ec ofv taken liken omat, ohvtvlakat mv Klist pvsatkvt aenkvvken kvwapvtet em Puyvfekev ec ofv take likat eteropotten ce 'na clv taken wenahuecvres.

12 Monkv, tecakkvyvte toyatskat, enavpeswv vevkvyen hesahokvraneyat, enavpeswvt epu 'huericvkekot os.

13 Enavpeswv vevkvyen hesahokatsken omat, ce pvsatkven, momis Puyvfekev eteropotten ena em vtotketvn ohfvnkatsken omat, hesahokatskvret ok.

14 Estomomuse Hesaketvmese em Puyvfekev evpayat, mvt Hesaketvmese e'ppuce taket omakek.

15 Hvtvm ce penkvlvkre, sylvfketv em puyvfekev cen heckvkekon, momis eenakueckv em Puyvfekev, mv etehoyvnen, Apv, *Pu'rken* makeyat cen heckvkvvtet omekv.

16 Puyvfekev mahusat, pum puyvfekev take vpvken, Hesaketvmese en hopuetake toyeyat akerrret os:

17 Momen hopuetaket on omat, epucasvke taranat; Hesaketvmese *enaken* epucasvke taranat; momet Klist vpvken epucasvke taranat, vpvken pu 'stemérkēn omat, vpvken epu 'rakkvke taren.

18 Estemerketv hiyome ocakat, mv vrakketv ep ofvn heckvkvrnat *setehopayesko* etetayet os, komvyet omekv.

19 Hesaketvmese e'ppuce take heckvke hakvrnan nake hocackvte en neneheckv yekcat emehaket omekv.

20 Nakhahoyvte komat tokon, momis mv enhonrkv ofv sylvfkuecvtet omecicen, ehvperketv elecvn huerihocvtet omekv.

21 Nakhahoyvte etvwvt vhopvnkv en sylvfketv ossihocet omen, Hesaketvmese en hopuetake epucasseko svpvkletv vrakkat ofvn *svpvklvret* ok.

22 Nakhocackvte omvlkv hihket, tohkviken *nak'* en nokkat ofvn hiyomat oren nekeyakat kerreyet omekv.

23 Momen *mv* tvlkusekon, ohvtvlakat pume mahusat, Puyvfekv emette enhvteceskvn pun hecket omat, pume mahusat tis, ecnakueckvn, *mv* pu 'na take enrecopkvren emehakēt ep ofvn hihkeyet os.

24 Enhonrkv etehoyvnen hesahokeyet omekv: momis enhonrkv hecat enhonrkv tokot os; *hiyomet* omekv, estet naken hecen *omat*, estomaten mvn ennenehece emunke haks?

25 Momis naken hecēkat em enhonrēn omat, momis-kometvn es emehakeyet os.

26 Matvpomen Puyvfekvt pu yekvkekaten pum vnicet os; nake momvre here emekusvpvrancyat kerrēkot omekv, momis Puyvfekv mahusat hihketv onahoyeko tayan es pum emekusapet omekv.

27 Momen estefeke taken heren hecat Puyvfekv em eyackvn kerret os, Hesaketvmese *komat* vcvkvyen emekusapvken em emekusapet omekv.

28 Momen nanvke omvlkvt, mv Hesaketvmese vnoke-
cake, eme nak komat vevkvyehuehkvkvte en herakvre
tobkviket em vtotkakot omat, kerrës.

29 Mv homv kerrvtet, E'ppuce vhake vhayvkvren homvn
mellvtet omekv, tecakkvte sulke vpvke emette enhvteceskv
hkvren.

30 Mv homvn mellvtet, mvu enhuehkvkvte, mv enhueh-
kvkvte, mvu fveevke omën svpvklecet, momet fveevke
omen svpvklecvte mvu vrakkucevkvte omekv.

31 Monkv heyv nanvke ohfveevn naken makvraneya?
Hesaketvmeset pum vpvhlvmken *hueren* omat, estimvt
epu'nrvpe *taye* haks?

32 Mv E'ppuce mahusan *est'* em encakekot, momis
omvlkeyat epu 'rahkvn wiktet, estomaten mv vpvken
nak omvlkvn vkvsamuset pu'mvraneke haks?

33 Estimvt Hesaketvmese em enhopoykvte vnrven
vrvheevkvvr haks? Hesaketvmeset fvece omën hueri-
cet os.

34 Ohfvecccat estimvt o haks? Klist elvte *tes*, momes
momet mehenwvn akvwvpkvtes; momen ohvtvlakot He-
saketvmese em vkvpervn liket, pum emekusapet os.

35 Estimvt Klist em vnokeckvn pu tekvpievvr haks?
Estemerkv, monkat feknokketv, monkat asseckv, monkat
elauko, monkat enatvlketv, monkat penkvkv ofv hueretv,
monkat eslafkv-cvpkot *omvr* haks?

36 Hoccat vevkayat, Ece 'rahkvn nettv temvpoken
pu psvthoyet omen; yvpefikv psvthoyvrane omën ep
ohvkerrihocet omes.

37 Momis heyv nanvke omvlkv ofvn, mv epu 'nokeevte
cteropotten, ohfvnkvke semuntvlën svpakleyet omes.

38 Elkv, monkat hesaketv, monkat encelvlke, monkat
ohmekketv *ocakat*, monkat yekcetv *ocakat*, monkat
nanvke hiyome *ocakat*, monkat nanvke taranat,

39 Monkat hvlwe, monkat sufke, monkat nakhocackvte
etv estomis, Hesaketvmese em vnoeckv, Cesvs Klist pu
Pucase ofv ocan pu tekvpicetv umeko taves, komvye
heret omekv.

SETENTVCKE 9.

KLIST ofvn mehenwvn opunayit, laksvkon, vm vkerric-
kvt, Puyvfekv Vcakat ofvn,

2 Vn honne mahe ocet on, feknokketvn cv feke ofv
ocvye munkvt omat, a vn kerret os.

3 Vm etecakketvlke, enavpeswv vcvkvye cv 'nahvm-
kvke vrahkvn, Klist vnaremv cv hayvren komvye taye
omet omekv:

4 Mvt Eslevlket omen; *Hesaketvmese* eenakuecvkvte,
momet hvyayvke, momet nak setemfaccvte ocakat, mo-
met vhakv emetv, momet *Hesaketvmese* em vtotketv,
momet setemfvccetv ocakät em *ocvket* os;

5 Erkvke tate enaket on, mv aossen enavpeswv vcvkv-
yen Klist, omvlkv ohfvnkat, Hesaketvmese meyuksv-seko
vrakkuehocet omat *vlakvtet* os. Emen.

6 Hesaketvmese em opunkv chvperkv omvte omekon;
Eslevl en *honvpse* omvlkv Eslevlket omvkekokv:

7 Momen Eplehame vhonvpset o estomis, mvt omvlkv
en hopuetake tokot os: momis Iseke ofvn cen honvpse
hocfvkvres.

8 Heyvt *omes*; enavpeswv en hopuetake tat Hesaketv-
mese en hopuetake tokot omes; momis setemfvccetv en
hopuetake *en* honvpse mvt's komboyet omes.

9 Heyvt setemfvccetv opunkv omekv; Heyv oketv
vcvkvyen vlvkares, momen Selet echuswv huavnwvn
ocvres.

10 Momen *heyv* tlvkusekon, momis ohvtvlakat Lepek
hu nvnwv hvmke, pu'rke Iseke, en nvrkehsof,

11 (*Hopuetakucet* hvte heckvkekot, monkat nake here, monkat holwakan momecvkeko emunken, Hesaketvmese momvres komvte, vtotketv omecicat tokon, momis mv enhuehkat omecicen enhopoyetv vcvkvyv huervren;)

12 Semvculat semmvnnettau em vtotkvres, *Hesaketvmeset* hokten kicvtet omekv.

13 Cekvpen vnokēcit, Esan enhomecvvytet os, *make* hoccav vcvkvyen.

14 Monkvn naken makvraneya? Fvocetv tokat Hesaketvmese ofv oce te? Mohmates.

15 Moses *em punayet*, Mv em merrvyat em merrares, momet mv merkvn em ocvyat merkvn em ocares, makvtet ok.

16 Monkvn estimvt komat enake tokon, monkat mv letkat enake tokon, momis Hesaketvmese *este em* merrat enake *tes*.

17 Cokat Feleon *em punayet*, Heyv nake mahusat vrahkvn a ce huericvyvtet omes, vn yekce ec ofvn hecicit, yvmv ekvnv omvlkv ofvn cv hoccfkvn kerkuehocvren, kicet omekv.

18 Monkvn estimvn em merretvn komat em *merret*, estimvn komat wvnhecet omes.

19 Monkvn vm *punayet*, Monkvn estomaten *pum* mvtte omecet punaye munke haks? Naken koman estimvt vnrapvtet ome te? cv kicetskvres.

20 Monkos, hunvnwv toyetskat, momis ceme, Hesaketvmese vnrvpen vyoposketskat, estimv toyetske haks? Nake hahoyvtet, mv hayvten em *punayet*, Estomaten hiyomēn cv hayetskvt haks? makvre te?

21 Vrkvshayvt fakke eskvlke hvmke vrkvsvv hvmke vrakkvren es hayet, etv vrakkekaren es hayetv yekcetvn oceko haks?

22 Hesaketvmeset, *en* cvpvkke heckuecetvn, momet

en yekce kerkuecetvn komet, momis-kometv hofunen
cvpvkktv nake-vcvkv sumecvranat es emehakvten
omat,

23 Momet merkv nake-vcvkv hvyayvken homv emete-
takuecvte ohfvccv em vrakktv en sulke kerkuecvren,

24 Pume tis, mv enhuehkvttet, Cusvlke tvlkekon, momis
Centilvlken, *pu mehakvten omat, estome te?*

25 Ose *hocc*at ofv opunaye etvpomet, Este cvnake tokv-
kekaten este cvnaken kicares; momet hokte vnokecke-
katen vnokeekan kicares.

26 Momen mome ocvres, estvmv, Centaket vm este
toyatskekos, kicvyvten, mvn Hesaketvmese wenakat en
hopuetaken kicvkares.

27 Momen Esivs Eslevl opunvyecet, Eslevl en hopue-
take em vhonkvtkv uehvtkv oktahv omēt o estomis,
nvcome vhoskat hesahokvres.

28 Vtotketvn poyet, fvccetv ofvn kocoknicvret ok,
momet vtotketv kocoknen Pucaset yvmv ekvvn oh ha-
yvret ok, *maket* huehkvtes.

29 Momen, Esivs homvn makvte vcvkvyen, Sepeorv e
Pucaset nerkv n pum wikekaten omat, Sotomv omēt on,
Komalv omvken pu hakvnt os.

30 Monkv naken makvraneya? Centilvlket, fvccetvn
vcvkpuyekattet, fvccetvn epoyvkvttet os, mv fvccetv vkv-
svmkv etehoyvne ocat.

31 Momis Eslevl, fvccetv em vhakvn vcvkayvtet, fvccetv
em vhakvn epoyekattet os.

32 Estoman? Vkvsvmkv eteropotte tokon, vhakv em
vtotketv eteropotten *hopoyakvtet* omekv. Mv cvto elen-
tappueckvn oh elentappakvtet omekv;

33 Hocc^{at} vcvkvyat, Hccvs, Sivr ofvn cvto elentappuec-
kvn, momet cvto esemvttetvn licares, momen estinvt
mvn oh vkvsamat vlsekares.

SETENTVCKE 10.

TECARKVYVTE toyatskat, Eslevl ohfvccv cv feke em cyackvt, momet Hesaketvmesen emekusapvyat heyv tes, hesahokvren.

2 Hesaketvmese ohfvccv vkerrickv yekeen ocakat a en kerrakikv, momis kerretv vevkvyv tokot os.

3 Mvt, Hesaketvmese em fvccetvn kerrekot, eme mahusat em fvccetvn ahuericetvn hopoyet, Hesaketvmese em fvccetv elecyn svpaklvte sekot omekv.

4 Vksamat vtekat, Klist vhakv em eyuksvt en hueret omekv, fvccetvn.

5 Moses vhakv em fvccetvn opunvyecet omekv, Mv este mv nanvken momecat mv ofvn hesakvres, *makat*.

6 Momis fvccetv vkvsvmkv etehoyvne-ocat hiyomën opunayet os; Estimvt, akvwvpiket hvlwe-tvlofvn eceyvrv haks? (Klist ashvtpketvn oket,) ce feke ofvn mahketskvs.

7 Monkat, Estimvt sufkan vkhvtpkvr haks? (Klist pvsatkvten aenkvpvken akvwvpetvn oket.)

8 Momis naken make te? Opunvkvt ece 'wolet, ce cukwv ofvn, momet ce feke ofvn oces; vkvsvmkv opunvkv erkenakeyat mv tes:

9 Heyvn *makat*, Pucase Cesvs ce cukwvn es kerkuecet, Hesaketvmese: pvsatkvten aenkvpvken kvwapvtet omat ce feken ea vkvsamétsken omat, ce hesakvres.

10 Estet fvccetv oren efeken es vkvsamen, kerkueckv vhesaketv orat ecukwv eteropotten hayet omekv.

11 Estimvt mvn oh vkvsamat vlsekares, Cokat maket omekv.

12 Cusvlke Klekvlke tepakat temvraliketv sekot omekv: Pucase hvmke omvlkv ohfvnkat ohhuehkakat omvlkv ohfvccv nake-ocvt omekv.

13 Estimvt o estomet, Pucase e hocefkvn oh huehken omat, hesakvret ok.

14 Monkv estimv oh vkvsvmvekatet estomēn oh hueh-
kykvr haks? momet mv ohfvccv pohvkvtē sekan estomēn
oh vkvsvmvekatet haks? momet, erkenvkv sekan, estomēn
pohvkvr haks?

15 Momen vtotvkhoyekon omat, estomēn erkenvkhoyvr
haks? cokat vevkvyat, Mv herkv em opunvkv-herv erke-
nvkakāt, momet nake herake ohfvccv opunvkv estafvee-
cicvken esyicat e'le take mvtawvvt herakusa!

16 Momis opunvkv-herv omvlkv em vpohicaket omekot
os. Pucasē, estimvt pun kerkueckvn vkvsamvt haks?
Esivs maket omekv.

17 Monkv vkvsvmvekatet pōhetv eteropotten *vlaken*, pohe-
tv Hesaketvmese em opunvkv eteropotten vlaket omekv.

18 Momis pohvkekate te? makis. Mehenwvn momes,
En hake take yvmv ekvnv omvlkv hvmeccen, em opu-
nvkv ekvnv yuksvlken oricvtet os.

19 Momis makvyet os, Eslevl kerrekate te? Enhvte-
ceskv, Moses, Este tokvkekan vfeckahetv oren es ce
'leseccet, etvlwv hacohakan es ce cvpvkhokicvkares,
maket os.

20 Momis Esivs, fekhvmke mahet, Mv cv hopoyvkeka-
tet es cv hecaken, mv vc vpohvkekate em e heckuecvkv-
yvtes maket os.

21 Momis Eslevl *em punayet*, Nettv temvpoken este
vpohicvkeko, momet pvlken vyoposkakāt cv'nken a em
wiyvkvyvtes, maket os.

SETENTVCKE 11.

Monkv makvyet os, Hesaketvmeset em estvlken etvn
vhepakvt haks? Mohmates. Vneu, Pencvmen em vli-
ketv, Eplehame en honvpse aosse, Eslevike toyikv.

2 Hesaketvmeset, em esten, mv homvn kerrvtet, etvn
vhepakvke sekates. Cokat Elivs ohfvccv nake makan

kerratskeko haks? Eslevl vnrvpen Hesaketvmesen em punayet hvmmakvtet omat;

3 Pucasē, cem owalvlken pvsatet, cem altvn lekvfle-cakvtet os; momet, vntvlkuset vc vhosket omen, vn hesaketvn hopoyakes.

4 Momis Hesaketvmeset em vyoposkat naken make haks? Hunvntake cukpe-rakko kolvpake, mv Pevl *vhakan* ehomv etorkowv taken kunhicvkvtē sekan e em vevyecv-kvyvtet os.

5 Monkū hiyomat tis heromkv em enhopoyetv vevktyen vhoskat ocet os.

6 Momen heromkv etehoyvnet on omat, ohvtvlaken vtotketv etehoyvne tokot os: monkon omat, heromkv ohvtvlaken heromkv tokot os. Momis vtotketv etehoyvnen *omat*, ohvtvlaken heromkv tokot os; monkon omat, vtotketvt ohvtvlaken vtotketv tokot os.

7 Monkū estome te? Eslevl naken hopoyvtet epoyekon, momis enhopokvtet epoyet omen, vplwvt hecvkeko hakvtes, mucv nettv oren:

8 (Hoccat vevkayat, Hesaketvmeset nockv em munkvu, eturwvn hecvkekaren, ehvckon pohvkekaren emakvtes.)

9 Momen Tewe, Em ohhompetvt, naksenkvnhetv, momet nake esepueckv, momet es elentappueckv, momet es em feketvt en hakvkekvs:

10 E turwv taket ohyomuckvkekvs, hecvkekaren, momen e'ra taken kunkuhicvs, estofis, maket os.

11 Monkū makvyet os, Pvlatkvren elentappakvtet o haks? Mohmates; momis mv pvlatkvtē eteropotten vhesaketvt Centilvlke em vlakvtet os, *Cusvlket* vfk-cakhvke hakvren.

12 Momēt on, em vhopvnketvt yvmv ekvuv en nakockv, momet em vhonkvtkv kocuknickvt Centilvlke en nakockv, haken omat, en sulketvt mahkvvu mv *hakekare* te?

13 Centilvlke toyatskat, cem punayvkis, Centilvlke em vpastel toyikv; vm wicketv vrakkuecis:

14 Estome estomis cv 'navpeswv *mahusan* vfeckahetv oren neke huecit, momet vpvwvn hesahuecvve taven omat.

15 *Hesaketvmeset* etvn vhepakvtet yvmv ekvnv em etenherketv haken omat, evpvvykat nake *tar haks*, pvsatkvten a en hesaketv tokon omat?

16 Momen emette enhvteccskv vcaket on omat, eskvlkateu *vcakes*; momen yvlonkvt vcaken omat, elvceeu *vcacvket* omekv.

17 Momen elvce vnvcomet a kvcekvket omen, ceme, olefv semvnole toyetskat, mv *mehenwakat* vpvken olefv en yvlonkv en nehetv tepakan ete'm ocatsken omat.

18 Elvce vnrvpen ekvsahmetskvs. Momis ekvsametsken omat, yvlonkvn hvlatskekon, yvlonkvt ce *hvlattet* os.

19 Monkv, Elvcet a kvcekvtes, oh rvfkaren, maketskvres.

20 Momes; kvksvmvkekat svralikvn a kvcekvtes, momen kvksvmkv eteropotten hueretsket os. Vkerickv hvlhawan ohcetskvs, momis penkvlvs:

21 *Hesaketvmeset* elvce olefv em munkv vcvkvy oca-kat vcvyevkekat en omat, *vketecevs*, cemeu ece 'cvyeceko witet ok.

22 Monkv *Hesaketvmese* en heromkv en yekcetv tepakan hecvs; mv pvlatkvt ohfvcevt *on omat*, yekcetvn; momis ee ohfvcev heromkvn, mv en heromkv ofvn fekhonnetsken omat; monkon omat, cemeu a tvcketskvres.

23 Momen eme takeu kvksvmkv toko ofvn fekhonnvkeko emunken omat, oh rvfkvkvres; *Hesaketvmeset* hvtvm oh rvfrice tayet omekv.

24 Momet omen cemet, mv em munkv vcvkvy olefv

semvnolet on, a ce tvcken, *nake hocackvte* em munkv vnrvpen olefv heran oh rvfketskvten omat, heyv, *elvcce* mehenwakat, em munkv vevkvye elvcet omakat mahvkvu em olefv mahusan oh rvfkvkar haks?

25 Tecakkvte toyatskat, Centilvlke etemvpoketv ascebhuehoceko emunken, vpvwusen turhecekat Eslevl oh cakkvtet os; heyv *nake* ehkat kerrekot *svpaklatskvren* komvkot os, Pu hoporrenet os, *komet*, e oh vkerricatske witet ok.

26 Momen momēn Eslevl omvlkv hesakvres, cokat vevkvyen; *Holwvke* aossievt, Sivr aosityet, Cekvpe en holwvyeckv em vkueyicvres.

27 Heyvt etemfvccetv em ocvyat omekv, en holwvyeckv taken em vkuehuecvyof, *makat*.

28 Opunvkv-herv ohfvccvt on *omat*, ece 'rahkv taken vnrapvlket *omakes*; momis enhopoyetv ohfvccv tat, erkvlke vrahkv taken vnokeckvket *omes*.

29 Hesaketvmese en nakemkv enhuehketv tepakat vkerickv-etickv vpvkeket omakekv.

30 Oketv hoyvnakvte ofvn Hesaketvmesen vkvsamatskekis, eme take vkvsvmvkekat eteropotten hiyomat merkv cen heckkvte etvpomen;

31 Heyvu, hiyomat vkvsvmvkekates, merkv cen heckvte eteropotten eme takeu merkv en heckkvren.

32 Hesaketvmeset, omvlkv em merrkvren, omvlkv vkvsvmvkekat ofvn em vkhottvtet omekv.

33 Mvtawwt Hesaketvmese en hoporrenkv en nakkerretv hokkolvt sufket *omeko* haks! Em ohfvceckv ofv kerrēsko tayen, ēm vyetvu eshecesko tayuset os!

34 Momēt omekv, estimvt Hesaketvmese em vkerrickvn kerrvt haks? monkat estimvt etempunayvt omvt haks?

35 Monkat estimvt homvn ehmen, pvlken em fehokvr haks?

36 Nanvke omvlkv eme avtet, eme eteropottet, eme em ocvket omekv; vrakketv em ocekv, emeyuksv sekon. Emen.

SETENTVCKE 12.

Monkv, tecakkvte toyatskat, Hesaketvmese em merkv take vcvkvyen, ce'na take nake ematske wenake, hvsvtke *momt* Hesaketvmese afvceccican ematskvren ce'nkusapvkvyet os; *mut* nake momatskvre tetayet ok.

2 Momen yvmv ekvnnv vhahyatskvs, momis cem vkerickv ohmucvseckv eteropotten mvrahkvke hakvkes, Hesaketvmese nakkomat here inomet afvceccice momet temvpokan eskerratskvren.

3 Heromkv vn heckvte eteropotten este ece 'pakvkat vtekat em *punayit heyvn* makvyet omekv; Momvre tetaye senhoyvnen e oh vkerricekot, momis mahlvpvtken e oh vkerricvs, Hesaketvmese este vtekaten vkvsvmkv svkerkan emvte vcvkvyen.

4 Ena hvmkat enalvce sulken ocēt, momen enalvce omvlkv em vtotketv hvmkuset omekon;

5 Mv etvpomen, pume, sülke *toyeyat*, Klist ofv ena hvmket omet, omvlkeyat etelcvvke toyēkv.

6 Monkv nanvke *Hesaketvmeset* pu'mvte, heromkv pu'mvte vcvkvye temvrahrvken ocēn, owaletvt on omat, vkvsvmkv svkerkat vcvkvyen *owalvkeres*;

7 Monkat vtotketvt, vtotketvn *vfustvkeres*; monkat mv mvhayat mvhayetvn;

8 Monkat estemvcahnat, emvcahnetvn; estit nake estemat mehenwetv ofvn momecekv; emwiketv huerat vfeckahetvn es *vfustekvs*; merkvvn heckuccat afvcketvn es *em merrekvs*.

9 Vnokeckv vhayetv vpvkcekan ocekv. Holwakat en homecet, heran hlvvtks.

10 Tecakkvte em vnokeckvñ 'setenokecusvkes, vrak-kueckv ofvñ *e oh vkerricetskat* senhoyvñen *est'* vrakkuecet.

11 Vtotketv ofv enhorrvkeket; vkerrickv ofv vfeckakhet; Pucasen em vtotket;

12 Enhonrkv ofvñ afvcket; estemerketv ofvñ momiskomet; mekusvpkv ofv emomecicet emunket;

13 Vksamvlke nake cnkusvpketvñ vfastet; etenheromkvñ vcvkpeyet;

14 Mv cce'ssecakan heren opunvyecvkes; heren opunvyecet, ohtvhihkatskvs.

15 Afvckakan vpvken afvcket, hvkihkhokan vpvken hvkihkvkes.

16 Vkerrickv hvmkusen etc'm ocvkes. Nake hvlhawan stoskomeket, este kvncvpakan etenheromvkes. Hoporenvke toyēs, komet, e ohvkerriheatskvs.

17 Holwakan holwakan estimvñ pvken elmatkvs. Este omvlkv elhomvñ fvccen naken epoyvkes.

18 Mome tayen omat, umatske taye vcvkayat, este omvlkv vpvken herketv ofvñ fullvkes.

19 Vnokeckatskat, e ohfvccvñ pvleheatskvs, momis cvpvkktvñ em etektvncevkes. Empvlecetv cvnaket's; vnet fekares, Pucaset maket os, *make* cokat vcvkvyen.

20 Monkv cen horret elvwet on omat, hompievs; cwnhken omat, eskuecvs; hiyomecetskat torawv vñethoken e'kvñ em oh vpyetskvres.

21 Nake holwakat ce muntvlekon, nake heran nake holwakan es ohfvukvs.

SETENTVCKE 13.

Esr'EM Puyvfekev vtekat yekcetv ohfvnkakat elecvñ huerekvs. Yekcetv Hesaketvmese avtekat sekot omekv; yekcetv ocakat Hesaketvmeset mellvtet omekv.

2 Monk^v m^v yekc^{etv} vnrapat nake Hesaketvmese mel-
lvten vnrapet os; momen m^v vnrvpakat ohfvcceckvⁿ e en
heckuecvkvres.

3 Ohfvnkv^{lket} vtotk^{etv} herakat tokon, holwvhokan
vpenkvlecet onkv. Monk^v yekc^{etv} em penkvletvⁿ ce
yaceko haks? nake heran momecetsken, mvt vkvsvmkvⁿ
ce'mvres:

4 Hesaketvmese em vtotkv^t omekv, es cen hervren.
Momis nake holwakan momecetsken omat, penkv^{lv}s;
eslafkv-cvpkon chvperkvⁿ hvlvteket omekv; Hesaketv-
mese em vtotkv estemerricvt holwvke momecan cvpvk-
ketvⁿ ohvlvkuecvranat hueret omekv.

5 Monk^v vpohicvket svpvklvranatsket omes, cvpvkketv
vrahkv tvlkekon, momis eohvkerrickvu vrahkvⁿ.

6 Momen ohvpakat *hiyomēt* omekv; heyv vrahkvⁿ
ekv-feketvⁿ sekatsket os, mvt, heyv nake mahusat vfv-
stake emunkvt, Hesaketvmese em vtotkv^{lket} omakekv.

7 Monk^v nake vhuericakat omvlkvⁿ vhuerakan em fe-
kvkes, nake-oh-feketv *vhuericakat* nake-oh-feketvⁿ; ekv-
feketv *vhuericakat* ekv-feketvⁿ *em feket*, em penkvlvranan
em penkalet, vrakkuehocvranan vrakkuecet.

8 Este estomis, etenokeckv tvlken ece *'huericen*, nake
etvⁿ ece *'huerihcats*; m^v *este* etvⁿ vnokecat vhakvⁿ
esfvcecvtet omekv.

9 Heyvt, Hoktahretskvs, Elehcetskvs, Horkohpetskvs,
Fvccekon akeriyetskvs, Vleskahpetskvs, momen vhakv
etv ocen omat, heyv opunkvⁿ ofv etohkv^{lken} ocet omekv,
E vnokecetskat etvpomen cem vwolicvⁿ vnokecv^s.

10 Vnokeckvt em vwolicvⁿ holwakan em vtotkeket os;
monkv vnokeckvt vhakv esfvceckvt omes.

11 Momen heyvⁿ, oketvⁿ kerret, nocvte ahonec^{etv}
hvse-vkerkv momvre heret *omen kerret*; hiyomat pum
vhesaketvt vkvsameyvten sem vvolet omekv.

12 Neret hoyvnranses; nettvt vwolices; monkv yomucke em vtotketvn vpvlaret, hvyayvke setepokvn vcevkeres.

13 Nettv ofv omën, fvccen yvkvpvkeres; eshvvytketv hackv tepakat ofv token, hoktarkv nake yvmahkueckv tepakat token, etepokv vleskvpkv tepakat ofv token:

14 Momis Pucase Klist Cesvn vcevkes, momet enavpeswv em eyackvn em chopahkatskvs.

SETENTVCKE 14.

Vkvsvmkv ofv yekcekan evpyvkes, *momis* punkv setenrvpkv kerkvkekan ascehuecekot.

2 Hvmket, Nake omvlkvn hompvyte taves, *komet* vkvsamen, etv, yekcekat, nakvhockucen hompet omekv.

3 Hompat hompekan enhomeheats; momen hompekat hompaten ohfvceheats; Hesaketvmeset evpayvtet omekv.

4 Cemet, esto etv em vtotkvn ohfvceceatskat, estimv toyetske haks? E pucaso mahusat ohfvcevn hueret monkat latket os; momet huervres; Hesaketvmeset huerice tayet omekv.

5 Hvmket nettv hvnken nettv etv senhoyvnen vkerricet os; hvnkat nettv omvlkvn *temomvlkusen* vkerricet os. Este vtekat em vkerrickv mahusat ofvn esfvcken vkvsvmekvs.

6 Nettv vrakkuecat Pucase ohfvcevn vrakkuecet os; momen nettv vrakkucekat Pucase ohfvcevn vrakkucecekot os. Hompat Pucase ohfvcevn hompet os, Hesaketvmesen vrakkuecet omekv; momen hompekat Pucase ohfvcevn *omes*, hompekat, momet Hesaketvmesen vrakkuecet os.

7 Epu 'pakat hvnkusis e vrahkusen wenaket omekon, nvpt e vrahkusen elekot os.

8 Wenahokēn omat, Pucase ohfvccvvn wenahokeyet os, monkat pvsatkēn omat, Pucase ohfvccvvn pvsatkeyet omekv; monkv wenahoket, monkat pvsatkeye estomis, Pucase enake toyēs.

9 Heyv vrahkvn Klist elvtet, akvwpipiket, hvtvm hesakvtes, pvsatkvte hesahokat esyomat e Pucase hakvren.

10 Momis estomaten tecakketskan ohfvcccecetske haks? monkat estomaten tecakketskan ehvperkuecetske haks? omvlkeyat Klist em fvcceckv ohliketv ehomvn svpvklvraneyet omekv.

11 Hesakvyat *etvpomen*, etorkowv omvlkvt cv *homvn* pekohlen, etulaswv omvlkvt Hesaketvmese ehomvn ohkerkuecvres, Pucaset maket os, *make* hoccet omekv.

12 Monkv omvlkeyatet Hesaketvmese ehomvn e ohkerkuecvraneyet os.

13 Monkv ohvtvlaken etohfvcccet ohmeyates; momis heyv min fvccecet, este estomet elentappueckv, monkat naorkepueckvn etecakkan ehomvn lihcats.

14 Klist Cesvs ofvn *heyvn* kerri, komvye heret omes; eme ofvt on omat nake hvsvtkekat sekot os; momis nake, Hvsvtkeks, komat ehomvn hvsvtkekat *tes*.

15 Momis *cen* hompetvt tecakketskan e feken en nokkicen omat, hiyomat vnokeckv vevkvyen aretskekat os. Mv Klist em elvtēn cen hompetvn es sumecihcetskvs.

16 Monkv cen heretvn hoiwvken opunvyehohcats;

17 Hesaketvmese em ohmekketvt hompetv esketv tepakat token, momis fvccetvt, herkvt, afvcketv Puyvfekv Vcakat ofv ocat esyomat omes.

18 Mv heyv nanvke ofvn Pucase em vtotkat, Hesaketvmesen afvcecicet, esteu afvcecicet *omes*.

19 Monkv herkv enanvken *vcvkvpeyēt*, nake etemvnickv *ocakan* vevkvpeyvkeres.

20 Hompetv vrahkvn Hesaketvmese em vtotketvn

hopahnetskvs. Mehenwvn nanvke omvlkvt hvsvthvket *omis*, mv este mv omecicen elentappet hompat, mvt eme ohfvccvn holwvket *omes*.

21 Vpeswvn hompekot, monkat pvrko-opuswvn eskekot, monkat *nake estomis* mv omecicen tecakketskat elentappet, monkat naorket, monkat en yekcen es en sumke tayan *hompekan* heres.

22 Vkvsvmkvn ocetske haks? Hesaketvmese ehomvn e ofvn ocvs. Mv este nake em etektvnecat ofvn e ohfvcecekat afvcket *omes*.

23 Momen mv en kerkekat hompen omat, ohfvceehocet os, vkvsvmkvn es hompekot omekv; nake vkvsvmkvn avtekat holwvyeckvt omekv.

SETENTVCKE 15.

Monkv pume, yekcakeyat, e afvcecičekot, yekcvkekat en yekce sekan kvwvpraneyet os.

2 *Pum* vwolicvn *en* hervren nake vnickv ofvn omvlkeyat afvceciçkkes.

3 Klist tis e afvcecičekatet ok; momis, Ce tvklecakat en tvkleckv take vc oh latkvtes, *make* hoccet vcvkvyen.

4 Nanvke estomis homvn cokakat, pu mvhayat coyvk-hoyvtet ok; cokat momis-kometv emahlvptketv tepake omecicat eteropotten enhonrkvn oceyvren.

5 Momen momis-kometv emahlvptketv tepakat en Hesaketvmeset, Klist Cesvs vcvkvyen vkerrickv hvmkusen ete'm ocatskvren ce'mvkate!

6 Momat vkerrickv hvmkusen, ccukwvu hvinkusen Hesaketvmese, mv pu Pucase Cesvs Klist Erken es vrakkuecatskvren.

7 Monkv Klist Hesaketvmese em vracketv vrahkvn epu yvpayvte etvpomen ete yvpvyvkes.

8 Monkv Klist, erkvlke nake etemfvccakvte yekcvkue-

cvren, momet Centilvlket Hesaketvmesen, *em* merkv vrahkvn vrakkuecvkvren, Hesaketvmese em mehenwetv vrahkvn svkvmsiskv vtotkvt omvtes, makvyet os;

9 Heyv omecicen Centilvlke vpvken ec ohkerkuecares, momet ce hoccfkvn vyvhikares; *make* cokat vcvkvyen.

10 Momen hvtvm, Centilvlke toyatskat, em estvlke vpvken afvckvks, maket os.

11 Momen hvtvm, Hesaketvmesen vkvsvmvkes, Centilvlke omvlkatskat, momen, este omvlkatskat, mvn vrakkuecvkes.

12 Momen Esivs hvtvm maket os, Cvse en yvlonkvt ocvres, momet mv Centilvlke ohmekketvn akvwpkvranat; mv ofvn Centilvlket enhonrvkvres.

13 Momen enhonrv en Hesaketvmeset vkvsvmvkv ofvn afvcketv herkv tepakat omvlkvn es ce fvcecekv; Puyvfekcv Vcakat en yekcetv eteropotten enhonrvkv esfvcken ocatskvren.

14 Momen, tecakkvyvte toyatskat, vne mahusat, ec ohfvccv taken heyvn komvye heres; ceme takeu heretv es fvcket omet, kerretv omvlkv es fvcket, momet ete'm vcahnatske *taye* svpaklatsket os.

15 Mome estomis, tecakkvyvte toyatskat, ece 'kerri-cepuecit, heromkv Hesaketvmese a'mvtet omecicen, sek-hvmketv ohvtvlaken kvpvkusen es cen hoccihevks.

16 Centilvlke ohfvccv, Hesaketvmese em opunvkv-hervn es vtotket, Cesvs Klist em vtotkv taren, Centilvlke nake *Hesaketvmese* em wihokvtet, Puyvfekcv Vcakat eteropotten vcake haket, afvceecicet omvren.

17 Monkv Cesvs Klist eteropotten naken es ekvsvmvye tayat ocvyet os, mv nanvke Hesaketvmese ohfvccv ocakat ofvn.

18 Nanvke etvn opunvyecetv fëkhvmkvkot, mv nanvke Klist, Centilvlke vpohievke hayvret, opunvkv vtotketv

tepakat etehoyvnen nakeskerkv, nakestomahake esyome yekcakat eteropotten, Hesaketvmese em Puyvfekcv en yekce eteropotten, cv tehoyvnen momecate tvlkusen *opunvyecetv fekhvmkaret* ok;

19 Momat Celuslvmc aenkvpvken afolotken Elelekvñ oren Klist em opunkv-hervn esfvcken erkenakvyvtet os.

20 Momes, hiyomen opunkv-hervn erkenvketvñ vcevlvyvtet omes; Klist hocfhoyekan erkenakvyvtes, este eti em enlikvñ cukon oh hayvkaret:

21 Momis cokat vcvkvyen, Mv ehomvñ hocfhoyekat hecvkvres, momen pohvkekatet kerrvkvres.

22 Momen heyv omecicen cem vlvketv taken *komvvyis*, tayan v'mvñvttetocet omvñks.

23 Momis hiyomat estvmv *erkenakvyte tayan* ohvtvlaken ocvkokv, momet ohrolope sulken cem vlvketv taken cv yace heret omvtet ok,

24 Estofvñ Spene *ekvñvñ* ayin omat, cem vlvkvkares; ayvyof ce hecvkares, *komit*, momet, Mvñ vyaren vñ vñicvkvres, ce komit, enhonrvññ ocvyet omekv; *mñvñ rorvyat* enhomvñ ce *hecvkvvyat* estonkon cv mahlvpatken omat.

25 Momis hiyomat, emekusapvlken *heromkvñ es* em vfvstvket, Celuslvmen ayis.

26 Mv Masetonev Ekiv tepakan vpokat mv mekusapvlke estemerrvke Celuslvmc vpokan heromkv vñvcomen em vtotvketvñ es afvckvket omvñkekv.

27 Mehenwvñ *mñvñ* es afvckvket omes; momen eme taken vñuericvket omes. Mv nake puyvfekcv ohfvccv ocakat enaken Centilvlket etencawvlke hakvten omat, mvu nake enavpeswv ohfvccv ocakan es afvstvkvre nake momécvkvranat tes.

28 Monkñ heyvñ momecit, heyv emetten heren em wikakvyof, Spenen eceyvranit ye cen hoyvñvkares.

29 Momet cem vlakvkvyoſ, Klist em opunvkv-herv em merkv em fvcketv ofv vlvkvranyan kerris.

30 Momen, tecakkvyvte toyatskat, vm emekusapatskat vc vpaket vcevlatskvren pu Pucase Cesvs Klist vrahkvn, momet Puyvfekev em vnoeckv vevkvyen ce'nkusapvkis;

31 Vkvsvmvkekat Cutev ofv vpokan enkvvpken cv huerihocen, vtotketv Celuslvmen vſastvranvyat emekusapvlket es afvckvke taren;

32 Hesaketvmese komat eteropotten afvcketv ofv cem vlakit, centake vne esyomeyan pu yekvkehakvren.

33 Monkv herkv en Hesaketvmeset omvlkatskan ece 'pakvkekvs. Emen.

SETENTVCKE 16.

FEPE tecakkeyvte, mekusvpkv-cuko Senklevn ocat em vtotkvn heren cem opunvyecvkis;

2 Momat mekusapvlket momvkvre here omet, Pucase ofv evpayet, nakvfſtetv estomis mv ohfvccv *em vnicatskvre* enkusapkat ofv em vnicatskvres; *este* sulken em *vnicet*, vneu vm vnicvtet ok.

3 Pvselv Akwelv tepake Klist Cesvs ofv vtotkvkke vn etohkvketv;

4 Vn hesaketv vrahkvn e'nokwv take mahusan wvkecavten vsekvvtevs; mvn vne tvlkekon, momis Centilvlke em mekusvpkv-cuko omvlkv vt kvsvmvket os.

5 Momet mekusvpkv-cuko *vtehkvlke* en cuko take vpo-kan *vsekvvtevs*. Epenetvs vm vnoeckuse, Klist ofv Ekv emette enhvteceskv vsekvvtevs.

6 Mele, tayan pum vtotkvten, vsekvvtevs.

7 Antlonekvs Cunev tepake, vn nakvlke, sylvfklke vm etohkvketv, mv vpastelvlke vpvken este pohkvke, cv homv Klist ofvt omakvten vsekvvtevs.

8 Amplevs, Pucase ofv vm vnokeckan vsekvtcvs.

9 Vpene, Klist ofv pum vniv, Stekes vm vnokeckat tepakan vsekvtcvs.

10 Epeles, Klist ofvn eskerhoyvten vsekvtcvs; Ales-tapulvs en *cuko-vtehkvlken* vsekvtcvs.

11 Vn nake Helotevn vsekvtcvs. Pucase ofvn svpakle Nasesv en *cuko-vtehkvlken* vsekvtcvs.

12 Tlifenv Tlifosv tepake, Pucase ofv vtotkakan vsekvtcvs. Pvses vnoekecke, hokte Pucase ofvn tayen vtotkvten vsekvtcvs.

13 Lufvs, Pucase ofvn enhopokat, momen vne tepakeyat *pu'cken* vsekvtcvs.

14 Esenkletvs, Flekvn, Hvmas, Petlopvs, Hvmes, tecakketvlke vpvkakat esyoman vsekvtcvs.

15 Filalokvs, Culev tepake, Nelevs e'wvwnv tepake, momet Olempvs, momet mekusapvlke vpvkakat omvlkvn vsekvtcvs.

16 Afvnketv vcakan es ete 'sekvvtcvs. Klist em mekusvpkv-cukot ece 'sekakvket os.

17 Momen, tecakkvyvte toyatskat, mvhakv kerratskvte vnrvpen fullet, etekvpvketv elentappetv esyoman omecican vketecet, em e fulecatskvren ce'nkusapvkis.

18 Mv omakat, pu Pucase Cesvs Klist tokon, e'nvrke taken em vtotkaketa, opunvkv herakan, momet opunvkv yvmvskyken *este* nakkerrvkekat e'feke taken es ehosvkuecaket omekv.

19 Cem vpohickv take *ohonvkv este* omvlkvn em vlakvtet omekv. Monkv ece 'rahkv taken vc afvckes; mome estomis nake herat ohfvcevn hoporrenvket, momis nake holwakat ohfvcevn nakkerrvkekat *omatskvren* cv yacet os.

20 Momen herkv en Hesaketvmeset ce'le take elecvt lvpken Setvnen tonufvres. Pu Pucase Cesvs Klist en heromkvte ece 'pakvkekv Emen.

21 Temorevs vtotkv vm etohkvketv, momen vn nakvlke Lusevs, Cesvne, Sosepetv esyomat ece 'sekakes.

22 Vne Tvsevs, *heyv* cokv hoccicvt, Pucase ofvn ece 'sekvkis.

23 Kivs vm evpayvt, momet mekusvpkv-cuko omvlkv em *evpayvt* ece 'sekvkes. Elastvs tvlofv vfastvt, momet Kwatvs tecakkvte hvmket ece 'sekakes.

24 Pu Pucase Cesvs Klist en heromkv omvlkatskan ece 'pakovkeks. Emen.

25 Monkv vm opunvkv-herv Cesvs Klist 'sem erkenvketv tepakat vcvkvyen, mv nake ehkat yvmv ekvnnv vliceckv vteke ohrvnkvt,

26 Momis hiyomat hecke haket, owalvlke en Cokat etehoyvnen, momet Hesaketvmese meyuksv seko likat kicvte vcvkvyen, vkvsvmkv vpohickv vrahkvv etvlwvvlke omvlkv en kerkuehocvte, *mv* vcvkvyen, yekcen svpaklatskvre ce yekevkuene taye yekcetv ocat:

27 Hesaketvmese, mv tvlkuse hoporrenat, Cesvs Klist eteropotten meyuksv sekon vrakkuehocekvs. Emen.

COKV ENHVTECESKV VPASTEL PAL KVLNRVLKEN OHTOTVTE.

· SETENTVCKE 1.

PAL, Hesaketvmese komat vevkvyen, Cesvs Klist em vpastel hakare v'nhuehkvte, tecakkvte Sosrenes tepakeyat,

2 Mekusvpkv-cuko Kvlernvn ocat, mv Cesvs Klist ofv vcaevke hakvte, mekusapvlke *hakvre* enhuehkvkhoyvte, mv estvmv estomis pu Pucase Cesvs Klist e hocefkv ohhuehkakat, mvt entake esyomeyat *pu Pucaset ok*, es omvlkv oh *'totakeyet os* :

3 Heromkv momet herkv Hesaketvmese Pu'rke momet Pucase Cesvs Klist *aenkvpvket* ece 'pakvkekvs,

4 Ece 'rahkv take, mv heromkv Cesvs Klist ce'mvkvte vrahkv, estofis vn Hesaketvmesen vrakkuecis;

5 Opunvkv omvlkv momet nakkerretv omvlkv ofvn nakeocvlken Cesvs ce hayen, momet nake vtekat ofvn;

6 Cesvs Klist ohkerkueckvt ec ofv take yekcihocat etvpomen;

7 Momat, pu Pucase Cesvs Klist em vlvketv mehakatskat, nakemkv hvmkuis ofv yupvklvtkatskekos:

8 Momen mvu meyuksv oren ce yekcvkuecvres, pu Pucase Cesvs Klist en nettv omof em mvtvkekot *fullatskvren*.

9 Hesaketvmese mehenwet *omes*, mvt E'ppuce Cesvs Klist pu Pucase em etohkvketv *toyatskvren* ce'nhuehkvvtet os.

10 Momen, tecakkvte toyatskat, hvmkusen opunahoyatsken, tekvpvketv cem ofv take sekaren, momis vkerickv hvmkuse, fvececkvu hvmkuse ofvn etelvcke herakatskvren, pu Pucase Cesvs Klist e hocefkv ofvn ce'nkusapvkis.

11 Tecakkvyvte toyatskat, Etenrvpkv em etenrvwv taken ocaket os, *maket* ec ohfveev taken Kloe en *cukovtehkvlket* vn kerkuetakvtet omekv.

12 Momen heyvn makvyet os, Ece 'pakvkat *hvmket*, Pal enake toyis, *maken* ; *hvmkat*, Vpalvs enake toyis ; momen *hvmkat*, Vne Sefvs enake *toyis* ; momen *hvmkat*, Klist enake *toyis* ; makake vlket omatskes.

13 Klist tekvpvke te? Pal ece 'rahkv taken etohweklepkvn svrahkvte te? monkat Pal e hocefkv ofvn ce paptishoykvte te?

14 Klespvs Kivs tepakat tokat hvmkusatskis paptisvkatet omekv, Hesaketvmesen vrakkuecis ;

15 E hocefkv ofvn paptisvtes, estimvt cv kicekaren.

16 Momen Stefanvs en cuko-vtehkvlke, mvu paptisvyvtes ; vpvlvv ohfveevn etv hvmkuis paptisvyvten omat, kerrvket os.

17 Paptisare token, opunvkv-hervn erkenvkaren Klist ve vtotvtet omekv ; opunvkv en hoporrenkv ofv token, Klist em etohweklepkv ehvperke hake witet ok'.

18 Etowweklepkv ohonvkv estemerkvkvranan haco-haketvt omet, momis pume hesahokeyan Hesaketvmese en yekcet omekv.

19 Mv hoporrenat en hoporrenkv sumecicit, nakkerrakat em vkerrickvn ehvperkucares, *make* coket omekv.

20 Hoporrenat ta? cokv-hayv ta? yvmv ekvnv opunvkv-setenrapv ta? Hesaketvmeset yvmv ekvnv hoporrenkv haco-haketvn hayekvt haks?

21 Hesaketvmese en hoporrenkv vcvkvyen yvmv ekvnv

hoporrenkv eteropotten Hesaketvmesen kerrekat enyupvn erkenvketv en hacohaketv eteropotten vkvsvma-
kan hesahuecetvt Hesaketvmesen afvceciavtet omekv.

22 Cusvlket nakeskerkvv vpohaken, Klekvlket hoporrenkvv hopoyaket omekv.

23 Momis Klist etohweklepkv svrahkvte, Cusvlken se-
lentappueckvn, momet Klekvlken hacohaketvn ;

24 Momis mv enhuehhokvten, Cusvlke Klekvlke esyo-
man, Klist, Hesaketvmese en yekcen, momet Hesake-
vmese en hoporrenkvv 'sem erkenakeyet os.

25 Hesaketvmese en hacohaketv este 'sen hoporrenet
omen ; Hesaketvmese en yekcetv tokat este 'sen yekcet
omekv.

26 Tecakkvte toyatskat, oe'nhuehhokan hecatsket ome-
kv, *enhuehhokat* enavpeswv vcvkvyv hoporrenakat, monkat
yekcakat, monkat vrakkuehocat sulkekot omat *hecatskes* :

27 Momis Hesaketvmeset hoporrenakan es vlsvkueckvn,
yvmv ekvnv nake hoporrenvkekan, momet yekcakan es
vlsvkueckvn yvmv ekvnv nake yekcvkekan enhopoyvtet ;

28 Momet yvmv ekvnv enanvke vrakkuehocekan, mo-
met enhomeckakan ; momet nanvke sekan nake ocakan
es sumecickvn, Hesaketvmeset enhopoyvtes ;

29 Enavpeswv hvmkuis ehomvn ekvsvmekaren.

30 Momis mv awet omatskes, Klist Cesvs ofvn, mvn
Hesaketvmeset hoporrenkvv, momet fvccetvn, momet
hvsvtketvn, momet pvlke neskvv pun hayvtet os.

31 Momat, cokat vcvkvyen, Estit ekvsamat Hesake-
vmese ofvn ekvsvmekvs.

SETENTVCKE 2.

MOMEN, tecakkvte toyatskat, Hesaketvmese en kerkuec-
kvv cem onayit, cem vlakvkvyof, opunvkv monkat
hoporrenkv en hvlwen es cem vlvkvkates.

2 Ecc 'pakvkvyat nake etvn kerrvkon, Cesvs Klist mo-
met etohweklepkv svrahkvte tvlkusen kerretvn *komit*
fvececvyvtet omekv.

3 Momet *vn* yekce sekon, penkvkv ofvn, momet feke-
ketv rakke ofvn ece 'pakvkvytes.

4 Momen vm opunkvv erkenvketv tepakat este en ho-
porrenkv em opunkvv eslopacakusat ofv token, Puyv-
fekv yekcetv tepakat eskerkv vpvket *omvtes* :

5 Momat cem vkvsvmkvt, este en hoporrenkv ofv token
momis Hesaketvmese en yekcetv ofvn huervren.

6 Momis temvpokakat, vpvken hoporrenkvvn opunayeyet
os; momis yvmv ekvnnv, monkat em mekkvlke en ho-
porrenkv, mv sumkat, token :

7 Momis nake ehke, ohrvnkvtv ofvn Hesaketvmese en
hoporrenkv, mv pum vrakkv vrahkv, Hesaketvmese
ekvnnv seko emunkof mellvten *es* opunahoyeyet os.

8 Mvn yvmv ekvnnv mekkvlke hvmkuis kerrekates,
kerrakvten omat, rakkv e Pucasen elecvekevnt omekv.

9 Momis cokat vevkvyat, Hesaketvmeset vnokeakat
nanvke emetakuecvkvttet, eturwvt hecekon, ehvckot po-
hekon, est' e'feken esceyekatet os.

10 Momis Hesaketvmeset, em Puyvfekv eteropotten,
mvn pum enramvtet os; Puyvfekvt nanvke omvkv, Hesaketvmese enake ehkakat tis, vketecet omekv.

11 *Hiyomet* omekv, estimvt nake este ofv *ocakan* kerre-
te, mv puyvfekv eme vpikat *kerret* omekon omat?
matvpomen estimvt Hesaketvmese enanvken kerrekon,
Hesaketvmese em Puyvfekv tvlkuset kerret os.

12 Momen yvmv ekvnnv em puyvfekv token, mv Puyv-
fekv Hesaketvmese atan eenakueceyvtet os; momat mv
nanvke Hesaketvmeset enrahkv sekon pu'mvten ker-
reyvres.

13 Opunkvv este en hoporrenkv *este* mvhayat ofv

token, momis mv *opunvkv* Puyvfekev Vcakat pu mvhayat ofvn mv nanvken opunayet, puyvfekev enanvke *ocakat* puyvfekev enanvken 'setehopayēs.

14 Momis estet em munkv vevkvye *huerat* Hesaketvmeese em Puyvfekev enanvken cenakuecekot os; hachaketvt omake 'sem *momet* omekv; momet kerreko tayet os, puyvfekev eteropotten kerhohoyet omekv.

15 Momis mv puyvfekev vevkvye arat nake omvlkvn ohfvcecet omis, este estomet emen ohfvcecekot os.

16 Momen estimvt Pucase em vkerrickvn kerrvt haks, mvhayvret? Momis pumet Klist em vkerrickvn oceyet os.

SETENTVCKE 3.

MOMEN, tecakkvte toyatskat, puyvfekev vevkvye fullat ec omecvkvko tayet, momis enavpeswv vevkvye fulle, Klist Cesvs ofv hopuetakuce ec omecet cem punayvkvvtes.

2 Vpeswv token epesen es ce hompvkuecvvtes; hiyome oren kvwvpatskeko tayvtet ok, momet hiyomat *kwvvpstv* umatskeko tayet omekv.

3 Enavpeswv vevkvyen fullatske emunkekv; *hiyomet* omekv, vleskvpkv, vnrvpkv, etepvketv esyomat ece 'pakvke ocet omen, enavpeswv vevkvyen fullet, este *fulle* omet fullatskeko haks?

4 Vnet, Pal enake toyis; hvmket *makof*, hvmkat, Vpalvs enake *toyis*; makekv, enavpeswv vevkvyen fullatskeko?

5 Monk v Pal, monkat Vpalvs estit o haks, Pucase este vtekat emvte etvpomen, erkenvkvke mv eteropotten vkvsvmatskvte token omat?

6 Vnet vhocin, Vpalvs *em* otohicvtes, momis Hesaketvmeset ohvtvlayvtes.

7 Monk vhocat nake token, *em* otohicateu *nake* tokot omes, momis Hesaketvmeset mv ohvtvlayat *omes*.

8 Momen mv vhocat, momet *em* othocat hvmkuset omes; momen este vtekat em vtotketv mahusat vcvkvyen em feketv mahusat en heckvres.

9 Hesaketvmese etohkvike vtotkvike toyëkv; Hesaketvmese eme cvpofvt omet, Hesaketvmese en cuko-toyatskes.

10 Cuko-hayv homahtv hoporrene omët, Hesaketvmeset heromkv v'mvte vcvkvyen, enlikvn habyin, *este* etvt mvn oh hayet os. Momis *ohhayat* vtekat estomën mvn ohhayat vketecekvs.

11 Enlikv hahoyvte, mvt Cesvs Klist ot *omekv*, mv likat tokat este estomet hayeko tayekv.

12 Momen este estomet cvtokunaplanen, cvtokunaphtken, cvto vvacakan, eton, pvhe-tvckvn, *monkat teleko* em vpen heyv enlikvn es ohhayen omat;

13 Este vtekat em vtotketvt heckvres; totkv eteropotten kerke haken, nettvt kerkuecvret ok; momen totkv este estome em vtotketvn, estomet omat, eskerrvres.

14 Estimv em vtotketv mvn ohhayvtët oce munken omat, feketvt en heckvres.

15 Estimv em vtotketvt nekren omat, nake em vhopvkvres, momis emet, totkv eteropotte omën, hesakvres.

16 Hesaketvmese en cuko-vcakat toyatskat, momen Hesaketvmese em Puyvfekv Vcakat ec ofv taken like tat kerratskeko haks?

17 Hesaketvmese en cuko-vcakan estimvt vhopanen omat, mvn Hesaketvmeset hopanvres; Hesaketvmese en cuko-vcakat, mv *cuko-vcakat* ceme toyatskat, vcaket omekv.

18 Este estomet e emvkeriyats. Ece 'pakvkat estimvt ymv ekvnv-ofv hoporrenet on omat, este hoporreneko hakekvs, hoporrene taren.

19 Ymv ekvnv en hoporrenkv Hesaketvmese ehomv

hacohaketv tes; Hoporrenakat em emvkerretv take ofvn hlvvtaket os; *make* coket omekv.

20 Momet hvtvm, Hoporrenakat em vkerrickvn Pucaset kerres, ehvperkvket omat.

21 Monkv este estomet este ofvn ekvsahmats; nanvke omvlkv cenake taket omekv;

22 Pal, monkat Vpalvs, monkat Sefvs, monkat yvmv ekvvn, monkat hesaketv, monkat elkv, monkat hiyome nake ocakat, monkat ocvkvrnat; omvlkv cenake taket on;

23 Centake Klist enake toyatsken; Klist Hesaketvmese enake tes.

SETENTVCKE 4.

KLIST em erkenvkvke, momet Hesaketvmese en nake-ehkakak ohvfastvlket omakes, estet pu komekvs.

2 Momen ohvtvlakat, ohvfastvlke tat, estet herome eshechoyvren enhonhoret os.

3 Momis vnet on omat, centaket ohfvcecatskat, monkat este ohfvceckv es *ve ohfvcehocat* nake cotkuset os; momen vne tis e ohfvcecvkos.

4 Vnet e ohfvcevn naken kerrvkok'; mome estomis mvt cv fvcevn cv hayekos; momis mv *ve ohfvcecat* Pucase tes.

5 Monkv oketv orekon, Pucaset vlvkeko emunken, naken ohfvcehcatskvs; mvt yomucke en nake ehkakak ohhvyayicet, estefeke em vkerrickv take heckvken hayvres; momen momof *este* vtekaten Hesaketvmeset kvsv-mvres.

6 Momen, tecakkvte toyatskat, svhopakv ofvn heyv nauvken Vpalvs tepakeyan ohtvleciavyvtes, ece 'rahkv taken; momat pume eteropotten mv cokat senhoyvnen est' oh vkerricatskekaret kerratsken, hvmkvtekatskis hvmke vrahkv etv vnrvpen ete'm ekvsamatskekaren.

7 *Hiyomet* omekv, *este etv* emvrahken estit ce haya? momen *ce'mhoyeko* heckuecetskvte naken ocetske haks? monkv *ce'mhoyen* heckuecetskvten omat, estoman *ce'mhoyeko* heckuecetskvte omet ekvsametske haks?

8 *Hiyomat* ce fvefvket os, *hiyomat* nakeocvke toyatskes, ece 'pvkēkon ohmekkatskvtes; momen ohmekkatskvte! ece 'paket ohmekkeyvren komis.

9 *Vpastelvlke* toyeyat espoken elkvn oh melhoyvte omēn *Hesaketvmeset* homvn pu svpaklecvtes, komikv; yvmv ekvnv, hvlwe estvlke momet esten ehomvn oyupkv pu hahoyet omekv.

10 *Pumet* *Klist* vrahkv pu hoporreneko *haken*, momis centaket *Klist* ofvn hoporrenvke *toyatskes*; pu yekcvkekon, cemet ce yekcvkes; centaket vrakkvke *toyatskes*, *pun tat* pu'nhomechoyes.

11 *Mucv* hvse-vkerkv tis oren pu 'lvwet, *pu* 'wvnhket, *pu*'natvlkvransuset, *pu* nvfhoken, fekhonnetvn ocekot;

12 *Vtotkeyet* os, pu'nke mahusan es vtotkēt: holwvken ep opunvyehocis, heren opunayēs; epu'ssehocis, vkvsvmeyet os:

13 *Pu* tvklehocis, *est'* enkusapēs; yvmv ekvnv enake holwvke mahat, momet nake vtekat em vholwvke mahat omvkēn mucv nettv oren pu hahoyet os.

14 *Heyv* nanvke cen coyvkvyat ec vlsvkuecetv tokot os; momis cv'ppuce take *vm* vnokeckvlke omatsken *cem* vcahnvkis.

15 *Hiyomet* omekv, *Klist* ofv mvhayvlke cukpe-rakko palen ocatsket o estomis, *ce'rkvke* take sulken ocatskeskos, *Klist* *Cesvs* ofv opunkv-herv eteropotten ce heckuecvkvvytet ok.

16 *Monkv* *ce'nkusapvkvyet* 'os, 'svc vhayvlket omvkes.

17 *Heyv* vrahkv *Temorē* cv'ppuce *vm* vnokecke, momet *Pucase* ofv heroman *cem* vtotvkvytes, mvt *vm* vretv

Klist ofv ocakan, estvmv estomis mekusvpkv-cuko omvlkv ofv mvhayvyat vevkvyen, ece 'kerricepuecvkvres.

18 Momis cem vlvkvravkvko omēn pakkvket svset os.

19 Momis Hesaketvmeset komen omat, lvpken cem vlvkvkares, momet mv pakkakat em opunkvv token, momis en yekce *taken* kerrares.

20 Hesaketvmese em ohmekketvt opunkvv ofv tokot, yekce ofvt ok.

21 Naken komatske haks? Estepketvn es cem *vlakit*, monkat vnokeckv momet eyasketv em vkerrickv ofvn cem vlvkvkare te?

SETENTVCKE 5.

HOKTARKV ece 'pavke *ocat* hvmkvn pohket os, momet hoktarkv mv ome mahat Centilvlke em ofv opunvyehocat sekot oman, estet e'rke e 'hiwv epayat.

2 Momen mv heyv naken momecvtet cem etenrvwv taken ossihocvren, hvkihkokatskvv tayvte tat *momecatske-kot*, ce pakkvkes.

3 *Hiyomet* onkv, vne, mehenwvn cv 'na ofvn ece 'pavkot, momis puyvfeckv ofvn ece 'pavkkit, ece 'pavkvvye omvyet, mv heyv naken momēn momecvte *ohfvccv* entis ohfvccēcis;

4 Pu Pucase Cesvs Klist e hocckv ofv, vn puyvfeckv esyomatskat, pu Pucase Cesvs Klist en yekcet vpvkaken, nvkaftatskof,

5 Este momēn, enavpeswv vhopvkvre vrahkvn, Setvnen em wikatskvres, puyvfeckvt Pucase Cesvs Klist en nettv omof hesakvren.

6 Cem ekvsvmkv taket herekos. Espakkueckv estomusis likhvmkat omvlkvn pakkuecat kerratskeko?

7 Monkv espakkueckv vculan ossievkes, naklike mucvse hakatskvren, *tvklike* pakkeko toyatskat etvpomen. Klist

pum Ohhoyvnkv tis epu 'rahkvn *Hesaketvmese es afvce-cickvn* elehocvtet omekv :

8 Monkv *ohhoyvnkv* hompetvn, espakkueckv vcule tokon, monkat enhomeckv holwvyeckv tepakat em espakkueckv tokon, momis vhayetv-tokat mehenwetv tepakat en *tvklike* pakkekat es vfvstvkeres.

9 Hoktarvlken vpahkatskvs, *kicit*, cokv ofvn cen coyvyvnks :

10 Momis yvmv ekvnv hoktarvlke, monkat *nake este'm* vleskapvlke, monkat fvcecko vkonahvlke, monkat nak vhake emekusapvlke *vpvkatiskvren* esfackusen *cem vsehvkit* omvkos ; momen omat, ekvnvn esossvranat tvlkusekv.

11 Momis hiyomat cen coyvkis, Estimvt tecakkvten kihocat, hoktarv, monkat vleskapv, monkat nake vhake mekusapv, monkat tvklecv, monkat *este* hacv, monkat fvcecko vkonahvt on omat, vpahkatskvs ; *este* mv oman vpaket homipatskvs.

12 *Hiyomet* omekv, naket vm oce haks, mv fettv svpaklateu ohfvcececvranvyat ? ofv svpaklan centaket ohfvcececatskeko ?

13 Momis mv fettv svpaklan *Hesaketvmeset* ohfvcececet os. Monkv mv este holwvyecan cem etenrvwv taken ossicvkes.

SETENTVOKE 6.

HVMKVTEKATSKAT, *este* etimv nake vnrvpen ocatskat, mekusapvlke ehomv tokon, fvcevkekvke ehomv vhakv 'soh vyetv ce fekhvmke taye haks ?

2 Mekusapvlket ekvnvn ohfvcececvkvrnat kerratskeko ? momen centaket ekvnvn ohfvcececvranatsken omat, nake lopuckus mahan ohfvcececatske tayat heretv oricatskeko haks ?

3 Hvlwe-estvlken ohfvcececvraneyat kerratskeko ? *momet on omat*, yvmv hesaketv enanvke mahvkvu *ohfvcececyvres*.

4 Monkv yvmv hesaketv enanvke ohfvccvkvranaŧ ocen omat, mekusvpkv-cuko ofv vrakkucevkhoye mahekan ohfvcecvlken svpvklecvkes.

5 Ec vlsepueckv taken okis. Momēt o haks? Ece 'pakvkat este-hunvnwv hoporrene em etecakkakvte em etenrvwv taken ohfvcece tayat hvmkis seko haks?

6 Momis etecakkat etecakkate vnrvpen vhakvn 'soh ayet os, vkvsvmekvlke ehomv take tisem.

7 Monkv hiyomat oren cem mvttvket ocet os, nanvke ohfvcehocvranaŧ cem etenrvwv take ocvket omekv. Estoman nake cem vhopvnkvkan momis-kometv min es esatskeko? Estoman fveceko nake ce 'konahvten momis komet esatskeko?

8 Momis centaket *esten* naken em vhopanet, fvecekon naken *est'en* vkonahatsket os, momet heyvn etecakkatskvten *momecatskes*.

9 Momen este fvccvkekat Hesaketvmese em ohmekketvt en heckvkeko tayan kerratskeko? Cem etehosikvkates: etepayeko hoktarvlke, monkat nak vhake mekusapvlke, monkat etepayvkvte hoktarvlke, monkat afvcketv vnokecvlke, monkat hunvntake hunvntaken etohkvket nake holwvke vtotkvke,

10 Monkat horkopvlke, monkat vleskapvlke, monkat hacvlke, monkat tvklecvlke, monkat fveceko vkonahvlke, Hesaketvmese em ohmekketvt en heckvkekares.

11 Momen mv omakat centaket sasatskvtes: momis okkosket omatskes, momis vcake haket omatskes, momis Pucase Cesvs e hocefkv ofv, momet Hesaketvmese em Puyvfekcv eteropotten fvccvke omen ce hahoyvkes.

12 Nanvke omvlkv ohfvccv vm etektvnket ocet os, momis nake omvlkv lopicvkekot os; nanvke omvlkv ohfvccv vm etektvnket os, momis nake hvmkuis en yekce elevn e huericvkares.

13 Nanvke hompetv envrke em ocaken, envrke nanvke hompetv em ocet os; momis heyv *envrke* momet mv nanvken Hesaketvmeset sumhuecvres. Momen enat hoktarkv em ocat tokon, Pucase em *ocet os*, momen Pucaset ena em *ocet os*.

14 Momen Hesaketvmeset Pucasen *elkv* a en kvwapvtes, momet pumeu en yekce mahusat etehoyvnen a pu kvwvrvres.

15 Ce'na take Klist em enalvccet omakat kerratskeko? Monkv Klist em enalvccvken cahwet, hokte-hoktarv em enalvccvken hayvranvya? Mohmates.

16 Momen estimvt hokte-hoktarv vlccat ena hvmkuset omat kerratskeko? hokkolet ena-vpeswv hvmkusvres, maket omekv.

17 Momis Pucase vlccat puyvfekcv hvmkuset os.

18 Hoktarkvn em pefatkvkes. Naorketv estomis omvlkv este-hunvnwv momecat ena *vnaorketv* tokot os; momis mv hoktarat em ena mahusan vnaorket os.

19 Momen ce'na take, Hesaketvmese ce'mvte, Puyvfekcv Vcakat ece 'pikat en cuko-vcakatet omen, cemet e enake toyatskekot omat kerratskeko?

20 Enrahkvn es ce neshoyvkvtet ok'; monkv ce'na take momet cem puyvfekcv taken Hesaketvmesen es vrakuecvkes, mvt Hesaketvmese enaket omakekv.

SETENTVCKE 7.

MOMEN mv nanvke opunvyece vn hoccicatškvte ohfvcv: Hunvnwvt hokten celayekan heres.

2 Mome estomis, hoktarkv omecicen, hunvnwv vtekat e hwiw mahusan ocan, hokteu e 'he mahusan ocekv.

3 Hunvnwvt ehiwv heromkv enaken emen; hokteu ehen matvpomen *emekvs*.

4 Ehiwvt e'na mahusat ohfvccvn yekcetvn ocekon, mo-

mis ehet *ocen*; momen matvpomen ehet e'na ohfvccvn yekcetvn ocekon, momis ehiwvt *oces*.

5 Ete'm vkvsvmatskat tvlken, momet oketv vkocoknusen, eelwewe mekusvpkv vrahkv token omat, hvmkat enaken etc'n fekhonnihcatskvs, momen hvtvm etohvhoyvkvtevs, Setvnet eemfvyatkvn ocatskekat omecicen es ce kerrvkekaren.

6 Momis, *Makvs*, cv kihoce token, vm etektvnechoyet on, heyv n makvyet os.

7 Este hunvntake omvlkvt vne omakate! komvyet omekv. Momis, Hesaketvmeset *ehmen*, omvlkvt emkv em etetaye vlken emvten ocvket os, hvmket hiyomēn, hvmkat momēn.

8 Monkv etepayvkekvlke oye-hoktve esyomen *heyn* kievkvyet os; Vne etvpōmet emomecicaken omat, heres.

9 Momis e en hvlvtvkeko tayan omat, etepayvkekvs; etepvyetvt vhetketv senheret omekv.

10 Momis vne tokot, Pucaset m'aken, etepayakan kicakvyet os; Ehiwvt ehen enkvpahkats:

11 Momis enkvpaken omat, ehese kot emunkekvs, monkat ehen etenherkekvs; momen hunvnwvt ehiwvn wihkates.

12 Momis vpvlwvn, Pucase tokot, vnet em punayvkis, Tecakkvte estomet ehiwv *Cesvs* ohvkvsamv token ocet on, vpaket liketv vkvsamet on omat, wihkates.

13 Momen hokteu, ehe *Cesvs* ohvkvsamv token ocen, vpaket liketv vkvsamen omat, *hoktet* wihkates.

14 *Hiyomet* omekv, hunvnwv vkvsvmekat ehiwv eteropotten vcake haken, hokte vkvsvmekat ehe eteropotten vcake haket os; monkon omat, cen hopuetake take vcacvkekvnt os; momis hiyomat vcacvket os.

15 Momis vkvsvmekat enkvpaken omat, enkvpkekvs Tecakkvte hunvnwv monkat tecakkvte hokte heyv oma-

kat ofv svlvfketv elecvn huerekot os; momis Hesaketvmeset herkvn pu'nhuehkvtes.

16 *Hiyomet* omekv, ehiwv toyetskat, ce'hen hesayece witetske tayat, estont kerretska? momen hunvnwv toyetskat, ce 'hiwvn hesayece witetske tayen omat, estont kerretska?

17 Momis Hesaketvmeset este vtekate em etekvpicvkvt vcvkvyen, *momet* Pucaset este vtekate enhuehkvte vcvk-vye etvpomēn vrekvs. Momen mekusvpkv-cuko omvkv ofvn momēn mellis.

18 Estimvn svkvmshoyvten enhuehhokvtet o haks? mvt svkvmshoyeko hahkates. Svkvmsiskv tokat ofvn estimvn enhuehhokvtet o haks? mvn svkvmshohyats.

19 Svkvmsiskv nake tokot omen, svkvmsiskv tokat nake toks, momis Hesaketvmese em vhakv take vfstetvt.

20 Mv ofv huere enhuehhokvte vtekat mata ofvn emomecicekvs.

21 Vtotkvt *ometsken* ce'nhuehhokvt haks? mvn stos-kohmetskvs; momis pucasseko ce haketske tayen omat mv min es afvckvs.

22 Estimvt, vtotkvt *omen*, Pucase ofvn enhuebhokat Pucase em este-pucassekot omen; mv pucasseko enhuch-hokat Klist em vtotkvt omekv.

23 Enrahkvn es ce neshoyvkvte os; este em vtotkvke hahkatskvs.

24 Tecakkvte toyatskat, estimvt o estomis *hueretv* mv ofv enhuehhokvten emomecicekvs, Hesaketvmesen vpvket.

25 Momen hoktvke epayvkhojvte sekat ohfvccv Pucase em vhakvn ocvkos; momis heromvye taren merkv Pucase v'mvte vcvkvyen vm vkerrickvn kerkuecis.

26 Monkv estemerkv hiyome ocat omecicen heyvt heres, komvyet os; este momēn huerat heres, *makis*.

27 Hokten etehvltetske te? Enrecvpketvn kohmetskvs. Hokten etehvltetskeko? hokten hopohyetskvs.

28 Momis *hokten* epayetskat naorketskekates; momen hokte ehesvte sekat ehesat naorkekates. Mome estomis mv omakat enavpeswv ofvn naorkvn ocvkvres; momis cem merrvkis.

29 Momis, tecakkvte toyatskat, heyvn makis, Oketv kocoknuset os; vhoskat, mv ehiwv ocakat ocvkeko omēt;

30 Momet mv hvkihkhok at hvkihkvkeko omēt; afvckakat afvckvkeko omēt; nesakat nake ocvkeko omēt;

31 Momet yvmv ekvnv es e vnicakat yvmahkuecvkeko omēt omvranet os; yvmv ekvnv en heckv hoyvnepet omekv.

32 Momis senaorickv cen svkekaren komvyet os. Ehiwv ocekat Pucase enanvken 'senaoricet os, estomēt Pucasen afvcecece tayat *vkerricet* :

33 Momis ehiwv ocat yvmv ekvnv enanvken 'senaoricet os, estomet ehiwvn afvcecece tayat *vkerricet*.

34 *Momen* hokte ehe ocat mv ocekat tepakat temvrahkv os. Ehe ocekat Pucase enanvken 'senaoricet os, ena *em* puyvfekv tepakat ofvn vcake taren; momis ehe ocat yvmv ekvnv enanvken 'senaoricet os, estomet ehen afvcecece tayat *vkerricet*.

35 Momen ceme mahusat ece 'rahkv taken cen lopievkaret, nake-senkvnhetvn ec oh wikkare tokon, momis nake momvre here vrahkv, momet fvyvtkekon Pucasen hvlvtatskvren heyvn makvyet os.

36 Momis, Hokte epahoyvte sekat cvnake ohfvcecvn momvre tetayen momecvkos, estimvt komen omat, *momen* mv hoktet hoktvle mahet on, momen mv tvlkuset momvre heret on omat, naken komat momekvs, naorkekos; ctepayvkekvs.

37 Momis, naket ohyekcecekon, estimvt nake eme ma-

husat komat ohfvnken yekcetvn ocet, e feke ofv emomecickvn yekcen ocet, Hokte epahoyvte sekat evnaken vcvyccares, *komet*, e feke ofvn fvccecvten omat, heren momecet os.

38 Monkv *hokte* epahoyvren emat heren momecet os, momis epahoyvren emekat senheren momeces.

39 Ehiwvt e'he hesake vtekan vhakvt e'hen vvvnyet os; momis e'het elen omat, estimvn komat eliesvre em ctektvnket os; Pucase ofv tvlkusen.

40 Momis, vne vkerricvyat vcvkvyen, momēn likat mit afvcket omes; momen ohvtvlakat, Hesaketvmese em Puyvfekevn ocis, komvyet os.

SETENTVCKE 8.

MOMEN nanvke nake vhakakat emvkhoyat ohfvccv tat, omvlkvtkerretvn oceyat kerreyet os. Nakkerretvt pakuecen, momis vnoeckvt yekcicet os.

2 Este estomis, Naken kerris, komen omat, kerrvre etetaye oren nak hvmkusis kerreko emunkvt os.

3 Momis estimvt o estomet Hesaketvmesen vnokecen omat, emet einen kerres.

4 Monkv hompetv nake vhakakat emvkhoyan hompetv ohfvccv tat, nake vhaķe yvmv ekvnv ofv nake tokot omen, momen Hesaketvmese hvmkuset, etv sekot omen, kerreyet os.

5 *Hiyomet* omekv, sutv ofv monkat yvmv ekvnv ofvt on omat, hesaketvmese kicvkhoyat sulket o estomis, (hesaketvmese sulket on, pucasvlke sulket omen,)

6 Momis pume *kerreyat* Erke, Hesaketvmese hvmkuset, mv avtet nanvke omvlkvtkerretvn *ocaken*, pumet eme ofv toyeyat *liket os*; momet Pucase Cesvs Klist hvmkuset, mv etehoyanat nanvke omvlkvtkerretvn *ocaken*, eme etehoyvne pume *fulleyat kerres*.

7 Momis omvlkv̄t heyv kerretv̄n ocvkekot os; nakvhaken vkerricet, nakvhake emhoyvte omēn, mucv hvse-
vkerkv̄ oren, *mvn* hompakat sv̄set omēkv̄, momen em
eohvkerrickvt, yekcekot omet, svholwvke haket os.

8 Momis hompetvt Hesaketvmese ehomv̄n heraken pu
hayekot os; hompēn omat, semvmomvkeyet omekot, mon-
kat hompēkon omat, svheremahvkeyet omēkot omekv̄.

9 Momis e vketecv̄kes, estome estomis heyv cem etek-
tv̄nkv̄ke ocat *este* yekcv̄kekat ehomv̄n selentappetvt
hakekaren.

10 *Hiyomet* omekv̄; este estomet nakvhake en cuko-
vcakat ofv̄n hompetv̄n vliketsken hecen omat, *mvn* *hecat*
mv̄ este yekceko em vkerrickv̄n yekcihcen, nake nakv-
hakov̄ken emvkhoyvten hompekare te?

11 Momen tecakketske yekcekat, mv̄ vrahkv̄n Klist
elvtet omaten, cen nakkerretv̄ eteropotten sunkvr haks?

12 Momis tecakkaketskan vnaorket, em vkerrickv̄ take
yekcekan mv̄nvttcatskof, Klist vnaorkatsket os.

13 Monkv̄ hompetvt tecakkvyvten naorkepucen omat,
vpeswv̄n estofis hompykares, tecakkvyvten naorkepuecv-
karet.

SETENTVCKE 9.

VPASTEL toyvko? pucassekot huervko? Cesvs Klist pu
Pucasen hecvkate te? cemetake Pucase ofv̄ vm vtotketv̄
toyatskeko?

2 *Este* vpv̄ltake ohfv̄ccv̄n vpastel toyvkon omis, me-
henwv̄n centake ohfv̄ccv̄n mv̄ toyis; Pucase ofv̄n vpastel
em wiketv̄ cv̄nake *tat* em eskerkv̄ toyatskekv̄.

3 Vm 'pohake em vyoposkvyat heyv tes:

4 Hompetv̄ esketv̄ tepakat yekcetv̄n ocēko?

5 Vpastelvlke etv̄, Pucase etecakkakv̄te, Sefvs esyomat
ehiww monkat ewv̄nwv̄n evpayakat omēt evpyetv̄ yekce-
tv̄n ocēko?

6 Monkat vntvlkuset Panepvs tepakeyat vtotkvranēkat yekcetvn ocēko!

7 Estimvt e em fekvranat suletawv hake te? estimvt, pvrko-cvpofvn ahohcet, en lokcen pvpeko haks? monkat estimvt *vpuekv* fulle hvmken hompvkuecet, *mv vpuekv* e'pesen hompeko haks?

8 Este omēn heyv nanvken maki haks? monkat vhakvt matan makeko te?

9 Wakv-vtotkv telekon cesapan yupopihcetskvs, Mose em vhakv ofvn coket omekv. Hesaketvmeset wakv-vtotkvlen vkerricet ome te?

10 Monkat epu 'rahkv tvlkusen make te? Mehenwvn epu 'rahkvn coket omes; momat mv cvpyecat enhonrkv ofvn cvpyecen, mv enhonrkv ofvn cesapat mv vpaket em enhonrkvn epoyvren.

11 Centake nake puyvfekv ohfvccv ocakan cem foka-yeyvten omat, nake enavpeswv ohfvccv ocatskan vtelojēn omat, nake rakke *te?*

12 *Este* etvt ec ohfvccv taken *heyv* yekcetvn tohkviket ocaken omat, pume mahkvvu ocēko *taya?* Momis pumet heyv yekcetvn es e vfastēkates; momis nanvke omvlkv em etektvnecēs, Klist em opunkv-hervn emv-nvttecēkaret.

13 Mv nake vcacvken vfvstakat cuko-vcakat *enanvken* vhesahoket omen, mv altvn vfvstakat altv enanvken kvpvken es e vfvstakat kerratskeko haks?

14 Matvpomen Hesaketvmeset mv opunkv-hervn erkenakat opunkv-hervn vhesahokvren mellvtet os.

15 Momis vnet heyv nanvke hvmkuis es e vfvstvkates; momen heyv nanvken hoccievyat mvn vm momehocvre vrahkv tokot os: heyv es e vrakkuecvyat este estomis vm ehvperkuecekon, elare mit vn hervret ok'.

16 Opunkv-hervn erkenakvyē estomis, naken es e

vrakkuecvye tayat ocvkot omekv; momvranat tvlkusat
vc oh wakkekv; momen opunkv-hervn erkenkvkon
omat, vn holwakes!

17 Momet komvyat *omecicen* heyvn momecin omat,
feketvn ocis; momis *mn* komvkis, *opunkv-herv* vfvste-
tvn vm wihoket os.

18 Monkv es vm feketvt naket o haks? Opunkv hervn
erkenakvyof, Klist em opunkv-hervn enrahkv sekou
hayit, yekcetvn opunkv-herv ofvn ocvyan fvecekon es e
vfvstvkare *tes*.

19 *Este* omvlkv ohfvccv cv pucasseko estomis, sensulken
epoyaret, omvlkv em vtotkvn e hayvyvtet ok'.

20 Momet Cusvlke ohfvccvn Cusvlke ome cv hakvtet
os, Cusvlken epoyaret; vhakv elecvn svpaklat ohfvccvn
vhakv elecvn *huervye* omet *cv hakvtes*, vhakv elecv svpvk-
lan epoyaret.

21 Vhakv ocvkekat ohfvccvn vhakv ocvko omet, vhakv
ocvkekan epoyaret; (momis Hesaketvmese ohfvccv vhakv
ocvko *huervkot*, Klist ohfvccv vhakv ofvn hueris.)

22 Yekcvkekan epoyaret, yekcvkekat ohfvccvn yekceko
ome cv haket, *este* omvlkv ohfvccvn nanvke omvlkv cv
hakvtet os, estome estomis hesahuecvranvyat svsvren.

23 Momen opunkv-herv vrahkvn heyvn momecvyet os,
ece 'pakvkit vneu mn epoyaret.

24 Etemvrkv ofvn pefatkat, omvlkv pefatkis, hvmkuset
ohfvnketv eskerkv en heket omat kerratskeko? Epoyats-
kvre tetayet pefatkves.

25 Etemuntvlkv vcevllat vtekat nanvke omvlkv ohfvccvn
e em tvyatet os; momen mvt kvtlkvk vhopvnke tayan
epoyetvn *momecaket* os; momis pumet mv vhopvnkeko
tayan *epoyeyvret*:

26 Monkv vnet vn kerkeko omekon letkis; momet
hotvle nafke omvkot tepoyvyet os.

27 Momis cv'nan ohfvnkit, sylvfken hayvyet os; estome estomis este etvn em erkenvkakvyvtet omis, vne mahusat este vhepvkhoyvte cv hakekaren.

SETENTVCKE 10.

MOMEN, tecakkvte toyatskat, *heyvn* kerratskekare komvkot os; pu'rkvlke omvlkv vholoce elecvn fullet, omvlkv uehvtkvv eteropottecvtes,

2 Momet omvlkv vholoce uehvtkv tepakat ofvn Moses ohfvcevn paptiskakvtes:

3 Momet omvlkv puyvfekev en hompetv vlken hompakvtes:

4 Momet omvlkv puyvfekev em esketv vlken eskakvtes; puyvfekev Cvto vcvkayakan es eskakvtet ok, mv Cvto Klist ot omen.

5 Momis sulken, Hesaketvmeset em afvckekok', vnrwv ofvn pvlatkvtes.

6 Momen heyv nanvke omvlkv eskerkv pun *hakvren* momaket omvtes, mvt nak holwvhokan eyacakvte omēt pu yacekaren.

7 Momen nakvhake emekusapvlke sasvte mv ohmatskvs; Estet hompet, eskvranet vpokvtet, ahkopvnraket asvpvklvtes, *make* cokat vcvkvyen.

8 Momen hoktarake saset, nettv hvnkan cukperakko pale hokkolen tutcenohkakket pvlatkvtes; mv omēn hoktvhleyats.

9 Vpvlwvt Klist eskerrakat, cetto holwvhokatet pvtakvtes; mv omēn eskeriyeyats.

10 Momen ecayakat sasen, sumecicvt sumhnecvtes; mv omaket ecahyatskvs.

11 Momen heyv nanvke omvlkv eskerkvv em momaket omvtes, momet pume ekvvv yuksakat pun yicen svpakleyat pum vcahnetvn hoccet omvtes.

12 Monk, Hueris, komat, lvtike witet ok', e vketeceekvs.

13 Eskerkv este eskerhoye munkv tokat ec oh vlakvke-
kates: momis Hesakevmeset mehenwet os, *kvwpatske*
tayat senhoyvnen es ce kerhoyvre etektvnecekot, momis
es ce kerhoyat vpvken kvwpatske tayvren mvnvttepetvn
cen hayvkvres.

14 Monk, tecakkvyvte vm vnokeekatskat, nakvhake
mekusvpkvn em pefatkvkes.

15 Este hoporrenakat em *punayvye* omet opunayis; na-
ken makvyan centaket ohfvceevkes.

16 Vksvmkv sesketv merkvn oh vpoheyat Klist e catv
em etohkvketvt omeko haks? Mv tvklike kvkayeyat
Klist e'na em etohkvketvt omeko?

17 Pume sulkeyat tvklike hvmkuset, ena hvmkuse toyē-
kv; mv tvklike hvmkvn omvlkeyat etenhompvlke toyēkv.

18 Eslevl enavpeswv vevkvyen hecvkes; mv nanvke
nekrihocvkvrnan hompakat altv enanvken etenhom-
pvke toko?

19 Monk naken makvya? Nakvhake naket omen,
monkat nakvhakakat emhoyat nake tes, *makvya*?

20 Momis nanvke Centilvket emakat Hesaketvmese
token, puyvfekv holwvhokan emaket os, *makis*: mo-
men puyvfekv holwvhokat etohkvke toyatskvren ko-
mvkot os.

21 Pucase'sem esketv puyvfekv holwvhokat'sem esketv
hokkolvn es eskatskeko taves. Pucase em ohhompstv
puyvfekv holwvhokat em ohhompstv tepakan etohkv-
ken cawatskeko taves.

22 Fekcakhstv oren Pucasen cvpakkueceye te? Eme
'sen yekvkeye te?

23 Nanvke omvlkvt vm etektvnket os, momis nake
omvlkv momkvre here tokot os: nanvke omvlkvt vm
etektvnket os, momis nake omvlkvt lopievkekot os.

24 Estimvt o estomet enake tokon, este eti enaken hopoyekvs.

25 Eohvkerrickv vrahkvn vpohkvn hayekot, nake estomis nakwikv vlkan wihoyan hompvkes.

26 Ekvntv, momet es em fvcketvt Pucase enaket omekv.

27 Vkvsvmekvlke hvmet *hompety-rakkon* ce'nhuehkvken, vyetvn komatsken omat, eohvkerrickv vrahkvn vpohkvn hayekot, nake ce homv es cem ohocvkan hompvkes;

28 Momis, Heyvt nakvhakakat emhoyet os, estimvt ce kievken omat, mv kerkuecvte, momet eohvkerrickv vrahkvn homipatskvs, ekvnv momet es em fvcketv Pucase enaket ok':

29 Eohvkerrickv makvyat, cenake tokon, *este* etv enaken *okis*; *hiyomet* omekv, estomaten cv pucasseko huervyat *este* etit em eohvkerrickv *vcvkvyen* *vc* ohfvcece haks?

30 Heromkv eteropotten etemesv toyin omat, estomaten mv omecicen vkvsamvyat vrahkvn holwaken *vc* opunvye-hoce haks?

31 Monkv hompatskat, monkat eskatskat, momet naket o estomen momecatkat, Hesaketvmese vrakkueckvn momecvkes.

32 Cusvlke, Centilvlke, monkat Hesaketvmese em mekusvpkv-cukon elentappuehcatskvs:

33 *Momecvyat* etvpomen *este* omvlkv *nanvke* omvlkv ofv afvckvkuecit, nake vn lopievre tokon, momis *este* sulke *nake* en *lopicetvn* hopoyis, hesahokvren.

SETENTVCKE 11

Es *vc* vhayepvlket omvkes, Klist *vhayepv* toyvyat etvpomen.

2 Momen, tecakkvte toyatskat, *nanvke* omvlkv ofvn *vc* vkerricet, cem wikkvvyte *nanvke* pum melhoyvte vfatatskan ece 'kvsamvkis.

3 Momis Klist este-hunvnwv vtekat e'kvt omen, hunvnwv hokte e'kvt *omen*, Hesaketvmesét Klist e'kvt *omat* kerratskvren komis.

4 Hunvnwv vtekatet e'kvt ohrvnken emekusapet, monkat owalet on *omat*, e'kvn vlesketvn en hayet os.

5 Momis hokte vtekat, ekvt ohrvnkekon, emekusapet, monkat owalen *omat*, e'kvn vlesketvn en hayet os, mvt vkase etvpomuset omekv.

6 *Hiyomet* omekv, hoktet ohrvnkekon *omat*, tonet omekvs; momis hoktet tonat monkat vkasat vlesketvt on *omat*, ohrvnket omekvs.

7 *Hiyomet* omekv, mehenwvn hunvnwvt ekvn obra-nvrane kot os, Hesaketvmese vlake momet em vrakketvt omekv: momis hoktet hunvnwv em vrakketvt omes.

8 Hunvnwvt hokte avte tokon, momis hoktet hunvnwv avtet omekv.

9 Momen hunvnwvn hokten en hahoyekon, momis hokten hunvnwvn en hahoyvtes.

10 Heyvt omecicen hoktet ekvn yekcetvn oh ocvrane os, hvlwe-estvlke vrahkvn.

11 Mome estomis hunvnwvt hokte vpvkekot omekot omen, hokteu hunvnwv vpvkekot omekot os, Pucase ofv *tat*.

12 Hokte hunvnwv avte *tat* etvpomen, hunvnwvt hokte etehoyvnet *omes*; momis nak omv'kvt Hesaketvmese avte vlket *omes*.

13 Hoktet ohrvnkekot Hesaketvmesen mekusapen *omat*, nake momvre heret oma? centake ofvn fvccecvkes.

14 Hunvnwv ekvesse cvpcvken ocen *omat*, vlesketv en hayat, nak em munkv mahusat ce mvhayekot oma?

15 Momis hoktet ekvesse cvpcvken ocen *omat*, mvt es em evrakkueckvt omes, ekvesse eseohrvnkvn e'mhoyvtet ok'.

16 Momis estimvt etehvnkv em vlostn omat, pun *tat* es pum vpeyetv mv omakat hvmkuis ocēkon, Hesaketv-mese em mekusvpkv-cuko takeu ocvkekot os.

17 Momen heyv *cen* kerkuecvkvyat ofv *tat*, mv etenv-kaftatskat svmomuse hakvre tokon, svheremahecatsckv, *ece* 'kvsamvkvkos.

18 Enhvteceskat, mekusvpkv-cuko ofvn nvkaftatskof, etekvpvketv cem etenrvvv taken ocakvcuken pohvyet omekv, inomet vplwvn vkvsvinvyēs.

19 Vkvsvmhoye taye orvke *ece* 'pakvkat heckvke hakvren, etekvpvketv cem etenrvvv taken ocvkvrant omekv.

20 Monkv hvmkusen etohkvkatskof, *heyvt* yvfkehompstv Pucase mellvte hompatskvre tokot os.

21 Hompakat vtekat *este etvt* hompeko emunken eme mahusat yvfke-hompetvn hompepet os, momen hvmket elvwet on, hvmkat hacet os.

22 Cuko ofv hompet eskatske *tayan* ocvkatskeko haks? monkat Hesaketvmese em mekusvpkv-cukon ehvperkuecet, ocvkekan vlsvkuecatske haks? Naken ce kievkvrantva? heyv ofvn *ece* 'kvsvmvkare te? *Ece* 'kvsamvkvkos.

23 Pucase v'mvten cem wikvkvyvtet omekv, momat Pucase Cesvs, mv nere wihoyvte *mahusan*, tvkliken ehset,

24 *Erken* vkvsahmof, kvlkayet, Ehset, hompvkes; heyvt cv'na *ece* 'rahkv taken kvlkat tes; heyvn es vc vkerrickvn momecvkes, kievtes.

25 Matvpomen, yvfke hompetvn homipof, sesketvn 'seset, Heyv sesketvt cv catv ofv setemfvccetv mucvset os; etewole estomomusen eskatskat, es vc vkerrickvn heyvn momecatskvres, kievtes.

26 Etewole estomomusen heyv tvkliken hompet, heyv sesketvn 'seskatskat, Pucase em elkv kerkuecatsket omekv, vlvkvrant oren.

27 Monk^v estim^{vt} mome taye orekot heyv Pucase en tvkliken hompet, es em esket^{vn} 'sesket on omat, Pucase e'na e'catv tepakat ohfveevn em mvtte tares.

28 Momis estet es e kerrekvs, momet momen *mv* tvkliken hompet, *mv* sesket^{vn} 'seskekv^s.

29 Mv momvre taye orekot hompet, esken omat, ohfvecekvⁿ e en hompet, e em esket omekv, Pucase e'na *esvhockvpkv* tat kerrekot.

30 Heyv omecicen yekevkekat momen pulsakat sulket ece 'pvkvkes, momen sulket noci^{cv}kes.

31 E ohfveceēn omat, ep ohfvecehocekaret ok'.

32 Momis ep ohfvecehocof, Pucaset pu 'stemerrvkuecet os, ekv^{nv} vpvken ep ohfvecehocekaren.

33 Monk^v, tecakkvte toyatskat, hompvranet nvkaftatskof, ete'mehakvkvt^{evs}.

34 Momen estim^{vt} elvwet on omat, e hute *min* hompekvs; etohkvkatskat ec ohfveevkvre tokaren. Momen vlakvyof, nak vhoskan eteticares.

SETENTVCKE 12.

MOMEN, tecakkvte toyatskat, *nakemkv* puyvfekev ohfvecv oakat ohfveevn kerratskekaren komvkot os.

2 Centilvlke toyatsken, ce yvpahoyvkate mahusat vevkvyet, nakvhake opunahoyekat 'sec ohvpeyvket omhoyvten kerratskes.

3 Monk^v *heyvn* cen kerkuecvkvyet os; estim^{vt} Hesa- ketvmese em Puyvfekev eteropotten opunayen omat, Cesvs ohtvhikvkvten kicekot, momen Puyvfekev Vecat eteropotte token omat, Cesvs Pucasen kiceko taves.

4 Momen nakemkv cahmelikvket svset os, momis Puyvfekev hvinkuses.

5 Momen nakvfstetv cahmelikvket svset os, momis Pucase hvmkuset os.

6 Momen vtotketv cahmelikvket omes, momis Hesaketvmesese hvmkat tes, nak omvlkv ofvn nakomvlkvvn vtotkat.

7 Momis Puyvfekcv heckueckvn este vtekaten en lopickvn emhoyet omes.

8 Puyvfekcvt este hvmken hoporrenkv em opunvkvvn emen; mv Puyvfekcv etvwvt nakkerretv em opunvkvvn hvmkan emet omekv:

9 Mata Puyvfekcvt vkvsvmkvn hvmken emen; mata Puyvfekcvt hvmkan estemwiceckv emkvvn emaket os:

10 Hvmken nakeskerkv vtotketv taken; hvmkan owvle-tvn; etvn puyvfekcvlke kerretvn; etvn *este* etulaswv mvrährvkvvn; etvn etulaswv *opunvkv* yvteketvn *emhoyet os*:

11 Momis mata Puyvfekcvt, komat vevkvyen, este vtekaten em etekvpicet, heyv nanvke omvlkvvn vtotket os.

12 Ena hvinkuset, enalvcece sulken ocen, mv ena hvmkusat em enalvcece omvlkv, sulket omat, ena hvmkuse etvpomet Klist omet omekv.

13 Puyvfekcv hvmkuse eteropotten omvlkeyat ena hvmkuse ofvn pu paptishoyet omekv, Cusvlke monkat Centilvlke, pucase ocvket, monkat pucassvkeko *toyeyis*; momet omvlkeyat Puyvfekcv hvmkuse ofvn pu'skvkuehocvtet omekv.

14 Enahkvvn elvcece hvmkusekot, momis sulket omekv.

15 Enke toyvkok', ena enake toyvkos, elet make estomis, ena enake toko?

16 Momen, Eturwv toyvkok', ena enake toyvkos, ehvket make estomis, ena enake toko?

17 Ena omvlkvt eturwvt *on* omat, pohetv estvmvn *ocvrana*? Omvlkvt pohetvt *on* omat, vwenvyetv estvmvn *oce haks*?

18 Momis hiyomat Hesaketvmeset enalvcece vtekat ena ofvn ocvkvttet os, eme komat vevkvyen.

19 Omvlkvt enalvce hvmkuset onomat, ena estvmvn
oce haks?

20 Momis hiyomat enalvce sulket *ot*, momis ena hvm-
kuset *os*.

21 Momen eturwvt, Es ce vnicky ocvkos, enken kiceko
tayet on; momen ekvt, Es ce vnicky ocvkos, elen kice-
ko taves.

22 Momis mv enalvce yekvkeko mahe es *pum* moma-
kat mahvkvu sevnicky omakes.

23 Momen mv *pu 'nalvce* vrakkuehocvkekv tetaye es
pum momakat, mvn vracketv senhoyvnen oh ocēs, momen
mv *pu 'nalvce* hervkeko omakat mit senhoyvnen herake
haket *os*.

24 *Pu 'nalvce* herakat enkusvpkvkek'ok', momis Hesa-
ketvmeset, mv enkusvpkan vrakkueckv senhoyvnen emet,
enan etelcvkuecvtet *os*.

25 Ena ofv *enalvce* tekvpvke sekon, momis enalvce
vkerrickv momvlken ete'm ocvkvren.

26 Momen enalvce hvmket estemerken omat, enalvce
omvlkvt vpaket estemerkaket *os*; monkat enalvce hvm-
ken vrakkuehocen omat, enalvce omvlkvt vpaket afvc-
kaket *os*.

27 Momen cemet, Klist enat omet, em enalvce vlke
toyatskes.

28 Momen Hesaketvmese mekusvpkv-cuko ofvn svpvk-
lecvtet svset *os*; enhvteceskv vpastelvlke, svhokkalan
owalvlke, svtutcenan mvhayvlke, vwihekat nakeskerkv-
ken, mohmen emwiceckv emvkhoyvten, vnicky taken,
ohfvnketv taken, etulaswv cahmelikvken *svpvklecvtet*.

29 Omvlkvt vpastelvlke *te?* omvlkvt owalvlke *te?* omvl-
kvt mvhayvlke *te?* omvlkvt nakeskerkvken mome-
cvlke *te?*

30 Omvlkvt emwiceckv emvkhoyvten ocaket ome *te?*

omvlkvt etulaswv mvrahrvkvn es opunayaket ome te?
omvlkvt yvtekaket ome te?

31 Momis emkv hervke mahan vyekcen komvkes; momen mome estomis vyetv svmomusan cen kerkuecvkis.

SETENTVCKE 13.

ESTE momet hvlwe-estvlke etulaswv taken 'sopunayvye estomis, vnokeckvn ocvkon omat, cvto-lane hake momet sempvl hakat *omē* cv haket os.

2 Momet owaletv *yekcetvn* ocit, nake ehkakak momet nakkerretv omvlkvn kerrit, momet ekvnhvlhawan vkuehuecvye tayat vkvsvinkv omvlkvn ocvyet o estomis, vnokeckvn ocvkon omat, nake toyvks.

3 Momet *estemerrakan* hompvkueckvn vn nakockv omvlkvn emit, cv'nan nekrvren emvyet o estomis, vnokeckvn ocvkon omat, naken vn lopicekos.

4 Vnokeckvt hofunen momiskomet, enheromet os; vnokeckvt vleskapekot, e vkvsvmekot, pakkekot os:

5 Vlesketvn e en hayekot, enaken hopoyekot, vyvkhvmkvn cvpvkkekot, nakholwakan vkerricekot os;

6 Fvcetv tokat es afvcekekot, mehenwetvn es afvcket os.

7 Nanvke omvlkvn kvwapet, nanvke omvlkvn vkvsamet, nanvke omvlkvn em enhonret, nanvke omvlkvn momiskomet kvwapet os.

8 Vnokeckvt estofvn sumkekos; momis owaletvt *on* omat, sumecvres; etulaswv taket *on* omat, fekhonnvkvres, nakkerretvt *on* omat, sumkvres.

9 Kvpvkusen kerrēt, kvpvkusen owaleyēt ok'.

10 Momis mv temvpokat vlahkof, mv esfvekekot fekhonnvres.

11 Hopuewvt arvyof, hopuewv omit opunayit, hopuewv omit kerrit, hopuewv omit vkerricvyvtes; momis hunvnwv vc orof, hopuewv enanvken wikkvyvtes.

12 Hiyomat estvkheckv eteropotten, heckusekon, heceyet os; momis momof turofvn tenhēcuset heceyvres; hiyomat kvpvkusen kerrēs; momis momof cv kerhoyat etvpomen kerrares.

13 Momen hiyomat vkvsvmkvt, enhonrkvt, vnokeckvt, heyv tutcenat ocvke emunkvts; momis heyv senrakke mahat vnokeckv *tes*.

SETENTVCKE 14.

VNOKECKVN vcvkvpeyvks, momet puyvfekcv enanvken komvkes, momis owalatskvre mit *komvkes*.

2 Estit punkv *kerkekon* opunayen omat, este em *punayet* omekot, momis Hesaketvmesen em punayet omekv; estit *en* kerrekok'; mome estomis puyvfekcv ofv *tat* nake ehkakan punayet os.

3 Momis mv owalat, yekcvkueckvn, emvcalhnetvn momet mahlvptetvn esten em punayvket os.

4 Estit punkv *kerkekon* opunayat e yekcicēt os; momis mv owalat mekusvpkv-cukon yekcicet os.

5 Omvlkv etulaswv *mvrahrvkvn* 'sopunayakate! ce komvkis, momis owalatskvre min *cv yaces*; mv etulaswv *mvrahrvkvn* 'sopunayat, mekusvpkv-cuko yekcvren yvtekekon omat, owalat mit rakkēt omekv.

6 Monkv, tecakkvte toyatskat, naken cen lopievkvranya, etulaswv *mvrahrvkvn* 'sopunayit, cem vlakvkin, nakhecickv eteropotten, monkat nakkerretv eteropotten, monkat owalstv eteropotten, monkat mvhkv eteropotten cem punayvkit omvkon omat?

7 Momen nake en hake ocvke wenahokekat tis, fehptv, monkat kervltv, en hake mvrahrkv omekon omat, fehpv hakat, monkat estvt kervltv okat estomēn kerhoyvre te?

8 *Hiyomet* omekv, pofketvt en hake kerkekon haken omat, estit horren e em etetakuecvr haks?

9 Ceme taken matvpomen, punvkv heren kerrvke tayan punayatskekon omat, estomēn nake makatskan kerhoyvre te? hotvle ofvn punayatskvret ok'.

10 Yvmv ekvvn ofvn en hake mvrahrkvv sulket omake wites, momen mv hvmkuis naken okekat sekos.

11 Monkvv mv opunvkv en hake naken okan kerrvkon omat, mv opunayan ehomvn tvleporv toyares, momen mvt cv homvn tvleporv *tares*.

12 Monkvv centaken matvpomen, puyvfekcv enanvken tayan vlosticatskekv, ohvtvlvken ocatskvren hopoyvkes, mekusvpkv-cuko yekcickv vrahkvv.

13 Monkvv punvkv *kerkekon* opunayat yvtekvret emekusvpekv.

14 Punvkv *kerkeko* ofvn mekusapin omat, vm puyvfekcv mekusapis, vm vkerrickvt ettekot omekv.

15 Monkvv estome te? puyvfekcv es emekusapit, vkerrickvu, *mvn* es emekusvpares; puyvfekcv es yvhikit, vkerrickvu es yvhikares.

16 Monkon omat, puyvfekcv es vkvsametsken omat; vkvsametskof, mv nakkerrekot en hueretv huerat estomēn, Emen, makvr haks, naken maketskan kerrekot omofvt.

17 Mehenwvn heren vkvsametsket omekv, momis *mvt* etin yekcicekot os.

18 Omvlkatskan ce muntvlvket etulaswv *mvrahrkvv* 'sopunayvyat vn Hesaketvmesen vkvsamis.

19 Momis etulaswv *kerkeko* ofvn opunvkv cukpe-rakko palen punayvket, vm vkerrickv eteropotten mekusvpkv-cuko ofvn opunvkv cahkepusis opunvyetv min komvyet os, vpvltaken mvbayaret.

20 Tecakkvte toyatskat, hoporrenkv ofvn hopuetakucet omekot, momis enhomeckv ofvn hopuetakucet omvkes; momis hoporrenkv ofvn hunvntaket omvkes.

21 Tvleporvlke e tulaswv, momet tvleporvlke e cuk-hvrpe heyv esten 'sete'm punayvkares, momen mome estomis vm apohicvkekares, Pucaset maket os, *makat* vhakv ofvn coket os.

22 Monk v etulaswv *murahrvkt*, vkvsvmakat tokon, momis vkvsvmvkekan es en kerkvn ocaket os; momis owaletvt, vkvsvmvkekat tokon, momis vkvsvmakan vrah-kvt *omes*.

23 Monk mekusvpkv-cuko omvlkvt hvmkusen nvkvf-taken, omvlkvt etulaswv *murahrvkn* es opunahoyen omat, momen mv nakkerrvkekat, monkat vkvsvmekvlket escayaken omat, Hacohakes, ce kicvkekar haks?

24 Momis omvlkvt owalaken, vkvsvmekat, monkat nak-kerrekat yeceyen omat, omvlkvt kerrepuecaket, omvlkvt ohfvcecvkvres;

25 Momen momēn e feke enake ehkakan enrvmhoyen, momof e tufofn oh latket, Hesaketvmesen vkvsamet, Hesaketvmeset mehenwvn vpikvket os, *maket* kerkuecvres.

26 Monk, tecākkvte toyatskat, estomet ome te? etoh-vtelokatskof, omvlkatskat esyvhiaketvn ocen, mvhakvn ocen, etulaswvn ocen, nakhecickvn ocen, nake oh yvte-ketvn ocatsket os. Nanvke omvlkvt yekcickv vrahkvn momvkekvs.

27 Estit punkv *kerkekon* opunayen omat, hokkolet, monkat tutcenan vtekuset *omen*, hvmkvntot opunayen, hvmket yvtekekvs.

28 Momis yvtekvt sekon omat, cvyayvket omekvs, mekusvpkv-cuko ofvn; momet e em *punayet*, Hesake-tvmesen em punvyekvs.

29 Owalakat hokkolet, monkat tutcenet opunayaken, vpvltaket ohfvcecvvkekvs.

30 *Este* vnakv likan *naken* hecihocen omat, enhvteceskvt cvyayvkekvs.

31 Omvlkvt kerraken, omvlkvt emahlvptkakvren, omvlkatskat hvinkvntot owalatske tayet ok'.

32 Momen owalakat em puyvfekvtaket mv owalakat em elecvtaket omes.

33 Hesaketvmeset, tekyvinketv token, momis mahlvptketv *hayvt* os; mekusapvlke em mekusvpkv-cuko omvlkv ofv etvpomen.

34 Mekusvpkv-cuko ofvn cen hoktvke taket nahnvkekot omvkekvs; opunvyetv em etektvkvkekot omekv: momis vhakv makat vevkvyen apohicet svpklvrant os.

35 Momen naken kerretvn komaken omat, ehute e'heta-ken em 'polvkekvs: hoktvket mekusvpkv-cuko ofvn punayaken omat, vlesketvt omekv.

36 Hesaketvmese em opunvkvt centaken aossvt haks? monkat centake tvlkusen *cem* vlakvt haks?

37 Owaltv toyit, monkat Puyvfekv *Vcakan* ocis, e kome sasen omat, nanvke cen hoccievkvyat Pucase em vhakvt omakat kerkuecekvs.

38 Momis estimvt nakkerrekon omat, kerrekot omekvs.

39 Monkvt, tecakkvte toyatskat, owaletvn komet, etulaswv *mvrahvkv* 'sopunvyetvn vsehhatskvs.

40 Nanvke omvlkvt momvre heren, momet etewiww-hoke heren momet omekvs.

SETENTVCKE 15.

MOMEN, tecakkvte toyatskat, mv opunkv-hervn cem erkenakvkin, mv eenakuecatskvte, ofv svpaklatskan cen kerkuecvkvyet os.

2 Momen mv eteropotten hesahokatsket os, nake cem erkenakvkvyvten *cem* vkerrickv ofvn vceyecatsken omat, momet ehvperkv vkvksamatskekaten omat.

3 Mv vne *vn* heckvten enhvtceskv cen wikkvkvyvtet

ok', mv Cesvs Klist pun naorkety vrahkvn elvtet omat, Hoccet vevkvyen ;

4 Momet herihohcen, Hoccet vevkvyen, nettv svutce-
nan akvwpkvttet omat ;

5 Momen Sefvset, mohmet mv palen hokkolohkakak
hecakvtet omat ;

6 *Momen* mv renypvvn tecakkvte cukpe cahkepe hoyv-
net vhmkvvn hecakvtet omat ; mv sulke mahat hiyomat
fulle munkvts, momis nocicakat svset omes.

7 Mv renypvvn Cems hehcen, momof vpastelvlke omvl-
kvt hecakvtes.

8 Momen omvlkv espoke vneu, *este* em oketv toko
heckvte omēt, hecvyvtes.

9 Vpastel kihoe taye orvkot, vpastelvlke sencotkus
mahat toyikv : Hesaketvmese em mekusvpkv cukon asse-
cvyvtet ok'.

10 Momis Hesaketvmese en heromkv etcropotten nake
toyvyat *mv* toyit omis ; momen en heromkv vc ohfvecv
ocvtet ehvperkv tokates ; momis omvlkv senhoyvnen vtot-
kvyvtet os : momis, vne tokon, Hesaketvmese en herom-
kv vc vpakvtet *momecvtes*.

11 Monkv vnet, monkat entaket, momēn erkenakēn,
momēn vkvsamatskvtes.

12 Momen Klist vkvwpkvte tat cem etenrvwv taken
erkenvkhoiet oman, estomēn, Pvsatkvte aenkvwvpketv
sekos, makakat ece 'pvkvke sase haks ?

13 Momis pvsatkvte aenkvwvpketv sekon omat, Klist
akvwpkkekaten omēs.

14 Momen Klist akvwpkkekaten omat, pum erke-
nvketvt ehvperkv *omen*, cem vkvsvmkv taken ehvper-
kv *os*.

15 Momcs, momen Hesaketvmese a en kerrvlke fvccv-
kekon es pu hechoyet os ; Hesaketvmese a en kerrēt

Klist akvwapvtet os, *makeyvtet* ok'; moman pvsatkvtet akvwpkvkekon omat, mvn akvwppekaten omēs

16 Klist akvwppekaket ok', pvsatkvtet akvwpkekon omat :

17 Momen Klist akvwppekaten omat, cem vkvsvmkv taket ehvperkv os; cen naorketvtake ofv emunkv to-yatskes.

18 Momen momēn omat, mv Klist ofvn nocicakat sumecvtet omes.

19 Heyv hesaketv ofv tvlkusen Klist ofvn enhonrkvn ocēn omat, este omvlkv 'sem estemerkvke mahat toyēs.

20 Momis hiyomat Klist, pvsatkvtēn a en kvwpiket, mv nocicvte ēm ettetake enhvteceskv haket os.

21 Este etehoyvne elkv *vlakvte* etvpomen este etehoyvne pvsatkvte aenkvwpketvt *vlakvtet* ok'.

22 Atvme ofvn omvlkv pvsatkat etvpomen Klist ofvn omvlkv hesahokvret ok'.

23 Momis este en hueretv mahusat vevkvvevlken, Klist ettetake enhvteceskv *on*, momen em vlvketv omof, Klist enaketaket renypvt *on*.

24 Momof ohmekketvñ Hesaketvmese, Erken em wihkof, ohfvnketv omvlkvñ, momet *este* em wiketv yekcetv tepakat omvlkvñ lekahfet, meyuksv *tares*.

25 Ohmekket emunket *en* horre omvlkvñ e'le elecvñ hahye tvlvranet omekv.

26 *En* horre espoke sumecihocvranat elkv'ts.

27 Nanvke omvlkvñ e'le elecvñ svpvklecvtet omekv. Momis, Nanvke omvlkvñ *mv* elecvñ svpvklehocvtet os, makat, mv nanvke omvlkv elecv svpvklecvtet mv vpvken vhonkvtkekat omat, hecket os.

28 Momen nanvke omvlkvñ elecvñ en hahkof, momof Eppuceu, mv nanvke omvlkvñ elecv en hayvte emeu

elecvn huervres, mv momat Hesaketvmeset omvlkv ofv omvlkv taren.

29 Monkon omat, mv pvsatkvttet akvwwpkkvkekon omat, mv pvsatkvte ohfvccvn paptiskakvtet estomvkvre te? momen estomaten pvsatkvte ohfvccvn paptiskake te?

30 Momen estomaten hvse-vkerkv omvlkvvn penkvkvk ofvn svpaklê haks?

31 Klist Cesvs pu Pucase ofv afvcketv ec ofv take ocvyat vcvkvyen, Nettv omvlkvvn elis, makvyet os.

32 Este em fulletv vcvkvyen, Efesv tvlofvn, punvttv sehoneckakan etepoyvyvten omat, naken vn lopice haks, pvsatkvttet akvwwpkkvkekon omat? hompêt, eskvkeres; pvksen pu pvsvtkvret ok'.

33 Cem etehohsvkates: etempunahokv holwvhokat fulletv herakan hopanet os.

34 Fvccetv ohfvccvn ahonecet, naorikatskvs; Hesaketvmese ohfvccvn kerrvkekat sasekv: *heyv* opunayvyat ece'lsvkuecvkvyat *okis*.

35 Momis, Estomen pvsatkvten akvwwpphoye te? momet ena estoman es yice haks? estet makvres.

36 *Ce* hoporrenekate, mv fokayetskat elekon omat, honte taye hakekot os:

37 Momen mv fokayetskat mv nake taranan fokayet omekot, nerkv tvlkusen, teleko tateu, monkat *nerkv* etv tateu fokayetskes.

38 Momis Hesaketvmeset, komat vcvkvyen, emvpen emet, nerkv vtekat emvpe vrahkvvn emet os.

39 Vpeswv omvlkvtt vpeswv hvmmkuset omekos: momis hvmmket este vpeswvt *omen*, etvt ele-ostakat vpeswvt *on*, etvt rvro vpeswvt *on*, etvt fuswv vpeswvt *omes*.

40 Momen nanvke hvlwe ofv ocakat, hvttm ekvnnv oh ocakat *svset* os; momis hvlwe ofv ocakat en hvayyvke hvmmken, ekvnnv oh ocakat *en hvayyvke* etvt os.

41 Hvse en hvyayvket hvmken, hvresse en hvyayvket etvt *omen*, kococumpv en hvyayvke etvt *os*: kococumpv *hvmkat* kococumpv *etv* en hvyayvke emvrahket omekv.

42 Momen pvsatkvtē aenkvwvpketv matvpomet *os*. Hopvnetv ofvn fokahoyen, hopvnkeko tayat akvwvpket *os*.

43 Vlesketv ofvn fokahoyen, hvyayvke ofvn akvwvp-hoyet *os*; yekcetv sekō fokahoyen, yekcetv ofvn akvwvp-hoyet *os*.

44 Ena emmunkvn fokahoyet *omen*, puyvfekev enan akvwvp-hoyet *os*. Ena emmunkat ocet *omen*, puyvfekev enat ocet *os*.

45 Momen momēn hoccet *os*; Atvme este-hunvnwv enhvteceskv puyvfekev hesake *haket omen*, Atvme svhokkolat puyvfekev hesaketv emat *haket omvtes, makat*.

46 Mome estomis, puyvfekev enake tat enhvteceskv tokon, momis *ena* emmunkv vcvkvyē *mit on*, momen puyvfekev emmunkvt renyupv tates.

47 Este-hunvnwv enhvteceskv ekvnvn akvpvket, ekvnvket *omes*: este-hunvnwv svhokkolat Pucase hvlwe ahvtvpkat *os*.

48 Fakke es *hayvkhoyvte* tat fakke es hayvkvtē *hvmkat* etvpomvket *os*, momen hvlwe ofv ocakat hvlwe ofv ocat *hvmkat* etvpomvket *os*.

49 Momen fakke es hayvkvtē *hvmkat* en heckvn es fulleyvte etvpomen hvlwe ofv *hvmkat* en heckvn es fulleyvres.

50 Momen, tecakkvtē toyatskat, heyvn makvyet *os*; Enavpeswv catv tepakat Hesaketvmese em ohmekketv epucaseko tayan; hopvnetvt hopvnetv tokan epucaseko taves.

51 Hecvs, nake ehken ce hecicvkvyet *os*; omvlkv nocicēkares, momis omvlkeyat pu mvrahkv hakvres,

52 Oketv cotkus mahan, mesettickv hvmkuse ofvn, pofketv espoke hakof; pofketvt hakvret ok', momen pvsatkvtet hopvnkvkeko tayet akvwvpkvkvres, momen pu mvrakhv hakvres.

53 Heyv nake hopvnke tayat hōpvnkeko tayan accen, heyv nake ele tayat eleko tayan accvranet omekv.

54 Monkū heyv nake hopvnke tayat hopvnkeko tayan accen, heyv nake ele tayat eleko tayan accof, mv maketv, Ohfvnketv ofvn elkv nōkmelket os, *make* hoccat hoyv-nvres.

55 Elkv toyetskat, cen re estvmvn *oce* haks? este-herickv toyetskat, cem ohfvnketv estvmvn *oca*?

56 Elkv en ret holwvyeckvt *omen*, holwvyeckv en yekcet vhakvt os.

57 Momis Hesaketvmeset vkvsvmket *omekus*, mv pu Pucase Cesvs Klist eteropotten ohfvnketvn pu'mat.

58 Monkū, tecakkvyvte vm vnokeekatskat, yekcen svpaklet, vkueko tayaket, Pucase em vtotketv estofis es fvcfvket omvkes, cem vtotketv take Pucase ofv ehvperkv tokot omat kerratsket omekv.

SETENTVCKE 16.

MOMEN mekusapvlke em vtelokv ohfvcevt on omat, mekusvpkv-cuko Kelesev ocakan *mv* vhakv emvyvte etvpomen momecvkes.

2 Nettvcakuoe *nettv* enhvteceskv nōmvlkatskat *Hesaketvmeset* ohvtlvvyetv em vnicvte vcvkvyen *naken* hericekvs, vlakvyof vtelokv svkekaren.

3 Momen vlakvyof, mv cokv *vtotvranatskat* ofv vkvsv-makatskan cen heromkv taken Celuslvmen esycvren vtotvkares.

4 Momen ayvyan heren omateu, ayin vc vcvkvpeyvres.

5 Momen Masetonevn eteropotiyof, cem vlvkvkares, Masetonevn eteropottikv.

6 Momet ece 'pakvkit fekhonnin rvfot hoyvne witvres, estvmvn ayvranvyan *vm* vnicet ykocuknusen vc vcvkvpeyatskvren.

7 Mucv ayvyat ce hecvranvkvkok', momis, Hesaketvmeset komen omat, ece 'pakvkit vkocuknusen fekhonnares, *komit*, enhonrkvn ocvyet os.

8 Momis Efesvn fekhonnvye emunken Pentekast orvres

9 Vhauke rakke momet etektvnke *a'mat* vm en 'hauken, vnrapvlke sulket ok'.

10 Momen Temorevs vlaken omat, penkvlektot cem etenrvwv taken vrvren vketecvkes; Pucase em vtotketvn vtotket omekv, vne *momervyat* etvpomen.

11 Monkv estimvt ehvperkuehcats: momis *ce'nkvpakof*, herkv ofvn vkocuknusen vcvkvpeyvkvtevs, vm vlvkvren; tecakkvte vpvken en nene hecakikv.

12 Tecakkvte Vpalvs ohfvccvt on omat, tecakkakvte vpvket cem vlvkvkvren tayen enkusapvyvnks: momis hiyomat cem vlvketv taken komvrontot omvnks; momis em etektvnkusof, vlvkvres.

13 Vketecvkes; kvksvmkv ofvn yekcen svpvklvkes; hunvntake omēt fullvkes; yekcvket omvkes.

14 Nanvke omvlkv momecatskan vnokeckvt vpvkekv.

15 Tecakkvte toyatskat, (Stefenvs en cuko-vtehkvlken kerratsket os, momet, Ekiv em ette enhvteceskv otet, estomēn mekusapvlke em vtotketvn e wikakvtet omat *kerratskes* ;)

16 Mv omakan, momet *epu* 'paket vnice, vtotkat vtekan em apohicatskvren ce'nkusapvkis.

17 Stefenvs, Fatunetvs, Ekivkvs esyome yican es vc afvcket os: nake momecatskeko cem vhoskvkan esfvcecakekv.

18 Vm puyvfekevn, momet cem puyvfekev taken afvckv-
kuecakekv : monkv mv omakan vrakkeevkes.

19 Mekusvpkv-cuko Esev ocakat ece 'sekakes. Akwelv
Pvselv tepakat, momen mekusvpkv-cuko e hute ofv ocat
Pucase ofvn tayen ece 'sekakes.

20 Tecakkakvte omvlkvt ece 'sekakes. Vfvnketv
vcakēn 'setesekevkes.

21 Pal *toyvyat* cv'nke es ysekvyat.

22 Estimvt Pucase Cesvs Klist vnokecekon omat, Vnare-
mvt omekvs; Melvn erv.

23 Pu Pucase Cesvs Klist en heromkvt ece 'pakovkekvs.

24 Klist Cesvs ofvn vm vnokeckvt omvlkatskan ece
'pakovkekvs. Emen.

Cokv enhvteceskvn Kvlénrvlken ohtothoyvte, Felepi
tvlofvn hoccihocvten, Stefenvs, Fatunetvs, Ekivkvs,
Temorevs esyomet 'sem vpeyvtes.

COKV VPASTEL PAL KVLENRVLKEN OHTOTVTE SVHOKKOLAT.

SETENTVCKE 1.

PAL, Hesaketvmese komat vevkvye Cesvs Klist em vpastel, tecakkvte Temorevs tepakat, Hesaketvmese em mekusvpkv-cuko Kvenrv ocan mekusapvlke Ekiv hvkv vpokat es omvlkv *ohtotakeyat* ;

2 Heromkv momet herkv Hesaketvmese Pu'rke, momet Pucase Cesvs Klist aenkvvket cem *ocvkekvs*.

3 Hesaketvmese, mv pu Pucase Cesvs Klist E'rke, merkv E'rke, momet emahlvptketv omvlkv en Hesaketvmese,

4 Mv emahlvptketv Hesaketvmeset, pume mahusan es pu mahlvpatan estemerkv ofv vpokan es emahlvpteyvren pu feknokketv omvlkv pu mahlvpatan, vrakkuehocekvs.

5 Klist em estemerketv ep ofv sulket ocake etvpomen Klist eteropotten pum emahlvptketv sulket ocakekv.

6 Momen pu 'stemarkēn omat, cem mahlvptketv take momet *cem* vhesaketv *take* vrahkv *tes*, mv estemerkv es pu 'stemarkakat mahusan kvwvpatskvre yekciet omat ; monkat pu mahlvptkvken omat, cem mahlvptketv take momet *cem* vhesaketv *take* vrahkv *os*.

7 Momen enhonrkv ee ohfveev take oceyat yekcet *os* ; estemerkv ofv tohkvvlke toyatskat etvpomen emahlvptketv ofv *tohkvvlke toyvranatskat* kerrēt.

8 Tecakkvte toyatskat, pu feknokketv Esev ofvn ep oh vlakvte, estomēn svhopayēsko tayan, *pun* yekce

senhoyvnen pun honhoye, hesaketv tis enhonrkvn wikeyvte oren kerratskekaren komēkot omekv:

9 Momis elkvn ohfvceckvn pume ofvn oceyvtes, e em enhonrēkot, momis Hesaketvmese pvsatkvtēn akvwapan enhonreyvren:

10 Mvt elkv en rakke mome a'sepu'ssicvtes, momet a'sepu'ssicet os; a'sepu'ssice emunkvres, *komet*, mv ofvu enhonrkvn oceyet os;

11 Mekusvpkv es pum *emekusapatskat* eteropotten cemetaken etohkviket vnicatsken, momat pume *epu* 'rahkvn sulket *Erken* vkvsvmvkvres, mv nakemkv este sulke eteropotte pu'mhoyvte vrahkvn.

12 Emvkerretv sekōn, Hesaketvmese em mehenwctv ofvn, enavpeswv en hoporrenkv ofv tokon, momis Hesaketvmese en heromkv eteropotten yvmv ekvnv ofvn, momet ec ohfvccv take min semuntvlen *ocēt* etefulleyvte omat pum eohvkerrickvt akerret os: heyvt pum afvcketv tes.

13 Nanvke etv tokon, *nanvke* ohonayet, *fvccvt os, komet*, kerkuecatskvte tvlkusen cen hoccicvkeyet omekv; momen, Eyuksv vteken *mvn* kerkuecvkvres, ce *komet*, enhonrkvn ocis;

14 *Fvccvket os*, pu *komet* kvpvkusen kerkuecatskvte etvpomen, ceme taket Pucase Cesvs en nettv ofv pum afvcketv *toyatskat* etvpomen pumet cem afvcketv taket omeyat *kerkuecet*.

15 Momen nak cen lopickv svhokkolv ocatskvren heyv enhonrkv ofvn enhomvn cem vlvketvn komvyvtes;

16 Momet ce hoyahnvkit Masetonevn ecehyet, hvttm Masetonevn aosset cem vlakvkin, cemetake, Cutev fvccvn ayyvof, vkocuknusen vc vcvkvpeyatskvren *komimvts*.

17 Monkv heyvn ohvkerricvyof, tahoknicvye tat haks? monkat henka, henka, monkat hekos, hekos, maketv vc

vpakvren, mv nanvken ohvkerricvyat enavpeswv vevkv-yen ohvkerricvyte te?

18 Momis Hesaketvmese mehenwat *etvpomen* pum opunvkv ec ohfvccv take *opunayeyat* henka, momet hekostokates.

19 Hesaketvmese Eppuce, Cesvs Klist, mv cem etenrvwv take pume, vne, Selfeuvs, Temorevs esyomeyat erkenakeyvte, henka momet hekost *maketv* tokates, momis eme eteropotten henka *maketvt* omvtes.

20 Pume *pu* tehoyvnen, Hesaketvmese em vrakketvn *omecicen*, Hesaketvmese em etemfvccetv omvlkv eme ofvn henka, momet eme ofvn Emen *maketvt* omakekv.

21 Momen mv cemetake esyomeyan Klist ofv pu yckv-kuecet, momet pum vfeyvtet Hesaketvmese *tes* ;

22 Momet mvt em eskerkvn epu 'licet, Puyvfekv em eskerkvn pu feke take ofvn pu'mvtet os.

23 Momen Hesaketvmese vm puyvfekv a en kerrvn enhuehkvvyet os, cem etektvnecvkvyat Kvlennrvn vlvkvkomunks.

24 Cem vkvsvmkv take ohfvnkeyat token, momis cem afvcketvn temvnicvlke toyēs, vkvsvmkv eteropotten.svpaklatskekv.

SETENTVCKE 2.

Momis feknokketv ofvn cem vlvkvkvkares, komet, vc vrahkvn vm vkerrickvn hayvyvtes.

2 *Hiyomet* omekv, vnet ce feke cen nokhokicvkin omat, estimvt vc afvceceice haks, mv *este* e feke en nokkicvyvte vc *afvceceicet* omekon omat?

3 Momen, Vm afvcketv mv omvlkv em *afvcketv* tes, ce komvkit, heyv *nake* mahusan cen hoccicvkvyvtes, vlakvyof, mv vc afvceceicvkvrantet cv feke vn nokkicvkekaren.

4 Estemerkv rakke momet feknokketv vpvken turopus-

wv sulket pvlatkcn, cen hoccicvkvyvtet ok'; ce feknokhokvre token, momis mv vnokeckvn esfackusen cem ocvkvan kerratskvren.

5 Momis estimvt efeknokketv hayvtcn omat, kvpvkuse tvlkusen cv feken vn nokkicvtes: omvfkatskan svhere mahen ec oh wetenepuecvkvkaren.

6 Heyv estemerkv sulket *'sestemerricakvtet este* mv omat em etetayes.

7 Monk v pvlhvmmken em merre mit emahlvptvratnatsket os: feknokketv svhere mahatet mv esten nokmelekaren.

8 Monk vnokeckv eme ohfvccv *ocatskat* yekcicatskvren ce'nkusapvkis.

9 Momen heyv vrahkvn cen hoccicvkvyvtes, ec ohfvccv taken, nanvke omvkv ofv apohicatsken omat, eskerkvn kerretvn komit.

10 Estimvn naken enkvpyecicatsken omat, vneu *enkvpyecicis*; *hiyomet* omekv, naken enkvpyecicvyvtcn omat, mv enkvpyeciciyvten Klist vyoposket, ece 'rahkv taken, *enkvpyecicvyvtes*:

11 Setvnet pu mvkerrekaren; nanvken ohvkerrican kerreyet omekv.

12 Momen Klist em opunvkv-hervn *erkenvcuranit* Tlovn vlahkin, Pucaset vhauken vn hvwehcof,

13 Vm puyvfeckv ofvn fekvpkvn ocvkcomvts, Titvs tecakvyvten esheevkok'; momis vsekahkit, mvn enkvpaket, Masetonevn eceyimvts.

14 Momen Hesaketvmeset, mv estofis Klist ofvn ohfvnken pu hayet, eme ohkerretv en fvmeckvn pu teropotte estvmv estomis hecken hayat kvsvmkekvs.

15 Hesahokat momet estemerkvkvrnat ofvn Hesaketvmese chomvn Klist en fvmeckv toyekv:

16 Hvmmken hesaketv en fvmeckv hesaketv orat, momet

hvmkan elkv en fvmeckv elkv orat *toyes*. Momen heyv nanvken estit ume taye ore haks?

17 Hesaketvmese em opunvkv hopvnake sasat omëkot, momis mehenwetvn aosse omet, momis Hesaketvmesen aosse omët, Hesaketvmese ehomvn Klist ofvn opunaye-yët omekv.

SETENTVCKE 3.

Cz homv taken heren e opunvyecetvn hvttm vlicece haks? monkat here opunvyeckv cokvn ec ohtothoyan, monkat here opunvyeckv *cokvn* vtotatskvren vpvltake omët pu yace haks?

2 Ceme taket pun nakcokv pu feke ofv cohoyte, este omvkvtt kerret, ohonayakat toyatskes:

3 Ceme taket, Klist en nakcokv pume eteropotte vfvshotat, coyetv en lvste token, Hesaketvmese wenake em Puyvfekvt hoccicat; cvto tvpestakan oh *hocce* token, momis efeke vpeswv tvpestakan oh *hoccat* toyatsket omat kerkusen ec ohkerkuehocvket os.

4 Momen enhonrkv mv omën Klist eteropotten Hesaketvmese ohfvccvn oceyet os:

5 Puntvltat naket a ep osset os, *komet* vkerriceye tayat omëkon, momis Hesaketvmeset nake umetvn pu'met os;

6 Momen mvt setemfvccetv mucvsat vfvstetv umeye tayen pu hayvtet os; letv toko, momis puyvfekv *vfastvlke*: letvt elecen, momis puyvfekvt wenaken hayet omekv.

7 Momis elkv em vfvstetv cvton oh hocce, *momet* oh kvlvfhoyat hvyayvket omvten omat, momat Eslevl en hopuetaket Mose e turofvn, en heckv en hvyayvken, mv hoyvnepranet oman, hericet vhecvkeko tayvtë;

8 Puyvfekv em vfvstetv mahvkvu hvyayvkekar haks?

9 *Hiyomet* omekv, ohfvccetv em vfvstetvt hvyayvket on omat, mehenwvn fvccetv em afvstetv en hvyayvke mahvkvu muntvlet os.

10 Mv hvyayvken bahoyvtet, mv hvyayvke *eti* muntalat omecicen, heyv ohfvccvn hvyayvken ocekot omekv.

11 Mv sumecihocvranat. hvyayvket *omvtet* on omät, mv oce emunkat mahvkvu hvyayvket *os*.

12 Monkv enhonrkv mv oman ocëkv, fekhvinketv rakken es opunayeyet *os*:

13 Momen Moses Eslevl en hopuetaket mv sumkvranat e yuksvn hericet hecvkekaren sohrvnkv e turofvn es ohranvte, omëkot *os*:

14 Momis em vkerrickv taket em vrvnakvtet *os*; setemfvccetv vculan ohonahoyof, mv esohrvnkvn etat vkueyihocekon, mucv nettv oren oce munkvt omekv; mv sohrvnkv Klist ofvn sumecihocet omen.

15 Momis Mosen ohonahoyof, mv sohrvnkv e feke taken es ohrvnke munken, mucv nettvt ores.

16 Mome estomis mvt Pucasen ohfulket omof, mv esohrvnkvn vkueyihocvres.

17 Momen Pucaset mv Puyvfekvt *os*: momen estvmv Pucase em Puyvfekvt *ocen* omat, mvn pucasseko hueretvt *oces*.

18 Momis omvlkeyat, pu turofv ohrvnrkkeko omën, Pucase en hvyayvken estakheckv ofv omën hecët, hvyayvken enkvvket hvyayvke oren mata vhaken pu bahoyet *os*; Pucase em Puyvfekv eteropotte *omën*.

SETENTVCKE 4.

Monkv heyv vtotketvn oceyat omecicen, merkv pun heckvte vcvkvyen pu hotösvkekot *os*;

2 Momis nakfvccvkeko ehkakan wikeyvtet *os*; mvkerretv ofvn fullëkot, momet Hesaketvmese em opunkvvn mvkerretv ofvn celayëkot; momis mehenwetvn kerkueceyat eteropotten Hesaketvmese ehomvn, este omvlkv em vkerrickv takeu ehomvn pum fvccetvn heciceyet *os*.

3 Momis pum opunvkv-hervt ehken omat, sumecan em ehket os.

4 Mv *sumecat* ofvn yvmv ekvnv en hesaketvmese vkv-svmvkekat em vkerrickv taken oh yomucecivtes, Klist, Hesaketvmese vhaket omat, em opunvkv-herv hvyayakat en hvyayvket mv orvken hvyayvkekaren.

5 Pume *mahusat* token, momis Klist Cesvs Pucasen, momet Cesvs vrahkvn pumet cem vtotkvken erkenakeyet omekv.

6 Hesaketvmeset, mv yomucke aosset hvyayvket hvyayvkvre kicvtet, Cesvs Klist en heckv ofvn Hesaketvmese en hvyayvke kerretvn es hvyayvkvren, pu feketake ofvn hvyayvkvttet omekv.

7 Momis heyv nakeockvn vtehkvn fakke es hayvkhoyvte vpiken oceyet os, yekcetv en heretv pume avte token, Hesaketvmese avte taren.

8 Vfolotken *pu* naore estomis, *pu* feknokhokekot os; *pum* vkerrickvt tekyvmkakis, enhonrkvn wikēkos;

9 *Epu'ssehocis pu* wihokekot os; *pu* tvkwihokis, *pu* sumecekot os;

10 Estofis Pucase Cesvs em elkvn *pu* 'na take ofvn esfulleyet os, Cesvs en hesaketvu *pu* 'na ofvn hecke taren.

11 Pume wenahokeyat, Cesvs vrahkvn elkvn em wihoket omekv, Cesvs en hesaketvu *pu* 'navpeswv elat ofvn hecke taren.

12 Monkvn ep ofvn elkvtt *vtotken*, momis ec ofv taken hesaketvt vtotket os.

13 Pumet mata vkvsvmkv vkerrickvn ocēt, Vkvsvamv-yvnks, momet monkvn opunayvyvnks, make cokat vcvk-vyen, pumeu vkvsamēs, momet monkvn opunahoyeyet os;

14 Mv Pucase Cesvn akvwapvtet, Cesvs etehoyvnen pumeu a *pu* kvwapet, momet ece 'pakvken *pu* svpvklecv-ranan kerret.

15 Nanvke omvlkv ece 'rabkv taket omekv, mv heromkv sulkat este sulke em vkvsvmkv take eteropotten sulket omet, Hesaketvmese es vrakkueckv taren,

16 Mvt omecicen pu hotosvkekot os; momis pum ohonvpyv este sumket omis, *pum* ofv *este* nettv omvlkv nuvcsehocet os.

17 Pum estemerkv tahoknat, oketv kocuknus mahe ocat, hvyayvke en honne *mv* senhoyvne estvmahen, *mo-met* meyuksv-sekon pum vtotket omekv;

18 Mv nanvke heckakat token, mv nanvke heckvkekan heceyof: mv nanvke heckakat yvmv ekvv em oketv enanvket omen, momis mv nanvke heckvkekat meyuksv-sekat enanvket omekv.

SETENTVCKE 5.

Heyv escukohakv ekvv cuko oceyat sümken omat, cuko Hesaketvmese aenkvpvken, cuko enke es hahoyekon, meyuksv-sekon hvlhawat ofvn oceyat kerreyet omekv.

2 Pun cuko hvlwe atan oh accvkeye taren *pu* yace heret, heyv ofvn hihkëkv:

3 Mehenwvn accvkeyet on omat, accvkekon es pu hec-hoyekaren.

4 *Heyv* escukohakv vtchkeyat pun honhoyet, hihkëkv, accvken pu 'konahohvre pu yacat token, momis ep oh vccehocvren, mv ele tayan hesaketvt nokmelvren *pu* yacet.

5 Momen mv heyv nake mahusat vrabkv ep oh vtotkvttet Hesaketvmese *tes*, mv ohvtvlaken Puyvfekv em eskerkv pu'mvtet.

6 Monkv enhonrkvn oceye munkvt os, ena ofvn fulleyof, Pucase enkvpvken fulleyat kerret.

7 (Heceyat token, vkvsvmkv eteropotten fullëkv:)

8 Mehenwvn enhonrkvn ocës, momet ena enkvpvken Pucase vpvket fulletv min es epu 'fvcket os.

9 Monk vpvket, monkat vpvkêko estomis, emen afvce-ciceyvren vcevlleyet os.

10 Klist em ohfvceckv ohliketv ehomvn omvlkeyat er heckvraneyat tvlkuset omekv; *este* vtekat nake momecvtv vevkvyen, here monkat holwake estomis, mv nanvke ena ofvn *momecavte* en heckvren.

11 Monk Pucase em penkvlvkn kerrêt, esten ohyekci-cakeyet os; momis Hesaketvmese e homvn pu heckvket os; momet cem ohvkerrickv take ofvn pu heckvket omat enhonrkvn ocis.

12 Hvtvm ce homv taken heren e opunvyecêkok', momis ep ohfvccv nake seafvcecickvn ce'mvkeyet os, mv efeke ofv token, *nake en* heckv ofvn 'se afvcecicakan nake 'sem *vyoposketv* ocatskvren.

13 *Hiyomet* omekv; pu hoporrenvkekis, Hesaketvmese ehomvt os; monkat pu hoporrenvke tis, ece 'rahkv taket os.

14 *Hiyomet* omekv, Klist em vnokeckvt ep ohyekci-cet os; *hiyomên* ohfvceecêkv; hvmket omvlkv em elvt en omat, omvlkv pvsatke tates.

15 Momet, omvlkv em elvtet, mv wenahokat mucv vtekat, e vrahkv take token, mv em ehlet, hvtvm akv-wvpkvte vrahkv hesahoket *fullvren elêt omvtes*.

16 Monk mucv vtekat enavpeswv vevkvyen nvpvn kerrêkos; momes, enavpeswv vevkvyen Klist kerreyvtet o estomis, mucv ayat kerrêkos.

17 Monk estit Klist ofvt on omat, nake hocvcke mucvse tes; nake vculakat hoyvnepes; hecvs, nake omvlkv mucsvke haket os.

18 Momen mv Cesvs Klist etehoyvnen pu tenherkepue-cvtet, etenherketv erkenvketv pu'mvte, Hesaketvmesen nanvke omvlkv avtet os;

19 Heyvt omen, Hesaketvmeset Klist otvn en naorketv

taken vrvhecekot, ekvnvn e etenherkepuecvtes, momet tenherketv opunvkv pum wiktves.

20 Monkv Klist opunvkv 'sein fullvlke toyēs, Hesaketv-meset pu tehoyvnen *ce'*nkusapvke omēn, Hesaketvmesen tenherkvkes, *maket*, Klist vyoposkēt, *ce'*nkusapvkeyet os.

21 Pumet eme ofvn Hesaketvmese em fvccetvn pu hahoyvren, mv naorketv kerrvte sekan epu 'rahkv naorketvn hayvtet ok'.

. SETENTVCKE 6.

Monkv *em* etohkvke vtotkvke toyeyat, ohvtvlaken Hesaketvmese en heromkv cen heckvkat ehvperkv to-karen *ce'*nkusapvkēs.

2 (Oketv momvre herat ofvn cem apohicit, vhesaketv nettv ofvn cem vnicvyvtes; hecv, hiyomat oketv momvre heret os; hiyomat vhesaketv nettvt *omes*, *maket* omekv.)

3 Nake hvmkuis ofvn nak selentappetvn estemekot, erkenkvke em wiketvn em mvttēs kiihocekaren:

4 Momis Hesaketvmese em erkenkvke omēt, *nanvke* omvlkv ofvn e ohkerkuecēt, yvmvsketv sulke ofvn, estemerkv *sulke* ofvn, enkusvpketv take ofvn, nake *pan* honhoyat ofvn,

5 Rukafkv ofvn, cuko-yekcetv vpiketv ofvn, tekyvmketv ofvn, vtotketv ofvn, vketeckv ofvn, eelvweckv ofvn;

6 Hvsvtketv ofvn, nakkerretv ofvn, momis-kometv hofunat ofvn, heromkv ofvn, Puyvfeckv Vcakat ofvn, vnokeckv mehenwat ofvn,

7 Mehenwetv opunvkv ofvn, Hesaketvmese en yekce ofvn, fvccetv setepokv akvpervn momet vkvskvnvn ocat etehoyvnen;

8 Vrakketv momet vrakketv tokat etehoyvnen, opu-

nveyckv herat momet holwake opunveyckv etehoyvnen;
fvccvket omis, mvkerrvlke omvket;

9 Kerkvke heret omis, kerkvkeko omvket; pvsatke
omēt omis, momen hecvs, hesahokēs; *pu* 'stemerrv-
kuehocet omis, *pu* pvsythoyēkos:

10 Feknokhoket omis, estofis *pu* 'fvckvket; make oce-
kvlket omis, sulken nake ocvken hāyaket; naken ocv-
kekot omēt, momis nanvke omvlkvn ocēs.

11 Kvlcnrvlke toyatskat, *pu* cukwvt cen 'haukvken, *pu*
'feken rakkuehocet os.

12 Ep ofv ce cutecihocvkekos, momis ce nvcofv take
mahusan ce cutecihocvket os.

13 Momen matvpomuse vyoposketv, (*vn* hopuetake *em*
punayvye omit opunayis;) cemetakeu *ce* rakkuehocvkekvs.

14 Vkvsvmekvlke temomvlkekon nokwv-ohwakkv e em
ohwvkikatskvs: *hiyomet* omekv, fvccetv fvccetv tokat etoh-
kvlketv estomēn te'm oce haks? monkat hvyayvke
yomucke etempunahoyetv estomēn te'm oce haks?

15 Monkat Klist Pelyvl tepakat tepvketv estomēn ete'm
oce haks? monkat vkvsamat vkvsvmekan naken ete'm
oce haks?

16 Monkat Hesaketvmese en cuko-vcakat momet nake
vhakakat etohkvlketv estomēn ete'm oce haks? Cemetake
Hesaketvmese wenake likat en cuko-vcakat toyatskekv;
Emetake ofvn likit, *emetake* ofvn vreres, momet vnet en
Hesaketvmese take toyin, mvt vm estet omvkvres, Hesa-
ketvmeset makvte vcvkvyen.

17 Monkv em etenrvwv taken asosiyet, kvpvket omv-
kes, Pucaset maket os, momet mv hvsvtkekan celahyats-
kvs; momen vnet ce yvpayvkares,

18 Momet Ce'rke take toyares, momen cemetaket cv'p-
pucetake momet cv'chustvlke toyatskvres, Hesaketvmese
yekoetv omvlecat maket os.

SETENTVCKE 7.

MONKV, vm vnokêckusatskat, heyv etemfvccetvn ocet, ena puyvfekev tepakat em vholwvketv omvlkv vkueyet, e hvsythicvkeres, Hesaketvmese em penkvkv ofvn hvsvtketvn esfvcken hayet.

2 Epu yvpvyvkes; nvpvn naken em vhopanêkot, nvpvn hopanêkot, nvpvn fvccekon vkonaheyvte sekos.

3 *Ec ohfvceckv taken heyvn* makit okvkos, Cemetaket *ce* 'pvken pvsatket momet wenahokeyvren pu feken vteh-katskes, enhomvn makvyvtet ok'.

4 *Ec ohfvccv taken* vm opunvkv en fekhvmketv rakket *os*; *ec ohfvccv taken* vm ekvsvmkv rakket *os*; mahlvpvtketvn es cv fvcket *os*; pu feknokketv omvlkv ofvn vc afvcke estvmahet *os*.

5 *Hiyomet* omekv, Masetonevn escehyeyof, pu'nav-peswvt fekvpkvn ocekaes, momis vfolotken pu 'stemer-rihocvtes; topvrn tepokvt *ocaken*, ofvn penkvkv *ocakvies*.

6 Momis Hesaketvmeset, mv kvncvpakan mahlvpatat, Titvs vlakat eteropotten pu mahlvpatvtes:

7 Momen vlakat eteropotte tvlkekon, momis mv emahlvpvtketv *ec* ofv taken es emahlvpvtkvte eteropotten, cem eyackv take yekcan, ce feknokketv taken, cem vkerrickv take yekce vc ohfvccv ocan pum onayof; momat svhere mahen vc afvcket omvts.

8 *Hiyomet* omekv, cokvn es ce feknokhokicvyvtet o estomis, vkerrickvn eticvkos, vkerrickvn eticvyvtet o estomis; mata cokvt vkocuknusen ce feknokhokicvtet omen heciv.

9 Hiyomat ce feknokhokvkvte vrahkv token, momis vkerrickv etickv oren ce feknokhokvtet omat es vc afvket *os*; Hesaketvmese vcvkvyen ce feknokhokihocvtet omekv, pume omeciceye naken ce yvmahkvkekaren.

10 *Hiyomet* omekv, feknokketv Hesaketvmese vevkvye ocat vkerrickv etickv vhesaketv oran, mv ohfvccv vkerickv etickv oceko tayen vtotket os: momis yvmv ekvv efeknokketvt elkv vtotket os.

11 *Hiyomet* omekv, heyv nake mahusan hecvkes, Hesaketvmese vevkvye ce feknokhokkvvtet, cemetake ofv vketeckv estomēn hayvten, momet e em fvcceckv, momet cvpvkktv, momet penkvkv, momet kometv yekcan, momet vkerrickv yekcan, momet pvleckv! *Nanvke* omvlkv ofv heyv nake ohfvccv ce hvsvthakvken e kerkuecatskvvtet os.

12 Monk v cen hoccivkvvtet o estomis, mv este nake *este* em vhopanvte vrahkv token, monkat mv em vhopvnhoyvte vrahkv token, momis vketeckv Hesaketvmese chomv ec ohfvccv taken oceyat cen kerkvke hakvren, *momecvvytes*.

13 Monk v ce mahlvpvtketv take ofv pu mahlvpvtkvtes; momes, Titvs em afvcketv omecicen svhere mahen epu fvcke tates, omvlkatakat em puyvfekcv afvccicatskvvtet omekv.

14 *Hiyomet* omekv, ec ohfvccv taken es ekvsamit em punayvyvten omat, vc vlsekot os; nanvke omvlkv mehenwetv ofv cem punayvkvyvte etvpomen mv esekvsvmkv Titvs chomv *hayvyte* mehenwen eshechoyet os.

15 Momen, omvlkatskat cem apohickv taken, estomēn penkvkv momet fekeketv ofv evpayatskvten vkerricof, em vnokeckv envcofv cem ocvkat ohvtvlaket os.

16 Monk v *nanvke* omvlkv ofv enhonrkvn cemetake ofv ocvyat vc afvcket os.

SETENTVCKE 8

MOMEN, tecakkvte toyatskat, Hesaketvmese en heromkv Masetonev em mekusvpkv cuko emakvten:

2 Estomēn estemerkv rakken eskerhoyakof, em afvcketv take en sulket, momet nakeockv enkusvpketv take rakkat omecicaken, emetv eyackv sulket em ohvtv-lvkakvtet oman, cen kerkuecvkeyet os.

3 Umake tayat vcvkvyen, momes, umake taye senhoyvnen, eme mahusat *emetv* vkvsvinaket,

4 Pum 'pohepet, estemetvn *ehset*, mekusapvlke ohfveev heromkv etohkvketvn eseyvren tayen pu'nkusvpakvtet omat akerris.

5 Momen pum enhonrkv vcvkvye token *heyvn moma-cakvtet* os, momis enhvteceskvn eme mahusan Pucasen em e wikaket, *pumeu* pum e wikakvtes, Hesaketvmese komat vcvkvyen.

6 Momet on, Titvs mata heromkvn ece 'pakvken vlice-cvtet omekv, mvn ec ofv taken espoyvren em 'poheyvtet os.

7 Monkv *nak* omvlkv ofvn, vkvsvmkvn, momet opunv-yetvn, momet nakkerretvn, momet vketeckv omvlkvn, momet epu 'nokeckvn sulecatskat etvpomen heyv herom-kvn sulecatskvren vketecevkes.

8 Vhakov omecicat token, momis *este* eti em vketeckvt onecicen, momet cem vnokeckv take em mehenwetvn eskerraret heyvn opunvyvyet os.

9 Pu Pucase Cesvs Klist, nakeocet omvtet o estomis, ece 'rahkv taken, em estemerkv eteropotten nakeocvke hakatskvren, nakoceko hakvte en heromkvn kerratskekv.

10 Momen heyv ofvn vcahnetvn emis; heyvt cen lopickv taket ok', enhomvn emetv tvlkusekon, momis vkerrickv vkvsvmen ocetvn vlicecatskvte okrolope hvmke senho-yvnet omekv.

11 Monkv *mv* momeckvn poyvkes, momat kometv vkvsvmkv ocvte etvpomen nake ocatskat aossen mo-meckvt oevren.

12 Enhvteceskvn vkerrickv vkvsamat ocen omat, *estet* nake ocekat vcvkvye tokon, nake ocat vcvkvyen *Hesaketvmeset* em afvcket omekv.

13 Este etvt en tahoknvken, momet cemetake ec ohwetenkvkvren *komvket* omekv.

14 Momis temmomvlkusat ocvren, muev mahusan cen sulketv taket mv oricvkekan es em *fvcecvren*, momet en sulketv takeu mv oricatskekan es cem *fvcecen*, temmomvlketv ocvren *komis*.

15 Estit sulken *vteloyat em etetayat* senhoyvnen ocekates, momen nvcomusen *vteloyat em etetayen* ocvtes, *make* cokat vcvkvyen.

16 Momis Hesaketvmeset, my ec ohfvccv taken mata vfeckakhetv heran Titvs e feken vpikvtet, vkvsvmkekvs.

17 Mehenwvn emvcahnnetvn eenakuecvtet ok'; momis vkvsamusekv, eme komat omecicen ec ohaykvtes.

18 Momen mv vpvken, mv etecakkvte opunkv-herv ofv mekusvpkv-cuko omvlkv ofv vkvsvmhoyan vtoteyvtes.

19 Momen mv tvlkusekon, mekusvpkv-cukot mvn enhopoyakvtes, heyv heromkvn mata Pucase em vrakketvn, momet cem vkerrickv vkvsamat *kerkueckv* vfasteyan svpeyeyof, epu 'cvkayvren:

20 Heyvn e vketecēt, heyv nake sulke vfasteyat ohfvccvn, Em mvttvkēs, estimvt makekaren.

21 Hesaketvmese ehomv tvlkusekon, esteu ehomvn nake fvccakan ehopaket.

22 Momen mv vpvken tecakkeyvte, mv tewolen nanvke sulke ofvn vketece mahen, momet hiyomat mahkvu, enhonrkv rakke ec ofv taken *ocvyat* vrahkvn vketece heren esheceyvten vtoteyvtes.

23 Titvs ohfvccvt on omat, vm etepvketv, momet ec ohfvccv take vtotkv vm etohkvketv *tes*; monkat tecak-

keyvte, mvt mekusvpkv-cuko em vpastelvlke, momet Klist em vrakketvt *omakes*.

24 Monkv cem vnokeckv take, momet eče 'rahkv take ekvsyme ec opunvyecvkeyvte eskerkvñ emētaken, momet mekusvpkv-cuko ehomvn hecivkes.

SETENTVCKE 9.

MEKUSAPVLKE vfvstetv ohfvccvt on omat, cen hoccicv-kvyat momecvke tayat semuntvlet omekv:

2 Cem vkerrickv take en helvpketvn kerrikv, mv ec ohfvccv taken Masetonev vpokat ehomvn es ekvsamv-yvtet oman, Ekv ohrolope hvmkevnke metetakvtet omen; momen cem vketeckv *heyv ohfvccv ocat* este sulke mahe em vkerrickvn nekehuecvtet os.

3 Mome estomis, heyv nake ohfvccv mv ec ohfvccv taken ekvsamet punahoyeyvtet ehvperkv omekaren, makvyvte vcvkvyen, ce metetakvkvren, tecakkakvten vtotimvts:

4 Monkon omat, Masetonevlket vc vpaket yicet, ce metetakvkekon es ce hecvken omat, pumet, (centake *mit ome tis* makēkot,) heyv heren ekvsameyat ohfvccvñ vlesketv pun hake wites.

5 Monkv tecakketvlket, homvn ec oh vpeyvket, cen heromkv, mv ohfvccvñ homvn cen kerkuehocvten, metetakuecvkvren emvcahnetv momvranat tvlkuse es vm momemvts, *estematskat* encaketv etehoyvne tokon, heromkv eteropotte taren.

6 Momis heyvn *makvyet os*; Estit encake omēt fokayat encake ome tat vteloyvres; momen estit encakeko omēt fokayat sulken vteloyvres.

7 Este vtekat e feke ofv vkerricat vcvkvyen *emekvs*; efeke en nokkicekon, momet ohyekcihocekon, Hesake-tvmeset es afvcke esteman vnokecekv.

8 Momen Hesaketvmeset heromkv omvlkv ee ohfvccv take sulke taren hayetv ume tayet *os*; momat estofis, *nanvke* omvlkv ofvn tayecatsket, vtotketv herakat omvlkv es fveke toyatskvres.

9 (Vwahecet, estemerrakan emvtet *os*; em fvccetvt oce munkvt *os*, *make* cokat vevkvyen.

10 Momen mv fokayv nerkv emat tvkliken hompetvn *ce'mvket*, momet nerkv fokayatskan cem ohvtvlayvket cem fvccetv take em etten ohvtvlayakate!)

11 Nak omvlkv ofv heromkv omvlkv oren nakeocviken *ce* hahoyvken, mvt omecicen pume *pu* teropotten vkvsvmkvn Hesaketvmesen emhoyet *os*.

12 Heyv heromkv vfvstetvt mekusapvlke enkusvpketv ohfvccvn em vnicaat tvlkusekon, momis Hesaketvmese vkvsvmkv sulke eteropotten sulecet *os*;

13 Mvt Hesaketvmese en heromkv rakke mahø ec ofv take ocat omecicen ece 'nokecakuset, cem emekusvpakvkat momet heyv *heromkv* vfvstetvn eskerret;

14 Cesvs Klist em opunvkv-herv apohicatske e ohkerkuecatskat, momet encakekot emaket, momet *este* omvlkv *heromkv* en vwahecatskat vrahkv *Hesaketvmesen* vkvsvmakof.

15 Hesaketvmeset vkvsvmket omekvs, em emkv onahoyeko tayat vrahkv.

SETENTVCKE 10.

MÓMEN vne, Pal mahusat, mv *ece* 'pakvkvyof cem etenrvvv take kvncapuset, momis *ece* 'pvkvkof ec ohfvccv take fekhvmke toyvyat, Klist en yvmvsketv, momet em merk vevkvyen ece kusapvkis:

2 Enavpeswv vevkvyen fulleyat omēn ep ohvkerricvke sasan fekhvmketv mvn es vnrvpares komvyat, *ece* 'pakvyof, mvn es fekhvmkvkaren *ce'nkusapvkis*.

3 Enavpeswv ofvn fulleyet o estomis, enavpeswv vevkvyen suletawvlke toyēkok':

4 (Pun horre setepokv enavpeswvvlket omekon, momis Hesaketvmese eteropotten tohopke yekcvke lekvfkvn yekcvket os.)

5 Vkerrickv bahihocan, momet nake hvlwe Hesaketvmese kerretv vnrpe e hvlwecat omvlkvn lekahfet, momet Klist em apohickvn vkerrickv vtekan en svlvfkuecet;

6 Momet cem apohickv taken esfvckof, apohickv tokat omvlkv empvlecepelv *pu* metetakes.

7 *En* heckv *take* vevkvyen nanvken hecatske haks? Estimvt e em enhonret, Klist enake toyis, *vkerricet* komen omat, eme mahusat heyvn hvtvm vkerricekvs, emet Klist enake etvpomen pumet Klist enake *toyēs*.

8 *Hiyomet* omekv, pun yekcetv, Pucaset, cen sumketv take token, momis yekcvkueckvn pu'mvten, ohvtvlaken 'seksamvye witet o estomis, ve vlsekares;

9 Cokvn es ce feksumhuecvranvkvye omēt omvkaren.

10 Nakcokv a pun 'totakat honhoyet, yekcvket omen; momis ena *epu* 'pakat yekcekon, *em* opunvkvt ehvperket omekv, makakes.

11 Mv omat heyvn vkerricekvs; *ece* 'pvkvkēkot, nakcokv eteropotten opunkv ofv toyeyat etvpomen *ece* 'pakvkeyof, nake momeceyat ofv *toyeyvres*.

12 Mv eme tat e vkvsvmvke sasat em vhonkvtkv vpvken vhonkvtkkeyvre, monkat mvn es e vhopayetv pu fekhvmkeko tayekv; momis mvt eine tat eine vlket e vhopayaket, eine ta vlket etehopayakat hoporrenvket ome-kot os.

13 Momis nanvke es pum vhopakv en lvpvtken omēkot, momis mv vhopakv Hesaketvmeset pu'mvte vevkvyen, vhopakv centake tis *ec* orvken sekvsmevres.

14 *Hiyomet* omekv, centake oricēko omēt *pum vhopakv*

senhoyvnen e cvpkuecēkok'; Klist em opunkv-hervn *erkenakeyat* centakeu ec orīcēkv.

15 *Nake* es *pum* vhopakv en lvpvtke ocakan sekvsv-mēkot, vpvlvv em vtotketv ofvn *okis*; momis cem vkvsvmkv taket ohvtvlakof, *pum* vhopakv vcvkvyen esfvcken pu 'rakkuecatškvres, *komet* enhonrkvn ocēs;

16 Momat este etv em vhopahoyat ofv nanvke pu metetakuehogan es ekvsvmēkot, *ekvnn* cem vsimv ocakat ofv opunkv-hervn *erkenakeyēs*.

17 Momis estit ekvsamat Pucase ofvn ekvsvmekvs.

18 Estit e vkvsamat vkvsvmke tokon, momis mv Pucaset vkvsamat vkvsvmket omekv.

SETENTVCKE 11.

VN hacohaketvn estomusis momis komatskate? momen mehenwvn vc ohfvccvn momis komvkes.

2 Ec ohfvccv taken Hesaketvmese vcvkvyen fekcakhit omikv; hokte mvnette fvcce omvken Klist ehomvn *ce* svpvklecaren *ce* 'he take *taranat* hvmken cem etemfac-cvkvyvtet ok'.

3 Momis mv cettot em emvkerretv eteropotten Ef ehosicvtet o etvpomen estome estomis cem vkerrickv taket mv mehenwetv Klist ofv ocat enkvpvken hopvnke wites, *komit* cv penkales.

4 Mv vlakat, mv erkenvkēkatan, Cesvs etvn erkenaken omat, monkat mv evpayatskekatet puyvfekcv etvn evpayatsken *omat*, monkat mv eenakuecatskekatet opunkv-herv etvn *eenakuecatsken* omat, momvre heren *em* etek-tvnecatskē tayet omekv.

5 Vpastelvlke hvhlhvwe mahat nake hvmkuis ofvn senkvncapet omvkates, komikv.

6 Opunkv ofv *vm* mvhahoyeko omvyet o estomis, nak-

kerretv ofv tokon; momis nanvke omvlkv ofvn ece 'pavken kerkvke heret pu hakvtet os.

7 Enrahkv sekon Hesaketvmese em opunvkv-hervn cem erkenakvkit, ce hvlwehocvkvre vrahkv e kvncvpuecvyvt naorket omvyvt haks?

8 Es ece 'fvstvket mekusvpkv-cuko etvn vkonvhakit, feketvn a en cvwvkvvytes.

9 Momen ece 'pavkvye, *naken* cv kusapof, estimvn en honnvkates; nake cv kusapan tecakketvlket Masetonevn awat es vm fvcecakvtet ok'; momen *nanvke* omvlkv ofvn cen honnvkaret e vketecvytes, momet e vketecares.

10 Klist em mehenwetv vc vpikat vcvkvyen Ekiv em ekvnvulkan estimvt heyv ekvsamvyan vfehhonnicekares.

11 Naket omecica? ece 'nokecvkvkok' *omvya*? Hesaketvmeset kerres.

12 Momis nake momecvyat momecares, mv nake omeckvvn komakan nake omeckvvn a en tvcvkaret; nake mv ofv ekvsamat ohfvccvn pume omvken eshechoyvren.

13 Mv omakat, vpastel laksvlke, vtotkv mvkerrvket, Klist em vpastelvlke vhakvken e hayaket os.

14 Momen *mut* estomahet omekos; Setvne tis hvyayvke hvlwe esten e vhayekv.

15 Monkv, em vtotkvket fvccetv em vtotkvke e vhaya-ken omat, nake rakke tokot os; mv em eyuksv taket em vtotketv vcvkvyet omvranet os.

16 Estimvt, Hoporrenekot os, cv kohmates, hvtvm makis; mome estomis cv hoporreneko omën cv yvpayvkes, estomusis ekvsvmaren.

17 Naken makvyat Pucase vcvkvyen makvkot os, momis hoporrenkv vpvkeko omën, heyv ekvsvmkv en fekhvketv ofvn *opunayis*.

18 Sulket enavpeswv vcvkvyen ekvsvmakekv, vneu ekvsvmares.

19 Cemet ce hoporrenvket omēt, este hoporrenekvlke ece 'fvckvket em etektvnecatskekv.

20 Estimvt ce sylvfkvkeecen, monkat ce lokvken, monkat cem esvken, monkat e hvlwecen, monkat ce turofvn cem vnafvken omat, etektvnecatskekv.

21 Vlesketv ohfvceevn, pu yekcvkekate omen opunayis. Mome estomis, nake estomis ofvn estet fekhvmket on omat, *mv ofvn* vneu fekhvmke toyis; (hoporreneko omēn opunayis.)

22 Hepluvlket omake haks? vneu *mv toyis*. Eslevlket omake haks? vneu *mv toyis*. Eplehame en honvpsvket o haks? vneu *mv toyis*.

23 Klist em erkenvklket omake haks? (este hoporreneko omēn opunayis) *mv* senhoyvne toyis; vtotketv ofv sensulken *momecit*, rukafkv vbonkvtkv sekon, cuko-yekevn vpikvyvte, tewole sulke mahen, elkv tewolen.

24 Cusvlket *rukafkv* pale tutcenen ostvpohkaken vcalhepan cv rukvfakvtes.

25 Vtutcenvn estepketvn es cv tephokvtes, vhmkvncvton es cv nvfhokvtes, vtutcenvn perro-cukot vk vbopvken cv 'stemarkvtes; nettv hvmken nere hvmken laukan vk arvyvtes;

26 Vyetv tewolen, uewv em penkvkv ocakan, naksestv-penkvleevlke em penkvkv *ofvn*, penkvkv *vm* etvlofvke omecicakan, penkvkv tvlofv ocakan, penkvkv vnrwv ocakan, penkvkv uehatkv vk ocakan, penkvkv tecakketvlke laksvlke em etenrvwv *ofn*;

27 Hotoskv enanokke tepakat ofvn, vketeckv tewolakat ofvn, elauko ewvnhketv tepakat ofvn, eelwueckv tewolakat ofvn, kvsvppe momet enatvlkvranusat ofvn *arvyvtes*.

28 Momen ohvtvlakat *mv* nanvke ve ofv toko nettv omvlkv *mv* ve oh latkat, mekusvpkv-cuko omvlkv ohvketeckvt.

29 Estimvt yekcekon, vneuv cv yekceko haks? estin cvpvkhuehocen, momen vnet ve vhetkvko haks?

30 Ekvsvmvranyat tvlkuset on omat, nanvke cv yekcekat ofvn es ekvsvmares.

31 Pu Pucase Cesvs Klist E'rket, mv estofis vrakkuehocat, laksvkan kerret os.

32 Temaskvs ofvn evpayv, Eletvs mekko eleev *hueratet*, cv 'setvn komet, Temaskvlke em etvlofvn suletawvlken es vheciavtes :

33 Momen vhaukuce eteropotten, svmpvn vpikin, tvlofv vtohopke afopken a cv tvkhvtvpecihocen, enketaken em ossvyvtes.

SETENTVCKE 12.

EKVSAMVYAT nake momvre here tokot os. Nanvke Pucaset cv heciavtes, momet vn kerkuecvten *opunvyecetvn* orares.

2 Klist ofvn este hvnken kerrvyvte vtekat ohrolope palen ostohkakak senhoyvnet os, (ena ofvt ot, ena ofv tokate kerrvkos; Hesaketvmeset kerres;) mv esten hviwe svttuceenan vyvkhvmkusen a eshoyvtes.

3 Momen, (ena ofvt ot, ena ofv tokat kerrvkos; Hesaketvmeset kerres;)

4 Estomen heyv esten palvtis ofvn a eshoyen, opunvkv opunahoyvkeko tayan, mv opunayvre este em etektvnkekan pohvten kerrvyvtes.

5 Este mv omat ohfvcevn ekvsvmares, momis vne ofvn, nanvke cv yekcekat ofv token omat, ekvsvmvkares.

6 *Hiyomet* omekv, ekvsvmetvn komvyet o estomis, este hoporreneko toyvkares; mehenwvn opunvyaret ok'; momis fekhonnis, estimvt, mv cv hecat, monkat ve ohfvcevn pohat hoyvnen ve oh vkerriekaren.

7 Momen nake cv hecihovte sulkat omecicen, tayan cv hvlwebocekaren, cv'navpeswv ofvn nakfvskan v'mhoyv-

tes, Setvne em opunvkv-sarvt cv nvfkvren, tayen cv hvl-wehocekaren.

8 Heyv vrahkvn vtutcenvn Pucasen enkusapvyvtes, v'nkvpvkvren.

9 Momen, Vn heromkvt cem etetayes: vn yekcetv yekcetv sekat ofvn temvpoken hahoyekv, cv kicvtes. Monkves vc afvcket nanvke inv ofv cv yekcekat ofv min ekvsvmares, Klist en yekcetvt vc oh fekhonnvren.

10 Monkv vekcetv ocvkat, tvkleckv ofvn, enkusvpketv ofvn, asseckv ofvn, efeknocketv Klist vrahkv ocakat ofvn, *heyvn es* vc afvcket os; cv yekceko*f min* cv yekcet ok'.

11 Ekvsamvyat este hoporreneko cv haket os; centaket vc ohyekcicatskvtes; centaket vc vkvsvmvransatskvtet ok'; nake toyvkot o estomis, nak hvmkuis ofvn vpastelvlke hvhlvwe mahan eyupv toyvkot'.

12 Mehenwvn yvmvsketv omvlkv ofvn, eskerkv, nake estomahakat, momet nakmomeckv yekcakat ofvn vpastel em eskerkvu cem etenrvwv taken momecakvyvtes.

13 *Hiyomet* omekv, mv ofv mekusvpkv-cuko vpvlvwn eyupv toyatskat naket o haks, vne mahusat cen honnvkvkate token omat? heyv *vm* mvttan vm merrvkes.

14 Hecvs, vtutcenvn cem vlvketvn v'metetakes; momet cen honnvkvkares: cenake token, centaken hopoyvkvyet ok': hopuetaket eckvlke *naken* en hericvkekon, eckvlket hopuetaken en *hericvkvrant* omekv.

15 Momen vkvsamuset centaken cen yvmahkuecin, ece 'rahkv taken cv yvmahkuehovres; svhere mahen ece 'nokecvkin, yupvklatten vc vnokecket o estomis.

16 Momis momekvs, ec oh wetenkvkates, momis mvkerret omit, mvkerretv eteropotten ce cawvkvyvtes, *make sase wites*.

17 Mv ec ohtotvkvyvte hvmkuis eteropotten a ce'nkvpa-kan 'se ohvtvlvyvyt haks?

18 Titvs em 'pohhit, mv vpvken tecakkvte hvmken vto-
tvyvtes. A ce'nkvvpkvken Titvs 'se ohvtvlvyvt haks?
vkerrickv hvmkuse ofvn, momet mata elehvpo ofvn yvka-
pēkvv haks.

19 Hvtvm, Seokepkvn pu homvn hayakes, pu komatske
haks? Klist ofvn Hesaketvmese chomvn opunayis; mo-
mis, vm vnoeckusatskat, ce yekcvkueckv vrahkvn
nanvke omvlkvn *momecēs*.

20 Heyv penkvkv vm ocet omekv; estofvn vlakvyof,
mv komvyat omatsken es ce hecvko witen, monkat cemet
mv cv komatskat omen es cv hecatskeko wites: punkv
setenrvpkv, *etem* vleskvpkv, cvpvkktv, etehvkv, erato-
pvrv opunvyeckv, wvswahoketv, ekvsvmkv, este tekyvm-
ketvt *ocake wites*:

21 Momet hvtvm vlakvyof, cem etenrvwv taken vn He-
saketvmeset cv kvncvpuecen, sulke, mv entis naorkahket,
mv hvsvtketv tokan, momet hoktarkvn, momet nake
svholwvhokan momecakvte ohfvccvn vkerrickv etievkeka-
ten oh hvkihkakvye witrres.

SETENTVCKE 13.

HEYV cem vlakkvye svutcenat *tares*. Opunkvv vtekat
akerrvlke hokkole monkat tutcene e cukwv take ofvn
yekce *tares*.

2 Homvn cem onaykvvyvtes, momet svhokkolan, ece
'pakkvye omēn, homvn cen kerkuecvkis; momet *ece*
'pakkvkot, hiyomat mv heyv enhomvn naorkakvten,
momet vpvlvv omvlkvn en hoccicakis; Hvtvm vlakin
omat *em* etektvnecahkvkos.

3 Klist vc ofv opunayat eskerkv, mv ec ohfvccv taken
yekcekot omekon, momis ec ofv taken yekceŋ oman
hopoyatskekv.

4 *Hiyomet* omekv, yekcetv toko eteropotten etohweklep-kvn svrahkvte estomis, Hesaketvmese en yekce eteropot-ten hesaket os. Pumeu eme ofvn yekcvkeko toyēkv, momis Hesaketvmese en yekce ec olfvccv take *ocat* eteropotten hesahokeyvres.

5 E oh vketecvkes, vkvsvmkv ofvn *svpaklet* omatsken omat; ceme mahusat es e kerrvkes. Ece 'hepvkhoyvke-kon omat, Cesvs Klist ece 'pikvket oman, ceme mahusat kerratskeko haks?

6 Momis epv 'hepvkhehocēkot omat kerratskvren *komit*, enhonrkvn ocis.

7 Momen nak holwvke hvmkusis momecatskekaren Hesaketvmesen mekusapis; pumet fvccvkeye *este* 'sem momvkvre token, momis vhepvkhoye omeye *este* 'sem momvket o estomis, cemetaket nake fvccan momecatskvren.

8 Mehenwetv vnrvpn naken momecēko tayēkv, momis mehenwetvn *em momecēs*.

9 Pumet pu yekcekon, cemet cə yekcvket omof, epu 'fvcket ok': momet cem etemvpoketv taken, heyv mehenwvn komēs.

10 Monkv ece 'pakvkot heyv nanvken *cen* hoccicvkit omis, ece 'pakvkvyof, mv yekcetv Pucaset, sumecickv token, momis yekcickvn a'mvte vcvkvyen fvsken cem punayvkit omvkaren.

11 Vhoskat, tecakkvte toyatskat, ece 'fvckvkekvs. Tempoket omvkes; heren *ce* mahlvptkvkekvs; vkerrickv hvmkusen *ete'm* ocvkes; heikv ofvn fullvkes; momen vnokeckv herkv tepakat en Hesaketvmeset ece 'pakvkvres.

12 Vfvnketv vcakan 'sete 'sekvkes.

13 Mekusapvlke omvkvte ece 'sekakvkes.

14 *Pu* Pucase Cesvs Klist en heromkvte, momen Hesa-

ketvmese em vnokeckvt, momen Puyvfekv Vcakat em
etohkviketvt omvlkatskan ece 'pakvkekvs. Emen.

Cokv svhokkolan Pal Kvlenrvlke ohtotvte, Masetonev
ofv, Felepi tvlofvn *liket* hoccicvtes; momen Titvs
Lukvs tepakat svhoyvtes.

COKV VPASTEL PAL KELESVLKE OHTOTVTE.

SETENTVCKE 1.

PAL, (este eteropotte tokon, momet este etehoyvne tokon, momis Cesvs Klist eteropotten, momen Erke Hesaketvmese, mv pvsatkvten aenkvpvken kvwapvte eteropotten,) vpastel *toyvyat*,

2 Momet tecakkvte vc vpvkakat omvlkv mekusvpkv-cuko Kelesev ofv ocakan *ohtoteyat*;

3 & 4 Erke Hesaketvmese, momet pu Pucase Cesvs Klist, mv, Hesaketvmese momet Pu'rke komat vcvkvyen, yvmv ekvnv holwakan a 'sepussicvret pun naorketv vrahkv e wikvte avtet heromkv herkv tepakat cem *ocvkekvs*.

5 Mvn vrakketv estofis emeyuksv-sekon em *ocvkekvs*. Emen.

6 Lvpke mahe Klist en heromkv ofv ce'nhuehkvkvt enkvake opunkv herv etv 'sohceyatskat estomahes, komvyet os:

7 Mv etv tokot omen; momis mv ce naoricet, Klist em opunkv-hervn mvrahkuecetv komakat svset *omekv*.

8 Momis pumet, monkat encel hvlwe ahvtapket, opunkv-herv cem erkenakeyvte *tokon*, etvn cem erkenakvken omat, mvt ohtvhikvktet *omekvs*.

9 Enhomv makeyvte etvpomen hiyomat hvtvm makvyet os; Estimvt opunkv-herv eenakuecatskvte emvrahken cem erkenaken omat, ohtvhikvket *omekvs*.

10 *Hiyomet* *omekv*, hiyomat esten monkat Hesaketv-

mesen afvckvkueci haks? monkat esten afvckvkuecetvn hopoyi haks? esten afvckvkuecin omat, Klist em vtotkv toyvkaret ok.

11 Momis, tecakkvyvte toyatskat, mv opunvkv-herv cem erkenakvkvyvte este vcvkvyv tokot omat cen kerkuecvkis.

12 V'mvhahoyekon, este eteropotte tokon, momis Cesvs Klist en kerkueckv eteropotten vn heckvtet ok?

13 Cusvlke em mekusvpkv ofvn arvvyvte ocan, estomen svkerkuehoceko taye Hesaketvmese em mekusvpkv-cukon assecit, yvmahkuecvvyvten,

14 Momet Cusvlke em mekusvpkv ofvn cv kerre mahe hakat, vm etvlofvke vm *vculkv* etvpomakan emuntalit, cv'rkvlke tate em opunvkv ohfvccvn svhere mahen vketecvyvtet oman pohatskvttet ok.

15 Momis Hesaketvmeset, mv cv'cke e nvrken a vc ossicet, momet en heromkv etehoyvnen v'nhuehkvttet,

16 E'ppuce Centilvlke em etenrvwn erkenvkaren mvn vc ofvn kerkuecetvn es afvcket omof, *este e* catv enav-peswv tepakan tempunayvko,

17 Monkat cv homvn vpastelvlke taten oh ayit, vyvk-hvmkusen Celuslvmen vcemkvkates; momis Elepevn ecehyit, hvtnv Temaskvn oh fulkimvts.

18 Momen ohrolope tutcenet hoyahnof, Celuslvmen vcemkimvts, Petvn hecvranit, momet mvn vpaket nettv palen cahkepohkaken fekhonnimvts.

19 Momis vpastelvlke etv hvmkusus hecvkon, Pucase etecakkvte Cems tvlkusen hecimvts.

20 Momen *heyv* nanvken cen hoccicvkvyat, hecvs, Hesaketvmese ehomvn, laksvkos.

21 Mv renyupvn Selev Selesev tepakat ekvnnv ocakan ohceyimvts:

22 Momen Cutev em mekusvpkv-cuko Klist ofv ocakat cv turofheckvn kerrvkekomvts:

23 Momis *heyv* tvlkusen pohakvtes, Mv oketv hoyvna-
kvte ofvn epu'ssecvte tat mv vkvsvmkv yvmahkuecvtet
hiyomat es erkenaket os.

24 Momet vc vrahkvn Hesaketvmesen vrakkuecakovtes.

SETENTVCKE 2.

MOMEN ohrolope palen ostohkakak hoyanof, Titvs cv-
payit, Panepvs vpakit, hvvm Celuslvmen vceimkimvts.

2 Momen kerkueckvt omecicen vceimiket, mv opunvkv-
herv Centilvlke em etenrvwn erkenakvyan em ohhvya-
yicakimvts, momis, estome estomis letkvvat, momet let-
kvvyvtet ehvperkv omekaren, este here kerkakan ehkusen
em *punayakimvts*.

3 Momis Titvs vc vpakatet, Klekvlket ot omis, svkvms-
siskvren ohyekcihocekomvts :

4 Momen tecakkvte vhayvlket, mv pucasseko hueretv
Klist Cesvs ofv oceyan vketecvranet, pu sylvfkuecetvn
komakat, ehkusen ascehuehocat omecicet *omemvts* :

5 Mvn hvse-vkerkv hvmkusis vpohicet, em etektvnecē-
komvts, opunvkv herv em mehenwetvt ece 'pakvke
emunkvren.

6 Momis mv naket os komhoye taye sasat ton omat,
naket omakvte estomis, cv homv nake tokot os; este
en heckvn Hesaketvmeset es afvcekekot os; mv *naket os*
komhoyat, etempunahoyeyof, naken vm ohvpayvkekokv :

7 Momis mv vpvhlvmke oan, svkvmsiskv *opunvkv-herv*
Petv em *wihokvte* etvpomen svkvmsiskv toko opunvkv-
herv vm wkvten hecakof;

8 (Mv vpastel em wiketv svkvmsiskv *este* ohfveevn
Petv eteropotten yekcen vtotkat, matat Centilvlke ohfve-
evn cv teropotten yekcen vtotkvttet ok;)

9 Momen Cems, Scfvs Came esyomat, mv cukelet
omakes komhoyat, mv heromkv vn heckvten hecakof,

Panepvs tepakeyan etohkvketv enkvpervn pu'inakemvts, pumet Centilvlken oh *vhoyen*, ent svkvmsiskv *esten* oh vpeyvkvret.

10 Estemerrakan vkerriceyvre tvlkusen *komakemvts*, momen vncu matan ohyekcimvts.

11 Momis Petvt Anteak vlakof, eturofva em vhuerit vnrapimvts, em vsehöhr tetayet omekv.

12 *Hiyomet* omekv, Cems aenkvpvke yice sasat yiceko emunkof, Centilvlken vpaket hompemvts; momis, yihcof, enkvpaket em vkuekemvts, svkvmsiskvlken em penkalet.

13 Momen Cusvlke vpvltakeu vpaket estemvkerret fullemvts; momat Panepvs tis em mvkerretv taken es fyecicakemvts.

14 Momis fvccen, opunvkv-herv em mehenwetu vevkvyen fullvkekon hecvyof, omvlkv ehomvn, Cemet, Cusvlket ometskat, Cusvlke onkot, Centilvlke fullat omën aretsken omat, estomaten Centilvlken Cusvlke omet fullvren ohyekcvkuecetske haks? Petvn *kicit* em punayimvts.

15 Pumet, pum munkv vevkvyen Cusvlket *omēt*, Centilvlke naorkvlke sasat toyëkot,

16 Vhakov em vtotketv eteropotte tokon, momis Klist Cesvs oh vkvsvmkv eteropotten este fvccvke hakat kerret, pume mahusat, vhakov em vtotketv eteropotte tokon, Klist oh vkvsvmkv eteropotten pu fyccvke hakvren Cesvs Klist ofvn vkvsvmcyvtet os; vhakov em vtotketv eteropotten enavpeswv hvmkusis fvce hakekaret ok.

17 Momis Klist eteropotten pu fvccvke hakvren hopoyeyof, pume mahusat holwvyecvlken es pu hechoyen omat, Klist monkv naorketv em vtotkv *ome* te? Mohmates.

18 *Hiyomet* omekv, mv hopanvyvten lvtvin tohtariu omat, vhakov-kacvn e hayvyet os.

19 *Hiyomet* omekv; Hesaketvmese ohfvccvn wenakaren, vhakv eteropotten vhakv ohfvccvn cv'let os.

20 Klist vpaken tohweklepkn cv svrahket os; momis wenakis; mome estomis, vne tokon, momis Klist vc ofvn wenaket os; momen mv hesaketv enavpeswv ofvn mucvn es wenakvyat Hesaketvmese E'ppuce, mv vc vnokecet vc vrahkn e wkvte ohkvsvmkvn es wenakvyet os.

21 Hesaketvmese en heromkn ehvperkuecvkot os; *hiyomet* omekv, fvccetv vhakv eteropotten *vlaken* omat, Klist ehvperkn elvtes.

SETENTVCKE 3.

АЕНА Kelesvlke ce hacohakvat, ce turwv take ehomvn Cesvs Klist opunvyece, cem etenrvwv taken tohweklepkn svrahan hecke heren cohyat, mehenwetvn vpohicatskekaren estimvt ce mvkerrvkv haks?

2 Heyv tvlkusen cen kerretv taken komis. Vhakv em vtotketv eteropotten, monkat vkvsvmkv vpohickv eteropotten Puyvfekv cen heckvkv haks?

3 Momvteken ce hacohakve te? Puyvfekv ofvn vliceatskvttet omen, hiyomat enavpeswv eteropotten temvpoke ce hakve te?

4 Nanvke en sulke momvteken ehvperkn es ce 'sterkvkv haks? ehvperkv tat mehenwet on omat.

5 Puyvfekv es ece 'fastet, cem etenrvwv taken eskerkn vtotkat, vhakv em vtotketv eteropotten, monkat vkvsvmkv vpohickv eteropotten *momecet o haks*?

6 Eplehamet Hesaketvmesen vkvsamat, fvccetv vyo-poske hakve etvpomen.

7 Monkv *heyvn* kerrvkes, vkvsvmkv vevkvyn fullat, matat Eplehame en hopuetaket omakes.

8 Momen Cokat, vkvsvmkv eteropotten Centilvlke fvcvke omen Hesaketvmeset hayvranen homvn hecet, en-

homvn opunvkv-hervn Eplehamen em erkenakvtes, Ceteropotten Centilvlke omvlkv ohmerkve tares, *maket*.

9 Monkv vkvsvmkv vevkvyen fullat Eplehame vkvsvinkv vevkvye arvte vpvken ohmerrvket os.

10 Estomomuset vhakv em vtotketv enaket omakat tvhiketv elecvn svpaklet omekv; Vhakv en nakcokv ofvn nanvke hoccat omvlkv momecet, mv ofvn emomecicekat vtekat ohtvhikvket *omes*, maket coket omekv.

11 Momis Hesaketvmese ehomvn este estomis vhakv eteropotten este-faccv en hueretvn huereko tayat kerket os, Fvccakat vkvsvinkv eteropotten hesakvret ok.

12 Momen vhakvt vkvsvinkv enake tokot os, momis, Mv este mvn momecat mv ofvn hesakvres.

13 Klist, epu 'yoposken tvhiketv haket, vhakv en tvhiketv enkvprken pu nesvtet os, Eton oh vtarkat vtekat ohtvhikvket os, *maket* coket omekv:

14 Ohmerk v Eplehame en heckvtet Cesvs Klist eteropotten Centilvlken oh vlvkvren; *momen* pumet vkvsvmkv eteropotten Puyvfekv em etemfvccetvt pun heckvren.

15 Tecakkvte toyatskat, este omēn opunayis; este em etemfvccetvt o estomis, yekcihocen *omat*, este estomet yvmahknecekot, momet *naken* ohvpayekot omes.

16 Momen etemfvccetvt Eplehame momet en honvpse tepakvn en hahoyvtet omes. *Momen*, Cen hcnvpse taken, sulken opuuvyece omēt, makekot, inomis hvmkuse omēt, Cen honypsen, mvt Klist omen, *maket* os.

17 Momen heyvn makvyet os; Etemfvccetv Hesaketvmeset Klist ofv yekciavte, vhakv, ohrolope cukpe osten pale tutcenen renyupv hakvtet, temfvccetvn elecet, yvmahkueceko taves.

18 *Hiyomet* omekv, *estet* vhakv eteropottet naken pucavranet on omat, ohvtvlakat etemfvccetv eteropotte tokot.

os; momis etemfvccetv etehoyvnen Hesaketvmeset Eplehamen *mun* emvtes.

19 Monk *mv* vhakvt *estomeckvt* o haks! Vhakv kvcekvttet omecicen ohvpakvtes, *mv* honvpse etemfvccetv en hahoyvtet vlvkeko emunken, momet etenherkepuecv e'nke ofvn encelvlke etehoyvnen hahoyvtes.

20 Momen etenherkepuecv hvmkuse enake tokot os; momis Hesaketvmeset hvmkuses.

21 Monk *mv* vhakvt Hesaketvmese em etemfvccetvn vnrvpet o haks? Mohmates; *Hesaketvmeset* hesaketvn eme taye vhakvn *est'* emakvten omat, mehenwvn fvccetvt *mv* vhakv eteropotten ocvnt omekv.

22 Momis Cokat *este* omvlkvn naorketv elecvn etohkalvtes, *mv* etemfvccetv Cesvs Klist ohvkvsvmkv etehoyvne ocan vkvsvmakat omvlkvn emhoyvren.

23 Momis vkvsvmkvtt vlvkeko emunkof, *mv* vhakv elecvn pu sylvfket omvtes, *mv* vkvsvmkv renypvn kerke haktivranan pum vkhotket *omvtes*.

24 Monk vkvsvmkv eteropotten fvce omēn pu haktivren Klist *'sep oh ayvret* *mv* vhakvt pu mvhayv tates.

25 Momis vkvsvmkv vlake hoyanat ohvtvlaken mvhayv elecvn vpokēkos.

26 Klist Cesvs ohvkvsvmkv eteropotten omvlkatskat Hesaketvmese en hopuetake toyatskekv.

27 *Hiyomet* omekv, estomomusatsken Klist ofvn ce paptiskvkvten omat, Klist vccatskvtes.

28 Cusvlke monkat Klekviket sekos; sylvfke monkat pucassekat sekos; hunvnwv monkat hoktet sekos; omvlkatskat Klist Cesvs ofvn hvmkusatskekv.

29 Momet Klist enake toyatsken omat, Eplehame en honvpse, momet etemfvccetv vcvkvyen pucavke taranat toyatskes.

SETENTVCKE 4.

MOMEN *heyvn* makvyet os; Epucase taranat, hopucwvt ome vtekat, vtotkv estomēn em mvrakkekot os, omvlkv e pucaset o estomis.

2 Momis oketv erke mellvte oreko vtekat mvhayvlke momet evpayvlke elecvn hueret os.

3 Momen matvpomen pūmet, hopuētakuce toyeyof, nanvke yvmv ekvnv es hocackvte elecvn pu sylvfkvket omvtes.

4 Momis oketv esfackof, Hesaketvmeset E'ppuce *mahu-san*, hokte aossen es haye, vhakv elecvn heckvten atotvtes;

5 Vhakv elecvn vpokvten pvlken nesetvn *Hesaketvmese* e'ppucetake haketv pun heckvren.

6 Momen eppucetake toyatskat omccicen Hesaketvmeset E'ppuce em Puyvfekv, Apv *Pu'rke*, *maket* huehken, ce feke take ofvn atotvtes.

7 Monkvn ohvtvlaken vtotkv tokot, eppuce toyetskes; momet eppucet on omat, Klist eteropotten Hesaketvmese enake epucasvranat toyetskes.

8 Momis Hesaketvmesen kerratskekof, mv em munkv vcvkvyen hesaketvmese tokvkekan em vtotkatskvtes.

9 Momis hiyomat, Hesaketvmesen kerrepatskof, momet Hesaketvmeset ce kerrvkvte mahvkvn, estomaten nanvke ekvnv es hocackvte yckevkeko, ehvperkakan, hvtvm en sylvfke haketvn ce yacvket, hvtvm ohfulecatske haks?

10 Nettvn, momet hvsen, momet oketvn, momet ohrolope taken vketecatsket os.

11 Ec *ohfvccv* taken cv penkvles, ehvperkv ece 'rahkv taken vtotketvn es cv hotose wivtes, *komvyaf*.

12 Tecakkvte toyatskat, cemet vne omēt omatskvren ce'nkusapvkis, centake omēt omikv; nak 'stomusvten vm vhopanatskekates.

13 Enavpeswv yekcusekat eteropotten enhvteqcskvn opunvkv-hervn cem erkenakvkvyvtet oman kerratskes.

14 Momen nake es cv kerretv cv 'navpeswv ofv ocvten ehvperkuecet, monkat vhepvkatskekates, momis Hesake-tvmese em encel, momet Klist Cesvs omēn cv yvpayats-kvtes.

15 Monkv ohmerkiv *okatskute* estvmvn oce haks? momē tayvtēn omat, ce turwv taken es vk osslhcet, vmatskvnt omat a cen kerrvkikv.

16 Monkv mehenwetvn cem onvyvkvyat omecicen ce'nrapv take cv haket o haks?

17 Ec ohfvccv taken vfekcakhvket os, *momis* herekon; a cem vkhottetvn komakes, eme ohfvccvn vfekcakhv-katske taren.

18 Momis *nake* herat ofvn estofis vfekcakhvket heret os, vno ece 'pavkvvyof tvlkekon.

19 Vn hopuetakucē, Klist ec ofv taken hahoyeko vte-kat, hvtnm ce heckuecetvn vcevllvyet omat,

20 Hiyomat ece 'pavkkit, vm opunvkv en haken mvrah-kuecetvn komis; ec ohfvccv taken vn kerkekokv.

21 Vhakov elec vspvkletvn eyace ce sasvkat, vm onv-yvkes, vhakvn pohatskeko?

22 Eplehamet eppucetake hokkolen, hvtnket hokte sylvfket en heckuecvten, hvtnkat hokte pucassekot hec-kuecvten ocvtes, *maket* coket omekv.

23 Momis sylvfkat heckuecvttet enavpeswv vcvkvyet *omen*, pucassekat heckuecvttet etemfvccetv vcvkvyet *omvtes*.

24 Mv nanvkēt nake svhopakvt omakes; heyvt etemfv-cetv hokkolat omakekv; hvtnket ekvnhvlwe Sini avtet sylvfketv ohfvccvn heckuecat, mvt Hekv tes.

25 *Hiyomet* omekv, Hekvt ekvnhvlwe Sini, Elepev ofv *likat* tes, momet Celuslvme mv hiyomē ocet, sylvfketv ofv en hopuetaken es likat etvpomet os.

26 Momis Celuslyme hvlwe likat, pucassekot omet, omvlkeyan pu'cket omes.

27 Echusseko, heckuecetskekat, afvckvs; heckuecetskekat, vyvkhvmkusen huehkvs; ehe oce, hopuetake ocat sensulke estvmahen mv entvlkuse hueratet ocet omekv, *maket* coket omekv.

28 Tokvs, tecakkvte toyatskat, pumet Iseke omvte omeyet, setemfvacetv en hopuetake toyēs.

29 Momis momof, mv enavpeswv vcvkvyeen heckvtet Puyvfekev vcvkvye *heckvten* assecvte etvpomen hiyomis momet os.

30 Momis Cokat naken maka? Mv sylvfke hokten e'chuswv - hunvnwv tepakvn wolhuecvs, sylvfke hokte e'chuswv hokte pucassekat e'chuswv vpvken naken epucasvranekok.

31 Monk, tecakkvyvte toyatskat, mv sylvfke hokte echustake toyēkot, momis pucassekat enake toyēs.

SETENTVCKE 5.

MONKV mv pucasseko hueretv Klist es pu'nrecopvte ofvn yekcen svpaklet, mv sylvfketv en nokwv-ohwakkvn hvtvm cem ohtvkhahkvkats.

2 Hecvkes, vne Pal *toyvyat heyvn* ce kievkvyet os; Ce svkvmisiskvken omat, Klist naken cen lopihevkekos.

3 *Hiyomet* omekv, Este svkvmisiskat vtekat hvtvm en kerkuecis, vhakv omvlkvn momecetvn em e vhuericet os.

4 Ece 'pakvkat estimvt vhakv eteropotten ce fvcvke haken omat, Klist ee ohfvccv taken ehvperkv haket os; heromkv enkvpvken a ce tvkpvlatkvkes.

5 Pumet Puyvfekev eteropotten fvcetv em enhonrkv kvksymkv etehoyvne *ocan* mehakeyet omekv.

6 Svkvmsiskvt monkat svkvmsiskv tokat Klist Cesva

ofvn naken lopicekon, momis vkvsvmkv, vnokeckv eteropotten vtotkat, *lopicet* omekv.

7 Heren pefatkatskvtcs; mehenwetyn vpohicatskeken estit ce mvnvttecvkv haks?

8 Heyv ohyekcickvt mv ce'nhuehkvkan a *vtet* omekot os.

9 Espakkueckv estomusis cvlvpe hvmkat omvlkv pakkuecet os.

10 Vkerrickv etvn ocvkekares, ce komvkit, Pucase ofvn cem enhonrvkis; momis ce naoricvkat em ohfvcceckvn kvwvrvres, estimvt omet o estomis.

11 Momen vnet *on omat*, tecakkvte toyatskat, svkvmsiskvn erkenakin omat, estomaten asseckvn es cv 'stermerke haks? Momen omat, tohweklepkv elentappetv *hakvte* fekhonnet os.

12 Mv ce naoricakat warhoyate! komis.

13 *Hiyomet* omekv, tecakkvte toyatskat, pucasseko hueretvn ce'nhuehhokvtet os; *heyv* tvlkusen, mv pucasseko hueretvn enavpeswv em etektvnken *hayet* omekot, momis vnokeckv eteropotten ete m vtotkvkes.

14 Vhkv omvlkv opunkv hvmkuse ofvn esfvcket omekv, mv, E *vnokecetskat* etvpomen cem vwolicvn vnokecv, *makat* ofvn.

15 Momis ete'kkatsket ete'n lokatsken omat, vketecvkes, ete sumecicatskeken.

16 Monkv *heyvn* makvyet os, Puyvfekv ofvn ykvrvkes, momof enavpeswv em eyackvn esfvcecatskekares.

17 *Hiyomet* omekv, enavpeswvt Puyvfekv vnrvpn eyacen, Puyvfekvt enavpeswv vnrvpn eyacet os; momen heyvt ete'nrvpaket os, momat nanvke komatskat momecatskeko taves.

18 Momis Puyvfekvt ce yvpayvken omat, *mv* vhkv elecvn svpaklatskekot omes.

19 Momen enavpeswv vtotketv heckvket omet, *heyvt*

omakes; hoktarkv, empvlse - seko . hoktarkv. hvsvtketv tokat, eemfvyatkv tokat,

20 Nake vhakake emekusvpkv, famvkakv, homeckv, etehvnkv, etemvccvlkv, cvpvkktv, etenrvpueckv, estetek-yvmketv, estetekvpvketv,

21 Vleskvpkv, esteleckv, hackv, eshvvytketv, momet nanvke mv omakat; mv nanvke ohfvccvn *cem* onvyv-kvyvte ocat etvpomen hvtvm homvn cem onayvkis, Estimvt nanvke mv omakan momecakat Hesaketvmese em ohmekketvt en heckvkekares.

22 Momis Puyvfekcv em ettet, vnokeckv, afvcketv, herkv, momis-kometv hofunat, yvmvskv, heretv, vkv-svmkv,

23 Eyasketv, momet eemfvyatkv omes; heyv omakat vhakv vnrapat sekot os.

24 Momen mv Klist enako take tat enavpeswv *em* vno-keckv *em* eyackv vpvken tohweklepkn svrahakvtet os.

25 Puyvfekcv ofvn wenahokēn omat, monkv Puyvfekcv ofvn ykvvpvkeres.

26 Ete cvpvkhokicekot, ete'm vleskapekot, vrakketv ehvperkan pu yahcats.

SETENTVCKE 6.

TECAKKVTE toyatskat, naorketvt esten ohcacken omat, ceme, puyvfekcv vcvkvyn fullatskat, eyasketv vkerrickv ofvn mv oman pvlken evpvvykes; cemeu es ce kerke-karen e vketecet.

2 Nake honhoyan ete'n kvwvpvkes, momet momēn Klist em vhakvn esfvcecvkes.

3 *Hiyomet* omekv, estet, nake tokot omis, Nake toyis, *komet* vkerricen omat, e emvkerret os.

4 Momis este vtekat em vtotketv mahusan es a kerrekvs, momof este etv ofv tokon, e ofv tvlkusen afvcketvn ocvres.

5 Este vtekat eme mahusat en nakhonnen kvwvpvrane omekv.

6 Opunvkv ofv mvhahoyat, mvt mvhayan nak herakat omvlkv ohfvccvn em onvyekvs.

7 Cem etehosikvkates: Hesaketvmese emvkerhoyekot os; estet naken fokayat mvn vteloqvret ok.

8 *Hiyomet* omekv, estit em enavpeswv ohfvccvn fokayat enavpeswv vcvkvyen hopvnketvn vteloqvres; momis Puyvfekv ohfvccvn fokayat, Puyvfekv etehoyvnen hesaketv yuksvsekon vteloqvres.

9 Momen here momeckvn es pu hotohsates; oketv momvre orof vteloqvres, pu hotosaket omēkon omat.

10 Monkv, pum etektvnkof, omvlkvu heran em momecvkeres, momet vkvsvmkv en cuko vtehkvlke mahkvu.

11 Cokv cv'nke es cen hoccievkvyat en cvpke estomuset omat hecatsket. os.

12 Este estohmomuset em enavpeswv ofv heckv here haketvn komakat, mvt, Klist em etohweklepkv vrahkv assehocekare tvlkusen, ce svkvmsiskvkvren eo ohyekcaket os.

13 *Hiyomet* omekv, mv svkvmsiskvkvte mahusat vhakv vfvstvkekos; momis ce svkvmsiskvkvren komakes, ce 'navpeswv take ofvn es ekvsvmvkvret.

14 Momis vn tat naken es ekvsahmvyates, pu Pucase Cesvs Klist em etohweklepkv ofv tokon omat, mv eteropotten vc ohfvccvn ekvnt etohweklepkv svrahken, vneu ekvnt ohfvccvn 'svc vrahket os.

15 Svkvmsiskv, monkat svkvmsiskv tokat Klist Cesvs ofvn, naken lopicekon, nak hocackvte mucvse hakat tvlkuset *lopicet* omekv.

16 Momen estomomuse heyv mvhakv vcvkvy ykvvpakat, mvn, momet Hesaketvmese em Eslevl, herkv merkv tepakat oh ocvkekvs.

17 Mucv vtekat estit cv naorihcats. Pucase Cesvs es en kerkv cv 'na vlumhen sarikv.

18 Tecakkvyvte toyatskat, pu Pucase Cesvs Klist en heromkvt cem puyvfekev taken vpvkekvs.

† Pal, Lomen liket, heyvñ hoccihoet, Kelesviken ohtotvtes.

COKV VPASTEL PAL

EFESVLKE OHTOTVTE.

SETENTVCKE 1.

PAL, Cesvs Klist em vpastel *toyvyat*, Hesaketvmese komat vevkvyen, emekusapvlke Efesvs *tvlofv* vpokat, momet Klist Cesvs ofv em enhonrvke tayat oh 'totakis;

2 Heromkv momen herkv Hesaketvmese Pu'rke, momet Pucase Cesvs Klist a vtet ece 'pakvkekvs.

3 Hesaketvmese, momet Cesvs Klist pu Pucase E'rken vrakkuehocekvs, Klist ofvn puyvfekv merretv vtekat omvlkv es ep oh merrvtet, hvlwe vpoketv ofvn:

4 Pu hvsvthvke, em mvttvkeko, vnocekv ofv ehomv fulleyvren, ekvnv hocackeko munken eme ofv pu'nhopoyevpte etvpomen.

5 Em eyackv yvmaskusat vevkvyen, homvn pu mellvten Cesvs Klist eteropotten en hopuetake hakeyvren:

6 En heromkv en rakketv kvsvmkvren, mv ofvn Vno-
keekate ofvn emvloset pu hayvtes;

7 Mv ofvn, e catv eteropotten nesketv momet hol-
wvyekv enkvpyketv oceyet os, en heromkv en sulke
vevkvyen.

8 Mvn sulke mahen pum ocvtas, nakkerretv hoporren
kvu omvlkv ofvn;

9 Nake kome chkat pun kerkuevtet, mv eme ofv en
yvmvsvkares komvte vevkvyen.

10 Afvstetv oketv esfvcfakof, hvlwe ocakat, momot
ekvnv ocakat omvlkv Klist ofvn hvmkusen vteloqvres;

11 Eme ofvn *makis*, mv ofv etan punake taranvten heckueceyvtes, homvn pu mellvkvttet omen, momecares komvte vevkvyen, mvt em eyackv hoporrenkv vevkvyen nak omvlkv vtotkat;

12 Pume, enhvteceskv Klist ofv enhonrkv hayeyvtet, en rakke vkvsvmkvren fulleyvren.

13 Mv ofvn centakeu vfekrakkatskvtes, mehenwv em opunvkv, cem vhesaketv opunvkv-hervn pohatskvte ren-yupvn, temfvccvkvte Puyvfekev Vcakat vkvsamatskat rohyvpvn es ce kerkuecvkvtes;

14 Mvt .nake punake taranat eskerkv omes, *Hesaketvmese* enake mahusan pvlken neskvre, momet en raketv vkvsvmkv oren.

15 Monkv vneu, Pucase Cesvs ofvn vkvsvmkv, momet mekusapvlke omvlkv vnokeckv em ocatskat pohvyvte rohyupvn,

16 Vm emekusvpkv ofvn ce hocfvkit, momet 'sece 'rahkv take vkvsvmkvn hayvyat wikkot os;

17 Pu Pucase Cesvs Klist en Hesaketvmese, rakkety E'rket, hoporrenkv, momet kerkueckv puyvfekev ce'mvkvren, eme kerretv ofvn.

18 Cem vkerrickv take e turwvt hvyvyaken, cemet en huehketv enhonrkv nake tat, momet en nakockv mekusapvlke ofv en rakkety en sulke tat,

19 Momet vkvsameyat ohfvccv en yekce en rakke estv-mahe nake tat kerratskvren, en yekce, rakke em vtotketv vevkvyen.

20 Mvn emet Klist ofv momecvtes, pvsatkvte enkvpvken a kvwapof, momet hvlhawat ofvn em vkvpervn licet,

21 Ohfvnketv, yekcetv, nekeyickv, pucasetv, momet hocfvkv ymv ekvnv ofv tvlkekon, momis mv vlvkvrant tis ofvn hocfhoyat omvlkv senhvlwen *licet*;

22 Momet nak omvlkv ele elecvn vpohyet, emen mekusvkv-cukon emet, nak omvlkv ofv ekv *taranen*.

23 Emekusvkv-cuko e'nat omet, mv omvlkv ofvn omvlkv fvcficat en sulke tes.

SETENTVCKE 2.

MOMET naorketv, holwvyeckv ofvn ce psvtkakvte co *wenahuecvket os*.

2 Mv ofvn fullatskvte ocet os, yvmv ekvnnv vretv vcvkyen, hotvle en yekcetv em mekko, puyvfeckv hopuetake vpohicvkekat ofv vtotkat vcvkyen *fullet*.

3 Mv vpvket pumeu omvlkeyat pu 'navpeswv naken. komat ofvn etefulleyvte ocet os, enavpeswv momet vkerrickv em eyackvn fvcficet, momet pum emunkv vcvkyen cvpvkketv en hopuetake vpvltake omet ome-yvtes.

4 Momis, Hesaketvmese merretv oce nake oce likat em vnokeckv rakke,

5 Naorketv ofvn pu pvsatkvte omof tis, 'sepu 'nokecvte svrahkv Klist vpvken pu wenahuecvtes; (heromkv es ce hesahokes;)

6 Momet tohkviken pu wenahuehcet, hvlwe *vpoketv* ofv Klist Cesvs ofvn tohkvike vpoken pu hayvtes;

7 Cesvs Klist eteropotten yvmvskv epohfvccv ocat ofvn, en heromkv en sulke estvmahen heckuuccvret, oketv yicv-ranat ofvn.

8 Vkvsvmkv eteropotten, heromkv es' ce hesahoket omekv; momen ceme ce teropotte tokos; Hesaketvmese em estemkv'ts.

9 Vtotketv eteropotte tokon, estimvt 'sekvsvmekaren.

10 Pumet em vtotketv toyekv, Klist Cesvs ofvn hocac-kvtet, vtotketv herakat svrahkv, mv Hesaketvmese homv tetakuecvten, mv ofvn fulleyvren.

11 Monkv, enavpeswv ofvn Centilvlket *omatsken*, mv enavpeswv ofvn enke es haye Svkvmsiskvn kihocat, Svkvmsiskv-tokon ce kicaken, fullatskvten vkericvkes,

12 Momet mv omof, Klist ocvkekot, Eslevlke em etvlwv ohfvccv tvleporvlket, temfvccetv temfvccakvten kerrykekot, enhonrkvn ocvkekot, Hesaketvmeseu ocvkekot ekvnvn fullatskvten *vkerricvkes*.

13 Momis Klist Cesvs eteropotten, cemet, hopvyen fullatskvte ocan, hiyomat Klist e catv eteropotten vwolicen ce hahoyvket os.

14 Emet pun herkvv omekv; hokkolvn hvmkusen hahyet tohopke setekvpickvn lekafvtes.

15 Em enavpeswv ofvn homeckv, nakvfvstetv melhoyvte em vhlakvn sumecihcet, eme ofv hokkolat este hvmke mucvsen hayvret, herkvv hayet,

16 Momet hokkolvn ena hvmke ofvn tohweklepkv eteropotten Hesaketvmese em etenherkepuecvret, mv ofvn homeckvn elehcet,

17 Momet vlahket, centake hopvye fullatskvten, momet vwolicakateu herkvv 'sem erkenvkakvtes.

18 Eme etehoyvnen Puyvfekev hvmke ofvn hokkoleyat Erken oh vhoeye tetayat ocet omekv.

19 Monkv hiyomat ohvtvlakat este kerkvkeko, tvleporvlke toyatskekot, momis mekusapvlke vpvke tvlofvlke, Hesaketvmese en cuko-vtehkvlke toyatskes.

20 Momet vpastelvlke, momet owalvlke en likvn oh hakatsket os, Cesvs Klist mahusat kvnvwv-cvtot omen.

21 Mv ofvn cuko omvlkvv heren eteliket, Hesaketvmese en cuko vcake hakat oren ohvtvlaket os.

22 Mv ofvn cemen etelike hakatsket os, Puyvfekev ateropotten, Hesaketvmese e hute hakatskvret.

. SETENTVCKE 3.

HEYV esvrahkvn, Pal, Cesvs Klist em *este* sylvfkuehocat toyvyat, Centilvlke toyatskat svrahkv,

2 Hesaketvmese en heromkv vfvstetv cemetake ohfvcev a'mvten pohatskvten omat,

3 Kerkueckv eteropotten nake ehkat vn kerkuecvtet omen, (opunkv nvcomuse ofvn hoccicvyvte etvpomet,

4 Mv eteropotten, mvn hecatskof, Klist en nake ehkat ofv nake kerrvyat kerratskvres.)

5 Puyvfeckv hiyomat vpastelvlke vcacakat, owalvlke osyomat en kerkuecat omen honvpse hoyvnakvte ofvn *este* en hopuetake en kerkuecekates;

6 Centilvlke vpvkvke pucasvlket ot, ena hvmkuset, momet Klist ofv opunkv-herv etehoyvnen em etemfvccetv tohkvket en heckkvren.

7 Hesaketvmese en heromkv em estemkv en yekcetv em vtotketv eteropotten a'mvte vevkvyen *opunkv-herv* v'fastv es cv hakvtes.

8 Vnen, mekusapvlke lopuckus mahat 'sen cotkusat toyvyat, heyv heromkv a'met os, Centilvlke vpvken Klist en nake-ockv enrvmrvkeko tayat erkenvkaren;

9 Momet nake ehkat em etohkvketvn, mv ekvnn vliceckv vteken Hesaketvmese, mv Klist etehoyvnen nake omvlkv hayvte ofvn ehkvten *este* omvlkv hecvkuccaren.

10 Hiyomat, mekusvpkv-cuko eteropotten, Hesaketvmese hoporrenkv mvrahrkv sulke estvmahen ocat, ohmekketv momet ohfvnketv hvlhawat ofv ocat en kervke taren,

11 Meyuksv-seko komvte, pu Pucase Cesvs Klist ofvn komvte, vevkvyen.

12 Eme ohkvsvmkv eteropotten fekhvmketv momet enhonrkv ofvn oh vpeyeve tetayat oceyet os.

13 Monkv vm estemerketv 'sece 'rahkv take vn heckat

svrahkvn ce hotòsvkekaren komis; mv *estemerketv* cem vrakketv taket omakes.

14 Heyv esvrahkvn pu Pucase Cesvs Klist E'rke ehomvn cv torkowvn pekohlicis;

15 Cuko-hvmecvlke omvlkvn, hvlwe, ekvnv ofvu mvn es hocfkvket os;

16 En rakkettv en sulsuke vcvkvyen em Puyvfekcv eteropotten, cem ofv-este ohfvccv yekcettv es ce yekcvke hakvren ce'mvkvren *emekusapis*.

17 Vkvsvmkv eteropotten Klist ce feke take ofvn likvren, momat vnoeckkv likvn oh hayet, mv ofvn vvlonkvn hayet,

18 Mekusapvlke omvlkv vpvket en tvphe, en cvpke, en sufke, en hvlwe kerratske tayvren,

19 Momet Klist em vnoeckkv kerresko tayat kerret, Hesaketvmese em fvckettv omvlkvn es ce fvcfvke taren.

20 Hiyomat vpoheyat, momet vkerriceyat omvlkvn 'sen hoyvne estvmahen momece tayat, yekcettv ep ofvn vtotkat vcvkvyen,

21 Mvn, mekusvpkv-cuko ofvu Cesvs Klist eteropotten, okettv omvlkv etehoyvnen, estofis meyuksv-sekon rakkettv em ocekvs. Emen.

SETENTVCKE 4.

Monkv vne, Pucase em *este* sylvfkuehocat toyvyat, enhuehketv Pucase es ce'nhuehkvkvttet oren fullatskvren ce'nkusapvkis.

2 Ekvncvpueckv omvlkv, eyasketv momet momiskometv ocet, cem etenrvvv take vnoeckkv ofvn e en hvlatet,

3 Puyvfekcv hvmkusettv vcvyecettv vcevllvket, herkv semetelvckv ofvn.

4 Ena hvmken, puyvfekevu hvmket os; ce'nhuehkvkte enhonrkv hvmkuse ofv ce'nhuehkvte etvpomen.

5 Pucase hvmken, vkvsvmkv hvmken, paptiskv hvmken.

6 Omvlkv E'rke, momet Hesaketvmese hvmket, omvlkv 'sen hvlwe, omvlkv eteropotte, momet omvlkatskat ofvt's.

7 Momis epu'rahrkvvn, Klist em estemkv svhopakv vevkvyen, heromkvvn pu'mvtet os.

8 Monkv, Hvlwen vkwapkof, sylvfketvn sylvfkuehcet, emkv est' emvtes, maket os.

9 Tokvs, vkwapkat naket o haks? homvn ekvvn sufsoke mahav vk hvtpkvte tokon omat?

10 Hvtaqvvtet, mv nake omvlkvvn fvcfievret, hvlhawat omvlkv 'sen hvlwe vkwvvpkvvtet, mvt omes.

11 Momet emakvte vpastelvlke sasen, owalvlke sasen, punkv-herv es fullvlke sasen, *erkenvkvke* mekusvkv-cuko vhecicvlke momet mvhayvlke sases.

12 Mekusapvlke mvherickv svrahkvvn, ohvfvtetv vtotketv, momet Klist em ena here tohtvretv svrahkvvn;

13 Momet emunken omvlkeyat vkvsvmkv, momet Hesaketvmese E'ppuce kerretv hvmkusetv este hunvvnwv etemvpoken, momet Klist em fveketv rakkettv svhopakvvn roriceyvres.

14 Synvcomvn hopuetake fvllhole, momet mvhayetv en hotvle vtekan es pu fulhoyen, momet este emvkerretv, momet en cvfeknetv sehosickv, esenkvvnhetv es pu 'mehakakat eteropotten pu fulhoyekaren.

15 Momis vnokeckv ofvn mehenwvn opunahoyet, nake omvlkv ofvn, eme esceyet mahvkeres, Klist, mvt ekvt ok.

16 Mv aenkvpvken ena hvmkv etetayusen etelvcvket omet, momet teweteknuset omet, mv eteropotten etetekkev vtekat emvnicet omes, vrahkv vtekat vhopake vtotkat vevkvyen, mvt ena ohvtvlayet vnokeckv ofv e etohtvretv svrahkvvn.

17 Monkv heyvn makit kerkuecis, Pucase ofvn, Centilvlke vpvltake em vkerrickv ehvperkv ofvn fullakat omet mucv vtekat fullatskekaren ;

18 En hoporrenkvn ohyomucecicet, Hesaketvmese vhesaketv en lvpvtket omakes, nakkerreko vtehtekat eteropotten, e feke take em wvnhet omecicen :

19 Feke-nokkat kerreko hahket, holwvyeckvn e em e wikaket os, vnoksêtv ofvn nake hvsvtkekat omvlkv vfvstkvret.

20 Momis momên Klist kerratskvttet omekos.

21 Cesvs pohatskvten, emet ce mvhaykvten omat, Cesvs ofv mehenwv ocat vcvkvyen.

22 Fullatskvte ocat ohfvccvn este vculat, eyackv ehosicat vcvkvyen hopvntat, etvn ocvkes,

23 Momet mucvsvks cem puyvfekcv em vkerrickv ofvn,

24 Momet este mucvsat vccvks, mv Hesaketvmese vcvkvyen fvccetv momet hvsvtketv mehenwat ofvn hocackat.

25 Monkv lvksetvn etvn ocet; omvlkatskat, cem vwolicvn mehenwvn tempunahoyvkes, etelvcvket omêkv.

26 Ce cvpvkhokis, naorikatskvs; ce cvpvkhoke emunken hvse vklvtikats.

27 Momet Puyvfekcv Holwakat em etektvnehcatskvs.

28 Estimvt horkopvte hvtvm horkohpâts: momis vtotketv min nake heran e'nken es vtotkekvs, este nake ankusapkat eme tetayat ocvret.

29 Opunvkv hvsvtkekat hvmkuis ce cukwvn osiyats; momis mv herat, tohtvrkv emvnickv svrahkv, pohakat heromkv emvret.

30 Momet Hesaketvmese em Puyvfekcv Vcakat, neskv nettv oren es ce kerkuecat, elesecihcatskvs.

31 Home-opunvkv, homeckv, cvpvkktv, estokeymahetv, momen vtvleckv ce'nkvpakvkekvs, momen holwvyeckv omvlkv.

32 Momet ete'n heromvket, *ce* feke lowvcloket, ete'm merrvket omvkes, Klist svrahkv Hesaketvmeset cem merrvkve etvpomen.

SETENTVCKE 5.

MONKV, hopuetake vnokeckvlke omaket, Hesaketvmese vcvkfullvket omvkes.

2 Momet vnokeckv ofvn fullvkes, Klist epu 'noke cvte etvpomen, momet e pum e wkvtes, Hesaketvmese emhoyvre, momet nake chomv elehocvre fvmecusat svrahkvn.

3 Momis, mekusapvlke momvkvranat, hoktarkv, nake hvsvtkekat omvlkvn, vleskvpkv tis,

4 Vretv svholwvke tis, opunkv hacohake tis, *este'n* lopiceko tayat, hvmkis *ce* tenrvwv take hoccfikats, momis vkvsvmkv emetv min *momecvks*.

5 Heyvn kerratsket omekv, hoktarv hvmkis, momen *este* hvsvtkekat, momen nake vleskapv, nake-vhake mekusapvt omat, Klist momet Hesaketvmese etvlwv ofvn nake epucasvranat ocekot os.

6 Estimvt opunkv chvperkvke es *ce* mvkeriyvkats, heyv nanvke omecicen Hesaketvmese en cvpvkktet hopuetake vpohicvkekat oh vlaket omekv.

7 Monkv emetake vpvket naken cen hecikvkats.

8 Yomucke toyatske ocvtet omekv, momis hiyomat Pucase ofvn hvyayvke toyatskes; hvyayvke hopuetake etvpomet fullvkes.

9 (Puyvfekv emette herketv, momet fvccetv, mehenw esyomat omvlkv ofvt omekv;)

10 Nake Hesaketvmese afvcecice tayat eskerratsket *fullvkes*.

11 Momet yomucke em vtotketv ettvkekat ofvn naken temohcatskvs, momis vnrvpvkes.

12 Nake ehken moinecakat opunvyccetv tis vlesketv vpvket omekv.

13 Momis nake vsehvkat omvlkv hvayyvke eteropotten heckvket os; naken hecken hayat vtekat hvayyvket omekv.

14 Monk, Nocetskat, vhonehcet, psvtkvten a en kvwvpkvs, momen Klist hvayyvken ce'mvres, maket os.

15 Monk vketecvkes, vhericet fullatskvret, hoporrenvkekat omekot, momis hoporrenakat omet;

16 Oketvn nesaket, nettvt holwahoket omekv.

17 Monk nakkerrvkekat ohmatskvs, momis Hesaketv-mese naken komat kerrvket omvkes.

18 Momet pvrko-opuswv es hacahkatskvs, mv otv yv-mahkueckv ocat, momis Puyvfekcv es ce fvcfvekv;

19 Yvhiketv, vkvsvmkv-yvhiketv, momet pnyvfekcv ohfvccv yvhiketvn 'se em punahoyet, yvhikaket, ce feke ofvn Hesaketvmesen vkvsvmaket,

20 Nanvke omvlkv svrahkv vkvsvmkvn emake emunkvt, pu Pucase Cesvs Klist e hocfkv ofvn Hesaketvmesen momet Erken vkvsvmaket;

21 Hesaketvmese em penkvkv ofvn ete'm vpohicvket omvkes.

22 Ehitake, ce'hetaken em vpohicvks, Pucase Cesvs ohfvccvt o omen.

23 Ehet ehiwv e'kvt omekv, Klist mekusvpkv-cuko e'kvt omat etvpomen; momet emet ena Hesayecvt omes.

24 Monk mekusvpkv-cuko Klist em vpohicat etvpomen ehitake ehetaaken nak omvlkv ofvn em vpohicvkekv.

25 Ehetake, ce'hitaken vnokecvkes, Klist mekusvpkv-cukon vnokecet, e em e wkvte etvpomen;

26 Opunkv eteropotten uewv es okkosetvn es hvsvecet, vcaken hayvret,

27 Emekusvpkv-cuko vrakkuehocvre tetayen, svholwke

cutkuis, momet yucke hvmkuis, momet mv omakat hvmkuis ocekon e em c heckuecvret, momet svholwvkekot, vcake taren.

28 Ehetake eme ena vnokecatat etvpomen e'hitaken vnokecvkvraret os. Estimvt e'hiwvn vnokecat c vnokecet os.

29 Estimvt estofvn em enavpeswv en homecvte sekot omekv, momis vfastet vcayecet os, Pucase mekusvpkv-cuko *em momecat* etvpomen.

30 *Pucase* ena, enavpeswv, momet e funen etelvcvket omekv.

31 Heyv esvrahkvn estet e'rken, e'cken wikkvres, momet e'hiwvn etelvcvres, momen mv hokkolat enavpeswv hvmkusvres.

32 Heyvt nake ehke rakkat omes; momis Klist mekusvpkv cuko tepakan opunvyecit okis.

33 Mome estomis omvltkatskat vrahrvkvn e vnokecat etvpomen e'hiwvn vnokecekvs; momen ehiwvt e'hen vrakkuecekvs.

SETENTVCKE 6.

HOPUETAKE, ce'ckviken em vpohicvks, Pucase ofvn, heyvt fvccvt omekv.

2 C'erken hvtvm ce'cken vrakkuecvsv, mvt vhakv temfvccetv ocat enhvteceskv tes;

3 Cen hervren, momet hofunen ekvnvn oh vretskvret.

4 Momen erkvike toyatskat, cen hopuetaken cvpvkhookihcatskvs, momis Pucase ofvn mahccet, em fvyatet, vfvstvkes.

5 Vtotkvlkē, enavpeswv vcvkvye ce pucasvken em vpohicvks, penkvkv fekeketvu vpvken, ce feke em mehenwetv ofvn, Klist ohfvccvt o omēn;

6 Renakv vtotketv token, este afvceciavlke omekot,

momis Klist em vtotkvke omet, efeke vtet Hesaketvmese nake komat momecvket,

7 Este tokon, Pucase ohfvccvt o omen, vkerrickv heren 'sem vtotket.

8 *Heyvn* kerret, este estomet nake here estomis momecen omat, Pucase vtet matan en heckvres, pucase oce tis, pucasseko tis.

9 Momen pucasvlkē, matan em momecvks, opunvkv es penkvleckvn e en hvlattet, momet *heyvn* kerret, cemeu ce Pucase take hvlwen likes, momet este etemetueckv en sekot os.

10 Espoken, tecvkkvyvte, Pucase ofvn ce yekcvkekvs, momet en yekcvt en yekce ofvn.

11 Setepckv Hesaketvmese *est'emat* omvlkv vchoyvk, Puyvfekv Holwakat em mvkerretv vnrven svpaklatske tayvret.

12 Catv, enavpeswv tepakan ete'n cevlhoyet omēkokv, momis ohfvnkvke vnrpet, yekcvt ocakat vnrpet, yvmv ēkvvn en yomucke evpyviken vnrpet, holwvyeckv puyvfekvke hvlhawan fullat vnrpet, *en cevlhoyet os.*

13 Monk setepokv Hesaketvmese *est'emat* omvlkv cvwepvks, nettv holwvhokat omof *nake estomis* vnrapatske tayvret, momet nak omvlkv momecatskof, svpaklatske tayvres.

14 Monk svpvklvkes, ce tetackvn mehenwvn es wvnawicet, fvccvt hokpe-svrnakvn vlumhicet,

15 Momet opvnkv-herv herkv emetetaketvn ce'letaken vtehvket;

16 Omvlkv emuntalat, vkvsvmkv sevrnvkv es fullet, holwvyecv em fvske fenkakak omvlkv es vslecatske tayvres.

17 Momet vhesaketv sekvpvtokvn cvwvkes, momen

Puyvfekcv em cslafkv-cvpkon. Hesaketvmese em opunvkv mvt omat.

18 Estofis Puyvfekcv ofvn enkusvpkv omvlkvn, momet mekusvpkvn es emekusvpaket, momet mv ohfvccvn momis-kometv omvlkvn, momet emekusapvlke omvlkvn em emekusapet es vketecaket,

19 Momet vm *emekusvpatsket* opunvkv v'mhoyvren, fekhvmket opunvkv-herv en nake-ehkat kerkuecetvn cv cukwvn hwecaren;

20 Mv esvrahkvn este-en-wiketv sylvfkuehocat toyvyat, mv ofvn fekhvmkit, opunvyare tetayat oren opunvyaren.

21 Momis vn nakvfvstetvn, momet estomen arvyat kerratskvre svrahkv, Tekekva, tecakkvte vnockecke, momet Pucase ofv vtotkv enhonrvke tetayat, nak omvlkvn cen kerkuecvkvres.

22 Mata svrahkvn mvn ec oh 'totkvvytes, estomen fulleyat kerratskvren, momen ce feke taken emahlvptvkvren.

23 Tecvkkakvte herkv em ocvkekva, momet vkvsvmkv vpke vnockeckvt Erke Hesaketvmese, momet Pucase Cesvs Klist aenkvpvket.

24 *Vnockeckv* vhopvnkeko tetayat pu Pucase Cesvs Klist 'svnokeccakat omvlkvn heromkv vpkvvkekva. Emen.

† Pal Heyv cokv Lome ofvn coyvtes, momet Efesviken Tekekva 'soh 'totvtes.

COKV VPASTEL PAL

FELEPVLKE OHTOTVTE.

SETENTVCKE 1.

Cesvs Klist em vtotkvke, Pal Temoro tepakat Klist Cesvs ofv mekusapvlke Felepi *tvlofv* vpokat omvlkv, momet mekusvpkvcko vhecivke tekvvke esyoman *ohtotaket os*.

2 Heromkv momet herkv Hesaketvmese Pu'rke, momet Cesvs Klist akvpvket cem ocvkeks.

3 Estofv estomis ece 'kerricvkvyof vn Hesaketvmesen vkvsamis,

4 Estofis omvlkatskat cem emekusapvkvyat vtekat vc afvcket vpohkv hayit,

5 Opunkv-herv ofv etohkvketv nettv enhvtceskv vteke hiyome oren ocatskat vrahkv *vc afvcket omekv*.

6 Heyv mahusan komvye heret omit, mv vtotketv heren ec ofv take vlicevtet Cesvs Klist en nettv eroren momecvres;

7 Momvre heren omvlkatskat heyv ec ohfcev take vkerricvye tayat etvpomen, cv feke ofvn ce 'tehvkv; *hiyomet omekv*, vm esvvnkv, momet opunkv-herv vpvyeckv yekcickv tepakat ofvn vc vpakatsken heromkv etencawvlke toyēs.

8 Cesvs Klist envcofv ofvn estomēn ce yacvkvyat, Hesaketvmeset a vn kerrvt omekv.

9 Momen cem vnokeckv taket nakkerretv momet hoporenkv omvlkv ofvn ohvtvlake mahvren;

10 Momet nak' hervke mahan fvccecet, mehenwuset, momet cem mvttvkeko emunket,

11 Fvccetv em ette Cesvs Klist eteropotte oce, *momet* Hesaketvmese vrakketv vkvsvmkv tepakan omecicakat es ce fvcfaket emunken, Klist en nettvt vlvkvren, heyvn mekusapis.

12 Momis, tecakkvte toyatskat, heyvn kerratskvren komis, mv nake vm *momakat* opunkv-herv ohvtvlaket ayvre min momakvtes:

13 Momat vn sylvfketv Klist ofv ocat *mekko en* cuko-herv ofv hvmkv, momet etv estvmv estomis heren kerhoyet os;

14 Momen Pucase ofv tecakkvte sulket vn sylvfketvt omecicen, enhonrvke hahket, penkvkv ocekot, Hesaketvmese em opunkv punvyetv fekhvmketv em ohvtvlkvket os.

15 Mehenwvn vleskvpkvt momet etenrvpkvt omecicen Klist *es erkenakat* sasen; momis vpylvvt kometv herat omecicen erkenvkakes:

16 Hvmket, mehenwetv ofv tokon, etenrvpkvt omecicen, vn sylvfketvn estemerkvn ohvpvyetvn komet, Klist es erkenvkaket os:

17 Momis hvmkat, vnoeckvt omecicen, opunkv-herv vpyeckv vrahkv cv huerihocet omen kerret, *erkenvkakes*.

18 Monkv estome te? Estomet o estomis, mvkerretvt monkat mehenwetvt omecicet o estomis, Klist es erkenvhoyet os, momen mv ofvn vc afvckes, momes, momet vc afvcke tares.

19 *Hiyomet* omekv, cem mekusvpkv take, momet Cesvs Klist em Puyvfekv vm vnicat eteropotten heyvt vm vhesaketv ohfvccvn vnicvranat kerris;

20 Neneheckv yekcan, momet enhonrvk *ocvyat* vevkvyen,

nake hvmkuis ohfvccv v vlskon, momis estofis *ocvte* etvpomen hiyomat fekhvmketv omvlkv ofvn, hesaketv etehoyvnen, monkat elkv etehoyvnen, Klist cv'na ofvn vrakkuehocvren *kõmit enhonris*.

21 Vc vrahkvt *on omat*, hesaketvt Klist *tot omen*, eletvt eohvtlvvyetvt omekv.

22 Momis enavpeswv ofvn cv wenaken *omat*, heyvt vm vtotketv em ettet *os*, momen naken enhopoyvranvyat kerrvkos.

23 *Hiyomet* omekv, *nake* hokkole em etenrvwv v ohyekcihocet *on*, *yvmv* enkvpaket, Klist vpvketv komis; mvt semvmome estvmahet *omen* :

24 Mome estomis, ece 'rahkv taken, enavpeswv ofvn fekhonnvyat *nake* momvre here mahat *os*.

25 Momen heyv enhonrkvn ocvyat, omvlkatskat, cem vnckv take, momet vkvsvmkv afvcketv svrahkv, ece 'pakvkit likit, fekhonnvranvyat kerris ;

26 *Momat* hvtvm cem vlakvkvyat omecicen, cem afvketv take v vrahkv ocat, Klist Cesvs ofvn ohvtlvkvren.

27 Klist em opunvkv-herv vcvkvyen fullatske tvlkusekva, momat vlakit ce hecvkin *omat*, monkat vlvkvkis, *nake* ec ohfvccv take ocakat, estomen puyvfekcv hvmkuse ofvn, momet vkerrickv hvmkuse ofvn svpaklet, opunvkv-herv vkvsvmkv ohfvccv tohkvket vcevlatskan pohares ;

28 Momet ce'napvlket omecicen *nake* estomis ohfvccv empenkvlatsekan *pohares* ; mvt en sumketv take ohfvccv eskerkv *omen*, momis ec ohfvccv taken vhesaketv *eskerkv os*, momet Hesaketvmesen avtet *os*.

29 *Hiyomet* omekv, mv etepokv v ofvn hecatskvten, momet hiyomat v ofvt *on* pohatskat mahusan ocet,

30 Klist vrahkv ohkvsvmvranskat tvlkekon, momis *mv* vrahkv ce 'stemarkkvren ce'mhoyvket *os*.

SETENTVCKE 2.

MONKV Klist ofvn mahlvptketv estomet, monkat vno-
keckv em afvcketv, monkat Puyvfekev vpvketv, monkat
envcofv yvmasketv, momet merkv *ocaken* omat,

2. Vkerriekv mv omakan, momet mata vnokeckvn ocet,
vkerriekv hvinkusen, momet kometv hvinkusen *ocet*, vm
afvcketvn fveecvkes.

3 Etenrvpkv, monkat ehvperkv ekvsvmkv eteropotten
naken momehohcats, momis eyasketv ofvn este estomis,
vpvltaket es vn hervket os, komet, vkerricekvs.

4 Este vtekat, enanvke tokon, momis este eti enanvken
mvu ohvkerricekvs.

5 Heyv vkerriekvt, mv Klist Cesvs ofvn oovtet, ece
pikvkeekvs.

6 Mvt, Hesaketvmese vhake tat, Hesaketvmese etv-
pometv nake vpenkvleckvt's, komekates:

7 Momis, hocckv pohkekon e en hayet, vtotkv en
heckvn voiyet, este omē hakvtes:

8 Momen este en heckvn ocen eshechoyof, e kvncv-
puehct, elkv, tohweklepkv elkv tis oren, apohice
hakvtes.

9 *Momen* monkv Hesaketvmeset tayan hvlwebct,
hocckv hocckv etv vtekat senhvlwen e'mvtet os;

10 Momat Cesvs e hocckvt *pohkof*, hvlwe fullat, momet
yvmv ekvnv fullat, momet ekvnv elecv fullat e torkowv
vtekat pvkorvres;

11 Momet etulaswv vtekat, Erke Hesaketvmese vrak-
kueckvn, Cesvs Klist Pucase *tes*, maket kerkuecvres.

12 Monkv, vm vnokeckatskat, ece 'pakvkvoyof vm apo-
hicatskvte tvlkekon, momis hiyomat ece 'pakvkvkat min
senhoyvne estvmahen *vm apohicatske* omēn, penkvkv
momet fekeketv vpvken cem vhesaketv mahusan esfvcken
vtotkvkes;

13 *Mv* ec ofv taken, *en* heromkv vrahkvn, momecetv momet kometv tepake vtotkat *Hesaketvmeset* omekv.

14 Ecakv momet punkvv setenrvpkv sekon nanvke omvlkvv momecvkes :

15 Momat cem mvttvkeko momet fvccvket, *Hesaketv-mese* e'ppucetake, Cem mvttvkes, ce kihoceko tetayat etvlwv ekvyekce momet yenahat, mv vpvkaken ekvnv ofv hvyayvke omvket hvyayvhokatskat em etenrvwvn omatskvren ;

16 *Momet* hesaketv opunkvvn kerkuccet *omvkes* ; momat ehvperkvv letkit, monkat ehvperkvv vtotkit omvKate vrahkvn Klist en nettv ofvn vc afvcke taren.

17 Momen cem vkvsvmkv take em vtotketv momet enake *Hesaketvmese* emetv onvpvn *Hesaketvmese ohfvccvn* cv'lehocen omat, vc afvckes, momet omvlkatskat ece 'pakvkit afvckvyet os.

18 Momen mata vrahkvn ece 'fackvket, vc vpvkaketa afackatsket os.

19 Momis cen sehoketv taken kerrit, heren vm mahlv-pvtkvren, lvpken Temorevs cem vtotvkares, *komit*, Pucase Cesvs ofvn enhonrkvn ocis.

20 Vkerrickv em vkerrickv oman ocet, cen sehoketv taken faccusen moskomvren ocvkokv.

21 Omvlkvv Cesvs Klist enanvke token, eme mahusat enanvken hopoyakekv.

22 Momis eskerhoyvten, estomën eppuce erke vpake omën vc vpaket opunkvv-herv ofv vtotkvten kerratskes.

23 Monkv lvpken, vm estomvranat kerryvof vpakusen, mvn vtotares, *komit*, enhonrkvn ocis.

24 Momis lvpken vne mahusat vlvkares, *komit*, Pucase ofvn cv'nhonres.

25 Mome estomis Epafiotitvs tecakkvyvte, vtotkv *vm* etohkviketv *hvmkat*, momet suletawv vm etohkviketv,

momet mv vm eyackvn vfastvten, momis cem opunvkvsarvn cem vtotvranvkvyat tvlkuset os, komvyvnks.

26 Ce *hecetv* take eyace heret, en honne mahemvts, enokkvten pohatskvttet ok'.

27 Momen mehenwvn enokkemvts, elvranuset, momis Hesaketvmeset em merremvts; momen eme tvlkekon, momis vneu vm *merremvts*, feknokketv feknokketvn ohvpvken ocvkaren.

28 Monk v cayece herit vtotimvts, hvttm hecatskof, ece 'fackvke taren, momen feknokketvt vn yupvklvtkvren.

29 Monk Pucase ofvn afvckvke heret evpvyvkes, momet *este* mv omakan vrakkuecvkes:

30 *Hiyomet* omekv, vm vnickv ohfvccvn esfvoken vtotkatskekaten esfvceetvn komet, Klist em vtotketv vrahkvn, en hesaketvn vcayecekot, elkv vvwolicusemvts.

SETENTVCKE 3.

ESPOKEN, tecakkvyvte toyatskat, Pucase ofvn afvckvkes. Nanyke matan *hvtvm* cen hoccievkvyat, mehenwvn vn yekcekos, momet cen hervket os.

2 Efvn em e vketecvkes; holwvyeckv vtotkvkke em e vketecvkes; kvnsiskv vcvkpyeviken em e vketecvkes.

3 Pumet ena-vpeswvn enhonrēkot, *mv* puyvfekv ofvn Hesaketvmesen vrakkuecet, momet Klist Cesvs ofvn afvcket, svkvmsiskv toyēkv.

4 Mome estomis vnet enavpeswv ofv tis enhonrkvn ocvyte tetayes. Enavpeswv ofvn enhonrkvn ocvyte tetayes, este etimvt komen omat, vnet semuntvlen *komvyēs*.

5 Nettv escenvpakan svkvmsishoyet, Eslevl en cuko-hymecvket, Pencemen em aliketv *aossvyvtet*, Hepluvlke mahhet; vhkv ohfvccvn, Faltsevlket;

6 Vketeckv ohfvccvn, mekusvpkv-cukon assecit; mv

fvccetv vhakv eteropotte ocat ohfvccvn *vm* mvttekot omvyvtes.

7 Momis mv nake vn lopicake tayvte, Nake *vn* lopickv tokos, Klist vrahkvn komvyvtes.

8 Momen mehenwvn mv nakkerretv Klist Cesvs cv Pucase ofv ocat en heretv vrahkvn nak omvlkv ehvperkv't's, komvyet os; mv *Cesvs* vrahkvn nanvke omvlkv *vn* suinkvten kvwapit, nake vpvlvthoyvte omën vkerricis, Klist epoyaret,

9 Momet, *vm* fvccetv mv vhakv vcvkvyvte ocat tokon, momis mv Klist vkvsvmkv eteropotte, mv fvccetv Hesaketvmesen avte vkvsvinky eteropotte ocan ocin es cv hechoyvren:

10 Momet Klist *kerrit*, momet a en kvwvpketv en yekcen, momet vpakit em estemarketvn kerraren, elvte omën vc omehocen:

11 Estome estomis elkv a en kvwvpketvn epoyvyvte tayen omat.

12 Entis eenakuecvvyvte, momet entis temvpoke cv hahoyvte omekon; momis vcvkvyvyvte emunkvts, mv nake vrahkv Klist Cesvs cv 'avten esaren.

13 Tecakkvte toyatskat, Ehsis, e komvkot os: momis *heyv* hvmkusan *momecis*; nake *cv'ra* topvrv ocakan ehosit, momet nake cv homv ocakan oretvn vcevllit,

14 Satkv vfvccvn ohyekcet ayamahis, Klist Cesvs ofvn Hesaketvmese^h huehketv ohfvnketv eskerkv vrahkvn.

15 Monkv pumet, estomomuse temvpokvkeye tat hiyomën vkerricvkeres, momen nake etv ohfvccvn mvrahken vkerricatsken omat, heyv tisem Hesaketvmeset cen kerkuccvkvres.

16 Mome estomis, mv nake entis eenakueceyvte ohfvccvn vhakv hvmkusen 'se em fvyvtvkeres, nake hvmkusen vkerricvkeres.

17 Tecakkvtę toyatskat, etohkvket vc vevkfullvket omvkes, momet pume svhopakvn ocatskat omvke fullan heren hecvkes.

18 (*Hiyomet* omekv, sulket, mv ohfvccvn tewolen cem onayvkvyvtet, momet hiyomat cv turopuswv tis pvlatten, ce kicvkis, Klist em etohweklepkv vnrapvket *omakes*.)

19 Mv em cyuksv taket hopvnketvt omen, en hesaketvmeset e nvrke take *tes*; mv em ekvsvmkvt em vlesketv ocen, yvmv ekvnv enanvken oh vkerricaket os.)

20 *Hiyomet* omekv, pum etohkvketvt hvlwe ofvt on, momet mata vten Hesayecv Cesvs Klist Pucasen en neneheceyet os.

21 Mvt pu'na kvncapan em ena vrakkat ome hakvren mvrakhuecvres, vtotketv mv eteropotte nanvke omvlkv eme mahusat elecvn svpvklece tayat vevkvyen.

SETENTVCKE 4.

MONKV tecakkvvyte *vm* vnockecke, momet vm eyackv, vm afvcketv momet *vn* kvpotokv vcake toyatskat, momen Pucase ofvn yekcen svpvklvkes, *vm* vnockeckatskat.

2 Yuotevn enkusapis, momet Senteken enkusapis, Pucase ofvn vkerrickv hvmkusen ocvkvren.

3 Momet cemen, vtotkv vm vpvketv mehenwe toyetskat, *ce* kusapis, mv hoktvke vc vpake opunkv-herv ofv vtotkakvten, momet Klementen, momet vtotkvke vm etohkvketv vpvltaken, mv e hoccfhokv hesaketv en nakcokv ofv *ocakan*, emvnicvkes.

4 Pucase ofvn estofis afvckvkes; *momen* hvtvm makis, Afvckvkes.

5 Cen yvmvsketvn omvlkv kerrvkekvs; Pucaset vwo-lices.

6 Naken 'se naorihcatskvs; momis nak omvlkv ofvn,

mekusvpkv, momet vpohkv, momet vkvsvmkv emetvt
vpvkaken, cem vpohkv taken Hesaketvmeset kerrekvs.

7 Momen Hesaketvmese en herkv, mv hoporrenkv
omvlkv ohfvnkat, ce feke take, momet *cem* vkerrickv
taken Klist Cesvs eteropotten vcvyecvkves.

8 Espoken, tecakkvtø toyatskat, nanvke mehenwvke
vtekat, nake fvccvke vtekat, nake herake vtekat, nake
hvsythakuse vtekat, nake vnoeckakat vtekat, nake vkv-
svmvke taye vtekat, nak herat hvmkuisis *ocen* omat,
momet nakø vkvsvmvke taye hvmkuisis *ocen* omat, heyv
nanvken oh vkerricvkes.

9 Mv nanvke vc ofv kerret, eenakuecet, pohet momet
hecatskvten, *mun* momecvkes; momen herkv en Hesa-
ketvmeset ece 'pakvkves.

10 Momis hiyomat espokan cem vkerrickv take vc
ohfvccv ocat oh mucvsehocat vrahkvñ Pucase ofvñ tayan
vc afvckvnks: mv ofvñ vkerricatskvten os, momis cem
etektvnkvkekates.

11 Nake kusvpkat opunvyecvyat tokon, estomøn arvyis,
mv ofv vñ mahlvpvtke taren kerrvyvtet ok'.

12 Cv kvncvpuehogan *kerrit*, vñ ohvtvlakan kerris;
estvmv estomis, momet nanvke omvlkv ofvñ cv fvccat,
momet cv 'lawat, vñ ohvtvlakan momen kusvpketv
kvwvpetvñ v'mvhahoyet os.

13 Klist mv cv yekciat eteropotten nanvke omvlkvñ
momecvye taves.

14 Mome estomis, vñ estemerketv ofvñ vc vpake kvwa-
patskvte estonkon momecet omatskvtes.

15 Momen, Felepvlke toyatskat, *heyvñ* kerrvkes, opu-
nvkv-herv vliceen, Masetonevñ enkvpakvyof, mekusvpkv-
cuko *etv* hvmkuisis emetv esetv tepakat ohfvccvñ cv
tempunayekon, ceme take tvlkuset cv *tempunayats-
kvtes*.

16 Resvlonikv ofv tisem vhmknv momet vhokkolvn vn kusvpketv omecicen naken vtotatskvtt ok'.

17 Naken v'mhoyvren komvyat okvkok', momis ette ece 'rahkv taken sulke taren komvyet os.

18 Momis nanvke omvlkvtt vn hecken, sulken ocis; nanvke *atotatskvte*, mv fvmeckv fvmeccusat, nake Hesaketvmese esvrakkueckv ehomv here, momet afvceccican Epafiotitvs y'vm ocemvt ok'.

19 Momis vn Hesaketvmeset cen kusvpketv omvlkvtt 'sohfvcecvres, en nake-ockv en rakkettv ofv ocat vcvkvyen, Klist Cesvs eteropotten.

20 Momen Hesaketvmesen momet Pu'rken vrakkueckvt em *ocekvs*, meyuksv-sekon. Emen.

21 Mekusapv vtekan Klist Cesvs ofv vsekvkes. Tecakkvte vc vpvkakatt ece 'sekakes.

22 Mekusapvlke omvlkvtt ece 'sekakes, Sesv en cuko-vtehkvlke mahkvvu.

23 Pu Pucase Cesvs Klist en heromkvtt omvlkatskan ece 'pakvkekvs. Emen.

† Heyvn Lome ofvn cohoyan, Epafiotitvs Felenvlken 'sem ayvtes.

COKV VPASTEL PAL

KOLASVLKE OHTOTVTE.

SETENTVCKE 1.

PAL, Hesaketvmese komat vcvkvyen Cesvs Klist em vpastel *toyvyat*, momet tecakkvte Temorevs,

2 Mekusapvlke momet Klist ofv tecakkvte heromvke Kolasen vpokan *ohtoteyet os*. Heromkv momet herkv Pu'rke Hesaketvmese, momet Pucase Cesvs Klist avtet ece 'pakykekvs.

3 Estofis cem emekusapvket, Hesaketvmese momet pu Pucase Cesvs Klist E'rken vkvsvmkvn emeyet os;

4 Cem vkvsvmkv take Klist Cesvs ofv *oan*, momet mekusapvlke omvlkv vnokeckv em *ocatskan* poheyof,

5 Mv enhonrkv hlvvat ofvn cen herihocvkat, mv opunvkv-herv em mehenwetr em opunvkv ofvn enhomv pohatskvte vrahkvn;

6 Mvt ekvnv hvmeccat etvpomen cem vlakvket os; momet *mv* pohatskvte en nettv, momet mehenwetr ofvn Hesaketvmese en heromkvn kerratskvte vteken ec ofv taken *ettute* etvpomen ettet os.

7 Epeflas, vtotkv pum etohkvketv vnocket, momet ec ohfvccv taken Klist em vtotkv heromat cem onaykvte etvpomen;

8 Momet mvt cem vnokeckv take Puyvfeckv ofv *oan* pum onayvtet os.

9 Heyv vrahkvn, pumeu, mv nettv poheyvte vteken *cem*

emekusapvket, hoporrenkv momet puyvfekev nakkerretv omvlkv ofvn nake eme komat kerretvn es ce fvcfvkvren komeyat, fekhonnēkot cem emekusapvkeyet os;

10 Momat Pucase *vcvkayv* ore heret, afvceecickv omvlkv oren fullēt, vtotketv herat vtekat ofvn etten hayet, momet Hesaketvmese kerretv ofvn cem ohvtlvkvren;

11 Yekcetv omvlkv es ce yekcihocen, en yekcetv rakkat *vcvkvyen*, yvmvsketv omvlkv, momet momis kometv hofunat oren, afvcketvt vpvken;

12 Erke, mv mekusapvlke hvyayvke ofv *vpokat* nake ocakan etencawvlke toyeyvre orvke pu hayvtē vkvsvmaket;

13 Mvt yomucke en yekcetvn a's epu'ssihcet, Eppuce em vnokeckan em ohmekketv ofvn es *pu* tohwlvpkvtet os;

14 Eme ofvn, e catv eteropotten pylken pu neshoyē tayan, *mvt* holwvyeckv enkvpkvtet *omen*, oceyet os.

15 Mvt Hesaketvmese heckeko taye vhaket, nake hocacvkte vtekat em enhvteceskv-heckvte tes;

16 *Hiyomet* omekv, mvt nak omvlkv hahicvtet os; hvlwe ofv ocakat, monkat ekvkv oh ocakat, nanvke heckakat, monkat heckvkeko tayat, mekkvlke em ohliketv tis, monkat ohfvnkvke em wicketv, monkat ohmekketv ocakat, monkat yekcetv ocakat, emet nanvke omvlkv hahicen, eme vrahkv omvlkv *hocackvtet* os;

17 Momen emet nanvke omvlkv enhomvt omvtet, eme eteropotten nanvke omvlkv ocaket-os;

18 Momet emet ena em ekvt ot, *mv ena* mekusvpkv-cukot *omen*; vliceckvt omet, pvsatvkte enkvpvken enhvteceskv heckvte tes; momat omvlkv ofvn homahtetvt enake taren.

19 Fvcketv omvlkv eme ofvt ocvre *Erken* afvceecicvtet ok;

20 Momen *mut Eppuce* em etohweklepkv e catv eteropotten herkvñ hahyet, eme etehoyvñen nanvke omvlkvñ e en herkepueckvñ *es afvckvtes* ; eme etehoyvñen, *makis*, nanvke ekvñv oh ocakan, monkat nanvke hvlwe ofv ocakan.

21 Momet centaken, vtotketv holwvhokat eteropotten vkerrickv ofv tvleporvlke momet vnrapvlke hakatskvttet o estomis,

22 Hiyomat elkv eteropotten enavpeswv ena ofvñ *ce* hvsvthvken, cem mvttvkekon, momet ehomv nake es cem vsehokvke tayat cen sekñ ce svpvkleccetvñ *komet*, *ce* tenherkepuecvtet os ;

23 Vksvsmkv ofvñ yekcen, momet nekeyekot svpak-latske munken, opunvkv-herv, mv pohatskvttet, *momen* nake hocackvte hvlwe elecñ ocakat vtekat 'sem erke-nvkhoyvte, vñe, Pal *toyvyat* mv em erkenvkvñ cv hahoyvtet em enhonrkvñ em vkueyecatskekon omat.

24 Hiyomat vñ estemerkv take ece 'rahkv taken *es* cv *stemerkñ* es *vc* afvckes, momet cv 'navpeswv ofvñ Klist em estemerkv *vñ* vhoskakan, em ena vrahkvñ, mvt mekusvpkv cukot omen, fvcecvyet os.

25 Nake Hesaketvmese em ohmelletv ece 'rahkv take v'mhoyvte vcvkvyen, mv em erkenvkvñ cv hahoyvtes, Hesaketvmese em opunvkvñ esfvcecareñ ;

26 Mv nake ehkat oketv hoyvnakvte, momet este honvpse sulke em ehkvttet, momis hiyomat mekusapvlken en kerkuehocet os :

27 Mvñ Hesaketvmeset heyv nake ehkat en hvyayvke en rakke Centilvlke vpvke ocñ en kerkuecetvñ komvtes ; mvt ec ofv take Klist, hvyayvke em enhonrkvt omes :

28 Mvñ es erkenakët, este omvlkvñ emvcabñet, hoporrenkv omvlkv ofvñ este vtekan emvhayeyet os, Klist Cesvs ofv temvpoken este vtekat *Hesaketvmese* chomvñ huericeyvret,

29 Mv ohfvccvn vneu, mv vc ofv yekcen vtotkat em vtotketv vcvkvyen, yekcen vcevllit, vtotkvyet os.

SETENTVCKE 2.

Hiyomet omekv, ece 'rahkv taken, momet Leotesev vpokat, momet estomomuse enavpeswv ofv cv turofv hecvkekate *vrahkv* senaorickv yekce momvteke ocvyan kerratskvren komis;

2 Efeketake vnokeckv ofv etelvcvket, nake kerretv en kerke here esfvckat oren, Hesaketvmese, momet Erke, momet Klist enake ehkat kerkuecetv oren, mahlvpvkvke taren *komit*.

3 Mv ofvn hoporrenkv nakkerretv tepakat en nakockv omvlkvt ehkaket omes.

4 Momen estimvt cem vlopvkuecet ce mvkerrekaren heyvn makvyet os.

5 *Hiyomet* omekv, enavpeswv ofv ece 'pakkvko estomis, vc afvcket etelilvke heren fullatskan, momet cem vkvsvmkv nekeyihoceko taye Klist ofv ocan hecit, puyvfekev ofvn ece 'pakkvvyet os.

6 Monkv Klist Cesvs Pucasen cenakuecatskvte etvpomen eme ofvn fullvkes;

7 Eme ofvn yvlonkvyn hayet, eme ofvn ce hahoyvken, momet ce mvhahoyvte vcvkvyen, vkvsvmkv ofvn ce yekcihocen, mvn es ce fvcfaken, *Hesaketvmesen* vkvsamet *fullvkes*.

8 Klist vcvkvye token, este em opunvkv vcvkvye, momet yvmv ekvnn nake es hahoyvte vcvkvyen, felasvfe momet vkerretv ehvperkat eteropotten estimvt ce hopvnekaren e vketecvkes.

9 Eme ofvn, Hesaketvmese es em fvcketv omvlkvt ena ofvn liket omekv.

10 Momen *Klist*, mv ohfvnketv momet yekcetv omvlkv ekvt omat ofvn temvpoket omatskes;

11 Momet eme ofvu mv svkvsvmsiskv enke es hahoyvte tokon es ce svkvmsiskvket os, Klist en svkvmsiskv eteropotten enavpeswv en naorketv enan em vkueyatsket omen:

12 Eme vpvken paptesm ofvn ce herihocen, mv ofvu Hesaketvmese, mv emen elkv a en kwapvtet em vtotketv vkvsvmkv eteropotten *eme* vpvken akwvapkatskvttet os.

13 Momen cemet, cen naorketv momet ce 'navpeswv svkvmsiskv tokat ofvn ce pvsatkvkvten cen naorketvn *cen* kvpakihcet, eme vpvken ce wenahuecvkvttet os.

14 *Momet* nanvke epu'nrvpe melhoyvte ocakvte en hoccickv, mvt epu'nrvpet omvten, vslehcet, mvn vkueyet, em etohweklepvkn svrahvtes.

15 *Momet* ohfvnketv momet yekcetv ocakan hopahnet, heckv heren nakheckvn es hayet, mv ofvn ohfvnkvtes.

16 Monk v hompetv, monkat esketv, monkat nettv vcake ohfvccvn, monkat hvresse mucvsat, monkat fekvpkv *nettv* take ohfvccvn estimvt ec ohfvcehevkvats:

17 Mvt nanvke taranat em vpettet os; momis enat Klist enaket's.

18 Estimvt mv nanvke hecekaten eceyet, *momet* em vkerrickv enavpeswv omat ehvperkv es ekvsamat,

19 Momet Ekv, mv enkvpvken ena hvmkvt etekkekv momet eswvnkv eteropotten, etelvctet momet yekcihocet omen, Hesaketvmese em ohvtvlvketvn es ohvtvlakat, mv *Ekvn* hlvtekot, eme komat ekvncvpueckv momet encelvke vrakkueckv eteropotten cem feketvn ce 'konahvkvates.

20 Monk v yvmv ekvvn nanvke es hahoyvte aenkvpvken Klist vpvken ce pvsatkvtet on omat,

21 Estomaten ekvvn vpokatske omet, nanvke melhoyvte, mv 'se vfvshotof, omvkv hopvkvkvranat, em apohicet,

este em vhakv, momet nanvke estet mvhayakan vcvkvyn fullatske haks?

22 Vcelakekot, lasekot, celahyatskvs;

23 Mehenwvn mv nanvke, enavpeswvn afvcecickvn, vracketv mahhe ofv token, eme komat mekusvpkv, ekvncvpueckv, momet ena heren vfvstekat ofvn hoporrenkv en heckvn ocaket os.

SETENTVCKE 3.

Monkv Klist vpvket akvwapkatskvtet on omat, mv nanvke hvlwe min, Klist Hesaketvmese em akvpervn likat ocakan hopoyvkes.

2 Nanvke yvmv ekvnv oh ocakat token, mv hvlwe ocakan vnokecvkes.

3 Ce pvšatkvket on, cen hesaketvt Hesaketvmese ofvn Klist vpvken ehket ocet omekv.

4 Klist pun hesaketvt e hecicof, momof centakeu hvayvke ofvn vpakatsken ce hechoykvres.

5 Monkv ce'nalvce yvmv ekvnv ocakan ehvperkuecvkes, hoktarkvn, hvsvtketv-token, vkerrickv herekan, eyackv holwakan momet vleskvpkv, mvt nakvhake mekusvpkvt omes.

6 Mv nanvke vrahkvn Hesaketvmese en cvpvkktet apobickv toko en hopuetaken oh vlaket os:

7 Mv ofv centakeu yvkapatskvtet ocet 'os, mv ofvn fullatskof.

8 Momis biyomat heyv *nanvke* omvlkvn, cvpvkktetvn, homeckvn, holwvyeckvn, Hesaketvmese vtvkleckvn, momet opunkv holwakan ce cukwv asossen vpvltvkes.

9 Ete'n lvkisatskvs, este vculan en nakvfvstetvn vpvken etvn ocet,

10 *Este* mucvsat mv hayvte vhakat vcvkvyn nakkerretv ofvn mucvsehocvten vccatskvtet omekv.

11 Mvn Klekvlket momet Cusvlket sekon, svkvmsiskv monkat svkvmsiskv tokat *sekon*, Papelevlke, Serevlke, svlvfke, pucassekat *esyomat sekon*, momis Klist omvlkv ofvt, omvlkv^{t's}.

12 Monkv, Hesaketvmese enhopoyvte herake momet vnoeckvke omēn, envcofv merrakusen, heromkv, vker-rickv kvncapan, eyasketvn, momet momis kometv hofunan vccvkes;

13 Momis kometvn ete'm ocet, momen, este estimv vnrvpen naken ocen omat, ete'm merret *omvkes*; Klist cen kvpyecicvkvte etvpomen *momecvkes*.

14 Momet heyv nanvke omvlkv semuntalat vnoeckvn vccvkes, myt temvpoketv es em wvnakvt omes.

15 Momen Hesaketvmese en herkv, mvn ena hvmkuse ofv ec oh huehhokvkat, ce feke take ofvn mekkekvs; momen *Hesaketvmesen* vkvsvmkv emvkes.

16 Klist em opunvkv esfvcken, hoporrenkv omvlkv ofvn, ec ofv taken likekvs; yvhiketv, vkvsvmkv-yvhiketv, momet puyvfekv ohfvccv yvhiketvn 'sete'm mvhayet, momet 'sete'm vcagnet, vkvsvmkv ce feke take vpiken Hesaketvmesen vyvhikvkes.

17 Momen nake estomis, opunvkv monkat nakcelakv ofvn, momecatskat, omvlkv Pucase Cesvs e hocefkv ofvn momecvkes, mv eteropotten Hesaketvmesen, momet Erken vkvsamet.

18 Hoktvke toyatskat, ce 'hetake em apohicet omvkes, Pucase ofv momvre herat vcvkvyen.

19 Hunvntake toyatskat, ce 'hiwv *taken* vnokecet, en-homehcatskvs.

20 Hopuetakē, nanvke omvlkv ofvn ce'ckvken em apohicvkes, heyvt Pucasen heren afvceci^cet ok'.

21 Erkvkē, cen hopuetaken cvpvkhokihcatskvs, enhonrkvt en sumkvkekaren.

22 Vtotkvlke toyatskat, nanvke omvlkv ofvñ enavpeswv vevkvye *ce* pucavlsen em apohicvkes; renakv vtotketv tokon, este afvceciavlke omekot; momis *ce* feke take em mehenwetv ofvñ Hesaketvmesen em penkalet :

23 Momet nake estomis momecatsskat, efēke vtet, este tokon, Pucasen em *momece* omēt momecvkes ;

24 Nake epucashoyvranan em feketvñ Pucaset *ce* 'mvranvken kerret; Pucase Klist em vtotkatskekv.

25 Momis estimvt naken *esten* em vhopanat, mv vhopanvte vevkvyen en heckvres ; momen este etemetueckvt sekot os.

SETENTVCKE 4.

PUCASVLKE toyatskat, nake fvccan momet momvre heran *cem* vtotkvlsen emvkes ; cemetakeu hvlwe ofvñ Pucasen ocatskat kerret.

2 Mekusvpkv ofvñ vpeye mahvkes, momet mata ofvñ vketecet, *Hesaketvmesen* vkvsvmvkes ;

3 Momen pumeu *pum* emekusapet, opunvyetv vhauken Hesaketvmeset pun hvwecvren, Klist en nake ehkat, mv vrahkvñ svlvfkuehocat toyvyat, kerkuecaren ;

4 Opunvyar tayat vevkvyen kerken hayaren.

5 Mv lvpvtke svpvklat ohfvccvñ e hoporrenicet fullvkes, oketvñ nesaket.

6 Heromkvñ *cem* opunkvñ taken estofis vpvkekvs, okcvñwvñ es cvmpet omen, estomēn este estomis momvre heren em vyoposkatske tayan kerratskvren.

7 *Momen* nake *ve* ohfvccv ocakat omvlkvñ Tekekvs, tecakkvte vnokecke, momet vtotkv herome, momet Pucase ofv vtotkv *vm* etohkvketvñ *cen* kerkuecvkvres ;

8 Mv vrahkvñ, *ce* 'stomvkat kerrvren, momet *ce* feke taken mahlvptvren, mvñ *cem* vtotkvvyvñks,

9 *Momet* vpvken Onesemvs, *cem* etohkvketvñ take hvñkat, tecakkvte herome momet vnokecken *vtotvyvñks*.

Mvt nanvke yvmv *momehocat* omvlkvn cen kerkucevkvres.

10 Elestakvs vc vpake sylvfkat ece 'sekakes, momet Makvs, Panepvs e wvnwv e'chuswvt, (mv ohfvccv nanvke ce kihocvkvttet; cem vlakvken omat, cvpyvkes;)

11 Hvtvm Cesvs, mv Cvstvs kihocat; heyvt svkvmsis-
kvlket omakes. Heyv tvlkuset, Hesaketvmese em ohmek-
ketv ohfvccv vtotkvkke vm etohkvkktetv, mv v'mahlvpt-
ketvt omakvtet *omakes*.

12 Cem *etohkvkktetv* take hvnkat, Klist em vtotkv, Epeflas, estofis ece 'rahkv taken mekusvpkv ofvn yekcen cem vtotkvket, Hesaketvmese nake komat omvlkv ofvn temvpoke momet heren hahoyet svpaklatskvren *emeku-
sapet* ece 'sekaket os.

13 *Hiyomet* omekv, a en kerris, centake *cem ocvkct*, momet Leotesev vpokat, momet Hielapoles vpokat vno-
keckv rakken *em ocvkct* os.

14 Luk heleshayv vnokeckat, Temvs tepakat ece 'seka-
ket os.

15 Tecakkvte Leotesev vpokan, momet Nemfan, momet mekusvpkv-cuko en cuko ofv ocan vsekvkes.

16 Momet heyv cokvn cem etenrvwv taken ohonahoh-
yof, Leotesevlke em mekusvpkv-cuko ofvn onahoyvren,
momet *cokv* Leotesev atan cemeu ohonayatskvren vhec-
kvtevs.

17 Momet Akepvn, Mv vtotketv Pucase ofv cen hec-
kvten vketecvs, fvcecetskvret, kicvkvtevs.

18 Pal toyvyat cv'nke eteropotten vsetvt's. Vn sylvf-
ketvn vkerrievkes. Heromkvte ece 'pakvkevs. Emen.

† Pal Lomen liket hocciheen, Onesemvs, Tekekvs tepakat Kola-
svlken 'sem vhoyvtes.

RESVLONIKVLKE OHTOTVTE.

SETENTVCKE 1.

PAL, Selfenvs, Temorevs esyomeyat Resvlonikvlke em mekusvpkv cuko, mv Erke Hesaketvmese momet Pucase Cesvs Klist ofv *ocan ohtoteyet os*; Heromkv momet herkv Hesaketvmese Pu'rke momet Pucase Cesvs Klist aenkvpvket ece 'pakvkekvs.

2 Pum mekusvpkv ofvn ce hocefhuecet, omvlkatskat ece 'rahkv taken estofis Hesaketvmesen vkvsameyet os;

3 Momet fekhonnēkot cem vkvsvmkv em vtotketvn, momet senaorickv vnoeckekt omecicen, momet pu Pucase Cesvs Klist ofv enhonrkv em momis-kometvn, Hesaketvmese momet Pu'rke ehomv ocatskan vkerricēt:

4 *Momet*, tecakkvte vnoeckekatskat, Hesaketvmeset ce'n-hopoyvkvten kerrēt.

5 Pum opunvkv-hervt, opunvkv ofv tvlkekon, momis yekcetv ofvu, momet Puyvfekev Vcakat ofvn momen enhonrkv esfvckat ofvn cem vlakvkvttet ok', pumet ece 'rahkv taken *hunvntake* estomvket ece 'pakvket omeyvten kerratskekv.

6 Momen centaket, estemerkv rakke, momet Puyvfekev Vcakat em afvcketv ofvn opunvkvn eset, epu 'cvkfullvlke, momet Pucase *vcvkfullvlke* hakatskvtes:

7 Momat Masetonev Ekiv tepakat ofv vpoke vkvsamvlke omvlkv em evhopakvt omatskvtes.

8 *Hiyomet* omekv, centake avtet Pucase em opunvkv
Masetonev Ekiv tepakat ofv tvlken pohkekates; momis
estvmv estomis vkvsvmkv Hesaketvmese ohfvccv ocatskat
hvmecicvtet os; momat naken makēkis taves.

9 *Hiyomet* omekv, ep ohfvccv ye's cen ceyetv take
estomēn očeyvten, momet estomen nak vhakakat enkv-
pahket, Hesaketvmesen a oh fulotecet, Hesaketvmese
wenake momet mehenwat em vtotketvn *komet*,

10 Momet E'ppuce hvlwe vten, mv pvsatkvtē aenkvpv-
ken kvwapvte, *mv* Cesvt *omen*, mv cvpvkktv vlvkvrnat
enkvpvken pu hesahuecvten mehaketvn *komatsken* eme
mahusat ep oh kerkuecaket os.

SETENTVCKE 2.

TECAKKVTE toyatskat, ye's cen ceyeyvkeyvte ehvperkv
omekaten ceme mahusat kerratskekv.

2 Momis kerratskes, *mv* 'renhomvn Felepi *tvlofun* pu
'stemerrihocet, vlesketv vpvken pu celahoyvte hoyanof,
Hesaketvmese em opunkv-hervn, etenrvpkv sulken es
ce tempunayvkeyvret, pun Hesaketvmese ofvn pu fek-
hvmke tates.

3 Vcahneyvtet mvkerretv ofv, monkat hvsvtketv tokat
ofv, monkat ehosickv ofv tokatet ok'.

4 Momis, Opunkv-hervn em wihokvre heretv oricakes,
Hesaketvmeset pu komvte vcvkvyen opunahoyeyet os;
esten afvckvkueceyat omēkon, momis Hesaketvmese pu
feke take eskerran *afvceci*et.

5 *Hiyomet* omekv, cemet kerratskes, ece 'kvsamēt
mvkerret cem punayvkeyvte šekos, momet vleskvpkv
seokepkvn hayet *omēkates*; Hesaketvmeset akerrvt *omes*.

6 Momet Klist em vpastelvlket omet, *este* en honnicv-
keyvre pum etektvkvttet o estomis, estet, centake, mon-
kat *este* vpvlvvt vkvsvmkvn pu'mkvren hopoyēkates,

7 Momis hopuetakuce vheciv en hopuetake vhecice etvpomen cem etenrvwv taken yvmaskuseyvtes.

8 Monkv ece 'nokecēt ce yacēkv, Hesaketvmese em opunkv-herv tvlket omekon, momis pum puyvfekev mahusat tis ce'metv pu metetakvket omvtes, pum vno-keekat omatskekv.

9 Tecakkvte toyatskat, pum vtetketv hotoskv tepakan vkerricatskekv; nettv neren vtotkēt, hvmkusatskis cen honnicvkēkaret, Hesaketvmese em opunkv-hervn cem erkenakvkeyvtet ok'.

10 Vksamatskat cem etenrvwv taken estomēn hysvtken, momet fvccen, momet pum mvttekot fulleyvte ohfvccvn centake akerrvlket *omatskes*, momen Hesaketvmeseu.

11 *Momen* estomēn Hesaketvmese mv em ohmekketv momet hvyayvke ohfvccvn ce'nhuebkvkvte ehomvn heren fullatskvren,

12 Erket en hopuetake *momecat* omēn omvlkatskan cem vcabnet ce mahlvpatet, akerryvten kerratsket os.

13 Momen heyv vrahkv n fekhonnēkot Hesaketvmesen vksamvyet os, Hesaketvmese em opunkv n cen kerkuecvkeyvten eenakuecatskof, este em opunkv omekon, momis mehenwusen Hesaketvmese em opunkv t omen, mv yekcen ec ofv taken vtotkat omēn cenakuecatskv tet ok.

14 *Hiyomet* omekv, tecakkvte toyatskat, mekusvpkv-cuko Cesvs Klist ofv Cutev ocakan vevkfullvlke bakatskvtes; mv *mekusvpkv-cuko* Cusvlket estemerrvkuecvte omēn cem etvlofvket nake matvpomakan es ce 'stemerrvkuecakovtet ok.

15 Mv *Cusvlket* Pucase Cesvn, momet eme mahusat em owalvken psvtaket, epu'ssecakvtes; momet Hesaketvmesen afvcecicekot, este omvlkv n vnrvpaket os.

16 Centilvlke, hesahokvren, em punayeyvren pum vse-

haket os, momat estofis en holwvyeckvn fvcecvkvres; cvpvkktv esfvckuset oh vlvkaket omekv.

17 Momis pume, tecakkvte toyatskat, efeke ofv token, ena *tvlkuse* ofvn oketv kocuknusen ce'nkvpvken epu 'kuehoyvte tis, ce turofv taken hecetvn pu yace heret, yekcen vcevlleyvtes.

18 Monk vhmkvv momet vhokkolvn cem vlvketvn komeyvtes, vne, Pal okis; momis Setvnet pu mvnvtte-cvtes.

19 *Hiyomet* omekv, pum enhonrkv, monkat afvcketv, monkat afvcketv en kvpotokv vckat naket mv tē? Pu Pucase Cesvs Klist ehomv *svpaklat*, em vlvketv omof, centake mv toyatskeko haks?

20 Centake pum vrakketv momet afvcketv toyatskekv.

SETENTVCKE 3.

MONKV ohvtvlaken kvwapēko tayof, *Puntvlkusen* Arens *tvlofvn* pu wihokan heres, komeyvtes;

2 Momet Temorevs tecakkeyvte, Hesaketvmese em erkenkv, momet pum etohkvketv Klist em opunkv-herv ofv vtotkvv vtoteyvtes, ce yekcvkuecet, cem vkv-svmkv take ohfvccvn ce mahlvptvkvren:

3 Heyv estemerkvt estimvn nekeyicvkekaren, heyv nanvken pum wihokvtet omen ceme mahusat kerrats-kekv.

4 Mehenwusen, ece 'pvakeyof, Pu 'stemerrihocvres, homvn ce kievkeyvtet ok; momvte mahusan, momen *mvn* kerratskes.

5 Heyvt omecicen, ohvtvlaken kvwvpvko tayof, cem vkvsvmkv taken kerretvn *komit* vtotvyvtes, Estome witat, vnrapvt es ce keriyvken, pum vtotketvt ehvperke wites, *komit*.

6 Momis hiyomat Temorevs vpokatskan vtet pum vla-

ket, cem vkvsvmkv vnoeckv tepakat ohfvccvn, momet estofis heren epu 'kerricet, ce *hecetv* take pu yace herat etvpomen pu hecetvn komatskat, *heyv* opunvkv heran es pum vlakof;

7 Mv vrahkvn, tecakkvte toyatskat, cem vkvsvmkv taket omecicen, pum estemerkv enkusvpketv tepakat omvlkv ofvn ec ohfvccv taken pu mahlvptkvtes:

8 *Hiyomet* omekv, Pucase ofvn yekcen svpaklatsken omat, *hiyomat* hesahokeyet os.

9 *Hiyomet* omekv, afvcketv pun Hesaketvmese ehomvn ece 'rahkv taken es epu 'faokat vrahkvn vkvsvmkv estomën Hesaketvmesen hvtvm emeye taye haks?

10 *Momet* ce turofv taken hecēt, cem vkvsvmkv take orice mahekan esfvceceyvren neren nettvn tayan cem emekusapeyet os.

11 Tokvs, Hesaketvmese mahusat, momet Purke, momet pu Pucase Cesvs Klist pum vyetv ec orvken mellekvs.

12 Momen Pucaset vnoeckv ete'm *ocet*, momet *este* eti em ocatskat ohvtvlaket mvn es fvcfvket omatskvren ce hayvkekvs, pumet ec ohfvccv take *omeyat* etvpomen:

13 Momat, pu Pucase Cesvs Klist, em mekusapvlke omvlkvtpvpkaken, em vlvketv omof, Hesaketvmese Pu'rke tat ehomvn ce feke taken hvsvtketv ofvn em mvttvkekon yekcvkuecvres.

SETENTVCKE 4.

Monkv ohvtvlakat, tecakkvte toyatskat, estomën fullet, Hesaketvmesen afvcecicvranatskat cen kerkuecvkeyvte etvpomen ohvtvlaket vpeyatskvren cem 'pohepet, Pucase Cesvs ofvn cem vcagneyet os.

2 Mv yhakv Pucase Cesvs eteropotten ce'mvkeyvten kerratskekv.

3 Hesaketvmese nake komat heyvt omekv hvsvtketvn ocet, hoktarkvn e enkvpyecicatskvren :

4 *Momet* omvlkatskat estomën en nakvcvnkv hvsvtketv vrakketv tepakat ofvn ocatske tayat kerratskvren,

5 Centilvlke Hesaketvmesen kerrvkekat *en nakvcvnkv* enavpeswv em eyackv ofvn *ocakat* omekot ;

6 *Estimvt* estemvkerret, nake estomis ohfvccvn etecakvten fvccekon naken vkonahekaren ; mv omakat omvlkv Pucase em pvlecvt omekv, homvn cem onayet, cen kerkuecvkeyvte etvpomen.

7 Hesaketvmeset hvsvtketv tokan pu'nhuehkekatet ok, momis hvsvtketv *min*.

8 Monkv estit vhepakat, este tokon, momis Hesaketvmese, mv em Puyvfekev Vcakat pu'mvten vhepaket os.

9 Momis vnoeckv etecakkakvte ete'm ocvranat ohfvccvn cen hoccicvkvkis tetayes, centake mahusat ete'nokecvranatsken Hesaketvmeset ce mvhayvket omekv.

10 Momen mehenwvn tecakkakvte Masetonev vpokat ohfvccvn mvn momecatsket os ; momis tecakkvte toyatskat, ohvtvlaket vpeyatskvren ;

11 Momet mahlvptket fulletvn komet, cen nakcelakv mahusan vfastet, momet ce kicvkeyvte vcvkvyen ce'nke take mahusan es vtotkatskvren ce'nkusapvkeyet os.

12 Momat mv en lvpvtke sehokat ohfvccvn fvccvn fullët, naken cen kusvpkvkekares.

13 Momis, tecakkvte toyatskat, mv nocicat ohfvccvn naken kerrekot, vpvltake mv enhonrkvn ocvkekat omën feknokket omatskvren komvkos.

14 *Hiyomet* omekv, Cesvs ehlet akvwvpkvten vkvsamën omat, matvpomen mv Cesvs ofvn nocicat Hesaketvmeset eme vpvken sylvkvres.

15 *Hiyomet* omekv, Pucase em opunvkv eteropotten heyvn ce kicvkeyet os, Pumet Pucase vlvkvranan vteken

hesahoket fekhonnē emunkat mv nocicat ehomvn vpeh-yēkos.

16 Pucase mahusat, huehketvt *pohken*, momet akencelv en hake, momet Hesaketvmese em pofketvt haken, hvlwan ahvtvpkvret ok; momen Klist ofvn pvsatkvttet homvn akvwpkvkvres.

17 Momof pumet, wenahokēt vpokeye emunkat, mv vprken vholoce ofvn a pu cvwhoyvres, hotvle ofvn Pucasen vnrapeyvren, momet momēn Pucasen estofis vpakeyvres.

18 Monk v heyv opunvkvn 'setemahlvptvkes.

SETENTVCKE 5.

Momis, tecakkvte toyatskat, oketv momet *pum* etektvnke ocakat ohfvccvn cen hoccicvkvkis tetayes.

2 Nere horkopv vlakat omēn Pucase en nettvt vlaket omat centake mahusat kerratskekv.

3 *Hiyomet* omekv, Mahlvptketv momet herkv *oces*. makakof, hokte estuce heckuecvranat en nokket vykv-hvmkv em vlakat etvpomen sumketvt oh vlvkvres, momen mvnvtvkepekares.

4 Momis, tecakkvte toyatskat, centaket yomuckofvn vpokatskekos, mv nettvt horkopv omēt ce cakkvren.

5 Omvlkatskat hvyayvke en hopuetake, momet nett v en hopuetake toyatskes: pumet nere, monkat yomucke enake toyēkos.

6 Monk v eti nocicakat omēkot, vketecet, pu mahlvpatkuset omekvs.

7 Mv nocicakat neren nocicaken, mv hacakat neren hacaket omekv.

8 Momis pumet, nett v enake toyeyat, *pu* mahlvpatkuset, kvsvmkv vnokeckv tepakat sevrnvakvn, momet sekvpv-tokvn vhesaketv enhonrkvn accet omvkeres.

9 Hesaketvmeset cvpvkktv tokon, pu Pucase Cesvs Klist eteropotten vhesaketvn heckueceyvren pum mellvtet ok'.

10 Mvt epu 'rahkvn elvtes, vhonecet monkat nocicet o estomis, wenahoket tohkviket vpakeyvren.

11 Monkv etemahlvpatet, teyekcvkuecvkes, mv momatskat etvpomen.

12 Momen, tecakkvte toyatskat, mv ece 'pvkaket vtotket, Pucase ofvn ec ohfvnket cem vcahnakan kerret,

13 Em vtotketv vrahkvn vnoeckv ofvn heren vrakuecatskvren ce'nkusapvkeyet os. *Momen* tenherket vpokvkes.

14 Momen, tecakkvte toyatskat, ekvyekcakan em vsehet, vkerrickv ofv yekevkekan mahlvpatet, yekcvkekan yekcen svpaklecet, *este* omvlkv ohfvccvn hofunen momis komvkes.

15 Estimvt holwakan holwakat vyoposken *este* em pvlecekaren vketecvkes, momet ceme mahusat *cem* etenrvwv taken *este* omvlkv esyomat ohfvccvn nake heran estofis vcvkvpeyvkvtevs.

16 Estofis afvckvkvtevs.

17 Fekhonekot emekusapvkvtevs.

18 Nake omvlkv ofvn *Hesaketvmesen* vkvsvmvkes, Klist Cesvs ofvn Hesaketvmeset nake ec ohfvccv take komat heyvt omekv.

19 Puyvfekev *Heran* vslehcatskvs.

20 *Nake* owalvkhoyvten ehvperkuehcatskvs.

21 Nanvke omvlkvn eskerret, nake heran yekcen hlvltvkes.

22 *Nak* holwvke en heckv omvlkvn e em vsehvkcs.

23 Momen herkv en Hesaketvmese mahusat esfvcken ce hvsvthicvkekvs; momen pu Pucase Cesvs Klist em vlvketv vteken, cem puyvfekev omvlkv, *cem* vkerrickv

take, momet *ce'na* emmvttvkekon vevyehocate! *komit*,
Hesaketvmesen emekusapis.

24 Mv *ce'nhuehkvkat* heromet *os*, mv momecvrane
 tvlket *omat.*

25 Tecakkvte *toyatskat*, pum *emekusvpvkes.*

26 Tecakkvte *omvlkvn vfvnketv vcakan es vsekukes*

27 Heyv *cokvn tecakkvte vcacakat omvlkv em oho-*
nayvkhoyvren, Pucase ofvn yekcen ce kicvkis.

28 Pucase *Cesvs Klist en heromkvt ece 'pakvkekvs.*
Emen.

† *Cokv Resvlonikvlke enhvteceskvn em vtetet Arens tvlofvn*
hoccihocvtet omes.

COKV PAL

RESVLONIKVLKE OHTOTVTE SVHOKKOLAT.

SETENTVCKE 1.

PAL, Selfenvs, Temorevs esyomat Resvlonikvlke em mēkusvpkv-cuko Hesaketvmese Pu'rke momet Pucase Cesvs Klist ofv *ocan ohtoteyat* :

2 Heromkv momet herkv Hesaketvmese Pu'rke momet Pucase Cesvs Klist aenkvpvket ece 'pakvkekvs.

3 Tecakkvte toyatskat, momvre heret omen, ece 'rahkv taken estofis Hesaketvmesen vkvsvmvraneyat tvlkuses, cem vkvsvmkv taket tayen ohvtvlaket omen, omvlkatskat vnokeckv esfvcen ete'm ocatsket omekv.

4 Momet on, pume mahusat, ece'ssehocan momet este merketv kvwapatskat omvlkv ofvn cem momis kometv vkvsvmkv tepakat vrahkv Hesaketvmese em mēkusvpkv-cuko *ocakat* ofvn ec ohfvccv taken 'sekvsameyet os :

5 *Mvt* Hesaketvmese em ohfvceckv fvccat eskerkv hēckuset os, momat Hesaketvmese em ohmekketv, mv vrahkv ce'stemerkakat en heckkvvre heretv orices, ce komhoykvres :

6 *Hiyomet* omekv, Hesaketvmese mv ece'ssecakan este-merkvn 'sem pvlevkpevret fvccvt omes :

7 Momet, Pucase Cesvs, sutvn ahvtapket, em encelvlke yekcakat vpvkaken,

8 Mv Hesaketvmesen kerrvkekot, pu Pucase Cesvs Klist

em opunvkv-herv vpohicvkekat totkv fenke ofvn em
pvlecvkepof, ceme ce naorihocan *vyoposken* fekvpkvn epu
'pvkaken *ce'mukat fuccvt os*.

9 Mv nettv Pucaset vlakof, em mekusapvlke ofvn vrak-
kuehovren, momen vkvsvmakat omvlkv, estomahes,
komvkvren, (pun kerkueckv cem etenrvvv taken vkvsvin-
hoyvtet ok',)

10 Mv *apohicvkekaten* eme likan enkvpvken, momet en
yekce en hvyayvke enkvpvken estemerkv meyuksv-sekon
es estemerrvkuehovres.

11 Monkv estofis cem *emekusapvket* pun Hesaketvmeset,
heyr enhuehhokan heretv orices ce komet, *en* heretv en
kometv herat omvlkv, momet vkvsvmkv em vtotketvn
yekcetvn esfvcecvren emekusapeyet os.

12 Momat pun Hesaketvmese momet Pucase Cesvs
Klist en heromkv vovkvyen ee ofv taken pu Pucase Cesvs
Klist e hocefkv vrakkuehocen, eme ofvn centakeu *ece*
'rakkuehovkvren.

SETENTVCKE 2.

MOMEN, tecakkvte toyatskat, pu Pucase Cesvs em vlv-
ketv omecicen, momet mvn em vtelokeyat *omecicen*

2 Puyvfekv eteropotten, monkat *vm* opunvkv etero-
potten, monkat cokv vtoteyyte oman eteropotten, Klist
en nettvt vwoluses, komet, cem vkerrickv ofvn ce naori-
hocen, ce feknokhokekaren ce'nkusapvkeyet os.

3 Estome estomis estimvt ce mvkeriylvkats; ehomvn
yupvklvtketv ocen, mv naorketv hunvnwv, estemerketv
e'ppucet heckeko vtekat, *mv nettvt vlvkekaret ok'*.

4 Mvt nake omvlkv Hesaketvmese kihocan, monkat
vrakkuehocan vnrapet, senhvlwen e hvlwecet os; momat
Hesaketvmese omēt, Hesaketvmese en cuko-vcakat ofvn
liket, Hesaketvmese toyis, *make* omēt e heckuecet os.

5 Ece 'pakvkvye emunkof heyv nanvken cem onvyv-
kvyvte vkerricatskeko haks?

6 Momen, em oketv omof heckvren, naket mvnvttecat
omat hiyomat kerratskes.

7 Holwvyeckv enake ehkat entis vtotkekv; momis
hiyome vnvttecat *vnttece* emunken vkueke tvlvkres.

8 Momen momof mv Holwvyecat heckvres, mv Pucase
e cukwv en hesaketv eteropotten elecet, em vlvketv
en hvyayvke eteropotten sumecievranat:

9 Mv *Holwvyecat* em vlvketv, Setvne em vtotketv
vevkvyet omet, yekcetv omvlkv momet eskerkv *omvlkv*,
momet nake estomahe laksakat *omvlkv*,

10 Mv estemerkvkvranat ofv fvccetv tokat ehoskv
omvlkvv vpvket os; hesahokvren, mehenwetv vnokeckvn
eenakuecvkekatet ok.

11 Momen heyvt omecicen, ivksetvn vkvsvmvkvren,
Hesaketvmeset ehoskv rakken ohtotvkvres:

12 Momat mv mehenwetvn vkvsvmekot, momis fvccetv
tokan es afvckakat omvlkvv ohfvceehocvren.

13 Momis tecakkvte, Pucase em vnokeckvlke toyatskat,
Hesaketvmeset, enhvteceskv vteken Puyvfekev ce hvsvt-
hicat, momet mehenwetvn vkvsamatskat eteropotten
vhesaketvn *cen heckvren* ce'nsathoyvtet omecicen, ece
'rahkv taken Hesaketvmesen estofis vkvsvmvrancyat
tvlkuses:

14 Pun opunvkv-herv eteropotten, pu Pucase Cesvs
Klist em vrakketvn eenakuecatskvren, *mvn* ce'nhuehkv-
kvttet os.

15 Monkv, tecakkvte toyatskat, mv vculyke em punkv
cokv hocciceyvte, monkat opunvkv eteropotte ce mvha-
hoyvten hvlatet, yekcen svpvklvkes.

16 Momen pu Pucase Cesvs Klist mahusat, momet
Hesaketvmese, mv Pu'rket omat, mv epu 'nokecet,

heromkv enhonrkv here tepakat eteropotten mahlvptketv
meyuksv sekon *pu'mvtet*,

17 Ce feketaken mahlvpatet, opunkv momet vtotketv
herakat vtekat ofvn ce yekcvkuecekvs.

SETENTVCKE 3.

ESPOKAT, tecakkvte toyatskat, pum emekusvpvkes,
Hesaketvmese em opunkvvt, pvfnet ayen, vrakkuehocvren,
cem etenrvwv take *vrakkuehocat* etvpomen :

2 Momet este ekv-yekcakat, momet holwvyecvlke enkv-
pvken epu 'cayehocvren ; omvlkv vkvsvmkvn ocvkekokv.

3 Momis Pucaset heromet os ; mv ce yekcvkuehcet,
nak holwakat enkvpvken *ece* 'cayecvkvres.

4 Momen nanvke ce kicvkeyan momecaket omet,
momet, momecvkvres, ce *komēt*, ec ohfvccv taken Pucase
ofvn enhonrkvn oceyet os.

5 Momen Pucaset, Hesaketvmese em vnokeckv oren,
momet momis komet Klist enneneheckvn ce 'feke taken
mv mellekvs.

6 Momen, tecakkvte toyatskat, tecakkvte opunkv
emeyvte vcvkvyte token, fvcceko arat vtekan e enkvpr-
yecicatskvren, pu Pucase Cesvs Klist e hoccfkv ofvn ce
kicvkeyet os.

7 *Hiyomet* omekv, cemetake mahusat, estomēn epu
'cvkvpeyvranatskat kerratsket os, pumet cem etenrvwv
taken fvccekon fullēkatet ok ;

8 Momet estit o estomis ehvperkv tvkliken en hompē-
kates ; momis nettvn momet neren vtotketv hotoskv
tepakat ofvn vtotkeyvtes, estimv toyatske estomis, cen
honnivkēkaren.

9 Yekcetvn ocēko omecicat token, momis epu 'cvkful-
latskvre vrahkv svhopakvn e hayetvn komeyat *omecicet*
os.

10 *Hiyomet* omekv, ece 'pakvkeye emunkof, heyvñ ce kievkcyvtes, Estit vtotketvñ komekon omat, homipats.

11 Ece 'pakvkat, fvccekon fullēt, naken vtotkvkekot, momis nanvkokvlke sasvcuken pohēkv.

12 Momen mv omakan, mahlvptkēt vtotket, tvklike enake mahusan hompvkvren, pu Pucase Cesvs Klist ofvñ kicēt, em vcahneyet os.

13 Momis centake, tecakkvte toyatskat, here momeckv ofvñ ce hotohsvkats.

14 Momet, estimvt o estomet pum opunvkv heyv cokv ofv ocean apohicekon omat, mvñ vketecet, vpahkatskvs, vlsvren.

15 Mome estomis, vnrapv omecekot, tecakkvte omēñ *em* vcahnvkes.

16 Momen herkv e Pucase mahusat estofis, momet estomet o estomis herkvñ ce'mvkekv. Omvlkatskan Pucaset ece 'pakvkekv.

17 *Vne* Pal vseketv cv'nke mahusan es hayvyat; mvt cokv omvlkv ofv eskerkv omes; momēñ hoccicis.

18 Pu Pucase Cesvs Klist en heromkv omvlkatskan ece 'pakvkekv. Emen.

¶ Cokv Pal Resvlonikvlke ohtotvte svhokkolan Arens tvlofvñ hoccicvtet os.

COKV ENHVTECESKV VPASTEL PAL

TEMORE OHTOTVTE.

SETENTVCKE 1.

PAL, Hesaketvmese pu Hesayecv, momet Pucase Cesvs Klist pum enhonrvk makvte etehoyvnen Cesvs Klist em vpastel *toyvyat* ;

2 Temore, vkvsvmkv ofv *cv*'ppuce mahusan *ohtotis* : Heromkv, merkv herkv esyoman Hesaketvmese Pu'rke, momet Cesvs Klist pu Pucase avtet *cem oceks*.

3 Masetonevn eceyvyof, Efesvn fekhonnvtevs, momet mvhakv etvn mvhayvkekaren,

4 Momet nakonvkucen, monkat este erhonvpse opunvyeckv meyuksv-sekan, Hesaketvmese ofv yekcvkueckv vkvsvmkv ofv ocan hayekot, nakvpohetv min hahicakan vketecvkekaren vplwvn emvcahnvkvtevs, ce kicvyvte vcvkvyen *momecus*.

5 Momen *heyv* vhakv em vheckv vnokeckv tes, efeke hvsvtke, eohvkerrickv here, vkvsvmkv mehenwe esyoman aossat ;

6 Mvn em fiyecet, opunvkv ehvperkakan ohfulecakat sases.

7 *Mvt* vhakv mvhayvlke haketvn komakis, nanvke makakan, monkat nanvke opunvyecakan kerrvkekot *os*.

8 Momis estet vhakv vcvkvyen 'se vfasten omat, vhakv heret omat kerreyet *os*.

9 Heyvn kerret, vhakvt, *este* faccv tokon, momis vhakv
[Muskokee I. Timothy.]

vevkvyen fullekat, *mun* apohicvkekat, Hesaketvmese vmoskomvkekat, holwvyecvlke, *este* hvsvthvkekat, nak-hayvkekvke, erke-pvsatvlke, ecke-pvsatvlke, *este*-pvsatvlke,

10 Hoktarvlke, hunvntake hunvntaken etohkvket nake holwvke vtotkvke, estenhorkopvlke, laksvlke, fvcceko enken kvwvpakat esyomat vrahkvt os, momet mvhakv fvccat vnrvpen nake etvt ocen omat, *mv vrahkvt omes*.

11 Hesaketvmese vrakkuehocat em opunkv-herv vrak kat mv vm wihokvte vevkvyen.

12 Momen Cesvs Klist pu Pucasen vkvsamis, *mv mecvy*e tayen cv yekciavte, erkenkv em wiketv cv huericet, Heromet os, cv komvtet ok';

13 *Vne tis*, enhomvn vtvklecv, momet assecv momet vhopanv toyvyvtet; momis merkvt vn heckvtes, kerrvkot, momet vkvsvmkv tokat ofvn momecavyvtet ok'.

14 Momen vkvsvmkv momet vnokeckv Klist Cesvs ofv oakat vpvkaken, pu Pucase en heromkv tayet omvtes.

15 Heyvt opunkv mehenwet on, omvlkv eenakuecakv tayet os, Klist Cesvs naorkvlken hesahuecvranet ymv ekvnv vlakvtes, vnet mv *naorkvlke* en homahte toyvyat.

16 Mome estomis, heyvt omecicen merkvt vn heckvtes, vc ofv taten Cesvs Klist *em* momis kometv hofonat omvlkvn kerken hayvren, mucv ayat hesaketv yuksv-sekon *en heckvre tetaye* oren emen oh vkvsvmakat svhopakv en *hakaren*.

17 Momen Mekko meyuksv-sekat, em elkv-sekat, hecke-sekat, mv Hesaketvmese hoporrrene enhvmkusat, vrakketv vkvsvmkv tepakat estofis meyuksv-sekon em *ocekus*. Emen.

18 Temore, cv'ppuce toyetskat, owvletv homvn ec oh vpeyvte vevkvyen heyv vhakvn cem wikis, mv eteropotten tepokv heren etepoyetskvren;

19 Vkvsvmkvn momet eohvkerrickv heren hvlatet, mv wikakvte saset omen, mvt vkvsvmkv ohfvccvn *em* perrocuko *take* vkvhopvnakes.

20 Himenevs Vleksantv tepakat mvn vpvkakct os, mvn Setvnen *em* wikvyvtes, *Hesaketvmese* vtvklecvkeket kerrkvren.

SETENTVCKE 2.

Monkv *nak makvranvyat* omvlkv enhvteceskvn, este omvlkv, mekkvlke, este yekcetv ocakat omvlkv esyomat vrahkvn, vpohetv, mekusvpkv, este'm emekusvpkv, momet vkvsvmkv emetv hahoyvren vcahnis,

2 Hesaketvmese ometv, momet fvccetv omvlkv ofvn mahlvptket, momet etenherket fulleyvren.

3 Heyvt Hesaketvmese pu Hesayecv ehomvn here momet afvcecicat omekv;

4 Mvt este omvlkv hesahoket, mehenwv kerretvn oricvkvn komet os.

5 Hesaketvmese hvmkuset *omen*, momen Hesaketvmese momet este etenherkepuecv hvmkuset omekv, mvt este hunvnwv Klist Cesvs *tes*.

6 Mvt omvlkv pvlke-es-neskvn e wiktcs, oketv orof ohkerkuehocvren.

7 Mv ohfvccvn opunvkv-sarv momet vpastel *em* wikt v'mhoyvtes, (Klist ofvn mehenwvn opunayit, laksvkos,) vkvsvmkv mehenwv tepakat Centilvlke *em* mvhayv *to-yaren*.

8 Monkv, este hunvntaket, enke hvsvthvken kvwvpaket, cvpvkktv momet en kerkekat sekcn, estvmv estomis mokusvpkvren komis.

9 Matvpomen hoktvken, eyasket, emahlvptket, accvke senelickv svheremahen accekot, ekvesse hotvncan, monkat cvtokunaplanen, monkat makelitvn, monkat accvke vcake mahen 'se nehicet omekot;

10 Momis, (hoktvke, Mekusapvlke toyēs, *maket* e ohkerkuecakat momvkvre here tetayat *vcvkvyen*,) vtotketv herakan 'se *nehicvkuren komis*.

11 Hoktet cvyayvket, apohice heret, kerrekvs.

12 Momis hokte emvhayet, monkat este-hunvnwvn ohfvnkvre em etektvnecvkos, momis cvyayvket vrvren komis.

13 Atvme taten hahoyen, mohmof Ef *hahoyvtet* omekv.

14 Momen Atvme mvkerhoyekon, momis hokte mvkerhoyen mv naorketv ofvn erhuervtes.

15 Momis emahlpvptketv vpvken, ekvsvmkv, momet vnokeckv, momet efeke hvsvtketv ofvn emomecicaken omat, estuce heckueckv ofvn vcayehocvres.

SETENTVCKE 3.

Hervt maketv mehenwvt's, Estimvt mekusvpkv-cuko vhecicv em wiketvn eyacat vtotketv heren eyacet os.

2 Monkv mekusvpkv-cuko vhecicvt, nake em mvttekot, ehiwv hvmkusen ocet, vketecet, emahlpvptket, yvmaskuset, este en cukopericat encaket, mvhayetv emvnvcket :

3 Hacr tokot, tepoyv tokot, cvto-kunawvn vnokecekot ; momis momis komet, tepokv em vlostekot, vleskapv tokot ;

4 En cuko mahusan heren ohfvnket, en hopuetake emahlpvptketv omvlkv ofvn em apohicakusen ocet, omvranet os.

5 (*Hiyomet* omekv, estimvt en cuko mahusan heren em fvyvtetvn kerrekon omat, estomēn Hesaketvmese em mekusvpkv-cukon vhecicvr haks ?)

6 Mekusapv hvtuse hakat tokot, ekvsvmkv hvlwecen, puyvfeckv holwakat em ohfvceckv ofvn lvtkekaren.

7 Momen ohvtvlakat *mekusvpkv cuko* en lvpvtke svpaklat este here omecet opunvyecaket omvranet os, vlesketv

momet puyvfekcv holwakat 'sem enkvnhetv ofvn lvtkekaren.

8 Tekvnlke matvpomen mahlvptket, tulaswv hokkolicekot, pvrko-opuswvn em vloste mahekot, vlesketv ofv nake 'se ohvtlvvyetvn eyacekot;

9 Vkvsvmkv en nake ehkan eohvkerrickv hvsvtkat ofvn hvlvtaket *omvranet os*.

10 Momen heyvu eskerrvkhoye en topvrvn nake em mvtvkekon *eshechoyen*, tekvnlke em wiketvn vfvstvkekvs.

11 Matvpomen ehitaket fvccet, este ohlaksvlke tokot, mahlvptket, nanvke omvlkv ofv heromvket *omvranet os*.

12 Tekvnlket, ehiwv hvmkusen ocet, en hopuetaken, momet e lute take heren ohfvnkvet onekvs.

13 Mv tekvnlke em wiketvn heren vfvstakvtet hueretv heran, momet vkvsvmkv Klist Cesvs ofv ocat ofvn fekhvmketv rakken e en heckuecakekv.

14 Lvpken cem vlvkares, *komvyat* enhonrkvn ocit, heyv nanvken cen hoccicis;

15 Momis, vlvkvkon hofunen omat, Hesaketvmese en cuko, mvt Hesaketvmese wenakat em mekusvpkv-cukot, *momet* mehenwetv en cukele momet em wakkvt omen, *mv* ofv estomēn momvre heren vretske tetayat kerretskvren.

16 Momen kerkuset *os*, mekusvpkv en nake ehkat rakketes; Hesaketvmeset vpeswv ofvn hechoyen, Puyvfekcv fvccacen, encelvlket hecaken, Centilvlke 'sem erkenvhoyen, ekvnv ofvn oh vkvsvmhoyen, hvyayvke ofvn a eshoyvtes.

SETENTVCKE 4.

MOMEN Puyvfekcv opunvkv kerkvken 'sopunayet, *hummaket os*; Oketv yicvranat ofvn mvkerrvlke em

puyvfekvlke momet puyvfekv holwvhokat em mvhakv
vpohicaket, vkvsvmkv enkvpakat svsvranet os :

2 Mvkerretv ofvn lakset opunayet, em eohvkerrickv take
cvto hvyvan es nekrihocen ocaket ;

3 Etepayetvn vset, nakhompetyv *murahrvkun* estet e
em vsehkvren kicaket os ; Hesaketvmeset, mv mehen-
wetvn kerrvke, vkvsvmakat, vkvsvmkv emetv vpvken
eenakuecvkvren hahicvtet ont oman.

4. Nake Hesaketvmese hayvte vtekat heret *omet*,
vhepvkhoyvre tokot omekv, vkvsvmkv emetv vpvken
eenakuehocen omat.

5 Hesaketvmese em opunkv, momet mekusvpkv etero-
potten hvsvtken hahoyet omekv.

6 Heyv nanvken tecakkakvten vkerricvkuecetsken omat,
Cesvs Klist em erkenvkv here, vkvsvmkv mvhakv herat
tepakat em opunkv vcvkvyetskvt ofvn rakkuehocet
ometskvres.

7 Momis nakonvkuce hoktvlke enanvke momet me-
kusvpkv vcvkvyetokvkekan vhepvkvs ; momis mekusvpkv
ohfvccvn e nekeyicvs.

8 *Hiyomet* omekv, ena nekeyickv estomusen lopicet
omekv : momis mekusvpkv nanvke omvlkv ohfvccvn
lopicet omes, hiyome hesahokeyan, momet hesaketv
vlkvranan temfvccetvn ocet *omekv*.

9 Heyvt maketv mehenwvt's, momen omvlkv eena-
kuecakvr tayet os.

10 *Hiyomet* omekv, heyvt omecicen vtotkēt, vlesketvn
kvwapeyet os, Hesaketvmese wenake *likat*, mv este
omvlkv, momet vkvsvmakat mahkvu Hesahuecvn em
enhonrēkv.

11 Heyv nanvken yekcetvn 'sopunayet, 'sestenvhayvs.

12 Cem mvnnettetvn estit enhomehcats ; momis vkvsv-
makan opunkv, vretv, vnoeckv, puyvfekv, vkvsvm-

kv, *efeke* hvsvtketv esyomat ofvn 'sem vhopakvt ometskvres.

13 *Cokv* ohonvyetv, emvcahnetv, emvhayetv esyoman vfastetske emunken vlvkares.

14 Mv *ce'mhoyvte* ec ofv ocan, mv owaletv eteropotten momet erkenkvkke nvkafte e'nke oh wvkecakat etehoyvnen *ce'mhoyvten* vmoskomekot huyiretskvs.

15 Heyv nanvken oh vkerricvs; mv ofv *mvketeken* huervs; cen lopican omvlkv hecvkvren.

16 E *vketcet*, mvhakvn vketecvs; heyv nanvke ofvn emomecievs; heyvn momecetskat e *hesayecet*, cem apohicvlkeu hesahuecetskvres.

SETENTVCKE 5.

ESTE vculican ehvnekot, *ce'rke* omēn emvcahnet; este mvnettakan tecakkakvte omēn;

2 Hoktvlanan *ce'ckvlke* omēn; hoktvke mvnettakan *ce'wvntake* omēn *efeke* hvsvtketv omvlkv ofvn emvcahkvks.

3 Oyevlken vrakkuecvkvs, mehenwvn oyevlket on omat.

4 Momis oye estomet hopuetaken, monkat em osustaken, echussucvlke tis ocen omat, mvt e hute take ofvn heromkvn heckuecet, e'ckvlke take vfvstakvte vrahkvn vyoposketvn kerrvkekvs, heyvt Hesaketvmese ehomvn here momet afvceciat omekv.

5 Momen hokte oye mehenwe, entvlkuse vhoskat Hesaketvmesen em enhonret, mekusvpkv momet *Hesaketvmese* em'pohetv ofvn nettvn momet neren emomecicet os.

6 Momis mv afvcketv ofv likat, hesaket *omis*, elet os.

7 Momen heyv nanvken es emvcahkvks, em mvtvkekot svpaklvren.

8 Momis estimvt en *nakvlke* mahusan, en cuko-vtehkvkke mahkvvu, en hopoyekon omat, kvksvmkvn helaksehcet, este kvksvmekat 'sen holwvket os.

9 Oyet ohrolope pale epakan oricekat sohvhonkvthoh-yats:

10 Este-hunvnwv hvmkuse e 'hiwvt omvtet, em vtotketv herakat vrahkvn heren opunvyehocen, hopuetaken mahmicvtet on omat, este kerrvkekan evpvyvten omat, mekusapvlke e'len em okkosvten omat, *este* efeknokhokan emahlvpatvten omat, vtotketv herakat vtekan heren vcvkayvten omat *tuwvvn sohvhonkvthoyvres*.

11 Momis oyevlke esmvnnettakan vhepvkvkvs, Klist vnrvpen afvcketv hopoyvlke hakof, ehesevtn eyacvket omekv.

12 *Mvt* ohfvceckvt en heckaket os, em vkvsvmkv enhvteceskvn vwikakekv.

13 Momen sohypakat, cukon etohtvlecet, enhorkvn *kerret*, momet enhorkv tvlkekon, este opunvyecvlke, nanvkokvlke, momet nanvke makēsko tayat opunvyakat *haketvn* kerraket os.

14 Monkv *hoktvke* esmvnnettakat ehesaket, hopuetaken heckuecet, cukon vfastet, *mv* vnrapvt holwvken opunvyecvre em etektvnecvkekaren komis.

15 Entis Setvnen vcvkvpeyetvn fiyecakat sasekv.

16 Este-hunvnwv, monkat hokte vkvsamat oye hoktvken ocen omat, ent emvnicvkekvs, mekusvpkv-cukot sen honnekaren, momat mehenwv oyevlken emvnicvke tayat.

17 Mekusvpkv-cuko em fvyatvlke heren fvyvtakat, vrakkuECKv tepvkocket en heckvre heretv orices, kom-hoyvkekvs, mv opunvkv mvhakv tepakat ofvn vtotkakak mahkvu.

18 Wakhv-vtotkv telekon cesapan yupopihcetskvs, momet, Vtotkv em feketv en heckvre heretv oret os, Cokat maket omekv.

19 Akerrvlke hokkole monkat tutcene ehomv take token

omat, mekusvpkv-cuko em fvyatv vnrvpn akerkueckvn em apohicetskvs.

20 Mv naorkakan omvlkv chomvn em vshvkvs, vpvltakeu penkvlvkven.

21 Etemetueckv sekou, temvrahken est' ohvkerricekot heyv nanvken vfstvs, makit, Hesaketvmese, momet Pucase Cesvs Klist, momet encelvlke enhopoyvkte chomvn yekcen *ce'mvcahnis*.

22 Estimvn vyvkhvmkusen *ce'nken* oh wvkehetskvs, momet este etv en naorketv take vpvken naken ohcetskvs: *ce hvsytke emunkv taren e vcayecvs*.

23 Mucv ayat uewv *tvlkusen* esiketskvs, momis *ce'nvcovv* vrahkvn, momet enokketv cem etewolicat ome-cicen pvrko-opuswv estomusen eskvteys.

24 Este-hunvntake en naorketv homvn heckvket, homvn ohfvececkvn oh vpeyat svset os, momis vpvlvv en naorketvt yupvn vpeyet os.

25 Momen matvpomen vtotketv herakat heckaket os, momen mvrahkvt o estomis ehkvkeko taves.

SETENTVCKE 6.

VTOTKVLKE estomomuse nokwv-oh-wakkv elecvn svpaklat eme mahusat e pucaviken, Vrakkeckv omvlkv en heckvre oricakes, *komet* oh vkerricvkekvs, Hesaketvmese e hocefkv momet mvhakvn tvklehocekaren.

2 Momen mv epucase vkvsvmvke ocakat, etecakkakvtet omakat vrahkvn enhomecahkats, momis vtotketv min *em mecvkekvs*, heromet, momet vnokeckvket, momet mv nake herat etencawvlket omakekv. Heyv nanvken vcah-net, emvhayvkes.

3 Estimvt emvrahken mvhayet, opunvkv hoporrenvke, pu Pucase Cesvs Klist em opunvkv, momet mvhakv mekusvpkv vcvkve ocan apohicekon omat,

4 Ekvsvmet, naken kerrekot, momis *este enokket naken eyacusat omēn*, nake vpohetv momet opunvkv setenrvpkv ohfvccvn eyacet os.

5 Vleskvpkvt, etenrvpkv, tvhiketv, ohvkerrickv holwvhokat, momet mehenwv ocvkeket, vkerrickv holwvken oce, Eohvtvlvyetv mekusvpkvt's, komakat em opunvkv setenrvpkv mvn asossaket os; heyv omakan e enkvpryecivs.

6 Momis mekusvpkv emahlvpvtketv vpakat nake epoyetv rakke tes.

7 *Hiyomet* omekv, *yvmv* ekvnvn naken asceyēkates, momet mehenwvn naken esossēko taves.

8 Momis hompetv momet accvken occyat, mvn es pu mahlvpvtket omekvs.

9 Momis mv nake-ocvke haketv komakat nake eskerhoyat *ofvn pvlakat*, momet nake senkvnhetv, momet eyackv hoporrenkv vpvkeko nokkicakat sulke ofvn pvlakat os, mvt sumketv estemerketv tepakan esten vkpvsatet os.

10 Cvto-kunawv vnokeckv nake holwvhokat omvlkv en yvlonkvt omekv; mvn vleskvpakat svset oimof, vkvsvmkvn em fynecet, feknokketv sulken 'se etekfvnvnickavtes.

11 Momis cemet, Hesaketvmese em este toyetskat, heyv nanvken en letkvs; momet fvccetvn, mekusvpkvn, vkvsvmkvn, vnokeckvn, momis kometvn, momet eyasketvn vcvkvyvs.

12 Vkvsvmkv etepokv heran etepoyvs, hesaketv yuksvseko, mv ec ohhuchhokan hlvltvs, eohkerkueckv heran, akerrvlke sulke ehomvn es e ohkerkuecetskvtes.

13 Hesaketvmese nak omvlkv wenahuecat ehomvn, momet Klist Cesvs, Pantevs Pilvte ehomvn eohkerkueckv herat eohkerkuecvte *ehomvn* yekcen ce kicis,

14 *Heyv* vhakv, svholwvke cotkuis sekon, momet

mvtttes kihoccko tayen pu Pucase Cesvs Klist heckvranat oren vevyevtcevs :

15 Mvt, Ohfvnke vrakkuehoce enhvmkuse *liket*, mekkvlke em Mekkot, momet pucavlike e Pucaset omat, em oketv omof, *em vlvketvn* hecicvres ;

16 Mv tvlkuset hesaketv emunkvn ocet, hvyayvke estimvt oreko tayat ofvn likat, mvn estimvt hecekatet, hecetv umeko taves ; emen vrakketv momet yekcetv yuksv-sekat *em* ocekvs. Emen.

17 Yvmv ekvnv ohfvccv nake-ocvken *em punayet*, Vkerrickvn es hvlhvwecekot, nake-ockv sumke token, momis Hesaketvmese wenake, mv esfvcken es afvckeyvren nanvke omvlkv pu'man enhonret,

18 Heren momecet, vtotketv herakat ofvn nake-ocvket, *nake* enkvpicetv metetaket, *nake* etekvpicvketv vkvsamuset omvkes,

19 Oketv vlvkvranat vrahkvn enlikv heran hericet, hesaketv yuksv-sekon hvlvtatskvren, *maket* yekcen kicvks.

20 Temore toyetskat, opunvkv ehvperkvke, momet hacohakakan, momet mv laksen nakkerretv kihocat em etenrvpkvn mvnvttepet, mv nake hericetskvren ce'mhoyvten vevyevcs :

21 Mvn eenakuece omecaket, vkvsvmkv ohfvccvn em mvttakvtet svset os. Heromkvte ece 'pakekvs. Emen.

† Pal Peketevnvlke em etvlofv rakke Leotesev hoccfkan liket, heyv cokv enhvteceskvn Temore ohtotvte coyvtes.

COKV VPASTEL PAL

TEMORE OHTOTVTE

SVHOKKOLAT.

SETENTVCKE 1.

PAL, Hesaketvmese komat eteropotten, hesaketv Klist Cesvs ofv ocat etemfvccetv vcvkvyen Cesvs Klist em vpastel *toyvyat* :

2 Temore *cv'ppuce vm* vnokeekan *ohtotis*; Heromkv, merkv *momet* herkv Erke Hesaketvmese, *momet* pu Pucase Klist Cesvs avtet *cem ocekv*s.

3 Hesaketvmesen, mv *cv'rkvlke* tate eteropotte *vn* hec-kvten eohvkerrickv *hsvtka*n es *em* vtotkvyat, vkvsamis,

4 Fekhonnekot, nettv nereu, ce turopuswv pvlatkan vkerricit, ce hecetvn *cv* yacuset, *vm* mekusvpkv ofvn ece 'kerricvyet os; afvcketvn es *cv* fvcke taren *komit*;

5 Vkvsvmkv mehenwe ec ofv likan, enhvteceskvn Loes ce 'puse ofvn, *momet* Yunese ce'cke ofvn likvten vkerricvyof; *momen mvt* cemeu *ec* ofvn likes, komvye heres.

6 Monk v Hesaketvmese en nakemkv *cv'nke ec* oh wvkhokickv eteropotte *ec* ofv ocan hvtvm vhetecetskvren ece 'kerricepuecis.

7 Hesaketvmeset penkvkv *vkerrickv* token, momis yekcetv, vnokeckv, *momet* hoporrenkv em vkerrickvn pu'mvtet omekv.

8 Monk pu Pucase ohkerkueckvn, monkat vne en Muskokee N. T. 38

svlvfke toyvyat es ec elset ohmetskvs; momis opunvkvherv em estemerketvn astenkvwapvt omvs, Hesaketvmese en yekcetv vcvkvyen.

9 Mvt pu hesahuecet, huehketv hvsvtken es pun huehkvttet os, pum vtotketv vcvkvye token, momis eme komat, momet en heromkv vcvkvyen;

10 Mv *heromkv* ekvnv vliceckv oreko emunken Klist ofvn pu'mhoyvtes, momis hiyomat pu Hesayecv heckat eteropotten hecket os; mvt elkvn sumecihcet, opunvkvherv eteropotten hesaketv, momet hesaketv meyuksvsekan ohhvayicvtet os:

11 Mv ohfvccvn vne, erkenkv, vpastel momet Centilvlke mvhayvn cv huerihocvtet os.

12 *Momen* mv vrahkvn heyv nanvken es cv 'stemerket os, momis vc vlsekos; *hiyomet* omekv, estimv ofvn vkv-samvyvten kerrit, mv nake em wikvyvten mv nettv oren vcayece tetayat yekcetv ocet os, komvye heres.

13 Opunkvv etelilvke herake *opunvyvye* vm pohetskvten, vkvsvmkv vnokeckv tepake Klist Cesvs ofv ocat ofvn yekcen hlvvtvs.

14 Mv nak here hericetskvre ce'mhoyvten Puyvfekv Herat ep ofv likat eteropotten vcvyecvs.

15 Heyvn kerretskes, Esev ofvn vpokat omvlkvtt v'nkvpvkakvtes; mv vpvkakat Fichelvs Hvmocenes tepakat omakes.

16 Hesaketvmeset Onesefolvs en cukon oh merrate, tewolen v'mahlvpatet, vn cvto-tetvkkkv es vlsekattet ok'.

17 Momis Lomen arof, vfekcakhett cv hopoyet, es cv hecemvts.

18 Pucase akvpvken mv nettv omof merkv en heckvren Pucaset emate! Momen nanvke en sulke estomomusen Efesvs ofv vm vtotkvten heren kerretskes.

SETENTVCKE 2.

MONKV cemet, cv'ppuce toyetskat, heromkv Klist Cesvs ofv ocat ofvn yekcet omvs.

2 Momet mv nanvke akerrvlke sulke em etenrvwvn vm pohetskvten, heyvn hunvntake heromvke, etvu emvhayvke tayan, em wikkvs.

3 Monkv Cesvs Klist en suletawv here omet estemerkvn kvwvps.

4 Suletawv are estomet *yvmv* hesaketv enanvken 'se vpvllvyekot os; mv suletawv hakvre enhopoyvten afvceicetvn *komet* omekv.

5 Momen estimvt etemuntvlkv vcevllat, vhakv vevkvyen vcevllekon omat, *kvttlvkv vcakan* es kvptuehocekot os.

6 Mv cvpofv oh vtotkat tawvt *em* etten cvwvranet os.

7 Nike makvyan oh vkerrievs; momen Pucaset nanvke omvlkv ofvn kerretvn ce'mate!

8 Cesvs Klist, Tewe en honvpsen avtet, vm opunvkvherv vevkvyen, pvsatkvt eakvpvken akvwvpkvten ce hohsats.

9 Mv ofvn holwvyecv omēn estemerketvt vn hecket os, sylvfkueckv oren; momis Hesaketvmese em opunvkv sylvfkuehocekot os.

10 Monkv enhopokvte vrahkvn nanvke omvlkv kvwapvyet os, hvyayvke emeyuksv sekak vpvken vhesaketv Klist Cesvs ofv ocat en heckvkvren.

11 Heyvt maketv mehenwet os; Vpaket pu pvsatkvt en omat, vpaket hesahokeyvret ok'.

12 Estemerketvn kvwapēn omat, vpaket mekkeyvres; vhepakēn omat, emeu epu 'hepvkvres:

13 Vksamēko estomis, emet mehenwet huere munkvt os; ehelakseceko taves.

14 Heyv nanvken ohvkerricepuccet, Pucase ehomvn, Opunvkv *ocakat* ohfvccvn etenrahpatksv, mvt naken

lopiceko *tayekv*, momis pohakan ehosvkueces, *kicet*, yekcen em vsehvks.

15 Hesaketvmese ehomvn vkvsvmvke taye oren e heckuecetskvret vcevllvs, *momat* vtotkv nak es vlsetv cen sekon, mehenwv em opunvkv fvccvn tekvpicet *hueretskvret*.

16 Momis opunvkv ehvperkvke *momat* hacohakakan em e fulkvs, holwvyeckv em ohvtvlvkvkvret ok'.

17 Momen em opunvkvt hote *vkuekvnto* omet pvpvkres; Himenevs Filetvs tepakat mvn vpvkakes.

18 Mvt mehenwetv ohfvccvn em mvttet, *Elkv* aenkvwvpketv entis hoyvneps, maket, *este* vnvcome em vkvsvmkv taken lekvfaket os.

19 Mome estomis, Hesaketvmese en likvt yekcen hueret os, heyv eskerkv oet, Pucaset enaken kerhoyes, momet, Klist e hocfkv hocefat vtekat fvccetv tokan enkvpvkekvs.

20 Momis cuko rakke ofvn nake-vcvnkv ocvket os, cvto-kunaplane, momen cvto-kunaphvtke es *hayvkute* tvlkekon, momis eto tis, fakkē tis es *hayvkute* ocvket os; momet vrakkuehocvranat sasen, vrakkuehocvranekat *ocvket os*.

21 Monkv heyv nanvken estimvt e en hvsvtecen omat, nake-vcvnkv vrakkuehocvranat, hvsvtke, Pucase es en lopice herat, momet vtotketv herat vtekat emetetake tares.

22 Momis este mvnettvke em eyackvn en letkvks, momet fvccetvn, vkvsvmkv, vnokeckvn, *momat* efeke hvsvtke aossen Pucasen oh huehkakat vpvken etenherkv hopoyvs.

23 Momis vpohetv ehvperkvke hoporrenkv vpvkeko *ocakan* vhepvks, mvt tepokv hayaket oman kerret.

24 Momen Pucase em vtotkv tepoyekot, *este* omvlkv em eyaskuset, mvhayetv mvnvcket, momis komet.

25 Eyasketv ofvn mv vnrvpakan emvhayet; Hesaketvmeset mehenwetv ohkerkueckv oren vkerrickv-etickvn emake witen omat;

26 Momen mv puyvfeckv holwakat komat vcvkvyen sylvfkuecvkvttet 'sem enkvnhetvn 'se ossicvkvren.

SETENTVCKE 3.

HËYVU kerrvs, nettv espokakat omof, oketv penkviket ocvkvres.

2 *Hiyomet* omekv, estet e vnokecet, cvto-kunawvn encaket, opunvkvn 'seksamet, ekvsamet, tvhiket, eckvlken *em* apohicekot, *Hesaketvmesen* vkvsvmekot, mekusapv tokot,

3 En nakvlken vnokecekot, temfvccetv-kacvlket, este-ohlaksvlket, e-em-fvyvtekat, sehonecket, *este* herakan en homecet,

4 Enhonricvlke, ekv-yekcakat, serakken vkerricet, Hesa ketvmese senhoyvnen afvcketvn vnokecet;

5 Mekusvpkv en heckvn ocet omis, mv en yekce helaksecakat ocvkvres; mv omakan *em* e fulkvkvs.

6 *Hiyomet* omekv, heyv omakat cukon esceyeyet, hoktvke hacohakvke, naorketv es honhoye eyackv mvrahrvkvn es nekeyihocan,

7 Estofis naken kerrakis, mehenwetv kerretvn estofis umvkeko tayan sylvfkvken evpayaket os.

8 Momen Canese Camplese tepakat Moses vnrvpakvte omët heyvt mehenwetvn vnrvpaket os; este em vkerrickv holwvhoket omen, vkvsvmkv ohfvccvn etv vhepvkhoyvten.

9 Momis ohvtvlaken vpeyekares, mv en *hoporrenkv take sekat hecket* omvte etvpomen mvu en hoporrenkv sekate *este* omvlkv ehomvn hecke taret ok'.

10 Momis vm mvhakvn, vretvn, kometvn, vkvsvm-

kvn, momis kometv hofunat, vnoeckvn, momis kometvn,

11 Asseckvn, estemerketvn *momet* nanvke Anteak, lkonev Lestlv esyomat ofv ve oh yievtē heren kerretskvtet omes; asseckv estomakan kvwapvyvten *kerretskes*; momis *mv* omvlkvn Pucaset a 'svc ossvtes.

12 Momes, momen Klist Cesvs ofv mekusvpkv vevkvyē fulletvn komat omvlkvt asseckvt en heckkvvres.

13 Momis este holwvyecvlket momet ehosicvlket holwvyeckv ofvn ohvtvlaket vpeye munkvres, ehosicaket, momet ehosihocen.

14 Momis mv nanvke kerret, heren vkvsametskvte ofvn emomecievs, estimvt *mvn* ce mvhayvten kerret;

15 Momet hopuewvt aretskof, cokv vcacakat, vkvsymkv Klist Cesvs ofv ocat eteropotten vhcšaketske taye oren ce hoporrenice tayan kerre vtecicetskvten kerretskes.

16 Cokv vcakat omvlkvt Hesaketvmeset este em vker-rickvn nekeyicen *estemhoyvtes*, momet mvhakvn, *nak est em* vschetvn, vretv-mvherickvn, fvccetv-mvhayetv esyoman lopicet omes:

17 Hesaketvmese em este-hunvnwvt temvpoket, vtotketv herakat omvlkv ohfvccvn metetake heret omvren.

SETENTVCKE 4.

MONKV Hesaketvmese ehomvn, momet Pucase Cesvs Klist, mv em vlvketv momet em ohmekketv omof, hesahokan momet pvsatkvten ohfvcccvranat ehomvn yekcen *ce* kicis;

2 Opunkvvn 'serkenvkv; oketv omof, oketv toko *estomis* vhuervs; momis kometv mvhakv tepakat omvlkvn 'ses' em vschet, emvcahnet *em* punvyvs.

3 *Hiyomet* omckv, oketvt vlvkvres, momof mvhakv mehenwan kvwvpekot, momis, e hvcko hottopvken ocet,

eine mahusat em eyackv take vevkvyen mvhayvken e em vteloymkvres;

4 Momet e hvcko taken mehenwetvn 'sem fulotket, nakonvkuce *min* oh fulotecvkvres.

5 Momis cemet, nanvke omvlkv ofvn vketecvs, estemerketvn kvwapet, opunvkv-herv einvhayv em vtotketvn momcet, cem vtotketvn es fvcecv.

6 Vnet *Cesvs vrahkvn cv'lehocvre* vm etetaket omen, *yvmvn* enkvpvkvranyat oketv vwolet omekv.

7 Tepokv heren tepoyit, temvrkvn poyit, vkvsvmkvn vevyecvyvtes.

8 Mucv ayat fvccetv en kvpvtokv-vcakan vn herihocet os, mv Pucase fvcecv fvccat mv nettv omof v'mvranat; momet vne tvlkekon, momis em vlvketv vnokecatat omvlkvn *emvkvrangat*.

9 Lvpken vm vlvketskvret vketecvs:

10 Temvs v'nkvpvkepekv, yvmv ekvnv mucv *ocan* vnokecet, *yvmvn* enkvpaket, Resvlonikvn ayepet os, Klessens Kelesevn *ayet*, Titvs Talmesevn *ayepet os*.

11 Luk tvlkuset vc vpakes. Mak evpahyet, ecc 'pvken svtes; vtotketv ohfvcecv vn lopicet omekv.

12 Momen Tekekvn Efesvn ohtotvyvns.

13 Kapv-rakko Kapvs likan Tlov *tvlofvn* wikvyvten, atetskof, 'svtvtevs, momet cokv *ocakan*, momet pacments *kicetv* mahvkvu.

14 Cvto-lane paccv, Vleksantv *hocefkat*, holwaken tayen cv momecvtet os; em vtotketv vevkvyen Pucaset em fekate:

15 Momen cemeu mvn vketecvs; pum opunvkvvn tayen vhrapvtet omekv.

16 Enhvteceskv em vyoposkvyof *este* hvmkuis vm *epulhvmken* huerekates, momis omvlkv v'nkvpvkakvtes; *Hesaketvmeset* mv taken vrvhecekate.

17 Mome estomis, Pucaset vc vpaket hueret, cv yekci-cvtes; momat vm erkenvketvn esfvcken kerhoyen Centi-lvlke omvlkvt pohvkvren; momen este-papv e cukwvn a vc ossihocvtes.

18 Momen Pucaset vtotketv holwyke vtekan a vc ossihcet, em ohmekketv hvlwe ocan orvye *tayen* vc vcvyevvres; emen vrakketvt estofis emeyuksv-sekon em *ocekvs*. Emen.

19 Pleskv Akwelv tepakan, momet Onesefolvs en cukon vsekvvks.

20 Elastvs Kolenrvn fekhonnemvts; momis Tlofimvs enokken Miletvn wikimvts.

21 Rvfo orekon vlvketvn komvs. Yupulvs, Plutens, Linvs, Klatev momet tecakkakvte omvlkvt ece 'sekaket os.

22 Pucase Cesvs Klist cem puyvfekcvn vpvkekvs. Herkvt ece 'pakvkekvs. Emen.

¶ Cokv esvhokkolat Pal Temore, mv Efesvlke em mekusvpkv-cuko vfastv enhvtecèskv hahoyvten, ohtotvtet, Lomen likof, Nelo ehomvn svhokkolvn huerihoce omof.

COKV VPASTEL PAL

TITVS OHTOTVTE.

SETENTVCKE 1.

PAL Hesaketvmese em vtotkv, momet Cesvs Klist em vpastel *toyvyat*, Hesaketvmese enhopoyvkte em vkvsvmkv momet mehenwv mekusvpkv *mehenwuse* ohfvcev ocat ohkerkueckv vcvkvyen,

2 Hesaketv emeyuksv-seko em enhonrkv ofvn; mvn Hesaketvmese lakseko taye, ekvnv vliceceko munkof, *este* temfaccvtes,

3 Momet momvre tetaye ocof, erkenvketv eteropotten em opunvkvn kerkuecvtes, Hesaketvmese pu Hesayecv em vhakv vcvkvye vm wiktven;

4 Titvs, vkvsvmkv tvleme vcvkvyen cv'ppuce mahusat oh *'totis*; heromkv, merkv momet herkv, Erke Hesaketvmese, momet pu Pucase Cesvs Klist pu Hesayecv a vtet *ece'pukekvs*.

5 Heyv vrahkv Kletv ofvn ce wikimvts, nake espokeko ocakan mvhericet, etvlwv omvlkvn erkehvkvke *vculv-kuecan* em wiketv hayetskvren, ce kicvkvyvte etvpomen;

6 Estimvt nake em mvttekot, elfiwvu hvmkusen, hopue-take vfekrakkvke taye, yvmahkuecvlke kihocekon, ekvyeckvkekon ocat hueren omat, *mvn hayetskvres*.

7 Mekusvpkv cuko vhecicv, Hesaketvmese en nakvfastvt omet, nake em mvttekot, ekvsvmekot, lvpken cvpvkkekot, tepoyv tokot, hacv tokot, vlesketv ofv nake 'se ohvtvlvye-tvn eyacekot omvranet omekv;

[Muskokee Titus.]

8 Momet este en cukopericat encaket, nake herat vno-
kecet, emahlpvtket, fvccet, hvsvtket, e em fvyatet,

9 Mvhahoyvte vcvkvyen punkv fvccv yekcen hvlatet,
opunkv mehenwv ofv este'm vcagnet, momet a vnrpe
opunvyecvlke ohfvnkvre tetayat.

10 Ekv-yekcakat sulket omekv, momet ehvperkv opu-
nayvlke, este-mvkerrvlke, svkvmiskv vkvsamvlke ma-
hkvu.

11 Mv e cukwv vkhothokvranet os; cuko hvmeat
rvkpvricet, vlesketv ofv nake 'se ohvtlvyetv eyacaket,
nake mvhayeko tayat mvhayaket os.

12 Kletvlke estofis laksvlke, ponvttv holwvyecvke, hom-
petv vnoksvlke, enhorvket os, Kletvlke mahusat hvnket,
owalvt, makvtes.

13 Heyv kerkuecvte mehenwvt os, monkv fvsken em
vsehkvsv, vkvsvmkv ofv cvfencvket;

14 Cusvlke en nakonvkuce, momet este mehenwv en-
kvpvkakat em vhakv em vpohicvkekaren.

15 Hvsythakat nanvke omvlkv en hvsythvkes; momis
hvsythvkekat, momet vkvsvmvkekat naket en hvsythvke-
kot, em puyvfekv, em vkerrickv tis svholwvhoket os.

16 E oh kerkuecakat, Hesaketvmesen kerres, *makaket*
os; momis vtotketv ofv *Hesaketvmesen* chelakseket, mo-
met en homechoye tetayat, momet vpohicvkekot, vtotketv
herakat vtekat ocvkekot omes.

SETENTVCKE 2.

Momis mvhakv temvpoke vcvkvyat nanvken punvyets-
kvres;

2 Vculakat mahlvpvtkvke, fvccvke, hoporrenvke, vkv-
svmkv, vnokeckv, momis-kometv esyomat ofv cvfencvke
taren.

3 Matvpomen hoktvlvke, em fulletv hvsythvket, este-

oh-laksvlke tokot, pvrko-opuswv sulken eyacvkekot, nake herakat emvhayvlke *taren* ;

4 Hoktvke mvnettviken hoporrenkvn mvhayet, e'hetake vnokecvke, en hopuetakeu vnokecvke,

5 Mahlvpvkvke, *efeke* hvsvthvke, cuko-vfekhonnlvke, herake, ehetake em vpohicvket, Hesaketvmese em opunvkvn tvklehocekaren mvhayvkvren.

6 Matvpomen hunvntake mvnettvlke em vcahnvkes, emahlvpvkvke *taren* ;

7 Nanvke omvlkv ohfvccv vtotketv herakat ofvn vhayetvn e heckuecet, mvhkv ohfvccv fvyvtkeko tayen, okhacekon, fvccen,

8 Opunvkvn ofv temvpoken, ohfvccchoceko tetayen e *heckuecvs* ; estimvt vpvhlvmke vpvket on omat, nake holwvke ec opunvyeckv ocekot, vlsvren.

9 Vtolkviken em vcahnvkes, e pucasvlke mahusan vpohicvkvren, nanvke omvlkv ofvn afvceciyet, pvlken em vyoposkvkeket ;

10 Vkonahvkekot, momis ñakomvlkv ohfvccv fvccvket, nanvke omvlkv ofv Hesaketvmese pu Hesayecv em mvhkvvn *vccece omet* herusen hayvkvren.

11 *Hiyomet* omekv, Hesaketvmese en heromkv, vhesaketv svlakat, este omvlkv ehomvn hecke hakvtes, *pu mvhayet*,

12 Mekusvpkv-tokon, momet ekvnv em eyackvn, e em vsehet, mahlvpvkvke, fvccvke, mekusapvket yvmv ekvnvn fullet,

13 Enhonrkvn afvcketv ocan, momet Hesaketvmese rakkat, momet pu Hesayecv Cesvs Klist em vlvketv rakkat en nene heceyvren pu mvhayet,

14 Mvt, holwvyeckv omvlkv enkvvpken pu neset, momet etvlwv vcake, vtotketv herakat vfekcahken e en hayet hvsvtecvret, e pum estemvtes.

15 Heyv nanvken opunayet vcahnvtcvs, momet yekcetv omvlkvn *es opunayet este'm* vsehvtcvs. Estimvt cen homehcats.

SETENTVCKE 3.

MEKKVLKEN, momet ohfvnkakat en yekcetvn em vkvsvmet, 'mvpohicvket, momet vtotketv herakat vtekat emetetakvket,

2 Estimvn nanvkokicekot, tepokv enkvvpkvket, yvmaskvket, eyasketv vtekat este omvlkvn em e heckuecvket omkvren vkerricepuecvs.

3 Pume tis, pu hoporrenvkeko, vkvsvmvkeko, ehosvke, eyackv momet afvcketv mvrahrkvn vfastet, enhomeckvn, vleskvpkvn fullet, en homecvke tayet, ete'n homecakeyvte ocet os.

4 Momis Hesaketvmese, pu Hesayecv en heromkv, momet vnokeckv este ohfvccv ocat hecikof,

5 & 6 Fvccetv em vtotketv momeceyvte eteropotte tokon, momis em merk vcvkvyen, svnvcomv-hecketv okkoskv momet Puyvfekcv Vcakat mucvseckv pu Hesayecv Cesvs Klist eteropotte esohfvcken es ep oh kalvte eteropotten pu hesahuecvtet os;

7 En heromkv eteropotten pu fvccvke omet, hesaketv meyuksv-seko em enhonrkv vcvkvyen pucasvke taranat hakeyvren.

8 Heyv opunkv mehenwvt's, momen heyv nanvken yekcen est' emvhayetskvren komis, Hesaketvmesen oh vkvsvmakat vhericet vtotketv herakat vcayeckvren. Heyv nanvke este en heraket, en lopicvket omes.

9 Momis hoporrenkv-toko tempohetv, momet honvpsetv ohonkv, momet etenrvpkv, momet vhakv ohfvccv etehvnkvn enkvvpkvtcvs; heyv nanvke esten lopicvkekot, chvperkv omekv.

10 Este vkvsvmkv ofv fvccekat vhwmkvn, momet svhok-kolvn em vcvhinet, em e fulkvtevs.

11 Heyvn kerret, este heyv omat fiket, naorket, eme tat e oh fvccecet os.

12 Atemvs monkat Tekekvs ec oh 'tohtvyof, Nikapoles *tvlofun* lvpken vm vlvkvtevs; rvfo mvn fekhonnetvn vkerricikv.

13 Vhkv-hayv, Senvs, Vpalvs tepakan vcayecet, vtotv-kvtevs, naken en kusvpkvkekaren.

14 Momen pum *esteu* vtotketv herakat, nake en lopicvke tayat, vcvyeckvn eskerrvkekvs, ettvkekot omvkekaren.

15 Vc vpvkakak omvlkv ece 'sekakes. Vkvsvmkv ofv epu 'nokecakat vsekvvtevs. Omvlkatskan heromkv ece 'pavkekvs. Momekvs.

COKV VPASTEL PAL FILEMVN OHTOTVTE.

PAL, Cesvs Klist en sylvfke tecakkvte Temore tepakat pum vnoeckuse, momet vtotkv *pum* etohkvketv, Filemyn,

2 Hvtvm Afiv *pum* vnoeckan, momet Akepvv suletawv pum etohkvketvn, momet mekusvpkv-cuko cen cuko ofv ocan ohtoteyat :

3 Heromkv, momet herkv Pu'rke Hesaketvmese momet Pucase Cesvs Klist avtet cem *ocvkekvs*.

4 Cem vnoeckv momet vkvsvmkv mv Pucase Cesvs, momet mekusapvlke omvlkv em ocetskat pohit,

5 Vn Hesaketvmesen vkvsamis, vm mekusvpkv take ofvn estofis ce hocfet ;

6 Nake here Cesvs Klist etehoyvne ec ofv ocat vtekat ohkerkueckv eteropotten cem vkvsvmkv *este em* etekvpickvt lopickvn yekce taren.

7 *Hiyomet* omekv, afvcketv mahlvpvtketv tepakat rakken cem vnoeckv ofvn oceyet os, emekusapvlke em envcofv taken tayen mahlvpatetskekv, tecakkvte toyetskat.

8 Monkv Pal vculat momet ohvtvlakat hiyomat Klist en sylvfket omit, vnoeckv minv vrahkvn ce'nkusapvyet os,

9 Nake momecvkvv tayat ohfvccv yekcen ce kicare Klist ofv fekhvmketvn ocvyet o estomis.

10 Onesemvs, cv'ppuce, cv sylvfkuehoce omof heckuecvyvt ohfvccvn ce'nkusapis :

11 Oketv hoyanvte ofvn cen lopicekat omet, momis hiyomat ceme vne tepakvn pun lopicet omes :

12 Mvn yefuleciavyvns; monkv evpyvvs, cv nvcofv mahusat mvt omes :

[Muskokee Philemon.]

13 Opunkv-lierv eswvnakv ofv ece 'yoposket vm vtotkvren ve vpvkvren fekhonnicetvn komvyvnks.

14 Momis cem vkerrickvt ve vpaket omekat naken momecetvn komvkvns ; *vn* lopicetskat ec ohyekihocvtet omekon, ceme kometskat omecice taren.

15 *Hiyomet* omekv, oketv vevpke mahekon ce'nkvpahken meyuksv-sekon evpyetskvre ome witvtes :

16 Momen mucvn *evpayetskat* vtotkv omekon, momis vtotkv senhvlwe, tecakkvte vnokecke, *vne* mahkvu vm *vnokeckat*, momis mv senhoyvnen enavpeswv ofv, momet Pucase ofvn cem *vnokeckat* omën *evpayvränetsket os*.

17 Monkv, Vm etohkvketv tes, cv kometsken omat, vne omën evpyvvs.

18 Naken cem vhopanen, monkat naken vhuericetsken omat, mvn es ve vrvhecvv :

19 Vne Pal toyvyat cv'nke mahusan es hoccihcis vnet fekares : mome estomis, ohvtvlakan e mahusan vm e vhuericetskan ce kicvkos.

20 Momis, tecakkvtē, Pucase ofvn ec ofvn ve afvcekevvs ; Pucase ofvn cv 'nvcofvn mahlvpatvs.

21 Cem apohickvn enhonrit, cen hoccihcis, makvyat senhoyvnen momcevranetskan kerrit.

22 Momen ohvtvlakat, fekhonnvyte tayan vm etetakuecvv, cem mekusvpkv eteropotten cem *vlvkaren* vm etektvnechoyvres, *komit* enhonrikv.

23 Klist Cesvs ofv sylvfkuehocat vm etohkvketv, Epeflas hocefkat,

24 *Hvtvm* Mak, Elestakvs, Temvs, Luk, vtotkvkke vm etohkvketvt ece 'sekakes.

25 Pu Pucase Cesvs Klist en heromkv cem puyvfekev taken vpvkekvv. Emen.

† Heyv cokv, Pal Lomen likof hoccihcen, vtotkv Onesemvs Filemyn 'sem ayvtes.

HEPLUVLKE OHTOTVTE.

SETENTVCKE 1.

HESAKETVMESE, mv oketv hoyvnaakte ofvn owalvlke eteropotten oketv sulke momet cahmelike ofvn erkviken em punayvtet,

2 *E'*ppuce, mv nanvke omvlkv epucasvranen ohmellet, momet mv eteropotten ekvkv hahievte, heyv nettv espo-kakat ofvn mv eteropotten pum punayvtet os:

3 Mvt *Erke* en rakketv en hvyayvket, momet en heckv vhakuset omet, momet en yekce em opunvkv eteropotten nanvke omvlkv kvwapet, e eteropotten pun holwvyeckv *pun* hvsvthihcof, Rakketv hvlwe *likat* em vkvpervn likvtes:

4 Epucase taranat omecicon encelvlke e hocefhokv senrakken hocefkv epoyvte etvpomen mv encelvlke sen-rakke hakvtet.

5 *Hiyomet* omekv, Cemet Cv'ppucet omet, mucv-nettvn ce heckuelheis, momet hvtvm, *E'rke* toyin, emet Cv'ppu-cet omvres, encelvlke hvinkis kice em punayvte oce haks?

6 Momet hvtvm, heckvte enhvteceskv yvmv ekvnvn asceyof, Hesaketvmese em encelvlke omvlkv vrakkuecv-kekvs, maket os.

7 Momet encelvlken opunvyecet, Mv em encelvlken puyvfeckvken *hayet*, em vtotkvken totkv fenken hayat, maket os.

8 Moinis Eppucen *em punayet*, Mekko-em-ohliketv co-
Muskokee N. T. 39

naket estofis emeyuksv-sekot *omes*, Hesaketvmese to-yetskat, fvccetv en septv cem ohmekketv en septvt *omes* ;

9 *Momet*, Fvccetvn vnokecet, holwvyeckvn enhomecets-
kvtes ; monkv Hesaketvmese, cen Hesaketvmeset cem
etohkviketv senhoyvnen afvcketv vsekvn es cem vfeyvtet
os.

10 *Momet*, Pucase, cemet hvteceskv omof yvmv ekvnv
en likvn hayetskvtes, momen sutvt ce'nke em vtotketvt
omakes :

11 Mvt sumecvres, momis cemet liketske munkvt os ;
momen mv omvlkvt accvke leske hake'omet vhassvke
hkvres ;

12 Momen accvke *pvkohlihoce* omēn cemet pvkohli-
cetsken, mvrahke hkvkvres ; momis cemet emunkuset
liketsken, cem ohrolopet pokvkekares, *maket os*.

13 *Moms*, Vm kvvpervn liketske munken cen horrvlke
ce'leohhuerickvn cen hayares, encelvlke hvnkis *kice* em
punayvte oce haks ?

14 Omvlkvt puyvfekev vtotkvlke vhesaketv epucasvke
taranan em vtotkvkvren atothoyet omeko haks ?

SETENTVCKE 2.

MONKV nanvke poheyvten ohvtvlaken vketecvraneyet
os, estome estomis filne omet sumecekaren.

2 *Hiyomet* omekv, opunkvv encelvlke opunahoyvtet
yekcet omen, vhkv-kackv momet mapohickv tokat vtekat
feketv fvccet en heckakvten omat ;

3 Vhesaketv en rakke momvtekan vmoskomēkon omat,
estomēt mvnvttepeyvr haks, enhvteceskvv Pucaset ona-
yetvn vlicehecn, pohakvtet pum ohyekcicaken,

4 Momen Hesaketvmeset, eme-komat vevkvyen nakes-
kerkv, nak estomahakat momet yekcetv cabmelikv, mo-

men Puyvfekev Vcakat emkv esyomat eteropotten vpvken a en kerrekv ?

5 Encelvlke ekvnn vlvkvane opunvyceceyan ohfvnkvkren hayekadet ok.

6 Momis *este* hvinket akerret hoccievte ocet os, *hvm maket*, Estet naket omen vkerricetske haks? monkat este e'ppuce *naket omen* en cukopericetske haks ?

7 Encelvlke estomuse a senkvncvpen hayet, rakkettv vrakkettv tepakan es kvvlicetskvtes, momet ce'nke em vtotkettv take ohfvnken hayetskvtes.

8 E'le elecvn nanvke omvlkv hayetskvtes. *Hiyomet* omekv, nanvke omvlkv eme elecvn hayvtet on nake elecv hayekat vhoskekates. Momis hiyomat nanvke eme elecv hvtte omvlkvn hecēkos.

9 Momis Cesvs hecēs, mv elkv kvwapvre vrahkv encelvlke estomuse a senkvncvpen hahoyvten, rakkettv vrakkettv tepakan es kvvlihocvten, momat mvt Hesaketynese en heromkv etehoyvnen *este* omvlkv vrahkv elkv lasvren.

10 *Hiyomet* omekv, mv vrahkv nanvke omvlkv *ocet*, mv etehoyvne nanvke omvlkv *ocakat*, eppucetake sulken evpayet *en* hvyayvken 'soh ayat, estemerketv *sulke* ete ropotten em vhesakettv en kvpetvne temvpoke hayetv momvre tetayuset omvtes.

11 *Hiyomet* omekv, mv hvsvthicat momet mv hvsvthakat omvlkv hvinkuse asosset os; momen mv vrahkvn tecakkakat kicetv es vlsekos.

12 Tecakkeyvten ce hocfkv en kerkuecares; mekusapvlke en nvkastettv ofvn ece 'kvsamit yvhikares. maket *omekv*.

13 Momet hvtvm, Vm enhonrkvn eme ofvn ocares Momet hvtvm, Heevs, vne momet hopuetake Hesaketynese a'mvte.

14 Momekv hopuetaket vpeswv catv tepakat ohfvccvn etohkvlke ocvlket omen, emeu matvpomet vpaket matan ocvtes; elkv eteropotten mv elkv en yekcen ocat en yekcen kvcvret, puyvfekev-holwakat mvt omen;

15 Momet mv heckakvte vteken elkv em penkvlkv eteropotten sylvfketv ofv svpaklan asossicvret.

16 *Hiyomet* omekv, mehenwvn encelvlke *em munkvn* accekot, Eplehame en honvpsen accvtes.

17 Monkvn nanvke Hesaketvmese *ohfvccv* ocakat ofvn plest enhomahtv merruset momet herome taret, nanvke omvlkv ofv etecakkakvte omē hakat, *momet* este en holwvyeckv ohfvccvn etenherkv hayvren momvre tetayusvtes.

18 Eme mahusat eskerhoyen estemerkvttet omen, mv eskerhoye sasan emvnicetvn ume tayet omekv.

SETENTVCKE 3.

MONKV tecakkvvyte vcacvke, huchketv hvlwe *vte* etohkvlke eenakuecvlke toyatskat, pum ohkerkueckv em Vpastel momet Plest Enhomahtv, Klist Cesvn ohlkericvkes;

2 Mvt Moses en cuko omvlkv ofv *heromet omvte* omēt mv mellvte ohfvccvn heromet omvtes.

3 Heyv estet Moses vrakkvte senhoyvnen vrakkuehocc taye heretv ores komhoyvtet ok, cuko *vrakkuehocat* senhoyvnen mv cuko hayvte min vrakkuehocet omekv.

4 Cuko vtekat estet hayvte vlket omen, momis mv nanvke omvlkv hayvtet Hesaketvmeset omekv.

5 Momen Moses, vtotkv omet, mehenwvn mv nanvke mv renyupvn mahokvranat esohkerkueckvn en cuko omvlkv ofvn heromet *omvtes*,

6 Momis, eppucet omet, Klist eme mahusat en cuko ohfvnken *heromet omvtes*; mv en cuko toyeyat, enhonrkv

em vkvsvmkv, momet em afvcketvn meyuksv vteken yekcen hvlātēn omat.

7 Monkū Puyvfekev Vcakat makat vevkvyn, Mucv-nettvn, em *punvkv en* haken pohatsken omat,

8 *Ce'rkvlke take e feke take wvnhecakvte* omēt ce 'feke taken wvnhehcatskvs, cvpvkkueckv *momet* eskerhoye nettv omof, vnrwv ofvn,

9 *Ce'rkvlke* taket es cv kerret, vc vketecet, momet vm vtotketv taken ohrolope pale osten hecaktet omekv.

10 Monkū mv este honvpsen en cvm afvckekot, *E'feke* take ofvn estofis flyecet, vm vyetvtaken kerrvkvte sekos, makvyvtes.

11 Monkū vn cvpvkke ofvn, Mvt vm fekvpkvn esceyv-kekares, *makit*, e hocesit fveccvyvtes.

12 Tecakkvyvte toyatskat, efeke holwvke, vkvsvmekat Hesaketvmese wenake likat enkvpvketv ofvn hvmkusatskis ece 'pikakaren e vketecvkes.

13 Momis, Mucv-nettvn mahokof, nettv omvlkvn ete-'mveahnvkes, holwvyeckv vkerretv eteropotten hvmkyte-katskis ce wvnhvket omekaren.

14 *Hiyomet* omekv, pum enhonrv em vliecekvn meyuksv vteken yekcen hvlātēn omat, Klist a en cawvlke pu hahoyet os;

15 Mucv-nettvn em opunvkv en haken pohatsken omat, cvpvkkueckv *nettv tate* ofv omēn, ce feke taken wvnhehcatskvs, mahoke emunkof.

16 Pohakof, cvpvkkuecakat sasvtet ok; momis Moses evpayet Ecepse asossvke omvlkv omekates.

17 Momis estimvlken ohrolope pale osten es em afvckekot omvt haks? mv naorkake em enataket vnrwv ofv pvlatkyten mvn omekate *te?*

18 Momen, Vm fekvpkvn esceyatskekares, estimvn *kicet*, e hocesit fveccet omvt haks, mv vkvsvmvkecate tokon omat?

19 Monk *vkvsvmvkekat* omecicen *esceyeko* *taye* omakvten *heceyet* os.

SETENTVCKE 4.

Monk em *fekvpkv* *esceyeyvre* *temfvccetv* *pum* *wikvtet* o *estomis*, *hvmkvtekatskis* *ceye* *tayat* *oricekos* *ce* *komhoyekaren*, *penkvlvkeres*.

2 *Hiyomet* omekv, opunvkv-herv es em *erkenvkhoyvte* *etwpomen* es *pum* *erkenvkhoyvtet* os, momis mv opunvkv 'sem *erkenvkhoyvtet* en *lopicvkekates*, mv *pohakat* *vkvsvmkv* *vpvken* *pohvkekatet* ok.

3 *Pumet* *vkvsvmeyvtet* *fekvpkvn* *esceyet* omekv, *Hesaketvmeset*, em *vtotketvt* *ekvnn* en *likv* *ocvte* *vteken* *pokakvtet* o *estomis*, *Vn* *cvpvkke* *ofvn* *makit*, e *hocetit* *facecvyvtet* *omēn*, *makvte* *etwpomen*.

4 *Nettv* *eskolvpakan* opunvyecet *hvmmakvte* *ocet* omekv, *Momen* *nettv* *eskolvpakan* *Hesaketvmeset* em *vtotketv* *omvlkvn* *poyet* *fekapvtes*.

5 *Momen* *heyvmvn* *hvtvm*, *Vm* *fekvpkvn* *esceyvranen* *omat*.

6 Monk mv *fekvpkv* *esceyvranat* *tlvkusat* *sase* *emunkvt* *omaten*, momis *enhomvn* mv *fekvpkv* es em *erkenvkhoyvtet* *vkvsvmvkekat* *omecicen* *esceyvkekatet* *omen*,

7 *Hvtvm* *nettv* *hvmken* *mellet*, *oketv* *momvteke* *hoyanen*, *Tewe* *eteropotten* *punayet* os, *Mucv-nettvn*, *mahokvte* *omen*, *Mucv-nettvn* *vm* *punvkv* en *haken* *pohatsken* *omat*, *ce* 'feke *taken* *wvnhehcatskvs*.

8 *Caswet* *fekvpkvn* *emakvten* *omat*, mv *renyupvn* *nettv* *etvn* *opunvyecekvnt* *omekv*.

9 Monk *Hesaketvmese* em *esten* *fekvpkv* em *ocvke* *emunkvt* *omes*.

10 Mv em *fekvpkv* *cceyvtet*, *emeu*, *Hesaketvmeset* em

vtotketvn vfekhonnvte omēt em vtotketvn vfekhonnvtet omekv.

11 Monkv pumet mv fekvpkvn esceyeyvret vfeckakhet omvkeres, estimvt mata vkvsvmkv-sekat vhopake vevk-vyen lvtkekaren.

12 Hesaketvmese em opunvkv̄t wenaket momet yekcet, eslafkv-cvpko em fvske hokkole estomis semfvsket omet, puyvfekev vkerrickv tepakan, momet etekkekv faluwv tepakan etekvpickv oren sekeyet, efeke koman momet em vkerrickvn kerrvt omekv.

13 Momen en renakv chomvn nake hahoyvte hvmkuis heckekat sekot omen, momis nanvke omvlkv̄t mv em e ohkerkuecvranye likat en renakv chomvn enatvlket, momet enrvmkvket os.

14 Monkv plest enhomahtv rakke, Hesaketvmese E'ppuce Cesvs, hvlihan eceyvten ocēkv, *pum* eohkerkueckvn yekcen hlvtykeres.

15 Plest enhomahtv pum ehvperketv ocakat vcelakeko tayan ocēkot, momis nanvke omvlkv̄t ohfvccvn *pume* omēn eskerhoyvte *estomis*, naorkvte sekan oceyct omekv.

16 Monkv fekhvmket heromkv ohliketvn a oh vvvkeres, merkv̄t pun hecken, kusvpke oketv omof heromkv pum vnice *tetayan* esheceyvret.

SETENTVCKE 5.

Hiyomet omekv, plest enhomahtv este aenkvvpke enhopohoyvte vtekat, este vrahkv nake Hesaketvmese ohfvccv *ocakat* ofvn melhoyet omes, naorketv vrahkv̄n nakemkv momet nake *Hesaketvmese ehomvn* pvsythoyvrana emvren :

2 Mv emc mahusat yekcetv tokat em vfulotet on, nak kerrvkekan momet fiyecakan em merre tayat,

3 Momet mv *vfulotat* omecicen, naorketvt omecicen

este vrabkvn naken emvranat omen eme mahusat e vrabkvn eme tayet omes.

4 Momen Hesaketvmeset Elvn *enhuehkvte* omēn en-huehhokekon omat, heyv vrakketvn e oh wvkecat sekot os.

5 Momen matvpomen Klist e vrakkuecekates, plest enhomahtv hahoyvren, momis mv, Cv'ppuce toyetskes, mucv-nettvn ce heckuehcis, makvtet *momecvtes*.

6 Momet, Melkesetek plest hakvte vcvkvyen estofis Plest toyetskes, makat etvu ocet omekv.

7 *Momen* mvt c'navpeswv en nettv take omof huehketv yekcen, momet turopuswv pvlatten mv elkv aenkvpvken hesayece tetayan es em mekusapet, momet yekcen en-kusapet penkalat omecicen em apohihocvten;

8 Eppucet omis, nanvke es estemerikat eteropotten vpohickvn kerrvtes.

9 Momen temvpoke hahkof, mv em vpohicakat omvkvvn vhesaketv meyuksv-sekon en heckuecv hakvtet os;

10 Hesaketvmeset, plest enhomahtv Melkesetek hakvte vcvkvyen, kicen.

11 Mv ohfvcev nanvke sulke momet ce hvckotake po-hetv tefnat omecicen ohhvyvyickv yekcakan opunvyetvn oceyet os.

12 *Hiyomet* omekv, cketv hiyomvteke oren mvhayvlke hakatskvnt omat, nanvke Hesaketvmese kerkuecvte en likv enhvteceskv ocakan ceme min hvtnv *ce* mvhahoye taye ont os; momet hompetv yekcen hompakat token, epese eskakat mi omvke hakatsket os.

13 Epesen eskat vtekat, estucet omet, fvccetv em opunkvv ofvn mvnvcekekot omekv.

14 Momis hompetv yekcat vcukv orice, mv senses *kicetv* 'sevnicat eteropotten *nake* here, momet holwakan kerre *taye* hakvte enake tes.

SETENTVCKE 6.

Monkv Klist em mvhakov enhvteceskv ocakan opunv-yeckvn wihket, vtotketv pvsatkvte enkvvpken, efeke etickv momet vkvsvmkv Hesaketvmese ohfvcev ocat,

2 Momet paptiskv ocakat em mvhakov, momet enke oh wvkecetv, momet pvsatkvte raenkvwvpketv, momet ohfvceckv emeyuksv-sekat en likvn hvvm hayēkot, temvpoke haketvn oh vpeyvkeres.

3 Momen Hesaketvmeset etektvnecen omat, heyvn mo-meceyvres.

4 *Hiyomet* omekv, mv vhmknv *em* oh livyayihocvtet, momet emkv hvlwe vten lasvkvttet, momet Puyvfekv Vcakat en heckvlke hakvtet,

5 Momet Hesaketvmese em opunkvv here, ekynv vlv-kvranat en yekeetv tepakan lasvkvttet,

6 En lvpvtke pvlatkvtēn omat, hvvm vkerrickv etickv oren mucsvkuecēsko tetayet os, Hesaketvmese E'ppucen *emetake* e ohfvcevn hvvm tohweklepknv svrahet, hecken vlesketvn en hayaket *omekv*.

7 *Hiyomet* omekv, ekvnvt, oske tewolen a oh hvtapkan esket, mv vfvstakat en herakvren nake hontakan honticat merkvn Hesaketvmese avtet en hecket os;

8 Momis mv nanvke em fvske ocakat, momet eto-fvsken hontican wihoket os, momet ohtvbihokvranusen, em eyuksvt nekrvranat *tes*.

9 Momis, vnokeekatskat, hiyomēn opunayeye estomis, nake svmmomakan, momet nanvke vhesaketv vpvkakan ee ohfvcevn enhonreyet os.

10 Cem vtotketv take momet vnokeekv vtotketv e hocekvn vrahkv heckuecet, mekusapvlke em vtotkatskvte momet *hiyome* em vtotkatskan ehose tayat Hesaketvmeset fvecekot omekot omekv.

11 Momen enhonrkv esfvckat oren meyuksv vteken nata vcvfeknetvn hecken hayatskevlke taren komēs;

12 Momat enhorrvkekot, momis vkvsvmkv momis-kometv tepakat eteropotten temfvccetv *ocakan* en heckakat vcvkfullvket omatskvren.

13 *Hiyomet* omekv, Hesaketvmeset Eplehamen etem-faccof, eme *mahusat* e hocefet etemfaccvtes, eme senrakken hocefet etemfaccoko tayvtet ok;

14 Mehenwvn ohmerret, ec ohmerrares, momet ohvtvlayet, ec ohvtvlayares, maket.

15 Momen hiyomēn hofunen momis-komvte renyupvn, mv etemfvccetvn cenakuecvtes.

16 Mehenwvn estet emetake senrakkan hocefet etemfvccaken, *Hesaketvmese* hocefe temfvccetv hahoyat etenrvpkv em eyuksvt omekv.

17 Mv ofvn Hesaketvmeset, nake komat emvrahke hakeko tayat etemfvccetv en heckvkvrnan senyekcen en kerkuecetvn komet, temfvccetv vcaan es yekcievtes:

18 Momat nake mvrahkv hakeko taye hokkolat, mv ofv Hesaketvmeset lakseko tayat eteropotten pume, ehketvn hopoyēt, mv enhonrkv pu homvn luerihoevten hlvltetvn komēt pefatkeyvtet mahlvpvtketv rakken oceyvren;

19 Mv *enhonrkv* puyvfekv 'sem ehlvtkv omēn yekcen momet nekeyihocoko tayan, momet setentvckv vcaat ofv eceyan oceyet os;

20 Mvn Cesvs homv letkv Melkesetek plest hakvte vcvkvyen plest enhomahtv like emunkat hakvtet pum eceyvtes.

SETENTVCKE 7.

Hiyomēt omekv, Heyv Melkesetek Selem tvlofv em mekko, Hesaketvmese hvlwe mahat em plest, mv Eplehamet mekkvlke pvsatkv rafulkof etenrahpet. ohmerret:

2 *Momen* Eplehamet omvlkv *tekvpice* tekvpvke espalan einvtet; enhvteceskvn *e hocefkv* ohyvtekhoyat fvcctv em Mekkot omet, mohmen hvvm Selem em Mekkot, mvt herkv em Mekkot.omat;

3 Erke seko, ecken seko, em vhonepsetvu sekot, momet nettv em vliceckv monkat *en* hesaketv em eyuksvn ocekot; momis Hesaketvinese E'ppuce vhaken hahoyvtet plest like emunkvt os.

4 Tokvs, heyv hunvnwv en rakkettv estomet *omuten* vkerrievkes, mvn cuko-hvmecvlke em ckv Eplehame tisem, *en horre* nanvke svpenkvleevte tekvpvke espalaten emvtes.

5 Momen mehenwvn Lefi e'ppucetake plest em wicketv en heckakvtet vhakv vevkvyen tekvpvke espalan esten fekepuecetvn vhakvn ocakes, mv *estet* etecakvtet oma-ken, Eplehame etetackvn asossaket o estomis;

6 Momis mv *este* en honvpse mv *Lefivlke en honvpse* vpvke rhonkvtkekat tekvpvke espalakan Eplehamen en cawvtes, momet mv etemfvccetvn ocvten merkv oh opunayvtes.

7 Momen nake vnrvphoyeko tayaten rakkatet sencut-kan merkv oh opunayet os.

8 Momen yvmvn este pvsatkvke tekvpvke espalakan en heckaket os, momis min, Hesakes, *make* opunveyce *cohoyat espalakan cvwet* os.

9 Momen, makvye tayat vevkvyen, Lefi, tekvpvke espalakan en heckat. Eplehame eteropotten tekvpvke espalakan fekvtes

10 E'rke etetackv ofv emunken Melkesetek vnrapvtet ok.

11 Monkv temvpokettv plest em wicketv Lefi vevkvyet òn omat, (mv clecv vhakv est' emhoyvtet omekv,) estomaten plest etvt, Elvne em etecvkvyetv vevkvye

kihoceköt, Melkesetek em etecvkvyetv vevkvye min akvwvpke tayet *omut* haks?

12 Plest em wiketv teyoposecihohcen, vhakvu mv-rakuhocvranat tvlkuset omekv.

13 *Hiyomet* omekv, mv *este* heyv nanvken es opunvye-hocat em vliketv etv, mv altv vfastv aossvte sekan, aosset omes.

14 Pu Pucaset Cutv em *vliketvn* aossvtet omat kerkuset omekv, momen Moses plest em wiketv ohfvccvn opunayet mv em vliketv ohfvccvn naken makekates.

15 Momen ohvtvlaken kerket os: Melkesetek vhake vevkvyen plest etvt,

16 Mv enapeswv vhakv vevkvye tokot, hesaketv eyuksv ocekat en yekcetv vevkvyen hahoyat akvwvpket omekv

17 A en kerret, Plest Melkesetek em etecvkvyetv vevkvyen meyuksv-sekon liketskes, maket omekv.

18 Vhakv homv ocvte en yekée sekat, momet en lopickv sekat omecicen yvmahkuehocet omekv.

19 *Hiyomet* omekv, vhakvt nakę hvmkuis temvpoken hayekon, momis enhonrv svmmomusan asceyihocat *hayvtes*; mv eteropotten Hesaketvmesen vwoliceyet os.

20 (*Hiyomet* omekv, mv plestvlket etemfvccetv vcaakat sekon hahoyvtes, momis heyvt, mv em punayat, Pucaset etemfvccetv vcaakan 'sopunayet, momet em vkerrickv etihcekos, Melkesetek em etecvkvyetv vevkvye estofis plest toyetskes, *makvte*, etemfvccetv vcaakat eteropotten plest hahoyvtes.)

21 Monkv *Cesvs* plest hahoyat etemfvccetv vcaakat sekon omekate etvpomusen,

22 Etemfvccetv svmmomusat eskerkv hahoyvtet os.

23 Momen mehenwvn entat, elkv omecicen emomecicetv em etektvneevkhoyekok, sulket plestvlket omakvtes.

24 Momis heyv *este hunvnwvt* plest em wiketv em vkueyihoceko tayen oces, estofis like emunkvt omekv.

25 Monk v mv eme eteropotten Hesaketvmesen a oh awat estofis esfackusen hesahuecetv ume taves, em emekusapvret estofis like emunkvt omekv.

26 Plest enhomahtv heyv omat, mv vcaket, em mvttekot, svholwvkekot, naorkvlke enkvpyket, hvllawat senhvlwe hakvten oceyvret momvre heret omvtet ok.

27 Plest enhomvhhotat nettv omvlkvn enhvteceskvn eme en naorketv take vrahkvn nanvke Hesaketvmese ehomvn psvtahket, momof este en naorketv take vrahkvn momecakvte omēt momecvranat tvlket omekates; heyvn hvvinkvn momecvtet ok, eme mahusan *Hesaketvmese ehomvn elehocvren est'em* e wikof.

28 Vhakvt este temvpoke mahekan plest enhomvhhotan hahicen; momis heyv etemfvccetv vcakat em opunvkvt, mv vhakv enyupv ocvtet, Eppuce meyuksvseko temvpokan *plest enhomahtvn hayet* omekv.

SETENTVCKE 8.

MOMEN mv nanvke opunvyecayat nake rakke mahat *heyv tes*; Pumet plest enhomahtv momēn oceyet os, mv Rakketv em ohliketv hvllawat ofv ocat vkvpervn liket omat,

2 *Momet* liketv vcake mahat, escukohakv vcake mehenwe, este tokot, momis Hesaketvmeset huericvte em vfastvt.

3 *Hiyomet* omekv, plest enhomahtv vtekat nakemkv momet nake ohnekrickv wiyyetvn melhoyet os: monkv heyv *plest enhomahtvu* nake wiyyetvn ocvranat tvlkuset os.

4 *Hiyomet* omekv, ekvnnv oh are *munkvten* omat, plest huerekvnt os: plestvlket vhakv vcvkvye nakemkv wiyyakat fullet omekv:

5 Mvt nanvke hvlwe ocakat vhaken momet em vpetten vfvstaket os, Moses escukohakv vcakat hayvranof, Hesaketvmese emvcahnvte etvpomen: Vhayetv ekvnhvlwe onvpv ce hecibocvte vevkvyn nanvke omvlkv hahicetvn vketecvs, maket omekv.

6 Momis hiyomat, etemfvccetv svmmomusat, etemfvccetv svmmomakan oh hahoyvte etenhayv hakvte etvpomen vfvstetv svmmoman en hecket os.

7 Mv *etemfvccetv* enhvteceskv temvpoket omvten omat, svhokkolat em etektvnke hōpohoyvre sekvnt omekv.

8 *Hiyomet* omekv, em mvttaken em punayet, Hecvs, nettvt yicet os, Eslevl en cuko momet Cutv en cnko etemfvccetv mncvsen ete'n hayares, Pucaset maket os;

9 *Momet*, Mv nettv Ecepse ekvnv sossicetvn enke taken en hvlavyof etemfvccetv e'rkvlken ete'n hayvyvte vevkvyn *ete'n hayvkares*: vm etemfvccetv ofv emomeciavkekat omecicen vnet emetaken vmoskomvkatet ok, Pucaset maket os.

10 Mv nettv take renyupvn etemfvccetv Eslevl en cuko ete'n hayvranvyat heyvt omekv; Vm vhakvn em vker-rickv taken vtelit, e 'feke take ofvn hoccicares: momet emetake vralikvn Hesaketvmeset huerares, momen emetaket ve vrahkvn etvlwvt omvres.

11 Momet estimvt em vwolicvn momen etecakkaten mvhayet, Pucasen kerrvs, *maket* kicake vlket omekares, cotkus mahaten 'svliceet rakke mahat oren omvlkv cv kerrvkvret ok.

12 Em fvccetv svkekat ohfvccvn em merret, en naorketv momet en holwvyeckv taken ohvtvlakat vkerrievkaret ok, Pucaset maket os.

13 *Etemfvccetv* mucvsen makat, enhvteceskan vculen hayvtet os. Momen mv vhasse momet vcule hakat sumketvn vwolices.

SETENTVCKE 9.

MOMEN mehenwvn *etemfvccetv* enhvteceskvt Hesaketv-mese emekusvpkv ohfvccv nanvke mellvten, momet *nvthofv* vcaat yvmv ekvv enaken ocvtet os.

2 Escukohakv hahoyvtet omekv; enhvteceskv, mv ofv kulke sohhuerickv, ohhompety, tvklike hecety esyomet ocvte; mv *nvthofv* vcake kihocat.

3 Momen setentvcke svhokkolat ofv, escukohakv *ofv* omvlkv semvcaat kihocat *ocvtes*,

4 Nakfvmeceuse-es-nekrickv, *sensv kicety*, cvtokunaplane es hayvkvte, momet setemfvccetv en tovhahvww vcaat tokunaplane ohpvcket mv ofv tokunaplane vrkvsww manv vtehke ocvte, momet Elvne em vhusww pvkpakvtet vpi-kvtes, momet setemfvccetv en *cvtv* tpestvcke hokkolat vtehkvtes.

5 Momen mv *torhahvww* vcaat onvpusan celupvlke hvayvihakusat merkv ohliketvn oh vpetticvko tates; hiyomat mvn esfvcken opunvyecēko taves.

6 Momen heyv nanvken hiyomēn melholhyof, plestvlket, *Hesaketvmese* em mekusvpkv vfastetvn esfvccet, estofis escukohakv *setentvcke* aye homv likan esceyet omvtes.

7 Momis svhokkolan plest enhomahtvt ohrolope ore vtekat vhmkvvn entvlkuset *ecceyet*, catv ocekat ceyekot, momis *catvn* mv e mahusat vrahkvvn, momet este en naorketv take *vrahkvvn* wiyyvtes.

8 Puyvfekev Vcaat heyvn okvtes, escukohakv enhvteceskat huere emunkof escukohakv setentvcke vcake mahat ecceyetv hvte heckekates.

9 Mvt okety mv omof svhopakv em *ocvtes*, mv omof nakemkv momen nanvke ohnekrickv, mv vfastan eohv-kerrickv ohfvccvvn temvpoken hayvkeko tayan em wiyya-kvtes.

10 Mvt hompetv esketv esyomakat ofv, momet newv es hvshteckv cahmelikv, momet vtotketv enavpeswv ohfvccv oakat, mucvseckv oketv oren mv ohlumhihocvte tvlkuse *ofvt ocutes*.

11 Momis Klist nake herake ocvkvrant em plest enhomahtvt, escukohakv senrakke momet senherat, enke es hahoyvte toko, nak hayetv hiyome ocat vcvkvyte token *okis*, mv etehoyvnen vlahket;

12 Pvlke neskv meyuksv-sekon *pun* heckuehceet, cowatv wakuevlke esyomat e catv eteropotte token, momis eme mahusat e catv eteropotten vhmknv cuko vcake mahan esceyvtes.

13 *Hiyomet* omekv, wkv-hunvntake cowatvlke esyomat e catvt, momet wkv hokte mivnette *nekrihocvte* em essut enavpeswv hvshteckv oren hvshtecen omat;

14 Mv senhoyvne estvmahen Klist, mv Puyvfeckv meyuksv-seko *likat* eteropotten, holwvke cotkuis vli-kekon, Hesaketvmese ehomvn *elehocvren* e wikvtet e catvt vtotketv pvsatkat enkvpvken cem eohvkerrickv taken hvsythicekar haks, Hesaketvmese wenake *likat em* vtotkatskvren?

15 Momen heyvt omecicen etemfvccetv mucvse vcvkvyen etenherkepuecvt os, naorketv etemfvccetv enhvteceskv elecv oacvte ohfvccvn pvlke neskv *hakvre* elvte eteropotten enhuehhokat *omvkvvt nake* meyuksv-seko ocvkvrant etemfvccetv en heckvkvren.

16 Estvmv wel *ocen* omat, wel hayv em elkv ocvrant tvlkusekv.

17 *Hiyomet* omekv, este pvsatke erenyupvn wel yekcetv ocet os; momis wel hayv like emunkof, mv en yekce sekot os.

18 Monkv *setemfvccetv* enhvteceskv tis catv sekon yekcetvn emhoyekates.

19 *Hiyomet* omekv, Moses vhakv vevkvyen vhakv omvlkvn esten 'sem punayahkof, wakuevlke cawatvlke esyomat e catvn, momen uewvn, momen yvpefikv esso cahtuse hesvpe esyomen cawet, nakcokv momet este omvlkvn es ohfeskvtcs,

20 Heyvt mv setemfvccetv Hesaketvmese ce kievkvte vrahkv ecavt *tes*, maket.

21 Momet ohvtvlaken escukohakv momet nakvtchkv *mekusvpkv svfstetv* omvlkv matvpomen catvn es ohfeskvtcs.

22 Momen vhakv vevkayat nanvke omvlkvranset catvn es hvsvthihocet os; momen cate pvlvtkv sekat *holwvyeckv* enkvpyecickv sekos.

23 Monkv nanvke hvlhawat ofv ocakat vhakakat heyv nanvken es hvsvthihocvranat tvlkusvtes; momis hvlwat enanvke mahusat nanvke ohnekrickv heyv nanvke senherakan es *hvsvthihocvranvtes*.

24 *Hiyomet* omekv, Klist *cuko* vcaevke enke es hayvkvte, mchenwakat vhakvket *omen*, eceyet omekos; momis hiyomat epn 'rahkvn Hesaketvmese ehomvn e heckuecctvn hvlwe tvlofv mahusan *eceyvtes*.

25 Momet hvtvm, plest enhomahtv ohrolope omvlkvn vhmkn *setentvcke* vcaakat ofv, eme e catv toko esceyvtes; mv omēt tewolen e wiyyvranat tokates.

26 Momen omat, ekvnv vliceckv vteken etewolen este-merrihocvranvtet omekv; momis hiyomat, ekvnv 'meyuksv omof, vhmkn, holwvyeckvn vkueyvranet, *Hesaketvmese ehomvn* elehocvren e wiktet os.

27 Momen vhmkn eletv, momet mv erhoyanat ohfvececkv este em mellvkhoyvte etvpomen,

28 Klist vhmknv elehocvtes sulke en naorketv taken o oh vvkecvren; momet mv en nene hecakan vhesaketvn envranet, naorketv sekon, svhokkolvn em e heckuecvres.

SETENTVCKE 10.

VHARVT nake herake ocvkvranať vhake mahusat tokon, em vpette tvlkusen ocet, mv nake ohnekrickv ohrolope omvlkvñ wihoye emunkv tate eteropotten mv a oh awat estofvñ temvpokvken hayvkeko tayet omekv.

2 *Hiyomet* omekv, momen omat, mv vevkypeyvlket, vhmkvñ hvsvthihohcen, e ohfvccvñ naorketvñ kerrvkekot omen, mv nake ohnekrickv wihoyat fekhonnvkvranekate te?

3 Momis mv nanvke *ohnekricku* ofvñ ohrolope omvlkvñ naorketv vkerricepueckv hvttm *ocet* omekv.

4 Wakh-hunvntake cowatvlke esyomat e catvt naorketvñ vkuehueceko tayet omekv.

5 Monkv ekvñvñ vlakof, Nake ohnekrickv momet nak wiyyetvñ kometskekos, momis enan vm etetakuecetskvtes;

6 Nanvke ohnekrickv momet *nak wiyyetv* naorketv vrahkv es ece 'fvckekates;

7 Momof, Hecvs, Hsaketvmesē, vnet nake kometskan momecvranit vlakis, (nak hocce polpokat. ofv ve ohfvccvñ cohoyet os,) *Cesvs* makvtes.

8 Enhomvñ, Nake ohnekrickv, momen nak wiyyetv, momen nanvke ohnekrickv, momen *nake* holwvyeckv vrahkv, mv vhakv vevkvyē *ce'mhoyan* kometskekos, momet *es* ece 'fvckekot os, mahkof,

9 Momof, Hecvs, Hsaketvmesē, vnet nake kometskan momecvranit vlakis, makvtes. Svhookkolan yekciēvret enhvteceskan vkueyēt os.

10 Mv komat eteropotten vcaevken pu hahoyet os, Cesvs Klist ena vhmkv wihoyvte eteropotten.

11 Momen plest vtekat, nettv omvlkvñ *mekusupkvñ* vfastet, tewolen ohnekrickv matan, holwvyeckv estofvñ vkueyeko tayāñ, wiyyet hueret omekv:

12 Momis heyv hunvnwvt, nake *Hesaketvmese ehomv* elehocvre meyuksv-seko hvmken holwvyeckv vrahkvn ehmoſ, Hesaketvmese em vkvpervn likvtes;

13 Mucv vtekat en horre ele em ohhuerickv halioyvve vteken mehaket.

14 Nakwikv hvmke eteropotten, (*elehocvtet mvt omen,*) mv vcacvke bakat, meyuksv-sekon temvpokvken hayvtet omekv.

15 Momen *mv ohfvccvn* Puyvfekv Vcakat a pun kerret os:

16 *Hiyomet* omekv, Etemfvccetv mv nettv take renyupvn ete'n hayvranvyat heyv *tes*; vm vhakvn efeke take ofvn em vtehit, em vkerrickv take ofvn hoccicâres, Pucaset maket os, mahkof, *hvmmakvtes*;

17 Momet en naorketv momet en holwvyeckv taken svnvcomvn oh vkerrihevkos.

18 Momen estvmvn heyv enkvpakickv *ocat*, ohvtvlaken naorketv vrahkv naken elehocekot os.

19 Monkv, tecakkvte toyatskat, Cesvs e catv eteropotten vyetv mucvse, momet hesakat setentvckv eteropotten, em enavpeswvt mvt omen, emet vcake pun hayvten;

20 Nvthofv vcake mahan esceye tetayat fekhvmketvn ocêt;

21 Momet plest enhomahtv Hesaketvmese en cuko ohfvuken ocêt;

22 Pu 'feke taken eohvkerrickv holwakat enkvpvken ohfeshokvten, momet pu 'na taken newv kvsvmrusen es okkoskyken, kvsvmvk en kerretv esfvckat ofvn efeke mehenwen es vwolicvkeres.

23 *Vkerrickv* melohlekon, kvsvmvkv kerkueckvn yekcen hvlvtvkeres; mv temfaccvtet heromet omekv;

24 Momet et'oh vkerricvkeres, vnokeckv momen vtotketv herakat ohfvccv et'oh yekcickvn.

25 *Etohkvlketv* wikake sasvnto omēn etohkviketv wikekot, momis *ete'm* vcahnnet *omvkes*; momet mv nettvt vwolicen hecatskat mahvkvu.

26 Mehenwetv keriyen hoyanat, momeyis komēt naor ken onat, nake holwyvyeckv enkvpyecickv elehocvre svnrcomvn sekot omekv;

27 Momis ohfvceckv, momen cvpvkketv fenke vnrapvlke sumecicvranat en nene heckv penkvikat *oces*.

28 Mv Moses em vhakvn vhepakat, akerrvlke hokolet monkat tutcenet akerraken, merkvt *en* sekon, elvtet os.

29 Mv Hesaketvmese E'ppucen oh hueret, etemfvccetv ecav, mv eteropotte vcake hahoyvten, vcakekos, komet, heromkv em Puyvfekevvn vlesketvn en hayvtet estemerrickv senhoyvne estomomuse en hecke taye ores, komatske haks?

30 Mv, Pvleckvt cvnaket's, vnet pvlken fekares, Pucaset maket os, makvten kerrēkv. Momet hvlvm, Pucaset em csten ohfvcecvkvres.

31 Hesaketvmese wenake likat enke ofv lvtketv nake penkviket os.

32 Momis mv nettv hoyvnavkten, mv ofv ec ohhvyvyavkte renyupvn estemerkv em etepokv rakken kvwvpatskvttet vkerricvkes;

33 Mv ofv estemerrickv tvhiketv esyomat eteropotten nakhuyopkvn ce hahoyvten, momen hvtvm este momē momehocvte fullat em etohkviketv hakatskof.

34 Cv sylvfkat ofvn vm merratskvttet omekv, momet cen nakockv 'sece 'penkvlehocvkan ece 'facket kvwvpatskvtes, hvlwat ofvn nakockv senhere, momet oce munkan ece 'rahkv ocatskat kerret.

35 Monkv cem enhonrkv take, mv feketv rakken ocat vwihkatskvs.

36 Mõmis kometvn ocvranatskat tvlket omekv, momat, Hesaketvmese koman momcheatskof, etemfvccetv cen heckvkvren.

37 *Hiyomet* omekv, hofunekon mv vlvkvrnat vlvkvres, momet vcewicekaret ok.

38 Momen mv fvccat vkvsvmkv eteropotten hesakvres; momis vcekellet on omat, mv *este* ofvn vm puyvfekev afvcketvn ockkares.

39 Momis mv sumketv oren vcekellecakat tokot, momis mv puyvfekev hesayeckv oren vkvsvmakat vpakvlke toyēs.

SETENTVCKE 11.

MOMEN vkvsvmkvt nanvke en nene hechoyan en likvt ot, nanvke hechoyekan 'sohkerkueckvt os.

2 Mv eteropotten *vkvsamvlke* vculvke tate heren ohkerkuehocvtet omekv.

3 Yvmv ekvnnv momet etimv sasat Hesaketvmese em opunvkv etehoyvnen tetakuehocvten momat nanvke hechoyan nanvke heckakan es hahoyekatet on vkvsvmkv eteropotten kerreyet os.

4 Vkvsvmkv eteropotten Epelet, nake emetv Kenet *Hesaketvmese emvte* senheren Hesaketvmesen emvtes, mv etehoyvnen fvccet omat akerkueckvn e en heckuecvtes, Hesaketvmeset en nakemkv ohfvccvnnv akerren; momen mv eteropotten, elis, punaye munkes.

5 Vkvsvmkv eteropotten Envk, elkvnnv hecekaren, tohtvlecihocvtes; momen eshechoyekates, Hesaketvmeset tohtvlecičekv; Hesaketvmesen afvcecičvtet omat, tohtvlecihoccko emunkof, akerkueckvn ocvtet omekv.

6 Momis vkvsvmkv sekot afvcecičēsko tetayuset os, Hesaketvmese a oh atat, Likes, momet mv vhericet hopoyakat em fekv os, *komet* vkvsvmvkvrnat omekv.

7 Vkvsvmkv eteropotten Nov, Hesaketvmeset nanvke hvte heckvkekat ohfvccvn emvcahnen, penkalet, en cuko hesahueckvn perro-cukon tetakuecvtes; mvn momecat ekvnvn ohfvccet, fvccetv vkvsvmkv etehoyvne ocat epucase hakvtes.

8 Vkvsvmkv eteropotten Eplehamet osiyet, liketv mv crenyupvn epucasvranat ayvren enhuchhokof, vpohicvtes; momet, estvmvn ayat kerrekot ossvtes.

9 Vkvsvmkv eteropotten, tvleporv em ekvnvn *are* omēt etemfvccetv ekvnvn arvtes, escukohakv ofvn liket, Iseke Cekvpe tepakateu etohkvket etemfvccetv hvmkuse epucasvket *omakekv*;

10 Tvlofv en likv ocvken, mv tohtarvt momet hayvt Hesaketvmeset *omen* en nene hecvtet omekv.

11 Vkvsvmkv eteropotten Sele mahusat tis nvrkese taye yekcetvt en heckvtes, momen, hoktvlehpof, hopuewvn heckuecvtes, Mv temfacvttet heromet os, komvtet ok.

12 Monkvlvlwe kococumpv momet oktahv uehvtkv afopke oce vhonekvtsko tayat *en sulke* etvpomusen estet *este* hvmkusen asossvtes, momen mv *estet* ele etenhvmket *omvtes*.

13 Heyv omvkvkt vkvsvmkv ofvn pvsatkvtes, etem fvccetvt enheckvkekon, momis hopvyen *ocen* hecaket, *em* enhonrvke heret, otakakvtes, momet, Cuneckvlke momet tvleporvket ekvnvn oh fullēs, maket e oh kerkuecakvtes.

14 Nake momvkē makakat ekvnvn hopoyāket omat heckusen kerkuecaket omekv.

15 Momen mehenwvn, mv *ekvnn* asossvtet vkerriçakvten omat, oh fulecetv em etektvkvke tayvtes.

16 Momis hiyomat *ekvnn* svmmome, hvlwe ocan eyaevket os; monkv en Hesaketvmese take kihocvre Hesaketvmeset em vlsekot os; emet tvlofvn em etetakuecvktet omekv.

17 Vkvsvmkv eteropotten Eplehamet, eskerhoyof, Iseken ohnekrickvn emvtes;

18 Momet *on* mv temfvccetv take en heckvtet *e'ppuce* hvmkuse en heckuehocvten, mv, Iseke ofvn cen honvpsen hoccfhoyvres, kihocvten emvtes:

19 Hesaketvmeset pvsatkvte tis acnkvpvken ahuerice taves, komet; momet svhopakv ofvn mvn aenkvpvken evpayvtes.

20 Vkvsvmkv eteropotten Isetet, nanvke ocvkvrnat ohfvccvn, Cekvpe Esa tepakan merkvñ oh opunayvtes.

21 Vkvsvmkv eteropotten Cekvpet, elof, Cose *e'ppuce* take hokkolen merkvñ oh opunayvtes, momet 'sem etek-kekvñ oh *cuneket* mekusapvtes.

22 Vkvsvmkv eteropotten Coset, elof, Eslevl en hopue-take sosse *ocvranan* opunvyeet, e fune ohfvccvn vhakvñ emvtes.

23 Vkvsvmkv eteropotten Moset heckof, e'ckvlket hvse tutccnen ehakvtes, estuce en heckv heret *on* heeakckv; momet mekko em vhakvñ em penkvlvkekates.

24 Vkvsvmkv eteropotten Moset, vculehpof, Felco e'chuste e'chuswv kihocvren komekates;

25 Naorketv em afvcketvñ vkocoknusen es afvcketvñ *komekot*, Hesaketvmese em esten vpaket estemerketv min enhopoyet;

26 Klist em vlesketvt nake ockv Eeepse *ekvnn* en nakockv senrakkot os, komet; feketv em ocvranan vhecet omekv.

27 Vkvsvmkv eteropotten Eeepsen enkvpakvtes, mekko en cvpvkketvñ em penkvleket; mv hecēsko tayan hecē omēt estemerkvñ kvwapet omekv.

28 Vkvsvmkv eteropotten ohhoyvñkv momet catv ohfeskctvñ vfastvtes, mv enhvtecēskv heckakvten pvsatat emetaken celayekaren.

29 Vkvsvmkv eteropotten Uchvtkv Caten tehoyvneevtes, *ekvuv* kvrpe tis tayusen; *momen* Ecepsvlket mvn mometvn komet fullet, vksumecvtes.

30 Vkvsvmkv eteropotten Cvleko em vtohopke-rakkot, nettv kolvpaken vfolotechohyof, lekafkvtes.

31 Lehape hoktarvt vkvsvmkv eteropotten mv vkvsvmvkekat vpvket elekates, *ekvuv* heevlke herkv ofvn evpahyof.

32 Momen ohvtvlakat naken makare te? Ketevn, Peleke, Samse, Cefrv, Tewe, Samyvl owalvlke esyomat opunvyecetv vm etektvnekko tayekv.

33 Mv vkvsvmkv eteropotten ohmekketv *ocakan* ohfvnket, fvccetvn vtotket, temfvccetv taket enhecken, este-papvlke e'cukwv taken vkhottet,

34 Totkv en yekcen vslecet, eslafkv-cvpko em fvsken mvnvttepet, yekce sekate aossen yekcvke hakepet, horre ofv fekhvmkvke hakepet, *momen* tleporvlke en suletawvlke etohkvikan pefathuecat *sasvtes* :

35 Hoktvket em pvsatkvtan hvtnm besahoken evpayakvtes; vpvlvvn estemerrihocvtes, e ossicetvn eenakuccekot, elkv aenkvwvpketv svmmomusat en heckkvren.

36 Nakhayeko momet tephokan kvwvpakat sasvtes; momet ohvpakat eswvnakvn momet cuko-yekcv piketvn enheckakvtes :

37 Cvton es nvfhoken, esfokvn 'setewarhoyen, eskerhoyen, eslafkv-cvpkon es pvsvthoyvtes; yvpelkv hvvpe momet cowatv hvvpen vecet tefullvtes; enkusapket, estemerket, estemerrihocen.

38 (Eknvnt mvt *oh vpokure* heretv orckates:) vnrwvn, momen *ekvnhvlhawan*, *ekvnhaukakan* momet *ekvuv* sufsokan etefullvtes.

39 Momen heyv omvlkv vkvsvmkv eteropotten ohker-

kueckv heran opoyaket *omis*, etemfvccetvt onheckvk-kates;

40 Hesaketvmeset nake svmmomusan pum etetakuecvtet omen, vpvkëkon *omat* temvpoke hakvkekaren.

SETENTVCKE 12.

Monkv pumeu akerrvlke aholoce rakke momvtekat pum vfulotet omekv, nake honnat vtekat, momet naorketv tewolen *pum* vfulotat vwikvkeres,

2 Momet, Cesvs, *pum* kvsvinkv hayv momet espoyv, mv, afvcketv ehomv ocvte vrahkv, *em* vlesketvn moskomekot, etohweklepkv *em* estemerketvu kvwapvtet, Hesaketvmese *em* ohliketv kvvperv likan vhecet, etemvrkv pu homv ocan momis komët pefatkvkeres.

3 *Momet* omekv opunvkv vnrvpkv mv omën holwvye-cvket vnrvpen opunvyecakan kvwapvten ohvkerrievkes, ce hotoset, cem vkerriekv take ofvn yekeeko ce hakvkekaret.

4 Naorketv vnrvpen vcevllatskat hvte catv *pvlvke* oren vnrapatskekos.

5 Momet *cem* vcahne, hopuetake omccc cem punayat, Cv'ppucë, Pucase *ce* 'stemerricat nake cotke omehcetskvs, momet *naorketv ohfvccvn* cem vschof, ce hotohsats;

6 Mv Pucaset vnokecat estemerricet, eppucev evpayat vtekat rukafet omekv, makan ce hosvket os.

7 Ce'stemerrihogan kvwapatsken *omat*, Hesaketvmeset eppuce taken ce omecvket os; *hiyomet* omekv, eppuce estomet like to, mv erket estemerricekat?

8 Momis omvlkv 'sesterrihogan cen heckvkekon *omat*, eppuce take *erke evpayat* tokot, evpahoyekat omatskes.

9 Momen ohvtvlakat pu'navpeswv erkvlke *pu* 'stemerrv-kuecakan oceyvtet os, momet vrakkueceyvtes; *pum* puyv-fekev E'rke mahkvu *em* vpohicet, hesahokëkar haks?

10 *Hiyomet* omekv, mehenwvn emetaket nettv vnvco-mekon, eme komat mahusat vevkvyen *pu* 'stemerrvkuec-kvtes, momis heyvt *pun* lopickv vrahkv, en hvsvtketv en heckvlket omeyvren *momecet os*.

11 Momen estemerrickv estomis, hvte heckof, *est'* afvce-cice taye onkot, momis honne *ont os*; momis renyupvn fvccetv em ette herken mv 'sestemerrvkuehoca en hec-kuccaket os.

12 Monk v enke vtvtakan, momet torkowv yekvkekan kvwvpvkes;

13 Momet vyetv lvpotlvken ce'le taken en hahievkes, mv ele nokkan fiyecihocckaren; momis em wicehocvre mit omekvs.

14 *Este* omvlkv etenherketvn hopoyvkes, momet hvsvt- ketvn, mvn ocekat estimvt Pucasen hehcekot *ok*;

15 Vhericet hecet *omvkes*, estimvt Hesaketvmese en heromkv en heckeko witvren; hometv on yvlonkv tontet *ce* naorice, mv eteropotten sulket svholwvkekaren *vketecec*;

16 Momet hoktarvt monkat *mekusvkv* chvperkuecv Esa omët sekaren *vketecevks*; mvt homv heckvte vrahkv enaken wiyyvtet *ok*, hompetv hvnkuse vrahkv.

17 Mv renyupvn ohmerk v enake taranvten ecnakuecetvn komof, vhepvkhoyvten kerratskekv; vhericet, eturopusvvt pvlatken, hopoyet o estomis, vkerrickv etickv oce tayan eshecekatet *ok*.

18 *Hiyomet* omekv, mv ekvnhlvwe celahoye taye, totkv es fenkan a oh awatskekos, monkat lvsten, monkat yomucken, monkat hvnvcofelvn,

19 Monkat pofketv en haken, monkat opunkv en haken; mv *haken* pohakvtet *mv* opunkv en ohvtvlaken 'sem punayvkhoyekaren vpohakvten;

20 (Momen punvttv tis mv ekvnhlvwen vcelaken omat,

evton es nvfhoken, monkat nak fvsken ropotten es sekehoyvres, makan kvwvpykeko tayvtet ok ;

21 Momen *en* heckvt sehonecke mahet omen, Moset, Tayen cv penkalit, cv fekeket os, makvtes ;)

22 Momis Sivr ekvnhvlwen, momet Hesaketvmese wenakat em etvlofv, Celuslvrne hvlwan, momet encelvlke *en sulke* vhonekvtësko taye ctokhvlkan,

23 Enhvteceskv heckakvte mv *e hocefhokv* hvlwe tvlofv ofv hoccakat en nvkvftetv, momet em mekusvpyk-cukon, momet Hesaketvmese *este* omvlkv en Fvcccev, momet este fvccakat em puyvfekv temvpokvke habakvten ;

24 Momet Cesvs etemfvccetv mucvse etenhayvn, momet catv ohfeskety, mv Epel *tate e catv nak makvte* nake senherake punayan a oh awatsket os.

25 E vketecvkes, mv opunayan vhepvkatskekaret ; *hiyomet* omekv, mv ekvuvn *aret* punayen vhepvkakak, mvnvtvkepekaten omat, pume mahkvu, mv hvlwe vte *punayan* em e fulecën omat, *mvnvttehpēkos* ;

26 Eme em opunvkv en haket momof ekvuvn nekeyicvtes ; momis hiyomat, Hvtvm vhmkv, ekvuvn tvlkusekon, momis hvlwateu nekeyicaret os, maket etemfacevtet os.

27 Momen heyv, Hvtvm vhmkv, *makat*, mv nanvke hahihocvte omakat mv nekeyihoce tayat vkuehuecvranan oket os, mv nanvke nekeyihoceko tayat oce munkv taren.

28 Monkv olmekketv nekeyihoceko tayat *pun* heckekv, vrakkueckv momet em penkvkv øfv, heromkv mv ete-ropotten Hesaketvmesen afvccicet, em vtotkeye tayat ocvkeres :

29 Pun Hesaketvmeset totkv *nak* sumecicvt omekv.

SETENTVCKE 13.

VNOKECKV tecakkakvte ete'm ocatet oce munkvt ome-kvs.

2 Este kerkvkekat evpyetv ce hohsvkates; mvn mo-
necat, kerrekot encelvlke evpayat sasvtet omekv.

3 Mv sylvfkuehogan, mv vpaket ce sylvfkuehoce omën
vkerricet, mv estemerrvkuehogan centakeu ena ofv ful-
latsket omat vkerricvkes.

4 Etepyetv momet topv svholwvkekat este omvlkv
vrakkuecakvr tayet os; momis hoktarvlke momen etc-
payakvte hoktarvlke Hesaketvmeset ohfvececvres.

5 Cem fulletv *taket* cvto-kunawv vnocekv sekot *omekvs*;
momen nanvke ocatskat es ce mahlpvptkvket *omekvs*;
Estofis ce'nkvpaket, monkat ce wibkvkos, emet makvtet
ok.

6 Momët on, Pucaset vm vnictv on, estet nake cv
momecan en cv penkvlekares, fekhvmket makeye te-
taves.

7 Cem svyatvlke, mv Hosaketvmese em opunvkv cem
punayvkvten vkerricvkes; momet em vkvsvmkv taken
svhaycpvks, em fulletv em eyuksvn vkerricet.

8 Cesvs Klist pvksvuke, mucv-nettv momet meyuksv-
sekon mvrahke sekot *omes*.

9 Mvhkv mvrahrkv momet estomahakat es ce fuliyv-
kates, hompetv mv vevkve fullat en lopievkekate token,
efeke heromkvn es yekcihocat heret omekv.

10 Altv mv oh ocan mv escukohakv vcake vfvstakat
hompvkvre mv em etektvnekean oceyes.

11 Mv nak wenahokat e catv plest enhomahtvt naor-
ketv vrahkv escukohakv vcaan esceyvtet, ena taken este-
hypo en lvpvtken nekrihocet omekv.

12 Monkv Cesvs tis, e catv mahusat este vcaevken es
hayvret, *tvlofv em* vtohopke 'mvhauke topvrn estemer-
kvtes.

13 Monkv este-hypo en lvpvtken, em vlesketv kvwa-
pet, emen oh vpeyvkeres.

14 Heyvmvn tvlofv like munkan ocëkot, momis ocvranan hopoyëkv.

15 Monkv eme eteropotten, Hesaketvinese e hocefkvn vkvsamet, vkvsvmkv nak emetvn estofis emvkeres, mvt pu cukhrpe em ettet omekv.

16 Momis est'en lopickv, momen est'en kvpickvn ce hohsvkates; nak emkv mv omakan Hesaketvmeset es afackuset omekv.

17 Cem fvyatvlken em vpohicet, eleevn svpvklvkes, este e ohkerkuecvkvrane omët cem puyvfekev take ohfveevn vketecaket ok, efeke es nokkicekot, momis afvcket momceevkvret; cen lopicvkekaret ok, *feknokket momecaken omat*.

18 Pum emekusvpvkes; nak omvlkv ohfveev fveeusen fulletvn komët, eohvkerrickv heren oceyat enhonreyet omekv

19 Momen heyvn momecatskvren ohvtvlaken *cen* ku sapvkvyet os, senlvpkusen hvvm cem vlvkvkaret.

20 Momen herkv en Hesaketvmeset, mv pu Pucase Cesvs, Yvpefikv Vheciev rakkan, pvsatkvte acnkvpvken a kvwapvtet,

21 Etemfveectv meyuksv-seko e catv eteropotten eme komat momecatskvren Cesvs Klist eteropotten mv ehomv afveccieusan ee ofv taken vtotket, vtotketv herakat vtekat ofv temvpokvken ce hayvkate! vrakketv estofis meyuksv-sekon mvn em ocekvs. — Emën.

22 Momen tecakkvte toyatskat, vcalnetv opunvkvn em etektvnecatskvren cen kusapvkis, opunkv nvcomusen cen hoccievkikv.

23 Tecakkeyvte Temoret enrecopkvten kerrvkes; lvpken vlaken omat, mvn vpakit ce heevkares.

24 Cem fvyatvlke, momet mekusapvlke omvlkvn vsekvkes. Etvle vpokatet ece 'sekakes.

25 Heromkv omvlkatskan ece 'pavvkekvs. Emën.

Heyv cokv Pal Etvlen liket Hepluvlken en hoccievtes.

COKV CEMS

MEKUSAPVLKE OMVLKVN OHTOTVTE.

SETENTVCKE 1.

CEMS, Hesaketvmese em vtotkv, momet Pucase Cesvs Klist *em vtotkv*, etvlwv pale hokkolohkake vwahakat vsekot os.

2 Tecvkkvyvte toyatskat, nake ce naorkepuece taye eskerretv mvrahrkvvn tvkpvlatkatskof, afvcketv omvlkv'ts komvkvtevs ;

3 Cem vkvsvmkv eskerrat momis-kometvn hayet omat kerret.

4 Momis momis kometvt vtotketv esfvcken ocekv's, ceme temvpoke, herake, naket cen seko ce hakvkvren.

5 Estomatskis hoporrenkvvn enkusapken omat, Hesaketvmese, mv encakekot, momet, Cem mvtt'es, kicekot, este omvlkvvn emakat, em 'pohekvs, momen emvres.

6 Momis *em vkerrickv* melohlekot, vkvsvmkv ofvn vpohekvs, mv em *vkerrickv* melohlat uehvtkv melohlv, hotvle vtuhkan melohlicat omet omes.

7 Monkv mv estet, Hesaketvmeset nake a'men vn hekvres, kohmats.

8 Este-hunvnwv em vkerrickv hokkolat em vretv omvlkv ofv heren huerekot os.

9 Etecakkat kvncapat hvlwehocat es afvcekev's.

10 Momis este nake-ocat kvncvpe hakat *es afvcekev's*, pvhe em pvkpvke omet sumkvret ok.

11 Hvse en hiyye ocet akvwapkof, pvhen yuknicet omekv, momen em pvkpvket latkes, momen en hekv

herusat sumket os. Matvpomen este nake-ocat em vyetv ofvn sumkvres

12 Este-hunvnwv en heres momis komat eskerhoyof; eskerhoyat hoyanof, hesaketv en kvptokvn en heckvret ok, mv Hesaketvmese vnokeakat *ce'mvkares kice* etem-faccvte.

13 Este estomet, eskerhoyof, Hesaketvmeset es cv kerret os, mahkats. Hesaketvmese nak holwvke eskerreko tetayet omekv, momet este estomen *naorkepueckv svrahkv* eskerrekot os.

14 Momis este estomis, em eyackvt mvkerret, akueyicof, eskerhoyet omes.

15 Momof eyackvt, ofvn vfekhoniyet, holwvyeckvn heckuecet os, momen holwvyeckvt, mahof, elkvn heckuecet os.

16 Cem mvtiyvkats, tecvkkvyvte vm vnokeckvlke to-yatskat.

17 Estemkv herakat vtekat, momet estemkv temvpokat vtekat hvlwe vtet os, momet hvyayvke E'rke, mvrahkv hakvte sekat, momet folotketv em vpette sekaten abv-tapket os.

18 Eme komat pu heckuecvtet os, mehenwv em opunkv eteropotten, nak hocackvte vpvket ette enhvteceskv en hakeyvren.

19 Monkv, tecvkkvyvte vm vnokeckvlke toyatskat, este estomis pfvnen vpohicet, yvlohusen opunayet, yulohusen cvpakket omekvs.

20 Este-hunvnwv en cvpvkktv Hesaketvmese em fvc-cetvn vtotkeket omekv.

21 Monkv *efeke* svholwvke omvlkvn, momen holwvyeckv en sulken vpvltvks, momet eyasketv ofvn opunkv vhocke cem puyvfeckv take hesahuece tetayan eenakue-cvkes.

22 Momis, e emvkerre, *opunvkv* vpohicvlke tvlkeket, opunvkv momecvlket omvkes.

23 Estimvt opunvkv vpohicvt omet, opunvkv momecv tokon omat, este-hunvnwv estvkheckvn *hecet* e turofv emmunkvn hecat omet omekv.

24 E hebcet, em vyetvn ayet os, momet moman vpaken este estomet omat ehoset omekv.

25 Momis estimvt pucasseko-hueretv em vhakv temvpokan *heren* hecet, fekhonnen omat, mvt vpohicv ehosv tokot, momis vtotketv momecvt omet, mvt em momeckv ofv en hervres.

26 Estimvt ece 'pakvkat, emekusapv e omecet omis, e tulaswn cuksakkuceket, e feken emvkerren omat, mv este em mekusvpkv ehvperkv omes.

27 Erke momet Hesaketvmese ehomvn emekusvpkv hvsatkuse, momet svholwvkekat heyv tes, Erkemelvke oyevlke esyoman em estemerkv ofvn er hecet, momet ekvnv *en holwvken* esvholwvkeket e vevyecatet.

SETENTVCKE 2.

TECVKKVYVTE toyatskat, pu Pucase Cesvs Klist vrakkat em vkvsvmkv este etemetuecet ohcatskvs.

2 *Hiyomet* omekv, este-hunvnwv, estenke-wesakvtchkv cvtokunaplanen *ocet*, accvke herateu vccet, cen nvkvftetv take ofvn vlaken, hvtvm este-hunvnwv estemerkusat, accvke svholwvken vccet vlaken omat;

3 Momen accvke here vccan vrakkuccet, Yvmvn heran likvs, kicatsken, momet este estemerkusan, Vsvn huervs, monkat, Cv'le vm ohhuerickv elecvn likvs, kicatsken omat;

4 Este etemetuecet etefullatskeko haks? momet fvccecvlke vkerrickv hervkeko ocet ce hakvkeko haks?

5 Pohvkes, teevkkvyvte vm vnokeckvlke toyatskat, este

estemerkakuse ekvnvn fullat vkvsvmkv ofvn nake-ocvken hayet, momet etvlwv *Hesaketvmese* vnokecakan. Ce'mv-kares, kice temfaccvte epucasvlke hakykvren Hesaketv-meset enhopoyvtet omeko haks?

6 Momis este estemerkakan enhomecatskvttet os. Este nake-ocvlke ce'stemerrvkuacet, ohfvcceckv ohliketv ehomv ce svpvklecvket omeko haks?

7 Mv hocefkv vcakat ec oh huehhokvten tvklecaket omeko haks?

8 Momis, Nakhocce vcvkvyen, vhakv mekkvke 'mvhakov omat, Cem vwolicvn e vnokecatskat etvpomen vnokecvs, makat, esfvcecatsken omat, heren momecatsket os.

9 Momis este etemetuecatsken omat, naorketvn momecatsket os, vhakv eteropotten naorkvlke toyatsken ec ohkerkuecvket os.

10 Estimvt o estomis, vhakv omvlkvn vfastis, hvmken kacen omat, omvlkvn kvce omet hueret os.

11 Hoktahretskvs, makat, matat, Elehcetskva, makvtet omekv. Monkv hoktaretskeko estomis, elecetsken omat, vhakv-kacvt hueretsket os.

12 Pucasseko-hueretv em vhakv eteropotten ohfvccvrane omën opunayet, momecvs.

13 Merkvñ heckuecekatet merkv en heckekon ohfvcece-hocen; momen merkvñ ohfvcececkv vnrven afvcket omekv.

14 Tecvkkvvyte toyatskat, estimvt vtotketvn ocekot, Vkvsvmkvn ocis, maken omat, naken en lopicet ome haks? Vkvsvmkvt hesayece taye haks?

15 Tecakkakvte hunvnwv hvñket, monkat tecakkakvte bokte hvñket, enatvlkvrñuset, momet nettv vrahkv hompetv enkusapket on omat,

16 Momen hvñkvtekatskat kicaket, Herkv ofvn vpe-yvks, ce lekuthvket, momet ce fvckvkekvs; momis nake ena en lopicvke tayat emakatskekot, naken lopice haks?

17 Matvpomen vkvsvmkv vtotketvn ocekon omat, entvlkuset omet, elet os.

18 Momes, Cemet vkvsvmkvn ocetsken, vnet vtotketvn ocis, cem vkvsvmkvn cv hecicvs, cem vtotketv sekon, vneu vm vkvsvmkvn ce hecicares, vm vtotketv eteropotten, este-hunvnwvt make wites.

19 Hesaketvmese hvmkuset likes, komet, vkvsametsket os, heren momecetskes, *mv vkvsametskat*; puyvfekev holvvhokat tis vkvsamet, fekekaket omes.

20 Momis, Aeha, este chvperkv toyetskat, vkvsvmkv vtotketv sekat elet os, kerretvn kometsket o haks?

21 Eplehame pu'rke e'ppuce Iseke altvn oh wvkecet, Hesaketvmesen emvranof, vtotketv eteropotten este-faccv en hueretvn hueret omekvt haks?

22 Hecetsket os, vkvsvmkv vtotketv vpvke vtotkvte, momet vtotketv eteropotten vkvsvmkv temvpoke hakvtes.

23 Momen Nakhocce esfackvtes, hvmmakat; Eplehamet Hesaketvmesen vkvsamvtes, momen *Hesaketvmeset* em *vkvsvmkvn* fvccetvn omecvtes, momen Hesaketvmese en hessen kihocvtes.

24 Monkv hecatskes, estet, vkvsvmkv eteropotte tvlkekon, vtotketv eteropotten este-faccv en hueretvn hueret os.

25 Matvpomen Lehap, hoktarv *tate*, opunvkv esfullvken evpahyet, etin vtotakof, vtotketv eteropotten este-faccv en hueretvn hueret omekat haks?

26 Monkv ena puyvfekev vpvkekat elat etvpomen vkvsvmkv vtotkety vpvkekat elet os.

SETENTVCKE 3.

ETECVKKVYVTE toyatskat, mvhayvlke sulket ohmatskvš, svhere mahen ec ohfvceehocvranvkat kerret.

2 Omvlkeyat nanvke sulke ofvn naorkeyet omekv; esti-

mvvt opunvkv ofvn naorkekon onat, matat este-hunvnwv temvpoket omet, ena omvlkv cuksakkuece tayet os.

3 Hecvkes, corakko e cukwv cuksakkvn cuksakkueceyet os, pum vkvsvmvkvren, momet ena omvlkv foloteciceyet os.

4 Hecvkes, perro-cuko matvpomen, rvkrvketvt ont omis, momet hotvle yekcakat es vtokhis, estvmin em fvyatv komat semfvyatkv cotkuis es folotecihocet os.

5 Matvpomen etulaswv enalvce cotkuset os, momet ekvsamet nake rvkrvken 'sopunayet os. Hecvks, nake rakke mahis totkv cotkusat vhetecet os.

6 Momen etulaswv totkv omet, ekvnv holwvyeckv es *fvcke* tes; etulaswv pu'nalvce vpvke hiyomet os, ena omvlkv vhopanet, wenaketv en nekeyetvn vhetecet os, momet estemerkv-hutet vhetecet os

7 Nake ele-ostvkusat, fuswv tis, cetto tis, uehvtkv vk fullat tis, mvrahrkv omvlkv yvmvsvkuehocet, yvmvsvkuehocvtet omekv.

8 Momis etulaswvn estimvt yvmvseceko taves, nak holwvke fvyvthoyeko tayet, fenenv es fvcke tes.

9 Mvn Erke Hesaketvmesen es vkvsamet, momet mvn este Hesaketvmese vhake hocackvten es tvhikeyet os.

10 Vkvsvmkv tvhiketv tis ecukwv matan esossaket os. Tecvkkvyvte toyatskat, heyv nanvke momvraneke os.

11 Uekiwv mata a fihnat uewv heren uewv home tepaken a fihnece te?

12 Tecvkkvyvte toyatskat, ke-rakko olefv emette ettuece taye haks? momen pvrkofkv ke-rakkon ettuece taye haks? monkv uekiwv ueokvncvmpv, uewv herat tepaken a fihneceko taves.

13 Estimvt ece 'pakvat hoporrenet, nakkerret ome haks? vretv herat aossen hoporrenkv en yvmasketv ofvn em vtotketvn heckvkueceks.

14 Momis vleskvpkv home etepoyetv tepakat ce feke ofvn ocatsken omat, e ekvsahmatskvs, momet mehenwv vnrvpct lvkisatskvs.

15 Heyv hoporrenkv hvlwe ahvtapkekot omes, momis ekvnv enaket's, enavpeswv enaket's, puyvfekev holwvke omet os.

16 Estvmvn vleskvpkv tepoyetv tepakat ocat, mvn te-hvnkv momet vtotketv holwakat vtekat ocet omekv.

17 Momis hoporrenkv hvlwe ahvtapkat, enhvteceskvn hvsvtket, momet tenherkepuccet, yvmaskuset, vkvsamu-set, emette herakat merkv tis es fvcket, este etemetuecc-kot, heren e omeceket omes.

18 Momen herkv hayakat fvccetv emette herkv ofvn fokayaket os.

SETENTVCKE 4.

HORRE etepokv tepakat ece 'pvkvkat estvmin a awe haks? Yvn a aweko haks? Cem eyackv take ce'nalvcce ofv tepoyakan *a aweko haks?*

2 Ce yacvket, ocatskekot os. Elecatsket os, momet ocetv ce yacvket, cen heckvkeko tayet os; tenrapet ete-poyatsket os, momis ocatskekot os, vpohatskekokv.

3 Vpohatskes, momis cen heckvkekot os, cem afvcketv taken oh sumecicvranet, mvttcn vpohatskekv.

4 Hunvntake hoktarvlke, hoktvke hoktarvlke esyomats-kat, yvmv ekvnv en hesse vretv Hesaketvmese vnrvpkv omat kerratskeko haks? Monkv estimvt ekvnv en hesse haketvn komen omat, Hesaketvmese vnrapvt os.

5 Puyvfekev epu 'pike likat vleskvpkv oren eyacet os, Nakhocce makat ehvperkv maket os, komatske haks?

6 Momis herkv ohvtvlken emet os. Monkv Hesake-tvmeset ekvsamat vnrvpct omet, efeke ofv kvncapusat herkv emet os, maket os.

7 Monk^v Hesaketvmese elec^{vn} svpvklvkes. Puyvfe^{kv} holwakat vnr^{vp}vk^{es}, momen cen letkvres.

8 Hesaketvmesen vnakuecvkes, momen ece 'nakuecvkvres; naorkvlke toyatskat, cenke taken hvs^vthicvks, momen vkerrickv hokkolicatskat, ce feke taken hvs^vthvken bahicvks.

9 Ce feket cen nokhokusekvs, inomet wahoket, hvkihokvkes; cem vpelkv taket waketv hakekvs; afvcketvt feknokketv hakekvs.

10 Hesaketvmese ehomvn e kvncvpuecvkes, momen ce hvlwecvkvres.

11 Tecakkvte toyatskat, holwvken etopunvyehcatskvs. Estimvt tecakkvten holwvken opunvyecet, tecakkvten ohfvcecat, vhakvn holwvken opunvyecet vhakvn ohfvcecet os; momis vhakvn ohfvcececetsken omat, vhakv vfastv momecv tokot, vhakv ohfvcececv ometskes.

12 Vhakv estemv hvmket, hesayece tayet, momet sumeice tayet liket os; este etv ohfvcececetskat, estimv toyetske haks?

13 Tokvs hiyomat, Mucv-nettv monkat vpvksen mv tvlofvn vpeyet, ohrolope hvmken fekhonnet, wiyyet, neset, 'se ohvtvlvyeyvres, makatskat;

14 Vpvksen nake estomvranat kerratskekofvt. Cen hesaketv nake te? Hopere, estomusen heciket, sumkat tes.

15 Momat, Hesaketvmeset komen omat, hesahokeyet, heyvn momecet, monkat mvn momeceyvres, makvranatsket os.

16 Momis hiyomat cem ekvsvmkvtake ofvn ece 'fackvket os; afvcketv mv omat omvlkv^t holwvket os.

17 Monk^v mv herat momecetvn kerræt, momecekat, holwvyeckv em ocet os.

SETENTVCKE 5.

Tokvs hiyomat, nake ocvlke toyatskat, estemerkv ec oh yievranvkan es hvkihhoeket, wabokvks.

2 Nake ocatskat lekvwke hahken, cem accvken sukehtvt loket os.

3 Cen cvto-kunaplane take, momet cen cvto-kunaphvtke vhopvnkvket os, momen mv vhopvnkakak ohkerkueckv ece'nrvpvke tares, momet totkv omet ce'naypeswvn pvpres. Nettv espokakat nakockv en sulecatskvтет os.

4 Hecvkes, vtotkvke cem ecvpofv taken wucutakvte en feketv em fekhonnicatskvтет ahuehken, wucutakvte en huehketvt Sapeot en Hesaketvmese e hvckon 'sen ceyvтет os.

5 Afvcketv ofvn ekvnvn fullet, yvmahkuecvlke toyatskvtes; vpespvsatkv nettv omen ce feke taken hompicatskvtes.

6 Este-faccvn ohfvccet, elecatskvtes, ece'nrvpekot oman.

7 Hesaketvmese em vlvketv oren momis komvks, tecakkvyvte toyatskat. Hecvkes, cvpofv vheciv ekvnv emetten emehaket, hofunen momis komet emehaken, oske hvten hvtapket momet yupv hvtapkat en hecket os.

8 Cemeu momis komet, ce feketaken yekcvkuecvks, Hesaketvmese em vlvketv vwolicet omekv.

9 Tecakkvte toyatskat, etem encahkatskvs, ec ohfvccakaren; hecvkes, fvccevt vhauke ehomvn hueret os.

10 Tecvkkvyvte toyatskat, owalvlke, Hesaketvmese e hocckv ofv opunahoyvte, momis komet, momet vkvsamusen estemerrihocvte ocat, vhayetvn ocvkes.

11 Hecvkes, momis komet estemerkv kvwvpakat afvckakes, komeyet os. Cop momis kome ayvten pohatskvтет os. momet Hesaketvmese nakkomat hecatskvтет os; este em merruset, merk v es fvcket onat.

12 Momis tecvkkvyvte toyatskat, nanvke omvlkv en hoyanat, Hesaketvmese e hocefkv ehvperkvn punabyatskvs, hvlwe es hocefekot, ekvnvu es hocefekot, nake etv estomis es hocefekot; momis henka maketskat henka tares, momen monkos maketskat monkos tares, ohfvcceckv ce'k pvlvtkvkekaren.

13 Ece 'pakvkat hvmket estemerket on omat, mekusvpkvs. Estimvt afvcket on omat, esvkvsvmkvn yvhikekvs.

14 Ece 'pakvkat hvmket enokket on omat, mekusvpkv-cuko vfastvlke en huehkahken, Hesaketvmese en hocefkv ofvn olefv nehan es em vfeyaket, oh mekusapvkekvs.

15 Momen vkvsvmkv mekusvpkvt enokkat hesayecen, Hesaketvmeset a huericvres, momen naorketvn vfastvt en omat, enkvpvkvkvres.

16 *Etem* mvttecatskvten etem e ohkerkuecet, etem emekusvpatskvres, cem wikvkvren. Este-faccv em emekusvpkv yekcetv ocat sulken momecet os.

17 Elivs este-hunvnwv pum munkv etvpomet omvtes; momet osikats komet, heren mekusapvtes; momen ohrolope tutcenen hvse epaken ekvnv oh oskolekates.

18 Momen hvtvm emekusahpen, hvlwet osken ehmen, ekvnvt emetten hayvtes.

19 Tecakkvte toyatskat, hvmkvtekatskis mehenwvn enkvpaket, em matten omat, momen hvmket afulecicen omat,

20 Heyvn kerrekvs, estimvt em vretv em mvttat naorkvn afulecicen omat, elkv enkvpvken est em puyvfekcyn hesayehcet, naorketv sulken ehvres.

COKV MEKUSAPVLKE VTEKAT

PETV OHTOTVTE ENHVTECESKV.

SETENTVCKE 1.

PANTVS, Kelesev, Kapvtosev, Esev, Pirenev esyoman tvleporvlke hvmeccakat,

2 Erke Hesaketvmese en homv-kerretv vcvkvy, Puyv-fekvt vcaevke hayat eteropotte, mapohickv momen Cesvs Klist e catv ohfesketyv enhopokvten Petv, Cesvs Klist em vpastel ohtotakes: Heromkvt cem ocen, momen herkvt cem ohvtvlakvkekvs.

3 Pucase Cesvs Klist E'rke, momet en Hesaketvmesen vrakkuehocekvs; mvt em merk v sulkat vcvkvy Cesvs Klist pvsatkvt enkvpyke akvwapvte etehoyvnen, hvtvm enhonrv hesakat oren pu heckuecvtet,

4 Nake hopvnkeko taye, svholwvkeko, momet sumkvraneke hvlwe-tvlofv ofv epucashoyvranat,

5 Centake vkvsvmkv eteropotte vhesaketv oren Hesaketvmese en yekcet ece 'cayecvken, oketv espoke omof heckuehocvranatet, cen hericvkhoyvkvttet os.

6 Mvn es ece 'fackusvket os, hiyomat vhofune mahekon, nake es ce kerhoyat sulke mahe eteropotten ce feknok-hoket o estomis, mvt momvranat tvlket on omat;

7 Momet cem vkvsvmkv take eskerhoyat cvtokunaplane sumke taye eskerhoyat sem vcake estvmahet omet, totkvv eskerhoye estomis, Cesvs Klist e heckuecof, vkvsvmkv, vrakketv, rakketyv esyomat oren eshechoyvren:

8 Mv hecatskvte seko estomis, vnokecet, hiyomat
[Muskokee I. Peter.]

hecatskeko estomis, mv ofvn vkvsamet, afvcketv onayēsko tetaye, momet hvyayvke es fvcken es ece 'fackvket os :

9 Nake cem vkvsvmkv take vhecat, *cem* puyvfekev *take* vhesaketvn cen heckvket.

10 Owavlvke heromkv ec oh *vlvkvrnat* ohfvccv owa-lakvtet, Klist em Puyvfekev emetake ofv likat, Klist em estemerketv, momen vracketv yupvn ocvranan ohker-kuecof, nake momet oketv estomen okvten hopoyet,

11 Mv vhesaketv ohfvccvn vpohet, hericet ohelentakvtet os.

12 *Heyvn* mvn en kerkuehocvtet os, mv nanvken hiyo-mat Puyvfekev Vcakat hvlwen atothoyvte etehoyvnen opunvkv-herv es cem erkenvkakat cen kerkuecaken, eme vrahkv token, pume epu 'rahkvn vfvstakvtes; mv nanvke encelvlket kerretvn em vlostaket os.

13 Monkv cem vkerrickv take em etetackvn wvnawioet, ce mahlvptket omet, heromkv Cesvs Klist e heckuecof es cem vlvkvrnanan en nene hecet, meyuksicvkvtcvs;

14 Hopuetake apohicvke omēt, nak kerratskekvne omof eyackv *ocatskvte* vcvkvyen e hayekot;

15 Momis, mv ce'nhuehkvkvttet hvsvtkat etvpomen centaket fulletv estomis omvlkv ofvn hvsvthvket omvkes :

16 Vne *cv* hvsvtket omekv, ce hvsvthvket omekvs, *maket* hoccet omekv.

17 Momen, Erke, mv este etemetuecekot, este em vtotketv vcvkvye vlken ohfvceecat oh huehkatsken omat, *yvmvn* fekhonnatskat em oketvn penkvkv ofvn yvmah-kuecvkes :

18 Nake hopvnkake taye, cvtokunaphvtke, monkat cvtokunaplane *omakat* token,

19 Momis Klist, yvpelikuce nake holwvke, monkat svholwvke oceko, e catv vcakat eteropotten cem fulletv

take ehvperke, ce'rkvlke tate *cen heckvkvte* aenkvpvken pvlken ce neshoyvkvttet omat kerratskekv;

20 Mehenwvn ekvnv vliceckv seko emunkof mvt homv melhoyvtet os;

21 Momis heyv oketv espokakat ofvn *came* ece 'rahkv taken, mv eme eteropotten Hesaketvmese pvsatkvt einkvpvken akvwahpet, vrakketvn emvten oh vkvsamatskat; cem vkvsvmkv momet cem enhonrv taket Hesaketvmese ofv ocvren e heckuecvttet os.

22 *Vhericet* efeke hvsvtkat aossen yekcen ete 'nokeovkes, Puyvfekev eteropotten; mehenwetu em apohickv ofvn tecakkakvte mehenwusen vnokecatskat oren cem vkerrickv taken hvsvthicatskekv:

23 Nerkv hopvnke tayat token, *nerkv* hopvnkeko tayat etehoyvnen svnvcomv heckatsken, Hesaketvmese em opunvkv hesake estofis oce munkat etehoyvnen.

24 Enavpeswv vtekat pvhe omēn, momen este en rakketu omvlkv pvhe em pvkpvke omēt omekv. Pvhet yuknen, em pvkpvket lvtkepet os;

25 Momis Hesaketvmese em opunvkvtt estofis oce munkvt omes. Momen heyvt *mv* opunvkv tes, mv opunvkv herv ofvn cem erkenvkhoyat.

SETENTVCKE 2.

Monkv holwvyeckv omvlkv, mvkerretv omvlkv, here e omeckv, vleskvpkv momet *est'* opunvyeckv holwvhokat omvlkv etvn ocet,

2 Hopuetakuce hvte heckakat omēt, opunvkv epese mahhen komvkes, mvn es ce mahkvvren;

3 Pucase heromet omat lasatskvten omat.

4 Emen, cvto hesakat, estet mehenwvn vhepvkaken, momis Hesaketvmeset enhopoyvte vcakan, a oh awet,

5 Centakeu *Hesaketvmese ehomv* nanvke ematskat puyv-

fekcv enauvke, Cesvs Klist eteropotten Hesaketvmese afveceice taye ematskvren, cvto hesahoke omēt, puyvfekcv cuko hahoyat, plest em wicketv vcake toyatskes.

6 Hecvs, Sivn ofvn kvnowv cvto em ekv enhopoke, vcaiken licis; momen estit mvn oh vkvsamat vlsehohcekos, maket Cokat ofvn hoccet omekv.

7 Monk v centake vkvsamatskat, cem vrakkvket os, momis apohicvkekat, mv cvto tohtarvlke wikakvte, matvwvt kvnowv em ekv hakes,

8 Momet cvto elentappueckvn, momet cvto esemmvtte-tvn *em ocvket os*, mv apohicvkeko opunvkvn oh elentap-pakan *okis*; mvn ohmelhoyvtet omen.

9 Momis centaket este enhopoke, plest em wicketv mekkvlke omvkēt, etvlwv vcake, este *Hesaketvmese* eenakuecvte tovatskēs, mv yomucke asosset en hvyayvke estomahan esceyet ce'nhuehkvte en heretv *cahmelikvn* kerkuecatkvren:

10 Oketv hoyanvte ofvn, etvlwv tokatet, momis hiyomat Hesaketvmese em etvlwvt; merkv *cen* heckvkekatet, momis hiyomat merkv *cen* heckvket os.

11 Vnokeckusatskat, *cen* kusapvkis, tvleporvlke momet cuneckvlke omatskat, enavpeswv em eyackv take puyv-fekcv vnrvpn tepoyakat enkvpvken e en hvlvtvkes;

12 Centilvlke em etenrvwvn cem fulletv take heret omen; momat holwvyecvlke *ec* omecvket vnrvpn *ec* opunvyecaket omis, *Hesaketvmese* en cukoperickv nettv orof, *cem* vtotketv herakan hecakat omecicen Hesaketv-mesen vrakkuecvkvren.

13 Pucase vrahkv est' em wicketv vtekat elecvn svpvk-lvkes; mekko *omvlkv* en homahtvt ot omēt,

14 Monkat evpayvlke mekkot, holwvyecvlke estemerrv-kuecvkvren, monkat heren momecakat vrakkuecvkvren, vtatat omaken omat, *em apohicvkes*;

15 Heren momecatskat eteropotten este hoporrenekvle nakkerrvkekan cvvyicatskvren Hesaketvmeset komat tok.

16 *Ce* pucassvkekot omis, pucasseko hueretv holwvyec-kvn esohrvnkvñ hayekot, momis Hesaketvmese em vtot-kvlke omēt *supvklvkes*.

17 *Este* omvlkvñ vrakkuecvkes. Etecakkakvtē vno-kecvkes. Hesaketvmesen em penkvlvkes. Mekkon vrakkuecvkes.

18 Vtotkvlkē, ce pucasvlke, hervke, yvmvskakat tvlkuse-kon, momis holwvyecakat tis em apohievkes, penkvlv 'somvlkvñ.

19 Eohvkerrickv Hesaketvmese ohfvccv vrahkvñ este-hunvnwvt, fvceko estemerrihocen, estemerkvñ kvwapen omat, heyvt *Hesaketvmesen* afvcecicet omekv.

20 *Hiyomet* omekv, vkvsvmkv estomet oce haks, cen naorketv take vrahkvñ ce nvfhokvken, momis komet kvwvpatsken omat? momis heren momecatskis, *mv vrahkvñ* ce 'stemerrihocvken, momis komet kvwvpatsken omat, heyvt Hesaketvmesen afvcecicet os.

21 Heyvñ ec ohhuehhokvtet omekv: Klist tis, es pum vhopakvñ *pum* wiket, elehvpon oh *yvakpet* vcvkfullatskvren, pum estemerkvtet ok:

22 Mvt naorketvñ momece sekon, mvkerretv e cukwv ofvñ eshechoyekates:

23 Mvt tvklehocof pvlecekates, estemerkof, *Ce* 'stemerri-cares, makekot, momis mv faccuse ohfvccēcan em *e* wiktēs;

24 Eme mahusat eton oh *vtarket* e'na ofv pun naorketvñ kvwapvtes, pumet naorketv ohfvccvñ pvsatket, fvccetv ohfvccvñ hesahokeyvren; momen eme rukafhoyvte eteropotten cem wicehocvtet os.

25 *Hiyomet* omekv, yppefikv etehoske fulle omatskvtes,

momis hiyomat cem puyvfekvtake Vheciv, momet Ohvfastvñ ohfulecatskvñet os.

SETENTVCKE 3.

MATVPOMEN, ehitake toyatskat, ce 'hetaken em apohicvkes, momat opunvkv em apohicvkeko svset on omat, opunvkvñt omecicekon, ehitake em vretv eteropotten epohoyvren :

2 Cem vretv hvsatkuse penkvñkvñt vpvken hecakof.

3 Mv 'sem enehickv onvpv ocat, ekvesse hotvñkv, monkat cvtokunaplane es fulletv, monkat vccvken vccakat ohmates;

4 Momis efeke *ofv* este ehke, 'sem *enehickv* hopvñkeko taye, puyvfekv yvñvske, momet mahlvpatkuset, mv Hesaketvmese ehomv vcake mahat *omekv*s.

5 Hofonof hoktvke vcacvke, mv Hesaketvmese enhonrakat, e hetaken em apohicet, hiyomēñ e nehicakvñet omekv.

6 Matvpomen Selet, Eplehamen, pucasen kicet, em apohicvñes; *momen* centaket e'chustake toyatskes, heren momecet, penkvñkv ãstomen es ce penkvñvkekon omat.

7 Matvpomen ehitake toyatskat, hokten, nake vcvñkv yekce mahekat omēñ, momen etevpvet hesaketv en heromkvñ epucasvranatsket omēñ vrakkuacet, kerretv vcvkvñen vpvkvkes; cem mekusvpkvñ taken mvñvñttekaren.

8 Espokat, ete'm merret, vkerrickv hvñmkusen omvñkatskat *ete'm* ocvkes; *est'* em merruset, en yvmaskuset, etecakkake *ete 'nokecvke* omēñ vnokecvkes :

9 Holwakan holvñken vyoposkekot, momet tvkleckvñ pñlken tvklecekot; momis pñlvñmken merkv opunvkvñ min *punvyvkes*, *Hesaketvmeset* heyvñ ec ohhuehkvkvñet omekv, ohmerretv epucasatskvñen.

10 *Hiyomet* omekv, estit hesaketv vnokecetv, momet

nettiv herakan hecetiv komen omat, holwakat enkvpvken e tulaswv, momet mvkerretiv punayvkekaren e cukhvrpen en hlvvtvranet omekv :

11 Holwakan enkvpaket, heran momecekv; herkv hopoyet, vevkvyekv.

12 *Hiyomet* omekv, este fvccakan Pucase en renakvt oh *ocen*, e hvckot em mekusvkv taken en *haukakot os*; momis holwvke momecakan Pucase e turofv vnrvpet *os*.

13 Momen nak heran vevkvpeyvket omatsken omat, estit holwvken ce 'stomecvkv haks?

14 Momis fvccetv vrahkv ce 'stemerkvken omat, cen hervkes; momet em penkvkv em penkvleket, momet fekhervkeket ohmatskv.

15 Momis Pucase Hesaketvmesen ce feke take ofv vevyecet, estimvt o estomis, Naket omecicen mv enhonrv ec ofv take oce haks? maket cem 'pohvken omat, yvmvsketv penkvkv tepakat vpvken em vyoposketv estofis ce metetakvket *omekvs* :

16 Eohvkerrickv heren ocet; momat holwvyecvlke omecet, holwvken ec opunvyecakis, cem fulletv take here Klist ofv ocean tvklecakat vlskvren.

17 Holwvke momeckv vrahkv tokon, here momeckv vrahkv ce 'stemerrvkuchocvre mit heret omekv, Hesaketvmeset momēn komen omat.

18 Klist tis, enavpeswv ofv elehocen, momis Puyvfekvt wenahuecen, fvccat fvccvkeko vyoposket, Hesaketvmesen a 'sep oh vtvret, vhmkv naorketv vrahkv estemerkvtet omekv :

19 Momet mata *Puyvfekv* eteropotten puyvfekvlke cuko-yekv vtehkan em erkenakvtes;

20 Mvt hofonof apohicvkeket omvtes, vhmkv Hesaketvmese em momis kometv hofunat mehake Nov en nettiv take ofv perro-cuko rakkon hahoyof, mvn vtehket

este nvcomuset, cenvpaken okis, uewv etehoyvnen hesahoket omof.

21 Mv vhaket, (enavpeswv svholwakat vkueyickv tokon, momis ephvkerrickv here Hesaketvmese ohfvccv em vyoposketvt,) paptiskvn *okis*, hiyomat pu hesahuecet os, Cesvs Klist aenkvwvpketv eteropotten;

22 Mvt hvlwe tvlofvn ecehyet, encelvlke momet ohfvnketv *ocakat*, momet yekcetv *ocakat* eme elecvn svpvklehocen, Hesaketvmese em vkvpervn liket os.

SETENTVCKE 4.

MONKV Klist epu 'rahkvn enavpeswv ofvn pum estemerkvtet omekv, centakeu mata vkerrickvn setepokvn cvwvkes; esit enavpeswv ofv estemerkvten *omat* naorketvn wikvtet omekv;

2 Momat oketv enavpeswv ofv *em* vhoskan este em eyackv take vcvkvye ohvtvlakat *vrekot*, Hesaketvmese *nake* komat vcvkvyen vrvren.

3 *Hiyomet* omekv, *pun* hesaketv yvmahkueceyvte, mv omof, hoktarkv, *enavpeswv em* eyackv take, hackv, eshvvyvtketv, tohkvlike *pvrko-opuswv* esketv, momet nakv-hake emekusvpkv holwvhokat ofvn fullët, Centilvlke nak komakan vtotkeyvtet pum etetayes.

4 Mv *nak holwvhokat* ohfvccvn, vpvkaketa mata yvmahkueckv rakkan oh vpeyatskekat estomahes komaket os, holwvken *ec* opunvyecet:

5 Mvt wenahokat momet pvsatkvten ohfvcccecetv metetake *huerat* ehomvn e ohkerkuecvkvres.

6 *Hiyomet* omekv, heyv vrahkvn opunkv-hervn pvsatkvten em erkenvkhoyvtes, este vcvkvye enavpeswv ofvn ohfvccchocen, momis puyvfekcv ofv Hesaketvmese vcvkvye hesahokvren.

7 Momis nanvke omvlkv em eyuksvt vwolices; monkv emahlvpatket omet, mekusvpkv oren vketecvkes.

8 Momen nanvke omvlkv esemuntalat vnokeckv yekcen ete'm ocvkes; vnokeckvt naorketv sulken ohranet omekv.

9 Etencukoperickvt eckv sekcn cem etenrvwv taken ocekvs.

10 Este vtekat nak emkv en heckvte vcvkvyen *matv-pomen* matan ete'mvkes, Hesaketvmese en heromkv cahmelikv vfastvlke herakat omën.

11 Estimvt o estomet punayen omat, Hesaketvmese em opunvkvñ 'sest' em *punaye* omēt *punayekvs*; estimvt nake vfastet on omat, yekcetv Hesaketvmese emvte aossat vcvkvyen *momecekvs*; momat Hesaketvmesen Cesvs Klist eteropotten nanvke omvlkv ofvñ vrakkuehocvren; invñ vrakketv yekcetv tepakat estofis meyuksv-sekon em ocekvs. Emën.

12 *Vm* vnokeckatskat, mv totkv omēt es ce kerrvkat ohfvccv nak estomahet ep oh latket os, *komet*, estomahet os, kohmatskvs;

13 Momis afvckvkes, Klist em estemerketv take etenkvwapvlke toyatskekv; momat en hvyayvke heckof, centaken afvcketv rakken es ece 'fvckkvren.

14 Cesvs Klist e hocfkv vrahkvñ holwvken ec opunvyehocvken omat, cen hervkes; Hesaketvmese momet rakketv em Puyvfekvt ec oh fekhonnvket omekv; emetaket on omat, *Hesaketvmesen* holwvken opunvyecakes, momis centaket vrakkuecatsket. omes.

15 Momis hvmkusatskis, estelecv, monkat horkopvt, monkat holwvke momecv, monkat este eti enanvke 'sem e naorickv omën es ce 'stemerikats.

16 Momis *estimvt* emekusapvt omat omecicen *estemer-rihocen* omat, vlisats; momis heyv vrahkvñ Hesaketvmesen vrakkuecekvs.

17 Ohfvceckvt Hesaketvmese en cukon es vlicevranat oketv *vlvket* omekv; momen pumen es epu *'liceen* omat, mv Hesaketvmese em opunvkv-herv apohievkekat em eyuksv nake tar haks?

18 Momen en yekcusen *este* faccvt hesaken omat, este naorkv momet mekusvpekat estvmvn huervr haks?

19 Monkv mv Hesaketvmese komat vevkvyen estemer kakat here momeckv ofvn em puyvfekev taken *Hesaketvmese*, Hayvte heroman em wikkvckvs.

SETENTVCKE 5.

MĚKUSVPRKV cuko em fvyatvlke ece *'pakvkan*, vneū mv toyvyat, momet Klist em estemerketvri a en kerrvt, momet hvyayvke heckvranan etemesv toyvyat, emvcahnvkvvet os;

2 Hesaketvmese en *yvpefikv* ece *'pake* fullan hompv. kuecvkes, ec ohyekcihocekon, momis vkvsamuset; vlesketv ofv nake seohvtvlvyetv vrahkv tokon, momis vkerickv metetakuse aossen ohvfastet;

3 Momet vhecickv *Hesaketvmese* cem wikkvkte e pucasvlke omēt omekot, momis mv *yvpefikv* fullat *'sem* vhopakvt omvkes.

4 Momen yvpefikv Vheciev homahtvt e heckuecof, kvpotokv-vcake hvyayvke, sumkeko tayat cen heckvkvres.

5 Matvpomen esmvinnettakatskat, es *cem* vculakat elecvn svpvklvkes. Momes, omvlkatskat etē'm apohicet, efeke kvncvpkvn accvkes; Hesaketvmeset ekvsvmakat vhepaket, efeke ofv kvncvpakusan heromkvn emaket omekv.

6 Monkv Hesaketvmese e'nke yekcat elecvn e kvncvpuecvkes, oketv orof ce hvlwœcvkvren.

7 Es cem enaorickv omvlkvn emen oh wvkecet, emet ce moskomet omekv.

8 Emahlvpvtket, vketecet omvkes; ce'nrapv puyvfekev

holwakat, este-papv hebke omēt, estimv loke tayat hopoyet aret omekv :

9 Mvn vnrvpkes, vkvsvmkv ofv yekcen svpaklet, ce tecakkake ekvnv fullat ofv mata estemerketv esfvcken ocvket omat kerret.

10 Momen heromkv omvlkv en Hesaketvmeset, mv Cesvs Klist etehoyvnen en hvyayvke meyuksv-sekan ep oh huehkvtet, vkocoknusen ce'stemerikvkof, yekcen ce svpvklecet, ce yekcvkuecet, vkueyihocoko tayen, momet temvpoken ce hayvkate.

11 Emen vrakketv momet yekcetv estofis meyuksvsekon em *ocekvs*. Emén.

12 Selfenvs, ce tecakkvte heromat *tis omes* komvyat, es *cem ayvranen*, *cem* vcahnet, momet heyv heromkv, mv ofv svpaklatskat, Hesaketvmese en heromkv mehenwat tes, *maket* akerrit kocoknusen hoccihcis.

13 *Mekusvpkv-cuko* Papelvn *likat*, *ece* 'pvkvke enhopokvtet *ece* 'sekaket os, momen Makvs cv'ppuceu *ece* 'seket os.

14 Vnokeckv afvnketvn 'sete 'sekvkes. Klist Cesvs ofv svpaklatskat omvlkv herkvte cem ocvkekv. Emén.

COKV SVHOKKOLAT MEKUSAPVLKE VTEKAT PETVT OHTOTVTE.

SETENTVCKE 1.

SIMVN Perv, Cesvs Klist em vtotkv, momet em vpastel toyvyat, mv Hesaketvmese momet pu Hesayecv Cesvs Klist em fvccetv eteropotten vkvsvmkv vcake *oceyat* epu 'pvkake matan eenakuecakvten *ohtotakis* :

2 Heromkv ccm ocvkekvs, momen herkv Hesaketvmese momet pu Pucase Cesvs kerretv ofvn cem ohvtvlakvkekvs,

3 Hvyayvke momet vretv heran mv pu'nhuehkvte kerretv eteropotten nanvke hesaketv momet Hesaketvmese em apohickv ohfvccv *ocakat* omvlkvv Hesaketvmese en yekcetvt pu'mvte etvpomen :

4 Mv *nanvke* eteropotten setemfvccetv rvkrvke momet vcacvke mahen pu'mhoyet omes; momat enavpeswv eyackv etehoyvne hopvnyketv ekvvn ocan mvnvttehpvt, Hesaketvmese em munkv etemesvlke toyatskvren.

5 Momen heyv ohvpakat, vketeckv omvlkvv ocet, cem vkvsvmkv taken heretvn *ohvpayet*, *cen* heretv *taken* nakkerretvn;

6 Nakkerretvn eemfvvatkvv; eemfvvatkvv momis kometvn; momis kometvn Hesaketvmese 'mapohickvn;

7 Momen Hesaketvmese 'mapohickvn etecakkvte vno-
keckvn; etecakkvte vnokeckvn vnokeckvn ohvpvyvkes.

8 Heyv nanvke ece 'tehket, esfveken ece 'tehkvken omat, pu Pucase Cesvs Klist kerratskat ofv enhorrvke momet ettvkeket omatskekaren ce hayvket omekv.

[Muskokee II. Peter.]

9 Momis estimvt, heyv nanvken ocekot *huerat*, turheceko, hopvye heceko tayet, en naorketv vculvke en hvsythihocvten ehoset omekv.

10 Monkv, tecakkvte toyatskat, ohvtvlaken vketecvkes, ce'nhuehhokat momet ce'nhopohoyvte yekcen hayatskvret; heyv nanvken momecatsken omat, estofvn pvlatskatskekaret ok:

11 Momat pu Pucase momet *pu* Hesayecv Cesvs Klist em etvlwv meyuksv-seko *ocan* esceyatskvre esfvcken ce'mhoyvret ok.

12 Monkv heyv nanvke ece 'kerricepuecetv vm etetake emunkv tares, mvn kerret, momet mehenwetv hiyomē ocat ofv yekcen svpaklatske estomis.

13 Momen heyv escukohakvn vpikvye vtekat ece 'kerricepuecvkit, ece 'honechuecvkvyat fvcvts, komvyet os;

14 Hofunekon vm escukohakvn kayvranvyat kerret, pu Pucase Cesvs Klist vn kerkuecvte etvpomen.

15 Momen vm elkv hoyanof, heyv nanvken estofis vkerricatskvren heren vtotkares.

16 *Hiyomet* omekv, pu Pucase Cesvs Klist en yekcetv rakketv tepakan cen kerkuecvkeyof, nakonvkuce mvkerretvn es hahoyvten es vcvkvpeyet omēkates, momis en rakketv turwv es hece akerrvket omeyvtes.

17 Hvyayvke here mahat avtet opunvkv en hake hiyomēn em *punaye*, Heyvt Cv'ppuce *vm* vnokecke mv ofv vfackusvyat tes, makat vlakof, Erke Hesaketvmeset vrakketv hvyayvke tepakan emvtet ok.

18 Momen heyv opunvkv en hake hvlwan ahvtapken poheyvtes, emen vpaket ekvnhlwe vcakan oh vpokeyof.

19 Momen hvtvm *mv* senyekcen owaletv opunvkvn oceyet os; hvyatken, hvyvtecv ce feke take ofv kvwapkeko emunken hvyayvke yomuckofv hvyvyicat omēn mvn vketecatskvre heret omes.

20 Enhvteceskvn heyvn kerret, owaletv cohoyvte hvmkuis enhvmkusen enrvinkeko taves.

21 *Hiyomet* omekv, este komat etehoyvnen owaletv opunvkv estofvn vlvkekates, momis este vcacvke Hesaketvmese enaket Puyvfekev Vcakat nekehuecat eteropotten opunayakvtes.

SETENTVCKE 2.

Momis owalv laksvlket fullvtes, este em etenrvwvn, mvhayv laksvlke cem etenrvwv taken fullvranat etvpomen; mv *mvhayvltk* Pucase emetake nesvten helakse-cet, sumketv pvnen e oh vlvkuecet, etekvpvkettv *esten* sumecicvke tayan ehkusen asceyvkvres.

2 Momen em fullett take holwvhokan sulket vcvkpeyvkvres; *momen* mvt omecicen mehenwetv vyetvn tvklehocvres.

3 Momen nak est' em vleskvpkv ofv opunvkv mvkerrettv eteropotten nak neskvn es ce hayvkvres; mv em ohfvcceckv hofonvte vteke atvtet fekhonnekon, en sumketvt nocekot os.

4 *Hiyomet* omekv, Hesaketvmeset encelvlke naorkakan hesahuecekot, momis totkv rakkon tvkpvlattet, yomucke en sylvfke ofvn ohfvcceckv oren vpohoyvren wiktven omat;

5 Momet ekvnv vculan vcayecekot, momis Nov *este* escenvpakat, fvccettv em erkenvkvn hesayecet, fvccvkeko ekvnv oh *fullan* nelaukon a oh hvtppecicet;

6 Momet tvlofv Satvme Komalv tepakan essun hahicet, sumecickvn es ohfvccecet, mv en yupvn fvccvkeko fullvranat 'sem evhopakvn hayet;

7 Momet Latkv fvce, este holwvyecvlke em fullett hvsvtkeko es hotosan hesayecvten omat;

8 (Mv este-hunvnwv fvccat, mv vpvken liket, hece

momet pohat, nettv omvlkv em puyvfekv fvccan em vtotketv holwvhokan es estemerricvtet omekv;)

9 Este fvccakat nake eskerhoyan estomën asossicetvn, momet fvccvkekat ohfvceckv nettvn estemerrvknehocvren *mv* oren vevyecetvn Pucaset kerret omes;

10 Momis hvsvtketv tokat eyackv ofv enavpeswv vcvk-vye fullat mahkvts; *mv* evpayvlke en yekcetvn en-homecet, tepokvn metetakuset; eme koman vyekcvket, emwiketv hvlhawat tvklecetv penkvlvkekot os.

11 Momis encelvlket, *mv* yekcetv ohfvnketv tepakat ofv senyekcvket ot omis, Pucase ehomvn tvkleckv ohfvceckvn vnrvpn esyicvkekot os.

12 Momis heyv *estet*, nak wenahoke nakkerrvkeko, cawet, sumecihocvranan hahoyvte omaket, nanvke kervkekan tvklecaket os; momet eme mahusat em vhopvketv take ofvn sumecvres:

13 Momet, Afvcketv holwvhokan nettvn 'se afvceicetv pun heres, komakat etvpomen fvccetv tokat em feketvt en heckvkvres. Nake vholwvhokat momet svholwvhokat *omakes*, e emvkerretv take ofvn e afvceicet ece 'pakvket hompetv-rakkon hompakof:

14 Turwv hoktarkv es fvcfake, momet naorketvn wikkvkeko tayan ocakes; est' em puyvfekv yekce svpaklekan ehosvkuecet, efeke vleskvpkv fulletv es nekeyihocan ocvket, ohtvhiketv en hopuetaket *omakes*;

15 Vyetv fvccan enkvpahket, ehosakvtes, Pelvme Posv e'ppuce, *mv* fvccetv tokat es em feketvn vnokecvte, em vretvn vcvkvpeyet;

16 Momis *Pelvme* eme mahusat vhakv kacat omecicen em vsehohvtes; corakko-wakv opunayekat este em opunvkv haken es opunayet, *mv* owalv en hacohaketvn em vsehvtes.

17 Heyvt uewv en korkv uewv sekata, aholoce hotvle

yekee svtohkat omakes; mvn yomucke en lvsten em vevyehocet os, meyuksv-sekon.

18 *Nake* rakrvke sekvsvmkv ehvperkakan opunayakof, vpeswv em eyackv take, momet seafvceecickv holwakat *eteropotten*, mv etehoskv ofv vpokan mvnvttepuset *fullan* a e oh hlvvtaket omekv.

19 Pucassekon svpaklatskvres, *kicet* etemfvccakis, eme mahusat hopvnketv en sylvfket omakes; estimvt este-hunvnwvn ohfvnken omat, mv *hunvnwvt* mata en sylvfke hakepet omekv.

20 Cesvs Klist Pucase momet Hesayecv kerrakat eteropotten yvmv ekvv en nak holwvhokan mvnvttvkehpe renyupvn hvtvm mvn seteyokeen eswvnayet, ohfvnhoken omat, mv en svpvkletv espokat hvteceskv senholwvket omekv.

21 Fvccetv vyetv kerrahke renyupvn mv vhakv vcake emhoyvten em e fulecaken omat, kerrvkekate mit en herakvnt omekv.

22 Momis heyv maketv mehenwat vevkvyen em momaket os, Efvt *nake* eme mahusat vwotvten ra oh fulken, sukhv en hokte vklopehocvtet vklewvhen vkpvlpakvten oh *fulkes*, *makat*.

SETENTVCKE 3.

VNOKECKATSKAT, heyv cokv svhokkolan hiyomat cen hoccievkvyet os, mv *hokkolv* ofvn vkerricatskvren cem vkerrickv take mehenwusan nekehuecis.

2 Opunvkv owalvlke vcacakat homv etwvn opunayakvten, momet pume, Pucase momet Hesayecv em vpastelvlke toyeyat *nanvke* makeyvten vkerricatskvren;

3 Enhvteceskv heyvn kerret, nettv espokakat ofvn nakhayvkekvlke em ena take mahusat em eyackv vevkvyen fullet,

4 Momet, Em vlvketv etemfvccetv estvn oce haks?
 nanvke omvlkv nak omvl hocackvte enhvteceskv vteken,
 erkvke nocicakvte vtekat *nekehoye atvte* emmunkuset
 omekv, maket yicvkvres.

5 *Hiyomet* omekv, hofunof ekvnvt uewv vkfvvnaken,
 momet uewv vk ocaten, momen sutvn Hesaketvmese em
 opunvkvt hayvtes, Kerreyates, komet, heyvn kerrvkekot
 os:

6 Mv eteropotten mv ekvnv momof ocvten, uewvt
 ohvmecicen, sumkvtes:

7 Momis sutv ekvnv tepakat hiyome ocakan mata
 opunkvv eteropotten totkv es *estemerkvren* ohfvccckv
 nettv, momen este fvccvkeko estemerrickv *nettv* oren
 vcvyehocvket os;

8 Momis vnokeekatskat, heyv nake hvmkan kerrekot
 ohmatskvs, Pucase ehomvn nettv hvmkat ohrolope cuk-
 pe-rakko hvmke etvpomen, ohrolope cukpe-rakko hvm-
 kat nettv hvmke etvpomet os.

9 Estomēn vcewickv ohvkerrice svshoyat omēn Pucase
 nake etemfaccvte ohfvccv vcevice tokot omes; momis
 hvinkusis sumkvre eyacekot, momis omvlkv vterrickv
 eticvkvren *komet*, ep ohfvccv taken hofunen momis
 komet *hueret* omes.

10 Momis Pucase en nettv horkopv nere *vlakat* omēt
 vlvkvres; mv omof sutvt estoke mahet sumkvres, mo-
 men mv nanvke nak omvlkv es hahoyvte hiyye heran
 es kfkvres; ekvnvu, momet vtotketv ekvnv oh ocakat
 nekrihocvres.

11 Monkv heyv nanvke omvlkv sumecvranekv, vretv
 hvsvtke, fvccetv tepakat ofv este estomvket omvranatske
 haks,

12 Hesaketvmese en nettv en nene hecet, momet lype-
 ciet oh vpeyet, mv omof sutvt vhetket, nekret sumkv-

res, momen nanvke nak omvl es hahoyvte hiyye heran es kafkvres?

13 Momis puntat em etemfvccetv vevkvyen sutv mucvse momet ekvnv mucvse, mv ofv fvccetv liken en nene heceyet os.

14 Monk, vnokeckatskat, nanvke mv omakan en nene hecatskekv, herkv ofvn *vpoket*, cem mvtvkeko momen svholwvke hvnkusis ce 'likekon, emet es ce hecvkvren vketecvkes.

15 Momet, pu Pucase em momis kometv hofunat vhesaketv *tes*, *komet* vkerricvkes, Pal tecakkeyvte pum vnokeckat hoporrenkv e'mhoyvte vevkvyen cen coykvte etvpomen;

16 Cokv hoccicvte omvlkvu etvpomen, mv ofv heyv nanvken opunvyecet; momen mv ofv nanvke kerretv yekcakat oces, *momen* nakkerrvkeko momen yekcen svpaklekat, cokv vpvltaken opvyet *mvrahkuecakat* etvpomēn, en sūmketv mahusat oren, invn matvpomecaket os.

17 Monk vnokeckatskat, *heyv nanvken* homvn ker-ratskekv, vketecvkes, holwvyecakat em etehoskv es ce hvlvthohyen, yekcen svpaklatskat pvlatkatskekaren.

18 Momis heromkv pu Pucase Hesayecv Cesvs Klist kerretv tepakat ofvn mahvkes. Emen vrakketvt *em ocekvs*, hiyomat, momet meyuksv-sekon. Emén.

COKV ENHVTECESKV MEKUSAPVLKE VTEKAT

C A N E

OHTOTVTE.

SETENTVCKE 1.

Mv nake enhvteceskv vteke ocvtē, poheyvte, pu turwv es heceyvte, momet oh heceyvte, momen pu'nke celayvte mv hesaketv em opunvkv aenkvvkat;

2 (Momen hesaketv heckvtet os, momen heceyvte os, momet kerkueceyet os, momet mv hesaketv em eyuksv-seko Erke vpake tate, momet pun kerkuecvkvten ce hecicvkeyet os;)

3 Mv nake hece, poheyvten cen kerkuecvkeyet os, ceme-takeu etohkvkvtv pum ocatske taren, momen mehen-wusen pum etohkvkvtv Erke, momet E'ppuce Cesvs Klist vpaket os.

4 Momen cem afvckvtv taket fvcke taren heyv nanvke cen coyvkeyet os.

5 Momen opunvkv em poheyvte, momet cen kerkuecv-keyat heyvt omes; Hesaketvmeset hvayvket omen, eme ofv yomucke seko mahet os.

6 Etohkvkvtv emen etemocēs, maket, yomucke ofvn yvkvpakēn omāt, laksēyet os, momet mehenwvn mome-cēkot os:

7 Momis eme hvayvke ofv likat omēn hvayvke ofvn
[Muskokee I. John.]

yvkvpakēn omat, etohkvlketv etemocēs, momen E'ppuce Cesvs Klist e catvt naorkēt v omvlkv pun hvsvtcet os.

8 Naorketvñ ocēk's, makēn omat, e emvkerreyet os, momen mehenwv epu 'pikēkot os.

9 Pun naorketvñ kerkuēcēn omat, naorketv pu'nkvpvyecicvret, momet fvccetv tokat omvlkv pun hvsvtcevret, mvt vkvsvmvkvre oret fvccet omes.

10 Naorkēk's, makēn omat, emen laksvñ hayeyet os, momen em opunkv epu 'pikēkot os.

SETENTVCKE 2.

Vñ hopuetakucē, naorkatskekaren heyv nanvke cen coyvkit omis. Momen este estomet naorken omat, Erke vpvken em vfastvñ oceyet os, Cesvs Klist fvccan.

2 Momen pun naorketv oh *homeckvte* emahlvptecicvt's; momet punake tvlkekon, momis ekvñv omvlkv enaken.

3 Momen eme kerreyatet heyvñ es kerreyet os: em vhakvñ vcayēcēn omat.

4 Estimvt, Kerris, makatet, em vhakvñ vcayecekat, este laksvt's, momen mehenwv vpikēkot os.

5 Momis estimvt em opunkv vcayecat, mehenwvñ eme ofvñ Hesaketvmese em vnokeckv esfvcket os; eme ofv toyeyat heyvñ es kerreyet os.

6 Estimvt, Mv ofvñ fekhonnis, makatet mv yvkapvte omēn emet yvkvpvre tayet os.

7 Etecakkeyvte toyatskat, vhakv mucvse tokon, momis vhakv vcule enhvteceskv vteke ocatskvten cen coyvkvyet os. Mv vhakv vculat enhvteceskv vteke opunkv po-hatskvttet mv tes.

8 Hvtvñ vhakv mucvsen cen coyvkvyet os, mv nake eme ofv, momet ceme ofvñ mehenwet omat, yomucket hoyvnepekv, momen hvyayvke mehenwatet hiyomat hvyayakekv.

9 *Mv este*, Hvyayvke ofvn hueris, maket, etecakkaten en homecat, hiyomis yomucke ofvn huere munkvt os.

10 Etecakkat vnokecat, hvyayvke ofvn fekhonnet os, momen naket elentappuecvre sekot os.

11 Momis etecakkvte en homecat yomucke ofvn huerēs, momet yomucke ofvn yvkapēt os, momet estvmin ayat kerrekot os, yomucket e turwvn em vrvnayet onkv.

12 Hopuetakucē, mv en hoccfkv vrahkvn cen naorketvt ce'nkvpvkvvtet onkv, cen coyvkit omis.

13 Erkvke toyatskat, mv enhvteceskv vtvte *hueran* kerratskvttet onkv, cen coyvkit omis. Este hunvntake mvnettvke toyatskat, mv holwvyecvn ohfvnkatskvttet onkv, cen coyvkit omis. Hopuetake toyatskat, Erke kerratskvttet omekv, cen coyvkit omis.

14 Erkvke toyatskat, mv enhvteceskv vtvte *hueran* kerratskvttet onkv, cen coyvkvvtet omes. Este hunvntake mvnettvke toyatskat, ce yekcvket omen, Hesaketvmese em opunvkvttet ec ofvn fekhonnet omen, mv holwvyecaten ohfvnkatskvttet omekv, cen coyvkvvtet os.

15 Yvmv ekvnv, momet nanvke ekvnv vtehkateu vnokehcatskvs. Este estomet ekvnvn vnokecet onomat, Erke vnokeckv vpikerkot os.

16 Nake ekvnv vtehkat omvlkvttet, vpeswv em eyackv, eturwv em eyackv, momet hesaketv em ekvsvmkv, Erke a vtet omeks, momis ekvnv a vtet onkv.

17 Momen ekvnv momet nake em eyackvu hoyvnēpēt os, momis *este* Hesaketvmese komaten momecatet estofis fekhonnet os.

18 Hopuetakucē, oketv espoket's, momen Klist-vnrapv vlvkvrannen pohatskvte etvpomen, hiyomis Klist-vnrapvke sulket omes: mvn es kerreyet omes, oketv espoke tat.

19 Pu'nkvpvket esosskvttet os, momis epu 'pvke toka-

tes; epu 'pvkvke taten omat, epu 'pvkake munkvnt ome-
kv; momis *esossukvtet os*, omvlkv epu 'pvkekot omat
kerkvren.

20 Momis centake Vcakat aenkvpvken vfeyetvn ocats-
kes, momet nanvke omvlkvñ kērratsket os.

21 Mehenwv kerratskekat svrahkvñ cen coyvkit omvka-
tes, momis kerratskat svrahkvñ, momen lvksetv hvnkusis
mehenwvñ aossekot omekv, *cen coyvkvytes*.

22 Estimvt este-laksv te, Cesvs mv Klist tokos, makat
mv tokon omai? Mv Erke momen Eppuce helaksecatet
Klist-vnrapvt os.

23 Eppuce helaksecat vtekat Erken ocekot os; *momis
Eppuce oh vkusamen kerkuecat Erkeu ocet os*.

24 Monkñ nake enhvteceskv vteke pohatskvttet ec ofvñ
fekhonnekvs. Mv enhvteceskv vteke pohatskvttet ec ofvñ
fekhonnenn omat, centakeu Eppuce momen Erkeu ofvñ
fekhonnatskvres.

25 Momen setemfvccetv es pu temfaccvte heyvt mv tes,
hesaketv meyuksv sekot.

26 Mv ce mvkerrvkat ohfvccvñ heyv nanvke cen coyv-
kvyttet os.

27 Momen emen aenkvpvke vfeyetv cen heckvkvte ec
ofvñ fekhonnet os, momen este estomet ce mvhaykvre
ce'nkusvpkvkekot os; momis mv vfeyetv mehenwvt omet,
momet lvksetv tokot omet, nanvke omvlkvñ ce mvhayv-
ket omekv, mv ce mvhayvkvte vcvkvyen eme ofvñ fek-
honnatskvres.

28 Momen hiyomat, hopuetakuce toyatskat, eme ofvñ
fekhonnvkes, hēckof fekhvmketvñ oceyvren, momet vla-
kof ehomv epu'lsekaren.

29 Emet fvccet omen kērratsken omat, fvccetv momecat
vtekat mvñ es heckvtet omen kerratsket os.

SETENTVCKE 3.

Vnokeckv estvmahe Erke pu'mvten hecvkes, Hesaketvmese e'ppucetake pu kihocat. Monkv ekvkv pu kerrekot os, emen kerrekot omvvet okv.

2 Vnokeckatskat, hiyomat Hesaketvmese e'ppucetake toyēs, momen nake toyvraneyat hvte heckekot os, momis emet heckofv mv omeye taret ot kerrēs, estomet ōmat mahusan emen heceyvret okv.

3 Momen este heyv enhonrkvn eme ofvn ocat vtekat, eme hvsvtkat etvpomen, e hvsvtecet os.

4 Naorketv momecat vtekat vhakvu kacet os, naorketvt vhakv kvcetvt omekv.

5 Momen naorketvn pu'nkvpvyecievret hecket omvvet on kerratskes; momen eme ofv naorketv sekot os.

6 Eme ofvn fekhonnat vtekat naorkekot os; naorkat vtekat emen hecekates, momet kerrekates.

7 Hopuetakuce toyatskat, estimvt ce mvkeriyvkats; fvccetv momecat, eme fvccat omēt, fvccet os.

8 Naorketv momecat puyvfeckv holwakat enaket's; puyvfeckv holwakat enhvteceskv vteken naorkvt onkv; momen puyvfeckv holwakat en vtotketv vhopvrvre svrahkv Hesaketvmese E'ppuce hecket omvtes.

9 Hesaketvmese es heckat vtekat naorketv momcekot omes, e nerkvt eme ofvn fekhonnet onkv; momen naorkeko tayet os, Hesaketvmesen es hecket omekv.

10 Heyv ofvn Hesaketvmese en hopuetake kerkvket os, momen puyvfeckv holwakat en hopuetake. Fvccetv momcekat vtekat Hesaketvmese vpvkekot os, etecakkate vnokecekateu.

11 Opunkv, etenokeceyvre *makan*, enhvteceskv vteken pohatskvttet heyvt mvt omekv.

12 Holwvyecat enake, momet etecakkvte elecvt, Ken onkot. Momen estomen elecet omvt haks? Em vtotketv

holwvhoket omen etecakkvte em *vtotketvt* fvccvken omekv.

13 Etecakkvyvte toyatskat, ekvnvt cen homecvken omat, estomahes kohmatskvs.

14 Elkvn enkvpahket hesaketvn oriceyvvtet omat kerrës, etecakkvten vnokeceyet ok. Etecakkat vnokecekat elkv ofvn fekhonnet os.

15 Etecakkat en homecat vtekat este elecv tes, momen este-elecv hvmkuis hesaketv yuksv sekate vpikeket omen kerratsket omes.

16 *Hesaketvmese em* vnokeckv heyvn es kerreyet os, en hesaketvn pun wvkecvtet omekv; momen pumeu pun hesaketvn etecakkeyvte en wvkeceyvte tayet os.

17 Momis estimvt yvmv ekvnv enake heran ocepet, etecakkvtet enkusvpket on hecis, envcofv *em vnokeckvn* em vkhotten omat, estomet *Hesaketvmese vnokeckv* vpike haks?

18 Vn hopuetakucë, opunvkv ofvn monkat tulasv ofvn vnokecet ohmeyats, momis mehenwv, momet momeckv ofvn.

19 Momen mehenwv vpvkeye tat heyvn es kerret, emehomvn pu feke mahlvpvteyvres.

20 Monkv pu feket ep ohfvccecen omate, *Hesaketvmeset* pu feken 'sen rakkete omet, nak omvlkv kerret omes.

21 Vnokeckatskat, pu feket ep ohfvcccecekon omate, *Hesaketvmese ohfvccv fekhvinketv* oceyet os.

22 Momen nakete o estomen vpoheyis, eme aenkvpvken pun heket os, em vhakv vcayeceyatete ehomv nake afvce-cican momecëkv.

23 Momen heyvte em vhakv tes, vhakv pu'mvte vcvkv-yen E'ppuce Cesvs Klist hocfvkv oh vkvsamete, etenokeceyvret.

24 Momen em vhakv vcayecat eme ofvn fekhonnet os,

momen emeu mv *este* ofvn. Momen Puyvfekev pu'mvte etehoyvnen ep ofv fekhonne tat es kerreyet os.

SETENTVCKE 4.

VNOKECKATSKAT, puyvfekev omvlkvn vkvsahmatskvs, momis puyvfekev Hesaketvmesen aenkvpvkve tat ohkerrvks, owalv laksvlke sulket ekvnv sohceyvtet onkv.

2 Heyvn Hesaketvmese em Puyvfekev es kerratsket os. Cesvs Klist vpeswv ofvn vlvkes, Puyvfekev makat vtekat Hesaketvmese enaket os.

3 Momen Cesvs Klist enavpeswv ofv vlvkes, puyvfekev makekat vtekat Hesaketvmese enake tokot os, momen Klist vnrapv em *puyvfekev* vlvkvane pohatskvttet heyvt mv tes; momen hiyomis ekvnvn aret os.

4 Hopuetakucē, Hesaketvmese enake toyatskes, momet mv *Klist vnrapulken* ohfvnkatskvttet os; eme ece 'pikatet ekvnv vpikan 'sen rakket omekv.

5 Ekvnv enaket omakes, monkv ekvnvn opunvyecaken, ekvnvt em vpohicet os.

6 Hesaketvmese enake toyēs; Hesaketvmese kerrat pum vpohicet os; Hesaketvmese enake tokat pum vpohicekot os. Puyvfekev fvccan momet Puyvfekev fvccekat en heyvn es kerreyet os.

7 Vnokeckatskat, etenokecvkerez; vnokeckv Hesaketvmesen a vtet omekv, momen vnokecat vtekat Hesaketvmesen es heckvtet os, momet Hesaketvmesen kerret os.

8 Vnokecekat Hesaketvmese kerrekot os; Hesaketvmeset vnokeckvt ok.

9 Momen Hesaketvmese vnokeckv pum ocat heyv ofvn hecket os; Hesaketvmese E'ppuce hvmkuse heckuecvt en ekvnvn ohtotvtet os, mv eteropotten hesahokeyvren.

10 Vnokeckv heyv ofvn oces, pumet Hesaketvmesen vnokeceyvtet token, momis emet pumen epu 'nokecet

ot, pun naorketv *ohhomeckvte* mahlvpvtecickvn E'ppucen atotvtet os,

11 Vnokeckatskat, Hesaketvmese momën epu 'nokecvtet on omat, pumeu etenokeceyvte tetayet os,

12 Estimvt estofvn Hesaketvmese hecvte sekos. Etenokeceyet on omat, Hesaketvmeset ep ofvn fekhonnet os, momen em vnokeckvt ep ofvn es fvcket os.

13 Momen eme ofvn fekhonneyet omen, emeu ep ofvn fekhonnet omen kerrës, em Puyvfekcv vten pu'mvtet omekv.

14 Momen Erket E'ppuce ekvnn Hesavecvn atotvtët omen heceyvtet omet, kerkueceyet os.

15 Estimvt, Cesvs Hesaketvmese E'ppuce tes, make kerkuecat, Hesaketvmeset eme ofvn fekhonnet omen, emeu Hesaketvmese ofvn fekhonnet os.

16 Momen Hesaketvmese vnokeckv pum ocat kerreyvtet omet, vkvsvmeyvtet os. Hesaketvmeset vnokeckv tes; momen vnokeckv ofvn fekhonnat Hesaketvmese ofvn fekhonnet os, momen Hesaketvmeset eme ofvn fekhonnet os.

17 Momen heyv ofvn pum vnokeckv etemvpoke haket os: ohfvceckv nettv omof fekhvmketvn oceyvren, eme etvpomet yvmv ekvnnv pumeu fulleyet omekv.

18 Vnokeckv ofv penkvkv sekot os, momis vnokeckv etemvpokat penkvkvvn ossicet os, penkvkv tat estemerkvn ocet onkv. Este penkalat vnokeckv ofv etemvpoke hvte hakekot os.

19 Emet tatet epu 'nokecvtet onkv, vnokeceyet os.

20 Este, Hesaketvmesen vnokecis, makat, etecakkan en homecen omat, este-laksv tes; estomët, etecakkan hecvte vnokecekat, Hesaketvmese hecvte sekaket vnokece taye haks?

21 Momen heyv vhakv emet pu'mvten ocës, Este Hesaketvmese vnokecat, etecakkateu vnokecekv.

SETENTVCKE 5.

Cesvs mvt Klist tat vkvsamat vtekat Hesaketvmesen es heckvtet os, momen mv heckuecvte vnokecat vtekat mv es heckvten vnokecet os.

2 Hesaketvmesen vnokecēt, em vhakvn vcayeceyofvt, Hesaketvmese en hopuetake vnokeceyat, heyvn es kerreyet os.

3 Momen Hesaketvmese vnokeceyat em vhakvn vcayeceyat tes; momen em vhakv honhoyekot os.

4 Momen naket Hesaketvmesen es heckat vtekat ekvnvn ohfvnkēt os; momen ohfvnketv yvmv ekvnv ohfvnkat heyv tes, pum vkvsvmkvt.

5 Estimvt ekvnv ohfvnkat to haks, Cesvs Hesaketvmese E'ppuce tat vkvsamat mv tokon omat?

6 Uewv, momet catvu etehoyvne vlakvtet heyv tes, Cesvs Klist; uewv etehoyvne tvlkekon, momis uewv catv tepakv etehoyvnen *vlakvtes*. Momen Puyvfekvt akerrv tes, Puyvfekvt mehenwvt omekv.

7 Erke, Opunkv, Puyvfekv Vcakat estutcenatet hvlwe ofv akerrakat tokv, momen heyv tutcenat hvmkuset os.

8 Momen Puyvfekv, catv, uewv estutcenat ekvnvn akerrakat tes, momen heyv tutcenat etenhvmkuset os.

9 Este kerkuecvten ēsēn omat, Hesaketvmese kerkuecvtet 'sen rakkes; Hesaketvmese kerkuecat heyvt mvt omekv; Hesaketvmese E'ppuce ohkerkuecvtet *mv tes*.

10 Hesaketvmese E'ppucen oh vkvsamat eme ofvn kerkueckv ocet os. Hesaketvmesen vkvsvmekat laksvn hayvtet os; Hesaketvmeset E'ppuce ohkerkuecan vkvsvmekot omekv.

11 Momen hesaketv meyuksv-sekon Hesaketvmeset pu'mvtet omen heyvt mv kerkueckv tes, momen heyv hesaketv E'ppucen vpiket os.

12 Estit E'ppucen ocat hesaketvn ocet os. Hesaketv-mese E'ppucen ocekat hesaketvn ocekot os.

13 Hesaketvmese E'ppuce hocefkv oh vkvsmatskan heyv nanvke cen coykvvyvtet os, hesaketv meyuksv-sekon ocatskatet kerrepatskvren, momet Hesaketvmese E'ppuce hocefkvn oh vkvsvmatskvren.

14 Momen eme komat vcvkvyen nake vpohën omat, pum vpohicet os; *momen* emen vfekrakkettv oceyat heyvt mv tes.

15 Momen pum vpohicet on kerrën omat, nake estomen vpoheyis, mv vpohkv em'poheyvtet oceyet omat kerrës.

16 Estimvt etecakkvtet naorketv elkv orekon naorken hecen omat, vpohvres, momen *Hesaketvmeset* mv elkv oreko naorkakan eme *vpohan* hesaketvn emvres. Elkv oret naorketv oces; mv svrahkvn mekusvpvres makv-kot os.

17 Fvccettv tokat vtekat naorketvt's; momen elkv orekot naorketv ocet os.

18 Este Hesaketvmese es heckvte vtekat naorkekot omat kerrës; momis mv este Hesaketvmese heckuecvte tat e vcayecet os, momen holwvyecatet celayekot os.

19 Momen Hesaketvmese enaket omeyat kerrës, momen ekvkv omvlkv holwvyeckv ofvt os.

20 Momen Hesaketvmese E'ppuce vlvket omen, momet mv mehenwet oman kerreyvre tayen vkerrickvn pu'invtet on kerrës, momet mv mehenwan, E'ppuce Cesvs Klist vtehkeyet os. Heyvt Hesaketvmese mehenwat tes, mo met hesaketv meyuksv-sekat tes.

21 Hopuetakuce, nake vhlakakat *emekusvphvn* em e vcayecvkes. Emen.

COKV SVHOKKOLAT

CANE

COYVTE.

VcULAT toyvyat cuko-pucase hokte enhopokvte *toyetskat* opunvkv *ec* ohtotis, momen cen hopuetakeu, mehenwv ofv vnokecakvyat; momen vn tvlkekot, momis mv mehenwv kerrvkvte vtekateu;

2 Mehenwv ep ofv fekhonnat, momet estofis epu 'pakv-ranat svrahkvn;

3 Erke Hesaketvmese, momet Pucase Cesvs Klist, Erke E'ppuce aenkvpvken heromkv, merk v momet herkvu ece 'pakekvs mehenwv momet vnokeckv ofvn.

4 Erke aenkvpvke vhakv pun heckvte vcvkvyen cen hopuetake mehenwv ofvn yvkvpaken kerrvyat tayen vc afvcket os.

5 Momen hiyomat, cuko-pucase hokte toyetskat, vhakv mucvsen cen coyvyvte cmecvkot, momis mv enhvteceskv vteke oceyvte *vcvkvyen* etenokeceyvren cem vpohvyet os.

6 Momen heyvt vnokeckv tes, em vhakv vcvkvyen ykvovkeyvret. Momen mv enhvteceskv vteke ocvte pohetskvte ofvn ykvvpetskvret vhakv tes.

7 Mvkerrvlke sulket ekvnnv sohceyvтет omekv, Cesvs Klist vpeswv ofv vlakat kerkuecvkekat. Heyvt mvkerrvt omet, Klist vnrapv tes.

Muskokee II. John.]

8 E vketecvkes mv nanvke momeyvte pun sumecekaren, momis feketv fvcken pun heckvren.

9 Este naorkat vtekat, momet Klist em mvhakv ofv fekhonnekat Hesaketvmese ocekot os; Klist em mvhakv ofvn fekhonnat heyvt Erke E'ppuce tepakvn ocet os.

10 Estimvt cem vlaket, beyv mvhakvn sylvkekon omat, cen cuko ofv evpahyetskvs, momet afvcecice tayen opunahyetskvs.

11 *Estimvt* afvcecice tayen opunayat en nak momeckv holwvhokan ohvpvket omekv.

12 Nanvke sulken cen coyetv ocit cokvn lvste tepakat es *cen coyetv* komvkos; momis ec oh ahtin, etehecen ce tempunvyaret cv'nhonres, pum afvcketvt fvcke taren.

13 Etecakketskat *hokte* enhopokvte en hopuetaket ece sekvket os. Emen.

COKV SVTUTCENAT

CANE

COYVTE

Kivs vnoecketske, mehenwv ofv ece 'nokecvyat, vculat toyvyat opunvkv ec ohtotis.

2 Vnoecketskat, nake cem ohvtvlaken, momet ce cvfekne taren, cem puyvfekev en here em ohvtvlakat etvpomen, nanvke omvkv 'sen hoyvnen komvyet os.

3 Etecakkeyvtet yihcet, mehenwv ece 'pikan kerkuecakof, tayan vc afackvtet omekv, mehenwv ofv yvkapetskat etvpomen.

4 Vn hopuetake mehenwv ofvn yvkvpakvcuken pohvyat afvcketv mv sen hoyanat ocvkot os.

5 Vnoecketskat, etecakkeyvte momet tvleporvlke ohfvccv nake estomis em vtotketskat, heromet momecetsket os.

6 Mvt emekusapvlke ehomv cem vnoeckv kerkuęcakvtes, momen, em vyetvn vpeyof, Hesaketvmese em en heren emvnicetsken omat, heren momecet ometskvres.

7 Eme e hocckv svrahkvn Centilvlke naken en cvwekot esossvkvttet omekv.

8 Monkv mv omakat evpayeyvre tetayet os, mehenwetv em vnicvlke toyeyvret.

9 Emekusapvlke cokvn ohtotvyvnks; momis Tiotleses homv huerihocvre em vlostatet pu yvpvyvkekot os.

[Muskokee III. John.]

10 Heyv omecicen, vlakin omat, em vtotketv momecat vkerricares, opunvkv holwvhoken 'sepu'nrapiet, momet mvn 'semvhlvptkeket, momet eme mahusat tecakkeyvte evpyeket, mv evpyetv komakat tis em vsehet, emekusvpkv-cuko sossicet os.

11 Vnokecketskat, holwakot vevkahyetskvs, momis heran vevkvyvs. Este here momecatet, Hesaketvmese enaket os, momis holwake momecatet Hesaketvmese hecvte sekos.

12 *Este* omvlkv momet mehenwetvu Temetlevs heren ohkerkuecaket os; momen pumen ohkerkuecayet os; momen pum ohkerkueckv fvccvt omen kerratsket os.

13 Nanvke sulken coyetv ocvyvnks, momis lvsten escoyetv tepakat es cen coyetv komvkos.

14 Momis hofunekon ce hecet, etehcet etempunahoyevvres, komit cv'nhonres. Herkv tem ocekv. *Pun* hessvlket ece'sekaket os. *Pun* hessvlke hocfet vsekvkes.

COKV MEKUSAPVLKE OMTLKVN

CUTVSET OHTOTVTE.

CUTVSE, Cesvs Klist em vtotkv, momet Cems etecak-
kvte, mv Erke Hesaketvmeset vcacvke hayvte, momen
Cesvs Klist ofv vcvyehocvte, *momet* enhuehhokvten oh-
totakvyat ;

2 Merkvť cem ocvken, herkv vnokeckv tepakat cem
ohvtvlakvkekv.

3 Vnokeekatskat, vhesaketv tvleme ohfvccv cen hoccie-
cetv feckahetv omtlkv es ohvkerricvyof, Vkvsvmkv
vhvmkv mekusapvlke em wihokvte vrahkv yekcen *est'*
vnrpvkes, kicit, cem vahnit hoccievranyat tvlkuset
omvnks.

4 Este-hunvntake, homv etvww hofunof heyv ohfvcecc-
kv em melhoyvtet, este fvccvkeko, pun Hesaketvmese
en heromkv afvcketv holwvken hayet, momet Pucase
Hesaketvmese hvmkusat, momet Cesvs Klist pu Pucasen
helakseceť, ehkűsen asceyakat svset omekv.

5 Monkv hvvmkv kerratskvťet o estomis, heyvn ece
'kerricepuecetvn komis, momat Pucaset Ecepse ekvnv
asossen esten hesahuehce en topvrn, mv vkvsvmvkekan
sumecicvtes.

6 Momet mv encelvlke, en hueretv hvlwan vcvyecekot,
momis e hute take mahusan wikakat, yomucke elecvn,
eswnakv meyuksv sekon es hvlvthoyen, ohfvceckv nettv
rakko omof ocvranat vcvyehocvtet os.

7 Satvme Komalv tepakat, momen mv tvlofv em vna-
[Muskokee Jude.]

kuecakat matvpomen hoktarkvn em e wikat, momet vpeswv etvn hopoyaket, totkv meyuksv-sekon es estemer-kaken, esvhopakvn *este* ehomv svpvklehocvte etvpomen.

8 Matvpomen heyv vpuecvlket enavpeswvn vholwvyecet, ohmekketv en yekcetvn enhomecet, este emwiketvn tvkle-caket os.

9 Momis encelv enhomahtvt, Mikevl *hocefket*, Moses e'na ohfvccvn puyvfekv holwakat vnrven etempunayet vnrapof, tvkleckv ohfvceckvn es vnrvpe taye oren fekhvmkates, momis, Pucaset cem vsehekvs, makvtes.

10 Momis heyv este-hunvntaket nanvke kerrvkekan tvklecaket os, momis mv nanvke nak wenahoke hoporrenkv ocvkekat omet *enavpeswv vcvkvyen* kerraken, mv ofvn e vhopvnaket os.

11 En holwvkakes, Kene em vyetvn vpeyet, feketv vrahkvn afvcketv holwvhokan 'se afvckvkuecet, Pelvme em etehoskvten vcvkpefatket, Kole vnrvpe opunvyetv ofvn estemerkakvtet ok.

12 Vnokeckv cen hompetv-rakko taken ece 'pakvket hompakof, mv ofvn nak vholwvhoket ot, penkvleket e hompicakat omakes; vholoce uewv oceko hotvle vtohkat; eto em ette yuknvke hakat, em ette seko, vhokkolv talvtet, yvlonkv svpakvn cupenhoyvtet os.

13 Uehvtkv em melohlv svheremahecet, em vlesketv take mahusan pvkpvkuecet, kococumpv ehosake, mv yomucke en lvstet meyuksv-sekon em vcvyehocat omakes.

14 Momen Envkeu, Atvme vteke eskolvpakat, heyvvn opunvyecet owalvtes, hvmmaket,

15 Hecvs, em este vcacakat cukpe rakko palaken sevpayet, omvlkv vnrvpen ohfvceckvn sohfvcecvranet, momet mv vpvkakak nak celayvkvte fvccvkeko fvcekon momecakovten, momen *opunvkv* yekcvke eme vnrvpen holwv.

yecvlke fvccvkekat fvccekon 'sopunvyecakvte omvlkvn ohfvccecvranet, Pucaset vlaket os

16 Heyvt ecayvlket, estemerlake omên e opunvyecakat, em eyackv take vcvkvyen fullet os: momet eenlopickv vrahkvn este etemetuecaken, e cukwv taket *nake* rakrvke sekvsvmkvn opunayaket os.

17 Momis centake, vnokeekatskat, opunvkv pu Pucase Cesvs Klist em vpastelvlke homv opunahoye;

18 Mv, Oketv espokat omof, fvccvkekat, nakhayvkekvke em eyackv take vcvkvyen ykvvpakat fullvres, makakvten vkerrievkes.

19 Heyvt e emvrahkuecet, enavpeswv vcvkvyen fullet, Puyvfekcvn ocvkekat omakes.

20 Momis centake, vnokeekatskat, cem vkvsvmkv take vcake mahat *en likvn oh hayet* e etohtvrvkes, Puyvfekcv Vcakat ofvn emekusapet,

21 Pu Pucase Cesvs Klist em merk v hesaketv meyuksv-seko oren en nene hecet, Hesaketvmese em vnokeckv ofvn e vcvyccvkes.

22 Momet etemvrahken ohfvccecet, vpvlwvn em merret,

23 Momet vpvlwvn penkvkv ofvn hesayecvkes, hvlatet, totkvn asossicet, enavpeswv accvke svholwvyecat tis enhomecet.

24 Momen mv *ce'lentappvkekaren* ece 'cvyecet, afvcketv rakken es ece 'fvcken, naorketv cen svkekon en hvyayvke ehomvn ce svpyklecvke tayan,

25 Mv pu Hesayecv Hesaketvmese hoporrene hymkusat rakketv vrakketv tepakat, momen yekcetv ohfvnketv tepakat em *ocvkekvs*, hiyomat momet meyuksv-sekon. Emên.

LEFELESVN,

(NAKE ENRVMHOYVTE OKETV TES,) MV CANE
MEKUSAPV, HESAKETVMESE OPUNVYECVT
HOCCICVTE.

CESVS KLIST en Lefelesvn, mv nanvke vhofuneko momvranat, em vtotkvlike heciivre Hesaketvmese e'mvten; momen vtohten, encelvt em vtotkv Canen heciivtes:

2 Mvt Hesaketvmese em opunvkv, momet Cesvs Klist em ohkerkueckv, momet nanvke omvlkv hecvten ohkerkuecvtes.

3 Heyv owaletv em opunvkv ohonayat, momet 'mapohicake, mv ofv nanvke escoke ocan vcayecakat en heraket os; oketvt awolicekv.

4 CANE *toyvyat* mekusvpkv-cuko kolvpake Esev ofv ocakan ohtotakis: Heromkv cem ocvkekvs, momet herkv, mv like, likvte, momet likvranate aenkvpvket; momet Puyvfekcv kolvpake em ohliketv vcakat ehomvn svpaklat aenkvpvket;

5 Momet Cesvs Klist, akerrv mehenwe, pvsatkvte aenkvpvken hvteceskv heckvte, momet ekvvv em, mekkvlke en homahtvn aenkvpvket *cem ocvkekvs*. Mv epu 'nokecet, e catv mahusan pun holwvyeckv enkvvken es pu hvsvtecvte,

6 Momet mekkvlke momet plestvlke E'rke momet Hesaketvmese enaken pu hayvtet, vrakketv ohfvnketv tepakat meynksv-sekon em ocekv Emén.

7 Hecvs, vholocen vpaket vlakes; momen eturwv vtekat, momet sekeyakatet hecvkvres; momen mv
[Muskokee Revelation.]

ohfvccvn ekvuv em vliketv omvlkv wahokvres. Momes, Emén.

8 Vnet Alfv momet Omēkv, momet vliecekv momet meyuksv toyis, Pucase, mv like, likvte momet likvrane, Yekcetv Omvlecat *maket os*.

9 Vne Cane, ce tecakkat, momet estemerketv ofv, momet Cesvs Klist em ohmekketv, momet em momis kometv ofv cem etohkviketv take *toyvyat*, Hesaketvmese em opunkv, momet Cesvs Klist em ohkerkueckv vrahkvv ote Patmvs hocefkan oh likvyvns.

10 Pucase en nettv omof, Puyvfekv ofvn likit, opunkv en hake rakke, pofketv *en hake* omēt, cv 'ra topvrn *hakvcuken* pohvyvns,

11 Vnet Alfv momet Omēkv, enhvteceskv momet espokat toyis, maket, momet, Nake hecetskat nakcokv ofvn coyet, mekusvpkv-cuko kolvpake Esev ofv ocakan, Efesvn, Smvnn, Pvkemvn, Rivtilvn, Satesen, Feletelfevn momet Leotesevn ohtotvkvtcvs:

12 Momen en hake vm punayan hecvranet afulotkvvyvns. Momet fulotikvyof, tokunaplane kulke soh-huerickv kolvpaken hecvvyvns;

13 Momet mv kulke soh-huerickv kolvpakat em ohnvrkvpvn *este este* E'chushunvnwv omēt, accvke ele oren hvtaipken accet, momet ehokpen cvtokunaplane sewvna-kevn e tvkkvyen hecvvyvns.

14 E'kv momet e'kvesse yvpelikesse hvtkat omvket, hetute en hvtko orvket *omvnks*; momen e turwv totkv em fenke omvket *omvnks*.

15 Momen e'le cvtolane hololoccuse omēt, nak rekkickv hute tvk rekkihocē omvket omvnks, momen em opunkv en hake uewv sulke en hake omēt omvnks.

16 Momen e'nkvperv ofvn kococumpv kolvpaken ocvnks; momen eslavkv-cvpko em fvske hokkolen ocet ecukwvn

afvnket ocen; e turofheckvt hvset en yekce ofvn hvvyicat omēt omvnks.

17 Momen hehcvyof, *este* ele omit e'le em vnakvn *tvk* latkvvyvns. Momen e'nkvpervn vc oh wvkecet, hvmmakvnks; Ce penkahlats: vnet enhvteceskv momet espokat toyis:

18 Mv elvtet hesakat *toyis*, momen hecvs, meyuksvsekon cv hesakes, Emén; momet elkv elkv tvlofv tepakat es en hvweckvn ocis.

19 Mv nanvke hecetskise, momen mv nanvke *hiyome* oakat, momen nanvke heyv eryupv ocvkvanat;

20 Mv kococumpv kolvpake cv'nkvperv vtehken hecetskise momet kulke sohhuerickv kolvpakat enake ehkan hoccivs. Kococumpv kolvpakat mekusvpkv cuko em encelvlke take kolvpakat omen; momen kulke sohhuerickv kolvpake hecetskise mekusvpkv-cuko kolvpakat omes.

SETENTVCKE 2.

EFESVLKE em mekusvpkv-cuko em encelvn *hvmma*ket hoccivs: Mv kococumpv kolvpakat e'nkvperv es hvlatat, cvtokunaplane kulke sohhuerickv kolvpakat em etenrvwn yvkatat heyv nanvken maket os:

2 Cem vtotketv taken kerris, momet cen hotoskvn, momet cem momis kometvn, momet *este* holwvyecvlke en cem ehereco mahvket omat, momet mv, Vpastelvlke toyēs, makakis mv tokvkekon eskerret, laksvlket omen eshecetskvten kerris;

3 Momet *vtotketvn* kvwapet, momis kometvn ocet, cv hocefkv vrahkvn vtotketskat, *es* ce hotosekaten *kerris*;

4 Momis ece'nrapat *nake* ocis, cem vnoeckv enhvteceskvn en yupvklatketskvten omekv.

5 Monkv estvmv a ce *tvk* latkvten vkerricet, cem vkerickvn eticet, enhvteceskv *cem* vtotketvn momecvs;

monkon omat, lvpken a ec oh vtares, momet cem vker-
rickvn eticetskekon omat, cen kulke esohhuerickvn etvn
vkueyares.

6 Momis heyvn ocetskes; Nekolitvlke em vtotketv
taken enhomecetskat, mvn vneu en cv homeces.

7 Estit ehvcko ocat nake Puyvfekcv *Vcakat* mekusvp-
kv-cuko *kolvpakan* em punayan pohekvs; Mv, ohfvnkat
hesaketv em eto, Hesaketvmese em palvtis ofv huerat *em*
ette hompvren emares.

8 Momen mekusvpkv cuko Smvnnv likat em encelvn
hummaket en hoccivs; Enhvteceskv momet espokat,
eivtet momet hesakat heyv nanvken maket os;

9 Cem vtotketv take, cem estemerketv cen kusvpketv
esyoman kerris, (momis nake ocet ometskes;) momet
Cusvlke toyēs makakis, mv tokot, momis Setvne en se-
nekaket omat, em vtvkleckv taken *kerris*.

10 Nanvke es ce 'stemarkvranat hvmkuis em pen-
kablatskvs; hecvs, es ce kerhoyvre vrahkvn Setvnet
cuko-yekvn ce 'tehe *susecvres*; momen nettv palen es-
temerkvn ocatskvres; elkv oren heromet omvvcys, mo-
men hesaketv kvpotokv vcakan ce'mares.

11 Estimvt ehvcko ocat nake Puyvfekcv mekusvpkv-
cukon em punayakan pohekvs; Estimvt ohfvnkat elkv
svhokkolat en nokkicekares.

12 Momen mekusvpkv-cuko Pvkemvse likat em en-
celvn *hummaket* en hoccivs; Mv eslavkv-cvpko em
fvske hokkole ocen ocat heyv nanvken maket os;

13 Cem vtotketv taken, momet estvmvn liketskat, mv
Setvne em ohliketv ocan kerris; momen cv hocefkv
yekcen hvlatetskes, mv nettv take vm akerrv herome,
Antepvse *hocefket*, ece 'pakvken, Setvne likan, elehocvtet,
arof tis vm vkvsvinkv ohfvccvn ehelvseketskekes.

14 Momis nanvke vnvcomusekon ece'nrvpen ocis,

Pelvme em emvhakvn hlvvtakan ocetskekv; mv *Pelvmet* Pelvke Eslevl en hopuetake nake es elentappetvn ehomvn ocetvn momat nanvke nakvhakvke emhoyan hompvkvren, momet hoktarvkvren emvhayvtes.

15 Momen hvtvm Nekolitvke em emvhakv, mvn en cv homecat, hlvvtakan ocetskes.

16 Cem vkerriekvn etiev; monkon omat, lvpken cem vlakit, cv cukwv em eslafkv-cvpkon emetaken 'setepoyares.

17 Estimvt ehvcko ocat Puyvfekcv nake mekusvpkv-cukon em punayakan pohekvs; Estit ohfvnkat manv ehken akvpvken hompvren *emit*, cvto hvtke, mv cvto hocefkv mucvse 'soh hoccen e'mares, *momen* mv *hocefkv*, mv en heckat tvlket kerren, este etvt kerrekos.

18 Momen mekusvpkv-cuko Rivtilv likat em encelvn *hvmmaket* en hocciev; Hesaketvmese E'ppuce, mv e turwv totkv em fenke omvkēn ocet, momet e'le cvtolane holococcuse omvkēt omen, heyv nanvken maket os;

19 Cem vtotketvn, momen *cem* vnokeekvn, momen heromkv vtotketvn, momen kvsvmkvn, momen cem momis kometvn momen cem vtotketvn kerris; momen *vtotketv* espokakat enbomv *vtotketv* sensulket omat *kerris*.

20 Mome estomis nake ece'nrvpakat vnvcomusekon ocis, mv hokte, Cesepel *hocefket*, owalv hokte e kicat mvhayet, vm vtotkvke hoktarvkvren, momet nanvke nakvhakvke emhoyvten hompvkvren ehosvkuecvre em etektvnececsket omekv.

21 Momen en hoktarkv ohfvcev em vkerriekv etievren em etektvnecevyvtes, momis eticekates.

22 Hecvs, emen topvn oh wikares, momet emen vpaket hoktarakat estemerkv rakken vk pvlvtares, nak momecavte ohfvcev vkerriekv etievkekon omat.

23 Momet en hopuetake elkvn es pvsvtares; momen vnet mv *este* envcofv efeke takeu ofv hopoyvt omvyat mekusvpkv-cuko omvlkv kerrvkvres; momen omvlkatskan cem vtotketv take vevkvyen ce'mvkares.

24 Momis centaken, momen vpvlvv Rivtilv vpokat, estomomuset heyv mvhakv ocvkeko, Setvne en sufsokan kerrvkekat, makakat vevkvyen, *heyvn ce* kicvkvyet os; Nake honnat etvn ec oh wikkvin omekares.

25 Momis mv ocatskan yekcen hvlvtatske munken vlvkares.

26 Momen estimvt ohfvnket, eyuksv vteken vm vtotketv taken vfastat, mvn Centilvlke ohfvnken yekcetvn emares;

27 Momen emet cvto estepketvn es ohmekkvkvres; momen vrkvshayv em vrkvsvv omën lopockusen tvkohlihevres; Cv'rke a'men vn heckvte etvpomen.

28 Momen hvyvtecvn c'mares.

29 Estimvt ehvcko ocat Puyvfekevvt nake mekusvpkv-cukon em punayakan pohekv.

SETENTVCKE 3.

MOMEN mekusvpkv-cuko Satese likat em encelvñ *hvm-maket* en hoccivv; Mv Hesaketvmese em Puyvfekevvlke kolvpakan, momet kococumpv kolvpakan ocat heyv nanvken maket os; Cem vtotketvn kerrakit, eletske tat, hesaketske omën hocefkvñ ocetskat *kerris*.

2 Vketecet omv, momet nanvke vhoske pvsvtkvrnuse ocakan yekcvkuecvv, Hesaketvmese ehomv cem vtotketv esfvfvken eshecvkot omekv.

3 Monkv nake cen hecken, momet pohetskvten vkerricv, momet vevyecet, cem vkerrickvn eticv. Monkv vkete-cetskekon omat, horkopv omēt cem vlvkares, momen hvse vkerkv estoman cem vlvkvranyan kerretskekares.

4 *Este* em accvke svholwvyecvkekat hocefkv nvcomusen

Satese ofv tis ocetskes, momen hvthvken vchoyet vc vpaket yvkvpkvres; heretv oricvket omekv.

5 Estimvt ohfvnkat accvke hvtken vccvres, momen e hoccfkv hesaketv nakcokv *ofv ocan* vslecvkares, momet e hoccfkv Cv'rke, momet em encelvke ehomvn ohkerkuecares.

6 Estimvt ehvcko ocat Puyvfekcvt nake mekusvpkv-cuko em punayakan pohekvs.

7 Momen mekusvpkv-cuko Feletelfev likat em encelv en hoccivs, Mv hvsvtkat, mv mehenwat, mv Tewe em eshvweckvn ocat, mv hvwecan momen estit vkhottekon, momet mv vkhottat momet estit hvwecekos, heyv nanvken maket os.

8 Cem vtotketvn kerrakis; hecvs, vhauke hauken ce homvn ocis, momen estit vkhotteko taves; yekcetv estomusen ocet, vm opunvkv vfastet, momet cv hoccfkv ohfvccvn ehelvkecetskekatet ok.

9 Hecvs, emis, mv *este* Setvne en senekake enake sypakle, mv, Cusvlke toyēs, maket, mv toko, lvksakat; hecvs, yicet, ce'le ehomvn vrakkuecet, vnet ece 'nokecvyten kerraken hayares.

10 Vm momis kometv em opunvkv vcvyecetskvttet omekv, vneu, hvse-vkerkv *este* eskerretv ekvnn omvlkv oh vlahket, *este* ekvnn oh vpokan eskerrvranat enkvpvken ece 'cvyecares.

11 Hecvs, lvpken vlakis; mv ocetskat yekcen hlvltvs, nvpvt cen kvpotokv vcakan ce 'konvhekaren.

12 Estimvt ohfvnkat vn Hesaketvmese en cuko-vcakat ofvn cukelen hayares, momen estofis mvn aossekares; momen vn Hesaketvmese e hoccfkv momet Celuslvme mucvsat vn Hesaketvmese em etvlofv, mv hvlwan aosse, vn Hesaketvmese vtet ahvtapkt e hoccfkv, momet en hoccfkv mucvsen *oh hoccicares*.

13 Estimvt elhvcko ocat nake Puyvfekevvt mekusvpkv-cukon em punayakan pohekvs.

14 Momen mekusvpkv-cuko Leotesev likat em encelvn en hoccicvs; Emén, mv akerrv herome momet mehen-wat, Hesaketvmese en nake hocackvte em ekvt heyv nanvken maket os.

15 Cem vtotketvn kerrakit, kvsvppekot momet hiyyekot ometskat kerris; kvsvppet monkat hiyyet ometskate.

16 Monkv kvsvppe monkat hiyye tokot, lekhet ometskat omecicen, cv cukwv aossen ce pockarəs.

17 Nake ocit, nake ockv sulken ocit naket vn kusvp-kekos, maketskat omecicen, momet cen honne, ce 'stemerke, *cen* kusvpke, ce turbecko, momet enatvlkv-ranuse toyetsket omat kerretskekat *omecicen*;

18 Cvtokunaplane totkv ofv eskerhoyvten vn neset nake oce ce hakvren; momet vccet ometskvren, momet ce'natvlkvranusat em vlesketvn heckekaren, accvke hvthvken vn nesvs, ce kicet cem vcahnvyet os; momen *este* turwv es sikvn ce turwvn 'sen siyvs, hecetskvren.

19 Estomomusen vnokecakvyat em vsehit estemerrv-kuecis, monkv vfeckakhet omet, cem vkerrickvn eticvs.

20 Hecvs, vhauken vhuerit, vnafkis, estimvt vm opunvkv en haken pohet, vhauken hwecen omat, en ceyit, emen vpakit yvfke hompetvn hompares, momen emet vc vpaket *hompvres*.

21 Estimvt ohfvnkat mekko ohliketv cvnake vc vpaket oh likvren emares, vnet ohfvnikit, Cv'rke vpakit em ohliketv oh likvyat etvpomen

22 Estimvt ehvcko ocat Puyvfekevvt nake mekusvpkv-cukon em punayakan pohekvs.

SETENTVCKE 4.

HERV hoyanof vheevyvns, momen hecvs, vhauke sutv ofv hvwechoyvten; momen opunvkv en hake enhvteceskv

pohvyvnke pofketv en hake omēt vm punayet, Yvmvn acemiketsken, heyv *nanvke* hoyahnof nake ocvkvrana ce hecicares, maken pohvyvnks.

2 Momet moman vpaken Puyvfekv ofvt omvyvnks, momen hecvs, mekko em ohliketv sutv ofvn lihocen, *estet* mv ohliketvn oh likvnks.

3 Momen mv oh likat en heckvt caspv momen satenv cvto omēt omvnks, momen ohliketv vfolotkat oskentacv smvlvktenv en heckv omet *omvnks*.

4 Momen ohliketv-pale hokkolen ostohkaket mekko em ohliketv vfolotken *ocakvnks*; momen *este* vculvke pale hokkolen ostohkaket, accvke hvthvken vchoyet mv ohliketvn oh vpoken hecvyvnks; momen cvtokunaplāne kvpotokv vcakan kvpotoyvket omvnks.

5 Momen vtoyehtte *sossen*, tenetketv *sossen* en hake *sulket* mv mekko em ohliketv *sossvnks*; momen mv ohliketv ehomvn totkv en kulke kolvpake fenkak et *ocakvnks*, mvt Hesaketvmese em Puyvfekov kolvpakat omakes.

6 Momen mekko em ohliketv ehomv estvkheckv uehvtkv, klestelv *cvto* omēt *ocvnks*, momen mv ohliketv en nvrkvprv momet vfolotken nake wenahoke ostet, ehomvn momet eyupvu turwv sulke mahen ocet, svpaklvnks.

7 Momen nake wenake enhvteceskv ete-papv omēt *omen*, nake wenake svhokkolat wakuce omēt *on*, nake wenake svtutcenat e turofv este *eturofv* omēn *ocvnks*, momen esostat lvmhe tvmke omēt *omvnks*.

8 Momen nake wenahoke ostat etvrpv epaken ocvke vlket omet, ofv eturwv sulke mahen *ocvnks*; momet netta nereu fekvpekot, Pucasc Hesaketvmese Yekcetv Omvlece, hvsvtke, hvsvtke, hvsvtke, mv likvte, like, momet likvranat, makaket *os*.

9 Momen mv mekko em ohliketv oh like, estofis meyuksv-seko likaten mv nake wenahokat vrakkueckv, vcvyeckv, vkvsvmkv esyomen emakof,

10 Vculvke pale hokkolen ostohkakak mekko em ohliketvn oh likat ehomvn tvk pvlvtiket, mv estofis meyuksv-seko likan vrakkuecet, ohliketv ehomvn en kvpotokv vcacakan tvkwikaket,

11 Pucasē, vrakketv, vrakkueckv, yekcetv esyome cen heckvren heretv oretsket omes, nanvke omvlkvn hocacetsken, ceme kometskat eteropotten hocackvtet, momet ocaket omekv, makaket oš.

SETENTVCKE 5.

MOMEN, ofv momet onvpvn oh hocce, momet esvlokpickv kolvpaken es vlokpibocen nakcokv mv ohliketv oh likat e'nkvpervn vpiken hecvyvns.

2 Momet encelv yekcet, Estimvt mv nakcokvn enrahmet sohlokpickv kolvpakan enrecopetv heretv ore haks? maket, en hake yekcen es huehken hecvyvns.

3 Momen hlvwat ofv, monkat ekvnnv onvpv, monkat ekvnnv ofv nvpvt mv nakcokvn enrahmet, hecetv ume tayat sepekvnks.

4 Momen mv nakcokvn enrahmet, ohonayetv monkat hecetv heretv oren nvpvn eshechoyekat omecicen tayen hvkihkvynks.

5 Momen mv vculvke hvmket, Hvkihiketskvs, hecvs, Este-papv, Cutv em vliketv aosse, Tewe en Yvlonkvt ohfvniket, mv nakcokvn enramet, 'sem vlokpickv kolvpakan enhvwece taves, cv kicvnks.

6 Momen hecvyvns, momen hecvs, mekko em ohliketv, nake wenahoke ostat vculvke esyomat en nvrkvvpvn, Yvpefikuce elehocvte omet, eyvpe kolvpaken, momet

eturwv kolvpaken ocet, mvt Hesaketvmese em Puyvfekev kolvpake ekvnv omvlkv ofv vtothoyat omakes.

7 Momen vlahket, mv ohliketvn oh like nakcokv e'nkvperv vpikan 'sem esvtes.

8 Momen, nakcokvn ehsof, nake wenahoke ostaat, momen vculvke pale hokkolen ostohkakak, kervlv momet cvto-kunaplane esesketucen fvmecickv here es fvcfvken, mv *fvmecickvt* mekusapvlke em emekusvpkvt omaken, ocvke vliket omet, mv Yvpefikuce ehomvn tvk pvlatkvnks.

9 Momet yvhiketv mucvsen yvhikakvnks, hvmmaket; Cemet, mv nakcokvn ehset, 'sem vlokpickvn hwecetv heretv oretsket os, ce'lehocvtet omen, este em vliketv, etulaswv, etvlwv, momet etvlwvvike vtekat asossen ce catvn es pu nesetskvtet omet,

10 Pun Hesaketvmese ehomvn mekkvlke momet plestvlken pu hayetskvtet omekv, momen ekvnvn ohmekkeyvres.

11 Momen hecvyvns, momet nake wenahoke, momen vculvke esyoman, momet mekko em ohliketv em vfolotakat encelvike sulke em opunvkv en haken pohvyvns; momen em vhonkvtkvt cukpe-rakko pale cukpe-rakko palet, momet cukpe-rakko cukpe-rakko *sulket* omvnks;

12 Opunvkv en hake yekcen 'sopunayet, Mv Yvpefikuce elehocvtet ohfvnketv, nake ockv, hoporrenkv, yekcetv, vrakketv, vkvsvmkv esyomat en heckvre heretv oret os, *makakvnks*.

13 Momen nake hocackvte vteke hvlwe ofv fullat, momet ekvnvn *fullat*, momet ekvnv ofv, momet uehvtkv vk fullat, momet mv *omvlkv* ofv fullat omvlkv hvmmaken pohvyvns; Vkvsvmkv, vrakketv, vrakkueckv, ohmekketv esyomat mv Yvpefikuce, momet mv mekko em ohliketv oh likat em *ocvkekvs*, estofis meyuksv sekon.

14 Momen nake wenahokat, Emén, makakvnks. Momen vculvke pale hokkolen ostohkakak tvk pvlvtiket, mv estofis meyuksv seko likan vrakkuacakvnks.

SETENTVCKE 6.

MOMEN Yvpefikucet svlokpe kolvpakat hvmken hvwehof, hecvyvns, momen nake wenahoke ostat hvmke, tenetke en hake oket, Ahtet, hecvv, maken pohvyvnks.

2 Momen hecvyvns, momen corakko hvtket *huervnks*; momen mv oh likat etevkotaksen ocvnks; momen kvpotokv vcakan e'mhoyvnks; momen ohfvnket momet ohfvnkvranet ayvnks.

3 Momen svlokpe svhokkolan hvwehof, nake wenake svhokkolat, Ahtet, hecvv, maken pohvyvnks.

4 Momen corakko etv catet ayvnks; momen mv oh likat herkvv ekvnvn vkonahvren, momen estet etepvsvtvre *yekce'* e'mhoyvnks; momen eslafkvcpko rakken e'mhoyvnks.

5 Momen svlokpe svtutcenan hvwehof, nake wenake svtutcenat, Ahtet, hecvv, maken pohvyvnks. Momen hecvyvns, momen, hecvv, corakko lvtet, momen mv oh likat svtarkueckvn enken 'sesvnks.

6 Momen nake wenahoke ostat en nvrkvpyv opunkvv en hake hvmmaken pohvyvnks, Svkerkuce teleko fvccke hvmket tenelyv hvmke enrahkv *omen*, momen svkerkuce ketinv fvcfvc tutcenet tenelyv hvmke enrahkv *omvres*; momen olev neha-pvrko-opusvv tepakvn vhopahnetskvs.

7 Momen svlokpe esostan hvwehof, nake wenake esostat em opunkvv en haket, Ahtet, hecvv, maken pohvyvnks.

8 Momet hecvyvns, momen hecvv, corakko hvtwet, momen mv oh likat e hocekvv Elkv omvnks, momen Elkv tvlofvv vcvkayvnks. Momen ekvnv tekvpvke esostan

eslafkv-cvpko, momet elauko, elkv momet punvttv se-
honeckvke ekvnv oh fullat es pvsvtvkvre ohfvnken
yekcetvn emvkhoyvnks.

9 Momen svlokpe svcakhepan hvwehcof, altv elecvn
mv Hesaketvmese em opunkv, momet ohkerkueckv oca-
kvte vrahkvn psvthoyvte em puyvfeckv taken hecvyvnks.

10 Momen en hake yekcen es huehkakvnks, Pucase
hvsvtke, mehenwetskat, en hofune estomomusen mv
ekvnv vpokakat *vnruven* pu catv vrahkvn ohfvcecet,
em pylecbranetskeko haks? maket.

11 Momen vcevke hvtke e'mhoye vlket omvnks, mo-
men, Ohvtvlakat estomusen fekapatske emunken vtotkv
cem etohkviketv takeu, momet cem etecakketvlke ce
momehocvte omēn psvthovvranat oketv es oh fvccekvs,
maket em onahoyvnks.

12 Momen hecvyvnks, svlokpe sepakan hvwehcof, mo-
men hecvs, ekvnv nekekv rakkot ocvnks; momen hvset
lvste sukcv hakv esse es hahoyvte omē haken, hvresset
catv omē hakvnks;

13 Momen ke-rakko em vpe hotvle rakkot fvmoyicen,
em ette lokcvkeko apvlate omēn, hvlwe kococumpvt
ekvnvn a tvk pvlatkvnks.

14 Momen nakcokv pvlpihoce omēt sutvt etvn vkue-
kvnks, momen ekvnhvlwe *vtekat*, momet ote vtekat etvn
vkueke vlkvnks.

15 Momen ekvnv em mekkvlke, *este* en rvkrakv, nake
ocvlke, kvpetyne homvlihotat, este yekcvke esyomat,
momen svlvfke vtekat, momen pucasseko vtekat *omvkvvt*
ekvnv haukvke, momen ekvnv hvlihvwe cvto vlkat ofvn
ehkakvnks;

16 Momet, Mv mekko em ohliketv oh likat e turofv,
momet Yvpefikuce en cvpvkktv enkvpyken pu ehvkes,
cvto, ekvnv hvlihawat esyomen kicakvnks.

17 En cypvkketv nettv rakkatet vlvket omekv, momen
estit hueretv ume taye haks?

SETENTVCKE 7.

MOMEN heyv nanvke renyupvn encelv ostet ekvnv en
kvnovv ostan oh svpaklen hecnyvnks, *momen* ekvnv en
hotvle ostan hlvltakvnks, ekvnvn, monkat uehvtkvn,
monkat eto estomis oh hotvlekaren.

2 Momen encelv etv, Hesaketvmese wenakat 'sem en-
kerkv ocet, hysossv fvccv aossen hecnyvnks, momen
encelv oste, ekvnv momet ughvtkv vhopvnetv *yekcetv*
e'mhoyvten em punayet, en hake yekcen es huehkvnks;

3 Ekvnvn, monkat uehvtkvn, monkat eton vhopvnats-
keko emunken pun Hesaketvmese em vtotkvken ekvhomv
taken eskerkv en ohlicvkeres, maket.

4 Momen eskerkv ohlihocat em vhonkvtkvn pohvyvnks;
Eslevl en hopuetake em vliketv omvlkv asosse ohli-
hocat cukpe-rakko cukpe hvnken pale osten ostoh-
kaket omvnks.

5 Cutv em vliketv asosse cukpe-rakko palen hok-
kolohkaken ohlihocen; Lupe em vliketv asosse cukpe-
rakko palen hokkolohkaken ohlihocen; Katv em vliketv
asosse cukpe rakko palen hokkolohkaken ohlihocen;

6 Asv em vliketv asosse cukpe-rakko palen hokko-
lohkaken ohlihocen; Nafteli em vliketv asosse cukpe-
rakko palen hokkolohkaken ohlihocen; Menasv em vli-
ketv asosse cukpe-rakko palen hokkolohkaken ohlihocen;

7 Seinev em vliketv asosse cukpe-rakko palen hok-
kolohkaken ohlihocen; Lefi em vliketv asosse cukpe-
rakko palen hokkolohkaken ohlihocen; Esekv em vliketv
asosse cukpe-rakko palen hokkolohkaken ohlihocen;

8 Momen Sepulv em vliketv asosse cukpe-rakko palen
hokkolohkaken ohlihocen; Cosef em vliketv asosse cukpe-
[Muskokee Revelation.]

rakko palen hokkolohkaken ohlihocen ; Penceme em vli-
ketv asosse cukpe-rakko palen hokkolohkaken ohlihocet
omvnks.

9 Heyv hoyahnof hecvyvns, momen hecvs, este sulke
mahe, nvpvt vhonevteko tayat, etvlwv, momet em vliketv,
momet este, momet etulaswv omvlkv asosse, vcevke
hvthvken vcce, talv lycce enken cawvket, mekko em ohli-
ketv ehomvn, momet Yvpefikuce ehomvn svpaklvns;

10 Momet huhketv yekcen es huehket, Vhesaketv
pun Hesaketvmese mekko em ohliketv oh likat, momet
Yvpefikuce enaket os, makakvns.

11 Momen encelv omvlkv mekko em ohliketv, nake
wenahoke ostat vcylvke esyomat vfolotken svpaklet,
mekko em ohliketv ehomvn e turofvn oh pvlakat,

12 Emén : Vkvsvmkv, vrakketv, hoporrenkv, vkvsvmkv-
emetv, vrakkueckv, yekcetv, ohfvnketv esyomat pun
Hesaketvmesen em ocvkekvs, estofis meyuksv-sekon ;
Emén : makaket, Hesaketvmesen vrakkuecakvns.

13 Momen mv vcylvke hvnkat vyoposket, Heyv
hvthvke vchoyat estit omet, estvmvn awvt haks? cv
kicvns.

14 Momen, Pucasē, kerretskes, kicvyvns. Momen,
Heyvt estemerketv rakken asosiyet, em vcevken Yvpe-
fikuce e catvn es okkoset, hvthvken hayakvtet omakes,
cv kicvns.

15 Momet, Heyvt omecicen Hesaketvmese em ohliketv
ehomvn vpoket, en cuko vcakat ofvn netta nereu em
vtotkaket os ; momen mv mekko em ohliketv oh likatet
vpaket likvres.

16 Svnvcomvn elvwekot, svnvcomvn ewvnhkahkekos,
momen hvsohiyyvt momet hiyye estomis en nokhokihce-
kos.

17 Hiyomet omekv, mv Yvpefikuce mekko em ohliketv

en nvrkvpv likat vhecicet, hompvkuecet, uewv hesake uekiwv *ocakan* evpayet *sohayvres*; momen Hesaketvmeset eturopuswv omvlkvn e turwv taken en hvsvthievres, *cu kicvnks*.

SETENTVCKE 8.

MOMEN svlokpe eskolvpakan hvwehcof, hvse-vkerkv en nvrkvpv ore tayan hvlwat ofvn cvvyvakuset omvnks.

2 Momen encelv kolvpakat Hesaketvmese ehomvn svpaklen hecvyvns; momen pofketv kolvpaken e'mhoyvns.

3 Momen encelv etvt, cvtokunaplane sensvn ocet, altvn vhuervns; momen esvmecickv sulken e'mhoyvns, mekusapvlke omvlkv em mekusvpkv take vpvken cvtokunaplane altv mekko em ohliketv ehomv hueran mvn oh emvren.

4 Momen mekusapvlke em mekusvpkv taket vpvken, mv esvmecickv em ekkucet encelv e'nken osiyet, Hesaketvmese ehomvn kvwapkvnks.

5 Momen encelvt sensvn ehset, totkv altv oh ocan es fvcehcet, ekvnvn es tvk wkvns; momen en hake *sulket* tenetketv, vtøyelhtte, ekvnv nekekv esyomat ocakvnks.

6 Momen encelv kolvpake pofketv kolvpake ocakat pofkvrant e etetakuecakvnks.

7 Momen encelv enhvteceskv pofkvnks, momen he-tute nerkv momet totkv catv vpvken ocakvnks, momen ekvnvn oh pvlvthoyvns; momen eto tekvpvke svtutcenat nokren, pvhe lane omvlkv nokrvns.

8 Momen encelv svhokkolat pofkvnks, momen ekvnhvllwe rakke vhetke omēn uehvtkv vk wihokvnks; momen uehvtkv tekvpvke svtutcenat catv hakvnks;

9 Momen nake wenahoke hocackvte uehvtkv vk fullat tekvpvke svtutcenat pvsatkvnks, momen perro-cuko tekvpvke svtutcenat vkvhopvnkakvnks.

10 Momen encelv svtutcenat pofkvns, momen kococumpv rakke vhetke kulke omēt sutvn a latkvns, momet hvce *ocakat* tekvpvke esvtuteenan, momet uekiwv fihnakan oh latkvns.

11 Momen mv kococumpv e hocefkv Wvmwut kihocet omes; momen uewv etekvpvke svtutcenat wvmwut hakvns; momen uewvt omecicen este sulket pvsatkvnks, uewv hometv hakvnkekv.

12 Momen encelv esostat pofkvns, momen hvse tekvpvke svtutcenat, hvresse tekvpvke svtutcenat, kococumpv tekvpvke svtutcenat esyomat nvfhokvnks; mv *omvkv* em etekvpvke svtutcenat yomuceedihocen, nettv tekvpvke svtutcenat hvyayvkekaren, momen nereu matvpomen.

13 Momen hecvyvns, momet encelv hvmke hvlwen tvnket tehoyanet, en hake yekcen es opunayet, Encelv tutcene pofkvrnat em pofketv en hake omecicen ekvnv oh vpokat en holwakes, holwakes, holwakes, *maken* pohvyvnks.

SETENTVCKE 9.

MOMEN encelv svcakkepat pofkvns, momen koco cumpv sutvn avtet ekvnvn oh latken hecvyvns; momen sufkē rakko em pvtakv sekāt es en hvweckvn e'm-hoyvnks.

2 Momen mv sufkē-rakkon hvweevns; momen ekkuce nakrekkickv hute rakke em ekkuce omēt sufkan aosiyet, kvwapkvns; momen mv sufke rakkat em ekkuce hvse hotvle tepakan oh yomuceedevns.

3 Momen tvffonoksvlket ekkuce asosset, ekvnvn oh yievns; momen hvcesesterahv ekvnv fulle yekcetv *ocakat* omēn yekcetvn emhoyvnks.

4 Momet, Ekvnv pyhe ocan, monkat nake lane estomis,

monkat eto hvmkuisis vhopahnatskvs; momis mv este Hesaketvmese em eskerkv ekvhomv take oh ocvkekat tvlken en *nokhokicatskēs*, *kicet* en kerkuehocvnks.

5 Momet psvtektot, momis hvse cahkepen en nokhokicvren em etektvnechoyvns; momen mv en nokket hvcesesterahv este rahe en nokke omēt omvnks.

6 Momen mv nettv take omof estet elkvn hopōyakis, eshecvkekarcs; momet eletvn komakis, elkv en letkvkvres.

7 Momēn mv tvffonoksvlke en heckvt corakko tepokvn *sohayvrane* etetakuehocvte en *heckv* omēt omvnks; momen cvtokunaplane kvpotokv vcacakat omvkēn kvpotoyvket omvnks; momen e turofv taket este e turofv omvkēt omvnks.

8 Momen ekvesse hoktvke em ekvesse omēn oca-kvnks, momen e nute taket este-papv e *nute* omvket omvnks.

9 Momen hokpe sevrnvakv taket hokpe sevrnvakv cvto es hahoyvte omvkēn ocakvnks; momen e tvrv take en haket calev *sulke*, *momet calev eme* corakko sulke tepokv vpefatke en hake omēt *omvnks*.

10 Momen hvcesesterahv omvkēt ehvcen ocakvnks; momen ehvcet en ren ocvket omvnks; momen hvse cahkepen est'en nokhokice taye en yekcet omakvnks.

11 Momen sufke-rakko em pvtakv seko em encelv em mekko taken ocakvnks, momen e hoccfkv Hepluvlke em punkv ofv Epatvnet omen, Klekvlke em punkv ofv Epalyvnet omes.

12 *Este en* holwakat hvmket hoyanet os; hecvs, heyv en yupv holwakat hokkolet vlahokes.

13 Momen encelv sepakat pofkvnks, momen opunkv en hake cvtokunaplane altv Hesaketvmese ehomv huerat e yvpe ostan aosset,

14 Encelv sepake pofketv ocan em punayet, Mv encelv oste hvce rakke Yufletes *hocefken* vk wvnahoyan enrecopvkvs, *maken* pohvyvnks.

15 Momen encelv oste hvse-vkerkv hvmke, momet nettv hvmke, momet hvse hvmke momet ohrolope hvmke vrahkvn etetakuehocvten, este etekvpvke svtutcenan psvstvkvren enrecoprehocvnks.

16 Momen corakko oh vpoke suletawv rakko em vhonkvtkvt cukpe-rakko vcule cukpe hokkolet omvnks, momen em vhonkvtkvn pohvyvnks.

17 Momen nak *cv* hecihocat ofvn hiyomēn corakkon momet mv oh vpokat, hokpe sevrvnakv totkv, cesenrv, tohottoplane esyomen *es hahoyvten* ocaken hecvyvnks; momen corakko e'kv taket este-papv e'kv take omvkēt omen; totkv, ekkuce, tohottoplane esyomet e cukwv taken asossvnks.

18 Totkv, ekkuce, momet tohottoplane, heyv tutcene e cukwv take asossat este etekvpvke svtutcenan psvtakvnks.

19 En yekce e cukwv momet e hvce take ofvt omekv; e hvce take cetto omvkēt, momet ekvn ocvket omvnkekv; momen heyvn es nokkicaket os.

20 Momen este vhoskat, heyv estennokkickvt psvstv-kekatet, puyvfekev holwvhokat, monkat nake vhlakvke cvtokunaplane, monkat cvtokunaphvtke, monkat cvtolane, monkat cvto, monkat eto es hahoyvte, mv heceko taye, monkat poheko taye, yvkvpvkeko tayan em mekusapv-kekaret, e'nke take em vtotketv ohfvccvn em vkerrickvn eticvkekvns:

21 Momet este psvstakvte, monkat en famvkakvn, monkat en hoktarkvn, monkat en horkopkv take ohfvccvn om vkerrickvn eticvkekvns.

SETENTVCKE 10.

MOMEN encelv etv yekce, aholocen accet, sutv ahvtapken hecvyvns; momen oskentacvt e'kvn ohcakhen, e turofv hvse omēt *omen*, e'le totkv escvckahe omvkēt omvns:

2 Momen nakcokv cotkuse enrvnken e'nken vpikvns; momet e'le vkvpervn uehvtkv vk huericet, *e'le* vkvskvnnv ekvnnv *oh huericvns*,

3 Momet este-papv hehke omēn en hake yekcen es huehkvns; momen hohikof, tenetke kolvpaket tenetkavns.

4 Momen mv tenetke kolvpakat tenetkahkof, hoccicv-ranvyvns: momet punkv en hake sutv avtet, Mv nanvke tenetke kolvpakat onayakan hoccicekot, sem oh vlokpicvs, maken pohvyvns.

5 Momen mv encelv uehvtkv, momet ekvnnv oh huere hecvyvne e'nken sutvn vkwapet,

6 Sutv momen mv ofv fullat, momen ekvnnv momen mv oh fullat, momen uehvtkv momen mv vkfullat hayvte, mv estofis meyuksv-seko likan es hocefet, Oketvt vlvkeko emunken,

7 Encelv eskolvpakat hake en nettv take omof, mvt pofketvn vliceof, Hesaketvmese enake ehkat esfvckvres, em vtotkvlike owalvke en kerkuecakvte vcvkvyen, makvns.

8 Momen opunkv en hake sutv avte pohvyvne hvtvm vm punayet, Ahyet, nakcokv cotkuse, enrvnke encelv uehvtkv momet ekvnnv oh huere e'nke vpikan esvs, makvns.

9 Momen encelvn oh ahyit, Mv nakcokucen v'mes, kicvyvns. Momen *vm punayet*, Ehset, lokvs; momen ce nvrke homen hayvres, momis ce cukwv ofv fo en cvmpe omēt cvmpe tares, cv kicvns.

10 Momen mv nakcokucen encelv e'nken a em ehset, lokvyvnks; momen cv cukwv ofv fo en cvmpe omët cvmpet omvnks: momis lohkvýof, cv nvrke home hakvnks.

11 Momen, Hvtrm este, etvlwv, etulaswv momet mekkvlke sulke ehomvn owalvranetsket os, cv kicvnks.

SETENTVCKE 11.

MOMEN kohv setekkekv omën v'mhoyvnks; momen encelvt hueret, Ahuyiret, Hesaketvmese en cuko vcakan, momet mv ofv emekusvpakan, momet altvn vhopayvs, makvnks.

2 Momis cuko vcakat en tvkfettvn vhopayekot, wiketskvres, Centilvlken emhoyvtet omekv; momen mv tvlofv vcakan hvse pale osten hokkolohkaken oh svpaklvres.

3 Momen a vn kerrvlke hokkolan *yekcetvn* emvkares, momen sukv hakvn vchoyet, nettv cukpe-rakko hvmken cukpe hokkolen pale epaken owalvkvres.

4 Heyvt olefv em vpe hokkolat, momet kulke esoh-huerickv ekvnv en Hesaketvmese ehomv sehokat omakes.

5 Momen estimvt en nokhokicetvn komen omat, totkv e cukwv taken aosiyet en horrvlken lokaket os; momen estimvt en nokhokicetvn komen omat, hiyomën elehocv-ranet os.

6 Heyvt, em owaletv en nettv take ofvn oskekären sutv em vkhottetv yekcetvn ocakes; momet eticet, catvn haye tayet uewv ocakat ohfvnken yekcetvn ocet, momet etewole estomomusen komakat nake estennokkickv estomis ekvnvn oh vlvkuecetvn yekcetvn ocakes.

7 Momen akerkueckvn es poyahkof, punvttv sufke-rakko em pvtakv sekan aosset eme take vnrvpen horren hayet, ohfvniket, pvsvtvres.

8 Momen e'na take tvlofv rakkat em etehoyvnkvn tvk

wvkhokures, mv *tvlofv* puyvfekev vcvkvye Satvme momet Ecepsen kihocet os, momen mvn pu Pucasen elehocvtet omes.

9 Momen este, momet em vliketv, momet etulaswv, momet Centilvlke asossot mv ena taken nettv tutcenen nvrkvpvt vpaken hecvkvres, momet mv ena take sepvkv vtehkvre em etektvnecvkekares.

10 Momen mv yvmv ekvnv vpokat oh afvcket, afvckvkvres, momet nak emkvn ete'm vtotvkvres; heyv owalv hokkolat yvmv ekvnv vpokan estemerrvkuecaktet ok.

11 Momen mv nettv tutcene nvrkvpvt vpakat renyupvn hesaketv em Puyvfekev Hesaketvmese aatat mv enataken eceyaken, *asehoket* e'le taken oh sehokvnks; momen penkvkv rakket hecakat omvlkvn oh latkvnks.

12 Momen opunkv en hake yekce sutv avtet, Yvmvn a vcmhokvks, kihocen pohakvnks, Momet aholoce ofv sutvn vkvwvphoken, en horrviket hecavvnks.

13 Momen mata hvse-vkerkv omof ekvnv nekekv rakket ocvnks, momen mv tvlofv etekvpvke espalat latkvnks; momen este mv ekvnv nekekv ofv pvsatkvtē *em vhonkvtkv* cukpe rakko kolvpaket omvnks; momen *este* vhoskat penkvlvket, hvlwe en Hesaketvmesen vrakkuēcavvnks.

14 *Nake este* en holwvke svhokkolat hoyvnet os; hecva, holwvke svtutcenat lvpken vlaket os.

15 Momen encelv eskolvpakat pofkvnks, momen sutv ofv punkv en hake yekvket ocavvnks, Yvmv ekvnv em ohmekketv *ocakat* pu Pucase momet en Klist enake haket os; momen estofis meyuksv-sekon ohmekkvres, maket.

16 Momen vculvke pale hokkolen ostohkakak Hesaketvmese ehomvn em ohliketv vcacakan oh vpoket, e turofv taken oh pvlvtiket, Hesaketvmesen vrakkuēcet,

17 Vkvsvmkvn ce'meyet os, Pucase Hesaketvmese

Yekcetu Omvlece, like, likvte momet likvranat toyetskat; cen yekce rakkan ehset, ohmekketskvtet omekv.

18 Momen Centilvlket cypvkhokvtes, momen cypvkketvt vlvkēs, momen pvsatkvte ohfvcceckv oketv, momet owalv cem vtotkvke; momet emekusapvlke, momet lopockuse momet rvkrvke ce hoccfkvn em penkvlakat feketvn emvketskvre; momet ekvnvn sumecicakat sum-huecetskvre *oketvt vlvkēs*, makakvnks.

19 Momen hvlwe ofv Hesaketvmese en cuko vcakat hauket omvnks, momen en cuko vcakat ofv em etemfvc-cetv tovhahvww vcakat heket omvnks; momen vtoye-hvtte, momet en hake *sulket*, tenetke *ocakat*, ekvnv nekekv momet hetute nerkv tayet ocakvnks.

SETENTVCKE 12.

MOMEN eskerkv rakket hvlwe ofvn heckvnks, *hoktet mvt omen*; *momen mv* hokte hvsen accet, hvresset e'le elecvn ocn, kvpotokv vcake kococumpv palen hokkolohkake es haken kvpvtoyet *omvnks*:

2 Momen mv hokte nvrkesēt, estuce heckuecvranuset omen, momet heckuecvrane en nokkan es huehkvns.

3 Momen eskerkv etvt hvlwe ofvn heket ocnks; momen hecvv, tlekonv cate, rakke, ekv kolvpaken, eyvpe palen ocet, momen ekv kolvpakat kvtvlvkv oh *ocvke vlket omvnks*.

4 Momen e hvctet hvlwe kococumpv *ocakat* etekvpvke svttucenan hvlatet, ekvnvn tvk wlvvnks; momen mv tlekonvt hokte estuce heckuecvranat ehomvn huervnks, estuce hecan vpakusen lokvret.

5 Momen hoktet hunvnwucen heckuecvnks, tvlwvvlke omvlkv cvto estepketvn es ohmekkvrnat; momen em estucen Hesaketvmese *likan*, momet em ohliketv vcakan vkvwvphoyvnks.

6 Momen hoktet letket, vnrwvn eceyvns, mvn liketv Hesaketvmese em etetakuecvtet ocet omen, mvn nettv cukpe-rakko hvmken cukpe hokkolen palc epaken hompicvkvren.

7 Momen hvlwe ofv horret ocvns; Mikevl momet em encelvlket tlekonv tepoyakvns; momen tlekonv momet em encelvlke tepoyakvns,

8 Momis ohfvnkvkekvnks; momen em vpoketv hvlwe ofv svnvcomvn eshechoyekvnks.

9 Momen mv tlekonv rakkan a wihokvns, mv cetto vcule, Tiapolv momet Setvne kihoe, yvmv ekvnv omvlkvn mvkerrat; mvt ekvnv tvk wihokvns, momen em encelvlket vpvkaken apvlathoyvnks.

10 Momen opunvkv en hake yekce hvlwe ofvn hvmmaken pohvyvnks, Vhesaketv, yekcetv, momet pun Hesaketvmese em ohmekketv, momet en Klist em ohfvnketvt hiyomat yices; tecakkeyvte e'urapv, mv pun Hesaketvmese ehomvn nettvn momet nereu vnrapvten awihokekv.

11 Momen Yypefikuce e catv eteropotten, momen em ohkerkueckv em opunvkv eteropotten mvn emuntvlakvtes; momen elkv tis oren en hesaketv taken vnokecvkekates.

12 Monkv hvlhawatskat, momet mv ofv vpokatskat, afvckvkepvkes. Ekvvn vpoke, momet uehvtkv *vk fulle toyatskat* ce'n holwvhokes, Tiapolvt, oketv kocoknusc em ocn kerrat omecicen cvpvkke heret, a cen hvtapvkekv.

13 Momen tlekonvt, ekvnv a tvk wihoken hehcof, mv hokte hunvnwuce heckuecvten assecvnks.

14 Momen hoktet, en liketv vnrwv ocan tvmket oh ayvren lvmhe rakke e tvrpv hokkolen emhoyvnks, mvn oketv hvmke, oketv vnvcome, momet oketv en nvrkvpn mv cetto e turofv enkvpvken vfvshotet os.

15 Momen uelauken svkvyecicetvn komet, mv cettot e cukwv ossen uewv uelauke omēn hokte eyupvn fihnevvnks;

16 Momen ekvnvt hokten omvnicet, e cukwvn hvwvklehctet, mv uelauke tlekonvt e cukwv aossicvten nokmelvnks.

17 Momen tlekonvt hokten en homecet, en nerkv vhoske, mv Hesaketvmese em vhakvn vfastet, Cesvs Klist ohkerkueckv hlvvtakan horre en hayetvn *komet* ayvnks.

SETENTVCKE 13.

MOMEN uehvtkv em oktahn oh huervyvvnks. Momen ekv kolvpakan, eyvpe palen ocet punvttv uehvtkv aossen hecvyvvnks, momen kvvtlvkv vcacvke palet eyvpen oh ocaken, momen *Hesaketvmese* vtvkleckv e hocefkv e'kvn oh ocaken *hecvyvvnks*.

2 Momen mv punvttv hecvyvvnke vekaccv omēt omen, ele nokuse *e'le* omvkēt *omen*, e cukwvt estepapv e cukwv omēt omvnks; momen en yekcetv, momen mekko em ohliketvn, momen ohfvnketv rakkan tlekonvt e'mvnks.

3 Momen ekv hvnke elkv ore vuvttēhoce omēn hecvyvvnks; momen elece taye vuvttan em wicehocvnks; momen mv punvttv ohfvccvn ekvnv omvkvvt em estomahet omvnks.

4 Momet mv tlekonv punvttvn yekcetv emvten vrakkuecakovvnks; momet punvttvn vrakkuecakovvnks, Estit mv punvttv omēt *like* haks? estit ctepoyetv ume taye haks? makaket.

5 Momen e cukwv nake rakrvken, momet opunvkv *Hesaketvmese* vtvkleckvn opunayen e'mhoyvnks; momen hvse pale osten hokkolohkaken likvre yekcetvn e'mhoyvnks.

6 Momen Hesaketvmese vtvkleckv ofv e cukwvn *hvwvkle*

lecet, e hocefkvñ, em escuko-hakv, momet mv hvlwe ofv vpoke vtvklecvraneñ hvwvklecvñks.

7 Momen mekusapvlke etepoyet, ohfvñketvñ e'mhoyvñks; momen *este em* vliketv, momet etulaswv, momet etvlwvvlke omvlkv ohfvñken yekcetvñ e'mhoyvñks.

8 Momen ekvñv vpokat, mv e hocefhokv Yvpefikuce ekvñv vliceckv vteke elehocvte en hesaketv nakcokv ofv cohojekatet omvlkvñ vrakkuecvkvres.

9 Estimvt ehvcko ocen omat, pohekvs.

10 Estit esten sylvfkuecat, *emen* sylvfkuehocvres; estit eslavkv-cvpkon es *est'* elecat, eslavkv-cvpkot *mun* elecvraneñ os. Mekusapvlke em vkvsvmkv momet em momis kometvt yvmvñ ocakes.

11 Momen punvttv etv, yvpefikuce omēt eyvpe hokkolēñ ocet, ekvñv aossen hecvyvñks, momen tlekonv omēñ punayvñks.

12 Momen punvttv enhvteceskv ohfvñketv ocat omvlkvñ ocet, mv ehomvñ es vtotket omes, momet yvmv ekvñv, momen mv oh vpokat punvttv enhvteceskv elece taye vnattan em wicehocvten vrakkuecaken hayet omes.

13 Momet eskerkv rakrvken momecet os, momat este ehomvñ hvlwe vten totkvñ ekvñvñ a oh hvtvpecicet os,

14 Momet mv eskerkv *mv* punvttv ehomvñ momecvre e'mhoyat eteropotten *este* ekvñv vpokan mvkerret os, *Mv* punvttv eslavkv-cvpko es vnatte em wkvte vhaken en hayvkes, *este* ekvñv vpokan kicet.

15 Momet *mv* punvttv vhakan hesaketv emetv yekcetvñ ocvñks, momat *mv* punvttv vhakat opunayat tvlkekot, momis punvttv vhakan en sulke estomomuset vrakkuecvkekat pvsvthoyvre omecice taves.

16 Momen lopocke momet rvkrakat, *momet* nake ocvlke, momet nake ocvkekvñke, *momet* pucassvkeko momet

pucase ocakat omvlkv e'nvkperv, monkat ekvhomv take ofv eskerkv en heckvren;

17 Momet *mv* eskerkv, monkat *mv* punvttv e hocefkv, monkat e hocefkv em vhonevkvkv ocat tvlket, estimvt o estomet *mvn* ocekat nesetv monkat wiyetv umeko tayan hayet os.

18 Hoporrenkv yvmvn ocet os. Estit hoporrenkv ocat *mv* punvttv em vhonevkvkv vhonevktekv; este em vhonevkvkv omekv: momen Cukpe epaken pale epaken epohkaket em vhonevkvkv omes.

SETENTVCKE 14.

MOMEN hecvyvns, momen hecvs. Yvpefikucet ekvnhvlwe Sivr oh hueren, cukpe-rakko cukpe hvnken pale osten ostohkake, E'rke e hocefkv e'kvhomv taken oh hoccat vpvkaken hecvyvns.

2 Momen uewv sulke en hake, momet en hake hvlwe vten tenetke rakke en hake omën pohvyvns: momet kervlv hayecvlke en kervlv taken hayecaken pohvyvns.

3 Momen mekko em ohliketv, nake wenahoke ostat, momet *mv* vculvke ehomvn yvhiketv mucvse omën yvhikakvns; momen *mv* yvhiketv estit kerreko tayan, *mv* cukpe-rakko cukpe hvnken pale osten ostohkake, ekvvn asosse pvlken neshoyvte tvlket *kerrake taves*.

4 Heyvt boktvken vpaket e vholwvyecvkekatet omes; fvcenvlket omaekv. Heyvt Yvpefikuce estvmv estomën ayis, vcvkpeyat omakes. Heyvt ette enhvteceskv Hesaketvmese momet en Yvpefikuce enake este asosse neshoyvtet omakes.

5 Momen e cukwv take ofv mvkerretv eshechoyekvns: Hesaketvmese em ohliketv vcakat ehomvn em myttekot omaekv.

6 Momen encelv etvt, opunkv herv meyuksv-sekon

ekvuv vpokan, etvlwv, em vliketv, etulaswv, momet este vtekat 'seim erkenvketv ocet, hvlwan tvmken hecvyvns;

7 *Momen* opunkv yekcen 'sopunayet, Hesaketvnesen em penkalet, vrakketv emvkes; em ohfvceckv en hvse- vkerkv vlakekv; momet mv hvlwe, ekvuv, uehvtkv momet uekiwv ocakat hayvten vrakkucevkes, *makvns*.

8 *Momen* encelv etvt, eyupv ayet, Papelv, mv tvlofv rakkat, lvtkēs, lvtkēs, tlvwvvlke omvlkv en hoktarkv en cvpvkktv em pvrko-opuswv eskvkucevtet omekv.

9 *Momen* encelv svtutcenat heyv *hokkolan* eyupv ayet, hvmmakvns; Estimvt mv punvttv momen vhakan vrak- kucet, momet e'kvhomv, monkat e'nke ofv *hoccen* eskerkv en hecket on omat,

10 Matat Hesaketvmese en cvpvkktv em pvrko opuswv *nake* seteyvmkeko en cvpvkke sem esketv avcvnhoyan eskvres; momet totkv, tohottoplane tepakat ofv, encelvl- ke hvsvthakat ehomv, momet Yvpefikuce ehomv este- merrihocvres:

11 *Momen* em estemerketv take em ekkucet estofis meyuksv-sekon kvwapket os; momen mv punvttv momet vhakan vrakkuceakat, momen estimvt o estomet e hocckv es en kerkv en hecket nettv monkat neren fekvpvkekos.

12 Emekusapvlke em inomis kometvt yvmv oces: Hesaketvmese em vhakv *ocakan*, momet Cesvs ofv kv- svmkv vfvstakat yvmv *svpakles*.

13 *Momen* opunkv en hake hvlwe vtet, Hoccivsv, cv kicen pohvyvns; Mv pvsatke Pucase ofv psvtkat en herakes, mucv ayat; Momes, em vtotketv take enkvpv- ken fekvpvkvren; momen em vtotketv taket cvkvpeyes, Puyvfekvt maket os, *maket hoccivsv*.

14 *Momen* hecvyvns, momen hecvsv, aholoce hvtken, momen este E'chushunvuwv omēt aholocen oh liket

kvpotokv vcakan kvpotoyet, momet estackv fvsken e'nken es hvlaten *hecvynks*.

15 Momen encelv etvt, cuko-vcakan aosiyet, mv aholoce oh likan opunvkv en hake yekcen 'sem punayet, Cem estackvn ceyihcet, tvcvs; *hiyomet* omekv, tvevranetskat hvse-vkerkv vlvkës, momen ekvnv en naklokctet hiyohakes, maket huehkvns.

16 Momen mv aholoce oh likatet em estackvn ekvnvn a oh hvtpceihcet, ekvnv en lokeen vteloyvns.

17 Momen encelv etvt, estackv fvsken ocet, cuko-vcakat hvlwe ofv likan aossvns.

18 Momen encelv, totkv ohfvnke yekcetv ocat, altv *likan* aosiyet, mv estackv fvsken ocan opunvkv en hake yekcen 'sem punayet huehkvns, Cem estackv fvsken ohceyicet, ekvnv em pvrko em vpe em etten vteloyvs; em pvrko lokcvke mvketeket omekv, maket.

19 Momen encelvt em estackvn ekvnvn ohceyicet, ekvnv em pvrko em vpen vteloyvns, momet Hesaketvmese en cvpvkktv em pvrko es opecetv rakkan vtehvnks.

20 Momen pvrko es opecetv tvlofv en lvpviken ohsvpaklet cetakhoyvns; momet catvt pvrko es opecetvn corakko en cuksakkv tis ðren afihnat vkerkv cukpe hokolen orvnks.

SETENTVCKE 15.

MOMEN hylwe ofvn nake eskerkv ctv rakke momet estomahen *hecit*, encelv kolvpake nake *este* 'sestemerrickv espokake kolvpakan ocaken hecvynks; mv ofv Hesaketvmese en cvpvkktvt esfvcket omekv.

2 Momen uehvtkv estvkheckv totkv setekyvnmke omën *hecit*, mv punvttv, vhakat, es en kerkv, momet e hocetv em vhonkvtkvn ohfvnkakvtet, Hesaketvmese en kervlvn ocaket, mv estvkheckv uehvtkv oh svpaklen hecvynks.

3 Momen Hesaketvmese em vtotkv Moses en yvhiketv,

momen Yvpelikuce en yvhiketvn yvhikaket os, Pucase Hesaketvmese Yekcetv Omvloeetskat, cem vtotketv rakrvke, estomahvket omes; mekusapvlke em Mekko toyetskat, cem vretv fvccvke, mehenwvket omakes, maket.

4 Pucase toyetskat, estimvt cem penkalet, ce hoceskvn vrakkuecekar haks? ceme tlvkuset hvsvtket ometskekv; momen tlvwvvlke omvlkv yicet ece 'rakkuecvkvret ok: cem obfvceckvt heckaken hahoyekv.

5 Momen mv hoyanat hecvyvns, momen hecvs, ohkerkueckv em escukohakv en cuko vcakat hvlwe tvlofv ofv ocat haukvns:

6 Momen encelvlke kolvpakat este 'sestemerrickv kolvpakan ocet, hvnwvelv tvrke, hvtkc, hvsatkusen accvket, momet e hokpen cvtokunaplane sewvnyketvn 'sewvnvka ket cuko vcakan asossvns.

7 Momen nake wenahoke ostat hvnket cvtokunaplane sesketv kolvpake, Hesaketvmese estofis meyuksv-seko likat en cvpvkktv es fvcfvken encelvlke kolvpakan emakvns.

8 Momen cuko vcakat Hesaketvmese en rakkctv momet en yekcetv em ekkucen es fackvns; momen encelvlke kolvpakat em este sestemerrickv kolvpakat esfvckvkeko emunkat estimvt cuko vcakat eceyeko tayvns.

SETENTVCKE 16.

MOMEN cuko vcakat avtet opunvkv en hake yekce encelvlke kolvpakan em punayet, Vpehyet, sesketv Hesaketvmese en cvpvkktv es *fvcfakan* ekvnyv a oh pvlvtvkes, *maken* pohvyvns.

2 Momen *encelv* enhvteceskv ahyet, sesketv sesan ekvnyv a oh pvlavns; momen lekhove holwvke, nok-

kice mahe mv este punvttv es en kerkv ocet, vhakan vrakkuetakan vlumbvnks.

3 Momen encelv esvhokkolat sesketv sesan uehvtkvn a oh pvlahten, mv uehvtkv este elvte e catv omē hahken, nake wenake omvlkv uehvtkvn vk pysatkvnks.

4 Momen encelv svtutcenat sesketv sesan hvce momet uekiwv ocakan a oh pvlahten, catv hakvnks.

5 Momen uewv em encelvt, Pucasē, like, likvte, momet likvranetskat, fvcet ometskes, hiyomēn ohfvceecets-kekv;

6 Mekusapvlke momet owalvlke e catvn pvlvtakvtet omekv, momen catvn eskvkuehcetskes; mehocvre orvket omekv, maken pohvyvnks.

7 Momen etv, altv avtet, Momes, Pucase Hesaketvmese Yekcetv Omvlecetskat, cem ohfvceckvt mehenwe momet fvcvket omakes, maken pohvyvnks.

8 Momen encelv esostat sesketv sesan hvsen oh pvlah-ten, este totkvn es nekrievre yekcetvn e'mhoyvnks.

9 Momen estet hiyye heran es nekrihohen, Hesaketvmese heyv este sestemerrickv ohfvnken yekcetv ocat e hocfvkn vtvklecakvnks; momet em vkerrickvn eticet vrakketv emvkekvns.

10 Momen encelv svcahkepat sesketv sesan punvttv em ohliketvn a oh pvlavtnks, momen em ohmekketv yomucket fvciken, en nokkat omecicen e tulaswv taken vkkakvnks,

11 Momet en nokhoke, momet en lekhawat omecicen hvlwat en Hesaketvmesen vtvklecaket, em vtotketv take ohfvccvn em vkerrickvn eticvkekvns.

12 Momen encelv sepakat sesketv sesan, Yufletes, mv hvce rakkan vk pvlahten, mv em uewvt vkvrpepvns hvsossv-fvccv em mekkvlke em vyetv metetake taren

13 Momen puyvfekev hysvthvkeko kute omvke tutcene tlekonv e cukwv, momet punvttv e cukwv, momet owalv laksv e cukwv asossen hecvyvns.

14 Mvt puyvfekev holvvhokat em puyvfekevlke, nakeskerkvn vtotket, ekvnv *mekkulke*, momet ekvnv omvlkv em mekkvken oh vpeyat omet, Hesaketvmese Yekcetv Omvlecat en nettv rakkat en horren oh vteloxyvranet omekv.

15 Hecvs, horkopv omēt vlakis. Enatvlkvranuset yvkapien, *estet* em vlesketvn hecvkekarren, mv e vketecet, em accvken vcayecat en heres.

16 Momen ekvnv Hepluvlke em punkvv ofv Amvkēt v kahoce likan tohvteloxyvns.

17 Momen encelv eskolvpakat sesketv sesan hotvle ofvn pvlachten, opunkvv en hake yekce mekko em ohliketv, cuko vcake hvlwe ofv ocan aatvns, Pokes, maket.

18 Momen en hake *sulket*, vtoxyhvttv momet tenetke ocakvns; momen ekvnv nekekv rakke, este yvmv ekvnv vpokvte vtekat mv ekvnv nekekv omēt sekou, en yekce momen en rakke mv omēt *sekates*.

19 Momen tvlofv rakkat tekvpvke tutcenen tekvpv hocvns, momen Centilvlke eme tvlofv pvlatkvns; momen Papelv rakkat Hesaketvmese em vkerrickv ehomvn vlakvns, sesketv en homeckv en cvpvkktv em pvrko-opuswvn esemvren.

20 Momen ote vtekat pefatken, ekvnv hvlhawan eshechoyekvns.

21 Momen hvlwen asosset, hetute nerkv rakrvket esten oh pvlatkvns, *hetute nerkv hvnke en honnet* talentv en honne oren; momen heyv hetute nerkv este estemerrvkuecat omecicen estet Hesaketvmesen vtvklecakvns; mv este sestemerrickv rakke mahet omvnkekv.

SETENTVCKE 17.

MOMEN encelv kolvpake sesketv kolvpake ocakat hvmket vlahket, vm punayet, Yvmvn ahtetsken, mv hoktarv rakke uewv sulke oh likat em ohfvcceekvn ce hecicares.

2 Mvn vpvkaketa ekvnv em mekkvlke hoktaraken, ekvnv vpokat en hoktarkv em pvrko-opuswvn *esiket* es hacakvnks, makvnks.

3 Momen Puyvfekev ofvn vnrvwvn 'svc ayvnks; momen hoktet punvttv cahtuse, vtvkleckv em vhocefhokvt e'na hvmecicen, ekv kolvpaken, eyvpe palen ocen oh liken hecvyvns.

4 Momen hoktet nake cahtuse momet okholatten accet, cvtokunaplane, cvto vcaevke, momet makelitvn 'senehicet, cvtokunaplane sesketv en hoktarkv en holwv-hokat, momet hvsvtketv tokat es fvcken e'nken es hvlatvnks.

5 Momen hocefkv ekvhomvn oh hoccet *ocvnks*, *heyvt omen*, NAKE-EHKE, PAPELV RAKKAT, EKVNV EN HOKTARVLKE MOMET VRETV HOLWV-HOKE MAHAT E'CKET.

6 Momen mv hokte mekusapvlke e catv, momet Cesvs a en kerrvlke e catvn es hacen hecvyvns; momet hecvyof, *vm* estomahetv rakken vm estomahvnks.

7 Momen encelvt *hvmmaket* cv kievnks, Estomēn cem estomahet omisa? Mv hokte, momen punvttv ekv kolvpaken, momet eyvpe pale oce hokte oh likan enake ehkan cem onayares.

8 Mv punvttv hecetskise, likvte *tis*, likeks; momet sufke rakko em pvtakv sekan aosset, estemerkvn eceyvres. Momen ekvnv vpoke, mv e hocefkv hesaketv nakcokv ofv ekvnv vliceckv vteke hoccvkekaten, em

estomahvke tares, mv punvttv, likvte tis, likekot omat, mome estomis likat hecakof.

9 Momen vkerrickv hoporrenkv ocat heyv tes. Ekv kolvpakat ekvnhvlwe kolvpakat tes, hokte oh likat.

10 Momen mekkvlke kolvpaket os, cahkepet pvlatkén, hvmket liken, hvmkat hvte vlvkekot, momis vlakof, vkocoknusen likvranet os.

11 Momen mv punvttv likvte tis, likekat, mvt escenv-pakat omes, momet mv kolvpakan vevkayat tes, momet sumketvn oh ayes.

12 Momen eyvpe pale hecetskise mekkvlke pale em ohmekketv hvte enheckvkekat omakes; momis punvttv vpvken hvse-vkerkv hvmke oren mekkvlke omēt yekcetv en heckaket omes.

13 Heyvt vkerrickv hvmkusen ocet, en yekce em ohfvn-ketv tepakan punvttvn emvkvres.

14 Heyvt Yvpefikuce vnrvpét horren hayaken, Yvpe-fikucet ohfvnkvkvres; pucasvlke e Pucaset, momet mekkvlke em Mekkot omekv; momen eme vpvkakatat enhuehket, enhopohoyvtet, momet heromvket omakes.

15 Momen hvmmaket, Hoktarvt oh liken mv uewv sulken hecetskise este, momet este sulsokat, momet etulaswv, momet etvlwvvlke taket omakes.

16 Momen eyvpe pale punvttv oh cvkcahe hecetskise, heyvt hoktarvn en homecet, nakoceko, enatvlkvranusen hayet, em vpeswvn papvkvres, momet totkvn es nek-ricvkvres.

17 Hesaketvmeset naken komat momecetv, momet vkerrickv hvmkusen ocet, Hesaketvmese em opunvkv esfvfvkeko vtekat em ohmekketv take punvttvn emvkvren efeke taken em vpikakvtet omekv.

18 Momen mv hokte hecetskise mv tvlofv rakke ekvnv em mekkvlke ohmekkat omes; cv kicvnks.

SETENTVCKE 18.

MOMEN heyv nanvke renyupvn encelv etv, yekcetv rakken ocet, hvlwan ahvtapken heevyvns; momen en hvayvket ekvnvn hvayievns.

2 Momen yekciet, opunkv en hake yekcen es huchket, Papelv rakkat lvtkēs, lvtkēs, momet puyvfekev holwvhokat e hute, momet puyvfekev hvsvtkeko omvlkv em vpoketv, momet fuswv hvsvtkeko, momet holwvke vtokat em vpoketv haket omes.

3 Tvlwvvlke omvlkv en hoktarkv en cvpvkketv em pvrko opuswvn eskaken, ekvnv em mekkvlke vpaket hoktaraken, en nake seafvcecickv sulkat eteropotten esnesvlket ekvnv vpokat nake ocvke hakvtet omekv.

4 Momen opunkv en hake etv hvlwe vtet hvmmaken pohvyvns, Vin este toyatskat, *Papelvn* asossvkes, vpaket naorkatskekaren, momet vpaket em este sestemerrickvt cen heckvkekaren;

5 En naorketvt hvlwan oricaken, Hesaketvmeset en holwvyeckv *sulkan* vkerricekv.

6 Ce'mvkvte etvpomen e'mvkes, momet em vtotketv vcvkvyen tepvkocken e'mvkes; sesketv fvcecvten hokkolvn en fvcecvkes.

7 Estomomusen e vrakkuacet, nake 'se afvcccicvte, mv etvpomusen estemerkv efeknokketv tepakan e'mvkes; Oye toyvkot, mekko hoktet likit, feknokketvn heevkares, e feke ofvn maket omekv.

8 Heyvt omecicen estemerrickv nettv hvmkuse ofvn oh cakkakvres, elkv, feknokketv, elauko esyomat; momen totkv ofvn nekret sumkvres; Pucase Hesaketvmese mv ohfvceecat yekcet omekv.

9 Momen ekvnv em mekkvlke vpaket hoktaret, seafvcecickv ofv vpaket fullvtet, nekrat em ekkucen hecakof,

10 Em estemerkvn em penkvlakat omecicen hopvyn svpaklet, Holwakes, holwakes, Papelv mv tvlofv rakkat, mv tvlofv yekcat! hvse vkerkv hvmkuse ofvn cem oh-fvcceckvt vlaket omekv, maket, oh wahoket, en hvkih-hokvres.

11 Momen ekvnnv em esnesvlket, eme ohfvccvn feknok-hoket, oh hvkih-hokvres; nvpvt en nakwiyetvn svnvcomvn en nehsekot ok:

12 Cvtokunaplane, cvtokunaphvtke, cvto vcacakat, makelitv, hvnvwelv tvrke telekmuse, *naktvrke* okholatte, afusherakv tvrke, *naktvrke* cahtuse, ruinv eto omvlkv, nakvtehetv yupo-lowake enute es hahoyvte omvlkv, nakvtehetv eto vcake mahat es hahoyvte, momen *nake* cvtolane, monkat cvto, monkat esechetv cvto es *hahoyvte* omvlkv,

13 Momet senemv, nak fvmecakusat, vfekv *vcacakat*, lipenv *helukwv*, pvrko-opuswv, olefv neha, hockvte hvtke herat, teleko, wakov, yppefikv, corakko, calev, vtotkvke, est' em puyvfekcv esyomat omvlkv nakneskv hahoyvten *nvpvt svnvcomvn nehsekos*.

14 Momen naklokce cem puyvfekcv em vlostat ce'nkv-pykaket os, momet nake hompetv herakat, momet *nak* vcacakat ce'nkvpykahken svnvcomvn eshehcetskekos.

15 Heyv nanvke esnesvlke, mv eteropotte nake ocvlke hakakvtet, ein estemerketv em penkvlakat omecicen hopvyn svpaklet, hvkihket, wahokvres,

16 Holwakes, holwakes, mv tvlofv rakke, hvnvwelv tvlekmuse, okholatte, momet cahtusen accvtet, momet cvtokunaplane, cvto vcaevke momet makelitvn 'se nehi-cvtet! Hvse-vkerkv hvmkuse ofvn nake-ockv en rakke momvteke sunkepekv, maket.

17 Momen perro-cuko en kvpetvne vtekat, perro-cuko vtekhvlke omvlkv, perro cuko vfastvlke, momet uehvtkv

svkfulle nake esyoposkvke estomomusat omvlkv hopvye
svpaklet,

18 Nekrat em ekkucen hecakof, huehkakvnks, Tvlofv
estomet heyv tvlofv rakkat omēt ome haks? maket.

19 Momet essu mokkvn e'kv taken oh tusayet, hvkihket,
wahoket huehkakvnks, Holwakes, holwakes, mv tvlofv
rakke mv ofv perro-cuko uehvtkv vk fulle ocakat omvlkv
em vcaketv eteropotte nake ocvke hakakvtet! hvse-vkerkv
hvmkuse ofvn sumkepekv.

20 Hvlwat toyetskat, momet vpastelvlke fvccvke, momet
owalvlke toyatskat, oh afvckvkes, Hesaketvmeset cem
empvlecekv.

21 Momen encelv yekcet, enfulotkv en cvto rakkat
omēn cvton ehset, uehvtkv vk wikvnks, Hiyomēn
Papelv, mv tvlofv rakkat, lekvhohyen, en lvtketv rakke
tares, momen swnvcomvn eshechohyekos, maket.

22 Momet, Kervlv hayecvlke, hayecvlke estomis, fehvp
hayecvlke, pofketv pofkvke esyomat en hake taket ec
ofvn swnvcomvn pohkekares; momen vtotketv estomis
vtotkakak hvmkuis ec ofvn swnvcomvn eshechoyekares;
momen enfulotkv en hake ec ofv swnvcomvn pohkekares;

23 Momen kulke en hvyayvke ec ofvn swnvcomvn
hvyayvkekares; momen hokte epayvranat eh vv taranat
tepakat en hake ec ofvn swnvcomvn pohkekares; cem
esnesvlke ekvvn en rvkrakvt omen, cem famvkakv
eteropotten tvlvvlke omvlkv mvkerhoyvtet omekv.

24 Momen owalvlke, mekusapvlke, momet este ekvvn
oh psvthoyvte omvlkv e catvn eme ofvn eshechoyvnks.

SETENTVCKE 19.

MOMEN heyv nanvke renypvn hvlwe tvlofv ofv este
sulke mahe em opunvk en hake yekcet, Aleluyv:

Vhesaketv, rakketv, vrakketv momet yekcetvt Pucase pun Hesaketvmese em ocekvs;

2 Em ohfvcceekvt mehenwet, fvccvket omekv; mv hoktarv rakke, en hoktarkv eteropotte ekvnnv hopanvtē ohfvccet, em vtotkvke e catvn e'nke *pulatuten* em pvlecekv, maken pohvyvnks.

3 Momen hvtvm, Aleluyv, makakvnks. Momen em ekkucet estofis meyuksv-sekon kvwapket omes.

4 Momen vcultke pale hokkole ostobkakāt, momet nake wenahoke ostat tvkpvlvtiket, Hesaketvmese mekko em ohliketv oh likaten *vrakkuecet*, Emén; Aleluyv, maket, vrakkuecakovnks.

5 Momen opunvkv en hake mekko em ohliketvn aosset, Pun Hesaketvmesen, em vtotkvke omvlkatskat, momet lopockuse momet rakrvke em penkvlakatskat omvlkv vkvsvmvkes, makvnks.

6 Momen este sulke mahe em opunvkv en hake omēt, momen uewv sulke en hake omēt, momen tenetke yekcakat en hake omēt, Aleluyv; Hesaketvmese Yekcetv Omvlecat mekket omekv.

7 Epu 'fvcket omekvs, momet afvckvkepvkeres, momet vrakketvn e'mvkeres, Yvpefikuce em etepvyetv em *oketvt* vlahken, e 'hiwvt e *em* etetakuecet omekv; makaken pohvyvnks.

8 Momen emet hvnwelw telekme hvsvtke, momen hvtken accvren e'mhoyvnks; mv hvnwelw telekmat mekusapvlke em fvccetvt omekv.

9 Momen, Hoccicvs, Mv Yvpefikuce em etepvyetv en yafke-hompetvn enhuehhokvtet en herakes, cv kicvnks. Momet, Heyvt Hesaketvmese em maketv mehenwakāt omes, cv kicvnks.

10 Momen vrakkuecvranit e'le ehomvn tvk latkvynks. Momen, Momecetskekaren vketecvs; vnet ceme momen

etecakkaketskat Cesvs em ohkerkueckv ocakat vtotkv
cem etohkviketv toyis; Hesaketvmesen vrakkuecvs;
 Cesvs em ohkerkueckvt owaletv em puyvfeckvt omekv,
 cv kievnks.

11 Momen hvlwat hauken hecvyvns, momen hecvs,
 corakko hvtke; momen mv oh likat, Herome momet
 Fvccen kihocvnks: momen fvccetv ofv ohfvccet, horren
 hayet omes.

12 E turwvt totky en fenke omēt *on*, kvpotokv vcacvke
 sulket e'kvn oh *ocakvnks*; momen hocckv hoccen ocet,
 nypvt kerrekon, eme tvlkuset *kerret omes*.

13 Momen kapv catv vk 'tehkvtē accvnks; momen e
 hocckvt Hesaketvmese em Opunvkv kihocet os.

14 Momen suletawvlke hvlwe ofvn *fullat* hvnvwel
 telekme hvtke momen hvsvtken accet, corakko hvthvken
 oh *vpoket* vcvkvpeyvns.

15 Momen eslafkv-cvpkot e cukwvn afvnet os, mvn
 tvlvvvlken es caskvren; momen cvto estepketvn es
 ohmekkvkvres; momet Hesaketvmese Yekcvt Omvlocat
 en cvpvkktv momet en homeckv em pvrko es opecetv
nakvtehkan e'len es cetaket omes.

16 Momen *en* kapvn momen e hvfen oh hocce hocckvn
 ocet omes, MEKKVLKE EM MEKKOT, MOMET
 PUCASVLKE E PUCASE, *makat*.

17 Momen encelv hvmet hvse ofv hueren hecvyvns;
 momen opunkv en hake yekcen es huehket, fuswv hvlwe
 tvmece fullat omvkvvn em punayet, Ahwet, Hesaketv-
 mese rakkat en yafke-hompctv *ocan* tohvtelokvkes;

18 Mekkvke e'navpeswvn, momet kvpetvnlke e'nav-
 peswvn, momet este yekcakat e'navpeswvn, momet
 corakko vpeswvn, momet mv ohvpokat e'navpeswv, momet
 este omvkv, pucassvkeko momet pucase ocakat, lopoc-

kuse momet rvkrakat em enavpeswv taken hompatskvren, *makvnks*.

19 Momen mv punvttv, ekvnv em mekkvlke en suletawvlke taken esyomet, mv corakko oh likat, momet en suletawvlke vnrvpn horren hayvranet, vteloken hecvyvns.

20 Momen punvttv momet owalv laksv *mv punvttv* ehomvn nake eskerkv mv eteropotte este punvttv es en kerkv en heckvkvten, momet vhakat vrakkuecakan mvkerret vtotkvttet vpaken eshoyvnks: heyv hokkolv hesahoken vkhvse totkv tohottoplane 'setenekran vk kahoyvnks.

21 Momen vhoskat corakko oh likat em eslafkvcpko e cukwv afvnkan es psvthoyvnks; momen fuswv omvkv e'navpeswv taken es fvcfakvnks.

SETENTVCKE 20.

MOMEN sufke-rakko em pvtakv sekate es en hvweckvn ocet, momet cvto-tetvkkakv rakken cvwet, encelvt hlvwan a hvtaipken hecvyvns.

2 Momen tlekonv, cetto vcule, mvt Puyvfekcv holwakat, momet Setvnet omen, *mvn* hvlahtet, ohrolope cukpe-rakko hvmken *likuren* wvnayvnks,

3 Momet sufke-rakko em pvtakv sekan vk wihket, em vkhotiyet, 'sem oh vlokpicvnks, ohrolope cukpe-rakko hvmkat esfvckekeo vtekat tvlwvvlken ohvtvlakat mvker-rvkekaren: momen mv enyupvn oketv vkocoknusen enrecopkvrnat tvlkes.

4 Momen mekko em ohliketvt ocaken hecvyvns, momen mvn oh vpohokvnks, momen ohfvceckvn emvkhoyvnks: momen Cesvs em ohkerkueckv vrahkv, momet Hesaketvmese em opunvkv vrahkv ekv take en warhoyvte, momet punvttv monkat vhakan vrakkuecvkekate, momet es en kerkv e'kvhomv take, monkat e'nke take

ofvn vlicvkekat em puyvfekevken hecvyvns; momen Klist vpvkakēt ohrolope cukpe-rakko hvmken ohmek-kakvns.

5 Momis pvsatkvtē vpvlvvt awenahokeko emunken ohrolope cukpe rakko hvmkat esfvckvns. Heyvt elkv aenkvwvpketv enhvteceskv tes.

6 Mv elkv aenkvwvpketv enhvteceskv vpvke enake ocat hvsvtket momēt en heres; heyv ohfvnken elkv svhokkolat yekcetvn ocekon, momis plestvlke Hesaketvmese enake, momēt Klist enaket omkvres, momēt vpvkakēt ohrolope cukpe-rakko hvmke oren ohmek-kvkres.

7 Momen, mv ohrolope cukpe-rakko hvmket hoyanof, Setvne enrecopket en cuko yekcvn aossvres,

8 Momēt Kak Mekak tepake tvlvvvlke ekvnv em vkv-nowv oste oh vpokat, mv em vhonkvtkv uehvtkv em oktahv omēt on, mvn emvkerret, horren hayvranet tohvteloyvret ayvres.

9 Momen yvmv ekvnvn hvmeccet, mekusapvlke e hvpo, momēt tvlofv vnokeekan em vfolotakvns; momen totkv Hesaketvmese avtet hvlwan ahvtapket lokakvns.

10 Momen puyvfekv holwakāt mv emvkerrakvtēn vkhvse totkv tohottoplane setenekran vk wihokvns; punvttv ovalv laksv tepakat *kakan*, momēt netta, neren estemerrvkuehovres, estofis meyvksv sekō.

11 Momen mekko em ohliketv rakke, hvtkēn, momen mv oh liken hecit, ekvnv sutv tepakat estvmv kake tayat eshechoyekon, *mv oh likat* e turofv enkvpyken sumhoken *hecvyvns*.

12 Momēt pvsatkvtē, lopocke momēt rvkrakat Hesaketvmese ehōmv svpaklēn hecvyvns: momen nakcokvn enrvmhocvns: momen nakcokv etv, hesaketv *nak-cokvn* enrvmhoyvns: momen pvsatkvtet nanvke mv

nakcokv ofv hoccakat aossen em vtotketv take vevkvyen ohfvececvkhoyvnks.

13 Momen uehvtkv pvsatkan sossievvnks : momen elkv momet pvsatkvt e hutet pvsatkvt en afulhuecvvnks ; momen em vtotketv vevkvyen ohfvecechoce vlket omvnks.

14 Momen elkv momet pvsatkvt e hute totkv vkhvsen vk pvlvthoyvnks. Heyvt elkv svhokkolat tes.

15 Momen estimvt e *hocefkv* hesaketv nakcokv ofv hoccen eshechoyekan totkv vkhvsen vk wihokvnks.

SETENTVCKE 21.

MOMEN ekvnn mucvse momen sutv mucvsen hecvyvvnks ; ekvnn enhvteceskv momet sutv enhvteceskv *ocvtet* sum-hokepekv ; momen uehvtkv sekot omvnks.

2 Momen vne, Cane *toyvyat* Celuslvme mucvse, tvlofv vcakat, este'hiwv tarane e nehice e'he em etetakat omët, Hesaketvmesen aatet, sutv aosset hvtapken hecvyvvnks.

3 Momet sutv aosse opunkv en hake yekcet, Hecvs, Hesaketvmese em escukohakv *vcakat* este em etenrvwvn *liken*, momen emet vpaket liken, em estet omakvres ; momet Hesaketvmese mahusat vpaket *liket*, en Hesaketvmese take tares.

4 Momet Hesaketvmeset turopuswv omvln e turwv taken en hvsvthievres ; momen elkv swnvcomv sekares, momen feknokketv monkat hvkihketvt sekon, nak nokke swnvcomv sekares ; nanvke enhvteceskv ocakvtet hoyv-necepekv, maken pohvyvnks.

5 Momen mekko em ohliketv oh likat, Hecvs, nanvke omvln mucvsvken hayis, makvnks. Momet, Hoccivv ; heyv opunkv fvccet, mehenwvket omekv, cv kievnks.

6 Momet, Pokes, Alfv momet Omëkv, enhvteceskv momet yuksv toyis. Mv ewvnhkan hesaketv uewv em uekiwv akvpvken enrahkv sekon emares.

7 Estimvt ohfvnkat nanvke omvlkvñ epucasvres; momet vnnet en Hesaketvmese toyin, emet cv'ppucet omvres.

8 Momis penkvlakat, vkvsvmvkekat, este enbomechoye tetayat, estelevlke, hoktarvlke, famvkayvlke, nakvhake mekusapvlke, momet laksvlke omvlkvñ vkhvse totkv tohottoplane setenekrat ofvn enaken ocvkvres: mvt elkv svhokkolat omen, *maket* cv kicvnks.

9 Momen encelv kolvpake, mv sesketv este sestemer-riekv espoke kolvpake es fvcfvke ocakat hvmket vm vlaket, *cv* kicet, Yvmvn vtes, ehiwv taranat, Yvpefikuce e hiwvn ce hecicvranis, *maket* vm punayvnks.

10 Momet Puyvfekcv ofvn ekvnhvlwe rakke hvlwen es vc ohcemket, Celuslvme vcake, mv tvlofv rakke Hesaketvmesen avtet, sutv aosse ahvtapket,

11 Hesaketvmese en hvayayvken ocet *hvyvyaken* cv hecicvnks: momen en hvayayvke cvto vcake mahat omēt, cvto caspv *kichoce*, klestelv *hvyvyakat* omēt hvyvyaket omvnks.

12 *Mv tvlofv* vtohopke rakke, hvlwen ocet, tohopkv-hauke palen hokkolohkaken ocn, encelv palen hokkoloh-kaket v svpaklvnks, momen hoccfhokv Eslevl en hopue-take em vliketv pale hokkolohkakak e hoccfhokv vhoc-cvken ocvnks:

13 Hvsossv fvccvn tohopkvhauke tutcenen; honerv fvccvn tohopkvhauke tutcenen; wahlv fvccvn tohopkvhauke tutcenen; hvsvklatkv fvccvn tohopkvhauke tutcenet omvnks.

14 Momen mv tvlofv em vtohopke en likv palen hokkolohkaken ocn, Yvpefikuce em vpastelvlke palen hokkolohkakak e hoccfhokvt vlumhen ocvnks.

15 Momen mv cv tempunayat, mv tvlofv, momen en tohopkvhauke em vtohopke esyoman es vhopayetvn kohvn ocvnks.

16 Momen mv tvlofv vkvnowv oste temmomvlken ocat likes, momen en cvpke momet en tvphet temmomvlket omes; momen tvlofv *vfolotken* kohvn es vhopayen, vkerkv cukpe-rakko hvmken cukpe cahkepet *omvnks*; *momen* en cvpke, en tvphe en hvlwe esyomat temmomvlket *omvnks*.

17 Momen mv em vtohopken vhopayen, kupetv cukpe hvmken pale osten ostohkakket *omvnks*, este hunvnwv em vhopakv *vcvkayat*, mvt encelv em *vhopakvt* omen.

18 Momen em vtohopke es haboyat caspvt omen; tvlofv cvtokunaplane mahhet, estvkheckv hvyvyakat omēt *omvnks*.

19 Momen tvlofv em vtohopke en likv cvto vcaevke omvlkv es nehihocet *omvnks*. En likv enhvteceskv caspvt *omen*; svhokkolat sefilv; svtutcenat kalsetonv; esostat smvlvktenv;

20 Svcahkepat satvnekse; sepatkat satev; eskolvpakat klesolitv; escenvpakat pelelv; esostvpakat topasv; espalat klesoplesv; espalen hvmkontvlakat cesenrv; espalen hokkolohkakak amerestvt *omvnks*.

21 Momen tohopkvhauke palen hokkolohkakak makeliv palen hokkolohkakak *omakvnks*: tohopkvhauke hvmkat makeliv hvmkusen es hake vlket *omvnks*; momen tvlofv etehoyvnkv cvtokunaplane mahhet *omen*, estvkheckv hvyvyakat omet *omvnks*.

22 Momen ofv cuko-vcakat hvmkuis hecvkvns; Pucase Hesaketvmese Yekcetv Omvlecat momet Yvpefikuce en cuko-vcakat omakekv.

23 Momen tvlofv hvse, monkat hvresse ofv hvyayv-hokvre eyacvkekcos; Hesaketvmese en hvyayvket hvyayicen, Yvpefikucet mv en hvyayvket omekv.

24 Momen hesahokvte em etvlwvvlket en hvyayvke ofvn yvkvpkvres; momen yvmv ekvnv em mekkvlket

en hvyayvke momet em vrakketv taken mvn esceyaket omes.

25 Momen mv em vtohopkvhanke- nettvn vkhotkvke- kares; neret mvn sekaret ok.

26 Momen tvlwvvlke en hvyayvke momet em vrakketv taken mvn esceykvres.

27 Momen nake hvsvtkeko, monkat nake enhomechoye tayan, momet lvksetvn *hayat* vtekat mvn *ecceyekon*; momis mv hesaketv nakcokv Yvpfikuce enake ofvn cohoyat tvlkuset *esceykvres*.

SETENTVCKE 22.

MOMEN emet hesaketv uewv en hvce hvyvyakat, kles- telv omēt hvyvyaket, Hesaketvmese Yvpfikuce tepakat em ohliketv a fihnen cv hecicvnks.

2 Em etehoyvnkv en nvrkvpvn, momet hvce afopke tempvlusen hesaketv em etot, *em* ette *mvrahrvkv* vpalen hokkolohkaken hayet, hvse omvlkvv ettet *svpaklvnks*; momen mv eto em esset tvlwvvlke es em wiceckvt omakvnks.

3 Momen mvn ohtvhiketvt ohvtvlakat sekares; momis Hesaketvmese Yvpfikuce tepakat em ohliketv vcakat mv ofvt omvres; momen em vtotkviket em vtotkvkvres.

4 Momen e turofvn hecaken, e hoccfkv e'kvhomv taken *vhoccvket omvres*.

5 Momen mvn neret sekares; momen kulke, monkat hvse en hvyayvken eyacvkekos; Pucase Hesaketvmeset hvyayvken e'makekv: momen estofis meyuksv-sekon ohmekkvkvres.

6 Momen, Heyv opunvkv fvccet, mehenwvket omes; momen Pucaset owalvke vcacakat en Hesaketvmese taket, nanvke lvpken hoyvuvranat em vtotkvike hecvkuecvren em encelvn vtotvtet omes.

7 Hecvs, lvpken vlakis; mv heyv nakcokv em owaletv em opunvkvn vevyecat en heres.

8 Momen vne, Cane *toyvyat*, heyv nanvken hecet, pohvyvns. Momet pobit momet behevyof, mv encelv heyv nanvken cv hecicat vrakkuecvranit e'le ehomvn tvk latkvyvns.

9 Momof, Vketecet *momehcetskvs*; vtotketv cem etohkviketv *toyit*, owalvlke etecakkaketskat, momet heyv nakcokv em opunvkvn vfvstakat *hvmkat* toyikv: Hesaketvnesen vrakkuecvs, cv kievnks.

10 Momet, Heyv nakcokv em owaletv em opunvkvn semvlokpihcetskvs; oketvt vwolusekv.

11 Estimvt fvccekat fvcceko emunket omekvs; momen vholwakat vholwvke emunket omekvs; momen mv fvccat fvcce emunket omekvs; momen hvsvtkat hvsvtke emunkvt omekvs.

12 Momen hecvs, lvpken vlakis; momet feketcv ehopakis, omvlkv em vtotketv vevkvyen s'maren.

13 Alfv momet Omēkv, vliceckv momet espoke, enhvteceskv momet meyuksv toyis.

14 Mv em vhakv vfvstakat en herakes, hesaketv em eto *oh vwetv* em etektvniken, tohopkvhauken esceyet, tvlofvn esceykvren.

15 Momen efvt, famvkayvlke, hoktarvlke, estelecvlke, momet nakvhake mekusapvlke, momet estimvt lvksetvn vnokecet momet hayat *mv tvlofv* en lvpvtken *fulles*.

16 Vne, Cesvs *toyvyat*, mekusvpkv-cuko *ocakat* ofv heyv nanvken cen kerkuecvren vm encelvn vtotvyvtes. Tewe en yvlonkv, momet en honvpse toyit, hvvytecvcococumpv hvvyvyakat toyis.

17 Momen ehiwv taranat momet Puyvfekcv, Vtes, makaket os. Momen pohat, Vtes, makckvs. Momen

estit ewvnhkat vtekvs. Momen estit komat hesaketv
uewvn enrahkv sekon eenakuecekvs.

18 Heyv nakcokv em owaletv em opunvkvn pohat
vtekat *heyvn* en kerkuecikv; Estit heyv nanvken ohvpa-
yen omat, Hesaketvmeset nake este sestemerrickv heyv
nakcokv ofv cohoyan mv esten 'sem ohvpvyvres:

19 Momen heyv nakcokv em owaletv em opunvkv
vkueye sasen omat, Hesaketvmeset, hesaketv nakcokv
akvpvken, momet tvlofv vcakat ossen, momet nanvke
heyv nakcokvn cohoyat *akvpvken* enaken em vkueyvres;
maket cv kievks.

20 Heyv nanvke kerkuecat, Mehenwvn lvpken vlakis.
maket os. Emén. Momes, Cesvs Pucasē, vtes.

21 Pu Pucase Cesvs Klist en heromkvt omvltkatskat
ece 'pakvkekvs. Emén.

Opunvkv Este Mvsko ke em punvkv tokat, Testament Mucvsat ofv ocat, naken okakat heyvt kerku ecet os. Sulke mahat Klekv lke em punvkv mv ofv Testament Mucvsat enhvteceskv hoccihocvtet omakes.

ALEPASTV cvto vcake en heckv *foncha hatkuse omet omes. Mar. 26: 7.

ALTV Hesaketvmese es vrakkueckv nake ohnekric- kvt omvtes. Tihet, cvto toblike, monkat fakke, monkat cvtolane tis, monkat nanvke etv tis es hahoyet omvtes. Hep. 7: 13.

AMERESTV cvto vcake en heckv cesenrv omēt omes, momis cesenrv senholattet os. Lef. 21: 20.

ANESE kvme tepakat nakvhockuce fvmeacakuset omvtes. Mar. 23: 23.

ASPETV CETTO, eketnv cetto etvpomet, este akkat elecet omes. Lom. 3: 13.

CALEV omvlkvranuset escvlleckv en cvllv hokkoluse ocet omvtes. Vpastelvlke em Fulletv 8: 28.

CASPV cvto vcake en heckv cahmelikvt omes. Cata- kat mekv lket es fullet omvtes. Lef. 4: 3.

CELUPVLKE nake vhakvke este hahicvtet omen, este omvket omakvtes, momet etvrpv n ocvket omvtes. Hep. 9: 5.

CENTILVLKE este Cusvlke tokat omvlkv n oket os. Mar. 4: 15.

CESEN RV cvto vcake en heckv okholattet omes. Lef. 21: 20.

EKETNV CETTO este akkat elecet omes. Mar. 3: 7.

ENCELV, hvlwe este. Lef. 1: 1.

ENCELV mekusvpkv-cuko em erkenvkvn oket os. Lef. 2: 1.

ENCELV puyvfekv holwvhokat enhomvhhotv hvm- ken oket os. Lef. 9: 11.

ENCELV mekusapv hesakvtet opunvkv Canen 'sem ylvkvre fulecibocvten oket os. Lef. 21: 8.

FAMVKAKV, heleshakv, monkat nake em wiceckv yvhiketv, monkat nake momeckv etv vpvke ocat, momet nanvke* etv mv omakat. Este Hesaketvmese mehenwv kerrvkekat heyvn enhonraket os. Kel. 5: 20.

FAMVKAYVLKE este vlekcvlke, vlekcahof, nake vyvhikake, monkat nanvke mv omakan momecakat omakes. Hvtvm este nake Hesaketvmese tvlkuset kerre, momet momece tayat kerre momet momece taye omecat omakes. Lef. 21: 8.

FENENV; cetto holwvyecakat este akkat en holwvken este enan esceyicet omes. Fenenv nake holwvke mv omakan oket os. Lom. 3: 13.

FVCENV enhvteceskvn bokte mvnnetten oket os. (Mar. 1: 23.) Momen hvtvm nake hvsatkuse bokte mvnette herat omën oket os, momen este-hunvntake hvsvthvke, vhakv eskolvpakan kvcvkekat fvcenvlke kihocet omes. Lef. 14: 4.

HESVPE kofockv omēt omes. Cane 19: 29.

KALSETONEV ovto vcake foneha hvtke omēt os. Lef. 21: 19.

KERVLV eshayeckv efkv sulken ocet omen, hueren hayehocet omes. Lef. 5: 8.

KETINV teleko omēt omes, momet tvklike es hahoyet omes. Cane 6: 9.

KLESOLITV cvto vcake en heckv lane cvtokunaplane omēt omes. Lef. 21: 20.

KLESOPLESV cvto vcake estvkheckv omēt, en heckv beruset pvhelanomvt omes. Lef. 21: 20.

KLESTELV cvto vcake estvkheckv omēt omes. Lef. 4: 6.

KOTENV tutcenat hoyvnuset kvlaksucen hayet os. Mar. 10 : 29.

KOTENV cotkus mahat palen hokkolohkakat mahet kvlaksucen hayet os. Mar. 5 : 26.

KUPETV vhopakv estenke yuksv estekuce vtekat en cvpke omēt omes. Mar. 6 : 27.

LAPI mvhayvn oket os. Cane 1 : 38.

LEPV este lepvse enokketv es enokkat omes. Mar. 8 : 2.

LEPVSE, hvtkc este enan vliket, tetakucvn vkueket, enan hvmeccet, este elecet omvtes. Enokketv etohkvlket omet, momet, wicehoceko tayet omes. Mar. 8 : 3.

LIPENV eto en colokcowvt omen, Hesaketvmese ehomvn nekrihocet omvtes, nekrof fvmecuset omekv. Mar. 2 : 11.

MAKELITV Este Hvtket pvl hoccfaket os. Nake heruse, vcake mahet os, momet fulahpv pvphoyvnto, mo met mv omakat ofv eshechoyet os. Mar. 13 : 46.

OLEFV NEHA olefv em etten es hahoyet omes. Lef. 6 : 6.

PACMENTS. Hofunof estet cokv hvtkc hayetvn ker rvkekates, monkv yvpefikv hvrpe monkat cowatv hvrpen mvhericaken, mvn cokv hvtkc vyoposken oh hoccicakvtes. Mv hvrpe etetakuehocvkvten pacments hoccfhoyet os.

PALSE; este heyv enokketv enokkicat eme komat enalvce tis, monkat ena omvlkv tis nekeyiceko taye haket omes, momen fekeke ocet omes. Mar. 4 : 24.

PALVTIS. Afvckctv ekvnnv oket os. Monkv Eten cvpofucen palvtis hoccfhoyen, hvlwe-tvlofv mahkvvu palvtis hoccfhoyet os.

PELELV cvto vcake en heckv smvlvktenv omēt os, momis en lane orice mahckot os. Lef. 21 : 20.

RUINV ETO nake es hayetv heret omet, lvpke hopvnkekot omes. Lef. 18: 12.

SATENV cvto vcake en heckv heruset catet omes. Lef. 4: 3.

SATVNEKSE cvto vcake en heckv yvlahv en heckv omēt os. Lef. 21: 20.

SEFILV cvto vcake tvkvewe mahet omet, en heckv holattet omes. Lef. 21: 19.

SENEKAKE TAKE Cusvlke em mekusvpkv-cukot omakes. Mar. 6: 2.

SENSV. Nake pylvknuce monkat poluce omet os. Cvtokunaplane monkat cvtokunaphvtke es hahoyvtes, esfvmecickv mvn vpiken nekrihocvren.

SENTULEVLKE Lomvlke en kvpetvnet omakvtes. Mar. 8: 5.

SMVLVKTENV cvto vcake en heckv pvhelanomvt omes. Lef. 4: 3.

TALENTV hvmkat cvtokunawv cukpe-rakko hvmken cukpe cabkepat hoyvnet os. Mar. 18: 24.

TENELYV cvtokunawv enrahkv nvrkvpuce hvmken hoporrenkv ostet vpaket omes. Mar. 18: 28.

TETLAK Cusvlke em ekvntvckv ostat hvmkat em evpayv tates, Lomvlke em elecvn sehokof. Luk 3: 1.

TLEKONV. Cetto rakke mabe etvrpv ocet on okv-
tet os.

TOPESV cvto vcake en heckv oklanuset omes. Lef. 21: 20.

VPASTELVLKE; Cesvs en kerrepvlke palen hok-
kolohkat, hvtvm Merivs, Cutvse Eskalevt vyoposke enhopohoyvtet momen vpastel Pal; heyv tvlkusen vpastelvl-
ken hocfhoyet os.

WEL elkv ertopvrv estē nake ocat em estomvranat kerkuecat oket os. Hep. 9: 16.

SMITHSONIAN INSTITUTION LIBRARIES

3 9088 01499 8215